TÜRK-İSLÂM BİLİM KÜLTÜR MİRASI DİZİSİ: 5



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi

Şeyhülislam Arzları ve Padişah İradeleri

(1845-1878)

İLHAMİ YURDAKUL

Şeyhülislam Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1878)

İlhami Yurdakul

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Şeyhülislam Arzları ve Padişah İradeleri

Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Dizisi: 5

Hazırlayan
İlhami Yurdakul (Doç. Dr.)

Editör
Bilgin Aydın (Prof. Dr.)

ISBN: 978-9944-252-68-3
Ankara, 2017

Tasarım ve Uygulama
Murat Acar

Proje Sorumlusu (TÜBA Başkanı)
Ahmet Cevat Acar (Prof. Dr.)

Proje Yayın Kurulu
Atilla Bir (Prof. Dr.)
Derya Örs (Prof. Dr.)
Erhan Afyoncu (Prof. Dr.)
Hüseyin Gazi Topdemir (Prof. Dr.)
Hüseyin Sarıoğlu (Prof. Dr.)
M. Fatih Andı (Prof. Dr., Proje Yürütücüsü)
Muhittin Macit (Prof. Dr.)
Mustafa Çiçekler (Prof. Dr., Proje Yürütücüsü)
Mustafa Kaçar (Prof. Dr.)

Proje Yayın Koordinatörleri ve Danışmanları
H. Ahmet Arslantürk (Doç. Dr.)
Cahid Şenel (Yrd. Doç. Dr.)

Proje İdari İşler Sorumlusu
Duygu Coşkun

Baskı
Ses Reklam Paz. Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mebusevleri Ayten Sk. 28/7 Çankaya - ANKARA

© Türkiye Bilimler Akademisi 2017
Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Yayıncının izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Kullanılan görsellerin yayın izinleri ile ilgili
maddi-manevi sorumluluklar eseri hazırlayanlara aittir.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Piyade Sokak - No: 27 Çankaya - ANKARA
bilimklasikleri@tuba.gov.tr
0 312 442 29 03
www.tuba.gov.tr

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Şeyhülislam Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1878)

TANZİMAT DEVRİ ŞEYHÜLİSLAMLARININ ARZLARI VE PADİŞAH İRADELERİ

İlhami Yurdakul

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Büyük gelecekler, büyük geçmişlerin bilgi ve birikimi üzerine inşa edilir.

Türkiye, ihtişamlı bir medeniyetin ve zengin bir tarihin meydana getirmiş olduğu büyük bir birikimin varisidir. Kökleri bilime, bilgiye, hikmete ve irfana dayanan bu birikim, ülkemizin geleceğinin inşası gayretlerinde de en önemli referansımız olmalıdır. Bu büyük birikimden yararlanmadığımız takdirde, geçmişimizi "müzelik bir emtia"ya dönüştürürüz, sağlıklı bir gelecek inşa edemeyiz.

Zira tarih, sadece geçmişte olup biten değil, aynı zamanda bugüne kalan, yarına da aktarılacak olandır. Milletler tarihte yalnızca geçmişlerini değil, geleceklerini de ararlar. Geçmişiyle barışamayan, tarihini yorumlayamayan, ecdadına yabancılaşan milletler, sağlıklı bir gelecek inşa edemezler.

Çağımıza ve geleceğe yapacağımız etki bakımından, sahip olduğumuz zengin mirası yeniden ve daha güçlü biçimde harekete geçirmemiz gerekiyor. Türkiye Bilimler Akademisi tarafından yürütülen "Türk-İslâm Bilim ve Kültür Mirası Projesi"ni, işte bu amaca yönelik bir çalışma olarak değerlendiriyorum.

Proje kapsamında, sosyal bilimler, İslâmî ilimler, Türkiyat, sağlık ve tabiat bilimleri ve teknik bilimler alanlarında hazırlanan eserlerin, bilim ve kültür hayatımıza kazandırılmasını takdirle karşılıyorum.

Bu vesileyle, eserlerin müelliflerini rahmet ve şükrânla yâd ediyor, projenin hayata geçirilmesinde görev alan bilim adamlarımız ile TÜBA mensuplarını kutluyorum.

Recep Tayyip Erdoğan
T.C. Cumhurbaşkanı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Takdim

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Toplumların gelişme ve kalkınmasında bilimsel ve teknolojik çalışmalar, belirleyici bir role sahip bulunmaktadır. Yeni bilim ve teknoloji yatırımlarının gerçekleştirilmesi yanında sahip olunan bilimsel ve kültürel birikim ve mirastan yararlanılması, bunun için de söz konusu mirasın gün ışığına çıkarılması büyük önem taşımaktadır.

Mensubu olduğumuz Türk-İslâm medeniyetinin insanlığın bilimsel, teknik ve kültürel birikim ve gelişimine önemli katkıları bulunmaktadır. Bununla birlikte, medeniyetimizin bilim ve kültür tarihindeki önemli başarıları ve katkılarının, egemen Batı merkezli bakış açısının da etkisiyle, yeterince görünür ve bilinir olmadığı bir gerçektir. Bu durum, tarihimizle övünmenin ötesinde hepimize bu zengin mirasın değerlendirilmesi konusunda yeni görevler yüklemektedir.

Türk-İslâm medeniyetine ait eserlerin gün ışığına çıkarılarak bilim ve kültür dünyası ile gelecek kuşakların istifadesine sunulması; bilim, ar-ge ve yenilikçilik konusundaki amaçlarımızın gerçekleştirilmesi için gerekli birikim, özgüven ve motivasyona değerli katkılar sağlamayı içeren önemli bir millî görevin yerine getirilmesini ifade etmektedir. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından başlatılan "Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi", bu konuda atılmış önemli bir adımı oluşturmaktadır.

Matematik, astronomi, tarih, coğrafya, edebiyat, felsefe gibi alanlardan seçilmiş birçok ünlü İslâm âlimi/düşünürü/yazarı tarafından hazırlanan eserleri bilim ve kültür dünyasına kazandırmayı amaçlayan bu proje, Türk-İslâm medeniyetinin bilim ve kültür literatürüne katkısını daha görünür ve yararlanılır hale getirecektir.

TÜBA mensuplarını bu değerli proje için tebrik ediyorum. Eserlerin yazarlarını hayırla yâd ediyor, eserlerin hazırlanması ve yayımlanmasına katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Projenin bilim ve kültür hayatımıza yararlı olmasını temenni ediyorum.

Dr. Faruk Özlü
T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sunuş

Günümüzde bilim ve yenilikçilik, ulusal kalkınma ile uluslararası rekabette göreli üstünlük sağlamada belirleyici stratejik faktörler haline gelmiştir. Toplumların bilim ve yenilikçilik performansı açısından, toplumda bilimin, bilimsel düşünce ve yaklaşımların önemsenmesi, teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması ile gençlerin bilim ve araştırma alanına yönlendirilmesi, özel bir öneme sahiptir. Bu hususlar, dünyadaki muadilleri gibi Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bakımından da öncelikli amaç ve görevler arasında yer alır.

Bilim ve yenilikçilik performansı, güncel imkan ve kaynaklar yanında tarihsel birikim ve mirasın değerlendirilmesini de gerektirir. Millet olarak, önemli bir bölümü gün ışığına çıkarılmayı ve değerlendirilmeyi bekleyen zengin bir bilim ve kültür mirasına sahip bulunuyoruz. Bu mirasın daha görünür ve yararlanılır kılınması, bugünkü ve gelecekteki performansımız ve ulusal hedeflerimize ulaşmamız açısından büyük önem taşımaktadır.

Tarihsel birikim ve mirasın ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi, diğer yararları yanında, başarılı bir performans için gerekli özgüven ve motivasyona yapacağı katkı bakımından da büyük önem taşır. Uluslararası yarışta son iki yüzyıldır ve günümüzdeki göreli konumumuz ile geleceğe yönelik yüksek amaçlarımız dikkate alındığında, bireysel ve toplumsal düzeyde sağlıklı bir benlik/kimlik ve özgüven inşası ile güçlü bir motivasyon ikliminin oluşturulmasına gerek olduğu ve bu konuda her Türk vatandaşı

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

ve kurumunun katkı ve destek sağlamasının ulusal bir görev olduğu açıktır.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi, Akademimiz tarafından bu düşünceler doğrultusunda, Kalkınma Bakanlığı'nın mali desteğiyle 2014 yılında başlatılmıştır. Proje ile, Türk-İslâm medeniyeti havzasında, fen, mühendislik, Türkiyat, sosyal bilimler, dinî ilimler gibi alanlarda eski-farklı Türk lehçeleri ile diğer dillerde üretilmiş, uzman bilim insanlarımızca seçilen 100 eserin, imkân ve ihtiyaca göre transliterasyonu, tıpkıbasımı ve/veya tercümesi yapılarak yayımlanması yoluyla bilim ve kültür âleminin ve gelecek kuşakların istifadesine sunulması hedeflenmiştir.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi, çok sayıda paydaşın doğrudan ve dolaylı katkı ve desteklerinin eseridir.

Öncelikle, bilime ve projeye verdikleri çok değerli destek için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a kalbî şükranlarımızı arz ediyorum.

Bugüne kıyasla oldukça kısıtlı koşullarda bu eserleri kaleme alan bilim ve kültür tarihimizin kahramanlarını rahmet ve şükranla yad ediyorum. Bu eserlerin çoğaltılması, saklanması ve bugüne ulaşmasında rol alan isimsiz kahramanları da saygıyla anıyorum. Eserlerin transliterasyonu, tıpkıbasımı ve/veya tercümesi ve tahlilini yaparak günümüzün ve geleceğin okuyucu ve araştırmacılarına ulaşmasını sağlayan bilim insanlarımıza müteşekkiriz. Yayına hazırlık ve basım sürecinde rol alan üyelerimiz, bilim insanlarımız ve çalışanlarımız ile projeye katkı sağlayan tüm paydaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi'nde yayımlanan eserlerin medeniyet ihyası/inşası süreci ile milletimizin bilim alanında ve topyekün gelişimi bakımından yararlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar
TÜBA Başkanı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

İçindekiler

Takdimler ve Sunuş

Önsöz 15

İmla Esasları 21

Kısaltmalar 23

Giriş 25

Arz ve İrade Özetleri 53

Tanzimat Devri Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri 97

[GİRİŞ] 99

BİRİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislâm Ârif Hikmet Beyefendi'nin Arzları ve
Sultân Abdülmecid'in İradeleri 101

İKİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislâm Meşrebzâde Mehmed Ârif Efendi'nin Arzları ve
Sultân Abdülmecid'in İradeleri 171

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şeyhülislam Mehmed Saadeddin Efendi'nin Arzları ve
Sultan Abdülmecid'in İradeleri 317

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şeyhülislam Mehmed Saadeddin Efendi'nin Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri 405

BEŞİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi'nin Birinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri 507

ALTINCI BÖLÜM

Şeyhülislam Ahmed Muhtar Beyefendi'nin Birinci Meşihati Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri 521

YEDİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin Birinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri 535

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi'nin İkinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri 547

DOKUZUNCU BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin İkinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülhamid'in İradeleri 553

ONUNCU BÖLÜM

Şeyhülislam Ahmed Muhtar Beyefendi'nin İkinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülhamid'in İradeleri 597

Dizin 611

Tıpkıbasım 651

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜBA

Akademik hayatı boyunca
bilim etiğinden asla taviz vermeyen
kymetli hocam Prof. Dr. Ali Akyıldız'a ...

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Önsöz

Osmanlı Devleti'nin yenileşme ve değişme sürecinin en belirgin devirlerinden biri olan Tanzimat, yerli ve yabancı sosyal bilimcilerin ilgisini çekmeye devam etmektedir. Ancak zaman içinde adını bu tanzimlerden alan Tanzimat süreci geri-ileri ve eski-yeni gibi kesin çizgilerle ifade edilen genel bir kamplaşmanın ve akademik kutuplaşmanın mihverinde yer almaştır. Dolayısıyla geleneksel olan geriliği, kötüyü; modern olan ise ileriyi ve iyiyi temsil etmiştir. Modernin yanında gelenekselin varlığını sürdürmesi de ikilik ve Osmanlı modernleşmesinin zafiyeti olarak görülmüştür. Ayrıca dinî kurumların köhneleşmiş yapılarıyla kendi haline terk edildiği ve bu yenileşme sürecinin sadece batılı kurumlar üzerinden yapıldığına hükmedilmiştir. Hâlbu ki kültürel değişmeler yüz yıllara yayılan süreçlerde gerçekleşir. Osmanlı modernleşmesi de sanıldığının aksine sadece batılı kurumlar üzerinden değil gelenekselin de yerine göre ıslahı veya yeniden yapılandırılması suretiyle gerçekleşmiştir. Geleneksel düzendeki efendi egemen idarî düzen yerine *kurumsallaşmanın* gereği olarak bürolar, pek çok işin bir idareci tarafından yapılması yerine her bir işin konuyla ilgili tek bir kurum tarafından idaresi olan *ihtisaslaşma* ve tüm bu işlerin yürütülmesinde bir kişinin reyi yerine bir meclisin reyini yeğleyen ve çoğulcu bir anlayışın ürünü olarak daimî meclisler *demokratikleşme* sürecinin ana eksenini oluşturmuştur.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Osmanlı modernleşme tarihi tartışmaları, özellikle Tanzimat süreci üzerinde yoğunlaşmakta olmasına rağmen ana kaynaklar yeterince neşredilmediği ve kullanılmadığı için hâlâ bu devir benzer ön yargılarla tasvir edilmektedir. Bu konudaki en ciddi problem ise şer'î ve dinî işler konusudur. III. Selim ve II. Mahmud devrinden tevarüs eden Tanzimat devri düzenlemeleri eski-yeni, kötü-iyi gibi ön yargı ve kabullerden uzak bir şekilde ana kaynaklara müracaatla yeniden çalışılmaya muhtaçtır. Bu konuyu doğru anlayabilmek için gerekli olan temel kaynaklardan biri de şeyhülislamların yazdıkları arzlar ve padişahların bunlara verdikleri cevaplar, yani arz ve iradelerdir. Bu çalışmanın neşriyle şeyhülislamların arzları ve padişahların kararları üzerinden Tanzimat sürecinde din-devlet ilişkileri, eğitim, yargı, bürokratik yenileşme ile dil ve zihniyet gibi pek çok konuda yeni bilgilere ulaşılacaktır. Özellikle bu kaynak, Tanzimat devri üst düzey uleması ile şer'î ve dinî işler hakkında araştırma yapacak yerli ve yabancı araştırmacıların temel başvuru kaynağı olacaktır.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Bu arzlara ve iradelere toplu olarak ulaşabileceğimiz ve bu boşluğu dolduracak ilk çalışma Şeyhülislâm Uryânizâde Ahmed Esad Efendi'nin şeyhülislamlığı sırasında yapılmıştır. Öyle ki 7 Aralık 1878 (12 Zilhicce 1295) tarihinde bu arzlar ve iradeler şeyhülislamlık tarafından hususî defterlere kayıt edilmeye başlanmıştır. Bu tarihten öncesine ait Tanzimat devri şeyhülislamlarının arzları ve padişah iradelerinden bulunabilenler de toplanarak bunların suretleri hususi bir deftere kaydedilmiştir. Tarafımızdan yayına hazırlanan bu ilk defterle birlikte toplam altı adet arz ve irade defteri bulunmaktadır. Bu altı defterin transkripsiyonları tarafımızdan tamamlanmış olup ilkini *Tanzimat Devri Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1878)*, ikinci grubu *II. Abdülhamid Devri Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri*, üçüncü grubu da *II. Meşrutiyet Sonrası Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri* şeklinde neşredeceğiz. Dolayısıyla birbirinin mütemmimi olan Tanzimat, II. Abdülhamid ve II. Meşrutiyet devirlerine dair şeyhülislam arzları ve padişah iradeleri üç ayrı başlık altında yayınlanacaktır. Bu

defterlerin neşri tamamlandığında yerli ve yabancı akademisyenler tarafından Osmanlı modernleşmesine dair daha sağlıklı hükümler verilecektir.

Türkiye'de bu ana kaynakların sadece bir kısmının neşriyle yetinilmesi ve bunların da tahlil süzgecinden geçirilmemesi ciddi bir eksikliktir. Ancak ana kaynak ile tahlil ve değerlendirme metnini tek ciltte yayınlamanın da kendine has zorlukları ortadadır. Bu nedenle bir taraftan bu ana metinleri bir seri halinde yayına hazırlarken diğer taraftan da birer telif eserle bahsettiğimiz tahlil eksikliğini gidermeyi uygun bulduk. Böylece araştırmacı veya okuyucu her iki eseri ya da birini tercih edebilecektir. *Tanzimat Devri Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1878)* adlı ana metin işin uzmanlarının ihtiyaç halinde başvuru kaynakları olacağı gibi bu arz ve iradelerin de değerlendirildiği *Bürokrasi, Dil ve Zihniyet-Tanzimat Devri Şeyhülislamları ve İlmiye Ricali* adlı müstakil çalışma alana ilgi duyan akademisyen ve genel okuyucunun müracaat edeceği temel bir eser olacaktır. Dolayısıyla ana kaynak hüviyetindeki defter ile tahlillerin yapıldığı çalışma birbirinden ayrı ancak birbirinin mütemmimi olarak neşredilerek ilim âleminin istifadesine sunulacaktır.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Tanzimat Devri Şeyhülislamlarının Arzları ve Padişah İradeleri (1845-1878) adlı bu ana kaynakta Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyefendi, Meşrebzade Mehmed Ârif Efendi, Mehmed Saadeddin Efendi, Hasan Fehmi Efendi, Ahmed Muhtar Beyefendi, Kethudazâde Ahmed Muhtar Bey ve Hasan Hayrullah Efendi'nin şeyhülislamlıkları sırasında yazdıkları arzları ve devrin padişahları tarafından verilen iradeler yer almaktadır. Bu çalışmanın baş kısmında yayına esas alınan defterde bulunan arz ve iradelerin özetleri, ayrıca her bir arz ve iradenin başında özet, hicri tarihlerinin miladi tarihe çevirisi ve ana metin bulunmaktadır. Ayrıca çalışmanın sonuna çok detaylı bir kişi, yer ve kavram dizini eklenmiştir.

Bu çalışmanın yayına hazırlanmasının uzun yıllara dayanan bir hikâyesi vardır. Nitekim 1992 yılında Marmara Üniversitesi'nde Arşivcilik Bölümü ikinci sınıf öğrencisiyken kıymetli

dostum Bilgin Aydın ile o tarihte Doç. Dr. Faruk Bilici'nin nezaretinde Şeyhülislamlık Arşivi'nin tasnifine stajyer öğrenci olarak başlamış ve daha sonra gönüllü olarak her hangi bir ücret almadan yaklaşık 15 yıl bu defterleri kurtlardan ve tozlardan ayıklama ve tasnif çalışmamız devam etmişti. Bilgin Aydın ile akademik yaşamımın ilk halkası olan bu staj ve gönüllü olarak tasnif çalışmalarını yürüttüğümüz yıllarda yerde bir kâğıt parçası gördüğünde kutsal bir metin görmüşçesine onu saygıyla düştüğü yerden alıp saklayan geleneksel Osmanlı toplumundan birer fert gibiydik. Bu ruh hali ve idealizmi sayesinde bu kültür hazinesinin bir yandan içlerine sinmiş olan 100-200 yıllık tozları ve kurtlarıyla çürümeleri, diğer yandan da ihmal ve suiistimal gibi yollarla yok olmaları önlenmiştir. Tasnif edilip kayıt altına alınan bu defterler *Şeyhülislamlık (Meşihat) Arşivi Defter Kataloğu* adıyla yayınlanmıştır.

Şeyhülislamlık Arşivi'ndeki bu defter gruplarından biri de şeyhülislam arz ve irade defterleri idi. Nitekim 2000 yılında doktora çalışmam sırasında şeyhülislam arzları ve iradelerine dair 1 numaralı defterin transkripsiyonu tamamlamıştım. Ancak bunu neşre hazır hale getirme süreci, araya başka çalışmaların da girmesiyle gecikti. 2013 yılında yeniden arz ve iradeler üzerinde çalışmaya başladım. 2014 yılında da metnin son tashih, özet ve redaksiyonunu Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi başkanı Sayın Mustafa Serin ile haftada 3 gün yaklaşık 2 saat çalışmak suretiyle altı ayda bitirdik.

Ömrünü arşiv belgelerinin okunması ve neşrine adamış ve bu işin üstadı olma sıfatını çoktan hak etmiş kıymetli dostlarım Mustafa Serin ile kitabın editörü Prof. Dr. Bilgin Aydın olmasaydı, bu çalışma, bu oranda hatadan âri bir şekilde yayınlanamazdı. Kendilerine bir kez daha katkılarından dolayı şükranlarımı ifade etmek istiyorum. Ayrıca bu çalışmanın neşrinde maddî ve manevî desteklerini gördüğüm, Türkiye'nin yetiştirdiği en seçkin sosyal bilimcilerden olan ve her zaman beni yüreklendiren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Azmi Özcan'a, Prof. Dr. Ali Akyıldız'a ve Prof. Dr. İsmail Kara'ya şükranlarımı sunuyorum.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Son olarak kitabın "*Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi*" kapsamında neşrini üstlenen Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) başkanı Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar'a ve tüm çalışanları ile bu projenin yayın koordinatörü Doç. Dr. Ahmet Arslantürk'e bir kez daha teşekkür ediyorum.

İhami Yurdakul
Bilecik 2017

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

İmla Esasları

İnceltme işareti (^) ihtiyaç nispetinde kullanılmıştır.

Arapça kelimelerde geçen hemze (’) ve ayin harfi (‘) şeklinde gösterilmiştir.

Metinde tereddütlü kelimeler (?) işareti ile gösterilmiştir.

Metinde geçen tarihlerde eksik yazılan rakamlar köşeli parantez […] ile belirtilmiştir.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Kısaltmalar

M. Muharrem

S. Safer

Ra. Rebiülevvel

R. Rebiülahir

Ca. Cemaziyelevvel

C. Cemaziyelahir

B. Receb

Ş. Şaban

N. Ramazan

L. Şevval

Za. Zilkade

Z. Zilhicce

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Giriş

Tanzimat Devrinde Şeyhülislâm Arzları, Dil ve Zihniyet

Neşre hazırladığımız bu ana kaynak ilmiye teşkilatına dair düzenlemeler, üst düzey ulemanın atamaları, şeyhülislâmların hususi bazı talepleri ve diğer pekçok konuya dair resmi kayıtları içermektedir. Bu kayıtlara dair ayrıntılar defterin baş kısmına eklenen özet bölümünden de takip edilebilir. Ancak defteri kullanacak araştırmacılara bu yazışmaları gerçekleştiren Tanzimat devri şeyhülislâmlarının biyografileri, devrinde kurumlar arası yazışmalar neticesinde üretilen arz ve iradeler ile bu belgelerde kullanılan dil ve zihniyet hakkında kısa bir izahat vermek faydalı olacaktır.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

I. Tanzimat Devri Şeyhülislâmları

İlmiye sınıfı görev silsilesinin en üst makamına ulaşabilme; şeyhülislâm adaylarının mensubu oldukları aile, aldıkları eğitim, geldikleri ve bulundukları muhit, meslekî alan ve hususî vazifeleri, özel kabiliyet ve faaliyetleri gibi etkenlere bağlıydı. Dolayısıyla Tanzimat devri şeyhülislâmlarının şeyhülislâmlık hizmet süre ve performansları da siyasî kimliklerine ve şartlara bağlı olarak müspet veya menfi yönde değişiklik gösterdi. Tanzimat'ın birbirini takip eden iki ayrı dönemine iki farklı şeyhülislâm portresinin damgasını vurduğu görülmektedir. Tanzimat devrinde şeyhülislâmlık yapan ilmiye mensuplarının aileleri, memleketleri, eğitimleri, bulundukları muhit, meslekî ve mülkî hizmetleri ve başarı durumları da böyle doğal bir sınıflamayı ve zihnî değişimi göstermektedir.

1. Tanzimat Devrinin Birinci Dönem Şeyhülislâmları (1839–1866)

Tanzimat devrinin birinci kuşağında sırasıyla görev yapan Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi, Ârif Hikmet Beyefendi, Meşrebzade Ârif Efendi, Saadeddin Efendi ve Âtıfzade Ömer Hüsameddin Efendi devlet idare ve görgüsünü aileden gören esas itibariyle bürokrat ve payitaht menşeli ailelerin çocuklarıydı. Osmanlı Devleti'nde usta çırak ilişkisiyle yapılan eğitimin yaygınlığı ve etkinliği dikkate alınırsa bilgi, görgü ve tecrübe sahibi olabilmek için böyle bir aileye mensup olmanın ayrıcalığı ve fevkalâdeliği kolayca anlaşılabilir. Nitekim yenileşme ve kurumlaşma dönemi şeyhülislâmlarından Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi, III. Selim devri şeyhülislâmlarından Mekkî Mehmed Efendi'nin oğlu; Ârif Hikmet Beyefendi, III. Selim devri ilmiye ricalinden Rumeli Kadıaskerliği yanında devletin en önemli meselelerinin görüşüldüğü meşveret meclislerinin ve uluslararası ilişkiler bağlamında yabancı ülke elçi ve temsilcileriyle müzakerelerin yapıldığı "mükâleme meclislerinin" en etkin üyelerinden İbrahim İsmetbey'in oğlu; Meşrebzade Mehmed Ârif Efendi, Şeyhülislâm Sıddıkızade Ahmed Raşid Efendi'nin damadı, Müderris Şatırzade Emin Efendi'nin oğlu, Kadıasker Meşrebzade Ali Efendi'nin kızından torunu; Mehmed Saadeddin Efendi, Müderris Abdülhamid Efendi'nin oğlu; Ömer Hüsameddin Efendi, Reisülküttab Âtıfzade Celaleddin Efendi'nin torunu ve III. Selim devri ulemasından Cemal Efendi'nin oğluydu[1].

Bu grubu teşkil eden şeyhülislâmlar daha ziyade aile çevresinde eğitim yapma imkânı bulan ve akranları arasında sivrilen çocuklardı. Henüz 13 ya da 15 yaşında bir medreseyi bitirip mülazım olanlara, yapılan sınav sonunda, verilen berat olan "ruûs"u alıp bir müddet sonra büyük bir kadılığa nail olmak herkesin elde edebileceği bir avantaj değildi. Bütün bunlar onların ilmî liyakatten yoksun oldukları sadece iltimasla yükseldikleri manasına gelmez. Bu durum mevalizade (zadegân) kanununun ilmiye ricaline sağladığı bir ayrıcalığın kullanımından ibaretti. Esasen tayin ve tevcihlerde mensubu olduğu ailenin ilmî şöhreti de önemli olurdu. Bu açıdan zadelik önemsenir; sadece baba tarafının değil anne tarafının unvanı da kullanılırdı. Nitekim Meşrebzade Ârif Efendi, baba tarafının "Şatırzade" unvanı yerine anne tarafının "Meşrebzade" unvanını tercih etmiştir. Meselâ Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi, babasının nüfuz ve himayesi sayesinde 13 yaşında medreselerin ilk basamağı olan İbtida-i Hariç Medresesi müderrisliği anlamına da gelen "ruûs-ı hariç" alarak 25 yaşında

1 Biyografileri için bkz. Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", *İlmiye Salnamesi*, Darühilafetilaliyye 1334, s. 580–95; Abdurrahman Şeref, *Tarih Musahabeleri*, İstanbul 1339, s. 300–305.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Galata kadısı oldu. Ârif Hikmet Beyefendi gençliğini ilim tahsiliyle geçirerek 30 yaşında Kudüs kadısı; Meşrebzade Ârif Efendi de İstanbul'da Kangirî Abdullah ve Büyük Emin Efendi'den ders alarak 26 yaşında "ruûs-ı hariç" ile müderris oldu. Birinci grupta babası İstanbul müderrisi ve diğerlerine göre hamisi zayıf olan Mehmed Saadeddin Efendi tahsilini tamamladıktan sonra kadılık mesleğine girerek bu alanda yıllarca hizmet etti. Âtıfzade Ömer Hüsameddin Efendi ise 15 yaşında "ruûs-ı hümayun" aldı ve daha sonra kıdem olarak müderrislik derecesi yükseldi[2].

Meslekî görevleri bakımından ise esas itibariyle hukuk adamı kişilikleriyle ön plana çıktıkları görülmektedir. Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi, tüm meslekî görevlerini İstanbul'da yaptı. Mekkîzade; Galata Kadılığı, İstanbul Kadılığı, Anadolu Kadıaskerliği ve Rumeli Kadıaskerliği görevlerinden sonra şeyhülislâm oldu[3]. Ârif Hikmet Beyefendi Kudüs, Mısır ve Mekke Kadılığı görevlerinden sonra merkezde Nakibuleşraflık[4]; Meşrebzade Mehmed Ârif Efendi müderrislik, Muhallefat Kassamlığı, Evkaf Müfettişliği, Galata Kadılığı, Fetva Eminliği, Anadolu Kadıaskerliği ve Rumeli Kadıaskerliği[5]; Mehmed Saadeddin Efendi, pek çok kaza kadılığı[6]; Ömer Hüsameddin Efendi, Selanik Kadılı-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

2 Biyografileri için bkz. Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", s. 580, 590–95; Abdurrahman Şeref, *Tarih Musahabeleri*, s. 300–305.

3 Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: İstanbul Kadılığı, 1809 (1224), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 37, h. 6; BOA, Cevdet Adliye, nr. 1684). "İslambol Payesi", 1809 (1224), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 38, h. 7. Anadolu Payesi, 1811(1226), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 4 6, h. 2. Anadolu Kadıaskerliği, 1812 (1227), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 54. Rumeli Kadıaskerliği ve Rumeli Payesi, 1814 (1229), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 65, h. 10. Birinci defa şeyhülislâmlığa atanması 1818, azli 1818; İkinci defa şeyhülislâmlığa tayini 1823, azli 1825; Üçüncü defa atanması 1833, ölümü 1846. İsmail Hami Danişmend, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1972, V, s. 152-153; Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", s. 580.

4 Ârif Hikmet Beyefendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: Mısır-ı Kahire Kadılığı, 1821 (1236), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 102, h. 3. Medine-i Münevvere Kadılığı, 1823 (1239), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 110, h. 4. İstanbul Payesi, 1826 (1242), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 127, h. 6. İstanbul Kadılığı, 1828 (1244), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 139, h. 12; BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 139, h. 13. Nakibuleşraflık, 1831 (1246), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 139, h. 12. Anadolu Kadıaskerliği Payesi, 1834 (1249), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 161, h. 10. Rumeli Kadıaskerliği Payesi, 1838 (1254), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 215, h. 4.

5 Meşrebzade Ârif Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: Galata Kadılığı, 1831 (1251), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 178, h. 4. Galata Kadılığı görevine dört ay med, (1835/1251), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 184, h. 2. Mekke-i Mükerreme Payesi, 1836 (1252), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 36, s. 190, h. 2. İstanbul Payesi, 1838 (1254), BOA, Cevdet Adliye, nr. 3278). Anadolu Kadıaskerliği Payesi, 1840 (1256), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 3, h. 1. Anadolu Kadıaskerliği, 1847 (1263), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 63, h. 6. Rumeli Kadıaskerliği Payesi, 1847 (1263), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 67, h. 1. Rumeli Kadıaskerliği, 1852 (1268), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 26, h. 1. Rumeli Kadıaskerliği, 1852 (1268), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 112, h. 6.

6 Mehmed Saadeddin Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir; İzmir

ğı, Evkaf Müfettiş Vekâleti, Bab-ı Fetva Meclis-i İntihab-ı Hükkâm Başkanlığı, Anadolu ve Rumeli Kadıaskerliği görevlerinde bulundu[7].

Ayrıca bunlar daha ziyade idarî sistemin en önemli birimlerinde vazife almış ve devrin reformcuları ile aynı muhitin içinde bulunmuş kişilerdi[8]. Nitekim Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi, yeniçeriliğin ilgasına destek vermiş ve Tanzimat'ın ilânında bizzat şeyhülislâm olarak görev yapmıştı. Yeniçeriliğin ilgasının ardından yapılan ve pek çok vilâyeti içine alan nüfus sayım bölgelerinden Filibe'de Ârif Hikmet Beyefendi, Dobnice'de Meşrebzade Ârif Efendi ve Kütahya'da da Hüsameddin Efendi görevlendirildi. Görüldüğü gibi, yeniçeriliğin ilgasının ardından görev alan Ârif Hikmet Beyefendi, Meşrebzade Ârif Efendi ve Hüsameddin Efendi reformların başarısı ve uygulanması için çalışan kadronun en önemli destekçileriydi. Nitekim Ârif Hikmet Beyefendi Tanzimat'ın Rumeli'deki, Meşrebzade Ârif Efendi de Anadolu'daki uygulamaların teftişinde görev yaptı[9]. Keza Saadeddin Efendi Tanzimat devrinin önemli reformlarından olan ve Tanzamat'ın da halka anlatılması görevini yürüten muhassıllıklardan Aydın Muhassıllığı, Hüsameddin Efendi de Edirne ve Bursa vilâyet meclis üyelikleri ve Meclis-i Maarif Başkanlığı gibi önemli görevler alan reformistlerdendi[10].

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Payesi, (1845 (1261), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 41, h. 8; BOA, Cevdet, Adliye, nr. 2818. İstanbul Payesi, 1854 (1270), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 127, h. 13). Diğer atamaları için bkz. Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", s. 592-593.

7 Ömer Hüsameddin Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: "Selanik kadısı, (25 Rebiülahir 1264), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 81, h. 4. Mekke-i mükerreme payeli Edirne meclis azasından Ömer Husameddin Efendi'ye İstanbul Payesi, (1850 (1266), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 10, h. 2; BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 98, h. 11. Anadolu Kadıaskerliği, 1859 (1276), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 166, h. 1; MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 137, h. 1). Rumeli Kadıaskerliği Payesi 1860 (1278), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 172, h. 15; MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 139, h. 2.

8 Biyografileri için bkz. Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", s. 580, 590-95; Abdurrahman Şeref, *Tarih Musahabeleri*, s. 300-305. Ayrıca Mekkîzade Mustafa Âsım Efendi'nin vefatı ve tercüme-i hali için bkz. *Takvim-i Vekayi*, nr. 310, 8 Zilhicce 1262.

9 Ârif Hikmet Beyefendi Tanzimat'ın Rumeli'deki, Meclis-i Umur-ı Nafia Müftüsü Çerkeşî Mehmed Efendi de Anadolu'daki teftişinde görevlendirildi. Çerkeşî Mehmed Efendi'nin teftiş görevi sırasında vefatı nedeniyle müftülük ve müfettişlik görevleri münhal kaldı. Bunun üzerine 25.000 kuruş maaşla Ârif Hilmi Efendi Meclis-i Umur-ı Nafia Müftülüğü'nde, Fetva Emini Ârif Efendi de Anadolu'nun teftişinde görevlendirildi. Belgenin arka sayfasında 29 Ramazan 1256 tarihi vardır. (BOA, İrade, Dahiliye, nr. 1245; Lütfi, *Tarih*, VI, 101). Mahir Aydın, "Çerkeşî Mehmed Efendi Çanakkale civarında vefat edince, müderrisinden, Meclis-i Umur-ı Nafia Müftüsü Arif Hilmi Efendi, aynı miktarda maaş ile, 24 Kasım 1840 tarihinde Anadolu müfettişi tayin olunacaktır" demektedir. (Mahir Aydın, "Ârif Hikmet Beyefendi'nin Tanzimat Müfettişliği ve Teftiş Defteri", *Belleten*, LVI/215, (1992), s. 70–71).

10 Meclis-i Maarif reisi atanan Ömer Hüsameddin Efendi'nin Şeyhülislâmlık bünyesinde kurulan Meclis-i İntihab-ı Hükkam-ı Şer'iyye'nin başkanlığı görevini de eskisi gibi yürütmesine karar verildi. (28 Safer 1276) (MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 130, h. 1). Anadolu Kadıaskerliği'ne atanan

Bunların hepsi geleneksel medrese eğitimlerini tamamlayarak mülkî ve meslekî işlerde vazife alan başarı gösteren kişilerdi. Böylece aileden gelen devlet idare geleneğine bir de kendi tecrübelerini katarak görgü ve bilgilerini artırdılar. Tanzimat reformlarının uygulanmasında genel olarak önemli görevler üstlendikleri gibi geleneksel ilmiye sınıf ve teşkilâtının yenileşme ve kurumlaşmasında da önemli reform projelerini hayata geçirdiler. Devrin reformcu sadrazamları ile de istisnaî durumlar dışında uyum içinde çalıştılar. Islahat Fermanı'nın uygulanması ve taşra teşkilâtında yapılan reform sürecinde esas itibariyle yine mülkî ve meslekî tecrübesi olan kişiler şeyhülislâm tayin edilerek uzun sayılabilecek bir süre bu görevi icra ettiler. Nitekim Mekkizade'nin 14 ve Ârif Hikmet Beyefendi'nin 5 yıllık hizmetinin ardından 1854 yılında ilmiye teşkilâtında büyük reformlara imza atan Meşrebzade Ârif Efendi şeyhülislâm oldu. Meşrebzade'nin yaklaşık 5 yıl görev yaptıktan sonra vefatı üzerine yerine 1858 yılında Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye üyesi eski Aydın Muhassılı Saadeddin Efendi[11], bunun da yaklaşık 5 yıllık bir hizmetten sonra azli yüzünden yerine 1863 yılında kadıaskerlik pâyeli Hüsameddin Efendi şeyhülislâmlığa atandı[12]. Bu iki şeyhülislâm da iki selefi gibi mülkî tecrübeye sahipti. Tanzimat sürecinin birinci dönemi ile Islahat Fermanı'nın ilânı ve uygulanması süreci bu beş şeyhülislâm devresine denk gelmektedir.

Görüldüğü gibi birinci grubu temsil eden yenileşme dönemi şeyhülislâmlarının ilmî ve mülkî işlerdeki başarıları ve Tanzimat hareketine katkıları onların görgü, bilgi ve kabiliyetlerinin derecesini gösterdiği gibi ilmiye teşkilâtının başına bu şahısların atamasını yapan padişahların ve sadrazamların da aynı şekilde devlet idaresi üzerine görgü, bilgi ve kabiliyetlerine işaret etmektedir. Tanzimat devrinin birinci döneminde hal böyle iken acaba ikinci döneminde nasıldı?

2. Tanzimat Devrinin İkinci Dönem Şeyhülislâmları (1866–1876)

Henüz 18 yaşında sultan olan 39 yaşında iken 25 Haziran 1861'de vefat eden Sultan Abdülmecid ve yönetimine karşı 1859'da "Kuleli Vakası" olarak bilinen bir hükümet darbesi girişiminden sonra 1865 yılında kurulan "İttifak-ı Hamiy-

Âtıfzade Ömer Hüsameddin Efendi teşekkür için Rumeli kadıaskeri ve İstanbul kadısı huzura kabul edildi (13 Zilkade 1276). MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 142, h. 2.

11 27 Aralık 1858 (21 Cemaziyelevvel 1275), BOA, İrade, Dahiliye, 27839.

12 *Takvim-i Vekayi*, nr. 722, 5 Cemaziyelahir 1280.

yet" adındaki bir grup tarafından da Sultan Abdülaziz'e karşı diğer bir darbe girişimi oldu[13]. Bu tarihten sonra siyasî gruplar daha aktif olarak çalışmaya başladı. Şeyhülislâm atamalarında ve şeyhülislâm profillerinde de bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmanın kaynağı bizzat padişahın kişiliği ile ikbal ve iktidar mücadelesinde yer alan gruplardır.

Artık Tanzimat'ı gerçekleştiren ekolün ilmiyeden olan en üst seviyedeki son temsilcileri görevdedir. Öyle ki birinci dönem şeyhülislâmlarından Ömer Hüsameddin Efendi'nin şeyhülislâmlığa atanmasından üç yıl sonra 1866 yılında azliyle Tanzimat reformlarının gerçekleştirilmesinde bizzat görev almayan, ancak bu devrin şeyhülislâmlarının güvenini kazanmış ve fıkıh bilgisiyle meşhur Mehmed Refik Efendi 7 Ağustos 1866 (25 Rebiülevvel 1283) tarihinde şeyhülislâm oldu[14]. Asıl farklılaşma ise Âli Paşa'nın 1871 yılında ölümünden sonra başladı[15].

Sadrazam Gürcü Mahmud Nedim Paşa, Şeyhülislâm Mehmed Refik Efendi'yi azlettirerek yerine aynı etnik kimliğe sahip olmasının da tesiriyle *Takvim-i Vekayi* gazetesi musahhihliği yapmış olan Ahmed Muhtar Beyefendi'nin (Molla

13 Siyasal modernleşme ve bu gruplaşmalar için bkz. İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, s. 235-245.

14 Mehmed Refik Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: Bursa müderrislilerinden Fetva Emini olan Mehmed Refik'in "ba itibar-ı mahrec" İzmir Payesi ile Bosna Kadılığı, 1847 (1263), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 71, h. 8. İstanbul Payesi, 1854 (1270), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 128, h. 1. Evkaf-ı Humayun Müfettişliği, 1856 (1272), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 139, h. 1; MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 71, h. 1. Fetva Eminliği, 1856 (1273), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 93, h. 2). Anadolu Kadıaskerliği Payesi, 1858 (1274), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 156, h. 2. Anadolu Kadıaskerliği, 1864 (1280), BOA, İrade, Dahiliye, nr. 36074). Birinci Mecidi Nişanı rütbesini haiz Mehmed Refik Efendi'ye "rütbe terfii", 1864 (1281), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 83, h. 1. Rumeli Kadıaskerliği Payesi, 1866 (1282), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 158, h. 2.

15 Şeyhülislâm biyografilerinden hareketle Tanzimat öncesi ve sonrası şeyhülislâmların taşralı veya merkezli oluşu, ailesinin mesleğini sürdürüp sürdürmediği, atama öncesi mesleği ve görev süreleri gibi ölçütler dikkate alınarak Norman Itzkowitz ve Jeol Shinder tarafından yapılan çalışma; şeyhülislâm sayısının fazlalığı (129), uzun ve eşit olmayan iki sürenin kıyaslanması gibi nedenlerle verilen istatistikî bilgiler konunun anlaşılmasına bir katkı sağlamaktan uzaktır. Tanzimat devri şeyhülislâmlarının bu devrin genel durumuna uygun olarak daha ziyade alt grup aile yapılarından geldikleri yönündeki yorum ise kısmen doğru olmakla beraber, yaptığımız bu incelemede görüleceği gibi çok geneldir ve tashihi gerekmektedir. Ayrıca Tanzimat öncesi ve sonrası şeyhülislâmlarının bir Batı dili bilmedikleri ve bir Batılı ülkeyi ziyaret etmemiş oldukları bilgisi, şimdi için anlamlı görünse bile, devrin şartları bakımından şeyhülislâm adayları için gerekli bir meziyet olmadığı kanaatindeyim. Norman Itzkowitz and Jeol Shinder, "The Office of Şeyhülislâm and the Tanzimat A Prosopographic Enquiry", *Middle Eastern Studies*, nr. 8 (1972), s. 93-101. Üstelik Sultan Abdülaziz'in Mısır ve Avrupa Seyahatine sonradan iki kez şeyhülislâmlık yapacak olan Hasan Fehmi Efendi, "muallim-i sultanî" sıfatıyla katılmıştır (İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1972, IV, s. 204, 217). Kaldı ki ülkenin büyüklüğü, şeyhülislâm adaylarının hizmet mahalleri, geldikleri aile ve bu göreve atanmadan önce yürüttükleri hizmetleri ve ilişkide oldukları çevre, onların zihin dünyalarını anlamak için yeterli verileri bize sunabilmektedir.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Bey) şeyhülislâm atanmasını sağladı[16]. Ardından Turşucuzade Elhac Ahmed Muhtar Efendi, istisnaî bir durum olarak İstanbul pâyeli ve Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye üyesi iken ve şehzade muallimliği vazifesinden sonra bu göreve tayin edildi[17]; ancak debdebeli Meşihat kayığına binmeyerek Kadıköy'e İdare-i Mahsusa vapuruyla geçtiği için görevinden azledildi. Keza Hasan Fehmi padişah hocalığı ve ders vekâleti[18], Hasan Hayrullah Efendi padişah imamlığı ve Tersane Müftülüğü[19] görevinden sonra şeyhülislâm atandı. Görüldüğü gibi bu dönem şeyhülislâmlarının mülkî ve siyasî kimlikleri aldıkları formasyon ve geldikleri muhit bakımından birincilere nazaran daha düşüktü. Bu gruptakilerin mülkî hizmet yerine daha ziyade sadrazam ve padişaha özel hizmet ve yakınlıkları dikkati çekmektedir.

Bunlardan Sultan Abdülaziz'in hocası Hasan Fehmi Efendi[20] iki kez yaklaşık 6 sene, Ahmed Muhtar Beyefendi iki kez olmak üzere 1 sene dokuz ay[21] ve Sultan Abdülaziz'in imamı Hasan Hayrullah Efendi iki kez şeyhülislâmlık vazifesine getirildi. Bu dönem şeyhülislâmları mensubu bulundukları aileleri itibarıyla da birincilerden ayrılmaktadır. Bunlar, esas itibarıyla devlet ve bürokrasi geleneği birincilere nispetle sınırlı ya da olmayan ailelerin çocuklarıydı. Bu şeyhülislâmlar daha ziyade hukukî ve şer'î kimlikleriyle ön plana çıkmaktadır. Bu grup içinde yalnız Ahmed Muhtar Efendi'nin (Molla Bey) babası Mekke payesine kadar yükselebilmişti. Diğerleri bu manada aileden gelen ilmî bir miras sahibi değildi. Ayrıca bunlar birinci dönem şeyhülislâmlarının aksine

TÜRKİYE Diyanet VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
www.tuba.gov.tr

16 Ahmed Muhtar Beyefendi'nin (Molla Bey) bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: Darülhadis Müderrisi Ahmed Muhtar Beyefendi'ye Selanik Kadılığı, 1855 (1271), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 131, h. 12; BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 182, h. 1. Mekke-i Mükerreme Payesi, 1856 (1273), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 145, h. 9. Anadolu Kadıaskerliği Payesi, 1868 (1285), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 215, h. 15.

17 BOA, İrade, Dahiliye, nr. 458859.

18 Hasan Fehmi Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir; "meşahir-i esatizeden" Akşehirî Dersiam Hasan Fehmi Efendi'nin Huzur-ı Humayun Ders Mukarrirliği'ne, 1858 (1274), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 100, h. 1. Anadolu Kadıaskerliği Payesi, 1863 (1280), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 182, h. 1. Şeyhülislâmlık görevinin "muallimlik hizmet-i seniyyesine" ilaveten tevcih, 1868 (1285), BOA, İrade, Dahiliye, nr. 40026.

19 Hasan Hayrullah Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir; Hamise-i Süleymaniye'ye terfi, 1855 (1271), MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 48, h. 1. Mekke-i Mükerreme Payesi, 1858 (1275), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 162, h. 2; MA, *Arz ve İrade Defteri*, nr. 1, s. 124, h. 1-2. Anadolu Kadıaskerliği Payesi, (21 Rebiülahir 1279), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 178, h. 11. Anadolu Kadıaskerliği, "sabıka Sofya kadısı imam-ı evvel hazret-i şehriyari"ye, 1868 (1284), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 212, h. 2.

20 Nisan-Mayıs 1868 (Muharrem 1285), BOA, İrade, Dahiliye, nr. 40026.

21 BOA, İrade, Dahiliye, nr. 44368; nr. 45822.

daha ziyade taşra menşeliydi[22]. Ancak bu grup şeyhülislâmlar, aileden himaye görme imkânından yoksun olmalarına rağmen dışarıdan kendilerini himaye eden bir akraba ya da büyük bir idareci bulmuşlar ve bu meslekî basamakları çıkıp zirveye ulaşmada bunlardan destek görmüşlerdi. Muhakkak ki kendi kabiliyetleri ve talihlerinin yaver gitmesi de meslekî basamakları çıkmada önemli etkendi.

Bunlardan Mehmed Refik Efendi hukuk sahasında ilmî yeterlilikleriyle himayeye mazhar olurken Hasan Fehmi asıl şöhretini Sultan Abdülaziz'in hocalığı, Hasan Hayrullah Efendi sesinin güzelliği dolayısıyla Sultan Abdülmecid ve Sultan Abdülaziz'in imamlığı, Turşucuzade Ahmed Muhtar Efendi[23] ise şehzade veliaht Yusuf İzzeddin Efendi'nin muallimliği ile şeyhülislâmlık makamını elde etti. Görüldüğü gibi bu grubu teşkil eden şeyhülislâmlar meslekî alanda görev alan ve daha ziyade müderrislik veya padişah hocalığı, imamlığı ve şehzade muallimliği gibi vazifeleri ile şöhret bulmuş kişilerdi. Bunlar da medrese geleneğinden gelmelerine rağmen birincilerin aksine devlet idaresi bilgi ve görgüleri daha azdı. Aileden de böyle bir bilgi ve görgü sahibi değildiler. Bu iki grubun şeyhülislâmlıktaki hizmet durumları ise geldikleri aile, aldıkları eğitim, bulundukları muhit, meslekî ve mülkî hizmetleri ile devrin mülkî ricali ve padişahının idarî anlayışına paralel bir seyir izlemiştir.

Bu nedenle yenileşme süreci şeyhülislâmlarının idarî sistem içindeki yerini, ferdî başarı ve başarısızlıkları yanında başta padişahlar ve sadrazamlar olmak üzere idareci sınıfın başarı ve başarısızlığıyla da ele almak gerekecektir. Yenileşme dönemi şeyhülislâmlarının meslekî ve mülkî işlerdeki başarı ve başarısızlıkları; bunların görgü, bilgi ve kabiliyetlerinin derecesini gösterdiği gibi

22 Nitekim ikinci dönem şeyhülislâmlarından Mehmed Refik Efendi, Bosna'ya bağlı Çelebipazarı Kasabası'ndan olup küçük yaşta yetim kalmış; Hasan Fehmi, Ilgınlı Osman Efendi'nin oğlu; bu grupta istisna denebilecek olan Mir Ahmed Muhtar Efendi "Molla Bey", eski sadrazamlardan Yusuf Paşa'nın torunu Mekke pâyeli Amud Bey'in oğlu; Turşucuzade Ahmed Muhtar Efendi, turşucular kethüdası İbrahim Ağa'nın oğlu, dedesi Hacı Mehmed Efendi, büyük dedesi Safranbolulu Bahaeddin Efendi; Hafız Hasan Hayrullah Efendi, tersane yoklamacılarından Hamdullah Efendi'nin oğlu, Kasımpaşalı Osman Efendi'nin torunu; Amasyevî Esseyyid Halil Efendi Amasya Sancağı Mecidözü Kazası'nda Varay Nahiyesi'nden Kürd köylü Mustafa Efendi'nin oğludur. Biyografileri için bkz. Ahmed Refik, "Osmanlı Şeyhülislâmları", s. 594–609; Abdurrahman Şeref, *Tarih Musahabeleri*, s. 305–311; Peköz, *Son Şeyhülislâmlar (1283–1341)*, s. 1–18.

23 Turşucuzade Ahmed Muhtar Efendi'nin bilfiil görev veya payeleri ile atama tarihleri şu şekildedir: Mekke-i Mükerreme Payesi, Galata kadısı Turşucuzade Ahmed Muhtar Efendi'ye tevcih, 1867 (1283), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 201, h. 10. Galata Kadılığı, "ba itibar-ı Süleymaniye müderris Turşucuzade El hacc Ahmed Muhtar Efendi'ye, 1865 (1282), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 193, h. 11. İstanbul Payesi, 1868 (1285), BOA, *Tahvil Defteri*, nr. 61, s. 216, h. 3.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

ilmiye teşkilâtının başına bu şahısları atayan padişahların ve onun üst düzey ekibinin de aynı şekilde devlet idaresi üzerine görgü, bilgi ve kabiliyetlerine işaret etmektedir.

Tarihî süreç içinde şeyhülislâmların da dâhil olduğu teceddüdcü ve muhafazakâr zümrelerin, güç nispetleri farlılık göstermekle birlikte, ikbal ve iktidar mücadelesi dönemlerinin en önemlilerinden biri de Tanzimat devridir. Yenileşme devrinde başta II. Mahmud ve Sultan Abdülmecid olmak üzere Tanzimat reformcularından Mustafa Reşid Paşa, Âli Paşa ve Fuad Paşa gibi sadrazamlar, şeyhülislâmlığa mülkî ve şer'î işlerde tecrübeli, reformcu kimlikleri olan ve kendilerine mülkî meselelerde yardımcı olacak, esasen bu konularda rüştünü ispat etmiş ilmiye sınıfının reformcularını seçiyorlardı. Sultan Abdülmecid ve Tanzimat'ın üç öncü paşasının tarih sahnesinden ayrılmasından sonra Sultan Abdülaziz'in saltanatının son döneminde bu ölçüler çok fazla dikkate alınmadı. Bu durum yeniçeriliğin ilgasından sonra başlayan ve istikrarlı olarak devam eden şeyhülislâmlık hizmet periyodunun da önceki devre benzer bir şekilde iktidar entrikalarına paralel bir seyir takip etmesine neden oldu[24].

Tanzimat devri şeyhülislâmlarının iki devre olarak sınıflandırılabilir olması, Osmanlı zihniyet dönüşümünü de göstermesi bakımından önemlidir. Diğer bir ifadeyle Tanzimat devri şeyhülislâmlarının iki grup halinde sınıflandırılabilme durumu Tanzimat devrinin sadrazamları için de söz konusudur. Bu durum Osmanlı yenileşmesinin kurumsal anlamda olduğu gibi devrin idarecileri bakımından da sınıfsal ve kısmî değil bütüncül olduğunu göstermektedir. Mülkî, askerî ve ilmiye mensubu üst düzey zümrelerin ikbal ve iktidar mücadelesinde taraf oldukları grubun/partinin bir mensubu olarak kendi programları ve ikballeri için çalıştıkları görülmektedir.

Son olarak Tanzimat devri ilmiye üst düzey temsilcilerinin de malî bakımdan bir statü farklılaşması olmuştur. Bu durum genel olarak kurumsal reformların doğal bir sonucudur. Bir gurup ve zümreye ders verme amacı yoktur. Şeyhülislâmlar bu statü farklılaşmasının etkisiyle büyük oranda menşe itibariyle merkezden taşraya taşınmıştır. Modernleşmeye tepkiler ise değişik ton ve kompozisyonlardadır. Tanzimat devrinin birinci devresinde tüm şeyhülislâmlar Tanzimatçı ekolden gelmişken ikinci devresinde şahsî ilişkiler etkili olmuştur.

24 İlmiye mensuplarının iktidar ilişkileri için bkz. İlhami Yurdakul, *Osmanlı İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform*, İstanbul 2008, s. 234-237.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

II. Tanzimat Devrinde Şeyhülislâm Arzları ve Padişah İradeleri

Gerek geleneksel dönem gerekse Tanzimat dönemi şeyhülislâmlarının arzları ve padişah iradeleri arşivlerde düzenli bir seri halinde mevcut değildir. Nitekim Şeyhülislâm Uryânizâde Ahmed Esad Efendi'nin meşihatında 7 Aralık 1878 (12 Zilhicce 1295) tarihine kadar ilmiye tevcihatları ve idâri husûslara ait arz tezkireleri (marûzâtlar) ile bunlara dâir çıkan irâdelerin suretleri şeyhülislâmlık tarafından derlenmemiş ve muhafaza edilmemiştir. Bu târihten sonra tezkire ve irâdeler için husûsî defterler tutulmaya başlanmıştır. Ahmed Esad Efendi'den önceki şeyhülislâmlardan Şeyhülislâm Ârif Hikmet Beyefendi, Meşrebzade Mehmed Ârif Efendi, Mehmed Saadeddin Efendi, Hasan Fehmi Efendi, Ahmed Muhtar Beyefendi, Kethudazâde Ahmed Muhtar Bey ve Hasan Hayrullah Efendi'nin Şeyhülislâmlıkları sırasında yazdıkları arzları ve çıkan iradelerin suretleri ise hususu bir deftere kayıt edilmemiştir. Bu tarihten sonra bu şeyhülislâmlara ait "*tezâkir-i ma'rûza-i resmiyyeler*" olarak ifade edilen arzlar ile padişah iradelerinin bulunduğu arz ve irade kayıtlarından bulunabilinenler toplanarak tarih sırasına göre düzenlenerek 1319 [1901-1902] senesinde hususi olarak bir deftere kaydedilmiştir.

Bu defter, baş kısmına yazılan hususî mukaddimede "*dest-res olunabilen tezâkir-i ma'rûza-i resmiyyelerinin kaydı içün ittihaz kılınan sicil-i mahsusdur*" şeklinde tavsif ve Şeyhülislâmlık bünyesinde tesis edilen Sicillât-ı Şer'iyye Dâiresi'nde muhafaza edilmiştir. Bu defterde ilk arz belgesi Şeyhülislâm Ârif Hikmet Beyefendi'ye ait olup bu arz tezkiresi için yazılan irade 2 Aralık 1846 (13 Zilhicce 1262) tarihli, son arz belgesi ise Ahmed Muhtar Molla Beyefendi'ye ait olup 20 Ekim 1878 (23 Şevval 1295) tarihlidir. Görüldüğü gibi yaklaşık 32 yıllık bir süreçte şeyhülislâmların ilmiye sınıf ve teşkilatı ile üst düzey ilmiye mensuplarının tayin tevcihlerine dair yazmış oldukları resmî ve hususî arzları ile padişahın kararları hükmünde olan iradeleri özel bir çalışmanın ürünü olarak toplanmıştır. Bu kısa izahtan sonra şimdi de defterin dil hususiyetleri ve devrin zihniyeti hakkında kısa bir değerlendirme yapalım.

1. Şeyhülislâm Arzları ve Padişah İradelerinde Hitap Cümleleri

Osmanlı Devleti'nin genel olarak yenileşme, özel olarak da Tanzimat sonrası süreci kurumsal anlamda olduğu gibi *Diplomatika Bilimi* açısından da geleneksel yapıdan farklılıklar arz eder. Öyle ki padişahın emir ve kararlarını bizzat kendi el yazısıyla kaleme aldığı "*beyaz üzerine hatt-ı hümayun*"ların yerini Tanzimat

TÜRK TARİH KURUMU TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

sorasında padişah adına mabeyn başkâtibinin yazdığı belgeler olan "*re'sen irade*"ler almıştır. Aynı şekilde padişaha arz edilen tezkirelerin üzerine yine bizzat padişahın kendi hattıyla kaleme aldığı "*arz üzerine hatt-ı hümayun*"ların yerine mabeyn başkâtibinin padişah adına ve onun emrini yazdığı belgeler olan "*irade-i seniyye*"ler almıştır. Dolayısıyla Tanzimat'tan sonra gerek *beyaz üzerine hatt-ı hümayun* gerekse *arz üzerine hatt-ı hümayun*larda padişahın bizzat kendi elyazısıyla resmi evrakı değerlendirme uygulaması değiştirilmiştir. Aşağıda izah edileceği gibi bu yeni dönemde artık arzlar padişaha değil Mabeyin Başkâtibi'ne hitaben yazılmıştır. Bu arzlara padişahın cevabı niteliğindeki iradelerde de hitap cümlesi padişahın değil Mabeyn Başkâtibi'nin ilgili kişi veya kurum amirine hitabıdır.

Geleneksel sistem yerine ikame edilen Tanzimat bürokrasisi ve diplomatikasındaki bu değişimi şeyhülislâm arzları ve padişah iradelerindeki hitap cümleleri üzerinden de takip etmek mümkündür. Tanzimat devrinin ilk dönem sadaret arzlarında olduğu gibi şeyhülislâmın arzındaki hitap cümleleri de henüz standartlaşmamış olup "*oğlum*" gibi kişisel yakınlığı ifade eden kelimeleri de içermektedir. Bu durum alt üst ilişkilerinde kurumsallaşmanın henüz tam olarak yerleşmediğini göstermektedir[25]. Tanzimat'ın ilk yıllarında şeyhülislâm ve mabeyn başkâtibi arasında henüz standartlaşmamış olan bu hitap cümleleri şeyhülislâm ile sadrazam arasındaki yazışmalarda de görülür. Nitekim sadrazam, şeyhülislâma yazdığı tezkirede "*Devletlü inâyetlü semâhatlü re'fetlü veliyyü'l-himem efendim sultanım hazretleri*" şeklinde hitap etmektedir. Şeyhülislâm da sadrazama benzer şekilde hitap etmektedir. Bu iki hitap cümlesinden sadrazamın tezkiresindeki hitap cümlesinde yalnızca "*semahatlü*", şeyhülislâmın sadrazama yazdığı tezkirede ise "*atûfetlü*" kelimesi farklıdır. İkisinin de birbirine büroksasideki eşit statünün gereği olarak yazdıkları tezkirelerde hitap ederken "*sultanım hazretleri*" demeleri dikkat çakicidir. Tanzimat'ın ilk yıllarında bile şeyhülislâm ve başkitabet arasındaki yazışmalarda bir standartlaşma olmadığı gibi sadrazamla yapılan yazışmalarda da yoktur[26]. Standart ifadeler daha sonra kabul görmüştür.

Şeyhülislâmların arzlarına cevap mahiyetindeki iradelerde, padişahın adına mabeyn başktabi tarafından yazılan hitap esas olarak "*kadim kulunuzun arzıdır*"

25 Tanzimat'ın ilk dönem sadaret yazışmalarında görülen benzer değişim için bkz. İlber Ortaylı, Osmanlı Kançılaryasında Reform: Tanzimat Devri Osmanlı Diplomatikası'nın Bazı Yönleri, *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatika Semineri*, İstanbul 1988, s. 161.

26 Sadrazam ile şeyhülislâmın birbirlerine yazdıkları tezkirelerde standartlaşmayan bu ifade kalıpları için bkz. Mahir Aydın, *Ahmet Arif Hikmet Beyefendi-Bir Tanzimat Devri Şeyhülislâmı*, Ankara 2013, s. 190-198.

anlamında "*Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki*" şeklindedir. Bunun dışında iradelerin hitap cümlesi Tanzimat'ın ilk dönemlerinde nisbeten daha fazla olmak üzere "*aciz kulunuzun arzıdır*" anlamında "*Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki*" ile daha az kullanılmaktla beraber *duacınızın arzıdır* anlamında "*Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki*" şeklinde de olabilirdi. Buradaki hitap ifadeleri sadrazam ve şeyhülislâmın birbirlerine yazdıkları tezkirelerde de görülür. Dolayısıyla bir tezkirenin sadrazam, şeyhülislâm ve mabeyn başkatibinden hangisine ait olduğunu doğrudan hitap cümlesinden anlamak bazen zorlaşabilir. Bu durumda tezkirelerin son kısmına bakmak gerekir, sadaret tezkiresi veya arz tezkirelerinin altında sadareti işaret eden mim harfi, şeyhülislâmın arz tezkirelerinin altında ise şeyhülislâmın ismi yazılır. Mabeyn başkatibinin padişah adına kaleme aldığı ve yazdığı resen iradelerin altında ise bazen kendi adı yazmaktadır.

2. İradelerde Mabeyn Başkâtibinin "Arz Tezkiresi Elime Ulaştı" anlamındaki ifade kalıpları

Bir önceki başlıkta izah ettiğimiz gibi Mabeyn Başkâtibi, arz tezkiresinin alt kısmına cevap olarak padişahın emrini, ilgili kişi veya kurum amirine hitaben yazardı. Aynı şekilde şeyhülislâmlık tarafından gönderilen arz tezkirelerine padişah adına verilecek cevap, mabeyn başkâtibi tarafından arzın alt kısmına yarım dikey olarak şeyhülislâma hitaben yazılırdı. Hitap cümlesi yazıldıktan sonra ilgili arz tezkiresine "elime ulaştı (yedime vasıl oldu)" anlamında bir cümle eklenirdi. Tanzimat devri şeyhülislâm arzları ve padişah iradeleri üzerinde yaptığımız incelemede bu cümlede el ve baş anlamındaki 6 kelime, süs anlamındaki 4 kelime, saygı anlamındaki 8 kelimeyle birbirinden ayrı 71 farklı terkibin kullanıldığını tespit ettik.

Bu cümlede temel olarak eli ve başı ifade eden; parmak ucu, pakmak uçları, parmaklar, el, avuç içi ve baş anlamına gelen 6 farklı kelime kullanılırdı. Bunlardan ilki *parmak ucu* anlamında Arapça bir isim olan "*enmile*"; ikincisi bu kelimenin *parmak uçları* şeklinde çoğulu olan "*enâmil*"; üçüncüsü *parmaklar* anlamındaki Arapça isim olan *"esâbi'"*; dördüncüsü "*el*" anlamındaki Farsça isim olan "*dest*"; beşincisi "*avuç içi*" anlamında Arapça isim olan *"râha"*; altıncısı ise "*baş üstü*" anlamında Arapça isim olan *"hâme"* idi.

Bu altı kelime süs anlamına gelen dört adet "*pîrâ, zîb, ârâ, zîver*" kelimeleriyle terkip edilmiştir. Böylece parmağı veya parmak uçlarını süsleyen anlamında *"enâmil-pîrâ"; "enâmil-zîb"; enmile-pîrâ; "enmile-zîb"; "esâbi'-pîrâ"; "esâbi'-zîb"*;

avuç içini süsleyen anlamında "*râha-pîrâ; râha-zîb*"; başı süsleyen anlamında *"hâme-ârâ; hâme-pîrâ;* hâme-zîb"; parmak uçlarını süsleyen veya ele ulaşan anlamında *"resîde-i enâmil; resîde-i dest; resîde-i esâbi'";* parmak uçlarını veya eli süsleyen anlamında "*zîver-i dest; zîver-i enâmil; zîver-i esâbi*'" terkipleri kullanılmıştır.

El ve baş anlamına gelen 6 kelime ile süs anlamına gelen 4 kelimeden oluşan yeni terkip saygı anlamına gelen 8 farklı kelimeyle yeni bir ifade kalıbına sokulmuştur. Bu sekiz kelime *hürmet, saygı, ululuk ve büyüklük, büyütme, ağırlama* anlamına gelen, *i'zâz, ta'zim, tevkîr, tekrîm, ihtirâm*, *ibcâl, tebcîl* kelimeleri ile *bildirme* anlamına gelen *tefhîm* idi. Mabeyn Başkatibi Arapça ve Farsça kaynaklı bu üç grup kelime ile Türkçe "*olan*" fiilini 71 kez kullanmak suretiyle Türkçe bir cümle meydana getirmiştir. Bu kalıpları da kendi içinde ilk kelimelerine göre birincisi *Enâmil*, ikincisi *Enmile,* üçüncüsü *Esâbi'*, dördüncüsü Hâme, beşincisi Râha, altıncısı *Resîde* ve yedincisi Zîver olmak üzere 7 farklı terkip/cümle grubuna ayırabiliriz.

Yukarıda izah ettiğimiz gibi Mabeyn Başkâtibinin parmak uçlarıyla dokunmak veya avucunun içine almak suretiyle şereflendiği belge türü, "*olan*" kelimesinden sonra yazılırdı. Şeyhülislâm arzı ve belge türü genel olarak iki farklı terkip ile ifade edilirdi. Şeyhülislâm arzını ifade eden bu terkiplerden birincisi "işbu *tezkire-i aliyye-i Fetva-penâhîleri*", ikincisi ise "işbu *tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri*" olup bunların yaklaşık olarak eşit sıklıkta kullanıldığı görülmektedir. Tanzimat devri diplomatikası ve bürokrasi dilinin tam oturmadığı ilk dönemlerde, incelediğimiz arz defterinde, "*tezkire-i âliye*", "*tezkire-i behiyye*", *"tezkire-i seniyye"*, "*tezkire-i vâlâ-yı atûfileri*", "*tezkire-i vâlâ-yı semîhane"* ve "*tezkire-i aliyye-i semîhâneleri*" gibi terkipler ise sadrazamların arz tezkireleri için kullanılırdı[27].

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

3. Arzuhal ve Arzlarda Prosedür ve Kullanılan Bazı İfade Kalıpları

"Tanzimat'a kadar daireler arasındaki yazışmalar, dairelere verilen arzuhaller ve taşradan gelen evrak hem Divân-ı Hümâyun'da hem de diğer dairelerde doğrudan muameleye konulurdu. Muamele işlemleri genellikle ya gelen evrak ya da telhis evrakı üzerinde yapılır; muamelesi tamamlanan evrakın cevabı da ilgili dairenin kâtipleri tarafından deftere kaydedilirdi.

İlmiye mesleğinde kıdem ve görev (paye ve mansıb) için birincisi saraya ya da

27 Konuyla ilgili daha detaylı izahatı yayınlanacak olan *Bürokrasi, Dil ve Zihniyet* adlı çalışmamızda bulunabilir.

Bâbıâlî'ye, ikincisi ise şeyhülislâmlığa olmak üzere iki yere arzuhal sunulabilirdi. Bunlardan birincisi, padişah ya da sadrazam tarafından şeyhülislâmlığa havale edilir ve buradan konuyla ilgili tezkire veya arzın yazılması istenirdi. Şeyhülislâmlığa verilen arzuhaller ise gerekli arz tezkireleri yazılarak yine sadarete ya da mabeyne takdim edilirdi. Ayrıca şeyhülislâmın bizzat yapması gereken arzlar dışında kalan kadıaskerlere mahsus hususlarda da konu genellikle şeyhülislâmın işareti üzerine saray veya sadarete arz edilirdi.

Şeyhülislâm arzuhalcisi, "arzuhalci", "arzuhalî", "arzuhalî-i fetva-penahi", "arzuhalî-i hazret-i fetva-penahi", "makam-ı fetva arzuhalcisi", "bâb-ı fetva-penahi arzuhalcisi" ve "arzuhalî-i makam-ı meşihat-penahi" olarak da isimlendirilirdi. Şeyhülislâmlığa sunulan arzuhaller üzerinde ilk muameleyi arzuhalci yapıp, mektupçuya havale; mektupçu da gerekli arz tezkiresini hazırlayıp şeyhülislâma takdim ederdi. Şeyhülislâmın onayladığı arz tezkiresi telhisî aracılığıyla mabeyne ya da sadarete gönderilirdi."[28]

Bir büyüğe sunma, bildirme, gösterme anlamlarına da gelen *arz* kelimesi tek başına kullanıldığı gibi aynı anlama gelen müteradif kelimelerle de meramın daha güçlü anlatılması için kullanılabilirdi. Arz kelimesiyle aynı anlama gelen bu kelimelerden ulaştırma, yetiştirme veya bir vazifeye tayin veya bir maaş terfii için yazılan yazı anlamına *inha*; anlatmak, açık söyleme, bildirmek anlamlarına gelen *beyân*; anlatma anlamına gelen *ifâde*; temiz, halis, gönülden bağlılık anlamına gelen *ihlâs*; haber vermek anlamına gelen *inbâ*; izin isteme, danışma, izin için sorma anlamına gelen *istîzân*; sunma, takdim etme, büyük birinin huzuruna bir şey götürme, verme anlamına gelen *takdîm* kelimeleriyle kullanılırdı. Bu ifade kalıpları arz ve irade defterinde görüldüğü gibi *arz [u] inhâ* (1); *arz u beyân* (6); *arz u ifâde* (15); *arz u ihlâs*, (2); *arz u inbâ* (1); *arz u istîzân* (35); *arz u takdîm* (18) şeklindeydi.

Padişaha yazılan arzlarda istek ve talapleri ifade için pek çok kelime veya kelime grubu vardı. Bunlardan en yaygın olanı tek başına "*arzuhâl*" (23) veya pekçok farklı ifade kalıplarıyla aynı anlamı ifade için kullanılabilirdi. Bu görevi ifade eden veya beraberce kullanılan diğer ifade kalıplar ise "*istid'â*" (7), "*istid'â u niyaz*" (1), "*niyaz u istirhâm*" (4) ve "*niyaz u istid'â*" (11) ile "*zeria'-i arz u ihlâs*" (1) şeklinde ifade edilebilir.

Arzuhal sunulan makam saltanat-ı seniyye, kişi de padişah olunca bu makam ve pahişahın ifade edilmesinde de *kul ile efendi* arasındaki ilişki biçimine benzeyen

28 İlhami Yurdakul, *İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform*, s. 62-66.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

kalıplar kullanılırdı. Çünkü padişah kimsenin bilmediğini bilen, kemsenin veremeyeceğini veren güç ve kudret sahibiydi. Öyle ki padişaha takdim edilen arzların tavsifi de bu yorumu doğrular mahiyettedir. Bu ifade kalıpları temel olarak iki şekildeydi. Bunlardan birincisi *ayağın tozu* anlamına gelen *hâk-pây* ile başlayan ifade grubu, ikincisi ise ilkine göre daha vurgulu ve kutsallık iması yüksek olan *mubarek ve kutlu, bahtiyar ayağının tozu* anlamına gelen *mübârek ve mes'ûd hâk-pây* şeklinde başlayan ifade kalıplarıydı. Bunlar da kendi içinde tekrar guruplara ayrılırdı.

4. İradelerde Padişahın Emrini Tavsif Eden Terkipler

Padişahın oluru alınmak üzere kendisine arz edilen arz tezkirelerinde veya bu arzlara cevap olmak üzere padişahın emrinin mabeyn başkatibi tarafından kaleme alındığı irade metninde padişahın emrini ve padişahı tavsif eden çok sayıda kalıp vardır. Bunlar iki temel grupta toplanabilir. Bunlardan birincisi "*emr ü fermân*", ikincisi ise "*emr ü irade*" terkibiyle başlayan kalıplardır. Tanzimat'tan sonra padişah emirlerinin yazıldığı irade metinleri, temel olarak standartlaşmış iki temel kalıp kallanılmak suretiyle yazılmaktaydı. Öyle ki bu kalıpların irade metinlerinin sonunda kullanılması mutad olan bir zerafet göstergesiydi. Bunlardan birincisi "*emir ve ferman, emir sahibi olan kimsenindir*" anlamına gelen "emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir" terkibi idi. Bu cümle yaklaşık 450 arz içinde 11 kez kullanılımıştır. İkincisi ise kullanım sıklığı bakımından birinciye göre çok yaygın olan ve aynı şekilde "*emir ve ferman, emir sahibi olan kimsenindir*" anlamına gelen "emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir" şeklindedir ve yaklaşık 417 kez kullanılmıştır. Bu temel kalıpların dışında diğerleri "*emr ü fermân veliyyü'l-emrindir*" (1) ve "*emr ü fermân men-lehü'l-emrindir*" (1) şeklinde *hazret* kelimesi dışarıda bırakılmak suretiyle de kullanılmıştır.

Aşağıda görüleceği gibi "*emir* ü *ferman*" ifadesi yaklaşık 21 farklı kelimeyle tamlanarak yeni gruplar oluştu. Bu 21 grup da kendi içinde pekçok gruba ayrılmak suretiyle terkipler oluşturulmuştur. Bu çeşitlilik konuyla ilgili çok geniş bir edebî kültürün oluştuğunu göstermesi bakımından anlamlıdır. "*Emr ü ferman*" ifadesinden sonra gelen ilk kelimeye göre isimlendirdiğimiz bu terkipler temel olarak; *adâlet, âtıfet, avâtıf, cenâb*, *hazret*, *hikmet*, *hümâyûn*, *ihsân*, *ilhâm*, *inâyet*, *isâbet*, *kerâmet*, *lutf*, *ma'âlî*, *ma'ârif*, *mekârim*, *merâhim*, *merhamet*, *ma'delet*, şehîn-şâh, şevket şeklinde sıralanabilir.

Bu 21 kelimeden "herkesin istihkakına tamamiyle riayet" anlamında "*mucib-i saadet*" olan *adâlet,* merhamet anlamındaki âtıfet ve bunun çoğulu olan *avâtıf*,

hakikat ve sır anlamına da gelen *hikmet*, iyilik etme ve bir şey verme anlamlarına da gelen *ihsân*, bir hakikatın içe doğuşu ve hissedilişi anlamına gelen *ilhâm*, iyilik ve ihsan anlamlarına da gelen *inâyet*, doğru bir fikir ve değerlendirmede bulunma anlamına da gelen *isâbet*, ikram, hürmet ve keramete yorulacak derece isabetli bir fikir anlamına da gelen *kerâmet*, iyilik ve yumuşaklıkla muamele etme, ihsan ve iyilik anlamlarına da gelen *lutf*, insan aklının zor kavrayabileceği yüce fikirler anlamına gelen *ma'âlî* ile bilme, ilim, hüner, maharet ve üstadlık anlamına da gelen *ma'ârif*; hürmet, izzet, cömertlik ve kerem anlamına glen *mekârim*; merhamet anlamına gelen *merâhim*; acıma, rahm ve merhamet etme anlamına gelen *merhamet*; adaletle hükmeden anlamına gelen *ma'delet*; heybet, güç anlamına gelen şevket kelimeleri idi. Şevket kelimesi de "*beyân, unvân, nişân, âde*" şeklindeki yeni 4 kelimeyle terkibe sokulurdu. Bu kelimelerden bildirme, açıklama, söyleme anlamındaki *-beyân,* şan, şöhret, unvan anlamına gelen *-unvân,* duran, dikilen, kalan anlamlarına gelerek birleşik sıfatlar yapan *-nişân,* adet kelimesinin Arap kaidesine göre alel-ade gibi şekli olan -âde kelimeleridir.

Bu kalıpların dışında padişah doğrudan iki temel kelimeyle tanımlanır. Bunlardan birincisi *hazret* ikincisi de *cenab* kelimesidir. Bu iki kelime de tazim/saygı, şeref, onur ve büyüklük işareti olarak kullanılır. Bu iki kelimenin Osmanlı padişahlarını tavsif eden birinci grup kelimeler *dünyanın bekçisi olan yüce hükümdar* anlamında *cenâb-ı cihân-bânî*, *Yüce padişah/cihanı tutan* anlamında *cenâb-ı cihân-dârî, hilafetin Yüce koruyucusu* anlamında *cenâb-ı hilâfet-penâhî*, *Yüce hükümdar* anlamında *cenâb-ı mülûkâne*, *Yüce Padişah* anlamında *cenâb-ı pâdişâhî*, *Yüce hükümdar/mükemmel* anlamında cenâb-ı şâhâne, *Yüce padişahlar padişahı* anlamında *cenâb-ı şehîn-şâhî*, *Yüce padişahlık* anlamında *cenâb-ı şehriyârî*, *Yüce padişahlık/taç giyen* anlamında *cenâb-ı tâc-dârî*, *Allahın dünyaki Yüce Gölgesi* anlamında *cenâb-ı zıllullâhî* şeklinde 11 farklı ifadeyle ilk grubu teşkil eder. İkinci grubu ise yine aynı anlamlara gelmek üzere hazret kelimesiyle yapılırdı.

Anlaşılan o ki herkesin bilemediğini bilen ve herkesin veremediğini veren anlamlarına gelen kelimeler padişahın sıfatları olarak kullanılmıştır. Esasen Allah da bu kelimelerle tavsif edilir. Allah'ın yer yüzündeki gölgesini başka şekilde tavsif etmek de olmazdı. Ma'delet ve şevket kelimeleri de padişahın gücüne ve adaletine işaret etmesi bakımından anlamlıdır. Aşağıda görüleceği gibi *emr ü ferman* ifadesi bazen her hangi bir terkip almadan yalın olarak kullanılırdı. Ancak daha ağdalı ve edebî bir ifade için yaklaşık 20 farklı kalıbın kendi içinde 4 farklı kelimeyle tamlandıktan sonra padişahı tavsif eden 11 yeni kelimeyle terkibe sokulmakta ve padişahın emrini bildiren ifade kalıpları ortaya çıkmaktaydı.

Emr ü irade kelimeleriyle terkibe giren kelimeler; âtıfet, cenâb, hazret, ihsân, ilham, kerâmet, lutf, mahmiyyet, ma'âlî, mekârim, merâhim, seniyye şeklinde sıralanabilir. Emr ü ferman bahsinde tespit edebildiğimiz ve izah edilen 21 kelimeye mukabil *emr ü irade* de 12 kelime kullanılmıştır. Bunlardan emr ü ferman terkiplerinde olmayan *himaye etmek, korumak* anlamındaki mahmiyyet ve *yüksek, yüce anlamındaki* seniyye kelimeleri de vardır. *Emr ü ferman* ifadesiyle yazılan terkiplerin aynı türden yazılan emr ü irade den yaklaşık 2 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Bu kelimelerdeki nisbetin yarı yarıya olması *emr ü ferman* ifadesinin kuruluştan Tanzimat'a yaklaşık 5 yüzyıllık *emr ü irade* ise yaklaşık 50 yıllık bir gecmişe sahip olmasıyla izah edilebilir. Ayrıca Tanzimat devrinde daha sade bir dil kullanımına dair yönemlim de bu kullanımda etkili olmuştur. Emr ü ferman ifadesinde olduğu gibi bizzat padişahı tavsif eden kavramlar da kullanılmaktaydı. Bunlardan farklı olarak aynı anlamda "emr-i âlişân" ifadesi de kullanılmıştır.

Emr ü irade ifadesinden emr kelimesi çıkarılmak suretiyle de irade kelimesi; aliyye, ihsân-âde, isâbet-âde, mekârim-âde, seniyye kelimeleriyle terkibe girmektedir. Burada da emrin yüceliği, kimsenin bilemediğini bilme ve veremediğini verme vurgusundan sonra doğrudan padişahın zatını tavsif eden kelime grubu kullanılmıştır. Ancak genel anlamda bu kelimelerin tedrici olarak kullanımdan kalktığı ve irade kelimesiyle yapılan terkiplerin çoğunda kullanılmadığını söyleyebiliriz. Bunun yerine iradenin yüceliği ve padişahın doğrudan zatını tavsif eden kısma geçildiği görülmektedir. Dolayısyla padişahın kimsenin bilmediğini bilme, kimsenin veremediğini verme güç ve kudreti, iradenin yüceliğinin içinde mahfuz olmak üzere doğrudan padişahı ifade eden kavramlara geçilmiştir. Bu Tanzimat devrinin dilde ve elkapta sadeleştirmeye gidilmesine de uygun bir yaklaşım olmuştur[29].

5. Arz ve İradelerde Muamele Prosedürü ve İşlem Hızı

"XVIII. yüzyılın sonlarında şeyhülislâm; müderris ve mevleviyet kadılarının tayinleri ile diğer hususları telhisçisi vasıtasıyla ve reisülküttabın delaletiyle veziriazama arz ederdi. Şeyhülislâmın arz tezkireleri, veziriazama yazılıp onun vasıtasıyla da padişaha arz olunurdu. Telhisçinin götürdüğü evrak yeşil bir kese

29 Konuyla ilgili daha detaylı izahatı yayınlanacak olan *Bürokrasi, Dil ve Zihniyet* adlı çalışmamızda bulabilirsiniz.

içinde Paşa Kapısı'na yollanır ve reisülküttaba verilirdi. Reisülküttab da bu evrakı özetler ve veziriazamın padişaha takdim edilecek takririni kaleme alarak sadrazama götürürdü. Bu evrak ile hülâsa ayrıca bir atlas keseye konularak padişaha takdim olunur; padişah, sadrazamın takriri üzerine gerekli emrini kısaca yazarak iade ederdi. Gerekirse ayrıca mütalaasını da yazardı.

Şeyhülislâmlığa verilen arzuhallerle, gelen ve giden evrak üzerinde gerekli muameleleri arzuhalci ve mektupçu yapar; muamelesi biten evrakı "telhisî-i şeyhülislâm efendi" de denilen telhisçi Bâbıâlî'ye götürürdü. Bâbıâlî'den mabeyne takdim edilmek üzere hazırlanan maruzatı da Bâbıâlî'de görevli "telhisî ağalar" taşırdı. Telhisçinin şeyhülislâmlık evrakını sadarete götürmesine mukabil, şeyhülislâmın kapıçukadarı Bâbıâlî'de işlemi biten evrakı Fetvahane'ye getirirdi. Şeyhülislâm telhisçisinin bu hizmeti mukabilinde arzuhalci ve mektupçu gibi aynî ve nakdî gelirleri vardı. Şeyhülislâm kapıçukadarı, gerekli emrin çıkması için şeyhülislâmlıktan Bâbıâlî'ye gönderilen evrak ile burada muamelesi biten ya da her hangi bir iş için şeyhülislâmlığa gönderilecek evrakın takibi ve ulaştırma hizmetlerini yapardı"[30].

Şeyhülislâm Tanzimat'tan sonra yazdığı arz tezkirelerini mabeyn başkâtibine hitaben yazarak onun aracılığıyla padişaha arz etmekteydi. Padişahın cevabı mahiyetindeki emri de yine mabeyn başkâtibinin şeyhülislâma hitaben yazdığı irade yoluyla verilmekteydi. Neşre hazırladığımız arz ve irade defterindeki belgeler de esas itibariyle bu yolla teşekkül etmiş arz ve iradelerdir. Öte yandan saraya veya sadarete yapılan müracaatlardan şeyhülislâmın yetkisinde olan konular genellikle sadrazam tarafından bir arzla şeyhülislâma yazılarak görüş istenirdi. Şeyhülislâm da konu hakkındaki görüşünü sadarete hitaben yazdığı tezkireyle bildirirdi. Sadaret de buna ilgi tutarak padişaha arz eder ve gerekli emir çıkardı. Dolayısıyla şeyhülislâmın doğrudan arzları dışında sadaret aracılığıyla yaptığı arzlar ikinci bir büro aracılığıyla padaşiha arz edildiği için evrak işlem hızı doğrudan arzlara oranla daha uzun sürebilirdi[31]. Acaba bir evrakın şeyhülislâm tarafından arz edilmesinden ne kadar zaman sonra padişah tarafından gerekli emir çıkmaktaydı? Yani evrak işlem hızı nasıldı?

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

30 Geniş bilgi için bkz. İlhami Yurdakul, *İlmiye Merkez Teşkilatı'nda Reform*, s. 72-75.

31 Sadaretten şeyhülislâmlığa yazılan tezkirelere cevap olmak üzere şeyhülislâm Arif Hikmet Beyefendi'nin sadarete yazdığı tezkirelerin (82 adet) yaklaşık yarısı ilk hafta, diğer yarısı da ikinci ve üçüncü haftada işlem görmüştür. Dolayısıyla bunların sadaretten arzı ve iradelerinin çıkması mevcut sürenin daha da uzaması anlamına gelecektir. Tanzimat devri şeyhülislâmlarından Arif Hikmet Beyefendi ve sadaret arasındaki tezkire örnekleri için bkz. Mahir Aydın, *Ahmet Arif Hikmet Beyefendi-Bir Tanzimat Devri Şeyhülislâmı*, Ankara 2013, s. 190-262.

Tanzimat devrinde Sultan Abdülmecid devri şeyhülislâmlarından Şeyhülislâm Arif Hikmet Beyefendi'nin (1845-1853) arz tezkirelerinden 10 tanesinin iradesi aynı gün; 13 tanesi 1 gün sonra; 15 tanesi 2 gün sonra; 5 tanesi 3 gün sonra çıkmıştır. 48 arz tezkiresinin yaklaşık yarısının iradesi aynı gün veya bir gün, diğer yarısının ise 2 veya 3 gün sonra çıktığı anlaşılmaktadır. Tanzimat devrinde Sultan Abdülmecid devri şeyhülislâmlarından Şeyhülislâm Meşrebzade Ârif Efendi'nin (1858-1861) arz tezkirelerinden 32 tanesinin iradesi aynı gün; 43 tanesinin 1 gün sonra; 32 tanesinin 2 gün sonra; 17 tanesinin 3 gün sonra çıkmıştır. Görüldüğü gibi 132 arz tezkiresinin yaklaşık yarısının iradesi aynı gün veya bir gün, diğer yarısının ise 2 veya 3 gün sonra çıkmıştır.

Tanzimat devrinde Sultan Abdülmecid devri şeyhülislâmlarından Şeyhülislâm Saadeddin Efendi'nin (1858-1863) arz tezkirelerinden 39 tanesinin iradesi aynı gün; 91 tanesinin 1 gün sonra; 29 tanesinin 2 gün sonra; 20 tanesinin 3 gün sonra çıkmıştır. 193 arz tezkiresinin yaklaşık yarısının iradesi aynı gün veya bir gün, diğer yarısının ise 2 veya 3 gün sonra verilmiştir. Şeyhülislâm Hasan Fehmi Efendi'nin (1868-1870) arz tezkireleri ve Sultan Abdülaziz'in iradelerinin 29'unun işlem hızı ise 6 adedi aynı gün; 22'si 1 gün sonra, 1'i de 2 gün sonradır. Şeyhülislâm Hasan Hayrullah Efendi'nin Birinci Meşihatında Arz Tezkireleri (1876-1877) ve Sultan Abdülhamid'in İradelerinin 42'sinin işlem hızı; 7'si aynı gün, 23'ü birinci gün, 3'ü ikinci gün, 4'ü dördüncü gün, 1'i beşinci gün, 1'i yedinci gün,1'i sekizinci gün, 1'i 13'üncü gün. 1'i 20'inci gün sonra padişah tarafından onaylanmıştır.

Yukarıda görüldüğü gibi devrin Şeyhülislâmları tarafından yazılan arz tezkirelerinden derlenen ve bizim de burada yayına esas aldığımız yaklaşık 450 arz tezkiresini padişahlar aynı gün veya bir iki gün sonra cevaplamaktadır. Öyle ki şeyhülislâm arz tezkirelerinin 444'ü aynı hafta içinde değerlerdirilip iradesi çıkmıştır. İkinci haftaya kalanlarının sayısının sadece 5, üçüncü haftaya kalanlarının sayısının ise sadece 1 olması dikkate şayandır. Arz tezkirelerine yazılacak cevaplar olan iradelere bu denli çabuk karar verilip onaylanması ve iradenin yazılmasını sağlayan temel nedenlerden en önemlisi ve birincisi padişahların çok düzenli olarak yazışmaları takip ettiğidir. İkincisi de yukarıda izah ettiğimiz gibi evrakın posta yoluyla değil ilgili evrak memurları tarafından takip edilmesi ve bizzat elden ilgili makamlara uluştarılmasıdır. Dolayısıyla arz ve iradelerin, merkez teşkilatının önemli bir nezareti olan şeyhülislâmlık yazışmaları örneğinde olduğu gibi sadaret ve diğer nezaretlerin de benzer yüzlerce, binlerce erakı cevaplanmak üzere saraya arz edilmekte ve bunların gerekli

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

kararları verilerek iradeleri çıkmaktaydı. Şeyhülislâm ve padişah dairelerinde büroktaratik işleyişteki bu olağan üstü hız sistemin oldukça iyi çalıştığına önemli bir kanıttır.

III. Tanzimat Devri İlmiye Bürokrasisinde Kullanılan Dil ve Zihniyet

1. İlmiye bürokrasisinde Kullanılan Terminoloji

Osmanlı ilmiye bürokrasisinin personel politikasının anlaşılabilmesi için kullanılan kavramların ve muamelât terminolojisinin bilinmesi gerekmektedir. Bu açıdan tayin sisteminin ana kavramları olan ve metinlerde sıklıkla kullanılan bu terimler tanımlanması konunun anlaşılabilmesi için zaruridir. Osmanlı memuriyet sisteminde bilfiil yürütülen göreve "*mansıb*", o görevin rütbesine de "*paye*" denirdi. Mansıb ve payeler kıdem esasına göre derecelenir; bir göreve tayinden önce o memuriyetin payesini almak gerekirdi. Tayinlerde öncelik bir sınıfın paye itibariyle en kıdemlisine aitti. Sınıfın en kıdemlisine "*baş eski*" denir; *sonrakiler ikinci eski, üçüncü eski, dördüncü eski* ve benzeri şekilde derecelenirdi. Bu sıralamaya "*silsile*", tayinlerin buna göre yapılmasına "*silsile yürütmek*", bu usule "*el akdem fe'l-akdem*" kaidesi, bu kurala uyulmayarak birden fazla derece atlatılmasına da "*tafra*" denirdi. Ayrıca bir makama atanan kişinin görev süresine "*müddet-i* örfiyye", görevden ayrıldıktan sonra ikinci bir göreve tayin edilene kadar bekleme süresine "*müddet-i infisal*", görevde iken görev süresinin uzatılmasına "*med*", bir dönem daha aynı görevde bırakılmasına ve her hangi bir kaza için kadılık sırasını bekleyen muvakkıtın zamanı geldiğinde hak ettiği göreve atanmasına da "*ibka*" denirdi[32].

"Mevleviyet kadılıkları haricindeki kaza kadılıklarının en üst rütbesinde olanlar "*sitte kadıları*" olarak bilinir ve bunlara "*eşrâf-ı kudât*" veya "*eşrâf-ı tarîk*" de denirdi. Bunların altındakiler ise derecelerine göre muhtelif gruplara ayrılırdı". "İlmiye bürokrasisinde her hangi bir kazada görevli olan kadıya "*mutasarrıf*", kadının göreve başlama tarihine "*zaman-ı zabt*" veya "*zaman-ı ittisal*", görev süresine "*müddet-i* örfiyye", görev süresinin bitim tarihine "*zaman-ı infisal*", görevden ayrıldıktan sonra ikinci bir tayine kadar geçen süreye "*müddet-i infisal*", bir kazaya mutasarrıf olmak için bir ya da daha fazla kişinin aday olarak sıraya girmesine "*tevkit*", belli bir kaza için sıraya giren kadı adaylarına "*muvakkıt*", sıraya girip kadılık görevini

32 İlhami Yurdakul, *İlmiye Merkez Teşkilatında Reform*, s. 95.

bekleme süresine "*tevkit müddeti*", imtihanda başarılı olup kadılık mesleğine girerek sırası geldiğinde bir kazaya atanmasına "*tenciz ve takrib*", kadı tevcih divânlarında mevcut kayıtlar üzerinde yapılan muamelelere de "*tashih*" denirdi" .

"Kaza kadılıklarının bir kısmı arpalık, diğer kısmı ise mansıb olarak tevcih edilirdi. Arpalık olan kazalar ile mansıb olanlar ayrı ayrıydı. Arpalıklar esas itibariyle iki kısma ayrılırdı: birincisi "*ber-vech-i arpalık*" olarak ifade edilen ve mevleviyet payesini haiz ulemaya, ikincisi de "*ber-vech-i maişet*" olarak ifade edilen ve müderris ve mülâzimlere tahsis edilen arpalıklardı". "Arpalık olarak verilen kazaların gelir miktarı ile "*maişet*" olarak tahsis edilen kazaların gelir yekûnu eş değildi. Birincilere bir kaza ya da birkaç kaza tevcih edilirken, ikincilere bir kazanın üçte biri, dörtte biri ve benzeri şekilde bir kazanın gelirinin bir kısmı tahsis edilirdi. İlmiye sınıfındaki arpalık ve maişet kazaları ile mevleviyet atamalarını şeyhülislâm, Rumeli'de bulunan kaza kadılarının atamalarını Rumeli kadıaskeri, Anadolu ve Mısır bölgesindeki kaza kadılarının tayinlerini ise Anadolu kadıaskeri yapardı"[33].

1855 tarihli düzenlemeyle, "öteden beri kullanılan "*kadı*" terimi yerine hangi rütbeden olursa olsun tüm şer'i hâkimler "*naib*" olarak adlandırıldı. Naipler bilgi ve kabiliyetlerine göre beş sınıfa ayrıldı. Kadılık mesleğinde kullanılan rütbeler itibari bir anlam kazandı. Eski sistemde bilgi ve dirayetleri bilinen üst düzey vilâyet kadıları (*mevleviyet)* ile büyük müderrisler (*kibar-ı müderrisîn*) birinci; bunların bir derece altında bulunan "*devriye mevleviyeti*" ve buna denk müderrisler ile bilgi ve dirayetleri bilinen "*eşraf-ı kudat*" denen kaza kadılarının en üst derecesindeki "*sitte kadıları*" ikinci sınıf kabul edildi. Bunların dışındakiler yapılacak sınavla ortaya çıkan bilgi ve liyakatlerine göre üçüncü, dördüncü ve yine imtihanla naiplik mesleğine yeni girenler de beşinci sınıf olarak belirlendi. Aynı şekilde niyabet merkezleri de beş sınıfa ayrıldı. Merkeze yakın belde ve kaza naiplerinin görev süresi 18, uzak olanların ise 24 ay olacak ve kanun dışı hareketi görülenler azledilerek cezalandırılacaktı. Bu esasları uygulamak üzere de kadıaskerliklerden bağımsız olarak şeyhülislâmlıkta Meclis-i İntihab-ı Hükkâm isimli bir birim oluşturuldu"[34].

İlmiye mensuplarının paye talep dilekçeleri bazen şeyhülislâmlığa bazen de

33 İlhami Yurdakul, *İlmiye Merkez Teşkilatında Reform*, s. 135-137

34 İlhami Yurdakul, "Eğitim ve İlmiye Teşkilatında Yapılan Düzenlemeler", *Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri (1703-1876)*, Ankara 2013, s.74

doğrudan mabayne verilmektedi. Saraya yapılan müracaatlar da şeyhülislâma gönderilmekte ve gereği sorulmaktaydı. Bu tür arzlarda paye talep eden ilmiye mensuplarının padişahı taciz ve rahatsız etmemeleri gereğinin vurgusu "*pâyegâh-ı hümâyûn-ı mülûkâneyi ta'cîzlerinden*" (1); "*ta'cîz*" (5) şeklinde ifade edilirdi.

Arz tezkirelerinde üç tür tarikden söz edilebilir. Bunlardan birincisi üst düzey ilmiye mensuplarından mevleviyet kadılıkları, ikincisi üst düzey kibar-ı müderrisin denilen müderrislikler, üçüncüsü de selatin camilerinde Cuma vaizi görevini de üstlenen tarikat şeyhleriydi. Bu üç sınıf "*tarîk-i ilmiyye*" (16); "*tarîk-i tedrîs*", (7) "*zeyl-i meşîhat*" (1); "*zeyl*" (13) şeklinde ifade edilirdi. İlmiye sınıfından seyfiye veya kalemiye sınıfına geçiş ise "*tebdil-i tarîk*" (2) ibaresiyle izah edilirdi.

Atama arzlarında kullanılan en yaygın gerekçe, *hasbe't-tarîk*, (134); veya daha açık bir ifadeyle "*hasbe't-tarîk növbetli*" (1); yahut da "*hasbe't-tarîk silsilesi icra olunmak*" (1) "*Silsile*" (5): "*silsilesi yürüdülerek*" (1); "*vakt-i tevcih*" (1); "*vakt-i tevcîhi geldikde*" (1); "*vakt-i tevcîhi gelmiş olan*" (1); *müteheyyi* (9); "*vakt-i merhununda*" (2) şeklinde olurdu. Bir diğer ifade kalıbı da "*el-akdem fi'l-akdem*" (6) idi. Aynı manaya gelen "*kıdem tariki*" (3) "*emsâli misillü*" (13) "*mesbûkü'l-emsâl*" (12) atama gerekçelerinde işin prosedürüne vurgu için kullanılan diğer ifade kalıplarıydı.

Görev süresinin uzatılması için de iki ifade kullanılmaktaydı. Bunlardan birincisi "*medd*", (34); "*medd ü zam*" (2) idi. Görev süresi veya kalan görev süresi anlamında ise "*müddet-i bakiyye*" (2); "*müddet-i mu'ayyene*", (8) "*müddet-i muayyenesi hitama reside olacağından*" (2); görevin boşta olması veya ayrılma anlamında ise "*Münhal*" (53; "*infisal*" (5) ifade kalıpları kullanılırdı. Kıdem sırasını beklemeden üst paye veya payelere atanmak anlamındaki "*tafra*" (1); "*takaddüm*" (1) ifadeleri tercih edilirdi. Medrese mezunlarının istihdamına yönelik yapılan sınavlar ise "*imtihan*" (7); "*mülâzemet imtihânı*" (5); "*mülâzım*" (1); "*talebe-i ulûmdan*" (1) "*talebe-i ulûmdan mülâzimîn-i müsta'idîn du'âcılarının*" (1); "*es*âti*ze-i kirâmdan mürekkeb bir meclis-i ilmiyye akdiyle mülâzemet imtihânı*" (1) şeklindeki ifade kalıplarıyla izah edilirdi.

Tüm atamalar esasen ilmiye kanunlarına göre yapılır ve bu atamalar "*usûl-ı tarîka muğayir*" (1); "*usûl-ı tarîkden*" (1); "*usûl-i kadîmeye muğayir arzuhâl"* (1) "*usûl-i tarîk* üzre *iltimasıyla*" (1); "*kâ'ide-i kadime*", (8); "*kâ'ide-i kadîme-i Devlet-i Aliyye'den*",(1); "*tarîk-i ilmiyye usûl-i mevzû'asına muğâyir*", (1); "*mine'l-kadîm usûl-i mehâsin-*şumûl *ittihaz olunduğu*", (1); "*muhassenât-ı asriyye-i* şâhâneden", (1) şeklindeki gerekçeli ifade kalıplarıyla onaylanabilir veya redd edilirdi. Resmî belgelere yansıyan bu dil de atamalar da usul ve kanuna gösterilen itinaya dair zihniyetin ipuçlarını vermektedir.

2. İşin Ehli Olmak

Geleneksel bir şekil almış bu düzen içinde yürütülen atama prosedüründe atanacak kişilere dair satır aralarında bazı bilgiler verilirdi. Bu hususta "İşi ehline vermek" şeklinde özetlenecek ifade kalıpları kullanılırdı. Bunlar da *sahip olmak* anlamında *ashâb*, *ehliyet* ve *erbab* kelimesiyle başlayan ifade kalıpları idi.

Bunlardan *birincisi*; düşünme ve iş yapabilme becerisi olan anlamında "*ashâb-ı cerbezeden*" (1); dirayet ve ehliyet sahibi olmak anlamında "*ashâb-ı dirâyet ve ehliyetten*" (1); dirayet ve haysiyet sahibi ve düşünebilme, iş yapabilme becerisi ve bir işin her yönünü mütalaa edebilecek basiret erbabı olmak anlamında "*ashâb-ı dirâyet ve haysiyet ve erbâb-ı cerbeze ve reviyyetten*" (1); ehliyet ve liyakat sahibi olmak anlamında "*ashâb-ı liyâkat ve ehliyetten*" (1) liyakat ve iş yapmaya muktedir olmak anlamında "*ashâb-ı liyâkat ve iktidardan*" (4) şeklinde sıralanabilir.

İkinci gurup, ehliyet ve dirayet sahibi anlamında "*ehliyet ve dirâyet ashâbından*" (2); ehliyet ve haysiyet sahibi olmak anlamında "*ehliyet ve haysiyet*" (10); ehliyet ve liyakati bilinen anlamında "*ehliyet ve liyâkati müsellem*" (1); ehliyeti bilinen anlamında "*ehliyeti nümayan*" (3) veya sadece ehliyetli anlamında "*ehliyetlüce*" (2) kelimesiyle ifade edilirdi.

Üçüncü gurup ise işin ehli ve erbabı anlamında "*ehl ü erbâb*" (2); dirayet erbabı anlamında "*erbâb-ı dirâyetden*" (3); ehliyet erbabı anlamında "*erbâb-ı ehliyet*" (1); haysiyet ve kabiliyet sahibi anlamında "*erbâb-ı haysiyyet ve isti'dâddân*" (1); bir işe müstehak ve hak etmiş olan anlamında "*erbâb-ı istihkâkdan*" (1) şeklindedir. Bu üç ifade kalıbı dışında, ancak yine benzer bir anlamda akranları arasında dirayet ve ehliyeti bilinen anlamında "*beyne'l-akrân dirâyet ve ehliyeti müsellem*" (1) kalıbı da kullanılırdı.

Görüldüğü gibi atanacak ilmiye mensubunda aranan temel özellik ve atama gerekçesi "işin ehli olmak" şeklinde özetlenecek terkiplerle belirtilmektedir. Dolayısıyla herhangi bir atama düzenlemesinden bahsetmeden doğrudan bu kavramlarda ifadesini bulan dil ile atamayı gerçekleştiren zihniyet arasında doğrudan bir ilişki mevcuttu.

3. Asrın Alimi Olmak

İşi ehline vermek şeklinde özetlediğimiz bu ifade kalıplarının dışında yine atama arzlarının satır aralarında atama prosedüründe tercih sebebi olarak gösterilen değişik gerekçeler vardı.

Asır kelimesiyle yapılan ifade kalıplarında ulema ve fukaha kelimelerinin birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Esasen Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinde ulema kelimesinin yerine fukaha ve fakıh kelimesinin kullanıldığı bilinmektedir. Daha sonra ulema kavramı daha yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Öyle ki ilim, marifet ve ahlak bakımından asrın önemli şahıslarından anlamında "*fudalâ-yı asrdan*" (2); asrın edip ve alimlerinden anlamında "*ulemâ ve* üdebâ-yı *asrdan*" (1); asrın âlimleri anlamında "*ulemâ-yı asrdan*" (2); asrın kanunlarını iyi bilen ulemasından anlamında "*ulemâ-yı salâh*-âyîn-*i asrdan*" (1); asrın alimlerinden, bilgi ve hüner erbabından anlamında "*fukahâ-i asrdan ve erbâb-ı hüner ve ma'ârifden*" (1); asrın fakıhlarından anlamında "*fukahâ-yı asrdan*" (1) ifade kalıplarının kullanıldığı görülmektedir.

Aynı şekilde *fuhûl, kudemâ, meşâhir ve kavâbil* kelimeleri de benzer bir anlamda kullanılmaktadı. Nitekim ulemanın reis ve ileri gelenleri anlamında "*fuhûl-ı ulemâdan*" (1); ulemanın reis ve ileri gelenlerinin temsilcilerinden anlamında "*fuhûl-i ulemâ-yı vekîlînden*" (1); kidem itibariyle eski, ileride bulunan üstad anlamında "*kudemâ-yı esâtizeden*" (5); Ramazan ayında padişah huzurunda huzur dersine katılan mukarrirlerin eskileri anlamında "*kudemâ-yı mukarrirîn*" (1); bürokraside yazışmaların ilk müsveddelerini yazanların eskileri anlamında "*kudemâ-yı müsevvidînden*" (1); Anadolu ve Rumeli Kadıaskerlikleri payelilerinin eskileri anlamında "*kudemâ-yı sudûrdan*" (1); ilmiye sınıfının eskileri ve ileride bulunan üstadlarından anlamında "*kudemâ-yı tarîkden*" (2) asrın kabile, zümrelerinden anlamında "*kavâbil-i asrdan ba'zı dâ'îyan*" (1); devrin üstadlarının meşhurlarından anlamında "*meşâhir-i esâtîzeden*" (1) ifade kalıbı da bu gurup içinde idi.

Bu gerekçelerden babadan dededen ilmiye sınıfının üst düzey ailelerinden olmak anlamındaki "*ebâ-an ceddin tarîk-i ulemânın kudemâ ve hânedanından*" (1); ilim ehli ve üst düzey bir ilmiye mensubunun oğlu veya torunu olmak anlamında "*ehl-i ilim ve zâdegân*" (1); eskiden bu yana bu hanedana riayet olunduğu anlamında "*işbu hânedâna mine'l-kadîm ri'âyet olunageldiğinden*"; şeklindeki bu örnekte olduğu gibi üst düzey ilmiye ailelerine mensubiyet önemliydi ve atamalarda az da olsa kullanılan gerekçelerdendi. Bu konuda "*hânedân* zâdelere" (1); "*hânedân-ı ilmiyyeden*" (1); "*hanedan-ı ulemadan*" (1); "*hânedanından*" (1) şeklindeki ifadeleri de örnek olarak verebiliriz.

Bazen yüz yıllara dayanan bir geleneğe sahip olarak hanedan oluşturan üst düzey ilmiye ailelerine mensubiyet zaman zaman atamalarda satır arası gerekçelerden olduğu gibi devrin önde gelen ilim adamı olmak da yine benzer bir ayrıcalığı gerektiriyordu. Şeyhüslislamlar da arz tezkirelerinde bu durumu zaman zaman satır arası bilgisi olarak ifade etmekteydi.

4. Ulum-ı Siyasiyede Mahir Olmak

İlmiye mensuplarının ilmiye ve sivil bürokrasinin her alanında istihdam edildiklerini görmekteyiz. Hatta askeri bürokraside de görev almaktaydılar. Bu bakımdan atamalarda ihtiyaç ve kabiliyetler de farklılık arz etmekteydi.

Bu bağlamda *ulûm-ı akliyye, ulûm-ı siyâsiyye* ve *umûr-ı nizâmiye* konularında bilgi ve beceri sahibi olmak da atamalarda kullanılan gerekçelerdi. Bu durumda normal atama prosedürüne uyulmayabilirdi. Bu tür ifade kalıpları ise aklî ve naklî ilimler anlamında "*ulûm-ı akliyye ve nakliyyede*" (1); dikkat ve ihtimam gerektiren vazife anlamında "*umûr-ı mu'tena-bihâ*" (1); kanun ve nizama müteallik ve saltanat-ı seniyyede istihdama uygun anlamında "*umûr-ı nizâmiye ve hıdamât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma*" (1); idarede başarılı hizmetleri olan ilmiye mensuplarına normal prosedürü aşarak kıdem vermek anlamında "*umûr-ı Saltanat-ı Seniyye'de hüsn-i hıdmetde muvaffak olan dâ'iyâna tarîkce ikrâm*" (1); idarî işlerde istihdama liyakatli anlamında "*hıdemât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma* şâyân" (1) gibi ifade kalıplarını örnek olarak verebiliriz.

Bunları biraz daha somutlaştıran bir örnek ise "Şirvânî Şeyh İsmail Efendi merhûmun mahdûmu olup Sultân Bayazid Hân Medresesi dershânesinde tedrîs-i ulûm ile meşgûl bulunan" *Mehmed Rüşdi Efendi* hakkındaki ifade kalıbıdır. Mehmed Rüşdi Efendi'ye "*ulemâ ve udebâ-yı asrdan ecille-i müfessirîn-i pîşînden ulûm-ı siyâsiyyede mâhir*" olması nedeniyle İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu verilmiştir (1). Bu tür atamalarda tayin gerekçesi "*resm-i tarîka bakılmayarak dirâyet ve ma'lûmât ashâbından ve politika-yı zamâniyyeyi* ârif *zevâtdan birinin irsâli* îcâb-*ı vakt ü hâlden olduğuna*" şeklindeki bir ifadeyle de izah edilebilmekteydi (1).

Arz tezkirelerinin satır aralarında atama gerekçeleri arasında üst düzey ilmiye mensuplarının çocuklarının edip olanlarından anlamında "üdebâ-*ı zadegândan*" (1); alimlerin ve şeyhlerin çocuk ve torunlarından anlamında "*ulemâ ve meşâyihin evlâd u ahfadları*" (1); edip ve alimlerin zekilerinden anlamındaki "*ezkiyâ-yı fudelâ*" (1) ifade kalıbı da kullanılırdı.

Merkez teşkilatında istihdam edilen ehliyetli ilmiye mensupları gibi taşrada istihdam edilen ve başarılı hizmetleri görülen ilmiye mensupları da taltif edilmekteydi. Bu tür paye tevcihlerinde özellikle taşra vilayat düzenlemesinden sonra meclislerde istihdam edilen müftülerin diğer üyeler yanındaki itibarlarını yükseltme ve muhafaza etme geyretinin olması da manidardır. Nitekim "merkez vilâyet müftîleriyle nakîbü'l-eşrâf kâ'immakâmlarının mecâlis-i idâre ve mahall-i resmiyyede vak' ve vakâr-ı şer'iyyelerini vikâya ve milel-i sâ'ire

arasında kadr u haysiyetlerini himâye maksad-ı hayr mırsadına *binâ'en* pâye-i *mücerred ile terfî*'" şeklindeki ifade kalıbı bunu göstermektedir (1).

5. Zaruret İçinde Bulunmak ve Pîrifâni Olmak

Öte yandan genellikle görev talep arzuhallerinde arzuhal sahipleri bakmakla yükümlü oldukları çok sayıda kişinin olduğuna vurgu yaparak atama talep ettikleri de olurdu. Ancak çoğu zaman bu acındırma ve merhamet dileme gerekçesi kabul görmezdi. Öyle ki üst düzey müderrislerden Mehmed Aziz Efendi bakmakla yükümlü olduğu çok sayıda çocuğunun bulunması, aynı şekilde II. Mahmud devrinin en meşhur hat üstadlarından Yesarizade'nin kızının damadına haysiyet ve istihkakı bilinmediği anlamındaki "*kesret-i iyâl u evlâda mübtelâ bulunduğu ve meşhur Yasârîzâde Efendi merhûmun kerîmesinin dâmâdı ise de haysiyet ve istihkâkı pek de bilinemediğinden*" ifadesiyle atama talebine şeyhülislâm tarafından sıcak bakılmamıştır (1). Benzer gerekçeler "*kesret ü iyâl ü evlâd, eskileri bulunan akrânına sebeb-i tercih olamayup*" (1) şeklindeki ifadeyle bir başka atama talebi de redd edilmişti.

Kendi işini kendisi görmekte olduğu anlamındaki bir diğer ilginç ifade kalıbı ise eşyaları taşımak için hasır gibi örülmüş aşağısı geniş yukarısı dar olan zenbil (kap) elinde evinin geçimini kendisinin görmekte olduğu anlamında "*me'ûnet-i beytini zenbil elinde kendisi rüyet etmekte*"(1) şeklindeki ifade kalıbıdır.

Atama gerekçeleri arasında bulunan yaşlı ve pîrifâni olmak anlamında "*müsinn u ihtiyâr*" (10) veya "*müsinn ve sulehadan*" (1) olmak ise atamalarda daha makbul bir gerekçe olabilmekteydi. Bu da daha ziyade fahri doktora şeklinde bir onurlandırma diyebileceğimiz ve taşra ilmiye mensuplarına has olan Edirne veya İzmir paye-i mücerredeleri için geçerliydi.

Yeniden atama yapma durumunun ortaya çıkmasının gerekçelerinden biri olan ölüm genel olarak eceliyle ahirete göçmek anlamında "*ecel-i mevuduyla* dâr-ı *bekâ etmek*" şeklinde ifade edilirdi. Ancak bu ifade kalıbının dışında çok daha ilginç ve edebî tarifler de bulunabilmekteydi. Nitekim eğreti, muvakkaten kullanılmak üzere alınmış olan, kendi malı olmayan hayat elbisesini; sabit olan, zeval bulmayan beka elbisesiyle değiştirmek anlamında "*libâs-ı hayât-ı müsteârı tebdîl-i câme-i bekâ eylemiş*" (1); dünyanın gailelerini terk eylemek anlamında "*terk-i gâ'ile-i kâ'inât eylediklerini*" (1) şeklindeki ifade kalıpları da dikkate değerdir.

6. Kişizade Olmak

Padişahın özel hizmetinde bulunan hekimbaşı ve diğer üst düzey kişilerin çocuklarının ilmiye kariyer basamaklarını çıkarken mutad usulün dışında terfi alabilecekleri anlamında "*hizmet-i mahsûsa-i* şâhânede *bulunan hekimbaşı ve sâ'ir havâss-ı dâ'iyan evlâdlarının min-gayr-i resm terfi*" (1) ifade kalıbı da önemli bir imtiyaz ve ayrıntının göstergesidir. Benzer şekilde "*Sarây-ı Hümâyûn hâcelikleri mütehayyizân-ı müderrisîn-i kirâmdan huzûr-ı hümâyûn mukarrirliğine me'mûr efendiler du'âcılarına tevcîh olunması de'b-i kadîm bulunduğundan*" (1) ifadesinden huzur dersine katılanların bir şekilde saray hocalığında istihdam edilme geleneğini görürüyoruz. Bu imtiyazlı olma hali padişaha yakın olmayla sınırlı değildi. Halifelik sıfatı nedeniyle kutsal belde kadısı olmak da önemli bir imtiyaz sayılabilirdi.

Esasen üst düzey bürokraside görev alan, yüksek bir kültür ortamında bulunan, eğitimini hiçbir ekonomik sıkıntı çekmeden özel hocalardan alan yetenekli ve zeki çocuklardan kişizaler de kariyer basamaklarını hızla çıkabilme imtiyazına sahipti. Kariyer basamaklarını çıkma yöntemlerinden biri de kıdem atlatmak anlamına gelen tafra idi.

Bu kişizadeler için hazırladığımız bu defterde, *Beyefendi* (28), *Beyzâde* (20) şeklinde toplam 48; *Efendizâde* (60), *zâdegân*, (6); şeklinde toplam 66; *Paşazâde* (14), *Mîr* (34) şeklinde de toplam olarak 48 kez bu kavramlar kullanılmıştır. Bu verilerden hareketle babası veya dedesi bey ya da paşa ünvanına sahip olanların toplam 96 kişi, babası veya dedesi efendi ya da zadegan ünvanına sahip olanların ise 66 kişi olduğunu söyleyebiliriz. Bu kavramlar toplam olarak 162 kez kullanılmıştır. Ayrıca kişizâdelere (1), Mollazâde, (1); sülâle-i tâhireye (1); sülehadan (2); rütbe ve imtiyâzdan ibâret (1) şeklinde de bazı kavramlar kullanılmıştır.

Görüldüğü gibi atanacak ilmiye mensubunda aranan temel özellik ve atama gerekçesi "işin ehli olmak", "âsrın alimi olmak", "ulum-ı siyasiyede mahir olmak", "zaruret içinde bulunmak ve pîrifâni olmak" ve "kişizade olmak" şeklinde özetlenecek terkipler; dil ile atamayı gerçekleştiren zihniyet arasındaki ilişkiyi tespit bakımından dikkat çekicidir.

Sonuç

Ülkemizde kurumların ve bunların amirlerinin faaliyetleri neticesinde teşekkül eden resmî arşiv belgeleri ile devrinde kaleme alınan diğer ana kaynakların neşri henüz miktar itibariyle yeterli bir yekune ulaşmış değildir. Bu ana kaynaklar

TÜBA TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

neşredilmeden Osmanlı tarihinin problemli alanları hakkında genel değerlendirmeler yapmanın zorluğu bilinmektedir. Yapılan genellemelerde de büyük hatalar yapıldığı ortadadır. Bu zorluklar, ana kaynakların bilinir ve ulaşılabilir olmasıyla aşılabilir ve Osmanlı toplumunu oluşturan muhtelif zümrelere dair zihniyet tartışmaları daha sağlıklı bir zemin üzerine bina edilebilir. Osmanlı Tarihi'ni bize gösteren büyük resme dair hüküm vermek ve değerlendirme yapmak ancak küçük parçaların bilinir olmasıyla mümkün olacaktır. Şimdi bu mütevazı girişten sonra büyük resmin doğru okunabilmesine katkı sunacak arz ve irade defterinin detaylarına geçilebilir.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Arz ve İrade Özetleri

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
1	1	1319 [1901-1902]	Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyefendi, Mehmed Ârif Efendi, Mehmed Saadeddin Efendi, Hasan Fehmi Efendi, Ahmed Muhtar Beyefendi Kethudazâde Ahmed Muhtar Bey ve Hasan Hayrullah Efendi'nin şeyhülislamlıkları sırasında yazdıkları arz tezkireleri ve çıkan iradelerin kaydı için oluşturulan sicill-i mahsûsun takdim yazısı
2	1	13 Z. [12]62 / [2 Aralık 1846]	Asâkir-i Hâssa Ordusu Müftüsü Hüseyin Hulûsi Efendi'ye Bilâd-ı Erba'a mevleviyetlerinden birinin Mekke-i mükerreme pâyesiyle tevcîh edilmesi hakkındaki dilekçesinin, bu tür isteklilerin bir hayli fazla olmasından ve kendisinden kıdemlilerinin bu göreve tâlip olmalarından dolayı uygun görülmediği ve talebinin tehir edildiği.
3	1	24 Z. 1262 / [13 Aralık 1846]	İmâm-ı evvel Zeynelabidin Efendizâde İmadüddin Efendi'ye muvakkaten Mısır Mevleviyeti pâyesi tevcîh edilerek süresi bitiminde Haremeyn-i Muhteremeyn mansıblarından birinin tevcih edilmesi.
3	2	11 R. [12]63 / [29 Mart 1847]	Bursa Kadısı Cemaleddin Efendi'nin görev süresinin iki ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
4	1	25 L. 1263 / [6 Ekim 1847]	Mevleviyet pâyesi tevcîhinde dikkat edilmesi gereken bazı hususlar ve Ali Sâtı Efendizâde Efendi'ye başkalarına emsâl olmamak üzere Bosna mevleviyeti tevcîhi.
5	1	12 R. 1264 / [18 Mart 1848]	Seyyid Mehmed Aziz Efendi, Ali Paşazade Ahmed Aziz Efendi ve Şehri es-Seyyid Hasan Refet Efendi'ye tarik-i tedris usulü gereğince mansıb ve paye tevcihinin uygun görüldüğü.
5	2	8 Ca. 1264 / [11 Nisan1848]	Yenibahçe Camii Vaizi İbrahimzade Mehmed Efendi'nin huzur derslerinde görevlendirilmesi isteğinin uygun görüldüğü.
6	1	15 B. [12]64 / [17 Haziran 1848]	Edirne Kadısı Çelebi Mustafa Paşazade Ali İlhami Beyefendi'nin vefatı üzerine, vârislerine gelir olması için görev süresinin dört ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
6	2	19 S. 1265 / [14 Ocak 1849]	Beşiktaş Naibi Hafız Nuri Efendi'nin, yeni oluşturulacak taşra vilayet meclislerinden birinde görevlendirilmesi isteğinin, her hizmetin kendi sınıfında bulunan ehliyetli kişilere tevcih edilmesi usulüne aykırı bulunduğundan kabul edilmediği.
7	1	Gurre-i Ra. 1265 / [25 Ocak 1849]	Bilâd-ı Erbaa mevleviyetlerinden Bursa kazası mevleviyetinin mahreç mazullerından sabık Kudüs-i şerif Kadısı Hatibzade Seyyid Mehmed Hamdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
7	2	17 Ra. 1265 / [10 Şubat 1849]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinde görevli zevâtın vefatları nedeniyle Mekke-i mükerreme kazâsı mevleviyetinin Şeyh Hakkı Efendizâde Seyyid Ahmed Tevhid Efendi'ye, Medîne-i Münevvere kazası mevleviyetinin ise İstanbulî es-Seyyid Hasan Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
8	1	20 Ra. 1265 / [13 Şubat 1849]	Üsküdar'da Kefcedede Mahallesi'nde bulunan Dergâh-ı şerîfin postnişini Abdulkadir Efendi'nin bilâ-veled vefatı üzerine, yerine Kadiriye tarikati meşayihinden Seyyid Ahmed Afendi'nin tayin edildiği.
9	1	22 Z. 1265 / [8 Kasım 1849]	Kış mevsiminin gelmesi üzerine şeyhülislamın Sahilsarayından konağına (Darulfetva'ya) naklinin uygun görüldüğü.
9	2	27 M. 1266 / [13 Aralık 1849]	Anadolu Kadıaskerliği tertibinde münhal bulunan pâyenin, Harputlu Hoca Abbas Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
10	1	7 Ca. 1266 / [21 Mart 1850]	Leskofçalı Hilmi Efendi'nin padişaha iltifat etmek üzere telif ve takdim ederek karşılığında açıktan ruûs tevcih edilmesi talebinin uygun görülmediği, kendisine ruûs imtihanına girmesinin tavsiye olunması.
10	2	11 Ca. 1266 / [25 Mart 1850]	İstanbul rütbesinde bulunanlardan iki zâtın vefâtı üzerine münhal pâyelerin Medîne-i münevvere kadısı Emîn Efendi ile Edirne Meclisi azasından Ömer Hüsameddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
11	1	Selh Ca. 1266 / [13 Nisan 1850]	Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Abdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
12	1	9 C. 1266 / [22 Nisan 1850]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının müderrisîn-i kirâmdan Abdullah Şevki Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının ise Dârulhadis-i Süleymâniye Medresesi müderrisine tevcihinin uygun görüldüğü.
13	1	11 C. 1266 / [23 Nisan 1850]	Yez mevsiminin yaklaşması nedeniyle şeyhülislamın sahilhanesine taşınmasının uygun görüldüğü.
13	2	24 C. 1266 / [7 Mayıs 1850]	Osman Paşazâde Nuri Bey'in Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihi talebinin incelenmesi sonucu, kendisine bir arpalık ve Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
14	1	15 B. 1266 / [25 Mayıs 1850]	Ramazanda huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini Yakovalı İbrahim Efendi'nin okutmasının uygun görüldüğü.
15	1	19 B. 1266 / [31 Mayıs 1850]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak derslerde görev alacak müderrislere Yozgatlı Mehmed Fazıl Efendi'nin de dahil olmasının uygun görüldüğü.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tdva.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
15	2	16 Ş. 1266 / [29 Haziran 1850]	Rumeli Kazakskerliği'nin Arapzade Hamdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
16	1	16 Ş. 1266 / [29 Haziran 1850]	Bilâd-ı erbaa mevleviyetlerinden Edirne kazasının, sâbık Sofya Kadısı İzvinli Mustafa Zihni Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
16	2	21 Ş. 1266 / [2 Temmuz 1850]	Hoca Abdurrahman Efendi tarafından, oğlu müderris Mustafa Tevfik Efendi'ye mevleviyet tevcihi ricasının, kendinden önce daha kıdemliler olması nedeniyle usûle uygun olmayacağından, yalnız mahrec mevleviyeti pâyesi tevcihiyle yetinilmesinin uygun görüldüğü.
17	1	21 Ş. 1266 / [2 Temmuz 1850]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isim ve rütbelerine göre hazırlanan defterin takdim edildiği.
17	2	10 N. 1266 / [18 Temmuz 1850]	Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Hamdullah Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Cumartesi günü huzura kabulünün uygun görüldüğü.
18	1	28 N. 1266 / [7 Ağustos 1850]	İstanbul Kadısı Abbas Efendi'nin vefatı üzerine yerine Mehmed Zeki Efendi'nin tayini gerektiği halde, Rumeli Kadıaskeri'nin birâderzâdesi olması nedeniyle uygun olmayacağından, kendisine Anadolu pâyesi tevcih edilmesiyle yetinilmesi ve ondan sonra sırada bulunan Ali Raif Efendi'nin İstanbul Kadılığına tayininin uygun görüldüğü.
18	2	28 Za. 1266 / [5 Ekim 1850]	Sâbık Sofya kadısı İlyas Efendi'ye Mekke-i Mükerreme pâyesi ve sâbık Maraş kadısı ve tabib-i hâssa Muhyiddin Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
19	1	20 Z. 1266 / [16 Ekim 1850]	Mevleviyet kadılarının görev sürelerinin uzatılmaması kararının Bağdad Kadılığı için uygulanmayarak bu karardan istisna tutulması ve Bağdad Kadısı Şeref Efendi'nin görev süresinin iki ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.
19	2	5 M. 1267 / [9 Kasım 1850]	Filibe kazasının Bilâd-ı Erbaa rütbesine ilhak edilerek sâbık Ayıntab kadısı ve Ticaret Meclisi Müftüsü Mehmed Necib Efendi'nin Filibe Kadılığı'na tayininin uygun görüldüğü.
20	1	6 M. 1267 / [10 Kasım 1850]	Kış mevsiminin gelmesi nedeniyle şeyhülislamın Meşihat'a taşınmasının uygun görüldüğü.
20	2	6 R. 1267 / [8 Şubat 1851]	Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed Said Efendi'nin, mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Cumartesi günü huzura kabul edilmelerinin uygun görüldüğü.
21	1	12 B. 1267 / [13 Mayıs 1851]	Üsküdar'da Hacı Hoca Tekkesi ve Afkan Tekkesi'nin Hoca Ömer Efendi'den münhal görevlerinin Çinli hekime tercümanlık eden iki kardeşe tevcihinin uygun görüldüğü.
22	1	23 L. [12]67 / [21 Ağustos 1851]	Mevâlîden Muhyiddin Efendi'nin Edirne mevleviyetini tayin olunması isteğinin, kendisinin mevleviyet pâyesini yeni alması ve kendinden daha kıdemlilerin bulunması nedeniyle uygun görülmediği.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
23	1	22 Z. [12]67 / [7 Ekim 1852]	Aksaray civarında bulunan Şeyh İbrahim Efendi Tekkesi'nin postnişîni Hacı Abdulaziz Efendi'nin vefatı üzerine münhal postnişînliğin Hazine-i hümâyûn hademesinden Mehmed Celâleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
23	2	24 S. [12]68 / [1 Ocak 1851]	Ders vekili Şehrî Hafız Efendi'nin yerine Fatih camii hocalığından mütekaid Vidinli Mustafa Efendi'nin Ders Vekili olarak tayininin uygun görüldüğü.
24	1	8 Ra. [12]68 / [1 Ocak 1851]	Enderûn-ı hümâyûn Farisî hocalarından Ali Efendi'nin İstanbul ruusu tevcihi talebinde bulunması üzerine, son zamanlarda ruus tevcihinde bazı usulsüzlüklerin tespit edilmesi nedeniyle uygun görülmediği.
25	1	7 B. [12]68 / [27 Nisan1852]	Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın sahilhaneye taşınması isteğinin uygun görüldüğü.
25	2	27 B. [12]68 / [17 Mayıs 1852]	Huzûr derslerine kendisinin de dahil edilmesi için Dersvekilinin tanzim ettiği tavsiye pusulası ile müracaatta bulunan Tosyalı Hafız Hüseyin Lebib Efendi'nin müracaatının, kendisinden daha ehliyetli ve kıdemlilerin sırada beklemesi nedeniyle uygun görülmediği.
26	1	10 Ş. [12]68 / [29 Mayıs 1852]	Görev süresi dolacak olan Rumeli kadıaskerinin yerine, göreve talip olanlar arasından paye ve mansıb itibariyle eski olan Meclis-i Vâlâ üyelerinden Meşreb Efendi'nin torunu Arif Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
26	2	10 L. [12]68 / [28 Temmuz 1852]	Saray Tabibi Muhyiddin Efendi'ye aylık dörtyüz kuruş geliri olan Göğercinlik kazasının arpalık olarak tevcihinin uygun görüldüğü.
27	1	19 L. [12]68 / [6 Ağustos 1852]	Vefat eden Rumeli payesine sahip Halim Molla'nın borçlarının çokluğu nedeniyle maaşının beş ay daha ödenmesi ve süre bitiminde rütbenin Anadolu rütbesinde baş eski olan sabık Anadolu Kadıaskeri Kamil Bey'e tevcih edilmesinin uygun görüldüğü.
27	2	Gurre-i Za. [12]68 / [17 Ağustos 1852]	Hırka-i saadet meşayihi sülalesinden Mehmed Nail Efendi'ye İstanbul ruusu tevcîhinin uygun görüldüğü.
28	1	Gurre-i Za. [12]68 / [17 Ağustos 1852]	Münhal olan Hırka-i Saadet Odası şifa-i şerîf kıraati görevinin, Ayasofya Camii dersiâmlarından Hazım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
28	2	2 Za. [12]68 / [18 Ağustos 1852]	Padişaha kaside ve manzume takdim ederek ruus talebinde bulunan Şirvânî Mehmed Hamdi Efendi'ye imtihansız elden ruus verilmeyeceğinden, ileride yapılacak sınava katılması ve başarılı görüldüğü takdirde ruus verilmesi.
29	1	4 Z. [12]68 / [19 Eylül 1852]	Ders vekâletine tayin olunan Vidinli Hoca Mustafa Efendi'nin, daha sonra hoca tayin edilmesi nedeniyle, kendisinden münhal kalacak ders vekâleti görevine Birgivili Hoca Hâfız Ali Efendi'nin tayin edilmesi isteğinin uygun görüldüğü.
29	2	27 Z. [12]68 / [12 Ekim1852]	Müteveffa Reisü'l-ulemâ Arabzade Hamdullah Efendi'nin oğulları tarafından, babalarının borçlarını ödeyinceye kadar maaşının terekeye eklenerek kendilerine ödenmesi isteklerinin uygun görüldüğü, sekiz ay daha maaşının ödenip, süre bitiminde ise yerine tayin olunan Abdulhak Efendi'ye ödenmesi.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
30	1	29 Z. 1268 / [14 Ekim1852]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ali Rıza Efendi'ye, Kudüs kazasının Ahmed Esad Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Mir Ahmed Nazif Efendi'ye, İzmir kazasının Mustafa Nazmi Efendi'ye, Sofya kazasının Mustafa Refah Efendi'ye ve Trabzon kazasının Ahmed Hıfzı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
31	1	25 M. [12]69 / [8 Kasım 1852]	Haremeyn-i muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme'nin Mehmed Necmeddin Efendi'ye, Medine-i Münevvere'nin Debbağzade Mehmed Arif Efendi'ye, Kürdistan kazasının ise Şeyh Yusuf Efendizâde Ahmed Halid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
31	2	19 S. 1269 / [2 Aralık 1852]	Bosna mevleviyetinin kendisine tevcih edilmesi talebinde bulunan Bursa müderrislerinden Mehmed Emin Efendi'nin isteği, kıdeminin yetmemesi nedeniyle uygun görülmediğinden, kendisinin Maraş Mevleviyeti'ne tayin olunması.
32	1	5 R. [12]69 / [16 Ocak 1853]	Müderrislerden Ünyeli Mustafa Efendi'nin, tekaütlük maaşının oğluna verilmesi isteği, kendisine verilen tekaütlük maaşının ilmiyede mütekaidine mahsus bir maaş olmaması nedeniyle usûl-i tarika uygun olmadığından uygun görülmediği, oğluna Afşar kazasının verilmesiyle iktifa edilmesi.
33	1	9 R. [12]69 / [20 Ocak 1853]	Anadolu Kadıaskerliğine yeni tayin olan Dürrizade Şerif Efendi'nin teşekkür için Mabey'ne çıkma isteği uygun görüldüğünden, Cumartesi günü Mabeyn'e çıkabileceğinin kendisine bildirilmesi.
33	2	10 R. 1269 / [21 Ocak 1853]	Padişah İmâmlığının tevcîhi için istekli olanlar arasında ehliyetli oldukları bildirilenlerin Cumartesi günü Mabeyn'e çağırılması.
34	1	Selh-i B. [12]69 / [10 Şubat 1853]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Demircili Seyyid Mustafa Efendi'ye, Bilad-ı devriyeden Bağdat kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Erzurum kazasının Abdurrahim Nessah Efendi'ye tevcih edilmesi ve Bağdat mevleviyetinde bulunan Pirlepeli Ahmed Efendizade Abdurrauf'un görev süresinin uzatılmasının uygun görüldüğü.
34	2	25 L. 1269 / [22 Temmuz 1853]	Şehzâdelerin hatm-i şerîf ve Kur'ân'a başlama hizmetlerinde emeği geçenlerin iki adet murassa kutu ve bir saat ile ödüllendirilmesinden dolayı Şeyhülislam tarafından padişaha teşekkür edildiği.
35	1	14 R. [12]70 / [14 Ocak 1854]	Müneccim-i sanilik memuriyetinde bulunan Tahir Efendi'nin görevden alınarak yerine Bursa ruusu tevcihiyle İzmidî Mehmed Emin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
39	1	28 C. [12]70 / [28 Mart 1854]	Teşrifatın bir gereği ve bir gelir kalemi olarak avâ'id irsaliyelerinin mahallerine gönderilmek üzere Şeyhülislamlıktan talep edilmesi.
39	2	11 B. [12]70 / [9 Nisan 1854]	Tevcih vakti gelen Rumeli Kadıaskerliği'nin, diğer taliplilerin Rikâb-ı hümâyûnu tacîz etme ihtimaline karşı, sırası gelmiş olan Ömer Ağazade Mir Mehmed Tevfik Efendi'ye tevcîh edilmesinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
39	3	17 B. [12]70 / [15 Nisan 1854]	Eskiden bu yana usûl olduğu üzre beş altı senede bir ruus imtihanı yapılarak taliplileri arasından ihtiyaç duyulan sayıda kişiye ruus verildiği fakat imtihanda başarısız olanların işi bilmediklerinden değil, ruus verilecek kişi sayısının azlığından kaynaklandığı ve bu kişilerin selâtin camilerinde ilim ile meşgul oldukları, bunların sayısının da elliden fazla olduğu, bu nedenle ders vekilleri tarafından durumu uygun bulunan yirmi beş kişilik bir grubun imtihanlarının yapılması isteğinin uygun görüldüğü.
40	1	24 B. [12]70 / [22 Nisan 1854]	Ruus imtihanı yapılması için gönderilen defterde isimleri geçen yirmi beş kişiye ilaveten Arif Hikmet Beyefendi'nin oğlu Mir Mehmet İsmet Efendi'nin de listeye dahil edilerek sınavın yapılması ve böylece sâbık şeyhülislamın taltif edilmesi isteğinin uygun görüldüğü.
41	1	7 Ş. [12]70 / [5 Mayıs 1854]	Ramazanda huzur derslerinde okutulmakta olan tefsir dersinin hocası Gümüşhaneli Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Yenişehir-i Fenar Kadılığına tayin olunması nedeniyle yerine ulemanın ve ders vekilinin önerisi üzerine Beyazıd Camii dersiâmlarından Nevşehirli Ahmed Hazım Efendi'nin teyin edilmesinin uygun görüldüğü.
41	2	23 Ş. [12]70 / [21 Mayıs 1874]	Reisü'l-ulema Abdulhak Efendi'nin vefatı üzerine maaşının İbrahim Efendi'ye, Rumeli pâyesinin ise Kevâkibzâde Mehmed Said Efendi'ye tevcihi; Mehmed Said Efendi'den açılacak Anadolu pâyesinin Ali Râtıb Efendi'ye ve ondan kalacak İstanbul pâyesinin ise İbrahim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
42	1	23 Ş. [12]70 / [21 Mayıs 1874]	Ramazan ayının sonunda boşalacak olan İstanbul Kadılığı için kıdemli bulunup atama sırası gelen Zeynelâbidin Efendizâde Seyyid Mehmed Cemâleddin Efendi'nin Mekteb-i Tıbbiye Nezâreti'nde bulunması nedeniyle iki görevi bir arada yürütemeyeceğinden, kendisine Anadolu pâyesinin tevcihi ve İstanbul Kadılığına, kendisinden sonra kıdemli bulunan Ahmed Şükrü Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
43	1	19 S. [12]71 / [11 Kasım 1854]	Vefat eden Filibe Kadısı Mehmed Saadettin Efendi'nin borcuna mukabil maaşının sekiz ay daha ödenmesi ve süre bitiminde yerine Mısır Mevleviyetine tayinini istirham eden Mustafa Münib Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
44	1	23 S. [12]71 / [15 Kasım 1854]	Mekteb-i İ'dâdi hocası ve ibtidâ-i hâriç rütbesinde bulunan Seyyid Ali Rıza Efendi'nin ibtidâ-i dâhil rütbesine terfi ettirilmesinin uygun görüldüğü.
44	2	25 S. [12]71 / [17 Kasım 1854]	Tevcih zamanları yaklaşan Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke Kadılığının Mehmed Şemseddin Efendi'ye, Medine Kadılığının Ahmed Reşid Efendi'ye ve Mısır Kadılığının Mehmed Şefek Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
45	1	29 S. [12]71 / [21 Kasım 1854]	Mekteb-i İ'dâdi hocası Ali Efendi'nin rütbesinin ibtida-yı dahil derecesine terfiinin uygun görüldüğü.
45	2	10 Ra. [12]71 / [11 Aralık 1854]	Mûsıla-i Süleymaniye rütbesine terfiini istirham eden Beşiktaş Naibi Nuri Efendi'ye, kendinden önce sırada bekleyen otuz altı kişi bulunduğundan, hâmise-i Süleymaniye rütbesinin tevcih edilmesi.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaved.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
45	3	2 R. [12]71 / [23 Aralık 1854]	Selatin camilerinden Hidayet Camii'nin cuma vaizliği görevini yürütmekte olan Kastamonulu Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine, yerine taliplilerden liyakat, silsile ve ehliyete göre yapılacak imtihanda başarılı olan kişinin tayin olunması.
46	1	11 R. [12]71 / [1 Ocak 1855]	Ortaköy Camii'nin açılışında Cuma namazını kıldıran İkinci İmam Hayrullah Efendi'nin haiz olduğu musıla-i sahn rütbesinin, padişahın iltifatı gereğince hâmise-i Süleymaniye rütbesine terfii.
47	1	12 R. [12]71 / [2 Ocak 1855]	Tevcîh zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Kudüs Kadılığına Seyyid Mehmed Said Efendi'nin ve devriye mevleviyetlerinden Ayıntab Kadılığına Mehmed Kamil Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
47	2	17 R. [12]71 / [7 Ocak 1855]	Müderrisîn-i kirâmdan Karahisarî İbrahim Efendizâde Mehmed Efendi'nin, kendisine mevleviyet tevcîhi isteği üzerine yapılan incelemede, maaşının emsallerinden yüksek olduğu ve tevcihe gerekçe teşkil edebilecek bir durumu bulunmadığından, isteğinin uygun görülmediği.
48	1	17 R. [12]71 / [7 Ocak 1855]	İmâm-ı Sâni Hasan Hayrullah Efendi'nin Hâmise-i Süleymaniye rütbesine terfi ettirilmesinin uygun görüldüğü.
48	2	2 Ca. [12]71 / [21 Ocak 1855]	Bursa Kadılığının Mehmed Emîn Efendi'ye, Selanik Kadılığının ise Ahmed Muhtar Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
49	1	2 Ca. [12]71 / [21 Ocak 1855]	Şumnu Kışla-yı Hümâyûnu İmâmı Mehmed Ali Efendi'ye hizmetine mükafaaten İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu verilmesi.
49	2	17 Ca. [12]71 / [5 Şubat 1855]	Girid Adasının mevleviyete dahil edilerek hareket-i altmışlı müderrislerinden İ'lâmât Mümeyyizi Edirneli Ahmed Efendi'nin; tâlibi bulunmayan mahreç mevleviyetlerinden Havass-ı Refî'a kazasına Süleymâniye müderrislerinden Mehmed Behcet Efendi'nin, İlamat Mümeyyizliğine ise kassâm-ı askeri Mustafa Nazif Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
50	1	20 Ca. [12]71 / [8 Şubat 1855]	Padişahın Bâb-ı Fetvây ziyaretinden dolayı Şeyhülislamın çok müteşekkir olduğu.
50	2	24 Ca. [12]71 / [12 Şubat 1855]	Selatin camii meşâyinden Nusret Camii şeyhi Süleyman Efendi'nin vefatı üzerine, usûl gereği yapılan imtihanda başarılı olan Hafız Mehmed Efendi'nin şeyhliğe tayininin uygun görüldüğü.
51	1	27 Ca. [12]71 / [15 Şubat 1855]	Rumeli Kadıaskerliği'nin Gelenbevizade Mehmed Said Efendi'ye, Anadolu Kadıaskerliği'nin ise Meşrebzade Ali Raif Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
52	1	11 C. [12]71 / [1 Mart 1855]	Mahrec mevleviyetlerinden Galata Kadılığı'nın Galata kazasının tarihi kimliği nedeniyle Vakanüvist Ahmed Cevdet Efendi'ye, Halep Kadılığı'nın ise Süleymaniye müderrislerinden Hafız Ahmed Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
52	2	15 C. [12]71 / [5 Mart 1855]	Müneccimbaşı Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi ve Müneccim-i saniye ise İstanbul ruûsu tevcîhinin uygun görüldüğü.
53	1	11 B. [12]71 / [30 Mart 1855]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mustafa Vehbi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının ise Seyyid Mehmed Dâniş Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
53	2	15 B. [12]71 / [3 Nisan 1855]	Kendisinden evvel üç eskisi olmasına rağmen, kadıaskerzâde ve erbâb-ı maârifden bulunması nedeniyle Melek Paşa'nın torunu Ali Haydar Bey'e Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
54	1	23 B. [12]71 / 11 Nisan 1855	Mevleviyete yeni dahil edilen mahrec mevleviyetlerinden Girit kadılığının musıla-i Süleymaniye müderrislerinden Beşiktaş Naibi Ispartavî Hâfız Ali Nûri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
55	1	Gurre-i Ş. [12]71 / [19 Nisan 1855]	Bahar mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislam'ın Babıfetva'dan, sahilhânesine nakli isteğinin uygun görüldüğü.
55	2	13 Ş. [12]71 / [1 Mayıs 1855]	Rumeli Kadıaskeriliği'nin Gelenbevîzâde Mehmed Said Efendi'ye, İstanbul Kadılığı'nın Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Mehmed Tahir Efendi'ye, Rumeli Kadıaskeri Müsteşarlığına ise İstanbul Kadısı Müsteşarı Hasan Refet Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
56	1	14 Ş. [12]71 / [2 Mayıs 1855]	Meclis-i Âlî-i Tanzimat'da kabul edilen Niyâbet-i Şeriyye Kanunu ve Bâb-ı Fetvâ'da oluşturulan Meclis-i İntihâb'da alınan, görev tevcihlerinde eskilik ve yeniliğe bakılmaksızın ehliyet ve haysiyetini isbat edenlerin akranlarına tercih edilmesi kararı gereğince, zor durumda olduğunu ve zâdeganlığının dikkate alınarak kendisine hâmise-i Süleymaniye rütbesi verilmesini talep eden Mehmed Aziz Efendi'nin isteğinin kabul edilmediği.
57	1	23 Ş. [12]71 / [11 Mayıs 1875]	Özel bir görevle Viyana'ya gidecek olan Reşid Paşa'nın, mevâlîden Vakanivist Ahmed Cevdet Paşa'yı da yanında götürme istediğinin kabul edildiği.
57	2	19 Ş. [12]71 / [7 Mayıs 1855]	İmam Maverdi'nin Düstûrü'l-Vüzerâ isimli risalesini tercüme ederek padişaha takdim eden ve ruus tevcihi beklentisinde olan Bayezid Medresesi talebelerinden ve Şirvanî Şeyh İsmail Efendi'nin oğlu Mehmed Rüşdi Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcih edilmesi.
58	1	16 Ş. [12]71 / [4 Mayıs 1855]	Ramazanda okutulacak olan huzur derslerinde tefsir derslerini okutacak müderrisle ilgili hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.
58	2	20 Ş. [12]71 / [8 Mayıs 1855]	Huzur dersleri mukarriri ve Hamidiye Medresesi müderrisi Vidinli Mustafa Efendi'nin vefatı üzerine mukarrirliğin Birgivî Ali Efendi'ye, müderrisliğin Ahıshavî İsmail Efendi'ye tevcih edilmesi; müteveffânın maaşının ise yarısının iki evladı ile hanımına, ders vekîli Hoca Yahya Efendi'ye tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.
59	1	25 Ş. [12]71 / [13 Mayıs 1855]	Mütevaffa Vidinli Hoca Mustafa Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'nin, babasından kalan görevlerin kendisi ile kardeşi İbrahim Efendi'ye tevcihi talebinin, müderrisliklerin hiçbir zaman babadan oğula tevcîhi meşru olmadığından mümkün görülmediği; müteveffânın emekli maaşının ve kalan mallarının vârislerine yeterli olabileceği fakat yine de zorluk çekiyorlar ise kendilerinin bir şekilde kayırılmalarının uygun olacağı.
60	1	28 L. [12]71 / [16 Mayıs 1855]	Kapan-ı Dakik civarında bulunan Nakşibendi Dergahı'nın boşalan şeyhlik görevinin, bugüne kadar yaptığı görevler ile ilim ve irfanı diğer müstehaklarından üstün görülen Seyyid Mahmud Sırrı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
61	1	4 L. [12]71 / [20 Haziran 1855]	Şam Kadılığına Mehmed Şemseddin Efendi, Sofya Kadılığına Buhârî Murtaza Efendi, Bağdat Kadılığına Seyyid Mehmed Emin Efendi, Trablusgarb Kadılığına ise Hafız Mehmed Nureddin Efendi'nin tevcihinin uygun görüldüğü.
61	2	8 L. [12]71 / [24 Haziran 1855]	Kapan-ı Dakik civarında bulunan Nakşibendi Dergahı şeyhliğine görevlendirilen Mahmud Sırrı Efendi'nin beratı ile maaşıyla ilgili evrakın bir suretinin padişaha takdim edildiği.
61	3	10 L. [12]71 / [26 Haziran 1855]	Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Zeki Efendi'nin yerine Meşrebzâde zâdesi Ali Raif Efendi'ye Anadolu Kadıaskerliği görevinin tevcih edilmesi.
62	1	13 L. [12]71 / [29 Haziran 1855]	Reisü'l-ulemâ Fındıkzâde Seyyid İbrahim Efendi'nin vefatı üzerine uhdesinde bulunan Rumeli Kadıaskerliği payesinin Anadolu payelilerinden Dürrizâde Seyyid Mehmed Şerif Efendi'ye, ondan boşalacak olan Anadolu Kadıaskerliği pâyesinin Abdullah Beyzâde Mir Ahmed Behcet Efendi'ye, ondan boşalacak İstanbul pâyesinin Hamid Paşazâdenin torunu Mîr Mustafa Nazif Efendi'ye tevcih edilmesi; ayrıca İstanbul Kadısı Seyyid Mehmed Tâhir Efendi'ye Anadolu Kadıaskerliği pâyesi ve yaşı sekseni geçen Genç Osman Ağazâde Mîr es-Seyyid Halil Efendi'ye de yaşına hürmeten İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
63	1	12 Za. [12]71 / [27 Temmuz 1855]	Rumeli ve Anadolu Kadıaskerlikleri ile İstanbul Kadılığına tayin olunan zevâtın padişaha teşekkür için huzura çıkmaları mutad olduğundan, Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Meşrebzâde Ali Raif Efendi ve İstanbul Kadılığına tayin olunan Sirozizâde Seyyid Mehmed Tahir Efendi'nin perşembe günü huzura çıkmalarının uygun görüldüğü.
63	2	Gurre-i Z. [12]71 / [15 Ağustos 1855]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mustafa Tevfik Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Kırkağaçlı Ahmed Raşid Efendi'ye, Trabzon kazasının Kassâm-ı askerî Seyyid Mehmed Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed Necmeddin Efendi'ye, Erzurum kazasının Seyyid Mehmed Enis Efendi'ye, Beyrut kazasının Seyyid Mehmed Hamid Efendi'ye ve Maraş kazasının Bursalı Seyyid Mehmed Raşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
64	1	20 M. [12]72 / [2 Ekim 1855]	Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın, sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâya nakli için izin verildiği.
64	2	6 S. [12]72 / [18 Ekim 1855]	Rumeli Kadıaskerliğinin kendisine tevcih edilmesini talep eden Meclis-i Vâlâ üyelerinden İzzet Efendi padişaha, Rumeli pâyelilerinden Kamil Efendi'nin ise Şeyhülislâmlığa dilekçe vermeleri üzerine, tevcih zamanı geldiğinde Rumeli Kadıaskerliği'nin kendilerinden kıdemli olan Meclis-i Âlî-i Tanzimat üyelerinden Rüşdi Efendi'ye tevcih edilmesi, Rüşdi Efendi'nin hazineye kalacak maaşının yarısının da kendisine hürmete Kamil Efendi'ye tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.
65	1	6 S. [12]72 / [18 Ekim 1855]	İmam-ı Evvel Şükrü Efendi'ye Filibe, İmâm-ı Sani Hayrullah Efendi'ye ise Sofya mevleviyeti tevcihinin uygun görüldüğü.
65	2	11 S. [12]72 / [23 Ekim 1855]	İmam-ı Evvel Şükrü Efendi'ye Filibe, İmâm-ı Sani Hayrullah Efendi'ye ise Sofya mevleviyeti tevcihiyle ilgili fermanın gönderildiği.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Turkish Academy of Sciences
www.tubaarsiv.com

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
66	1	24 S. [12]72 / [5 Kasım 1855]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Mehmed Reşid Efendi'ye, Medine-i Mükerreme kazasının halen Şam Kadısı olan Ahmed Ragıb Efendi'ye, Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının İbrahim Ferid Efendi'ye, Bursa kazasının Aziz Efendi'ye, Mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Ruscuklu Ali Fethi Efendi'ye ve Kürdistan kazasının Abdulkadir Efendi'ye tevcihi, ayrıca Şam Kadısı Mektubi İzzet Efendi'nin oğlu Aziz Efendi ile Bursa Kadısı Meşreb Efendi'nin torunu Mehmed Emin Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
66	2	29 S. [12]72 / [10 Kasım 1855]	Laleli Camii Cuma Vaizi Hafız Mustafa Zühdü Efendi'nin vefatı üzerine, bu göreve talip olanlar arasında yapılan imtihanda birinci derecede başarılı görülen Kastamonulu Mehmed Efendi'nin Cuma vaizliğine, ikinci derecede başarılı görülen Nevşehirli Mustafa Celaleddin Efendi'nin ise bundan sonra açılacak göreve tayinlerinin uygun görüldüğü.
67	1	11 Ra. [12]72 / [21 Kasım 1872]	Ramazan ayında huzûr-ı hümayunda okutulacak tefsir dersinin hocası Tokadî Ahmed Efendi'nin, Kastamonulu Mustafa Efendi'yi vekil tayin ederek hacca gittiği ve hacda vefat ettiğinin bildirilmesi üzerine, münhal kalan göreve, vekili olan Mustafa Efendi'nin ders mukarriri olarak tayininin uygun görüldüğü.
67	2	25 Ra. [12]72 / [5 Aralık 1855]	Asâkir-i Redifiyye bölük eminlerinden müteveffâ Mustafa Ağa'nın hanımıyla aralarındaki anlaşmazlığın Şeyhülislam huzurunda tekrar görülmesini talep eden Mustafa Ağa'nın biraderinin talebi üzerine, konu ile ilgili olarak daha önce hazırlanan belgelerin takdim edildiği.
68	1	26 R. [12]72 / [5 Ocak 1856]	İstanbul pâyelilerinden Müzellef Ahmed Efendi'nin vefat etmesi üzerine pâye ve maaşının Arapzâde torunu Mehmed Erib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
68	2	29 R. [12]72 / [8 Ocak 1856]	Rumeli'de mekatib-i rüşdiyelerin açılması için görevlendirilen Mekatib-i Umumiye Nezâreti Muavini Vehbi Efendi'ye taltif için Rumeli pâyesi tevcihi isteğinin, kendisine daha önce pâye tevcih edildiği ve Rumeli pâyesi tevcihi için kendisinden kıdemli on iki kişi bulunduğundan uygun görülmediği; gayret ve hizmeti ile yaşı nedeniyle Rumeli pâyesini hak eden Ahmed Reşid Efendi'ye pâyenin verilmesinin uygun olduğu.
69	1	26 R. [12]72 / [5 Ocak 1856]	Şeyhülislam Mehmed Arif Efendi'nin, kendi oğlu Mehmed Sadık Beyefendi için İstanbul pâyesi tevcîhi isteğinin uygun görüldüğü.
69	2	15 Ca. [12]72 / [23 Ocak 1856]	Tırhala valisinin tavsiyesi üzerine Tırhala Müftüsü Abdulhamid Efendi'ye İzmir pâyesi tevcîhinin uygun görüldüğü.
70	1	15 Ca. [12]72 / [23 Ocak 1856]	Tevcîh zamanı gelen Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Kudüs-i şerif kazasının Karahisârî Hacı Hasan Efendi'ye, Havâs-ı Refîa kazasının Mehmed Ali Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Mehmed Muhlis Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Mehmed Asım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
70	2	24 C. [12]72 / [2 Mart 1856]	Vefat eden Rumeli Kadıaskeri Gelebevîzâde Mehmed Said Efendi'nin yerine Meclis-i Âlî-i Tanzîmat üyelerinden Mehmed Rüşdi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Turkish Academy of Sciences
www.tubaarsiv.com

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
71	1	5 B. [12]72 / [12 Mart 1856]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği memuriyetinin İstanbul ve Mekke-i mükerreme pâyelilerinden dirayet ve ehliyet sahibi kişilere münâvebeten tevcih olunması usûlü gereğince, adı geçen memuriyetin Fetva Emini Mehmed Refik Efendi'ye, Fetvâ Eminliği görevinin Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Seyyid Hasan Refet Efendi'ye ve ondan boşalacak müsteşarlık görevinin ise sâbık Medine Kadısı Ahmed Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
72	1	12 B. [12]72 / [19 Mart 1856]	Vefat eden Rumeli Kadıaskeri Gelenbevîzâde Said Efendi'nin çocukları Mahmud, Aziz ve Mustafa Hayrullah efendilerin talebi üzerine, müteveffânın borcunun ödenebilmesi için uhdesinde bulunan arpalığın süresinin birkaç ay daha uzatılması ve kendilerine mevleviyet pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
73	1	17 B. [12]72 / [24 Mart 1856]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Nişli Mehmed Vehbi Efendi'ye ve Galata kazasının Trabzonlu İsmail Hakkı Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
73	2	28 B. [12]72 / [4 Nisan 1856]	Ordu-yı hümâyûnda kadı olarak tayin olunan zevâta muhârebe sonunda pâye tevcihi usûlden olduğundan, hazırlanan defterde isimleri geçen zevâtın mevcut rütbe ve pâyelerinin birer üstlerinin tevcihinin uygun görüldüğü.
74	1	28 B. [12]72 / [4 Nisan 1856]	Tevcih zamanları gelen Anadolu Kadıaskerliğine Yâsincizâde Seyyid Mehmed İlmî Efendi'nin, İstanbul Kadılığına ise Mehmed Emin Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
74	2	4 Ş. [12]72 / [10 Nisan 1856]	Ordu-yı hümâyûnda görevli kadılar ile bazı dirâyet ve haysiyet sahibi zevâtın rütbelerinin terfileri hakkında düzenlenen defter gereğince, defterde isimleri yazılı olan zevâtın birer rütbe terfilerinin uygun görüldüğü.
75	1	19 Ş. [12]72 / [25 Nisan 1856]	Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.
75	2	22 Ş. [12]72 / [28 Nisan 1856]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Sofya Kadısı Şehrîzâde Esad Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Evkâf-ı Hümâyûn kassâmı Mehmed Emin Efendi'ye tevcihi, ayrıca yakın bir zamanda Fındıklı civarındaki sahilhanesi yanan ve zor durumda bulunan Edirne kazası mutasarrıfı ve Mekâtib-i Umûmiyye Muavini Vehbi Efendi'nin Rumelide açılan mekteb-i rüşdiyelerde çok emeği geçtiğinden mansıbının birkaç ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.
76	1	15 L. [12]72 / [19 Haziran 1856]	Anadolu Kadıaskerliği'nin Anadolu pâyelilerinden Mehmed İlmî Efendi'ye, Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Şehrî Mehmed Emin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Mehmed Sâbit Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Atıf Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mahmud Efendi'ye, Trablusgarb kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mehmed Said Efendi'ye ve Beyrut kazasının ise Hafız Salih Vehbi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
77	1	17 L. [12]72 / [21 Haziran 1856]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının şeyhülislam-ı esbak Aşir Efendizade Mehmed Necmeddin Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
77	2	15 L. [12]72 / [19 Haziran 1856]	Müderrisinden ve Mekteb-i İdâdi hocalarından Abdurrahman Efendi'nin rütbesinin terfii talebinin, kendisinden önce kıdemlileri olmasına rağmen padişahın hizmetinde bulunması nedeniyle, emsallerine bakılmaksızın yerine getirilmesinin uygun görüldüğü.
78	1	20 Za. [12]72 / [23 Temmuz 1856]	Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Rüşdi Efendi ile Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Yâsincizâde İlmî Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Perşembe günü huzura kabul edilmelerinin uygun görüldüğü.
78	2	11 M. [12]73 / [11 Eylül 1856]	Mısır Mevleviyeti'nin gelecek sene tevcih edilecek olmasına rağmen, borcuna ve mazeretine binaen bir sene önceden Âsım Efendi'ye, Bursa mevleviyetinin Dürrî Efendi'ye ve sıla-i rahim için Mısır mevleviyetini talep eden Muhyiddin Efendi'ye ise şimdilik Şam mevleviyetinin tevcihi, zamanı geldiğinde de Mısır mevleviyetinin tevcihinin uygun görüldüğü.
79	1	15 M. [12]73 / [15 Eylül 1856]	Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Ahmed Esad Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Faik Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed Sadedin Efendi'ye, Erzurum kazasının Mehmed Halis Efendi'ye tevcihi ve Bağdad kazasının uzak mesafede olması ve burada görev yapan kadıların görev sürelerinin birkaç ay uzatılması mutad olduğundan Bağdat Kadısı Mehmed Emin Efendi'nin görev süresinin üç ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
80	1	19 S. [12]73 / [19 Ekim 1856]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Ahmed İzzet Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Seyyid Mustafa Münib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
80	2	27 S. [12]73 / [27 Ekim 1856]	Kış mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya nakline izin verildiği.
80	3	9 Ra. [12]73 / [7 Kasım 1856]	Medine-i Münevvere Kadısı Ahmed Ragıb Efendi'nin vefat etmesi üzerine, hac için Hicaz'da bulunan mahrec mazullerinden Süleyman Rüşdi Efendi'ye, Cidde Valisi Kamil Paşa'nın tavsiyesi ile Medine-i Münevvere kadılığı tevcihinin uygun görüldüğü.
81	1	Gurre-i R. [12]73 / [29 Kasım 1856]	Tarîk-i ilmiyede tevcihlerin "el-akdem fi'l-akdem" kaidesine göre yapıldığı ancak ileri rütbelerde bulunan görevliler arasında ehliyet ve dirayet sahibi çok az kişi kaldığından, ehliyetli ve dirayetli görevliler yetiştirilmesi amacıyla hak eden kişilere pâye verilmesi gerektiğinden, hazırlanan defterde isimleri bulunan zevâta durumlarına uygun payelerin verilmesinin uygun görüldüğü.
82	1	25 R. [12]73 / [23 Aralık 1856]	Bilâ-veled vefat eden Emir Buhari Dergahı şeyhinden münhal kalan şeyhliğin, Manisa'nın Kasaba kazası müftüsü Ferdi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
82	2	Gurre-i Ca. [12]73 / [28 Aralık 1856]	Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Mahmud Aziz Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının Halil Sırrı Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
83	1	Gurre-i Ca. [12]73 / [28 Aralık 1856]	Rumeli Kadıaskeri Rüşdi Efendi'nin görev süresinin bitimine birkaç ay kaldığından, kadıaskerliğe görevlendirilecek şahsın birkaç ay önceden haberdar edilmesi ve böylece taliplerin önünün kesilmesi usûlü gereğince kazaskenliğin İmam-ı Evvel Mustafa İzzet Efendi'ye tevcih edileceğinin bildirilmesi; ayrıca görev süresi bitecek olan Evkaf-ı Hümâyûn müfettişinin yerine Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Ahmed Rüşdi Efendi'nin, Rumeli Kadıaskeri Müsteşarlığına ise Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Mehmed Refik Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
83	2	6 Ca. [12]73 / [2 Ocak 1857]	Müteveffâ Vidinli Hoca Efendi'nin oğlu müderrisin-i kirâmdan Mehmed Efendi'ye, padişahın isteği üzerine rütbe verilerek musıla-i sahna terfi ettirildiği.
84	1	20 Ca. [12]73 / [16 Ocak 1857]	Müderrisîn-i kirâmdan Osman Efendi'ye, padişahın isteği üzerine rütbe verilerek musıla-i sahna terfi ettirildiği.
84	2	26 Ca. [12]73 / [22 Ocak 1857]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Ragıb Efendi'ye ve Havâs-ı Refia kazasının Mustafa Hayrullah Efendi'ye tevcihi, ayrıca Bağdat valisinin tavsiyesi üzerine Bağdat Müftüsü Mehmed Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
84	3	28 Ca. [12]73 / [24 Ocak 1857]	Rumeli Ordu-yı hümâyûnu sâbık kadısı Halebî Abdullah Efendi'nin Mısır'da vefat etmesi üzerine mütevffâdan münhal Anadolu pâyesinin Arabzâde Mehmed Amir Efendi'ye tevcihi, ayrıca İstanbul Kadısı Müftîzâde Mehmed Emîn Efendi'ye Anadolu pâyesi, Yusufcukzâde Ahmed Şükrü Efendi ile Osman Paşazâde Mîr Mehmed Nûri Efendi'ye de İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
85	1	7 B. [12]73 / [3 Mart 1857]	Rumeli ve Anadolu kadıaskerleri ile İstanbul kadısının görev değişimlerinde padişaha teşekkür etmek üzere huzura kabulleri usûlü gereğince, Perşembe günü huzura kabullerinin uygun görüldüğü.
85	2	7 B. [12]73 / [3 Mart 1857]	Arnavutköy'de Mustafa İzzet Efendi'ye ait sahilhanenin, Hazine-i Hâssa tarafından hoca efendi için satın alınması ve anahtarlarının hoca efendiye teslim edilmesi.
86	1	13 B. [12]73 / [8 Mart 1857]	İstanbul kadısı ile Anadolu kadıaskerinin hizmet süreleri yakında sona ereceğinden, İstanbul Kadılığının Mehmed İmadüddin Efendi'ye, Anadolu Kadıaskerliğinin ise kardeşi Mehmed Cemaleddin Efendi'ye tevcih edileceğinin şimdiden kendilerine bildirilmesinin uygun görüldüğü.
87	1	13 B. [12]73 / [8 Mart 1857]	Tevcih zamanları gelen mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Amasyalı Hacı Ömer Efendi'ye, Galata kazasının Mehmed Atıf Efendi'ye tevcih edilmesi; mahrec mevleviyetlerinden Halep ve Bağdat kazası kadılarının görev sürelerinin birer ay uzatılması ve Şam ulemasından Abdulhâdi Efendi ile Arabistan Ordu-yı Hümâyûnu Arabî Kâtibi Mehmed Emîn el-Cündî Efendi'ye İzmir ve Kudüs-i şerif payesi verilmesinin uygun görüldüğü.
87	2	15 Ş. [12]73 / [10 Nisan 1857]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda tefsir dersini okutacak hocaların isimlerini bildiren defterin padişaha sunulduğu.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
88	1	20 N. [12]73 / [14 Mayıs 1857]	Müderrisîn-i kirâmdan Ahmed Hâzım Efendi'nin taşrada bir niyabete tayini veya kendisine İzmir pâyesi verilmesi talebinin, kendisinin daha önce akran ve emsâlinden fazla ihsan görmüş olmasından dolayı uygun görülmediği.
88	2	19 N. [12]73 / [13 Mayıs 1857]	Bağdat mevleviyetine tayin olunan Hüsrev Paşa İmamı Mahmud Efendi'nin bazı hastalıklarından dolayı yatalak hasta olması nedeniyle, niyabetle idare edilen Bosna mevleviyetine tayin olunan Sadedin Efendi ile becayiş etmelerinin uygun görüldüğü.
89	1	13 L. [12]73 / [6 Haziran 1857]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Hâfız Mehmed Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Kadri Efendi'ye, Şam-ı şerif kazasının Varnalı Mustafa Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Mehmed Rıza Efendi'ye ve mahrec mevleviyetleri sınıfına dahil edilen Girid kazasının ise Mehmed Celaleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
90	1	12 Za. [12]73 / [4 Temmuz 1857]	Anadolu Kazaskesliğine tayin olunan Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı Cemaleddin Efendi ile İstanbul Kadılığına tayin olunan İmâdüddin Efendi'nin usûl gereğince teşekkür etmek için huzûra çıkma isteklerinin Pazar günü için uygun görüldüğü.
90	2	12 Za. [12]73 / [4 Temmuz 1857]	Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Ankaravî Hüseyin Hamdi Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut Kadısı Tahir Efendi'ye, daha önce Bosna kazası tevcih edilen Malatyavî Mahmud Efendi'nin vefatı nedeniyle Bosna kazasınının sâbık Trablusgarb Kadısı Ahmed Zihni Efendi'ye tevcîhi ayrıca Şam-ı şerif Müftüsü Mehmed Tahir Efendi ile Beyrut Müftüsü Mehmed Efendi'ye adı geçen eyaletlerin valilerinin tavsiyesi üzerine İzmir pâyesi verilmesinin uygun görüldüğü.
91	1	14 Z. [12]73 / [5 Ağustos 1857]	Padişahın düğün törenini fırsat bilen birçok zevâtın ruus tevcihi ve rütbe terfii beklentisi içerisine girmesi ve bu konuda ilgili makamlara arzuhaller vermeleri üzerine, herhangi bir haksızlığa yol açmamak için bu tür isteklerin yerine getirilmemesi ve gelecek yıl ruus imtihanı açılarak başarılı görülenlere ruus tevcih edileceğinin arzuhal sahiplerine bildirilmesinin uygun görüldüğü.
92	1	8 M. [12]74 / [29 Ağustos 1857]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Hüseyin Ata Efendi'ye, Mısır kazasının Tabib-i Hâssa Muhyiddin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Ünyevî Mustafa Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Said Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sabık Trablusgarb Kadısı Şerîf İbrahim Rüşdi Efendi'ye, Bosna kazasının sabık Trablusgarb Kadısı Erzurumî İbrahim Rüşdi Efendi'ye, Erzurum kazasının sâbık Ayıntab Kadısı İzmidî Abdullah Efendi'ye, Beyrut kazasının Bursalı müderrislerden Mustafa Reşid Efendi'ye tevcihi; ayrıca Şam valisinin tavsiyesi üzerine Şam Meclis-i Kebîri üyelerinden Murâdîzâde Ebussuud Efendi ile Hüzeyinzâde Ahmed Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
92	2	16 M. [12]74 / [6 Eylül 1857]	Padişah tarafından İstanbul mazulleri ile bazı meclislerde görev yapan haremeyn pâyelilerine verilen nişanların sahiplerine takdim edildiği ve kendilerinin bu iltifatından dolayı padişaha müteşekkir olduklarının padişaha bildirildiği.

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
93	1	21 M. [12]74 / [11 Eylül 1857]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Sirozî Hasan Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Şam Kadısı Şehrî Mehmed Emin Efendi'ye tevcihi ile Tophane-i Âmire Meclisi Müftüsü Mehmed Rasih Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
93	2	24 Ra. [12]74 / [12 Kasım 1857]	Tevcih zamanı yaklaşan Rumeli Kadıaskerliği'nin usûlen sırada bekleyen Seyyid Mehmed Şerif Efendi'ye tevcih edilmesi gerektiği halde kendisinin hastalığından dolayı tevcihten sarfı nazar edilmesi hususunda talepte bulunduğundan, kendisinden sonra sırada bulunanlardan Dürrîzade Seyyid Mehmed Şerif Efendi ve Rumeli pâyelilerinden Tahsin Efendi'den hangisi tercih edilirse görevin ona tevcihi, ayrıca Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine Hasan Refet Efendi'nin, Fetvâ Emânetine ise Mehmed Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
94	1	2 R. [12]74 / [20 Kasım 1857]	Rumeli pâyelilerinden Kamil Efendi'nin vefatı üzerine geride kalan borçlarının ödenebilmesi için uhdesinde bulunan arpalığın beş ay daha uzatılması; münhal pâyesinin Anadolu pâyelilerinden Yâsıncızâde Seyyid Mehmed İlmi Efendi'ye tevcih edilmesi; ayrıca Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı Seyyid Mehmed Celaleddin Efendi'ye Rumeli pâyesi, İstanbul Kadısı Mehmed İmadüddin Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İlyas Efendi'ye İstanbul pâyesi ihsânının uygun görüldüğü.
95	1	2 R. [12]74 / [20 Kasım 1857]	Rumeli Kadıaskerliği'nin Dürrîzâde Seyyid Mehmed Şerif Molla Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Kudüs kazasının Mehmed Fuat Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Erzincanî Mehmed Emin Efendi'ye ve Maraş kazasının Bursa müderrislerinden Erzurumî Salih Efendi'ye tevcihlerinin uygun görüldüğü.
95	2	10 R. [12]74 / [28 Kasım 1857]	Bayezid Camii Cuma Vaizi Şeyh Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin Buhari Dergahı Şeyhi Mesud Efendizade Seyyid Mehmed Salim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
96	1	13 R. [12]74 / [1 Aralık 1857]	Pâye ve terfi bekleyen zevâtın şevk ve gayretlerini arttırmak amacıyla ara sıra rütbelerinin terfii gerektiğinden, bu konuda düzenlenen defterde isimleri geçen zevâta bir üst pâye ve rütbelerin tevcihinin uygun görüldüğü.
96	2	18 R. [12]74 / [6 Aralık 1857]	İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye Mekke-i Mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
97	1	18 R. [12]74 / [6 Aralık 1857]	Medîne-i Münevvere Kadısı Müftîzâde Münib Efendi'nin vefatı üzerine yerine talip olan Bilâdı Hamse mazullerinden Ahmed Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
97	2	25 R. [12]74 / [11 Aralık 1857]	Geçici olarak Mısır Kadılığına tayin olunan Tabip Muhyiddin Efendi'nin vefatı üzerine yerine mahrec mazullerinden sâbık Halep Kadısı Midillili Seyyid Ahmed Şakir Efendi'nin ve devriye mevleviyetlerinden Ayıntap kazasına Seyyid Usameddin Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
97	3	25 Ca. [12]74 / [11 Ocak 1858]	Şeyhülislamın, hastalığı nedeniyle yeni sadarazamın huzûra kabul merasimine katılamayacağı ve mazeretinin affedilmesi istirhamının padişah tarafından kabul edildiği.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
98	1	7 C. [12]74 / [23 Ocak 1858]	Daha önce Kasaba kazası müftüsü iken İstanbul'da bulunan Emir Buhari Dergahı şeyhi olarak görevlendirilen Ferdi Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan şeyhlik görevinin müteveffanın damadı ve halifesi olan, ayrıca müteveffa tarafından vasiyet edilen Hacı Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
99	1	14 C. [12]74 / [30 Ocak 1858]	Abdulgani Nablusi'nin sülalesinden ve Şam sakinlerinden Seyyid Muhibullah Efendi ile evlatlarından dört şahsa ilim tahsil etmelerinden dolayı İstanbul ruusu verilmesi talebinin uygun olmadığından kendilerine Şam ruusu verilmesi; taşrada bulunan ve tahsilini tamamlayan zevâta İstanbul rüusu verilmemesi; askerlik çağına gelen ve askerlikten muaf olmak için ruus talebinde bulunan zevât ile Arabistan ahalisinden olup kendilerini bir sülale-i tâhireye neseb isnad ederek ruus talebinde bulunan zevâtın taleplerinin yerine getirilmemesi.
99	2	12 C. [12]74 / [28 Ocak 1858]	Şeyhülislamın, maaşına yapılan zamdan dolayı padişaha teşekkürünün kabul edildiği.
100	1	5 B. [12]74 / [19 Şubat 1858]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Daru'l-hadis-i Süleymaniye müderrislerinden Dersiâm Ali Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Süleymaniye müderrislerinden Seyyid Mehmed Münif Efendi'ye, Galata kazasının hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Kastamonulu Ahmed Hilmi Efendi'ye, Havâs-ı Refia kazasının Musıla-i Süleymaniye müderrislerinden Hemşinli Mehmed Emin Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Trablus kazasının sabık Bosna kadısı Yusuf Ziyaeddin Efendi'ye tevcihi ve Ali Efendi'den münhal olacak huzur dersleri mukarrirliğine ise Akşehirî Dersiâm Hasan Fehmi Efendi'nin görevlendirilmesinin uygun görüldüğü.
101	1	5 B. [12]74 / [19 Şubat 1858]	Anadolu Kadıaskerliği Anadolu pâyelilerinden Seyyid Abdullah Refet Bey'e ve İstanbul Kadılığı İstanbul pâyelilerinden Trabzonî Mustafa Âsım Efendi'ye tevcih edilmesi uygun görüldüğünden, kendilerinin birkaç ay önceden haberdar edilmeleri.
101	2	10 B. [12]74 / [24 Şubat 1858]	Ayasofya Camii Cuma Vaizi Meşhur Şeyh Raşid Efendi, Sultan Selim Camii Cuma Vaizi Tevfik Efendi ve Eyüp Camii Cuma Vaizi Hasan Hamdi Efendi vefat ettiğinden ve yerlerine tayin olunacak zevâtın durumları meçhul olduğundan, bu görevlere tâlip olanlar arasında açılacak bir imtihanla başarılı görülenlerin münhal vaizliklere tayinlerinin uygun görüldüğü.
102	1	19 B. [12]74 / [5 Mart 1858]	Sadreyn ve İstanbul kadılarının tayinlerinden sonra huzûra çıkma usûlü gereğince, Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Dürrîzâde Seyyid Mehmed Şerif Efendi'nin pazartesi günü saat yedide huzûra çıkabileceğinin kendisine bildirilmesi.
102	2	16 Ş. [12]74 / [1 Nisan 1858]	Müneccim-i Sani Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine, yerine yıldız ilimlerinde maharet ve bilgisi bulunan Selimiye muvakkiti Edhem Efendi'nin görevlendirilmesi ve kendisine İstanbul müderrisliği tevcihinin uygun görüldüğü.
103	1	19 Ş. [12]74 / [4 Nisan 1858]	Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
103	2	11 L. [12]74 / [25 Mayıs 1858]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının İbrahim Halil Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Raşid Efendi'ye, Edirne kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Mehmed İzzettin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
103	3	21 Za. [12]74 / [3 Temmuz 1858]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Kütahyavî Abdurrahman Efendi'ye, İzmir kazasının Geredevî Seyyid Mehmed Raşid Efendi'ye, Trabzon kazasının Ahmad Ragib Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Beyrut kadısı Mustafa Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Maraş kadısı Burusavî Mehmed Raşid Efendi'ye ve Erzurum kazasının Seferihisarî Mehmed Salahaddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
104	1	22 Za. [12]74 / [4 Temmuz 1858]	Ruus talebiyle sürekli olarak arzuhaller vererek makamları baskı altında tutanlar ile ruus tevcihine ehil olanlarla olmayanların ayırt edilebilmesi için mutad olduğu üzere bir ruus imtihanı yapılması için padişahtan izin alındığı fakat imtihan için başvuran doksan küsur adaydan otuz yedi kadarının başvuru şartlarını taşıdığı, diğerlerinin tezkerelerinin geçerli olmadığı hatta bazılarının sahte olduğu anlaşıldığından, imtihana giren otuz yedi adaydan başarılı görülen on sekiz kişiye ruus tevcihinin uygun görüldüğü.
105	1	21 Za. [12]74 / [3 Temmuz 1858]	Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Abdullah Refet Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için salı günü huzura kabul edilmesinin uygun görüldüğü.
105	2	28 Z. [12]74 / [9 Ağustos 1858]	Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki davanın, Abdulhamid Efendi'nin talebi üzerine Şeyhülislam huzurunda temyiz edilmesi.
106	1	7 M. [12]75 / [17 Ağustos 1858]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Mustafa Hüsameddin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Mihaliçli Hüseyin Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Maraş kadısı Ispartavî Nuh Naci Efendi'ye ve Bosna kazasının sâbık Bosna kadısı Niğdevî Mehmed Sadık Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
106	2	7 M. [12]75 / [17 Ağustos 1858]	Rumeli Kadıaskerliğinin Nakibüleşraf Tahsin Beyefendi'ye, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğinin ise Meclis-i Encümen-i Dâniş üyelerinden Mektûbîzâde Aziz Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
107	1	7 M. [12]75 / [17 Ağustos 1858]	Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki davanın, Abdulhamid Efendi'nin talebi üzerine Şeyhülislam huzurunda temyiz edilmesi için davanın başlatıldığı ancak şeyhin tüm aramalara rağmen bulunamadığı, yapılan araştırmalarda ise kendisinin pek de güvenilir bir şahıs olmadığı ve dedikoduyu sevdiği, ayrıca davanın Faik Efendi'nin vefat eden tüccar biraderinin iki küçük kızına vasi tayin edilmesi emelinden kaynaklanan husumetten dolayı açıldığının anlaşıldığı.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
108	1	26 M. [12]75 / [5 Eylül 1858]	Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki temyiz davasının görülebilmesi için şeyhin buldurulduğu fakat şeyhin Faik Efendi ile olan davasının Divan-ı Deâvi'de görülmesini talep ettiği, davanın Divan-ı Deâvi'de görüldüğü, şeyhin iddiasını isbat edemediği ve haksız görüldüğüne karar verildiğinden, Faik Bey'e hakkını iade ettiği.
108	2	2 S. [12]75 / [11 Eylül 1858]	Enderun-ı Hümâyûn'da münhal bulunan kütüphane hocalığı görevinin, bu göreve talib olan Seyyid Kasım Efendi'ye tevcih edilmesi isteği.
109	1	7 S. [12]75 / [16 Eylül 1858]	Enderun-ı Hümâyûn'da münhal bulunan kütüphane hocalığı görevinin, liyakat ve bilgisi yeterli görülen ve bu göreve talip olan Seyyid Kasım Efendi'ye tevcih edilmesinin uygun görüldüğü.
109	2	10 S. [12]75 / [19 Eylül 1858]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Emval-i Eytam Müdürü Mehmed Şemi Efendi'ye, Medine-i Münevvere kazasının Kassâm-ı Askerî Uryânizâde Mehmed Esad Efendi'ye, Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının sâbık Kürdistan kadısı Konevî Veliyüddin Efendi'ye tevcihi, ayrıca Şam ahâlîsinden Câbîzâde Mehmed Efendi'ye Filibe pâyesi tevcihi, Girid Kadısı Celâleddin Efendi'nin de görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
110	1	14 R. [12]75 / [21 Eylül 1858]	Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Adalı Mehmed Hilmi Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Bosnavî Osman Hulusi Efendi'ye tevcih edilmesi ve Bağdad ulemâsından padişahın mazharına layık olmak üzere Deraliyye'ye gelen Tâha Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
110	2	14 R. [12]75 / [21 Eylül 1858]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine tayin olunan Hasan Refet Efendi'nin görevini lâyıkıyla yerine getirmediği ve suistimal ettiği şikayetleri üzerine Anadolu ve Rumeli kadıaskerleri ile Şeyhülislam ve Sadaret Müsteşarı huzurunda görülen davada Hasan Refet Efendi'nin görevden azledilmesine karar verildiği ve yerine Mekke-i mükerreme pâyelilerinden Aziz Efendi'nin tayin edilmesinin uygun görüldüğü.
111	1	14 R. [12]75 / [21 Eylül 1858]	İstanbul Kadılığının, İstanbul pâyelilerinden Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Meclis Müftîsi Hacı Hüseyin Hulûsi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
112	1	2 Ca. [12]75 / [8 Aralık 1858]	Mahrec mevleviyetlerinden Havâs-ı Refia kazasının Nevşehrî Seyyid Ahmed Hâdim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
112	2	2 Ca. [12]75 / [8 Aralık 1858]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Darulhadis-i Süleymaniye müderrislerinden Gümüşhaneli Ömer Fevzi Efendi'ye, Sofya kazasının hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Başmüsevvid Abdulkadır Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının Mehmed Zihni Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Tosyavî Mehmed Rafet Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
113	1	5 Ca. [12]75 / [11 Aralık 1858]	Ders Vekili Hasan Efendi tarafından hazırlanıp bastırılan ve ruus-ı hümâyûn imtihanında sorulan soru ve cevapları içeren "İmtihan Risalesi"nin kütüphane-i hümâyûna konmasının ve Bâb-ı Fetvâ'ya devam eden müsevvid efendiler ile bazı zâdegâna ru'ûs ihsanı hakkında hazırlanan defterde isimleri bulunan zevâta ruus tevcihinin uygun görüldüğü.
113	2	5 Ca. [12]75 / [11Aralık 1858]	Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Abdulaziz Efendi'nin vefatı üzerine yerine Ali Rıza Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
114	1	9 Ca. [12]75 / [15 Aralık 1858]	Müneccimbaşı Osman Saib Efendi'ye taltif amacıyla İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
117	1	12 C. [12]75 / [17 Ocak 1859]	Şeyhülislam Saadeddin Efendinin Meşihat-ı İslamiyeye tayini ile uhdesindeki Anadolu payesinin başkalarına tevcih edilmeyerek Rumeli, Andolu ve İstanbul payelerine sahip bulunan zevâtın belli sayılarının korunması, bu amaçla Anadolu Kadıaskeri Abdullah Refet Efendi'ye Rumeli payesi ihsanı ile müderrislerden Seyyid Mehmed Sadedin Efendi, Mehmed Muhyiddin Efendi, İbrahim Hayri Efendi ve Mehmed Esad Efendilere Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
118	1	28 C. [12]75 / [2 Şubat 1859]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Seyyid Mehmed Said Efendi'ye, Galata kazasının Seyyin Hüseyin Efendi'ye ve Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının İbrahim Reşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
118	2	6 Receb [12]75 / [9 Şubat 1859]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği görevinde iken Rumeli eyaletindeki Gazi Mihal Bey ve Gazi Ali Bey vakıfları tevliyetinin, mütevellisi bulunan Ali Bey uhdesinden alınarak Ömer Bey'e verilmesi hakkında usulsüz ilam vermesinden dolayı görevinden alınan İstanbul payelilerinden Hasan Rafet Efendi'nin, yaptığından dolayı pişman olması ve ızdırap çekmesi nedeniyle üç aylık cezasının kafi görülerek affedilmesi talebinin uygun görüldüğü.
119	1	3 Ş. [12]75 / [8 Mart 1859]	Rumeli payelilerinden Meşrebzâde Ali Raif Efendi'nin vefatı üzerine "Rumeli ve Anadolu rütbelerinde bulunan zevatın onar kişiden fazla olmaması" usûlüne uyularak payesinin Anadolu rütbesinde başeski olan Ahmed Necib Efendi'ye, ondan münhal Anadolu payesinin Mustafa Asım Efendi'ye tevcihi ve Mustafa Efendi'den münhal İstanbul rütbesinin kimseye tevcih edilmemesinin uygun görüldüğü.
119	2	7 Ş. [12]75 / [12 Mart 1859]	Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye padişah tarafından da uygun görülürse bir paye tevcih edilmesi.
120	1	14 Ş. [12]75 / [19 Mart 1859]	Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
120	2	17 Ş. [12]75 / [22 Mart 1859]	Anadolu Kadıaskeri Abdullah Refet Beyefendi'nin Görev süresi dolacağından, kadıaskerlik görevinin Meclis-i Maarif Reisi Sirozîzâde Seyyid Mehmed Tahir Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ www.tbmm.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
121	1	19 Ş. [12]75 / [24 Mart 1859]	Mısır Valisi Muhtar Bey tarafından Mısır Kadısı Şakir Efendi'nin görev süresinin uzatılması ve Mekke-i mükerreme payesi verilmesi hakkındaki teklifinin, bu tür uygulamaların uzun zamandan beri önünün kesildiği, ayrıca hem görev süresi uzatma, hem de paye tevcihi kabul edilemez olduğundan, kendisine sadece Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
121	2	17 Ş. [12]75 / [22 Mart 1859]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyunda tefsir dersi okutacak hocaların rütbelerini ve isimlerini bildiren defterin hazırlanarak padişaha takdim edildiği.
122	1	27 Ş. [12]75 / [1 Nisan 1859]	Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye padişah tarafından da uygun görülürse bir paye tevcih edilmesi.
122	2	3 N. [12]75 / [6 Nisan 1859]	Huzûr-ı hümâyun ders mukarrirlerinden Ahmed Hazım Efendi'ye mevleviyet tevcih edildiğinden, ondan münhal mukarrirlik görevine Gölpazarlı Şakir Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
122	3	11 N. [12]75 / [14 Nisan 1859]	Şeyhülislam Arif Hikmet Beyefendi'nin vefatı üzerine maaşından evlatlarına kalan kısmından baki kalan otuz bin yüz kuruşun, erbâb-ı tarikten ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasının uygun görüldüğü.
123	1	16 N. [12]75 / [19 Nisan 1859]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam-ı şerif kazasının Süleyman Refet Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Hidayetullah Efendi'ye tevcihi ile Devriye mevalisinden Maraş Kadısı Ahmed Muhlis Efendi'ye İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
123	2	27 L. [12]75 / [30 Mayıs 1859]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sabık Yenişehir-i Fenar kadısı Mehmed Sadedin Efendi'ye ve Mısır kazasının sabık Trabzon kadısı Mustafa İzzet Efendi'ye tevcîhi ile Bursa Kadısı Hüseyin Agah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
124	1	3 Za. [12]75 / [4 Haziran 1859]	İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi ile İmâm-ı Sani Hasan Hayrullah Efendi'nin, uygun görülürse payelerinin terfi etdirilmesi.
124	2	7 Za. [12]75 / [8 Haziran 1859]	İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye İstanbul payesi ve İmâm-ı Sani Hasan Hayrullah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
125	1	11 Za. [12]75 / [12 Haziran 1859]	Sultan Ahmed Camii Cuma Vaizi Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin müteveffanın oğlu Mehmed Akif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
125	2	16 Za. [12]75 / [17 Haziran 1859]	Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Tahsin Beyefendi, İstanbul Kadılığına tayin olunan Hüseyin Hulusi Efendi ile Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Tahir Efendi'nin padişaha teşekkür için huzura çıkma taleplerinin cumartesi günü için uygun görüldüğü.
126	1	13 Za. [12]75/ [14Haziran 1859]	İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye İstanbul ve İmâm-ı Sâni Hasan Hayrullah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tecihinin uygun görüldüğü.

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
126	2	20 Za. [12]75 / [21 Haziran 1859]	Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Mehmed Esad Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Kamil Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının Mehmed Emin Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
127	1	Selh-i Za. [12]75 / [1 Temmuz 1859]	Sultan Ahmed Camii Cuma Vaizi Emin Efendi'nin vefatıyla münhal olan Sultan Ahmet Camii reisülkuralığının, Şeyh Murad Tekkesi Şeyhi Feyzullah Efendi'ye, kıraat görevinin de Cuma vaizi olarak tayin olunan Akif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
128	1	7 Z. [12]75 / [8 Temmuz 1859]	Bağdad valisinin isteği üzerine, Bağdad Kadısı İbrahim Rüşdü Efendi'nin görev süresinin üç ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.
128	2	Gurre-i S. [12]76 / [30 Ağustos 1859]	Ayazma Camii Cuma Vaizi İbrahim Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan görevin, açılacak imtihanda başarılı olan bir zata tevcih
129	1	4 S. [12]76 / [3 Eylül 1859]	Devriye mevâlisinden Hacı Kamil Efendi'nin talebi üzerine, Meşihat tarafından da uygun görülürse mahrec pâyesi tevcîh edilmesi.
129	2	11 S. [12]76 / [9 Eylül 1859]	Rumeli payelilerinden Meclis-i Âli- i Tanzimat azası Salihzade Mehmed Rüşdi Efendi'nin vefatı üzerine münhal Rumeli payesinin Anadolu rütbesinde başeski olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Tahir Efendi'ye, ondan münhal Anadolu payesinin İstanbul rütbesinde kıdemli olan İstanbul Kadısı Hüseyin Hulusi Efendi'ye tevcih edilmesi, ondan münhal İstanbul payesinin ise lağvedilmesinin uygun görüldüğü.
129	3	10 S. [12]76 / [8 Eylül 1859]	Devriye mevâlisinden Hacı Kamil Efendi'nin mahrec pâyesi tevcîhi talebi, devriye mevâlisine mahrec pâyesi tevcihinin çok nadir hallerde olduğu ve haksızlığı yol açacağı anlaşıldığından uygun görülmediği.
130	1	28 S. [12]76 / [26 Eylül 1859]	Meclis-i İntihab-ı Hükkâm-ı Şer'in, görülen lüzum üzerine Meclis-i Maârif Riyaseti'ne ilhak olunarak Reis Ömer Hüsameddin Efendi tarafından idare olunmasının uygun görüldüğü.
131	1	Gurre-i Ra. [12]76 / [28 Eylül 1859]	Seniyye Hanım Sultan'ın nikah akdinin sudûr-ı izâmdan birisi tarafından yapılması isteği üzerine, uygun bir ismin bildirilmesi.
131	2	6 Ra. [12]76 / [3 Ekim 1859]	Seniyye Hanım Sultan'ın nikah akdinin Rumeli Kadıaskeri Tahsin Beyefendi tarafından yapılmasının uygun görüldüğü.
131	3	14 Ra. [12]76 / [11 Ekim 1859]	Mekke-i mükerreme kazasının sabık Şam kadısı Seyyid Mehmed Şemseddin Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının sabık Mısır kadısı Seyyid Yakup Asım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
132	1	14 Ra. [12]76 / [11 Ekim 1859]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetleri usul-i tarîk üzre kendilerine tevcih edilen esbak Şam kadısı Mustafa Necib Efendi ile sabık Bursa kadısı Seyyid Mehmed Dürri Efendi'nin, maddi durumları yetersiz olduğundan Haremeyn-i Muhteremeyn'e gidemeyeceklerini bildirmeleri üzerine, kendilerinden sonra gelenlere görevin teklif edilmesi ve haksızlığa yol açmaması için kendilerine Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
133	1	15 Ra. [12]76 / [12 Ekim 1859]	Rumeli Kadıaskerliğinin Arapzade Mehmed Zeki Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
133	2	19 R. [12]76 / [15 Kasım 1859]	Süleymâniye Camii Cuma Vâizi Zağra-i Atikli Mustafa Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin, açılacak imtihanda başarılı olan bir zâta tevcih edilmesi.
134	1	27 R. [12]76 / [23 Kasım 1859]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğinin Ticaret Meclisi Müftüsü Çarşambalı Hocazâde Mehmed Said Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
134	2	23 Ca. [12]76 / [18 Aralık 1859]	Daha önce Filibe mevleviyeti tevcih edilen Mehmed Hidayetullah Efendi'nin vefatı üzerine münhal mevleviyetin Selanik Kadısı Melek Paşa'nın torunu Mir Hüseyin Rıfat Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
135	1	27 Ca. [12]76 / [22 Aralık 1859]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Arif Efendi'ye, Kudüs kazasının Mehmed Aziz Efendi'ye, Havâs-ı Refia kazasının Mustafa Hafid Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Edirne müderrislerinden Ali Fehmi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
135	2	3 B. [12]76 / [26 Ocak 1860]	Kendilerine birer ruus verilmesi isteğiyle Meşihat'e arzuhal veren dersiâmdan bazı hocalara ait arzuhallerin takdim kılındığı.
135	3	12 B. [12]76 / [4 Şubat 1860]	Mülâzemet ve ruûs tevcihlerinin usûlü, hocaların ne şekilde ve kaç senede bir ruûsa müstehak olacakları, zâdeganlara hangi durumlarda ruûs tevcih edileceğinin daha önceki kanunlarda belirtildiği, bu nedenle gerekli duyurunun yapılıp, ruûs imtihanı icra olunarak, müstehak olanlardan otuz kişiye ruûs tevcihinin uygun görüldüğü.
137	1	3 Ş. [12]76 / [25 Şubat 1860]	Süresi dolacak olan Anadolu Kadıaskeri Tahir Efendi'nin yerine Ömer Hüsameddin Efendi'nin, İstanbul Kadısı Hüseyin Hulusi Efendi'nin yerine ise Mustafa Nazif Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
137	2	3 Şaban [12]76 / [25 Şubat 1860]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Tahir Efendi'ye, Galata kazasının Eskişehirli Mustafa Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Tophâne-i Âmire Meclisi Müftüsü Hasan Şükrü Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
138	1	21 Ş. [12]76 / [14 Mart 1860]	Görev süresi sona eren Girid Kadısı Mehmed İzzet Efendi'nin, adanın hassas bir durumda olması, kadılığın gelirlerinin azalması ve ahalinin kadıdan hoşnud olması nedeniyle, görev uzatmalar konusundaki yasağa bakılmadan istisnai olarak görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
138	2	22 Ş. [12]76 / [15 Mart 1860]	Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.
138	3	17 Ş. [12]76 / [10 Mart 1860]	Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'in musıla rütbesinin ibtidâ altmışlı rütbesine terfii isteğiyle ilgili olarak Meşihat'e verdiği arzuhalin takdim edildiği.
139	1	25 Ş. [12]76 / [18 Mart 1860]	Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'in rütbesinin emsallerine bakılmaksızın mûsıladan ibtidâ altmışlıya terfiinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
139	2	22 Ş. [12]76 / [15 Mart 1860]	Rumeli pâyelilerinden Mehmed Şerif Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin Anadolu pâyesinde başeki bulunan Ömer Hüsameddin Efendi'ye; ondan münhal Anadolu pâyesinin Mehmed Edib Efendi'ye tevcihi ve ondan münhal İstanbul pâyesinin ise lağvedilmesinin uygun görüldüğü.
140	1	2 N. [12]76 / [24 Mart 1860]	Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'e tevcih edilen ibtidâ altmışlı rütbesiyle ilgili ruûs-ı hümâyûnun kendisine takdim edilmek üzere gönderildiği.
140	2	10 N. [12]76 / [23 Mart 1860]	İstanbul pâyesine sahip zevâtın sayılarının çokluğu ve maaşlarının azalması nedeniyle, bu konudaki irade gereğince sayıları onbeşe düşünceye kadar kimseye İstanbul pâyesi tevcih edilmediği ve sayının onbeşe düştüğü, bu nedenle yakın zamanda vefat eden İstanbul pâyelilerinden kassâm-ı askerî Ahmed Şükrü Efendi'den münhal pâyenin, bugüne kadar mağdur olan Ahmed Nazif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
141	1	6 L. [12]76 / [27 Nisan 1860]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ahmed Halid Efendi'ye, Filibe kazasının Mustafa Refah Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve Bosna kazasının Ahmed Neşet Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
142	1	16 L. [12]76 / [7 Mayıs 1860]	Boğaziçi'nde Balta Limanı'nda bulunan Tâhir Paşa Yalısı'nın Şeyhülislam için sahilhane olarak kiralanarak oraya naklinin uygun görüldüğü.
142	2	13 Za. [12]76 / [2 Haziran 1860]	Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed Zeki Efendi, Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Ömer Hüsameddin Efendi ile İstanbul Kadılığına tayin olunan Mustafa Nazif Bey'in mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için salı günü huzura kabul edilmesinin uygun görüldüğü.
143	1	12 Za. [12]76 / [1 Haziran 1860]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Seyyid Mustafa Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Sofya kazasının Mustafa İzzet Efendi'ye ve Trabzon kazasının İbrahim Edhem Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
143	2	5 Z. [12]76 / [24 Haziran 1860]	Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Müftüsü Hüseyin Hulûsi Efendi'nin vefatı üzerine münhal Anadolu pâyesinin, İstanbul Kadısı Musafa Nazif Efendi'ye, ondan münhal İstanbul pâyesinin ise Arabzâde Mehmed Ataullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
144	1	3 M. [12]77 / [22 Temmuz 1860]	Girid kazasının özel durumundan ve herkesin görev yapacağı bir yer olmamasından dolayı görevi sona eren Girid kadısının yerine, daha önceki görev yaptığı yerlerde başarılı ve ahali tarafından takdir edilen Üryânizâde Hayrullah Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
144	2	17 M. [12]77 / [5 Ağustos 1860]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Ahmed Efendi'ye, Mısır-ı Kahire kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Şam kazasının Mehmed Ziver Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Trablusgarb kazasının Mehmed Abdurrauf Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
145	1	18 M. [12]77 / [6 Ağustos 1860]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının Abdullah Muhib Efendi'ye, Bursa kazasının Ahmed Hıfzi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
145	2	19 M. [12]77 / [7 Ağustos 1860]	İstanbul pâyelilerinden Ahmed Necib Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin Mekke-i mükerreme rütbesinde başeski bulunan sâbık Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Hamâmîzâde Ali Rıza Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
145	3	3 S. [12]77 / [21 Ağustos 1860]	Daha önce dersiâm hocalar tarafından ruûs ve mülâzemet talebiyle verilen arzuhaller üzerine çıkan irade gereğince yapılan imtihanlarda başarılı olanlara ruus ve mülâzemet verilmesine rağmen, talebenin taşrada bulunması ve belirtilen tarihlerde imtihana girememeleri nedeniyle Zilhicce ayı içerisinde tekrar yapılan imtihanda başarılı olanlara ruus ve mülâzemet verilmesinin uygun görüldüğü.
146	1	3 S. [12]77 / [21 Ağustos 1860]	Hamidiye Medresesi Müderrisi Ahıshavî İsmail Efendi'nin vefatı üzerine münhal müderrislik görevinin Ahishâvi Numan Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
147	1	22 S. [12]77 / [20 Eylül 1860]	Mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Mehmed Muhyiddin Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının Mehmed Rıza Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
147	2	20 S. [12]77/ [18 Eylül 1860]	Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin tevcih zamanı gelmesi nedeniyle mevleviyetlerin Bilâd-ı hamse rütbesinde kıdemli bulunan Mehmed Şefik Bey ile Mustafa Tevfik Efendi'ye teklif edildiği fakat kendilerinin mazeretleri nedeniyle görevi kabul etmedikleri ve kendilerine pâye verilmesini istediklerinden, Mekke-i mükerreme Kadılığı'nın sâbık Filibe kadısı Mehmed Kadri Efendi'ye, Medine-i Münevvere Kadılığı'nın ise Câbîzâde Seyyid Mehmed Efendi'ye tevcihi ve Mehmed Şefik Bey ile Mustafa Tevfik Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi verilmesinin uygun görüldüğü.
148	1	29 S. [12]77 / [27 Eylül 1860]	Şam Kadısı Ziver Bey'in Şam olaylarının bertaraf edilmesinde büyük emeği geçmesi nedeniyle Hariciye nazırı tarafından kendisine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunması teklifinin uygun görüldüğü.
148	2	Selh-i S. [12]77 / [16 Eylül 1860]	Görev süresi sona erecek olan Bağdad Kadısı Zihni Efendi'nin görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
149	1	23 Ra. [12]77 / [9 Ekim 1860]	Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Zeki Efendi'nin yerine, meclisteki görevini de sürdürmek şartıyla Meclis-i Âli- i Tanzimat üyelerinden Mehmed İlmi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
149	2	10 R. [12]77 / [26 Ekim 1860]	Kış mevsiminin yaklaşması üzerine Şeyhülislamın sahilhaneden Bâb-ı Fetvâ'ya naklinin uygun görüldüğü.
150	1	28 R. [12]77 / [13 Kasım 1860]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazası tevcih olunan Kevâkibzâde İzzet Efendi'nin vefatı üzerine yerine Yenişehirli Yümnîzâde Ali Tayfur Bey'e ve Kudüs kazasının Hamdullah Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaved.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
150	2	4 Ca. [12]77 / [18 Kasım 1860]	Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne tayin olacak zevâtın, diğer mansıblar gibi eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Mekke-i mükerreme rütbelerinde bulunanlardan dirayetli ve işbilir biri olması gerektiğinden, görev süresi sona erecek olan Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Mehmed Said Efendi'nin yerine İbrahim Ferid Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
151	1	4 C. [12]77 / [18 Aralık 1860]	Huzur dersi mukarrirlerinden Gürcü İsmail'in vefat etmesi üzerine, yerine tayini teklif olunan zevâttan en başarılısının mukarrir olarak tayininin uygun görüldüğü.
151	2	9 C. [12]77 / [23 Aralık 1860]	Huzun dersi mukarrirliğine, Fatih Camii hocalarından Yakovalı Ali Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
152	1	23 C. [12]77 / [6 Ocak 1861]	Mahrec mevleviyetlerinden Galata kazasının Kuyucaklızâde Abdurrahman Nazif Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mehmed Said Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
152	2	Selh-i C. [12]77 / [12 Ocak 1861]	Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi Ahmed Tevhid Efendi ile Meclis-i Âli-i Tanzimat üyelerinden olup sadrazam ile Rumeli taraflarına giden Ahmed Cevdet Efendi'nin üstün hizmetlerinden dolayı rütbelerinin terfii gerektiğinden, Ahmed Tevhid Efendi'ye açıktan Anadolu pâyesi verilmesi, ondan münhal İstanbul pâyesinin Haremeyn rütbesinde başeski olan Ahmed Raşid Efendi'ye tevcihi ve Ahmed Cevdet Efendi'ye açıktan İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
153	1	Selh-i C. [12]77 / [12 Ocak 1861]	Anadolu pâyelilerinden Müftîzâde Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin İstanbul rütbesinde başeski olan Hasan Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
153	2	7 B. [12]77 / [19 Ocak 1861]	Receb ayının sekizinci gününde nikah akdinin yapılması kararlaştırılan Münire Sultan ile Ferik İbrahim Paşa'nın nikahının Şeyhülislam tarafından yapılması
154	1	18 B. [12]77 / [30 Ocak 1861]	Mahrec mevleviyetlerinden Havâs-ı Refia kazasının Mehmed Tahir Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed İsmet Efendi'ye ve Erzurum kazasının Mustafa Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
154	2	10 Ş. [12]77 / [21 Şubat 1861]	Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Hüsameddin Efendi'nin yerine Sıddıkîzâde Rıfat Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
155	1	15 Ş. 1277 / [26 Şubat 1861]	Şeyhülislamın, mazhar olduğu iltifattan dolayı padişaha teşekkürlerini bildirdiği.
155	2	17 Ş. 1277 / [28 Şubat 1861]	Ramazan ayının yaklaşması nedeniyle huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isim ve rütbelerine göre hazırlanan defterin takdim edildiği.
156	1	29 Ş. [12]77 / [12 Mart 1861]	Beyrut kadısının görev süresi sona ermek üzere olduğundan ve Beyrut'un içinde bulunduğu durumdan dolayı göreve talip kimse bulunamadığından, dirayetli, bilgili, politikayı iyi bilen ve Memâlik-i Mahrûse'nin her tarafında görev yapmış olan Halimzâde Said Efendi'nin Beyrut Kadılığına tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
156	2	12 N. [12]77 / [24 Mart 1861]	Kendisine Trablusgarb mevleviyeti tevcih olunan Mehmed Rıza Efendi'nin göreve başlamadan vefat etmesi üzerine, yerine Mehmed Necmeddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
157	1	19 N. [12]77 / [31 Mart 1861]	Medine Kadısı Asım Efendi'nin yazdığı tarih kitabı hakkında Şeyhülislamın görüşünü geciktirmesi olayında Şeyhülislamın bir kötü niyet kasdı olmayıp kusurlu olduğu anlaşıldığından, Asım Efendi'nin tarih ve kasidesinin İsmail Rüşdi Efendi'ye nesih hattıyla yazdırılması, gerekli kontroller yapıldıktan sonra da celî hattıyla yazdırılmasının uygun görüldüğü.
157	2	4 Ş. [12]77 / [15 Şubat 1861]	Medine Kadısı Asım Efendi'nin yazdığı tarih kitabının bazı kısımları düzeltilerek İsmail Rüşdi Efendi'ye nesih hattıyla yazdırıldığı ve mücellid Mehmed Efendi'ye tezhib ettirilerek arz olunduğu.
158	1	6 L. [12]77 / [17 Nisan 1861]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ankaravî Şeyh Mustafa Vâsıf Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Kastamonulu Salih Kamil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
158	2	14 L. [12]77 / [25 Nisan 1861]	Şehzâde Sultan Mehmed Camii Cuma Vaizi Ahıshavî Mehmed Esad Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin yapılacak imtihanda başarılı olan bir tâlibine tevcihinin uygun görüldüğü.
159	1	21 L. [12]77 / [2 Mayıs 1861]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mehmed Mesud Efendi'ye ve Burusa kazasının sâbık Sofya kadısı Kengırılı Mehmed Arif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
159	2	5 Za. [12]77 / [15 Mayıs 1861]	Sadrazamlardan Mustafa İzzet Efendi'nin rahatsızlığı nedeniyle kaplıca tedavisi için Bursa'ya gitmesine izin verildiği.
160	1	13 Za. [12]77 / [23 Mayıs 1861]	Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed İlmî Efendi, Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Sıddîkizâde Mehmed Rıfat Bey ve İstanbul Kadılığına tayin olunan Mehmed Arif Hilmi Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için pazartesi günü huzura çıkmalarının uygun görüldüğü.
160	2	17 Za. [12]77 / [27 Mayıs 1861]	Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Mustafa Asım Efendi'ye ve Trabzon kazasının Abdulkerim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
161	1	27 Za. [12]77 / [6 Haziran 1861]	Devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının Kadızâde Mehmed Emin Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Bozoklu Ebubekir Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
161	2	11 Z. [12]77 / [20 Haziran 1861]	Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın Bâb-ı Fetva'dan, Rumelihisarı'nda bulunan kendi sahilhanesiyle birlikte bitişiğindeki sahilhanenin de kiralanarak taşınmasına izin verildiği.
162	1	16 Z. [12]77 / [25 Haziran 1861]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mehmed Salih Efendi'ye ve Şam kazasının Filibeli Seyyid Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
162	2	Gurre-i M. 1278 / [9 Temmuz 1861]	Uygun görüldüğü takdirde İmam-ı evvel Hasan Hayri Efendi'ye İstanbul pâyesi ve İmam-ı sânilik hizmetine tayin olunan Mehmed Emin Efendi'ye ibtidâ altmışlı ruusu tevcih edilmesi.

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
162	3	3 M. 1278 / [11 Temmuz 1861]	İmam-ı evvel Hasan Hayri Efendi'ye İstanbul pâyesi ve İmam-ı sani Mehmed Emîn Efendi'ye de ibtidâ altmışlı ruusu tevcihinin uygun görüldüğü.
163	1	7 M. 1278 / [15 Temmuz 1861]	Görev süresi sona eren Seretibba-yı şehriyârî Cemâleddin Efendi'ye, gelecek yıl Rumeli Kadıaskerliği'nin kendisine tevcih edileceğinin bildirilmesi.
163	2	11 M. 1278 / [19 Temmuz 1861]	İmâm-ı evvele mahsus olan arpalıkların, bu göreve tayin olunan İmam-ı sâni Hasan Hayri Efendi'ye, ondan kalan arpalıkların ise İmam-ı sâni olarak tayin olunan Mehmed Emin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
163	3	15 M. 1278 / [23 Temmuz 1861]	Cülûs-ı hümâyûn nedeniyle Çelebi Mehmed tarafından takdim olunan arîza ile Ders Vekili Hasan Efendi tarafından cülûs tarihini belirten kasidenin takdiminden dolayı padişahın tebrik ve takdirine mazhar olduklarının kendilerine bildirilmesi ve münasib şekilde taltif edilmeleri.
164	1	15 M. [1]278 / [23 Temmuz 1861]	Mekke-i mükerreme kazasının Mabeyn-i Hümâyun Dairesi İmamı Mehmed Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının İbrahim Halil Efendi'ye tevcihi ile sâbık Şam Kadısı Mustafa Muhyi Efendi'ye üstün hizmetlerinden dolayı Medine-i Münevvere payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
164	2	23 M. 1278 / [31 Temmuz 1861]	Hırka-i Şerîf Camii Cuma Vâizi Batumlu Şeyh Mehmed Emin Efendi'nin mazereti nedeniyle görevinden istifa etmesi nedeniyle, münhal göreve usûlüne uygun olarak imtihan yapılıp başarılı olan birinin tayin edilmesi.
165	1	23 M. 1278 / [31 Temmuz 1861]	Cülûs-ı hümâyûn nedeniyle yazdığı kasideden dolayı Çelebi Mehmed'e mevcut rütbesinin bir üstü olan mûsıla-i Süleymaniye rütbesi tevcihinin uygun görüldüğü.
165	2	27 M. [12]78 / [4 Ağustos 1861]	Padişahın cülûs nedeniyle Bâb-ı Fetvâ'yı ziyareti sırasında Ömer Hüsameddin Efendi'ye Anadolu pâyesi, Anadolu Kadıaskeri Mehmed Rıfat Efendi'ye Rumeli pâyesi, İstanbul Kadısı Arif Hilmi Efendi ile Sadreyn Müsteşarı Ahmed Reşid Efendi'ye Anadolu pâyesi, Harameyn rütbesinde kıdemli bulunan Ahmed Râşid Efendi, Celal Mehmed Vahid Efendi ve Mir Ahmed Muhtar Efendi'ye İstanbul pâyesi, sâbık Edirne Kadısı Mehmed Emin Efendi ve kassâm-ı askerî Ahmed Hıfzı Efendi'ye ise Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih ettiği.
166	1	9 S. [12]78 / [16 Ağustos 1861]	Padişahın Bâb-ı Fetvâ'yı ziyareti ve Şeyhülislamın torunlarından müderris Arif Efendi'nin ibtidâ-yı hâric rütbesinden ibtidâ-yı dâhil rütbesine terfiini, Said Efendi'nin ise ibtidâ-yı hariç rütbesinden mücededen ruus-ı hümâyun tevcihini uygun gördüğünden gereğinin yapılması.
167	1	14 S. [12]78 / [21 Ağustos 1861]	Reîsü'l-ulemâ ve nakîbü'l-eşrâf Tahsin Bey'in vefatı üzerine münhal maaşına Manisa arpalığının eklenmesiyle aylık on bin kuruş maaşla sâbık İmam-ı evvel Mustafa İzzet Efendi'ye ve münhal nakîbü'l-eşraflık görevinin Mehmed İlmî Efendi'ye tevcihi, münhal Rumeli pâyesinin ise lağvedilerek tahsisatının İstanbul pâyelilerin maaşlarına eklenmesinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
167	2	20 S. [12]78 / [27 Ağustos 1861]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Hasan Hüsni Efendi'ye ve Halep kazasının Mehmed Galip Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
168	1	20 S. [12]78 / [27 Ağustos 1861]	Görev süresi sona erecek olan Girid Kadısı Hayrullah Efendi'nin görev süresinin, Bağdat kadılığı gibi medd yasağından istisna tutularak dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
168	2	4 Ra. [12]78 / [9 Eylül 1861]	Devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Hüseyin Hüsni Efendi'ye ve Bosna kazasının Mehmed Halis Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
169	1	4 Ra. [12]78 / [9 Eylül 1861]	Sudûr-ı izâmdan Rumeli pâyeli Dürrîzade Şerif Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin başkasına tevcih edilmeyerek lağvedilmesi ve maaşının da daha önce Rumeli pâyesi tevcih edilenlerden maaşları noksan olanlara eklenmesinin uygun görüldüğü.
169	2	5 R. [12]78 / [10 Ekim 1861]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının sâbık Yenişehir Kadısı Ahmed Nazif Efendi'ye ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Beyrut Kadısı Salih Vehhab Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
170	1	6 R. [12]78 / [11 Ekim 1861]	İmam-ı sâni tayin olunan Abdulhalim Efendi'nin sahip olduğu Edirne ruusu ile musıla-i sahn rütbesinin, izin verilirse bir üstüne terfi ettirileceği.
170	2	13 R. [12]78 / [18 Ekim 1861]	Görev süresi sona eren Bağdat Kadısı Emin Efendi'nin, Bağdat'ın uzak mesafede olması nedeniyle, görev süresi uzatma yasağından müstesna tutularak görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
170	3	14 R. 1278 / [19 Ekim 1861]	İmam-ı sâni tayin olunan Abdulhalim Efendi'nin sahip olduğu Edirne ruûsunun mûsıla-i sahn rütbesinden İstanbul tarîkine nakli ve mûsıla-i sahn rütbesinin hâmise rütbesine terfiinin uygun görüldüğü.
171	1	18 R. [12]78 / [23 Ekim 1861]	Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın Rumelihisarı'nda bulunan sâhilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya nakline izin verildiği.
171	2	2 Ca. [12]78 / [5 Kasım 1861]	Sudûr-ı izâmdan Ahmed Şükrü Efendi'nin vefatı üzerine uygun görülürse münhal olan Rumeli pâyesinin Sadık Efendi'ye tevcihi ve Sadık Efendi'den münhal Anadolu pâyesinin lağvedilmesi gerektiği.
172	1	4 Ca. [12]78 / [7 Kasım 1861]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Ferid Efendi'nin görev süresi sona ereceğinden, yerine daha önce Evkâf-ı Hümâyûn Kassamlığı görevinde bulunan İstanbul pâyelilerinden Ahmed Raşid Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
172	2	4 Ca. [12]78 / [7 Kasım 1861]	Sultan Abdulhamid'in Bahçekapı'da inşa ettirdiği medresede bulunan odalara geçebilmek için öncelikle yapılacak bir imtihanda başarılı olup mülazım olmaları ve sırasıyla odalara geçmeleri vâkıfın şartları arasında bulunduğundan, bugüne kadar mülazımların hepsinin odaya geçmesi ve mülazım kalmaması üzerine yeni bir imtihan açılarak mülazım seçilmesinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tiba.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
173	1	7 Ca. [12]78 / [10 Kasım 1861]	Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelilerinden İzmir nâibinin, İstanbul pâyesine terfii hakkındaki arzuhalinin takdim edildiği.
173	2	14 Ca. [12]78 / [17 Kasım 1861]	Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelilerinden İzmir Nâibi Esad Efendi'nin İstanbul pâyesine terfii isteğinin uygun görüldüğü ancak İstanbul pâyesi tevcih edilenlerin taşra niyabetlerinde görevlendirilmeleri mevzuata aykırı olduğundan İzmir nâibliğinden ayrılması.
174	1	26 Ca. [12]78 / [29 Kasım 1861]	İstanbul pâyelilerinden Nuri Beyefendi'ye Şevval ayının başından itibaren İstanbul Kadılığına tayin olunacağının bildirilmesi.
174	2	Selh-i C. [12]78 / [1 Ocak 1862]	Mehrec mevleviyetlerinden Kudüs kazasının Ahmed Râkım Efendi'ye ve Girid kazasının Ömer Refik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
175	1	18 B. [12]78 / [19 Ocak 1862]	Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Bağdad Kadısı Mehmed Emin Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Kürdistan Kadısı Mehmed Emin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
175	2	12 Ş. [12]78 / [12 Şubta 1862]	Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Bosna Kadısı Ahmed Zihni Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
175	3	12 Ş. [12]78 / [12 Şubta 1862]	Anadolu Kadıaskeri Rıfat Bey'in görev süresi Şevval ayının bitiminde sona ereceğinden, bu görevin tevcih edileceği Anadolu pâyelilerinden Arabzâde Mehmed Âmir Efendi'ye adet olduğu üzere birkaç ay öncesinden tebliğ edilmesinin uygun görüldüğü.
176	1	17 Ş. 1278 / [17 Şubta 1862]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.
176	2	2 N. 1278 / [3Mart 1862]	Kendisine mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazası tevcih olunan ve göreve başladıktan onbeş gün sonra vefat eden Ankaravî Mustafa Vâsıf Efendi'nin iki aylık maaşının veresesine verilmesi ve münhal görevin Piriştineli Ahmed Hulusi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
176	3	5 N. 1278 / [6 Mart 1862]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Bağdad Kadısı İsmail Seyfeddin Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Galata kazasının Ahmed Aziz Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
178	1	4 N. 1278 [5 Mart 1862]	Trablusgarb valisi tarafından, devriye mevâlisinden Trablusgarb Kadısı Necmeddin Efendi'ye üstün hizmetlerinden dolayı mahrec pâyesi tevcihi isteğinin, bu tür durumlarda istisnai olarak paye tevcih edildiğinden, Necmeddin Efendi'nin mevcut görevinden ayrıldıktan sonra mahrec mevâlisine dahil edilmek üzere mahrec pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
178	2	[Tarihsiz]	Padişahın Ders Vekili İsmail Efendi'den mantık ve meâni dersleri almak istediğinden Mâbeyn'e gelmesinin kendisine bildirilmesi.
179	1	12 N 1278 / [13 Mart 1862]	Padişahın ders vekilinden ders almak istediğinin ders vekiline bildirildiği ve bundan dolayı büyük memnuniyet duyulduğu.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
179	2	21 N. 1278 / [22 Mart 1862]	Sultan Mahmud Han evkâfından Hırka-i Saadet'te şifa-i şerif-hânlık görevinde bulunan Hâzim Efendi'nin mevleviyet görevine tayin olması nedeniyle, şifa-i şerif-hânlık görevinin Hoca Süleyman Efendi'ye tevcihi.
180	1	11 L. 1278 / [11 Nisan 1862]	Sultan Mahmud Han evkâfından Hırka-i Saadet'te şifa-i şerif-hânlık görevinde bulunan Hâzim Efendi'nin mevleviyet görevine tayin olduğu esnada şifa-i şerif-hânlık görevinin oğluna tevcih edildiği anlaşıldığından, görevin aksatılmaması için yerine başkasının tayininin uygun görülmediği.
181	1	8 L. 1278 / [8 Nisan 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının İstanbulî Mehmed Efendi'ye ve Selanik kazasının Ahmed Ferid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
181	2	24 L. 1278 / [24 Nisan 1862]	Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın, sadr-ı esbak Rauf Paşa'nın Bebek'te bulunan sahilhanesini kiralayarak taşınmasına izin verildiği.
182	1	24 L. 1278 / [24 Nisan 1862]	Ahmed Nazif Efendi'nin Anadolu pâyesi tevcihi isteğine dair arzuhalinin takdim kılındığı.
182	2	27 L. 1278 / [27 Nisan 1862]	Ahmed Nazif Efendi'nin Anadolu pâyesi tevcihi isteğinin, kendisinden önce hayli kıdemliler bulunduğundan uygun görülmediği.
183	1	Gurre-i Za. 1278 / [30 Nisan 1862]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği görevine, uygun görüldüğü takdirde, zamanı geldiğinde İstanbul pâyelilerinden Vehbi Efendi'nin namzed edilmesi.
183	2	19 Za. 1278 / [18 Mayıs 1862]	Görevlerine başlayan Rumeli ve Anadolu kadıaskerleriyle İstanbul kadısının, padişaha teşekkür için huzura çıkma isteklerinin, Çarşamba günü için uygun görüldüğü.
183	3	26 Za. 1278 / [25 Mayıs 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden Havâss-ı Refia kazasının Niğdeli Mehmed Akif Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut kadısı Tâceddin Efendizâde'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
184	1	Gurre-i M. 1279 / [29 Haziran 1862]	Kendisine üçüncü koğuş tabir olunan seferli hocalığı tevcih edilen Nevşehirli Mahmud İlmi Efendi'nin vefatı üzerine, bu tür saray hocalıkları aslında önde gelen müderrisler ve huzûr-ı hümâyûn mukarrirliğinde görevlendirilen kişilere tevcih edilmesi gerektiği halde bugüne kadar bu usûle uyulmadığı görüldüğünden, münhal görevin usûle uygun olarak Gölpazari Şakir Efendi'ye tevcih edilmesi.
184	2	18 M. 1279 / [16 Temmuz 1862]	Kendilerinin neşr-i ulûm ile meşgul olduklarını beyan ederek ruûs ihsânı talebinde bulunan dersiâm hocaların arzuhalinin takdim edildiği.
185	1	24 M. 1279 / [22 Temmuz 1862]	Ruûs tevcihlerinin belli bir usûle göre imtihanla yapıldığı, her talep edene ruûs tevcih edilmediği ve hak etmeyenlere açıktan ruûs tevcihi haksızlıklara yol açacağından, ruûs ihsânı talebinde bulunan hocaların taleplerinin uygun görülmediği.

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
186	1	28 M. 1279 / [26 Temmuz 1862]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mehmed Dâniş Efendi'ye ve Bursa kazasının sâbık Girid Kadısı Mehmed Ali Nuri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
186	2	2 S. 1279 / [30 Temmuz 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazasının Süleymaniye müderrislerinden Feyzullah Efendi'ye ve Halep kazasının Ahmed Vassaf Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
187	1	7 S. 1279 / [4 Ağustos 1862]	Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Erzurum Kadısı Mehmed Enis Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Şehrî İbrahim Edhem Şevki Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
187	2	21 S. 1279 / [18 Ağustos 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Ahmed Edib Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mehmed Nuri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
188	1	4 Ra. 1279 / [30 Ağustos 1862]	Görev süresi sona eren Rumeli Kadıaskeri Cemaleddin Efendi'nin yerine sâbık Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
188	2	4 Ra. 1279 / [30 Ağustos 1862]	Haremeyn-i şerîfeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının sâbık Mısır Kadısı Mehmed Tevfik Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının mevcut Şam Kadısı Filibeli Halil Efendi'ye tevcihi ile bu kadılıklara tayini hak ettikleri halde gidemeyip mazeret beyan eden sâbık Mısır Kadısı Mustafa İzzet Efendi ile sâbık Filibe Kadısı Hüseyin Refet Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
189	1	20 Ra. 1279 / [15 Eylül 1862]	Hazret-i Hüseyin'in ceddi Arabzâde Abdurrahman Efendi'den miras kalan ve bugüne kadar muhafaza ettiği hırka-i saâdeti, diğer mübarek emanetler arasına dahil edilmesi için hediye eden İstanbul pâyelilerinden Mehmed Ataullah Efendi'ye bundan dolayı ne verilmesi gerektiğinin bildirilmesi.
189	2	2 R. 1279 / [27 Eylül 1862]	Uzun yıllardır devletin zarara uğramasına yol açan nedenlerden biri olan evrâk-ı nakdiyyenin tamamen ortadan kaldırılmasından dolayı tarik-i ilmiyede bulunan bütün hocalar tarafından padişaha memnuniyet ve teşekkürlerini belirten umumi mazbatalar gönderildiği.
190	1	12 R. 1279 / [7 Ekim 1862]	Uzun zamandan beri kullanılmakta olan kağıt paraların tamamen tedavülden kaldırılmasından dolayı halk tarafından olduğu gibi ilmiye sınıfından da Meşihat'a sunulan teşekkür mazbataların padişaha takdim edildiği.
190	2	16 R. 1279 / [11 Ekim 1862]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının Mustafa Nazmi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
191	1	16 R. 1279 / [11 Ekim 1862]	Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının İbrahim Rüşdü Efendi'ye ve Kürdistan kazasının Mehmed Selahaddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
191	2	16 R. [12]79 / [11 Ekim 1862]	İmâm-ı Sâni Abdulhalim Efendi'nin görevinden ayrılması nedeniyle, yerine uygun görülürse Abdulaziz Efendi'nin tayini.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
191	3	18 R. [12]79 / [13 Ekim 1862]	Sadrazamın baba ve dedelerinin ilmiye sınıfından olması nedeniyle bu geleneğin devam ettirilebilmesi için sadrazamın torunlarından, ismi bildirilen kişiye İstanbul ruûsu tevcih edilerek ilmiye sınıfına dahil olmasının uygun görüldüğü.
192	1	18 R. [12]79 / [13 Ekim 1862]	Uygun görüldüğü takdirde İmâm-ı evvel Hayrullah Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İmâm-ı sani Abdulaziz Efendi'ye ibtidâ-i hâric rütbesi tevcîh olunması.
192	2	23 R. [12]79 / [18 Ekim 1862]	İmâm-ı evvel Hayrullah Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İmâm-ı sani Abdulaziz Efendi'ye ibtidâ-i hâric rütbesi tevcîhinin uygun görüldüğü.
193	1	24 R. [12]79 / [19 Ekim 1862]	Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya naklinin uygun görüldüğü.
193	2	24 R. [12]79 / [19 Ekim 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden görev süresi sona erecek olan Girid Kadısı Ömer Refik Efendi'nin görev süresinin, adanın durumu ve hasılatının azlığı göz önünde bulundurularak üç ay uzatılmasının uygun görüldüğü.
194	1	12 Ca. [12]79 / [5 Kasım 1862]	Tevcih zamanı yaklaşan Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne liyâkat ve ehliyet sahibi Kadri Bey'in tayininin uygun görüldüğü.
194	2	11 Ca. [12]79 / [4 Kasım 1862]	Padişahın, Sadabad Kasrı'nda vereceği yemeğe bazı ulema ve meşâyihin de katılmalarını arzu ettiğinden, yemeğe katılacak olanların tespit edilip Pazar günü Sadabad Kasrı'na gelmelerinin tenbih olunması ve yemeğe katılacakların isimlerinin bildirilmesi.
195	1	11 C. [12]79 / [4 Kasım 1862]	Uygun görüldüğü takdirde İstanbul pâyelilerinden İmam-ı evvel-i esbak Nazif Beyefendi'ye Anadolu pâyesi, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Kadri Beyefendi'ye ise İstanbul pâyesi tevcih edilmesi.
195	2	12 C. [12]79 / [5 Kasım 1862]	İmâm-ı Sâni Abdulaziz Efendi'nin yerine münasib birinin bulunarak isminin bildirilmesi.
195	3	13 C. [12]79 / [6 Kasım 1862]	Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsının Mehmed Emin Efendi'ye ve Kudüs-i şerîf kazasının Mehmed Ruhi Efendi'ye tevcîhinin uygun görüldüğü.
196	1	13 C. [12]79 / [6 Kasım 1862]	Kâzım Efendi'nin sahip olduğu İzmir pâyesi'nin, Mısır valisinin ricası üzerine başkalarına emsal olmamak üzere mahrec pâyesine yükseltilmesine izin verildiği.
196	2	5 B. [12]79 / [27 Aralık 1862]	İstanbul Kadılığının, Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Meclisi Müftüsü İlyas Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
197	1	18 B. [12]79 / [9 Ocak 1863]	Huzûr Dersi mukarrirlerinden sekizinci meclis mukarriri Karinâbâdî Abdurrahman Efendi'nin vefatı üzerine yerine Amasyavî Halil Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
197	2	18 B. [12]79 / [9 Ocak 1863]	Reisü'l-kurra Feyzullâh Efendi'nin yazdığı hadis kitabından dolayı üç bin kuruş atiye verilmesi.
198	1	2 B. [12]79 / [23 Ocak 1863]	Fındıklı'da bulunan Keşfî Cafer Efendi Dergâhı postnişîni Şeyh Yusuf Efendi'nin vefatı üzerine yerine, görevin Meşihat tarafından uygun görülen birine tevcih olunması.
198	2	5 Ş. [12]79 / [26 Ocak 1863]	Anadolu Kadıaskeri Âmir Efendi'nin görev süresinin dolması nedeniyle yerine İmamüddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
199	1	16 Ş. [12]79 / [6 Şubat 1863]	Ramazanda okutulacak olan huzur derslerinde tefsir derslerini okutacak müderrisle ilgili hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.
199	2	18 Ş. [12]79 / [8 Şubat 1863]	Tevcih zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasına Girit'in özel durumu nedeniyle, daha önceki hizmet yaptığı yerlerde ahalinin hoşnutluğunu kazanan ve üstün hizmetleri görülen Mustafa Nazif Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
200	1	18 Ş. [12]79 / [8 Şubat 1863]	İmâm-ı Sâni Abdulaziz Efendi'nin görevinden aynılması nedeniyle yerine tayin olunan Hafız Hüseyin Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.
200	2	23 Ş. [12]79 / [13 Şubat 1863]	İmam-ı Sâni tayin olunan Hafız Hüseyin Efendi'ye selefi gibi İstanbul ruûsu ve arpalık tevcihinin uygun görüldüğü.
201	1	29 Ş. [12]79 / [19 Şubat 1863]	Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının sâbık Erzurum Kadısı Seyyid Mehmed Ali el-Hâlidî Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Lütfullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
201	2	14 N. [12]79 / [5 Mart 1863]	Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şeriyye azası Kırımîzâde Reşid Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan Anadolu pâyesinin başkasına tevcih olunmaması, maaşının da iki aylığının veresesine verilip sonraki maaşlarının İstanbul rütbesinde bulunanların maaşlarına eklenmesinin uygun görüldüğü.
202	1	18 N. [12]79 / [9 Mart 1863]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve Maraş kazasının Ahmed Rıfat Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
202	2	23 N. [12]79 / [14 Mart 1863]	İstanbul pâyelilerinden Şehrîzâde Seyyid Mehmed Esad Efendi'nin yazıp padişaha gönderdiği tefsir-i şerif için on beş bin kuruş atiyye ihsan buyurulduğu.
202	3	29 N. [12]79 / [20 Mart 1863]	Nakibü'l-Eşraf İlmi Efendi'nin hastalığı nedeniyle resmî bayramlaşma törenine katılamayacağını beyan etmesi üzerine vekaleten Meclis-i Vâlâ Müftüsü Tahir Efendi'nin törene katılmasının uygun görüldüğü.
203	1	4 L. [12]79 / [25 Mart 1863]	İmam-ı Sani olarak tayin olunan Rıza Efendi'ye emsali gibi bir ruus tevcih olunması.
203	2	7 L. [12]79 / [28 Mart 1863]	İmam-ı Sani olarak tayin olunan Rıza Efendi'ye ibtida-i hâric rütbesinden bir medrese ve kendinden öncekilere tahsis olunan arpalıkların tevcihinin uygun görüldüğü.
204	1	12 Za. [12]79 / [1 Mayıs 1863]	Padişah tarafından, hocası Hasan Fehmi Efendi'ye fevkalade ve istisnai olarak Mekke-i mükerreme payesi ihsan olunduğundan resmi işlemlerinin yapılması.
204	2	28 Za. [12]79 / [17 Mayıs 1863]	Padişah tarafından, hocasının oğlu Ali Haydar Efendi ile İmam-ı evvelin oğlu Mehmed Behaeddin Efendi'ye İstanbul müderrisliği ihsan olunduğundan resmi işlemlerinin yapılması.
204	3	15 Za. [12]79 / [4 Mayıs 1863]	Padişahın hocası Hasan Fehmi Efendi'ye fevkalade ve istisnai olarak Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
204	4	18 Za. [12]79 / [7 Mayıs 1863]	Görevlerine başlayan Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi, Anadolu Kadıaskeri Mehmed İmâdüddin Efendi ve İstanbul Kadısı İlyas Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için huzura çıkma isteklerinin, Pazartesi günü için uygun görüldüğü ve belirtilen günde Sâdâbâd Kasrı'na gelmelerinin kendilerine tembih olunması.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
205	1	18 Za. [12]79 / [7 Mayıs 1863]	Görev süresi sona erecek olan Bağdad Kadısı Emin Efendi'nin, Bağdad'ın uzak mesafede olması nedeniyle, görev süresi uzatma yasağından istisna tutularak görev süresinin üç ay uzatılmasınını uygun görüldüğü.
205	2	18 Za. [12]79 / [8 Mayıs 1863]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının sâbık Trabzon kadısı Seyyid Mehmed Efendi'ye ve Filibe kazasının sâbık Havâssı Refia kadısı Mehmed Ali Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
206	1	19 Za. [12]79 / [9 Mayıs 1863]	Padişahın İzmir'i ziyareti esnasında İzmir ileri gelenlerinden isimleri bildirilen yedi kişiye devriye müderrisliği ihsan buyurduğu, ayrıca müderrislerden İzmir Meclis-i Kebiri İkinci Katibi Kamil Bey ile Meclis-i Tahkik İkinci Katibi Rahmi Efendi'ye yer değiştirdiği ve kendilerine Dîvân-ı hümâyûn hocalığı ihsan ettiğinden resmi işlemlerinin yapılması.
206	2	21 Za. [12]79 / [11 Mayıs 1863]	Padişah tarafından Mısır Mollası Nazif Bey'e Mekke-i mükerreme payesi ihsan edildiğinden gereken resmi işlemlerinin yapılması.
206	3	25 Za. [12]79c/ [15 Mayıs 1863]	Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Eskişehirli Mehmed Efendi'ye ve Havâss-ı Refia kazasının, hâmise rütbesindeki müderrislerden hâsılatı az olduğundan dolayı pek rağbet olmadığından, musıla-i Süleymaniye ile Mimar Kasım müderrisi Mir Mehmed Sahib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
207	1	25 Za. [12]79 / [14 Mayıs 1863]	Mısır Mollası Nazif Beyefendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
207	2	12 Z. [12]79/ [31 Mayıs 1863]	Padişah tarafından Pazar günü Sâdâbâd Kasrı'nda yapılacak toplantıya ulemâ ve meşâyih de davet edildiğinden, davete katılacak zevâtın isim listesinin Meşihat tarafından düzenlenerek gönderilmesi ve davetlilere toplantının gün ve saatinin bildirilmesi.
208	1	17 Z. [12]79 / [5 Haziran 1863]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Kürdistan kadısı Abdulkadir Efendi'ye ve Edirne kazasının sâbık Kudüs-i şerif kadısı Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
208	2	17 Z. [12]79 / [5 Haziran 1863]	Şeyhülislamın bu sene yaz mevsiminde Boğaziçi'ndeki sahilhaneye taşınmayarak Bâb-ı Fetva'da kalmasını düşündüğü halde geçen yıl kiraladığı sahilhanenin boş kalması ve hastalığı nedeniyle doktorların hava değişimini tavsiye etmeleri üzerine Boğaziçi'ndeki Rauf Paşa yalısına taşınmasının uygun görüldüğü.
209	1	26 Z. [12]79 / [14 Haziran 1863]	Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Bosna kadısı İbrahim Sadeddin Efendi'ye ve Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut kadısı Mehmed Hamid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
209	2	6 M. 1280 / [23 Haziran 1863]	Bosna teftişine tayin olunan Cevdet Efendi'ye padişah tarafından Anadolu sadâreti payesi tevcih olunduğundan gerekli resmi işlemlerinin yapılması.
209	3	9 M. [12]80 / [26 Haziran 1863]	Padişahın hocalarından ve padişah tarafından kendisine Mekke-i mükerreme payesi tevcih olunan Hasan Efendi'den münhal Bâbu's-saâde hocalığının, huzûr-ı hümâyûn mukarrirlerinden Altıncı Mukarrir Kastamonulu Mustafa Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
210	1	9 M. [12]80 / [26 Haziran 1863]	Bosna teftişine tayin olunan Cevdet Efendi'ye Anadolu sadâreti pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
210	2	8 M. [12]80 / [25 Haziran 1863]	Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının sâbık Trablusgarb kadısı Yusuf Ziya Efendi'ye ve Erzurum kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mehmed Usâmeddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
210	3	10 S. [12]80 / [27 Temmuz 1863]	Balta Limanı'nda bulunan ve Meclis-i Vâlâ tarafından bin yedi yüz kese akçeye müzayedeye çıkartılan Tahir Paşa yalısı'nın, taliplisi olmaz ve belirtilen fiyattan yukarı çıkmaz ise Şeyhülislam için satın alınmasının uygun görüldüğü.
211	1	25 S. [12]80 / [11 Ağustos 1863]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Babakaleli Ali Efendi'ye ve Galata kazasının Gümülcineli Ebubekir Cemaleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
211	2	Gurre-i Ra. [12]80 / [16 Ağustos 1863]	Tersâne-i Âmire Müftüsü Mekke-i mükerreme pâyelilerinden Ömer Efendi'ye Padişah tarafından İstahbul pâyesi ihsan buyurulduğundan, gerekli resmi işlemlerinin yapılması.
212	1	6 Ra. [12]80 / [21 Ağustos 1863]	Mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazasının Ahmed Sıddıkî Efendi'ye ve İzmir kazasının Mehmed Kamil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
212	2	6 Ra. [12]80 / [21 Ağustos 1863]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının sâbık Ayıntab kadısı Seyyid Mahmud Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
212	3	6 Ra. [12]80 / [21 Ağustos 1863]	Cemâziyelâhir ayında görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin yerine Abdullah Refet Efendi'nin tayini uygun görüldüğünden kendisine şimdiden tebliğ edilmesi.
213	1	6 R. [12]80 / [20 Eylül 1863]	Tevcih zamanı gelen Mekke-i mükerreme kazasının Bilâd-ı hamse mazullerinden sâbık Şam kadısı Ahmed Halid Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının, Bilâd-ı hamse mazullerinden sâbık Filibe kadısı Mesud Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
213	2	7 R. [12]80 / [21 Eylül 1863]	Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Uzuncaâbad Hasköylü Musa Efendi'ye ve Halep kazasının Mehmed Galib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
214	1	20 R. [12]80 / [4 Ekim 1863]	Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Kadri Bey'in görev süresinin dolması nedeniyle, yerine İzmir kadısı olarak görev yaptığı sırada padişahın İzmir ziyaretinde kendisine İstanbul pâyesi tevcih olunan Şehrîzâde Esad Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
214	2	29 R. [12]80 / [13 Ekim 1863]	Önceden mülâzemet tezkiresi almış olup, görev süreleri yedi yıla ulaşanların usûlüne uygun olarak ruûs imtihanına alınmaları usûlü ve emri gereğince sekiz kişiden oluşan bir komisyon tarafından yapılan imtihana giren yüz yirmi beş adaydan durumları yeterli görülen yetmiş kişiye ruûs tevcihinin uygun görüldüğü.
216	1	5 Ca. [12]80 / [18 Ekim 1863]	Selâtin câmilerinden Sultan Bayezid Camii Cuma Vâizi Kastamonulu Seyyid Hüseyin Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin, açılacak imtihanda başarılı olan birine tevcih olunmasının uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
216	2	5 Ca. [12]80 / [18 Ekim 1863]	Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının sâbık Bağdad kadısı Burusavi Şerif İbrahim Rüşdi Efendi'ye ve Maraş kazasının müderrislerden Seyyid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
217	1	12 Ca. [12]80 / [25 Ekim 1863]	Ruûs imtihanında sorulan sorular ve cevapları içeren ve ders vekili hoca tarafından hazırlanan imtihan risalesinin bastırılarak talebeye dağıtılmasının uygun görüldüğü.
217	2	14 Ca. [12]80 / [27 Ekim 1863]	Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın, sahilhanesinden Bâb-ı Fetva'ya taşınmasının uygun görüldüğü.
221	1	26 Z. 1285 / [5 Mayıs 1869]	Huzur dersi hocalarından ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliye üyeliğine tayin olunan müderristen Mustafa Şevket Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
221	2	26 Z. 1285 / [5 Mayıs 1869]	Huzur dersi hocalarının taltif ve terfii için hazırlanıp gönderilen defterde isimleri yazılı olan hocaların rütbelerinin terfiinin uygun görüldüğü.
222	1	15 Receb 1286 / [21 Ekim 1869]	Bosna valisi tarafından üstün hizmetlerinden dolayı taltif edilmesi rica olunan Hersek Müftüsü Mehmed Sıdkı Efendi ile daha önce üstün hizmetleri nedeniyle taltif olunması istenen Edirne Müftüsü Abdurrahman Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
222	2	16 Ş. [12]86/ [20 Kasım 1869]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.
223	1	17 N. [12]86 / [21 Aralık 1869]	Medreselerde görevli hocaların rütbelerinin terfii zamanı geldiğinden, ekli pusulada isimleri yazılı olan zevâtın, karşılarında yazılı bulunan rütbelere terfiine izin verildiği.
224	1	5 Za. 1288 / [6 Şubat 1870]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Kudis-i şerif kadısı Mehmed Ruhi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ahmed Arif Efendi'ye, İzmir kazasının Seyyid Halil Hilmi Efendi'ye, Galata kazasının Ali Rıza Efendi'ye, Halep kazasının İmâm-ı sâni-i esbak Mehmed Sıddıkî Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Sofya kazasının Ankaravî Mustafa Efendi'ye, Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Trabzon kasasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Sofya kazasının Ankaravî Mustafa Asım Efendi'ye, Bağdad kazasının Erzurum Kadısı Mehmad Usâmeddin Efendi'ye, Edirne kazasının Edirne müderrislerinden Eyyübî Hüseyin Hüsnü Efendi'ye, Kengırı kazasının Amasyavî Mehmed Sadık Efendi'ye, Ayıntab kazasının Abdussamed İsmet Efendi'ye, Maraş kazasının Hüseyin Raşid Efendi'ye, Ruscuk kazasının İstanbulî Mehmed Işkî Efendi'ye ve Sivas kazasının Oltulu Mahmud Mesud Efendi'ye tevcihi ile Evkâf-ı Hümâyûn Teftiş Meclisi'ne üye olarak tayin olunan Batumlu Mehmed Emin Efendi'ye İzmir pâyesi, Edirne müderrislerinden Ürgüp Müftüsü Ahmed Tahir Efendi ile Bağdad esbak müftüsü Mehmed Cemal Efendi'ye yaptıkları ilmi çalışmalardan dolayı İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubitak.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
225	1	24 Za. [12]86 / [25 Şubat 1870]	Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mehmed Âmir Efendi'nin yerine sâbık Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin torununun tayini uygun görüldüğünden kendisine tebliğ olunması.
225	2	8 Ra. 1287 / [7 Haziran 1870]	Mekke-i mükerreme Kadısı Ömer Fevzi Efendi'nin vefatı nedeniyle yerine sâbık Şam kadısı Mehmed Said Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
226	1	2 Ra. 1288 / [21 Mayıs 1871]	Mülâzemet ve ruûs imtihanları belli bir usûl ve nizam çerçevesinde yedi senede bir Sultan Bayezid Medresesi'nde hocalardan oluşturulan bir komisyon tarafından yapılmakta ise de bunun istisnaları olduğu, bu nedenle Yemen taraflarında bulunan İhtiyat Birinci, İkinci ve Üçüncü alayları müftülerine istisnai olarak İstanbul müderrisliği tevcihinin uygun görüldüğü.
231	1	7 B. [12]88 / [22 Eylül 1871]	Görevinden ayrılan İmam-ı sânı Hacı Sadık Efendi'ye arpalık bedeli olarak bin sekiz yüz on üç buçuk kuruş maaş tahsisinin uygun görüldüğü.
231	2	13 B. [12]88 / [27 Eylül 1871]	Huzur dersi hocalarından Birinci Ders Mukarriri Ali Efendi hacca gittiğinden, yerine Divriğili Ahmed İzzet Efendi'nin vekalet etmesinin uygun görüldüğü.
232	1	27 B. [12]88 / [12 Ekim 1871]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Havâss-ı Refia kadısı Seyyid Mehmed Kerameddin Efendi'ye, Filibe kazasının İçelli Mehmed Rüşdi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Ayıntab kadısı Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Beyrut kadısı Mehmed Said Efendi'ye ve Kürdistan kazasının sâbık Kürdistan kadısı Seyyid Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
232	2	14 Ş. [12]88 / [29 Ekim 1871]	Huzur dersi hocalarından İkinci Ders muhatabı Bâb-ı Âli İmamı Hafız Halil Hilmi Efendi ile Altıncı Ders muhatabı Tikveşli Yusuf Efendi'nin vefatları ve Birinci Ders muhatabı Kavalalı Hüseyin Fehmi Efendi'nin İzmir pâyesine terfii üzerine, münhal görevlerin müderrisîn-i kirâmdan Karahisar-ı Sahibli Mehmed, Eskicumalı Ahmed Hulusu, Kütahyalı Hacı Abdurrahman ve Hüseyin Tahsin efendilere tevcihinin uygun görüldüğü.
233	1	16 Ş. [12]88 / [31 Ekim 1871]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim kılındığı.
233	2	22 Ş. [12]88 / [6 Kasım 1871]	Görev süresi sona erecek olan İstanbul Kadısı Mustafa Asım Efendi'nin yerine İstanbul pâyelilerinden Mehmed Şemseddin Efendi'nin, Burusa Kadılığına sâbık İzmir kadısı Mehmed Kamil Efendi'nin, Yenişehir-i Fenar Kadılığına Mir Mehmed Esad Efendi'nin ve Sofya Kadılığına Süleymaniye müderrislerinden münasib birinin tayininin uygun görüldüğü.
234	1	28 N. [12]88 / [11 Aralık 1871]	Tophane-i Âmire Meclisi'nden ayrılan Osman Efendi'ye münasib ve münhal bir görev bulunamadığından şimdilik aylık beş yüz elli kuruş arpalıkla kayırılmasının uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
235	1	5 L. [12]88 / [18 Aralık 1871]	Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Necib Efendi'nin yerine Anadolu pâyelilerinden Çarşambavî Mehmed Efendi'nin tayini, ayrıca Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Galata kadısı İbrahim Cemaleddin Beyefendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Zileli Ahmed Hamdi Efendi'ye, Galata kazasının Karahisar-ı Şarkili Seyyid Mehmed Feyzi Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Nurullah Neşet Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mustafa Haydar Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
235	2	28 L. [12]88 / [10 Ocak 1872]	Askeriyede bulunan alay müftülükleri münhal olduğunda, tabur imamları arasından yapılacak imtihanda başarılı görülenlerin İstanbul ruûsu ile beraber müftülük görevlerine tayin olunmaları iradesi üzerine münhal olan iki alay müftülüğüne, imtihanda başarılı olan Karahisar-ı Sahibli Seyyid Ebubekir ile Alaşehirli Hacı Mehmed'in tayinleri ile kendilerine İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.
236	1	28 L. [12]88 / [10 Ocak 1872]	Mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Karahisar-ı Şarkîli Mehmed Nezir Efendi'ye ve Bağdad kazasının sâbık Beyrut kadısı Mudurnulu Mehmed Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
237	1	3 Z. [12]88 / [13 Şubat 1872]	Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mehmed İmâdüddin Efendi'nin yerine Mehmed Sadık Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
241	1	27 R. 1291 / [12 Haziran 1874]	İmam-ı Evvel Mehmed Rıza Efendi'nin İstanbul pâyesi'nin Anadolu Kadıaskerliği pâyesine terfii ve İmam-ı Sâni Mehmed Şerafeddin Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
241	2	Selh R. [12]91 / [15 Haziran 1874]	Üsküdar Mevlevihanesi'nin müteveffa şeyhinin oğulları tarafından verilen arzuhal üzerine Meclis-i Meşayih reisi ile birlikte mahallinde yapılan araştırmada şeyhin iki oğlundan birinin akıl hastası, diğerinin ise gereksiz işlerle meşgul olup, dervişliğe bile ehliyeti olmadığı anlaşıldığından, şeyhliğin bu işi yapabilecek bir müstehakına verilmesi ve müteveffâdan kalan maaşın bir kısmının çocuklarına tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.
242	1	2 Ca. [12]91 / [17 Haziran 1874]	Cülûs-ı hümâyûn münasebetiyle Mehmed Ataullah Efendi'ye Rumeli pâyesi; İsmail Seyfeddin Efendi, Ahmed Hıfzi Efendi ve Mehmed Muhyiddin Efendi'ye Anadolu pâyesi; Hüseyin Rıfat Efendi, Abdulkadir Efendi ve Kasım Efendi'ye İstanbul pâyesi; Kadri Efendi, Mehmed Emin Efendi ve Ahmed Rıfat Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi ile İsa Efendi'ye Medine-i Münevvere pâyesi tevcih ve ihsanının uygun görüldüğü.
243	1	9 Ca. [12]91 / [29 Haziran 1874]	Tophane'deki Nusret Camii'nin Cuma vaizliği görevini yürüten Mehmed Hulûsi Efendi'nin vefatı üzerine münhal göreve, yapılan imtihanda ehliyet ve liyakat yönünden başarılı bulunan Mahastırlı Hâfız İsmail Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
244	1	2 Ca. [12]91 / [17 Haziran 1874]	İlmiye sınıfına dahil olmak isteyenler için yapılan imtihanlarda başarılı olup dört sene ilim ile meşgul olanlara ruûs tevcih edilmesi usûlü gereğince 1287 tarihinde yapılan imtihanda başarılı olan ve dört yılını dolduran yirmi iki zâta ruûs-ı hümâyûn tevcihinin uygun görüldüğü.

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
245	1	23 Ca. [12]91 / [8 Temmuz 1874]	Devlet dairelerinde yapılan yeniden yapılanma ve yenilik çalışmaları kapsamında Bâb-ı Fetvâ'da da birtakım değişikliklere gidildiği, bu kapsamda Dersaadet Eytam İdaresi'nin yeniden düzenlendiği, ayrıca Anadolu ve Rumeli Kadıaskerlikleri sekreterliklerinin birleştirilerek iki muavin, iki katip ve bir müdürün görevlendirildiği.
247	1	Selh Ca. [12]91 / [15 Temmuz 1874]	İlmiye sınıfına dahil olan ve kendilerine ruûs-ı hümâyûn tevcih edilen yirmi iki zâtın bu tevcihten dolayı padişaha müteşekkir oldukları.
251	1	Gurre-i Z. 1292 / [29 Aralık 1875]	Görev süreleri sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Seyyid Ahmed Efendi'nin yerine Mustafa İzzet Efendi'nin, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine ise Osman Kâmil Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
251	2	26 Z. 1292 / [23 Ocak 1876]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ömer Behcet Efendi'ye, Bursa kazasının Abdullah Tevfik Efendi'ye, Edirne kazasının Mustafa Hayreddin Efendi'ye, Sofya kazasının Mehmed Sabit Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Ziyaeddin Efendi'ye, Galata kazasının Nehiceddin Efendi'ye, İzmir kazasının Mehmed Raşid Efendi'ye ve Trabzon kazasının Ali Rıza Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
255	1	8 M. 1293 / [4 Şubat 1876]	Başkalarına emsal olmamak üzere, küçük yaştan beri ilim hizmetinde bulunan ve hacca gitmeyi çok isteyen Anadolu pâyelilerinden Ahmed Hıfzi Efendi'ye Medine-i Münevvere Kadılığının tevcihi yerine kendisine hac masraflarında yardımcı olunması; Medine-i Münevvere Kadılığının Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye azasından Batumlu Mehmed Emin Efendi'ye, Mekke-i mükerreme Kadılığının Sadreyn Müsteşarı Mehmed Servet Efendi'ye, Mısır-ı Kahire Kadılığının Mehmed Şefik Efendi'ye, Eyüp Kadılığının Mehmed Zeki Efendi'ye, Bağdad Kadılığının Abdullatif Efendi'ye ve Bosna Kadılığının Mehmed Ataullah Efendi'ye tevcihi ile Zayraç muharebesinde üstün gayretleri görüldüğü Asakir-i Şahane Kumandanlığı tarafından bildirilen Altıkulaç Mustafa Efendizâde Ali Rıza Efendi'ye de İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.
256	1	14 [24] R. 1293 / [19 Mayıs 1876]	Şeyhülislamın sudûr-ı izâm ve kudemâ-i müderrisîn-i kirâmdan gerekli gördüğü kişileri çağırıp birtakım nasihat ve tenbihatta bulunduğu, bu zevâtın da affedilmeleri için padişaha bir mazbata takdim ettikleri.
256	2	12 Ca. 1293 / [5 Haziran 1876]	Mekke-i Mükerreme Kadılığına Hasan Sabri Efendi'nin ve Medine-i Münevvere Kadılığına Hoca İshak Efendi'nin tayinleri ile Meclis-i Maarif-i Kebir azasından İbrahim Fasih Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
257	1	27 Ca. 1293 / [20 Haziran 1876]	Edirne'de çıkan olayların bastırılmasında üstün gayretleri görülün Edirne Naibi Serveri Efendi'nin sahip olduğu İzmir pâyesinin Edirne pâyesine terfii; Edirne vucûhundan Rıfat Efendi'nin bilâd-ı hamse rütbesine terfii, ayrıca Filibe Naibi Selahaddin Efendi'ye üçüncü, Dimetoka Naibi Fuad Efendi'ye dördüncü rütbeden birer Mecidiye nişanı tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ
www.tutanak.tbmm.gov.tr

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
258	1	13 C. 1293 / [6 Haziran 1876]	Cülûs-ı hümâyûndan dolayı bazı bendegânın taltifleri gereğince Şeyh Hamid Efendizâde Abdulgafur Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
258	2	Fi 10 C. 1293 / [3 Haziran 1876]	Devlet dairelerinde yeniden yapılanma ve yenilik çalışmaları kapsamında Bâb-ı Fetvâ'da teşkil edilen Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm'ın bügüne kadar beklenen kuruluş amacına ulaşamadığı, bunun da meclis başkanı ve üyelerin görevlerindeki yetersizliklerinden kaynaklandığının anlaşıldığı, bu nedenle meclis başkanının görevden alınarak yerine Meclis-i Tedkikat üyesi Halid Efendi'nin tayin olunması; meclis üyelerinden iki kişinin görevden alınarak onların yerine Hasan Sadreddin Efendi'nin tayini, başkitabete münasib birinin görevlendirilmesi ve Eytam Müdürlüğü'ne de Yunus Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
259	1	4 B. 1293 / [26 Temmuz 1876]	İlmiye sınıfına dahil olmak isteyenler için yapılan imtihanlarda başarılı olup dört sene ilim ile meşgul olanlara ruûs tevcih edilmesi usûlünün, imtihana girmek isteyenlerin ve ruûs tevcih olunanların sayısının giderek artması ve ilmiyenin tahsisatının yetersiz gelmesi nedeniyle lağvedildiği, bundan sonra ruûs tevcihinde Bayezid mülazemet usûlünün uygulanması; beşer ve yedişer sene sonunda yapılacak iki imtihanda da başarılı olanlara ruûs tevcih edilmesi; ayrıca bu sene elinde diploması bulunan on beş kişi, imtihan sonucu başarılı görülen yedi adet alay müftüsü, dersiâm, fetvâhâne müsevvidleri ve zâdegândan on üç kişiye müceddeden, Beratlı Hafız Sadeddin Efendi'ye de tebdîlen ruûs-ı hümâyûn tevcihinin uygun görüldüğü.
261	1	4 B. 1293 / [26 Temmuz 1876]	Topkapı Sarayı kütüphanesi hocası ve Sultan Abdulhamid Han medresesi muhaddislik hizmetini yürüten Yakovalı Hacı Ali Efendi'nin vefatı üzerine münhal kütüphane hocalığının Boyabatlı Osman Faiz Efendi'ye, muhaddislik görevinin Ali Niyazi Efendi'ye tevcihi; müteveffanın münhal tekaüd maaşından altı yüz elli sekiz kuruşun Bozkırlı Mustafa Efendi'ye, kalan kısmın da Sirozî Ömer Lütfi Efendi'ye tahsisiyle tekaüd edilmeleri; Filibe'de münhal Şehabeddin Paşa Medresesi hocalığının ise Filorineli Yahya Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
262	1	8 B. 1293 / [30 Temmuz 1876]	Tevcih zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Yozgatlı Mehmed Tevfik Efendi'ye, Selanik kazasının Beşiktaş Naibi Manisalı Hüseyin Hilmi Efendi'ye ve Trablusgarb kazasının Amasyalı Mehmed Sadık Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
262	2	11 B. 1293 / [2 Ağustos 1876]	Meclis-i İdare-i Emvâl-i Eytâm üyelerinden Sadreddin Efendi'nin mektupçuluk hizmetine tayin olunması nedeniyle yerine Hasan Tevfik Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.
263	1	11 B. 1293/ [2 Ağustos 1876]	Tedkîkât ve İntihâb-ı Şeriyye meclisleri reisi Uryânîzâde Ahmed Esad Efendi'nin yaşlılığı nedeniyle görevinden ayrılması üzerine reisliğe Anadolu Kadıaskeri'nin müsteşarı Ahmed Hulûsi Efendi'nin; ondan münhal müstaşarlık görevine de Meclis-i Tedkikât-ı Şeriyye azalarından, azalık görevi uhdesinde kalmak üzere Yakup Asım Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
263	2	22 B. 1293 / [13 Ağustos 1876]	Anadolu Kadıaskeri müşavirliğine Mehmed Tevfik Efendi'nin, İstanbul Kadılığı müşavirliğine ise Süleyman Sırrı Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.
264	1	23 B. 1293 / [14 Ağustos 1876]	Ramazan ayında huzûr derslerinde bulunacak mukarrirlerinin sayısının on üçten on beşe çıkartılması ve defterinin buna göre düzenlenip gönderilmesi
264	2	23 B. 1293 / [14 Ağustos 1876]	Padişahın babası için yaptırılan türbede görevlendirilmek üzere, isimleri belirlenen görevlilerin tayin olunması, kalan görevler için de Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği tarafından gerekenin yapılıp görevli tayin edilmesinin uygun görüldüğü.
265	1	13 Ş. 1293 / [3 Eylül 1876]	Lâleli Camii İmamı Yusuf Efendi, İmâm-ı Evvel olarak tayin olunduğundan kendisine ibtidâ-i hâriç rütbesi tevcih edilmesi.
265	2	13 Ş. 1293 / [3 Eylül 1876]	Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.
266	1	21 Ş. 1293 / [6 Eylül 1876]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Galata Kadısı Amasyalı Mahmud Zühdü Efendi'ye, Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Adana Kadısı Niğdeli Şerif Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Osman Efendi'ye tevcihi; ayrıca Şam Nakibü'l-Eşkâf Kaymakamı Aclûnîzâde Seyyid Ahmed ve Beyrut Nakibü'l-Eşrâf Kaymakamı Seyyid Abdullah Nuhas Efendi'ye İzmir pâyesi, müderrislerden Ali Rıza Efendi ile Mehmed Aziz Efendi'ye de İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.
267	1	20 Ş. 1293 / [10 Eylül 1876]	Daha önce Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunan Hamdi Efendizâde Abdulgafur Efendi'nin itaatsizliğinden ve işlediği suçtan dolayı cezalandırılması ve rütbesinin geri alınması.
267	2	20 Ş. 1293 / [10 Eylül 1876]	Tevcih zamanı gelen Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam mevleviyetinin Başçı Bahşizâde Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
268	1		Daha önce Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunan Hamdi Efendizâde Abdulgafur Efendi'nin itaatsizliğinden ve işlediği suçtan dolayı cezalandırılması ve rütbesinin geri alınmasının uygun görüldüğü.
269	1	26 Ş. 1293 / [16 Eylül 1876]	Bağdad Kadılığına tayin olunan Emvâl-i Eytâm Müdürü Yunus Efendi'nin yerine Bursa Temyîz-i Hukuk Reisi Halis Efendi'nin tayini; Hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Enderûn-ı Hümâyûn Fârisî hocası Ali Efendi'ye Haremeyn pâyesi tevcihi, Muid Ali Efendi ve Bahaeddin Efendi'ye ise akranlarına uygun medrese müderrislikleri tevcihinin uygun görüldüğü.
269	2	12 N. 1293 / [1 Ekim 1876]	Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasına İbrahim Edhem Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ankaravî Salih Efendi'ye tevcihi, ayrıca Ömer Fehmi Efendi'ye Bilâd-ı hamseden Edirne pâyesi, Muhammed Ebu'lhüdâ ve Seyyid Abdulkadir efendilere ise muvassıl-ı bilâd-ı hamseden İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
270	1	22 N. 1293 / [11 Ekim 1876]	Padişahın Meşihat'ı ziyaretinden dolayı çok müteşekkir olduklarını belirtmek üzere ilmiye hocaları tarafından kaleme alınan arzuhallerin padişaha takdim kılındığı ve padişahın bundan memnuniyet duyduğu.
271	1	6 Za. 1293 / [23 Kasım 1876]	Kasame ve diyet hakkında ortaya çıkan yeni durumların çözümü ile ilgili olarak Mecelle Cemiyeti'nde düzenlenen ve padişaha takdim kılınan mazbata ve müzekkirenin tasdik olunarak iade edildiği.
271	2	11 L. 1293 / [30 Ekim 1876]	Anadolu Kadıaskerliği'nin Mehmed Kadri Efendi'ye ve Edirne kadılığının Abdullah Sabri Efendi'ye tevcihi ile Mehmed Zeynelâbidin Efendi ve Bağdad hânedânından Süleyman Efendi'ye Edirne pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
272	1	15 L. 1293 / [3 Kasım 1876]	İmam-ı Evvel Yusuf Efendi'nin uhdesinde bulunan ibtidâ-i hâric rütbesi ve Kenaniye Medresesi müderrisliğinin ibtida-i altmışlı rütbesine terfii ve Ziyaiye Medresesi'ne nakliyle münhal olan rütbe ve görevin İmam-ı Sâni Raşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
272	2	5 Za. 1293 / [22 Kasım 1876]	Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Halep kazasının Hâdimî Ahmed Hulûsi Efendi'ye, Galata kazasının Çarşambavî Mehmed Reşad Efendi'ye ve İzmir kazasının Ahıshavî Abdurrezzak Efendi'ye tevcihi ile üstün hizmet ve gayretinden dolayı musıla-i Süleymaniye ve devriye müderrislerinden Mehmed Abdulmuta Efendi'ye İzmir pâyesi, Meşihat arzuhalcisi Mustafa Hakkı Efendi ve Evkaf-ı Hümâyûn müfettişi müsteşarı Karînâbâdlı Ömer Efendi'ye Kudüs-i şerif pâyesi tevcihi; ayrıca Ayıntab mevleviyetinin Kengırılı Hâfız Mehmed Efendi'ye ondan sonra da halefi Osman Efendi'ye tevcihi ile Saray-ı Hümâyûn hocalarından Ömer Lütfi Efendi, Hasan Hamid Efendi, Mehmed Arif Efendi, Ahmed Rıfat Efendi ve Hâfız Mehmed Efendi'ye İstanbul ruûsu verilmesinin uygun görüldüğü.
274	1	24 Z. 1293 / [10 Ocak 1877]	Tevcih zamanları yaklaşan Rumeli Kadıaskerliği'nin Mehmed Necib Efendi'ye, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin İstanbul Kadısı daimi müşaviri Süleyman Sırrı Efendi'ye, ondan münhal müşavirliğin vekaleten Osman Kamil Efendi'ye, Erzurum kazasının Anadolu Vekayi-i Şeriyyesi Katibi Mehmed Süleyman Efendi'ye tevcihi; ayrıca Asâkir-i Muâvene İlmiye Taburu binbaşılarından ve Sırbistan savaşında üstün hizmetleri görülen Fatih dersiâmlarından Kayserili Mehmed Şükrü Efendi ile zâdegândan Mehmed Nuri Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.
275	1	22 M. 1294 / [6 Şubat 1876]	Sırkatibi Tevfik Efendi'ye terfien Haremeyn pâyesi tevcîhi ile İmâm-ı evvel Yusuf Efendi ve İmâm-ı sâni Râşid Efendi'nin rütbelerinin birer derece terfiinin uygun görüldüğü.
275	2	5 S. 1294 / [19 Şubat 1876]	Sırbistan savaşından dönen Hoca Selim Efendi'nin rütbesinin bir derece terfiinin uygun görüldüğü.
275	3	23 Ra. 1294 / [7 Nisan 1877]	Ramazanda huzûr-ı hümâyûnda akdolunan Meclis-i âlî'nin Birinci Ders Mukarriri Hâfız Mehmed Şakir Efendi'ye mahrec pâyesi tevcih edilmesi üzerine, münhal olar ders mukarrirliğine, Şakir Efendi Sırbistan savaşına katıldığı sırada kendisine vekalet eden Yanyalı Ömer Lütfi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
276	1	5 Ra. 1294 / [20 Mart 1877]	Tevcih zaman yaklaşan İstanbul Kadılığı'nın Mehmed Celâleddin Efendi'ye; Kudüs-i şerif kazasının Menlekli Ahmed Tevfik Efendi'ye ve Maraş kazasının Pirlepe sâbık müftüsü Salih Efendi'ye tevcihi ile görevlerinde yararlılıkları görülen Kosova vilâyeti Merkez Müftîsi Zeynelâbidin Efendi ve İzmir Nakîbüleşrâf Kaymakamı Çınarlı Rufâizâde Seyyid Mustafa Efendi'ye birer pâye-i mücerrede tevcihinin uygun görüldüğü.
276	2	29 Ra. 1294 / [13 Nisan 1877]	Sermüneccim Tahir Efendi'nin Meclis-i A'yân üyeliğine tayini ve görevinin başkasına tevcihi teklifinin, sermüneccimliğin teknik bir görev olduğundan uygun görülmediği, sermüneccimliğin Tahir Efendi uhdesinde kalması ve maaşının, meclis azalığından alacağı maaş kadar arpalık bedellerinden karşılanması.
277	1	16 R. 1294 / [30 Nisan 1877]	Huzûr Dersi Dördüncü Ders Mukarriri Zeki Efendi'ye Havâssı refîa mevleviyeti tevcih edildiği ve Üsküdar Merkez Bidâyet Hukuk Dairesi Riyaseti'ne tayin olunduğundan yerine Fatih dersiâmlarından Gelibolulu Mehmed Adil Efendi'nin tayini ile tevcih zamanı gelen Sivas kazasının Mehmed Hayri Efendi'ye ve Adana kazasının Diyarbekirli Mehmed Feyzi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
278	1	6 C. 1294 / [18 Haziran 1877]	Sohum vakası ile diğer muharebelerde yararlılıkları görülen İmâm-ı evvel Yusuf Efendi'ye Haremeyn pâyesi ve İmâm-ı sâni Raşid Efendi'ye mahrec pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
281	1	29 Ca. 1295 / [31 Mayıs 1878]	Tevcih zamanı yaklaşan Mekke-i mükerreme kazasının Edirne Kadısı Harputî Mustafa Faik Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Evkâf-ı Hümâyûn ve Beytü'l-mâl Kassâmı Muhmud Şükrü Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mustafa Efendi'ye, Sivas kazasının Hamdullah Efendi'ye tevcihi ile sâbık İzmir Kadısı Hüseyin Tahsin Efendi ve sâbık Kudüs kadısı olup hâlâ Mahkeme-i İstinaf-ı Hukuk Reisi Asım Efendi'ye İzmir pâyesi; Medine-i Münevvere ulemâsından Mehmed Abdulmuti Efendi'ye Edirne pâyesi, Hama Nakîbü'l-eşraf kaymakamı Mehmed Nuri Efendi'ye de İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.
282	1	7 C. 1295 / [9 Haziran 1878]	Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye azalığına tayin olunan Karacasulu Hâfız Ahmed Necib Efendi'ye, fazilet ve liyâkatından dolayı mûsıla-i Haremeyn olmak üzere Edirne pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
282	2	10 Ş. 1295 / [9 Ağustos 1878]	Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf kazasının Seferihisarlı Mehmed Hulûsi Selahaddin Efendi'ye; Burusa kazasının Osman Rüşdi Efendi'ye; Selanik kazasının Tonyalı Ömer Hulûsi Efendi'ye; Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Halid Efendi'ye; devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Zağferanborlulu Osman İlmî Efendi'ye; Bağdad kazasının sâbık Bosna Kadısı Erzurumlu Salih Hakkı Efendi'ye; Trablusgarb kazasının Mehmed Enis Efendi'ye ve Adana kazasının Şehrî İbrahim Edhem Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
283	1	5 Ş. 1295 / [4 Ağustos 1878]	Rumeli Kadıaskeri Sıddık Efendi'nin vefatı üzerine yerine Muhyiddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaarsiv.com

Sayfa No	İrade No	İrade Tarihi	Özeti
283	2	12 Ş. 1295 / [11 Ağustos 1878]	Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin padişaha takdim edildiği.
284	1	20 Ş. 1295 / [19 Ağustos 1878]	Rumeli kadıaskeri iken vefat eden Sıddık Efendi'den münhal Rumeli Kadıaskerliği pâyesinin Şemi Efendi'ye tevcihi ile Serküttâb Ahmed Tevfik Efendi'ye İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.
284	2	11 N. 1295 / [8 Eylül 1878]	Eyüp ve Galata kadılarının yirmi bin kuruşa kadar tereke tahrir edebilmeleri Mehâkim-i Şeriyye Nizamnamesi hükümlerinden olduğu halde daha önceki şeyhülislam tarafından yetmiş beş bin kuruşa kadar tereke tahrir edebilmelerine izin verilmesi, birtakım görevliler tarafından şikayet konusu yapıldığından, kanunda gerekli düzenlemeler yapılıncaya kadar tereke tahririnde nizamnamede belirtilen usûlün uygulanması.
285	1	16 L. 1295 / [13 Ekim 1878]	Anadolu Kadıaskeri Mehmed Dürri Efendi'nin görev süresi sona ereceğinden, Anadolu Kadıaskerliğinin Ders Vekili Halil Efendi'ye; bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Girid kadısı Mehmed Emin Efendi'ye; devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Malatyalı Abdullah Kemaleddin Efendi'ye; Erzurum kazasının Beylerbeyi Rüşdiye Mektebi muallimi İsmail Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.
285	2	23 L. 1295 / [20 Ekim 1878]	Sultan Mahmud'un Medine'de inşa ettirdiği medresenin müderrisi Yusuf Efendi'nin vefatı üzerine, müderrisliğin tâlibi olan sâbık Mekke-i mükerreme kadısı Trabzonlu Hasan Sabri Efendi'ye tekaüt olduğunda mevcut arpalık ve maaşının yükseltilmesi konusunda herhangi bir talebi olmaması şartıyla tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Tanzimat Devri
Şeyhülislamlarının Arzları ve
Padişah İradeleri
(1845-1878)

METİN

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

[GİRİŞ]

Sahife No: 1

Arz ve İrade Giriş No: 1

Arz ve İrade Giriş Tarihi: 1319 [1901-1902]

Konusu: Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyefendi, Mehmed Ârif Efendi, Mehmed Saadeddin Efendi, Hasan Fehmi Efendi, Ahmed Muhtar Beyefendi Kethudazâde Ahmed Muhtar Bey ve Hasan Hayrullah Efendi'nin şeyhülislamlıkları sırasında yazdıkları arz tezkireleri ve çıkan iradelerin kaydı için oluşturulan sicill-i mahsûsun takdim yazısı

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Şeyhülislâm-ı esbak Uryanizâde Ahmed Esad Efendi hazretleri merhûmun Meşîhat-i ulyâsına gelinceye kadar meşâyih-ı sâlife-i İslâmiyye aleyhimü's-seccâli rahmetü Rabbü'l-beriyye- hazarâtının tevcîhât-ı ilmiyye ve sâ'ireye dâ'îr ma'rûzâtı ile şeref-sâdır olan irâdât-ı seniyye-i şâhâneyi hâvi tezâkir-i resmiyyesinin Bâb-ı Vâlâ-yı Fetvâhâne'ce kayd ve hıfzı mu'tâd olmayup merhûm-ı müşârün-ileyh Ahmed Esad Efendi'nin meşîhat-ı ulyâ-yı İslâmiyyelerinden beru ittihâz kılınan usûle tevfîkan sicill-i mahsûsa kayd ve cümle-i müessasât-ı seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden olan Sicillât-ı Şer'iyye Dâ'îresi'nde hıfz olunmak üzre meşâyih-i fihâm-ı İslâmiyye hazarâtından merhûm ve mağfûrun-leh Ârif Hikmet Beyefendi ve Mehmed Ârif Efendi ve Mehmed Saadeddin Efendi ve Hasan Fehmi Efendi ve Ahmed Muhtar Beyefendi hazarâtının dest-res olunabilen tezâkir-i ma'rûza-i resmiyyelerinin kaydı içün ittihâz kılınan sicill-i mahsûsdur.

Fi Sene 1319 [1901-1902]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

BİRİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislâm Ârif Hikmet Beyefendi'nin Arzları ve Sultân Abdülmecid'in İradeleri

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 2

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 Z. sene [12]62 / [2 Aralık 1846]

Konusu: Asâkir-i Hâssa Ordusu Müftüsü Hüseyin Hulûsi Efendi'ye Bilâd-ı Erba'a mevleviyetlerinden birinin Mekke-i mükerreme pâyesiyle tevcih edilmesi hakkındaki dilekçesinin, bu tür isteklilerin bir hayli fazla olmasından ve kendisinden kıdemlilerinin bu göreve tâlip olmalarından dolayı uygun görülmediği ve talebinin tehir edildiği.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Saâdetlü atûfetlü re'fetlü sütûde-şiyem oğlum mîr-i muhterem hazretleri

Asâkir-i Hâssa-i Şâhâne Ordu-yı Hümâyûn Meclisi müftîsi mahrec ma'zullerinden Hüseyin Hulûsi Efendi dâ'îleri Bilâd-ı Erba'a mevleviyetlerinden birinin Mekke-i mükerreme pâyesiyle uhdesine tevcîh u ihsân-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulması istid'âsına mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i cihân-bânîye arzuhâl takdîmiyle niyaz u istirhâm etmiş olduğundan arzuhâl-i mezkûr bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı hâlisânemize gönderilüp mûmâ-ileyh dâ'îlerinin istid'âsına nazaran bu bâbda mütâla'a-i dâ'iyânemizin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden olduğu tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsinden karîn-i ittıla'-ı muhlisânemiz olup ma'lûm-ı âlileri buyurulduğu üzre bu makûle tebeddül vukû'unda her bir sınıf bâ-husûs tarîk-i ilmiyyede bulunan dâ'îyan merâtib-i âliyeye terfî' ümniyesiyle tervîc-i mesâlihine intihâz-ı fırsat üzre oldukları emr-i bedîhi bulunmuş ve hayli kimse kemiyyet-gâh-ı hafâda ne mu'amele zuhur edeceğine müterakkıb ve intizârda

oldukları hiss olunmuş bu takdirce mûmâ-ileyh dâ'îleri mahrec manâsıbından Galata'dan infisâli henüz bir seneye karîb olarak ilerisinde Bilâd-ı Erba'aya otuz kırk eskisi bulunmuş istid'âsı üzre Mekke-i mükerreme pâyesiyle tevcîh-i mansıb ihsân-ı şâhâne buyurulduğu hâlde mahrec rütbesinde ve Bilâd-ı Erba'a rütbesinde bulunan du'âcılarının cümlesine tekaddümü lâzım geleceğinden müsinn u ihtiyâr ehl-i ilim ve zâdegândan bir takım du'âcılarının kesr-i kulûblerini mü'eddî bir keyfiyet olacağından başka merâtib-i âliyeye vesile-cûy olan dâ'îyan dahî peyder-pey hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl ile muhâceme ve ta'cize ictisâr edecekleri ve müsâ'ade-i seniyye erzan buyurulduğu hâlde ihlâl-ı tarîke bâdi bir keyfiyet olacağı nümâyân olduğu ve mûmâ-ileyh dâ'îleriyle her nekadar mu'ârefe-i kadîmemiz olup ehliyetlüce bir du'âcıları ise de bâlâda beyân olunan dâ'iyânemize mebnî âhara ser-rîşte olmamak içün ilerüde bir mevsimi geldikde iktizâsına bakılmak üzere şimdilik tehîri münâsib gibi mütebâdir-i hâtır-ı dâ'iyânemiz olmuş ise de yine her hâlde emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüğü zerî'a-i arz u ihlâsım olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 12 Zilhicce Sene 1262 / [1 Aralık 1846]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâne manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve siyak-ı işâr-ı âlilerine nazaran efendi-i mûmâ-ileyhin Galata'dan infisali bir seneye karîb olarak hayli eskisi olmak hasebiyle ber-minvâl-i muharrer ileride iktizâsına bakılmak üzre şimdilik tehîri münâsib görünmüş ve irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne dahî bu merkezde şeref-sudûr buyurulmuş olduğu rehîn-i ilm-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Z. sene [12]62 / [2 Aralık 1846]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tubav.gov.tr

Sahife No: 3

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 Zilhicce Sene 1262 / [13 Aralık 1846]

Konusu: İmâm-ı evvel Zeynelabidin Efendizâde İmadüddin Efendi'ye muvakkaten Mısır Mevleviyeti pâyesi tevcih edilerek süresi bitiminde Haremeyn-i Muhteremeyn mansıblarından birinin tevcih edilmesi.

Saâdetlü atûfetlü re'fetlü sütûde-şiyem oğlum mîr-i muhterem hazretleri

İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî-yi esbak Zeynelâbidîn Efendizâde İmâdüddin Efendi dâ'îlerine muvakkaten Mısır mevleviyeti ihsân-ı şâhâne buyurulmuş ise de bazı emsâline inâyet-i mülûkâne buyurulduğu misillü kendisine Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmasını hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzuhâl takdîmiyle niyaz u istirhâm etmiş olduğundan arzuhâl-i mezkûr bir kıt'a tezkire-i âliyelerine leffen savb-ı hâlisânemize gönderilüp mûmâ-ileyhin istid'âsına nazaran karîn-i müsâ'âde-i seniyye midir bu bâbda mütâla'a-ı dâ'iyânemizin iş'ârı husûsuna irâde-i aliyye-i cenâb-ı cihân-bânî şeref-sudûr buyurulduğu izbâr buyurulmuş, muhlisiniz bu makûle husûsata lüzûm görünmedikce yahud bir vesile-i hasene tebeyyün etmedikce bilâ-sebeb evlâdım dahî olsa yekdiğere takaddüm olunmasını münâsib gibi göremediğimden mûmâ-ileyh İmadüddin Efendi dâ'îlerinin Mekke-i mükerreme pâyesi istid'âsından maksudu, muvakkiti olduğu Mısır Mevleviyeti'nin itmâm-ı müddetinde Haremeyn-i Muhteremeyn mansıblarından birini elden çıkarmayup ihsân-ı mülûkâne buyurularak ol mahall-i mübârekeye azîmet ise şimdiden va'd-ı şâhâne buyurulduğu hâlde defterlere kayd olunur ise inşaallahu'r-Rahman vakt-i merhûnunda sâye-i ihsân-vâye-i mülûkânede icrâ buyurulur ve kendisi dahî bilür ki va'd-ı şâhâne nas gibidir ve eğer murâdı Bilâd-ı Erba'a rütbesinde üç dört eskisine tekaddüm ise bâlâdaki iş'âr-ı dâ'iyânem keyfiyetine rücû' etmiş olacağından her hâlde emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüği zerî'a-i arz u ihlâsım olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

[Tarihsiz]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i vâlâ-yı semîhaneleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve sûret-i iş'âr-ı âlîleri vârid u becâ göründüğünden

tensib ve iş‘âr buyurulduğu vechile efendi-i mûmâ-ileyhe şimdiden va‘ad kılınmasını müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyurulduğda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Zilhicce Sene 1262 [13 Aralık 1846]

Sahife No: 3

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 R. sene [12]63 / [29 Mart 1847]

Konusu: Bursa Kadısı Cemaleddin Efendi'nin görev süresinin iki ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Saâdetlü atûfetlü re’fetlü sütûde-şiyem oğlum mîr-i muhterem hazretleri

Hâlâ Mahrûsa-i Burusa Kâdîsı Cemâleddin Efendi dâ‘îleri müddet-i mu‘ayyenesine altı ay medd inâyet ve ihsân-i şâhâne buyurulması niyâzında mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl bir kıt‘a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı halisanelerimize gönderilüp mûmâ-ileyh dâ‘îlerinin sûret-i istid‘âsına nazaran husûs-ı mezkûr hakkında mütâla‘a-ı dâ‘iyânemizin iş‘ârı irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden olduğu izbar buyurulmuş, ma‘lûm-ı âlileri buyurulduğu üzre ashâb-ı manâsıb du‘âcıları bir vakitden beru beşer ay medde alışmışlar olup müteheyyi-i manâsıb olan dâ‘iyân dahî kesret üzre olduklarından ve bağteten kat‘ı dahî münâsib olmadığından refte refte tahfif zımmında ikişer ay medd ihsân-ı şâhâne buyurulmakda ise de mûmâ-ileyh Cemâleddin Efendi dâ‘îleri bunda makis olmayıp her vechile müstesna olmakla hâkk-ı dâ‘iyânesinde karîha-ı ilhâm-sarîha-i mülûkâneden her kaç ay medd inâyet u ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurulur ise münâsib olacağı rehîn-i ilm-i atûfileri buyurulması zerî‘a-i ibrâz-ı hulusum olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 9 Rebiülahir sene 1263 / [27 Mart 1847]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve sâ’ir ashâb-ı manâsıb hakkında icrâ buyurulduğu misillü

mûmâ-ileyh Cemâleddin Efendi'nin müddet-i mu'ayyenesine dahî iki [ay] medd ve zam olunması münâsib görünmüş ve ol vechile icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulumuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 R. sene [12]63 / [29 Mart 1847]

Sahife No: 4

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 L. Sene 1263 / [6 Ekim 1847]

Konusu: Mevleviyet pâyesi tevcihinde dikkat edilmesi gereken bazı hususlar ve Ali Sâtı Efendizâde Efendi'ye başkalarına emsâl olmamak üzere Bosna mevleviyeti tevcihi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı hudâvend-îzid-i müsteân, şevket-meâb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerinin ömr u ikbâl-i hümâyûnlarını ilâ kiyamüs-sâ'a ber-devam ve nice nice sûr-ı meserret-makrûn-ı şâhâneleri müşahadesiyle zât-ı vâlâ-yı mülûkânelerini ve cümle enâmı şâd-kâm buyursun. Bu makûle sûr-i hümâyûn vuku'unda dâ'îyan ve bendegân eltâf-ı mülûkâneye mazhariyetle mesrûriyetleri de'b-i dirîne-i Saltanat-i Seniyye'den olmağla tarîk-i ilmiyyede dahî bu defa ihsân-ı şâhâne buyurulan iki mevleviyet ve üç pâye ve mukaddemden kalmış bazı münhalât-ı medârisin silsilesi yürüdülerek İstanbul tarîkinde yüzden mütecâviz ve yine Edirne ve Burusa tarîklerinde terfî' ve tahrîk olunarak kırka karîb ve işbu iki tarîkde taşradan da'vet olunan bazı ulemâ ve meşâyihin evlâd u ahfadlarına li-ecli'l-ikrâm ve bazı ekâbir taraflarından iltimâsâtla müceddeden otuz kadar ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunub sâye-i ihsân vâye-i mülûkânede iki yüze karîb dâ'îyan mesrûr ve bekâm olmuş olup ancak Haremeyn-i Muhteremeyn rütbesini icrâ etmiş ve bazen mahrec ma'zûllerinden bulunmuş leffen tesyir-i sûy-ı âlîleri kılınan defterde muharrer tarîkce münâsib olacağı ve zâtında kendüleri şâyân-ı âtifet bulunan bazı dâ'îyanın dahî taltîf u tatyîbleri husûsuna rağbet-i seniyye-i mülûkâne erzân buyurulur ise taraf-ı âlîlerinde bir ma'lûmat bulunmak içün iş'âra ibtidâr olunmuş olub ancak Haremeyn rütbesini hâ'iz olanlardan Antakyalı Said Efendi dâ'îleri eğerçi ezkiyâ-yı fudelâdan olduğu cümlenin ma'lûmu ise de mesned-i fetvâ bu

dâ'îlerine ihsân-ı şâhâne buyurulduğu esnâda mûmâ-ileyh dâ'îleri muzâyaka-i hâlinden bahisle istirhâm etmiş olduğundan o evânda münhal vukû'uyla iki bin guruş mikdârı mâhiyesi olan bir arpalık verilerek tatyîb olundukda hizmetinde olan ancak bir nefer hademesini derhal def' edüp şimdi me'ûnet-i beytini zenbil elinde kendisi ru'yet etmekde olduğunu ihbâr ediyorlar bu sûretde mûmâ-ileyh dâ'îlerine pâye verilse muhafaza-i namus edeceği verilmese mâdûnunda bulunanlarla kendisine takdîm etmeği istemediğimden bu husûs bizzat irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânîye mütevakkıf idüği ve mahrec ma'zûllerinden bir kaç dâ'iyâna Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân-ı şâhâne buyurulur ise bunlar Bilâd-ı Erba'a mansıbını tarîka terk edecekleri mülâbesesiyle bir kimseye mucib-i kesr-i hâtır olmayacağı ve hâlâ fetva emini bulunan efendi dâ'îlerinin her vechile ehliyeti nümâyân ve maslahat-ı cesîme ve kendüsi dâr-ı Fetva'nın umdesi olup şâyân-ı âtifet ve ihsân olmağla umûr-ı mu'tena-yı emanet-i fetvada bulunan dâ'îlerine kadr u haysiyet verilmek kâ'ide-i kadîmeden ise de mûmâ-ileyh devriye tarîkinde bulunup devriyeden mahrec itibarı kapusu açulur ise artık İstanbul tarîkinde itibar kalmayup defteri lağv olunmuk lâzım gelir mütâla'asına mebnî bu ana kadar kendisine bir ikram olunamamış idi bu defa bâ-irâde-i seniyye âhara tecavüz etmemek üzre Erzurum muvakkiti Ali Sâtı Efendizâde dâ'îlerine mahrec i'tibâr buyurulmuş olduğuna terdîfen âharlara emsâl olmamak üzre mûmâ-ileyh dâ'îlerine dahî mahrec itibariyle Bilâd-i Devriye'den Bosna Mevleviyeti'ni tevcîh u ihsân-ı şâhâne buyurulması husûsu hâtır-güzar-ı muhlisânemiz olmuş ise de evvel emirde cenâb-ı şerîfiniz ile bir kere istimzac olmasını nezd-i hâlisânemizde tensib olunub bunlardan bazısının ihracı ve bazısının ahvâline ma'lûmat-ı âlîleri olarak ikrâma şâyân olan dâ'îyânın zammı re'y-i âliye menût idüğünden istimzâc siyâkında tahrîr olundu, ne re'y buyurulur ise muktezâsı icrâ olunmak içün savb-ı muhlisânemize ifâde-i iş'âra sarf-ı himem-i âliyyeleri zerî'a-i ibrâz-ı hulûsum olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 21 L. Sene 1263 / [2 Ekim 1847]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan defteri meşmûl-i luhâza-i ma'âlî-ifâza-i hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve zât-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerinin bu bâbda vakı' olan ifâde-i şifâhiye-i âlîleri dahî mübârek atabe-i ulyâ-yı mülûkâneye arz u beyân kılınmış olup defter-i

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

mezkûrda muharrer Haremeyn-i Muteremeyn pâyesi ihsân buyurulması tensib buyurulan mahrec ma'zûlleri efendiler ehliyetli ve nâmus-ı rütbelerini vikâyeye muktedir zevâttan olarak Bilâd-ı Erba'a manâsıbını tarîka terk edecekleri cihetle inkisâr-ı kulûbı müstelzim olmayacağı sûret-i iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerinden müstebân olmuş olmakla tensib ve iş'âr buyurulduğu üzre mûmâ-ileyhime Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîh olunmasını ve vâkı'a fetva emini efendi mûmâ-ileyhin bulunduğu hizmetin ehemmiyeti ve zâten istihkâk ve ehliyeti bedîhi ve derkâr olduğundan ber-minvâl-i muharrer mûmâ-ileyh Ali Sâtı Efendizâde Efendi'ye terdîfen âhara emsâl olmamak üzre efendi-i mûmâ-ileyhe dahî mahrec i'tibâriyle mezkûr Bosna mevleviyetinin tevcîh ve i'tâsı ve fakat İstanbul pâyesiyiçün muharrer olan ma'zûlîn-i Haremeyn-i Muhteremeynin içlerinden en ziyâde enseb ü elyak olanları yine taraf-ı vâlâ-yı semîhânelerinden tefrik ve temyiz buyurulmak lâzım geleceğinden ol vechile tefrik ve temyizlerine himmet buyurularak ba'de iktizâsı icrâ olunmak üzre keyfiyetin tekrar iş'âr buyurulması şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve defter-i mezkûr yine savb-ı âlî-yi semîhanelerine i'âde ve tisyar kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fi 25 L sen 1263 / [6 Ekim 1847]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 5

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 R. Sene 1264 / [18 Mart 1848]

Konusu: Seyyid Mehmed Aziz Efendi, Ali Paşazade Ahmed Aziz Efendi ve Şehri es-Seyyid Hasan Refet Efendi'ye tarik-i tedris usulü gereğince mansıb ve paye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîk-i tedrîsde bulunan dâ'îyandan inhilal vukû'unda hasbe't-tarîk silsilesi icrâ olunmak usulünden olduğundan bu defa tertîb olunacak silsile mülâbesesiyle vakt-i tevcîhleri tekarrub etmiş olan mahrec mevleviyetlerinden Havass-ı Refi'a kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Vâlide Sultân ikinci kahvecibaşısızâde es-Seyyid Mehmed Aziz Efendi dâ'îlerine ve Selanik kazâsı Hamise

müdrerrislerinden Ali Paşazâde Ahmed Aziz Efendi dâ'îlerine ve Musula-i Suleymaniye müderrislerinden olup İstanbul Kâdîsı fazîletlü efendi dâ'îlerinin müsteşarı bulunan Şehrî es-Seyyid Hasan Re'fet Efendi dâ'îleri sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı mülûkânede kendisine teveccüh edecek mansıbı feda ederek bazı emsâline ihsân-ı şâhâne buyurulduğu misillü yalnız mahrec mevleviyeti pâyesinin uhde-i dâ'iyânesine tevcîhi husûsunda istid'â ve niyaz etmekde olup egerce bir kaç eskisi bulunmuş ise de zatında ehliyet ve haysiyet ashâbından şâyân-ı âtıfet-ı seniyye bir du'âcıları olmağla is'âf-ı istid'âsı emr ü irâde-i ihsân-âde-i cihân-bânîye mütevakkıf idüğünden işbu husûsları bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı muhlisânemize ifâde ve iş'âra sarf-ı himem-i seniyyeleri zerî'a-i ibrâz-ı hulusum olmuşdur ol bâbda lutf-ı himem menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 29 Rabiulahir Sene 1264 [4 Nisan1848][1]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr u istîzân buyurulduğu vechile zikrolunan kazâların efendî-i mûmâ-ileyhimâya ve pâye-i mezkûrun dahî mûmâ-ileyh es-Seyyid Hasan Re'fet Efendi'ye tevcîhi âtıfet-ikza-yı sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî iktizâ-yı mekremet ihvasından bulunmuş olduğu muht-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir

Fi 12 R. Sene 1264 [18 Mart 1848]

1 İradenin tarih kaydında bulunan gün veya ay, arz tarihiyle uyumlu değildir. Bunlardan biri kâtip tarafından hatalı yazılmış olmalıdır.

Sahife No: 5

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 8 Ca. Sene 1264 / [11 Nisan1848]

Konusu: Yenibahçe Camii Vaizi İbrahimzade Mehmed Efendi'nin huzur derslerinde görevlendirilmesi isteğinin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Yenibahçe'de kâ'in Hastahâne Câmi'-i şerîfi Vâizi İbrahimzâde Mehmed Efendi bu sene-i mübârekede huzûr-ı hümâyûn dersinde açılacak mahal bulunduğundan kendisinin zümre-i muhatabîne idhali husûsunu bâ-arzuhâl niyaz u istid'â eylemiş olduğundan sûret-i istid'âya nazaran ol bâbda olan rey-i mütâla'a-i âliyyelerinin istiş'ârı şeref-pîrâ-yı sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla îcâb-ı halin iş'ârı bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir

Fi 4 Cemaziyelula Sene 1264 / [8 Nisan1848]

M

Saâdetlü atûfetlü re'fetlü sütûde-şiyem oğlum mîr-i muhterem hazretleri

Yenibahçe kurbunda vâkı' Hastahâne Cami-i şerîfi Vâizi İbrahimzâde Mehmed Efendi dâ'îleri huzûr-ı hümâyûn dersinde açık mahal olduğundan kendisinin idhali husûsunu bâ-arzuhâl istirhâm etmiş olmağla sûret-i istid'âsına nazaran bu bâbda mütâla'a-ı dâ'iyânemizin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden olduğu zîb-i efzâ-yı vürûd olan işbu tezkire-i behiyye-leri müfâd-ı âlîsinden karîn-i ittıla'-ı hâlisanemiz olub câmi'-i şerîf-i mezkûrun vâ'izliği meşâyih tarîkine zeyl olarak akdemce Süleyman Hulûsi Efendi nâm dâ'îlerine tevcîh u ihsân-ı cenâb-ı şahâne buyurulmuş olduğundan isminde işti-bah vukû'una mebnî bir iki gün tehire bâdi olmuş ise de mûmâ-ileyh Mehmed Efendi dâ'îleri sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı mülûkânede İstanbul müderrisi olub ehliyetlüce bir dâ'îleri olduğudan cami-i şerîf-i mezkûrda ders müzakeresinde olduğu ve huzûr-ı hümâyûn derslerinde açık mahal olduğu rehîn-i ilm-i atûfî-leri buyuruldukda bâkî emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüğü zerî'a-i ibrâz-ı hulusum olmuşdur ol bâbda lutf u himem menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 7 Ca. Sene 1264 / [11 Nisan1848]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu cevâb-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve sûret-i işâr-ı âlilerine nazaran mûmâ-ileyh Mehmed Efendi erbâb-ı ehliyetden olarak açık mahal bulunmuş olduğundan ol vechile huzûr-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne dersinde bulunmak üzre kendisinin zümre-i muhatabîne idhali müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i ihsân-âde-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Ca. Sene 1264 / [11 Nisan1848]

Sahife No: 6

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Receb sene [12]64 / [17 Haziran 1848]

Konusu: Edirne Kadısı Çelebi Mustafa Paşazade Ali İlhami Beyefendi'nin vefatı üzerine, vârislerine gelir olması için görev süresinin dört ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i cihân şehîn-şâh-ı devran pâdişâhımız efendimiz hazretlerine bi's-sıhhat ve'l-âfiye etval-i ömr ihsân buyursun [Âmin boşluğu] Hâlâ Edirne Kâdîsı Çelebi Mustafa Paşazâde Ali İlhami Beyefendi bu defa irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğundan müddet-i bakiyyesinden veresesine medd olunması hâlâ eyalet-i Edirne valisi atûfetlü paşa hazretleri leffen mürsel suy-i samileri kılınan tahrîratıyla niyaz u istirhâm etmiş olub keyfiyet müfâd-ı tahrîrat-ı mezkûrdan ma'lûm-ı âlileri buyuruldukda bu makûle manâsıb mutasarrıfı bulunan dâ'îyandan bazen vefayat vukû'unda bakiyye-i müddetinden bir kaç ay veresesine medd olunduğu mesbûkun bi'l-emsal olup mütevaffa-yı mûmâ-ileyhin müddet-i bakiyesinden veresesine dört ay kadar müddet inâyet ve ihsân-ı şâhâne buyurulması mütevakkıf-ı emr ü irâde-i âtıfet-âde-i mülûkâne idüğünden husûs-i mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı cihân-bânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sudûr

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

buyurulur ise savb-ı muhlisânemize ifâde ve iş‘âra sarf-ı himem-i seniyyeleri zerî‘a-i ibrâz-ı hulusum olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

[Tarihsiz]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan tahrîrat meşmûl-nigâh-ı feyz-iktinah-ı hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mütevaffa-yı mûmâ-ileyhin müddet-i bakiyyesinden veresesine dört ay medd i‘tâsı mekremet-efzâ-yı sünuh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i ma‘âlî-âde-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-i celîlinden bulunmuş ve tahrîrat-ı mezkûre yine savb-ı sevabnuma-yı Meşîhat-penâhîlerine i‘âde ve tesyir kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Receb sene [12]64 / [17 Haziran 1848]

Sahife No: 6

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 S. Sene 1265 / [14 Ocak 1849]

Konusu: Beşiktaş Naibi Hafız Nuri Efendi'nin, yeni oluşturulacak taşra vilayet meclislerinden birinde görevlendirilmesi isteğinin, her hizmetin kendi sınıfında bulunan ehliyetli kişilere tevcih edilmesi usulüne aykırı bulunduğundan kabul edilmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Beşiktaş Nâ’ibi müderrisînden Hâfız Nûri Efendi dâ‘îleri bu günlerde teşkili tertîb buyurulan meclisin veyahud mecâlis-i sâ’ireden birine memuriyeti istid‘âsında mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli, bir kıt‘a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ‘iyânemize gönderilüb müma-ileyhin suret-i istid‘âsına nazaran icâbının iş‘ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş ma‘lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre bu esnalarda taşralarda tertîb ve teşkil olunmak üzre bulunan mecâlisde ru’yet olunacak mesâlih, mehâm-ı Saltanat-ı Seniyye'den ve umûr-ı mu‘tena-bihâ bulunacağından mecalis-i mezkûrelere intihâb ve ta‘yîn buyurulacak a‘zâ ma‘lûmu'l-ehliyye ve mehâm-âşinâ, cümle

indinde kadr u haysiyyeti bedîdâr ve mücerrebü'l-etvar bendegândan olması bi-hasebi'l-hâl mültezem olduğundan tarîk-i ilmiyyeden a'zâlığa ta'yîn buyurulacak dâ'îleri sâye-i mekârim-vâye-i şâhânede nihayet İstanbul ve Haremeyn-i Muhteremeyn rütbelerini icrâ etmiş ve evsâf-ı mezkûre ile mevsuf olmaları memur bulunmuş dâ'îyandan olması iltizam olunarak bundan akdemce mecalis-i mezkûreden küşâd olunmuş olanları Meclis-i Vâlâ-yı Adliye ve Meclis-i Âli-yi Umumi'de mübâhasât cereyân ederek ittifâk-ârâ ile Haremeyn-i Muhteremeyn rütbesinden birer dâ'îleri intihâb olunmuş ve ne sûretle intihâb olunduğu geçen gün şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretleri bizzat Bâb-ı âlîlerini teşrif meyanında redif-i hümâyûnlarında meşhûd-ı âli-yi mülûkâneleri buyurulmuş olup bu takdirce mûmâ-ileyh dâ'îlerinin rütbesi henüz nısf-ı tarîk-i tedrîse resîde olmuş gerçi şahsı ma'lûm-ı hulûsveri ise de ehliyet ve haysiyeti ve o makûle umûr-ı mühimmeye kabiliyeti ma'lûm-ı hâlisânemiz olmayup her ne irâde-i seniyye-i mülûkâne buyurulduğu hâlde ileride icrâ buyurulacak mecâlisin birine a'zâ ta'yîni müzâkere olunacak meclisde mûmâ-ileyhin dahî tezekkür olunması içün şimdiden isminin deftere kaydı husûsuna mı yahud bu bâbda ne vechile emr ü irâde-i şâhâne şeref-sudûr buyurulur ise her hâlde emr ü fermân, şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüğü beyânı zerî'a-i ibrâz-ı hulusum olmuşdur bâkî irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 13 S. Sene 1265 [8 Ocak 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve her bir hizmetin ehline tefvîzi farîzadan ve bu keyfiyet nezd-i ma'âlî-vefd-i hazret-i şâhânede pek aşırı matlûb ve mültezem olan mevâddan idüğü umûr-ı müsellemeden olarak efendi-i mûmâ-ileyhin istid'âsının hükmü görünmemiş olmasıyla ber muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i şâhâne beyân-ı keyfiyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 S. Sene 1265 [14 Ocak 1849]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 7

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Ra. Sene 1265 / [25 Ocak 1849]

Konusu: Bilâd-ı Erbaa mevleviyetlerinden Bursa kazası mevleviyetinin mahreç mazullerından sabık Kudüs-i şerif Kadısı Hatibzade Seyyid Mehmed Hamdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Erba'a mevleviyetlerinden Mahrûsa-i Burusa kazâsı'nın vakt-i tevcîhi olduğundan mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Hatibzâde es-Seyyid Mehmed Hamdullah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de tevcîhi husûsu emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhîlerine mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i mülûkâneye arz u istîzâna ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı muhlisânemize ifâde ve iş'âra sarf-ı himem-i seniyyeleri zerî'a-i arz [u] ihlâsım olmuşdur ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 29 S. Sene 1265 [24 Ocak 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî buyurulmuş ve iş'âr u istîzân buyurulduğu üzre kazâ-i mezkûrun efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi şeref-pîrâ-yı sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yi âlîsinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âli-yi semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ra. Sene 1265 / [25 Ocak 1849]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 7

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Ra. Sene 1265 / [10 Şubat 1849]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinde görevli zevâtın vefatları nedeniyle Mekke-i mükerreme kazâsı mevleviyetinin Şeyh Hakkı Efendizâde Seyyid Ahmed Tevhid Efendi'ye, Medîne-i Münevvere kazası mevleviyetinin ise İstanbulî es-Seyyid Hasan Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem pâdişâhımız efendimiz hazretlerine bi's-sıhhat ve'l-âfiye etval-ı ömr ihsân buyursun [Âmin boşluğu]. Altmış altı senesi Muharremü'l-haramı gurresinden zabt etmek üzre Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetleri muvakkaten tevcîh buyurulmuş olan efendiler irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduklarından yine gurre-i merkûmeden zabt etmek üzre müddet-i mahlulleri bir dâ'îlerine tevcîhi lâzım gelmiş olmağla Mekke-i mükerreme şerrefahallâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Erba'a'dan Edirne pâyesi olan Şeyh Hakkı Efendizâde es-Seyyid Ahmed Tevhid Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu nevverahallâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Erba'a rütbesinden erbâbı bulunmadığından mahrec rütbesinde bulunan dâ'îyandan birine tevcîhi îcâb edüb mahrec ma'zûlleri meyanında dahî bi'l-intihâb İstanbul Kâdîsı fazîletlü efendi dâ'îlerinin müsteşarı ba-itibar-ı mahrec İzmir pâyesi olan İstanbulî es-Seyyid Hasan Re'fet Efendi dâ'îlerine tevcîh u ihsân buyurulması husûsu emr ü irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı cihân-bânîye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı me'âlî-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı muhlisânemize ifâde ve iş'âra himem-i seniyyeleri masruf buyurulmak bâbında irâde menût-i şîme-i âtıfetleridir.

Fi 16 Za. [Ra.] Sene 1265 / [9 Şubat 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-pîrâ-yı tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı me'âlî-âsâr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Mekke-i mükerreme ve Medîne-i Münevvere kazâlarının efendî-i mûmâ-ileyhimâya tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniy-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

ye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu rehîn-i ilm-i vâlâ-yı semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ra. Sene 1265 [10 Şubat 1849]

Sahife No: 8

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Ra. Sene 1265 / [13 Şubat 1849]

Konusu: Üsküdar'da Kefcedede Mahallesi'nde bulunan Dergâh-ı şerîfin postnişini Abdulkadir Efendi'nin bilâ-veled vefatı üzerine, yerine Kadiriye tarikati meşayihinden Seyyid Ahmed Afendi'nin tayin edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîkat-ı âliyye-i Kâdiriyye meşâyihinden es-Seyyid Ahmed Efendi dâ'îleri Üsküdar'da Kefcedede Mahallesi'nde kâin dergâh-ı şerîfin postnişini Abdulkadir Efendi'nin bilâ-veled vefatı mülâbesesiyle dergâh-ı şerîf-i mezkûrun postnişinliğinin uhdesine tevcîhi istid'âsında hâk-pây-ı vâlâ-yı cenâb-ı mihr-i ulyâya takdîm etmiş olduğu arzuhâli, bir kıt'a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp mûmâ-ileyhin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin taraf-ı hâlisânemizden istiş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktazâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş olmağla keyfiyet karîn-i ıttıla'-ı muhlisânemiz olub ancak karîbü'l-ahdde bu makûle dergâh mahlûlu mesmû'-ı dâ'iyânem olmadığından der-akab tefehhus u tahkîka adamlar ta'yîn olunarak çend rûzdan berü hülâsa-i tahkîk bu oldur ki mahall-i merkûmda tekye ismiyle müddet-i medîdeden berü münâza'un-fîhâ bir arsa-i hâliye var idi, meğer ol arsa imiş arsa-i merkûme çok müddetden berü bu vechile eser-i binâdan hâliye olub bir çocuk üzerinde bulunmağla hilâf-ı şart deyü ref'i husûsunda selef-i dâ'iyânem efendi merhûmun zamânından berü meşâyih-i müte'addide münâza'a etmişler ise de çocuğun kurebâsından terbiyesinde bulunduğu bir şiddetlice hâtûn olup cümle şeyhler ile münaza'a edüb ref' etdirmemiş idi birkaç mâh mukaddem merkûm çocuk vefât etmekle mûmâ-ileyhâ hâtûnun artık bir diyeceği kalmadığından müte'addid şeyhler etrafdan iltimâs etdirerek taraf-ı dâ'iyâneme hayli tezkireler vurûd etmiş ise de dâ'îleri dahî bir tarafı iltizam etmeyerek evkâf-ı hümâyun müfettişi efendi dâ'îlerinin tahkîk ve i'lâmına havâle edüp mûmâ-ileyh dâ'îleri dahî Bâb-ı Âlî tarafından hakkında iltimâs vukû' bulan şeyhin ehil olduğuna meşâyih şehadet

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

edüp ve kendisi tarîk-i Sadiye'den olub şart-ı vâkıfa dahî muvafakat etmiş olduğunu göstermiş olduğuna binâ'en bir mâh mukaddem şeyh-i merkûm tercih ve intihâb olunarak evrakı el-ân aklâmda devr etmekde bulunmuş ve bu defa hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı hazret-i mehd-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye takdîm-i arzuhâl eden bıçakcı esnafından ise de kendisi hayli müsinn ve sulehâdan olduğu ihbâr kılınmış ve mezkûr tekye arsasının yevmiye iki çift nânı ve bir mikdâr lahm ta'yîni ve mâhiye yirmi iki buçuk guruş vazifesi olduğu rehîn-i ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 17 Ra. Sene 1265 / [10 Şubat 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve sûret-i işâr-ı âlîlerine nazaran mezkûr tekye arsası bir mâh mukaddem şeyh-i mûmâ-ileyhe tevcîh olunmuş olduğuna ve mûmâ-ileyh Ahmed Efendi dahî sulehâdan bulunduğuna binâ'en bundan böyle bu makûle bir şey vukû'unda efendi-i mûmâ-ileyhin dahî icrâ-yı mesrûriyeti şeref pîrâ-yı sunûh u sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âli-yi semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Ra. Sene1265 / [13 Şubat 1849]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 9

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 Z. Sene 1265 / [8 Kasım 1849]

Konusu: Kış mevsiminin gelmesi üzerine şeyhülislamın Sahilsarayından konağına (Darulfetva'ya) naklinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i cihân -dâme fi-hıfzi'l-meliki'l-mennân- pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin nice şuhûr ve a'vâm serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde bi's-sıhhat ve'l-âfiye ârâyiş-efzâ-yı şevket u şan buyursun [Âmin boşluğu] Sâye-i ihsân vâye-i cenâb-ı mülûkânelerinde

sâhilhâne-i dâ'îyenemizde ed'iyye-i hayriyye-i hazret-i şehîn-şâhîlerine iştiğal ile eyyâm-ı sayf güzeran edüp şitâiyyeye nakl mevsimi gelmiş olduğundan bu günlerde Daru'l-fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânemize izn u ruhsat-i seniyye-i mülûkâneleri erzan buyurulması husûsunu bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i cihân-bânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı muhlisânemize ifâde ve iş'âra himem-i âliyyeleri masruf buyurulmak bâbında irâde menût şîme-i âtıfetleridir

Fi 21 Z. Sene 1265 / [7 Kasım 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve istîzân-ı vâlâ-yı semîhaneleri üzre bu günlerde Dâru'l-fetva'ya nakl ve azîmet buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Z. Sene 1265 / [8 Kasım 1849]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 9

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 M. Sene 1266 / [13 Aralık 1849]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliği tertibinde münhal bulunan pâyenin, Harputlu Hoca Abbas Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskerliği rütbesinde bulunan dâ'iyâne bir aded noksan tertîb etmiş olduğundan İstanbul rütbesinde bulunan du'âcılarından birine Anadolu pâyesi ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurularak itmam-ı nizam iktizâsından olup İstanbul rütbesinde Kütahiyevî fazîletlü Hoca Ahmed Efendi dâ'îleri baş eski bulunmuş ise de li-hikmetillâhi te'âlâ menzûl olduğundan lisanı söylemeyüb harakete dahî bir vechile mecâli olmamağla ikinci eski bulunan fazîletlü Harprutî Hoca Abbas Efendi dâ'îlerine çend ruz akdem avâtıf-ı alem-şümul-i

cenâb-ı cihân-bânîden İstanbul kazâsı tevcîh ve ihsân-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş idi diğer tezkire-i dâ'iyânemde istîzân olunduğu üzre mûmâ-ileyh Abbas Efendi dâ'îleri işbu ihsân-ı şâhânenin îfâ-yı teşekkürü zımnında atebe-i gerdun-mertebe cenab-ı tâcidariye nâsiye-i say-ı ubudiyyet olmasına eslaf-ı dâ'iyâne ruhsat-ı seniyye erzan buyurulduğu üzre irâde-i ihsân-âde-i hazret-i kîte-i sitalini şeref-sudûr buyurulduğu hâlde ruhsude-i hâk-pây-ı şâhâne olduğu esnada keriha-i ilham-seriha-i mülûkâneden mûmâ-ileyh dâ'îlerine şifahen Anadolu pâyesi inâyet ve ihsân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulur ise ihsân-ale'l-ihsân olmağla ulemâdan müsinn u ihtiyâr bir du'âcılarının be-tekrar ediyye-i hayriyesine mahzar olunacağı hâtir-güzer-ı muhlisânemiz olup gerçi bu husûs resmen istîzân kabilindan olmayup beynanada derkâr olan tarh-ı teklife mebnî ihtar olarak ancak zât-ı âlîlerine tahrîre mübâderet kılınmış olduğu ve eğer mizac-ı mekârim-imtizac-ı hazret-i cihân-dârîye muvâfik olmadığı takdirde işbu tezkire-i hulusverî lağv mesabesinde olarak keen-lemyekün hükmüne konmak bâbında irâde menût-i şîme-i âtıfetleridir

Fi 27 M. Sene 1266 / [13 Aralık 1849]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyh hazretlerinin huzûr-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-dârîde icrâ-yı teşekkürü esnasında kendüsüne Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi ihsân buyurulacağından şeref-sünuh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı mekârim ihtivâsı üzre beyân-ı keyfiyyete ibtidâr kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 M. Sene 1266 / [13 Aralık 1849]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 10

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Ca. Sene 1266 / [21 Mart 1850]

Konusu: Leskofçalı Hilmi Efendi'nin padişaha övgü gayesiyle telif ve takdim ederek karşılığında açıktan ruûs tevcih edilmesi talebinin uygun görülmediği, kendisine ruûs imtihanına girmesinin tavsiye olunması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Leskofçalı Hilmi Efendi nam dâ'îleri evsâf-ı cemîle-i hazret-i şâhâneyi şâmil tertîb etmiş olduğu risâleyi bir kıt'a arzuhâline leffen mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i mülûkâneye takdîm edüb bu mülâbese ile hâkk-ı dâ'iyânesinde ru'ûs-ı hümâyûn meymenet makrununa niyaz u istirhâm etmiş olduğundan risale-i mezkûre, arzuhâliyle bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp merkûmun sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin taraf-ı muhlisânemizden iş'ârı irâde-i aliyye-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı meâli ihtivâsından olduğu tahrîr buyurulmuş ve risale-i mezkûre bi'l-mütâla'a müfâd-ı kârin-i ittıla'-ı dâ'iyânemiz olmuş ise de zât-ı vâlâlarının dahî manzûr-ı âlîleri buyurulmuşdur eğer kendüsü tertîb etmiş ise ve veznen ve ma'nen kusuru olduğundan adem-i istihkâkını beyân veyahud şuradan buradan cem etmiş ise bu cihetle dahî ehliyet ve haysiyet ashâbından olmadığı ayân olmağla bu makûle husûsatın hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdimi sadaka arzuhâli demekden ibâret olup bu takdirce mebzul-ı âlemyân olan ihsân-ı bî-pâyân-ı hazret-i şahâneden sadaka-i ser-efser-i cenâb-ı cihân-bânî olarak merkûm dâ'îlerine iki üç yüz guruş kadar atiyye-i behiyye inâyet u ihsân buyurulması münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de yine her hâlde emr ü irâde-i seniyyeye mütevakkıf idüğü ve istid'â etmiş olduğu ru'ûs-ı hümâyûn husûsu ma'lûm-ı âlileri buyurulduğu üzre şimdi açıkdan ru'ûs-ı hümâyûn verilmeyecek olup ileride tasmim olunan imtihân-ı beyne't-talebe icrâsına bed' olundukda merkûm dahî bi'l-ihbâr dâhil olarak ehliyet ve istihkâkı nümâyân oldukda bi't-tab' ru'ûs-ı hümâyûn ile bekâm buyurulacağı rehîn-i ilm-i âlîleri buyurulması ve risale-i mezkûre suy-ı sâmilerine i'âde ve tesyir kılınmış olmağla ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 7 Ca. Sene 1266 / [21 Mart 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pirâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve icâbı icrâ buyurulmak üzre risale-i mezkûre

tevkîf kılınmış ve mûmâ-ileyhin ber-minvâl-i muharrer ru'ûs-ı hümâyûn ile bekâm olacağı sûret-i iş'âr-ı âlîlerinden anlaşılmış olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Ca. Sene 1266 / [21 Mart 1850]

Sahife No: 10

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 Ca. Sene 1266 / [25 Mart 1850]

Konusu: İstanbul rütbesinde bulunanlardan iki zâtın vefâtı üzerine münhal pâyelerin Medîne-i münevvere kadısı Emîn Efendi ile Edirne Meclisi azasından Ömer Hüsameddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre tarîk-i ilmiyyede sudûr ile İstanbul rütbesinde bulunan dâ'iyâna, avâtıf-ı âlem-şumûl-ı cenâb-ı cihân-bânîden ma'âş-ı mu'ayyen tahsis buyurulmuş olduğundan o rütbelerde mevcud bulunan dâ'îyan ziyâde ve noksan kabul etmeyüb *cenâb-ı hudâvend, şehîn-şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin ömr u ikbâl-ı hümâyûnların müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]*. Bu esnada bazı vefâyât vukû'uyla İstanbul rütbesine iki aded noksan tertib edüp itmâmı zımmında Haremeyn-i muhteremeyn rütbesinden iki aded dâ'îlerinin bâ-pâye-i İstanbul rütbesine terfîleri lâzım gelmekle Haremeyn rütbesinde başeski bulunan Hemşinli İbrahim Zühdü Efendi dâ'îlerinin akdemlerde de bazı ahvâli tahrîr olunmuş ise de el-yevm menzûl olarak tekellüme dahî adem-i kudreti bedîdar olduğu ve ikinci eski olan Teşrîfâtizâde Said Efendi dâ'îleri dahî bu kabilden olup terfî-i merâtibe şayan olmadıklarından şimdilik bunlardan sarf-ı-nazarla üçüncü eski bulunan sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kâdîsı Osman Efendizâde Emîn Efendi dâ'îleri bundan akdemlerde bazı hıdemât-ı şer'iyyede istihdâm olunarak kıdem-i tarîki bulunmuş ve hayli müsinn u ihtiyâr bir dâ'îleri olup hatta iki sene mukaddem oğluna İzmir mevleviyeti tevcîh u ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurularak şâd-kâm buyurulmuş ise de bu defa kendisinin işbu kibr-i sinninde isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi zımmında uhdesine İstanbul pâyesi tevcîhiyle mesrûriyeti husûsu ve bir de her ne kadar resmen değilse de bazı mertebe mesalih-i Devlet-i aliyyede istihdâma seza, ehliyyet ve haysiyyet ashâbından

münâsib olan dâ'îyanın terfî'-i rütbe ile müteheyyi bulunmak lüzumundan olmağla Mekke-i mükerreme pâyesi olup hâlâ Edirne meclis a'zâsından Celal Efendi hafîdi Ömer Hüsameddin Efendi dâ'îleri her vechile ashâb-ı dirâyet ve ehliyet ve haysiyet-numayan, ilm u fazlla âreste ve âtıfet-i seniyyeye şâyeste bir dâ'îleri olup Edirne Meclisi erbâbı ve sâ'ir vucuh-ı belde bi'l-umum hüsn-i sulükundan izhar-ı hoşnudiyyet etmekde oldukları ve ba-husûs mûmâ-ileyhin ahvâl-i hazırası devletlü fehametlü sadrazam hazretlerinin dahî ma'lûmları olduğundan terfi'-i rütbesi husûsunu muşarun-ileyh hazretleri dahî tensib buyurmuş olduklarından mûmâ-ileyh dâ'îlerinin dahî İstanbul pâyesi tevcîhiyle bekâm buyurulması husûsu emr ü irâde-i ihsân-âde-i hazret-i kîtî-sitânîye mütevakkıf idüğünden bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı muhlisâne-mize ifâde ve iş'âra sarf-ı himmet-i vâlâ-yı ni'metleri menût-i şîme-i âtıfetleridir

Fi 9 Ca. Sene 1266 / [23 Mart 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâ Emîn ve Ömer Hüsameddin Efendilere pâye-i mezkûrun tevcîh olunması şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Ca. Sene 1266 / [25 Mart 1850]

Sahife No: 11

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Selh Ca. Sene 1266 / [13 Nisan 1850]

Konusu: Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Abdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Ayıntab

kazâsı tevcîhe salâhiyet kesb etmiş olduğundan hâlâ reis-i Meclis-ı Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye devletlü Ârif Paşa hazretlerinin İmâmı Bursa müderrislerinden Abdullah Efendi dâ'îleriyle bazı mevleviyet istid'âsında hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl eden dâ'iyan hakkında istimzâcı hâvi çend rûz akdem tesyîr-i sûy-i sâmîleri kılınan tezkire-i dâ'iyânem hâmişine ehliyet ve haysiyet ashâbından kangısı şâyeste ise ona tevcîhi husûsu emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş olduğu tahrîr buyurulmuş bu husûsda hakkâniyet mütâla'a olunur ise ehliyet ve haysiyeti olan yirmişer-yirmi beşer senelik müderrisînden bazı dâ'îyan bulunmuş ise de bunlar taşralarda bazısı niyâbet-ı şer'iyelerde ve bazısı memûriyet-i sâ'irede bulunarak temettû' etmekde olmalarıyla kendileri tâlib olmayub bu makuleleri arayub münâsibe tevcîh etmek dahî adîmü'l-imkân olduğundan el-hâletü hâzihi tâlib olan mûmâ-ileyh Abdullah Efendi dâ'îleriyle bir de arzuhâl takdîm edenlerden hatırda olan Nuh Nâci Efendi dâ'îleri olup ancak mûmâ-ileyh Abdullah Efendi'nin Nuh Nâci Efendi'ye nisbetle ilm u dirâyet olarak kendisi dahî sahib-i temkin olduğundan başka kıdem-i tarîki olarak rütbesi dahî ileride bulunmuş ise de yine her hâlde tevcîhi husûsu emr ü irâde-i mekârim-âde-i hazret-i şehîn-şâhîye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âr-ı himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi. [Tarihsiz]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile kazâ-i mezkûrun mûmâ-ileyh Abdullah Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh Ca. Sene1266 / [13 Nisan 1850]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 12

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 9 C. Sene 1266 / [22 Nisan 1850]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının müderrisîn-i kirâmdan Abdullah Şevki Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının ise Dârulhadis-i Süleymâniye Medresesi müderrisine tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ İmâm-ı sani-i hazret-i cihân-bânî müderrisîn-i kirâmdan mekremetlü Abdullah Şevki Efendi dâ'îlerine mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazâsının tevcîhi husûsunu bu dâ'îlerinin hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneden istimzaç etmemize emr ü irâde-i mekârim-âde-i kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulmuş olduğunu hâlâ İmâm-ı evvel cenâb-ı şehriyârî semahatlü efendi hazretleri taraf-ı dâ'iyânemize şifahen ifâde etmiş olup *Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerine ömr u ikbâl -i hümâyûnlari ilâ kıyami's- sâ'a ber-devam buyursun [Âmin boşluğu]*. Tarîk-i ilmiyyede ve taraf-ı sâ'irede bulunan her bir dâ'îyan veli-i ni'met-i cihân pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin ömr-i ikbâl-i hümayûnları ilâ kıyamü's-sâa ber-devâm buyursun tarîk-i ilmiyyede ve turuk-ı sâ'irede bulunan her bir dâ'îyan dâ'î-i hâss-ı bendegân-ı bahirü'l-ihtisâsları olduklarından bu bâbda ve her hâlde ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîleri mesâha-i pîrâ-yi sudûr buyurulur ise bi'l-imtisâl derhal muktezâsı icrâ olunacağı ve merâtib-ı müderrisînden Darülhadis-i Süleymâniye Medresesi müderrisi olan dâ'îleri reîsü'l-müderrisîn olduğundan mahrec mevleviyetlerinden evvel-be-evvel tevcîhe selâhiyet kesb etmiş olan mevleviyetin uhdesine tevcîhi resm-i âdi hükmünde gibi olduğundan bundan sonra vakt-i tevcîhi tekarrub etmekde olan Yenişehir-i Fenar Mevleviyeti'nin dahî emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı tâc-dârî şerf-sudûr buyurulur ise zikrolunan Dârulhadis-i Süleymâniye Medresesi müderrisi du'âcılarına tevcîh ve ihsân-ı hazret-i şâhâne buyurulacağı rehîn-i ilm-i âtıfetleri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

M.
Ârif Hikmet

Ma'rûz-i bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı mekârim-eser-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Selanik kazâsının mûmâ-ileyh Şevki Efendi'ye ve vakt-i tevcîhi tekar-

rub etmekde olan Yenişehir-i Fenar Mevleviyeti'nin dahî medrese-i mezkûre müderrisi efendiye tevcîh olunması şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu rehin-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 C. Sene 1266 / [22 Nisan 1850]

Sahife No: 13

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 C. Sene 1266 / [23 Nisan 1850]

Konusu: Yez mevsiminin yaklaşması nedeniyle şeyhülislamın sahilhanesine taşınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ve feyyâz-ı mutlak şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin nice şuhûr ve a'vâm serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde bi's-sıhha ve'l-âfiye ömr u ikbâl-i nâ-mütenâhiler ile ber-devam buyursun [Âmin boşluğu]. Lillâhi'l-hamd ve'l-minne sâye-i mekârim-vâye-i mülûkânelerinde Daru'l-fetvâ'da da'avât-ı hayriyye-i cenâb-ı şahanelerine iştiğal ile eyyâm-ı şitâ güzerân ederek havalar kesb-i letâfet etmiş olduğundan sâhilhânelere nakl mevsimi gelmiş olduğundan bu günlerde sâhilhâne-i dâ'iyânemize naklimiz husûsuna izn u ruhsat-ı seniyye-i hazret-i tâc-dârî erzan buyurulmak niyazında olduğumuzu bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı cihân-bânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 10 C. Sene 1265 / [23 Nisan 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i şehane buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri vechile sâhilhâne-i

âlîlerine nakl buyurulması şâyân buyurulan müsâ'âde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 C. Sene 1266 / [23 Nisan 1850]

Sahife No: 13

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 C. Sene 1266 / [7 Mayıs 1850]

Konusu: Osman Paşazâde Nuri Bey'in Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihi talebinin incelenmesi sonucu, kendisine uygun bir arpalık ve Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Osman Paşazâde Nûri Bey dâ'îleri mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı mihr-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye takdîm etmiş olduğu arzuhâl bir kıt'a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize görderilip mûmâ-ileyh dâ'îlerinin sûret-i istid'âsına nazaran bu bâbda olan mütâla'a-ı hâlisânemizin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş olduğundan bi'l-mütâla'a keyfiyet karine-i ittıla'-ı muhlisânemiz olup mûmâ-ileyh dâ'îleri tarîk-i tedrîse duhûlünden berü otuz yılda bir Yenişehir-i Fenar Mevleviyeti'ne nâ'il oldum akranlarım İstanbul rütbesini ihraz etmişlerdir deyü ifâde etmiş ise de ma'lum-ı atûfileridir ki kat'-ı merâtib ve neyl-i manâsıb husûsusu tâli'a menût bir keyfiyet olup akranlarından ve kendünden beş yıl mukaddem tarîka dâhil olmuş bazı dâ'îyan hâlâ müderris bulunmuş ve mîr-i mûmâ-ileyh geçen sene yine tenzil-i tarîk husûsuna teşebbüs edüp ve Tâhir Paşa merhûma münâsebet-i külliyyesi bulunduğundan merhûm-ı müşârun-ileyh bu husûslar içün taraf-ı dâ'iyâneme gelüp müzâkere olundukda tebdîl-i tarîk husûsunu merhûm kendisi aslâ tecvîz etmeyüp mîr-i mûmâ-ileyh nush u pend olunmak üzre karar verilmiş ve mûmâ-ileyh dâ'îleri nefsinde sâlih ve kadr-i kifâye tahsil-i ilm etmiş ise de tarîk-i âhara el verecek derecede cerbezesi teferrüs olunamamış idügünden ol vakit tarafeynden kendisine nush u pend olunarak iskât olunmuş idi bu takdirce irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî buyurulduğu hâlde sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede uhdesine Mekke-i mükerreme pâyesiyle rütbesine göre evvel-be-evvel düşen bir arpalık tecvihi

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

mümkün ise de zannım bununla memnûn ve mutayyeb olmayacağı anlaşılmış zîra masârıfı ziyâdece olduğunu beyân edüp masârıfına kifâyet edecek mertebe ma'âş niyâzında olmuş bu ise Devlet-i âliyye-i ebedü'd-devâmın bu kadar kesret-i masârıfı esnâsında Hazîne-i celîle'ye açıkdan bu makûle husûsu tahmil hadd-i dâ'iyânemizden bîrun bir keyfiyet olduğundan yine her hâlde emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idügünden ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 21 C. Sene 1266 / [4 Mayıs 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhe Mekke-i mükerreme pâyesi ile rütbesine göre evvel-be-evvel düşen bir arpalık tevcîhi mümkün olacağı iş'âr-ı âlîlerinden anlaşılmış olmasıyla ol vechile icrâ-yı iktizâsı şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i zıllullâhî muktezâ-yı ma'âlî ihtivâsından bulunduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 C. Sene 1266 / [7 Mayıs 1850]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 14

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 B. Sene 1266 / [25 Mayıs 1850]

Konusu: Ramazanda huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini Yakovalı İbrahim Efendi'nin okutmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şehr-i Ramazın-ı kesîrü'l-feyezânda huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîde kırâ'at olunan tefsîr-i şerîf derslerinde mukarrir bulunan Yakovalı İbrahim Efendi dâ'îleri sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede İzmir mevleviyetiyle bekâm buyurulmuş olduğundan mukarrirlik-i mezkûr ba-irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı şahane Filibeli es-Seyyid Halil Efendi dâ'îlerine ihsân-ı mülûkâne buyurulup mûmâ-ileyh es-Seyyid Halil Efendi dâ'îlerinin dahî

uhdesinde bulunan Babü's-saadetü'ş-şerîfe ağaları hâceliği Akşehirli Hasan Fehmi Efendi dâ'îlerine inâyet-i şâhâne buyurulmuş idi bu makûle mevleviyet ile bekâm buyurulan dâ'îyan hasbe'l-kânûn mukarrirlikden ihrâc olunarak hizmet-i lâzimesini yerine memur buyurulan dâ'îleri ru'yet etmek usûlünden ise de mûmâ-ileyh İbrahim Efendi dâ'îleri işbu sene-i mübârekede huzûr-ı hümâyûnda kırâ'at olunacak dersi yine ben takrir ederim deyü ısrar etmekde olup mâhaza huzûr-ı şâhâne dersine mukarrirîn bulunan efendiler ve sâ'ir muhatabîn dâ'îleri kırâ'at olunacak dersleri bir iki ay mukaddem mütala'a ve müzâkere edegeldiklerinden mukarrir tebeddülünde tertib-i rütbe iktizâsıyla dersleri dahî tebeddül etmekle mûmâ-ileyh İbrahim Efendi dâ'îlerinin ahlâkı cümleye ma'lûm olduğu üzre mütearefin hilâfı olduğundan diğer mukarrirîn du'âcıları dahî ne mahalden ders mütâla'a edeceklerine mütehayyir kalarak an-be-an taraf-ı dâ'iyânemizde istifsâr etmekden hâli olmadıklarından mûmâ-ileyh İbrahim Efendi dâ'îleri bu sene dahî ders takrir etmesine ruhsat-ı aliyye-i şâhâne buyurulur mu yoksa usûlü üzre yerine mukarrir olan mûmâ-ileyh Halil Efendi dâ'îlerinin takrir etmesine mi irâde-i seniyye-i mülûkâne buyurulur husûs-ı mezkûrı bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulur ise mukarrirîn-i mûmâ-ileyhim du'âcılarına ifâde olunmak içün savb-ı dâ'iyânemize iş'âr buyurmaları bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 13 B. Sene 1266 / [25 Mayıs 1850]

Ârif Hikmet

Râha-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı meâli-mevfûr-ı hazret-i zıllullâhî buyurulmuş ve bi-mennihi te'ala iş bu sene-i mübârekede huzûr-ı hümâyûnda kırâ'at olunacak dersi mûmâ-ileyh İbrahim Efendi'nin takrîr eylemesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 B. Sene 1266 / [25 Mayıs 1850]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 15

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 Receb Sene 1266 / [31 Mayıs 1850]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak derslerde görev alacak müderrislere Yozgatlı Mehmed Fazıl Efendi'nin de dahil olmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı feyz-i-nüşûr-ı cenâb-ı mülûkânede kırâ'at olunan deslere duhûl niyazıyla mihr-i ulyâ-yı saltanat devletlü ismetlü aliyyetü'ş-şân efendimiz hazretlerine takdîm-i arzuhâl eden müderrisînden mekremetlü Yozgadî Mehmed Fazıl Efendi dâ'îlerinin arzuhâli bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp mûmâ-ileyhin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin savb-ı dâ'iyânemizde istiş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı ma'âlî ihtivâsından olduğu tahrîr buyurulmuş mûmâ-ileyh dâ'îleri madem ki ol makam-ı aliyeye takdîm-i arzuhâl ile istirhâm etmiş bi-mennihi te'âlâ şehr-i Ramazân-ı kesirü'l-feyezana karîb huzûr-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i şâhâne derslerinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcılarının tertîb defteri esnasında sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı şehîn-şâhîde mûmâ-ileyh dâ'îleri dahî bi'l-idhal husulü ümniyesiyle mesrur olacağı rehîn-i ilm-i âlîleri buyurul-dukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 19 B. Sene 1266 / [31 Mayıs 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzur-ı meâli-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile defter-i mezkûrun tertibi esnasında efendi-i mûmâ-ileyhin dahî bi'l-idhâl husûl-i mesrûriyyeti şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fi 19 Receb Sene 1266 / [31 Mayıs 1850]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 15

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 Ş. Sene 1266 / [29 Haziran 1850]

Konusu: Rumeli Kazakskerliği'nin Arapzade Hamdullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîk-i ilmiyyenin münâvebe-i manâsıb-ı müntehâsından olan Rumeli Kâdîaskerliğinin tebdîli vukû'unda münâsibi olub müteheyyi bulunan dâ'îlerine va'd-ı cenâb-ı şâhâne buyurularak çend mâh mukaddem tebşîr buyurula gelmiş ise de böyle akdemce tebşîr olunması pek de münâsib olmayub yakışık almayacağından vakt-i merhûnunda hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i mülûkâneden bi'l-istîzân icrâsı husûsuna emr ü irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı kîtî-sitânî sâniha-pîrâ-yı sudûr buyurulduğuna mebnî hâlâ Rumeli kâdîaskeri semehatlü Efendi dâ'îlerinin işbu Şabanü'l-muazzamı gâyetine müddet-i mu'ayyenesi hitâma resîde olacağından vakt-i merhûnu gelmiş olmağla kâdîaskerlik-i mezkûre müteheyyi bulunan sâbıkâ Rum Kâdîaskeri Arabzâde semâhatlü Hamdullah Efendi dâ'îleri hasbe't-tarîk növbetli bulunmuş ise de tevcîhi husûsu emr ü irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şâhâneye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-âra-yı cenâb-ı cihân-bânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemiz ifâde ve iş'âra himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 15 Ş. Sene 1266 / [28 Haziran 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr–ı alileri vechile kâdîaskerlik-i mezkûrun muşârun-ileyh Hamdullah Efendi hazretlerine tevcîhi sâliha-i zîb-i sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş. Sene 1266 / [29 Haziran 1850]

Sahife No: 16

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 Ş. Sene 1266 / [29 Haziran 1850]

Konusu: Bilâd-ı erbaa mevleviyetlerinden Edirne kazasının, sâbık Sofya Kadısı İzvinli Mustafa Zihni Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Erba'a mevleviyetlerinden Edirne kazâsının vakt-i tevcîhi olduğundan ba-i'tibâr-ı mahrec Üsküdar pâyesiyle sâbıkâ Sofya Kâdîsı İzdinli Mîr es-Seyyid Mustafa Zihni Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh edüp mûmâ-ileyh dahî müsinn u ihtiyâr, şayeste-i âtıfet-i seniyye bir dâ'îleri bulunmuş ise de tevcîhi husûsu emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şâhâneye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pay-ı ihsân-fermâ-yı hazret-i cihân-bânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemiz ifâde ve iş'âra himem-i aliyyeleri masruf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 15 Ş. Sene 1266 / [28 Haziran 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhaneleri vechile kazâ-yı mezkûrun efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi atûfet-efzâ-yı sunûh u sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı zıllullâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âli-yi Meşîhat-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş. Sene 1266 / [29 Haziran 1850]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 16

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 21 Ş. Sene 1266 / [2 Temmuz 1850]

Konusu: Hoca Abdurrahman Efendi tarafından, oğlu müderris Mustafa Tevfik Efendi'ye mevleviyet tevcihi ricasının, kendinden önce daha kıdemliler olması nedeniyle usûle uygun olmayacağından, yalnız mahrec mevleviyeti pâyesi tevcihiyle yetinilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hoca Abdurrahman Efendi dâ'îleri oğlu müderrisînden es-Seyyid Mustafa Tevfik Efendi dâ'îlerinin mevleviyetle bekâm buyurulması husûsunu mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl ile ricâ ve niyâz etmiş olduğundan arzuhâl-i mezkûr bir kıt'a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp keyfiyetin istişârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı ma'âlî ihtivâsından olduğu tahrîr buyurulmuş mûmâ-ileyh dâ'îleri bu husûsu emel ederek taraf-ı muhlisânemize dahî ifâde etmiş olduğundan kendisine cevab verilmiş idi ki oğlunun rütbesi henüz mevleviyete muvassıl olmayup ilerüsünde otuz beş kırk senelik müderrisin olup her biri uhdelerine mevleviyet tevcîhine intizarda bulunduklarından bunların hakkı olan mâhiyelü manâsıb-ı mevleviyet oğluna tevcîh olunduğu hâlde bir takım müsinn u ihtiyâr kudemâ-yı müderrisînin kesr-i kulublerine badi olacağı emr-i aşikâr olmağla bu sûrette temettu-ı mansıbı feda ederek muvassıl-ı Bilâd-ı Erba'a olmak üzre yalnız mahrec mevleviyeti pâyesine rızâ-dâde olur ise erbâbı çok görmeyüp bu vechile irade-i ihsan-âde-i hazret-i kîtî-sitânî şeref-sudûr buyuruldukda sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı şehîn-şâhîde icrâ olunacağı kendisine tefhîm olundukta bu husûsa izhar-ı memnuniyet ederek gerek kendisi ve gerek oğlu rızâdâde olmuşlar idi el hâletü hâzihî kendisi ve oğlu işbu inâyet u ihsân-ı mülûkâneye razı olmuşlar ise de icrâsı husûsu behamehâl emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i cihân-bânîye arz u ifâde ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî sâliha-pîrâ-yı sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 20 Ş. Sene 1266 / [1 Temmuz 1850]

Ârif Hikmet

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi’-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı mekârim-menşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyh Mustafa Tevfik Efendi'ye muvassıl-ı Bilâd-ı Erba‘a olmak üzre yalnız mahrec mevleviyeti pâyesi tevcîhi şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Ş. Sene 1266 / [2 Temmuz 1850]

Sahife No: 17

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 Ş. Sene 1266 / [2 Temmuz 1850]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isim ve rütbelerine göre hazırlanan defterin takdim edildiği.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te‘âlâ ve tekaddes şevket-me‘âb kudret-nisâb velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî-ni‘met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerini ömr u ikbâl -i na-mütenahî ve übbehet ü iclâl-i sermedî ile nice şuhûr u a‘vâm serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde bi's-sıhha ve'l-âfiye ârâyiş-efzâ-yı şevket ve hilâfet buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref-duhûli tekarrub etmiş olan şehr-i Ramazan-ı kesîrü'l-feyezânde mübârek ve mes‘ûd huzûr-ı meyâmin-mevfûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ’at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecalis-ı âlisinde bulunacak müderrisîn efendiler du‘âcılarının rütbeleri iktizâsınca bir kıt‘a defteri tertîb olunarak leffen mersûl-i sûy-ı âlîleri kılınmış olmağla defter-i mezkûru bir vakt-i münâsibinde pâye-i serîr-i şevket masîr-i cenâb-ı mülûkâneye arz u takdîmine himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Mezkür

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetva-penâhîleri ile zikrolunan

defter manzûr-ı âlî-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve defter-i mezkûr tevkîf kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Ş. Sene 1266 / [2 Temmuz 1850]

Sahife No: 17

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 N. Sene 1266 / [18 Temmuz 1850]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Hamdullah Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Cumartesi günü huzura kabulünün uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri olduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlü efendiler ile İstanbul kâdîsı fazîletlü efendiler du'âcılarının hîn-i nasblarında li-ecli't-teşekkür atebe-i gerdûn-mertebe-i cenâb-ı mülûkâneye nâsiye-sa'y-ı ubûdiyyet olarak kesb-i teşerrüf ve mübâhât-ı tefehhur edegeldikleri resm-i âdi-i Saltanat-ı Seniyye'den olup bu defa avâtıf-ı âlem-şumûl-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden Rumeli Kâdîaskerliği Arabzâde semâhatlü Hamdullah Efendi hazretleri dâ'îlerine tevcîh ve ihsân-ı hazret-i şâhâne buyurulup ancak nasbı Ramazan-ı şerîfe tesadüf etmekle ruhsâde-i hâk-pây-ı kâm-bahşâ-yı hümâyûn olmasına müşarun-ileyh dâ'îlerine müsâade-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bâni şeref-sudûr buyurulur ise şimdiden emr ü fermân-ı hazret-i şâhâne buyurulur yahud ba'de'l-îydde tevkîfim irâde-i seniyyye-i cenâb-ı mülûkâne buyurulur bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i kîtî-sitânî sâliha-pîrâ-yı sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi. [Tarihsiz]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve efendi-i müşârun-ileyh

hazretlerinin işbu Cumaertesi gecesi Mabeyn-i hümâyûn-ı mülûkâne cenâb-ı âlîsine i'zâm buyurulması şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 N. Sene 1266 / [18 Temmuz 1850]

Sahife No: 18

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 N. Sene 1266 / [7 Ağustos 1850]

Konusu: İstanbul Kadısı Abbas Efendi'nin vefatı üzerine yerine Mehmed Zeki Efendi'nin tayini gerektiği halde, Rumeli Kadıaskeri'nin birâderzâdesi olması nedeniyle uygun olmayacağından, kendisine Anadolu pâyesi tevcih edilmesiyle yetinilmesi ve ondan sonra sırada bulunan Ali Raif Efendi'nin İstanbul Kadılığına tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ve feyyâz-ı mutlak şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i-âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerine bi's-sıhha ve'l-afiye etval-i ömr ihsân buyursun [Âmin boşluğu]. Anadolu Kâdîaskerliği pâyesiyle hâlâ İstanbul Kâdîsı Abbas Efendi irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğundan kazâ-i mezkûra müteheyyi' bulunan dâ'îyandan İstanbul rütbesinde baş eski bulunan Arabzâde Saadeddin Efendizâde fazîletlü Mehmed Zeki Efendi dâ'îleri ile rütbe-i mezkûreden ikinci eski olan Meşrebzâde Efendizâde fazîletlü Ali Raif Efendi dâ'îleri bulunmuş ve mûmâ-ileyhimânın ikisi dahî hânedân-ı ulemâdan neş'et etmiş asîl ve nesîl du'âcıları ise de Zeki Efendi dâ'îleri hâlâ Rumeli kâdîaskeri semâhatlü Hamdullah Efendi du'âcıları birâderzâdesi olmak hasebiyle bir vakitte böyle muttasıl iki mansıbda yakın akraba bulunması pek de münâsib olmayup zâhiren Ali Raif Efendi dâ'îleri ashâb-ı cerbezeden olup dirâyeti Zeki Efendi'den ziyâdece olmağla memur olduğu hidemât-ı seniyyeyi güzelce idâre etmesi mülâhaza olunduğundan Zeki Efendi dâ'îlerine münhal olan Anadolu pâyesi tevcîh ve inâyet ve mûmâ-ileyh Ali Raif Efendi dâ'îlerine İstanbul kazâsı tevcîh ve ihsân buyurularak ikisi dahî memnun ve mutayyeb olup bi's-sıdk ve'l-ihlâs cânib-i seniyyü'l-cevânib-i hazret-i hilâfet-penâhîye muvâzıbı oldukları da'avât-ı hayriyyeye be-tekrar iştiğâl etmeleri husûsu hâtır-güzâr-ı muhlisâne-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

miz olmuş ise de bu hâtıra kabilinden olup husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i kîtî-sitânî arz u istîzân ve mizac-ı mekârim-imtizâc-ı cenâb-ı şâhâneye muvâfakat etmediği hâlde her ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-bânî şeref-sudûr buyurulur ise ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Mezkur

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-menşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile mûmâ-ileyhimâdan Zeki Efendi'ye pâye-i mezkûrun ve Ali Raif Efendi'ye dahî zikrolunan İstanbul kazâsının tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olduğu rehîn-i ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 N. Sene 1266 [7 Ağustos 1850]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 18

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 28 Za. Sene 1266 / [5 Ekim 1850]

Konusu: Sâbık Sofya kadısı İlyas Efendi'ye Mekke-i Mükerreme pâyesi ve sâbık Maraş kadısı ve tabib-i hâssa Muhyiddin Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlileri buyurulduğu üzre semâhatlü Abdulhak Efendi hazretleri birâderi sâbıkâ Sofya Kâdîsı İlyas Efendi dâ'îlerine Mekke-i mükerreme pâyesi ve Bilâd-ı Devriye'den sâbıkâ Maraş Kâdîsı tabib-i hâssa Muhyiddin Efendi dâ'îlerine avâtıf-ı âlem-şumûl-ı cenâb-ı cihân-bânîden muvassıl-ı Bilâd-ı Erba'a olmak üzre bâ-i'tibâ[r]-ı mahrec İzmir pâyesi tevcîhi husûsuna emr ü irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulmuş olduğu zîb-efzâ-yı dest-i tekrîm olan tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsinden karîn-i ıttıla'-ı

dâ'îyânemiz olmağın derhal muktezâsı tanzîm ve icrâ ve lâzım gelen fermân-ı âlîşanları leffen mersûl-ı sûy-ı vâlâları kılınmış olmağla ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 26 Zilkade 1266 / [3 Ekim 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan fermân-ı âlîleri meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iktizâları icrâ buyurulmak üzre mezkûr fermân-ı âlîleri tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Za. Sene 1266 [5 Ekim 1850]

Sahife No: 19

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Z. Sene 1266 / [16 Ekim 1850]

Konusu: Mevleviyet kadılarının görev sürelerinin uzatılmaması kararının Bağdad Kadılığı için uygulanmayarak bu karardan istisna tutulması ve Bağdad Kadısı Şeref Efendi'nin görev süresinin iki ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ Bağdad Kâdîsı Hayatizâde mevâlîden Şeref Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesine ta'yîn-i şehr etmeyerek medd ihsân buyurulmasını eyâlet-i Bağdat vâlisi devletlü paşa hazretleri ba-tahrîrât iltimâs buyurmuşlar ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre mevleviyet mutasarrıfı bulunan dâ'iyânın müddet-i mu'ayyenelerine medd olunmak kat' olunmuş ise de Bağdad kâdîsı bulunan dâ'îyan haklarında olmayup hatta mûmâ-ileyh dâ'îlerinin selefine dahî iki ay medd ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurulmuş olmağla mûmâ-ileyh dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesine iki ay müddet inâyet ve ihsân-ı hazret-i mülûkâne buyurulması emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı cihân-bânîye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı kâmbahşâ-yı hazret-i şehîn-şâhiye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânî şerf-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyâne-

mizde ifâde ve iş‘âra himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 19 Z. Sene 1266 / [16 Ekim 1850]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve istîzân-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhin müddet-i mu‘ayyenesine iki mâh medd i‘tâ olunması şeref-rîz-i sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i Meşîhat-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Z. Sene 1266 / [16 Ekim 1850]

Sahife No: 19

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 M. Sene 1267 / [9 Kasım 1850]

Konusu: Filibe kazasının Bilâd-ı Erbaa rütbesine ilhak edilerek sâbık Ayıntab kadısı ve Ticaret Meclisi Müftüsü Mehmed Necib Efendi'nin Filibe Kadılığı'na tayininin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu defa Bilâd-ı Erba‘a rütbesine ilhakına ruhsat-ı seniyye-i hazret-i şâhâne buyurulan Filibe kazâsının vakt-i tevcîhi hulûl eylemiş olup ve kazâ-i mezkûrun henüz resm-i tarîka dâhil olmasıyla hükümet-i şer’iyesine mahrec mevleviyeti ma‘zûllerinden ve ashâb-ı dirâyet ve haysiyet ve erbâb-ı cerbeze ve reviyyetden bir dâ‘îlerinin memuriyeti icâbından görünmüş ve mahrec itibariyle sâbıkâ Ayıntab kâdîsı ve hâlâ Ticaret Meclis Müftîsi es-Seyyid Hâfız Mehmed Necîb Efendi dâ‘îleri evsâf-ı mezkûre ile mevsuf bulunmuş olduğundan el-hâletü hâzihî memûriyet-i mezkûresi uhdesinde ibkâ ve inkızâ-yı müddet-i hükûmetine kadar vekâlet ile idâre olunarak zikrolunan Filibe kazâsının işbu iki yüz altmış yedi senesi Muharremi gurresinden zabt etmek üzre efendi-i mûmâ-ileyh dâ‘îlerine tevcîh u ihsân buyurulması emr ü irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı

cihân-bânîye mütevakkıf olmağla husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cihân-kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i seniyyeleri masruf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 4 M. Sene 1267 / [9 Kasım 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile kazâ-i mezkûrun sûret-i muharrere üzre efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-ı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 M. Sene 1267 / [9 Kasım 1850]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 20
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 6 Muharrem Sene 1267 / [10 Kasım 1850]
Konusu: Kış mevsiminin gelmesi nedeniyle şeyhülislamın Meşihat'a taşınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes hazretleri şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz ve velî-ni'met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretlerini meddi'l-şuhûr ve'l-a'vâm serîr-i ma'delet-masîr-i şâhânelerine bi's-suhha ve'l-âfiye mesned-ârâ-i hilâfet buyursun [Âmin boşluğu]. Sâye-i merâhim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede mustazıl olarak sâhilhâne-i dâ'îyenemizde vecibe-i zimmetimiz olan ed'iyye-i hayriyye-i hazret-i kîtî-sitânîye bi'l-izzu ve'l-âsâl muvâzabetle eyyâm-ı sayf güzerân etmiş ve bundan böyle rüzgar ve havalarda şiddet ve bu vechile ıyab u zihab husûsunda bir nev' usret derkâr olacağından teshil-i umur-ı memuriyetimiz içün nakl mevsimi gelmiş olmağla bu günlerde Daru'l-fetvâ'ya naklimiz husûsunu bir vakt-i münâsibde

hâk-pây-ı kâm-bahşâ-yı cenâb-ı cihân-bânîden bi'l-istîzân ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize iş'âra himem-i seniyyeleri masruf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 6 M. Sene 1267 / [10 Kasım 1850]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enmile-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve ber vech-i istîzân Darülfetva'ya nakl buyurulması şayan buyurulan müseâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Muharrem Sene 1267 [10 Kasım 1850]

Sahife No: 20

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 R. Sene 1267 / [8 Şubat 1851]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed Said Efendi'nin, mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Cumartesi günü huzura kabul edilmelerinin uygun görüldüğü.

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre münâvebe manâsıb-ı celîlesinden Rumeli ve Anadolu kâdîaskerlikleri tevcîh buyurulan semâhatlü efendiler du'âcılarıyla İstanbul kazâsı tevcîh buyurulan fazîletlü efendi dâ'îlerinin hîn-i tebdîllerinde li-ecli't-teşekkür mübârek ve mes'ûd atebe-i gerdûn-mertebe-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye nâsiye sa'y-ı ubûdiyyet olarak kesb-i şeref ve mübâhât-ı tefehhur edegelmeleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olup bu defa vakt-i tevcîhi gelmiş olan yalnız Anadolu Kâdîaskerliği Kevâkibzâde hafîdi semâhatlü Mehmed Said Efendi dâ'îlerine avâtıf-ı âlem-şumûl-i cenâb-ı cihân-bânîden tevcîh ve ihsân-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş olmağla müşârun-ileyh dâ'îlerinin dahî işbu şeref-cihan-bahâya nâ'iliyyeti husûsunı bi'l-istîzân müsâ'âde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhîye şeref-efzâ-yı sudûr buyurulur ise kangı gün ve ne vakitde

mevcud bulunması kendisine ifâde olunmak içün savb-ı dâ'iyânemize tahrîr ve işâr buyurmaları bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 5 Rebî'ulahir Sene 1267 / [7 Şubat 1851]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i fetvâ-penâhîleri manzûr-ı me'âli-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendî-i müşârun-ileyhin bi-mennihî te'âlâ yarınki Cumaertesi günü Mâbeyn-i hümâyûn-ı şâhâne câ-nib-ı âlîsine gönderilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 R. Sene 1267 / [8 Şubat 1851]

Sahife No: 21

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 B. Sene 1267 / [13 Mayıs 1851]

Konusu: Üsküdar'da Hacı Hoca Tekkesi ve Afkan Tekkesi'nin Hoca Ömer Efendi'den münhal görevlerinin Çinli hekime tercümanlık eden iki kardeşe tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Resîde-i dest-i tekrîm olan tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i ittıla'-ı dâ'iyânemiz olup Çin ahâlisinden bir hekime tercümanlık eden efendi dâ'îleri Hoca Ömer Efendi merhûmdan münhal olan cihetlerden birini uhdesine tev-cîhini rica etmiş olduğundan mûmâ-ileyhin tahkîk-i ahvâli ve tevcîhi münâsib olup olmayacağının iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş Üsküdar'da Paşa Limanı zirvesinde Hacı Hoca Tekyesi demekle arîf Nakşibendiyeye mahsûs bir tekye olup ale'l-iştirâk Buhârî iki birâder dâ'îleri üzerinde iken birâderin biri vefat edip nısf hisse tek-ke-i mezkûre iki oğluna intikal etmiş ve Çînî hekîme tercümanlık eden merhûm şeyhin kebîr oğludur ve hâlâ tekye-i mezbûre iki birâder ve ammîleriyle üç aded duâcılarının üzerinde cümlesi anda sâkin fukarâ-yı sâbirînden sâhib-i diyânet sülehâdan bendeleridir ve Üsküdar'da her gece fukarâya çorbası çıkup on beş

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ www.tuba.gov.tr

yigirmi fukarâsı bulunur tekye-i mezkûre ile Afgan Tekyesi'nden gayri tekye yokdur ve tekye-i mezbûrenin bazen cüz'î mu'ayyenâtı var ise de medâr-ı küllîleri hazînedâr-ı hazret-i şehriyârî Cevri Usta merhûmenin vakfından tahsis etmiş olduğu mâhiye iki yüz elli guruşdan ibaretdir salâh-i hâlleri ve kesret-i fukarâları ma'lûm-ı dâ'iyânem olduğundan kîse-i hulûs-verîde yine ihsân-ı hazret-i şâhâne bulunandan bi-hasebi'l-vus' iki tekyeye dahî celb-i da'avât-ı hayriyyeleri zımnında i'ânede kusûr etdiğim yokdur ancak Hoca Ömer Efendi'den münhal olan cihâtın birkaç cesîmcesi var idi onlar bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne Evkâf-ı Hümâyûn tarafından zabtolunmak lâzım geldiğinden o vechile zabtolunmuş ve hâricde kalan bir iki parçasının dahi şeyhlere tevcîh edilmeyüp bâhusûs vazâ'ifi kalîl olmakla i'tâya şâyân olmayup onların fukarâdan bir iki hoca du'âcılarına verilmek üzre aklâmda kaydları derkenâr olunmakdadır mûmâ-ileyh şeyh dâ'îlerine bir nesne ihsân buyurulacak oldukda ya Maliye Hazîne-i celîlesi'nden yahud Evkâf-ı Hümâyûn Hazîne-i Âmiresi'nden mukaddemâ i'tâ buyurulmuş olan ma'aşâtdan münhal vukû'unda verilmek münâsib ise de bunun dahî muntazırları pek çok bulunmağla bu sûrete nazaran ol tarafdan bir şey tahsili müddet-i medîdeye ve dâ'îma arkasına düşüp sa'y etmeğe muhtac olup şeyh dâ'îleri dahî o mertebe tâciz edemeyeceği bedîhi olduğundan bu husûsda sûret-i âhar mülâhaza olunup şu vechile zihn-i dâ'iyânemde karar bulmuşdur ki mûmâ-ileyh Hoca Ömer Efendi merhûmdan münhal olan cihetlerden kat' ve Hazîne-i Celîle-i Evkâf-ı Hümâyûn'dan zabtı lâzım geleni zabt etmişler ve işâret-i dâ'iyânemle tevcîh olunacak bir iki cihet bâlâda işaret olunduğu üzre taraf-ı dâ'iyâneme terkolunmuş idi ancak içinde bir zâviye olup bir mikdârı işâret-i hulûs-verîye mevkûf ve bazen Hazîne-i Celîle'ye ta'alluku bulunduğundan tevcîhinde bir mikdâr tevakkuf olunmuş idi şimdi husûs-ı mezkûr içün Evkâf-ı Hümâyûn tarafıyla muhâbere olunup ol tarafdan zabtolunamayacağını ve işâret-i dâ'iyânemle buyurulup bir şeyhe verilmek münâsib olduğu ifâde olunmuş ve zâviye-i mezkûrenin ba'de ihracü'l-masârif zamma gâlib senevî dört bin guruş mikdârı îrâdı olup irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı kîtî-sitânî sâliha-ârây-ı şeref-sudûr buyuruldukda zâviye-i mezkûrenin tamamı yahud irâde-i seniyye buyurulan mikdârı sâlifü'z-zikr üç nefer şeyh efendiler duâcılarına tevcîh buyurulur ise hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i şâhâneye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i fukarâ-yı afâka medâr-ı küllî olacağı bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı cihân-bânîye bi'l-ifâde ol bâbda emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idügünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 11 Receb Sene 1267 / [12 Mayıs 1851]

Ârif Hikmet

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hâk-pây-ı pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan zâviyenin tamamıyla efendi-i mûmâ-ileyhâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 B. Sene 1267 / [13 Mayıs 1851]

Sahife No: 22

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 L. sene [12]67 / [21 Ağustos 1851]

Konusu: Mevâlîden Muhyiddin Efendi'nin Edirne mevleviyetine tayin olunması isteğinin, kendisinin mevleviyet pâyesini yeni alması ve kendinden daha kıdemlilerin bulunması nedeniyle uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Resîde-i dest-i tekrîm olan tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i ittıla’-ı dâ‘iyânemiz olup mevâlîden ve Sarây-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâneye me’mur etibbâdan fazîletlü Muhyiddin Efendi dâ‘îleri Bilâd-ı Hamse'den Edirne mevleviyetinin uhde-i dâ‘iyânesine tevcîhi husûsunu hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i şâhâneden niyâz ve istid‘â etmiş olduğundan mûmâ-ileyh dâ‘îlerinin sûret-i istid‘âsına nazaran bu bâbda olan mütâla‘a-ı dâ‘iyânemizin iş‘ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı meâli-ihtivâsından olduğu tahrîr buyurulmuş, mûmâ-ileyh dâ‘îleri devriye mevâlîsinden iken sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i şâhânede mahrec mevleviyeti pâyesine nâ’iliyeti bir sene olmamış ve mûmâ-ileyh dâ‘îlerinden eski bulunan kırk üç aded ulemâdan ve zâdegândan otuz-otuz beş senelik bizzat mansıb zabtına müterakkıb bulunmuş olmağla emr ü fermân-ı cenâb-ı şehîn-şâhîye imtisâlen ifâde-i hâle ictisâr kılınmış ise de yine her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî-ni‘met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerinin idüğünden bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arz u ifâdesi bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 18 L. Sene 1267 / [16 Ağustos 1851]

Ârif Hikmet

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne ve sûret-i hâl ma‘lûm-ı âlî-cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 L. sene [12]67 / [21 Ağustos 1851]

Sahife No: 23

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 Z. sene [12]67 / [7 Ekim 1852]

Konusu: Aksaray civarında bulunan Şeyh İbrahim Efendi Tekkesi'nin postnişîni Hacı Abdulaziz Efendi'nin vefatı üzerine münhal postnişînliğin Hazine-i hümâyûn hademesinden Mehmed Celâleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Aksaray civârında kâin Şeyh İbrahim Efendi Tekyesi'nin postnişîni bulunan es-Seyyid el-Hâc Abdulaziz Dede Efendi'nin irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğuna mebnî tekye-i mezkûrenin postnişînliğini mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin oğlu Hazîne-i Hümâyûn-ı hazret-i şâhâne hademesinden es-Seyyid Mehmed Celâleddîn Efendi dâ‘îleri uhdesine tevcîhi niyâzıyla mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli bir kıt‘a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ‘iyânemize gönderilüp bu bâbda olan mütâla‘a-i dâ‘iyânemizin iş‘ârı irâde-i aliyye-i hazret-i cihân-bânî muktezâ-yı me‘âli- ihtivâsından olduğu tahrîr buyurulmuş tekye-i mezkûre Haremeyn-i Muhteremeyn nezâretinde olan evkâfdan merhûm Yakub Ağa Vakfı'ndan almak üzre yevmi on iki akçe vazîfe ile bâ-işâret-i mûmâ-ileyh el-Hâc Abdulaziz Dede Efendi'nin üzerinde olup mûmâ-ileyh vefat etmiş ve bu makûle meşîhat ciheti mutasarrıflarından fevt olanların evlâd-ı sığârı olduğu hâlde kendilerinin edâ-i hizmete bizzat iktidar ve ehliyetleri tebeyyün edinceye değin bi'n-niyâbe edâ-i hizmet olunmak üzre evlâd-ı sığârına ve evlâd-ı kibârı olup da meşîhata ehliyetleri mütehakkık olduğu takdirde evlâd-ı kibârına ve evlâdı olmayup haricten bir kimseye tevcîh olunmak lâzım geldiği sûretde meşâyihden çend

aded kimesnenin şahs-ı mezbûrun ehliyetini mübeyyin tahrîr etdikleri şahâdetnâme ile bâ-işâret tevcîh olunmak muktezâ-yı nizâmından bulunmuş ve bazen hakkında şahâdetnâme tahrîr olan şahsın adem-i ehliyyeti tebeyyün ederek reddolunduğu dahî vukû‘ bulmakda olup bu defa tekye-i mezkûrenin uhde-i dâ‘iyânesine tevcîhi istidâsıyla hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı hazret-i şâhâneye takdîm-i arzuhâl eden es-Seyyid Mehmed Celaleddin Efendi dâ‘îleri mütevaffâ şeyh-i mûmâ-ileyhin oğlu olduğu ve Enderûn-ı Hümâyûn-ı feyz-i makrûnda iktisab etmiş olduğu terbiye-i kesr bu makûle dergâha tevcîh olunan eşhâsdan hadd mertebe efzûn olacağından ruhsat-ı seniyye-i hazret-i kîtî-sitânî şeref-efzâ-yı sudûr buyuruldukda mûmâ-ileyh dâ‘îlerine pederinden münhal olan işbu dergâhın tevcîhinde bir bâis olmayıp münâsib olacağı rehîn-i ilm-i âlîleri buyuruldukda yine her hâlde emr ü fermân şehîn-şâh-ı cihân pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin idüğünden ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 20 Zilhicce sene [12]67 / [5 Ekim 1852]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri meşmûl-i luhâza-i şevket-ifâza-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile dergâh-ı şerîf-i mezkûrun mûmâ-ileyhe tevcîhi müte‘allik ve şeref-sunûh buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı mekârim ihtivâsından bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Z. sene [12]67 / [7 Ekim 1852]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 23

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 S. sene [12]68 / [1 Ocak 1851]

Konusu: Ders vekili Şehrî Hafız Efendi'nin yerine Fatih camii hocalığından mütekaid Vidinli Mustafa Efendi'nin Ders Vekili olarak tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zîb-efzâ-yı dest-i tekrîm olan tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i ittıla’-ı dâ‘iyânemiz olup ders vekâleti husûsunda fazîletlü Şehrî Hâfız Efendi dâ‘îlerinden sarf-ı nazar olunarak hoca efendiler duâcılarından bir münâsibinin

ta‘yîni husûsu iş‘âr buyurulmuş Dersaâdet'de meşâhirden hoca efendilerden münâsib mülâhaza olunub huzûr-ı hümâyûn-ı meyâmî-makrûn-ı cenâb-ı şâhânede kırâ’at olunan derslerde mukarrir olup beyne't-talebe mer’iyyü'l-hâtir ve mu‘teber olan Ebü'l-feth Sultân Mehmed Han tâbe serâhu Câmi-i şerîfi ders-i âmmlarından mütekâid Vidinli Mustafa Efendi dâ‘îleri hâtır-güzâr-ı muhlisânemiz olmağla mûmâ-ileyh dâ‘îleri celb olunub keyfiyet kendisine ifâde olundukda cevâbında birkaç mahalde müzâkeremiz olduğundan işbu vekâlet husûsu derslerimize mâni olur deyü bazı i‘tizara teşebbüs etmiş ise de vekâlet derslerinize mâni değildir îcâb etdikde müsâ‘ade dahî olunur deyü kabûlü tarafına hoş ve teşvîk olundukda bi't-tab‘ rızâsıyla ders vekâletini kabûl edüp hemân muvâzıbı olduğumuz da‘avât-ı hayriyye-i hazret-i şehîn-şâhî be-takrar ref‘-i bârgâh-ı cenâb-ı hüdavend-i müste‘ân kılınmış olduğu rehîn-i ilm-i atûfileri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 23 Safer Sene 1268 / [29 Aralık 1851]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i lahâza-i ma‘âlî-ifâza-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin zikrolunan ders vekâletine memuruyeti münâsib ve yolunda görülmüş olmasıyla icrâ-yı iktizâsı şeref-rîz-i sunâh u sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı zıllullâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 S. sene [12]68 / [1 Ocak 1851]

Sahife No: 24

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 8 Ra. sene [12]68 / [1 Ocak 1851]

Konusu: Enderûn-ı hümâyûn Farisî hocalarından Ali Efendi'nin İstanbul ruusu tevcihi talebinde bulunması üzerine, son zamanlarda ruus tevcihinde bazı usulsüzlüklerin tespit edilmesi nedeniyle uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Enderun-ı hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı cenâb-ı şâhânede Fârisi hocası olan Ali

Efendi dâ'îleri İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnuyla bekâm buyurulması niyâzında mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı emel-bahşâ-yı hazret-i mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp bu bâbda olan mütâla'a-i dâ'iyânemizin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş bir müddetden beri tarîk-i tedrîse ehil nâ-ehil bir takım dâ'iyan idhâl olunarak kesret bulunmuş ve iktizâ-yı tarîk üzre cây-ı silsilesi vukû'uyla terfî-i rütbe olunarak refte refte müntahâ-yı tarîka resîde olmakda iseler de bunlardan bazıları bî-vâye ve kalîlü'l-bidâ'a olmalarıyla ileri rütbede bulunmaları nâ-münasib bir keyfiyyet olduğundan yeniden ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı çekerek tutulmuş idi bâ-husûs ru'ûs-ı hümâyûn ile bekâm buyurulan dâ'îleri derhal maâş-ı vâfî istihsâli zımmında tasaddî' u ta'cîze ibtidâr edegeldikleri dahî zâhir olup ancak haysiyeti bedîdâr-ı hidemât-ı seniyyeye şâyân tarîka elverişli bu makûle ehliyeti olan dâ'îlerinin infirâden ru'ûs-ı hümâyûn ile bekâm buyurulması emr ü irâde-i mekârim-âde-i hazret-i kîti sitânîye mütevakkıf bulunmuş ve irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne şeref-sudûr buyuruldukda her vechile makbûl ve müstahsen olacağı rehîn-i ilm-i atûfileri buyuruldukda yine her hâlde emr ü fermân şehînşâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 5 Rebî'ulevvel sene [12]68 / [29 Aralık 1851]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i luhâza-i şevket-ifâza-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhânın ahvâli taraf-ı âlîlerinden tahkîk buyurularak ehliyeti tebeyyün eylediği hâlde is'âf-ı istid'âsı ve olmadığı sûretde sarf-ı nazar olunması lâzım geleceğine nazaran ana göre îcâbının icrâsı müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunduğu muhât-ı ilm-i âli-yi semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Ra. sene [12]68 / [1 Ocak 1851]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 25

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Receb sene [12]68 / [27 Nisan1852]

Konusu: Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın sahilhaneye taşınması isteğinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ve feyyâz-ı mutlak şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem pâdişâhımız efendimiz hazretleri nice şuhûr ve a'vâm serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde bi's-sıhha ve'l-âfiye ârâyiş-efzâ-yı şevket ve hilâfet buyursun [Âmin boşluğu]. Lehu'l-hamd ve'l-minne sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede Darülfetva'da vâcibe-i zimmet-i dâ'iyânemiz üzre bi's-sıdk ve'l-ihlâs ömr ü ikbal-i hazret-i şehîn-şâhî da'avât-ı hayriyyesine müdâvemetle vakt-i şitâ güzerân edüp ve mübrem eyyâm-ı bahar-ı huceste-âsâr rû-numâ olmakda olduğundan sâhilhânelere nakl mevsimi hulûl etmekle dâ'îlerinin dahî bu günlerde sâhilhâne-i dâ'iyânemize naklimiz husûsuna izin ve ruhsât-ı seniyye-i cenâb-ı kîti sitânî erzân buyurulması niyâz-ı hulûsverî idüğünü bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i tâc-dârîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i âliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 6 B. sene [12]68 / [26 Nisan1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile sâhilhâne-i âlîlerine nakl buyurulmaları müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Receb sene [12]68 / [27 Nisan1852]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 25

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 Receb sene [12]68 / [17 Mayıs 1852]

Konusu: Huzûr derslerine kendisinin de dahil edilmesi için Dersvekilinin tanzim ettiği tavsiye pusulası ile müracaatta bulunan Tosyalı Hafız Hüseyin Lebib Efendi'nin müracaatının, kendisinden daha ehliyetli ve kıdemlilerin sırada beklemesi nedeniyle uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı meyâmin-mevfûr-ı hazret-i şâhânede kırâ'at olunan derslere idhâli istid'âsıyla Tosyalı Hâfiz Hüseyin Lebib Efendi dâ'îleri mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzuhâl takdîm etmiş olduğundan arzuhâl-i mezkûr bir kıt'a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp keyfiyetin iş'ârı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu tahrîr buyurulmuş, huzûr-ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkâne derslerinde bulunan da'iyân oldukca müte'ayyinü'l-eyâli ve beyne't-talebe şöhretli olanları lâzime-i hâlden olmağın bu makûle ehliyeti olan du'âcılarının keyfiyet-i ahvâllerine ders vekîli bulunan dâ'îlerinin ma'lûmât-ı kâmileleri bulunmak mülâbesesiyle tesviyesi mine'l-kadîm ders vekîllerinin inzimâm-ı re'yleriyle olageldiğinden bu defa dahî eskice müderrislerden tâlib olan otuz kadar da'iyanın bir kıt'a defteri ber-usûl-ı sâbık ders vekîli efendi dâ'îlerine irâ'e olundukda münhal vukû'uyla açılmış olan dokuz adedin yerlerine defter-i mezkûrdan kıdem ve şöhretlerine mebnî tercih ve intihâb etdiklerinin bir kıt'a pusulası leffen tesyîr-i sûy-ı sâmîleri kılınmış olduğu ve mûmâ-ileyh Hâfiz Hüseyin Lebib Efendi dâ'îleri altmış altı senesi imtihânında ru'ûs-ı hümâyûn ile bekâm olan altmış üç aded dâ'iyânın otuzuncusu mukayyed olup bu sûretde irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî şeref-sudûr buyurulur ise ders vekîli efendi dâ'îlerinin müntehabı olan efendilerin birinden sarf-ı nazar olunarak yerine mûmâ-ileyh Hâfiz Hüseyin Lebib Efendi dâ'îlerinin idhâli husûsunda ne vechile irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı kîtî-sitânî müte'allik buyurulur ise ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı pâdişâh âlemyân efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 23 B. sene [12]68 / [13 Mayıs 1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaarsiv.gov.tr

pusula manzûr-ı me‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve pusula-i mezkûrede muharrerü'l-esâmî zevâtın zikrolunan derslere idhâliyle mûmâ-ileyh Hâfız Hüseyin Lebib Efendi'den sarf-ı nazar olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş ve mezkûr pusula yine savb-ı sevâb-nümâ-yı semîhânelerine i‘âde kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Receb sene [12]68 / [17 Mayıs 1852]

Sahife No: 26

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 10 Ş. sene [12]68 / [29 Mayıs 1852]

Konusu: Görev süresi dolacak olan Rumeli kadıaskerinin yerine, göreve talip olanlar arasından paye ve mansıb itibariyle eski olan Meclis-i Vâlâ üyelerinden Meşreb Efendi'nin torunu Arif Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli kâdîaskeri semâhatlü efendi hazretleri dâ‘îlerinin işbu Şa‘bânü'l-muazzamı gâyetinde müddet-i mu‘ayyenesi hitâma resîde olacağından kâdîaskerlik-i mezkûra müteheyyi’ bulunan dâ‘îyândan Rumeli pâyesi olup Meclis-i Vâlâ a‘zâsından Meşreb Efendi hafîdi semâhatlü Ârif Efendi hazretleriyle sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Keçecizâde Efendi hafîdi semâhatlü Abdulhalim Efendi hazretleri dâ‘îleri tâlib bulunmuşlar ise de müşârun-ileyh Ârif Efendi dâ‘îleri pâye i‘tibâriyle Abdulhalim Efendi dâ‘îlerine tevcîh-i mansıb usûlünce eski bulunmuş ve de’b-i dîrîne-i Saltanat-ı seniyye üzre gerek pâye cihetiyle ve gerek mansıbdan infisâl cihetiyle eski bulunan du‘âcılarına tevcîhi tarîkce kâ’ide-i mer’iyyeden ise de husûs-ı mezkûrun icrâsı emr-ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânîye mütevakkıf idüğünden keyfiyeti bir vakt-i münâsibde mültecâ-i kâffe-i hâcet-mendân olan mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı kâm-bahşâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı mülûkâne şeref-sudûr buyurulur ise ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî ni‘met-i bî-minnetimiz velî ni‘met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 9 Ş. sene [12]68 / [29 Mayıs 1852]

Ârif Hikmet

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyh Ârif Efendi hazretlerine tevcîh olunması sâniha-i zîb-i sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i sâmîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fi 10 Ş. sene [12]68 [29 Mayıs 1852]

Sahife No: 26

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 L. sene [12]68 / [28 Temmuz 1852]

Konusu: Saray Tabibi Muhyiddin Efendi'ye aylık dörtyüz kuruş geliri olan Göğercinlik kazasının arpalık olarak tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre sarây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhânede tabâbet hizmet-i müstevcibü'l-mefharetiyle şeref-yâb mevâlî-i kirâmdan fazîletlü Muhyiddin Efendi dâ'îlerine arpalık tevcîhi husûsuna emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulduğu hâmiş-i tezkire-i dâ'iyâneme tahrîr ve iş'âr buyurulmuş olduğundan derdest bulunan dört yüz bu kadar guruş mâhiyelü Göğercinlik kazâsı ber-vech-i arpalık mûmâ-ileyh dâ'îlerine bi't-tevcîh lâzım gelen emr-i âlişânı leffen mersûl-ı sûy-ı sâmîleri kılındığı rehîn-i ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 8 L. sene [12]68 / [26 Temmuz 1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile emr-i âlî-yi mezkûr manzûr-ı âlî-yi hazret-işâhâne buyurulmuş ve iktizâsı icrâ buyurulmak üzre zikrolunan emr-i âlî tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 L. sene [12]68 / [28 Temmuz 1852]

Sahife No: 27

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 L. sene [12]68 / [6 Ağustos 1852]

Konusu: Vefat eden Rumeli payesine sahip Halim Molla'nın borçlarının çokluğu nedeniyle maaşının beş ay daha ödenmesi ve süre bitiminde rütbenin Anadolu rütbesinde baş eski olan sabık Anadolu Kadıaskeri Kamil Bey'e tevcih edilmesinin uygun görüldüğü..

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâbıkâ Anadolu Kâdîaskeri semâhatlü Kâmil Beyefendi dâ‘îleri Halim Molla'nın irtihâli mülâbesesiyle münhâl olan Rumeli pâyesinin uhde-i dâ‘iyânesine tevcîh ve ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurulması istid‘âsında mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl bir kıt‘a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ‘iyânemize görderilüp müşârun-ileyh dâ‘îlerinin sûret-i istid‘âsına nazaran keyfiyetin iş‘ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş müşarun-ileyh dâ‘îleri hasbe't-tarîk Anadolu Rütbesi'nde baş eski olup pâye-i mezkûreye müteheyyi bulunmuş ise de mütevaffâ-yı müşârün-ileyhin duyûn-ı kesîresi olduğundan rütbesinin ma‘âşı birkaç ay medd olunarak duyûnuna verilmesi husûsu Bâb-ı Âlî'den dahî iltimâs buyurulmuş olmağla ruhsat-ı seniyye-i hazret-i tâc-dârî erzân buyurulur ise beş ay medd olunması tensîb olunub ancak arzuhâlinde üç sene mukaddem pâye-i mezkûre kendisine teveccüh etdi deyu tahrîr etmiş bu makûle sohbet güzerân etmediğinden bunun ma‘nâsını fehm edemedim ne hâl ise işbu rütbenin tevcîhi medd-i mezkûrun hitâmına tevkîf olunmak îcâb etmekle vakt-i tevcîhi geldikde yine hâk-pây-ı mekârim pîrâ-yı hazret-i mülûkâneden bi'l-istîzân ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulur ise muktezâsı icrâ olunacağı rehîn-i ilm-i atûfetleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî-ni‘met-i âlem efendimiz hazretlerinin idügünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 17 L. sene [12]68 / [4 Ağustos 1852]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-cenâb-ı pâdişahî buyurulmuş ve iş‘âr-i âlî-i semîhâneleri vechile mütevaf-

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

fâ-yı müşârun-ileyhin tesviye-i duyûnu zımmında rütbe-i mezkûre ma'âşının beş ay medd olunması ve mezkûr rütbenin vakt-i tevcîhi geldikde bi'l-istîzân iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 L. sene [12]68 / [6 Ağustos 1852]

Sahife No: 27

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i Za. sene [12]68 / [17 Ağustos 1852]

Konusu: Hırka-i saadet meşayihi sülalesinden Mehmed Nail Efendi'ye İstanbul ruusu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu istid'âsıyla takdîm-i arzuhâl eden Mehmed Nâil Efendi dâ'îlerinin arzuhâli bir kıt'a tezkire-i behiyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp mûmâ-ileyh dâ'îlerinin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş mûmâ-ileyh dâ'îleri Hırka-i Sa'âdet meşâyihi sülâlesinden ve hâlâ ser-müneccimîn-i hâssa efendi dâ'îlerinin mahdûmu olup işbu Hırka-i Sa'âdet hizmet-i müstevcibü'l-mefharetinde bulunan dâ'iyâna hürmet ve ri'âyet olunarak her biri tarîk-i ilmiyyede bulundukları mülâbesesiyle mûmâ-ileyh dâ'îleri on on bir yaşında ise de o silsileden olup bâ-husûs yine o silsileden hem-sinni bulunan İstanbul müderrrisi olduğundan mûmâ-ileyh dâ'îlerini gayrete düşürmekle ve bi-husûs işbu hânedâna mine'l-kadîm ri'âyet olunageldiğinden âhara sirâyet mahzûrundan sâlim olmağla keyfiyeti bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hak-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı kîtî-sitânîye arz u ifâde birle yine ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem efendimiz hazretlerinin idügünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir

Fi 28 L. sene [12]68 / [15 Ağustos 1852]

[Ârif Hikmet]

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri meşmûl-i luhâ-

za-i mekârim-ifâza-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhe bir kıt‘a İstanbul ru‘ûs-ı hümâyûnu i‘tâsı şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî iktizâ-yı âtıfet-ihtivâsından bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Za. sene [12]68 / [17 Ağustos 1852]

Sahife No: 28

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Za. sene [12]68 / [17 Ağustos 1852]

Konusu: Münhal olan Hırka-i Saadet Odası şifa-i şerîf kıraati görevinin, Ayasofya Camii dersiâmlarından Hazım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hırka-i Sa‘âdet Odası'nda kırâ’at olunmakda olan şifâ-i şerîf kırâ’atı ciheti münhâle olmağla müderrisîn-i kirâmdan Ayasofya Cami‘i-i şerîfi dersi‘âmlarından Hâzım Efendi dâ‘îlerine ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyurulmuş olduğu enâmil-i re’s-i tekrîm olan tezkire-i seniyyeleri müfâdd-ı âlîsinden karîn-i ittıla‘-ı dâ‘iyânemiz olmağın mûmâ-ileyh Hâzım Efendi dâ‘îleri nezd-i hulûs-verîye celb olunarak memuriyeti kendisine ifâde ve ma‘iyyetine âdemimiz bendelerini terfîk edüp Hazîne-i Hümâyûn Kethudâsı sa‘âdetlü efendi tarafına ba‘s ve tesyîr kılındığı rehîn-i ilm-i atûfîleri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 28 L. sene [12]68 / [15 Ağustos 1852]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne ve sûret-i iş‘âr-ı âlî-i semîhaneleri ma‘lûm-ı ma‘âlî-melzûm-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Za. sene [12]68 / [17 Ağustos 1852]

Ârif Hikmet

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 28

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 Za. sene [12]68 / [18 Ağustos 1852]

Konusu: Padişaha kaside ve manzume takdim ederek ruus talebinde bulunan Şirvânî Mehmed Hamdi Efendi'ye imtihansız elden ruus verilmeyeceğinden, ileride yapılacak sınava katılması ve başarılı görüldüğü takdirde ruus verilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Talebe-i ulûmdan Şirvânî Mehmed Hamdi Efendi dâ'îlerinin ru'ûs-ı hümâyûn istid'âsıyla mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye arzuhâline melfûfen kasîde ve manzûme takdîm etmiş olduğundan bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderililüp mûmâ-ileyh dâ'îlerinin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş zikrolunan kasîde ve manzûme manzûr-ı dâ'iyânemiz olup mûmâ-ileyh dâ'îleri ehliyet ve haysiyet dâ'iyesinde olduğundan bundan akdem imtihâna duhûl etmek içün usûl-i tarîk üzre iltimâsıyla bir kıt'a mülâzemet verilmiş idi imtihâna şurû' olunduğu esnâda zuhûr etmeyüp ba'dehu zuhûr etmediğine nâ-mizaç bulunduğuyla i'tizâr etmiş idi şimdi çünkü İstanbul ru'ûsunu istid'â etmiş, kendisi talebe-i ulûmdan bulunduğundan imtihânsız elden ru'ûs i'tâ buyurulursa sâ'irlerine sirâyet ile ta'cîz ve tasdî' mahzûrundan sâlim olamayacağından inşa'allahü'r-Rahmân sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede ilerüde vukû' bulacak imtihânda isbât-ı ehliyetle mesrûr buyurulması münâsib gibi mülâhaza olunmuş ise de yine ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî ni'met-i âlem efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 28 L. sene [12]68 / [15 Ağustos 1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhin ilerüde vukû' bulacak imtihânda isbât-ı ehliyet eylediği hâlde mesrûriyeti müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Za. sene [12]68 / [18 Ağustos 1852]

Sahife No: 29

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Z. sene [12]68 / [19 Eylül 1852]

Konusu: Ders vekâletine tayin olunan Vidinli Hoca Mustafa Efendi'nin, daha sonra hoca tayin edilmesi nedeniyle, kendisinden münhal kalacak ders vekâleti görevine Birgivili Hoca Hâfız Ali Efendi'nin tayin edilmesi isteğinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mukaddemâ şeref-efzâ-yı sunûh u sudûr buyurulmuş olan irâde-i seniyye-i hazret-i kîtî-sitânî muktezâ-yı münîfi üzre fazîletlü Vidinli Hoca Mustafa Efendi dâ'îleri ders vekîli ta'yîn olunmuş idi hoca-yı mûmâ-ileyh bu defa gelüp yine sânihâ-ârâ-yı şeref-sudûr buyurulan irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şâhâne iktizâ-yı celîli üzre kendisinin devletlü necâbetlü şehzâde efendi hazretlerine hoca ta'yîn buyurulduğu ve ders vekâletinden istîfâsı lâzım geldiğini ve tebdîline ruhsat-ı seniyye-i hazret-i mülûkâne erzân buyurulduğu sûretde mahalline Birgivili Hoca Hâfız Ali Efendi dâ'îlerinin hüsn-i hâline şahâdet ederek nasb olunmasının münâsib olacağını ifâde etmiş ise de bâlâda beyân olunduğu üzre çünkü mukaddemâ irâde-i seniyye-i şâhâne ile nasb olunmuşdur yine tebdîli lâzım geldiği hâlde ruhsat-ı seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî erzân buyurulması lâzimeden bulunduğundan husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı cihân-bânîye arz u ifâde ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-efzâ-yı sudûr buyurulursa savb-ı dâ'iyânemize tahrîr ve iş'âr buyurmaları bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Mezkûr [Fi 2 Za. sene [12]68 / [18 Ağustos 1852]]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Hoca Hâfız Ali Efendi'nin ders vekâletine ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Z. sene [12]68 / [19 Eylül 1852]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.ttk.gov.tr

Sahife No: 29

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 Z. sene [12]68 / [12 Ekim1852]

Konusu: Müteveffa Reisü'l-ulemâ Arabzade Hamdullah Efendi'nin oğulları tarafından, babalarının borçlarını ödeyinceye kadar maaşının terekeye eklenerek kendilerine ödenmesi isteklerinin uygun görüldüğü, sekiz ay daha maaşının ödenip, süre bitiminde ise yerine tayin olunan Abdulhak Efendi'ye ödenmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerinin ömr ü ikbâl -i hümâyûnları ilâ kıyamü's-sâ'a serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde ber-devam buyursun [Âmin boşluğu]. Re'îsü'l-ulemâ Arabzâde Hamdullah Efendi merhûmun oğulları pederlerinin düyûn-ı kesîresi mülâbesesiyle uhdesinde münhal olan ma'âşının bir müddet terekesine medd olunması istid'âsında mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş oldukları arzuhâl bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı hulûs-verîye gönderilüp bu bâbda olan mütâla'a-yı dâ'iyânemizin iş'ârı irâde-i aliyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş mütevaffa-yı müşârun-ileyh ebâ-an ceddin tarîk-i ulemânın kudemâ ve hânedanından ve hâk-pây-ı kimyâsây-ı hazret-i şâhânenin havâss-ı du'âcılarından olup bâ-husûs ziyâdece deyne giriftâr olduğundan şâyeste-i âtıfet ve sezâ-vâr-ı inâyet bulunmuş olup bazı emsâline onar ay medd ihsân buyurulmuş ise de ma'âş-ı mezkûr ancak re'isü'l-ulemâ ma'âşı olduğundan mâhiyesi onbeş bin guruş olup sâ'irlere nisbetle ziyâdece bulunduğundan sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i şâhânede müşârun-ileyhin duyûnuna medâr olmak üzre sekiz ay medd ihsân-ı mülûkâne buyurulduğu hâlde hadd-i kifâyede olacağı hâtır-güzâr-ı muhlisânemiz olduğu ve Rumeli ma'zûllerinin ilerüsinde bulunan dâ'îleri usûl-i tarîk üzre re'îsü'l-ulemâ i'tibâr oluna gelüp semâhatlü Abdulhak Efendi hazretleri dâ'îleri rütbe-i mezkûrenin ilerüsinde bulunduğundan medd-i mezkûr ihsân buyurulduğu hâlde hitâm-ı müddetde ma'âş-ı mezkûr efendi-i müşârun-ileyh hazretlerine i'tâ olunmak lâzım gelirse de her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin idüğünden bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye arz u ifâde ve ne vechile irâde-i seniyye-i hazret-i kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize tahrîr ve iş'âra sarf-ı himem-i âliyyeleri ve müşârun-ileyh Abdulhak Efendi hazretleri dâ'îleri iki gün mukaddem nezd-i

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

hulûs-verîye gelüp işbu münhal olan re'îsü'l-ülamâ ma'âşı şimdiden kendüsine i'tâ ve ihsan buyurulup kendü uhdesinde olan arpalıkların mâhiyeleri her kaç ay medd ihsân buyurulursa ol mikdâr tereke-i mütevveffâ-yı müşârun-ileyhe verilmesini istid'â etmiş olduğu sûy-ı âlîlerine ifâde-i hâl kabîlinden olmağla ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 25 Z. sene [12]68 / [10 Ekim1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nuşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri vechile mütevaffâ-yı müşârun-ileyhin tesviye-i duyûnuna medâr olmak üzre ma'âş-ı mezkûrun sekiz ay medd olunması ve hitâm-ı medde efendi-i müşârun-ileyh hazretlerine i'tâsı şeref-rîz ve sudûr u sunûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı zıllullâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Z. sene [12]68 / [12 Ekim1852]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 30

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 Z. Sene 1268 / [14 Ekim1852]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ali Rıza Efendi'ye, Kudüs kazasının Ahmed Esad Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Mir Ahmed Nazif Efendi'ye, İzmir kazasının Mustafa Nazmi Efendi'ye, Sofya kazasının Mustafa Refah Efendi'ye ve Trabzon kazasının Ahmed Hıfzı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse Mevleviyeti'nden vakt-i tevcîhi gelmiş olan Şâm-ı şerîf kazâsı mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Halebü'ş-şehbâ Kâdîsı Hammâlzâde hafîdi Ali Rıza Efendi dâ'îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden tevcîh vakitleri gelmiş olan Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Manisalı müftîzâde es-Seyyid Ahmed Esad Efendi dâ'îlerine ve Yenişehir-i Fenar kazâsı Darü'l-Hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Sirozî İsmail Beyzâde Mîr Ahmed Na-

zif Efendi dâ'îlerine ve İzmir kazâsı Ahmed Behâeddin Efendi hafîdi es-Seyyid Mustafa Nazmi Efendi dâ'îlerine ve Sofya kazâsı Süleymâniye müderrislerinden ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî -i esbak Mes'ûd Efendizâde es-Seyyid Mustafa Refah Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden mûmâ-ileyh Mes'ûd Efendi'nin diğer zâdesi es-Seyyid Ahmed Hıfzî Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de tevcîhleri husûsu emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı cihân-bânîye mütevakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i kîtî-sitânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 27 Z. sene [12]68 / [12 Ekim1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şeket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhâya tevcîhi sânihâ-zîb-i sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 Z. Sene 1268 / [14 Ekim1852]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 31

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 M. sene [12]69 / [8 Kasım 1852]

Konusu: Haremeyn-i muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme'nin Mehmed Necmeddin Efendi'ye, Medine-i Münevvere'nin Debbağzade Mehmed Arif Efendi'ye, Kürdistan kazasının ise Şeyh Yusuf Efendizâde Ahmed Halid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin vakt-i tevcîhleri olduğundan Mekke-i mükerreme şerrefa'llâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse

ma‘zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Edremid[î] Sadullah Efendizâde Mehmed Necmeddin Efendi dâ‘îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te‘âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı yine Bilâd-ı Hamse ma‘zûllerinden sâbıkâ Burusa Kâdîsı Debbağzâde Mehmed Ârif Efendi dâ‘îlerine sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de tevcîhleri husûsu mütevakkıf-ı emr u irâde-i hazret-i şâhâne idüği ve mahrec mevleviyetlerinden Eyâlet-i Kürdistan kazâsının dahî vakt-i tevcîhi olup kazâ-i mezbûr mesâfe-i ba‘îdede bulunduğundan ehl ü erbâb ve rukûb u nüzûle kudret-yâb bir dâ‘îlerine tevcîhi lâzimeden olmağla mevleviyete müteheyyi’ bulunan du‘âcılarından istimzâc olundukda ıyâb u zehâba adem-i iktidârlarından bahisle i‘tirâz etmeleriyle Mûsıla-ı Süleymâniye Rütbesi'nin ilerüsinde Başeski olan Şeyh Yusuf Efendizâde Ahmed Halid Efendi dâ‘îleri her vechile ehil ve erbâb olduğundan kazâ-yı mezbûrun dahî mûmâ-ileyh dâ‘îlerine tevcîhi emr ü irâde-i ihsan-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye mütevvakkıf idüğünden husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânî şeref-sudûr buyurulursa savb-ı dâ‘iyânemize ifâde ve iş‘âra himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde-i menût-ı şiyem-i atûfetleridir

Fi 21 M. sene [12]69 / [4 Kasım 1852]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi’-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve zikrolunan kazâların ber-vech-i istîzân efendi-i mûmâ-ileyhime tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 M. sene [12]69 [8 Kasım 1852]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 31

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 Safer Sene 1269 / [2 Aralık 1852]

Konusu: Bosna mevleviyetinin kendisine tevcih edilmesi talebinde bulunan Bursa müderrislerinden Mehmed Emin Efendi'nin isteği, kıdeminin yetmemesi nedeniyle uygun görülmediğinden, kendisinin Maraş Mevleviyeti'ne tayin olunması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Burusa müderrislerinden es-Seyyid el-Hâc Mehmed Emîn Efendi dâ'îleri Bilâd-ı Devriyye'den Bosna Mevleviyeti'nin uhde-i dâ'iyânesine tevcîhi istid'âsında mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp mûmâ-ileyh dâ'îlerinin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin iş'ârı irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî muktazâ-yı celîlinden olduğu tahrîr buyurulmuş tarîk-i devriyyede eskimeklik muvassıl-ı mevleviyet olmayup pek de yeni müderrise dahî tevcîh olunmayarak ehliyet ve haysiyet ashâbından oldukca kıdem-i tarîki olan dâ'iyâna tevcîh buyurulması usûl-ı tarîkden olduğu ve sâhib-i arzuhâl mûmâ-ileyh Emîn Efendi dâ'îlerinin ehliyet ve haysiyeti bedîdâr ve oldukca tarîki dahî eskice bulunmuş ise de istid'â etmiş olduğu Bosna Mevleviyeti nemâlıca olduğundan tarîk-i mezkûr erbâb-ı tekerrüre mahsûs olup yani mevleviyet ma'zûllerine tevcîh buyurulup tarîk-i mezkûr erbâbı evvel-emirde Ayıntab ve Maraş kazâları tevcîhiyle bekâm buyurulur bu sûretde ibtidâ tevcîh buyurulagelen sâlifü'z-zikr kazâlardan Maraş Mevleviyeti el-haletü hâzihî tevcîhe sâlih olmağla mûmâ-ileyh Emîn Efendi dâ'îlerine tevcîhi husûsuna emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı cihân-bânî şeref-sudûr buyurulur ise muktezâsı icrâ olunacağı rehîn-i ilm-i atûfetleri buyuruldukda ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 17 Safer Sene 1269 / [30 Kasım 1852]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı ma'âlî-iktinâh-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Maraş Mevleviyeti'nin efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi sâniha-zîb-i sudûr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu rehîn-i ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

F 19 Safer Sene 1269 / [2 Aralık 1852]

Sahife No: 32

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 R. sene [12]69 / [16 Ocak 1853]

Konusu: Müderrislerden Ünyeli Mustafa Efendi'nin, tekaütlük maaşının oğluna verilmesi isteği, kendisine verilen tekaütlük maaşının ilmiyede mütekaidine mahsus bir maaş olmaması nedeniyle usûl-i tarika uygun olmadığından uygun görülmediği, oğluna Afşar kazasının verilmesiyle iktifa edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisînden Ünyeli müftîzâde Mustafa Efendi dâ'îleri mikdâr-ı kifâye tekâüdlük ma'âşıyla Hicâz-ı mağfiret-tırâza azîmet ve ol mahall-i mübârekede mücâvereten ikâmet etmek ve uhdesinde olan müderrislik ma'âşının oğluna ihsân buyurulması istid'âsında mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûküneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl bir kıt'a tezkire-i behiyye-lerine leffen savb-ı dâ'iyânemize gönderilüp mûmâ-ileyhin sûret-i istid'âsına nazaran keyfiyetin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı celî-linden olduğu tahrîr buyurulmuş mûmâ-ileyh dâ'îlerinin istid'â etmiş olduğu tekâ'üdlük ma'âşı husûsu bundan akdem tarîk-i tedrîsden ihtiyâr-ı tekâ'üd eden fazîletlü Şehrî Hâfiz Efendi ve Denizlili Yahya Efendi ve Seferihisârlı İbrahim Efendi ve Arabkirli Yusuf Efendi ve Ahiskavî İsmail Efendi ve Trabzonî Nu-man Efendi ve Boluvî Hasan Efendi ve Vidinli Mustafa Efendi du'âcıları tarîk-ce uhdelerinde bulunan ellişer altmışar guruş mâhiyelü medreseleriyle tekâ'üd edüp tarîk-i ilmiyyede mütekâ'idîne mahsûs ma'âş-ı muyyen olmadığından mûmâ-ileyhim du'âcılarına açıkdan münâsib mikdâr ma'âş ihsân buyurulmuş olduğu ve mûmâ-ileyh dâ'îleri uhdesinde bulunan iki yüz doksan beş guruş mâhiye ma'âşının oğluna ihsân buyurulmasını niyâz etmiş ise de oğlu müderris olmayup ma'âş-ı mezkûrun ise iki yüz guruş ihsân-ı cenâb-ı şâhâne ve öşürden olduğundan hâric-i tarîka verilemeyüp ve lâkin ber-vech-i ma'îşet mutasarrıf

olduğu doksan beş guruş mâhiyelü Afşar kazâsı oğluna verilür ise resm-i tarîka muvâfik olacağı ve işbu keyfiyetin iş'ârı irâde-i seniyye-i cenâb-ı hazret-i şehînşâhî muktezâ-yı ma'âlî ihtivâsından olduğuna binâ'en kâ'ide-i tarîki ifâde-i hâl siyâkında tahrîre ictisâr kılındı bu husûsda ne vechile irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı cihân-bânî sâliha-pîrâ-yı sudûr buyurulur ise ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân-ı şehîn-şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem efendimiz hazretlerinin idüğünden bâkî-i irâde menût-ı şîme-i atûfetleridir.

Fi. [Tarihsiz]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin istid'âsı usûl-i tarîka muğâyir olmakla ondan sarf-ı nazarla mutasarrıf olduğu doksan beş guruş mâhiyelü mezkûr Afşar kazâsının oğluna verilmesi kendüye bi'l-ifâde muvâfakat eylediği hâlde icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 5 R. sene [12]69 [16 Ocak 1853]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 33

Arz ve İrade No: I

İrade Tarihi: 9 R. sene [12]69 / [20 Ocak 1853]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliğine yeni tayin olan Dürrizade Şerif Efendi'nin teşekkür için Mabey'ne çıkma isteği uygun görüldüğünden, Cumartesi günü Mabeyn'e çıkabileceğinin kendisine bildirilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre münâvebe manâsıb-ı celîlesinden Anadolu Kâdîaskerliği'nin hîn-i tebeddülünde tevcîh u ihsân-ı cenâb-ı şâhâne buyrulan dâ'îleri li-ecli't-teşekkür atebe-i gerdûn-mertebe-i hazret-i mülûkâneye nâsiye-i

sa‘y-ı ubûdiyyet olarak kesb-i şeref ü mübâhât ve tefehhur edegelmeleriyle bu defa kâdîaskerlik-i mezkûr Dürrizâde semâhatlü Şerîf Efendi dâ‘îlerine tevcîh u ihsân-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş olmağla müşârun-ileyh dâ‘îlerinin dahî işbu şeref-i cihân-bahâya nâ’iliyeti husûsunu ba‘de'l-istîzân müsâ‘âde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulur ise kangı gün ve ne vakitde mevcûd bulunması kendisine ifâde olunmak içün savb-ı dâ‘iyânemize tahrîr ve iş‘âr buyurmaları bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 7 R. sene [12]69 / [18 Ocak 1853]

Ârif Hikmet

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i müşârun-ileyh hazretlerinin bi-mennihi te‘âlâ işbu cum‘a ertesi günü Mâbeyn-i Hümâyûn-ı mülûkâne cânib-i eşrefine gönderilmesi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 R. sene [12]69 / [20 Ocak 1853]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 33

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 R. Sene 1269 / [21 Ocak 1853]

Konusu: Padişah İmâmlığının tevcihi için istekli olanlar arasında ehliyetli oldukları bildirilenlerin Cumartesi günü Mabeyn'e çağırılması.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâmet-i hizmet-i müstevcibü'l-mefharet-i cenâb-ı hilâfet-penâhî ile mübâhî olmak içün kavâbil-i asrdan ba‘zı dâ‘îyan bi'l-intihâb esâmîlerini mübeyyin bir kıt‘a defterinin sûy-i âlîlerine irsâl olunmasına irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulmuş olduğu taraf-ı dâ‘iyânemize tahrîr ve iş‘âr buyurulmuş olduğundan bi't-taharrî fi'l-cümle ehliyetlice oldukları ihbâr olunan dâ‘îyan necd-i hulûsveriye celb olunarak birer aşr-ı Kur’ân-ı mübîn ve birer hutbe kırâ’at etdirilmiş ise de mübârek ve mes‘ûd tab’-ı ma‘ârif-nübu‘-ı

cenâb-ı mülûkâneye tevâfuk edüp etmeyeceği ma'lûm-ı dâ'iyânemiz olmamağla mûmâ-ileyhim du'âcılarının iş'âr-ı âlîleri vechile bir kıt'a defteri leffen mersul-i sûy-i sâmîleri kılındığı rehîn-i ilm-i atûfetleri buyuruldukda bu husûsda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i cihân-bânî sâliha-pîrâ-yı sudûr buyurulursa savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra himem-i âliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 7 R. sene [12]69 / [18 Ocak 1853]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i âliyyeleri ile zikr olunan defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve defter-i mezkûrda muharrerü'l-esâmî zevâtın işbu cum'a ertesi günü Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne taraf-ı eşrefine i'zâm buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve mârrü'l-beyân defter tevkîf kılımış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 R. Sene 1269 / [21 Ocak 1853]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 34

Arz ve İrade No: I

İrade Tarihi: Selh-i B. sene [12]69 / [10 Şubat 1853]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Demircili Seyyid Mustafa Efendi'ye, Bilad-ı devriyeden Bağdat kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Erzurum kazasının Abdurrahim Nessah Efendi'ye tevcih edilmesi ve Bağdat mevleviyetinde bulunan Pirlepeli Ahmed Efendizade Abdurrauf'un görev süresinin uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden vakt-i tevcîhi gelmiş olan Selânik kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Demircili es-Seyyid Mustafa Efendi dâ'îlerine ve Bilâd-ı Devriyye'den Bağdad kazâsı devriye ma'zûllerinden sâbıkâ Maraş Kâdîsı Süleyman Efendizâde Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve yine Bilâd-ı Devriyye'den münhâl olan Erzurum kazâsı sâbıkâ Maraş Kâdîsı Burusavî es-Seyyid Abdurrahim Nessah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş olduğu ve

hâlâ Bağdat Mevleviyeti'ne mutasarrıf bulunan Pirlepeli Ahmed Efendizâde Abdurrauf dâ'îleri hakkında medd olunması henüz tahrîr ve iltimâs olunmamış ise de bir müddetden berü kazâ-i mezbûr mutasarrıflarına medd olunması âdet hükmüne girmiş olduğundan mûmâ-ileyh dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesine iki mâh medd inâyet ve ihsân buyurulması emr ü irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı şehîn-şâhîye mütevakkıf idüğünden işbu husûsât-ı mezkûreyi bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i kîtî-sitânîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulur ise savb-ı dâ'iyânemize ifâde ve iş'âra sarf-ı himem-i âliyyeleri menût-ı şîme-i atûfetleridir.

Fi 29 R. sene [12]69 / [9 Şubat 1853]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhime tevcîh olunması ve mûmâ-ileyh Abdurrauf Efendi'nin müddet-i mu'ayyenesine iki mâh medd verilmesi sâniha-pîrâ-yı sudûr buyurulan emr-i fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbada emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi Selh-i B. sene [12]69 / [10 Şubat 1853]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 34

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 25 L. Sene 1269 / [22 Temmuz 1853]

Konusu: Şehzâdelerin hatm-i şerîf ve Kur'ân'a başlama hizmetlerinde emeği geçenlerin iki adet murassa kutu ve bir saat ile ödüllendirilmesinden dolayı Şeyhülislam tarafından padişaha teşekkür edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehîn-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretlerini bi's-sıhha ve'l-âfiye zîver-efzâ-yı erîke-i şân u şevket ve pîrâye-bahşâ-yı dîhim-i hilâfet ve saltanat buyurup evlâd-ı kirâm ve

sülâle-i tâhire-i mülûkânelerinde ilâ kiyamü's-sâ'a sâye-i ma'delet-vâye-i şâhânelerinde tûl-i ömr ile ber-devâm buyursun [Âmin boşluğu]. Bu def'a devletlü necâbetlü şehzâdegân-ı civân-bahtân efendiler hazerâtının hatm-i şerîf ve bed'-i Kur'ân-ı münîf cemiyet-i hayriyyeleriyle şeref-yâb olarak böyle hizmet-i celîle-i mütemeyyinede bulunmuş olduğumuz dâ'î-i ihlâs dâ'îlerine mâ-bihi'l-iftihâr ve belki sülâle-i dâ'iyânemize kesb-i mefharet bî-simâr iken bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî müşârun-ileyhim efendiler hazerâtı taraf-ı müstecmi'ü'l-şerefden bir kıt'a tezkire-i seniyyelerine melfûfen ihsân buyurulan iki aded murassâ' kutu ve bir aded sâ'atin âyin-i ihlâs-şi'ârı üzre îfâ-yı teşekkür lâzime-i hulûs-verî olmağın hâsseten eltâf-ı hazret-i mülûkânenin icrâ-yı teşekkürü ve be-tahsîs muvâzıbı olduğumuz da'avât-ı hayriyye-i cenâb-ı şâhâneye be-tekrâr müdâvemetkâr olduğumuzu bir vakt-i münâsibde ilâve-i kelime-i tayyibeleriyle mübârek ve mes'ûd hâk-pây-i kerem-fermâ-yı hazret-i tâc-dârîye ifâdeye himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında emr ü irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 23 L. sene [12]69 / [20 Temmuz 1853]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve ol vechile îfâ-yı teşekkür ve mahmidete masrûf buyurulan himem-i âliyye-i semîhâneleri nezd-i mekârim-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkânede müstelzim-i mahfûziyet-i seniyye olmuş olmasıyla emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî iktizâ-yı âlîsi üzre beyân-ı hâle ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i vâlâ-yı semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 L. Sene 1269 / [22 Temmuz 1853]

Sahife No: 35

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 R. sene [12]70 / [14 Ocak 1854]

Konusu: Müneccim-i sanilik memuriyetinde bulunan Tahir Efendi'nin görevden alınarak yerine Bursa ruusu tevcihiyle İzmidî Mehmed Emin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı şâhâne iktizâ-yı âlîsince müneccim-i sânîlik me'mûriyetinin müderrisînden Tâhir Efendi ref'inden İzmidî Mehmed Emîn Efendi bendeleri uhdesine ihâlesi icrâ kılınmış ise de mûmâ-ileyh Emîn Efendi bendeleri bir dirlikde olmayup kendisine ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsına dâ'ir bir işâret buyurulmamış ve ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsına emr ü irâde-i şâhâne buyurulduğu sûretde Edirne ve Burusa ve İstanbul ru'ûs-ı-hümâyûnlarından kangısına emr ü fermân-ı hümâyûn buyurulur ise keyfiyetin savb-ı dâ'iyânemize iş'âr buyurulması bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi R. sene [12]70 / [Ocak 1854]

Ârif Hikmet

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhe Burusa ru'ûs-ı hümâyûnu i'tâ olunması şeref-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 R. sene [12]70 / [14 Ocak 1854]

[36, 37 ve 38. Sahifeler Boş]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

İKİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislâm Meşrebzâde Mehmed Ârif Efendi'nin Arzları ve Sultân Abdülmecid'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜBA

Sahife No: 39

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 C. sene [12]70 / [28 Mart 1854]

Konusu: Teşrifatın bir gereği ve bir gelir kalemi olarak avâ'id irsaliyelerinin mahallerine gönderilmek üzere Şeyhülislamlıktan talep edilmesi.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cânib-i teşrîfâttan ahz olunan pusula-i melfûfe mûcebince avâ'idât-ı kadîme-i resmiyye mahallerine i'tâ buyurulmak üzre tisyâr-ı sûy-ı atûfîleri kılınmış olmağla ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 28 C. sene [12[70 / [28 Mart 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve şâyân buyurulan müsa'âde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhîye mebnî âidât-ı mersûle mahallerine i'tâ olunmak üzre tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 C. sene [12]70 / [28 Mart 1854]

Sahife No: 39

Arz ve İrade No:2

İrade Tarihi: 11 B. sene [12]70 / [9 Nisan 1854]

Konusu: Tevcih vakti gelen Rumeli Kadıaskerliği'nin, diğer taliplilerin Rikâb-ı hümâyûnu tacîz etme ihtimaline karşı, sırası gelmiş olan Ömer Ağazade Mir Mehmed Tevfik Efendi'ye tevcih edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfileri buyurulduğu üzre Rumeli Kâdîaskerliği husûsuna dâ'îr bazı sudûr-ı kirâm taraflarından istirhâm vukû'una mebnî keyfiyet selef-i zî-şeref-i dâ'iyânem devletlü fazîletlü beyefendi hazretlerinden bâ-tezkire-i behiyye istiş'âr buyurulmağın Ömer Ağazâde semâhatlü Mîr Mehmed Tevfik Efendi hazretleri dâ'îlerinin hasbe't-tarîk növbeti olduğu ifâde ve iş'âr eylemiş olduğu ve sadâret-i mezkûrenin vakt-i hulûlünde mîr-i müşârun-ileyhe tevcîhi husûsuna emr ü irâde-i kerâmet-âde-i hazret-i şâhâne şeref sunûh ve sudûr buyurulmuş idüği selefim beyefendi hazretleri tarafından savb-ı dâ'iyâneme irsâl buyurulan tezkire hâmişinde manzûr-ı dâ'iyânem olmuş ise de husûs-ı mezkûr mîr-i müşârun-ileyhe tebşîr ve ifâde olunmamış olduğundan bu emelde olan müşârun-ileyhim hazerâtı keyfiyeti be-tekrâr sûy-ı dâ'iyânemden dahî istifsâr eylemişler ise de taraf-ı senâverânemden tecâhül kılınmış ve bunlar sadâret-i mezkûrenin mîr-i müşârun-ileyhe tebşîr ve i'lânıyla kat'-i ümîd etmedikleri hâlde rikâb-ı kamer-tâb-ı cenâb-ı mülûkâneyi şâyed ta'cîz ederler mütâla'asına mebnî keyfiyetin mîr-i müşârun-ileyhe tebşîr ve i'lânı münâsib gibi mütebâdir-i hâtır-ı dâ'iyânem bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân buyurulursa savb-ı dâ'iyâneme ifâde ve iş'âr buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 11 B. sene [12]70 / [9 Nisan 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhaneleri vechile keyfiyet mîr-i müşârun-ileyh hazretlerine tebşîr ve i'lânı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 B. sene [12]70 / [9 Nisan 1854]

Sahife No: 39

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 17 B. sene [12]70 / [15 Nisan 1854]

Konusu: Eskiden bu yana usûl olduğu üzre beş altı senede bir ruus imtihanı yapılarak taliplileri arasından ihtiyaç duyulan sayıda kişiye ruus verildiği fakat imtihanda başarısız olanların işi bilmediklerinden değil, ruus verilecek kişi sayısının azlığından kaynaklandığı ve bu kişilerin selâtin camilerinde ilim ile meşgul oldukları, bunların sayısının da elliden fazla olduğu, bu nedenle ders vekilleri tarafından durumu uygun bulunan yirmi beş kişilik bir grubun imtihanlarının yapılması isteğinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mine'l-kadîm usûl-i mehâsin-i şumûl ittihaz olunduğu üzre beş altı senede bir def'a talebe-i ulûmdan mülâzimîn-i müsta'idîn du'âcılarının ru'ûs-ı hümâyûn ile çerâğ olmaları hakkında bâ-irâde-i seniyye-i mülûkâne ru'ûs imtihânı icrâ oluna gelmiş ve dâhil-i imtihân olanların ba'zıları ber-vefk-i merâm muvaffak olarak bekâm olup mehâbet-i mecâlis münâsebetiyle hasbe'l-kader ibrâz-ı ehliyyet ile meyânları dahî bakiyye ta'bîriyle geri kalmak lâzım gelir ise de imtihânlarda nâ'il-i merâm olamayanların ol sûretle ibrâz-ı liyâkata muvâffak olamamaları hakîkaten adem-i ehliyyetlerinden neş'et etmeyüp ekserîsi yine erbâb-ı istihkâkdan ve mu'ahharan isti'dâdları cevâmi'-i selâtin-i i'zâmda neşr-i ulûm ile zâhir olan dâ'îyândan oldukları bi't-tahkîk aralık aralık ru'ûs-ı hümâyûn ile anlar dahî bekâm ve makzi'l-merâm olmaları mesbûkü'l-emsâl bulunmuş olmağla çend sene akdem vukû' bulan imtihânda nâ'il-i merâm olamayan dâ'îyân bi'd-defa'ât hâk-pây-ı hazret-i hilâfet-penâhîye takdîm-i arzuhâl ile istirhâm etmişler ise de iltifât olunmadığından kemâl-i me'yûsiyetle meksûrü'l-fu'âd bulundukları hâlde bu defa dahî gerek Bâb-ı Âlî'ye ve gerek taraf-ı dâ'iyâneme arzuhâl takdîm olmuşlar olmalarıyla fi'l-hakîka bu makûlelerin akrân ve emsâlleri hakkında mebzûl ve şâyân buyurulan âtıfet-i âliyye-i cenâb-ı şehriyârîden mahrûmiyetleri şâmilü'l-âfâk olan merâhim ve eşfâk-ı celîle-i pâdişâhîye nazaran revâ görülmeyeceği bedîhiyâtdan olarak husûsiyle hasbe'l-hâl istimdâd-ı füyûzât-ı ma'neviyye zımmında bu misüllülerin ve evlâd-ı iyallerinin şu aralık tayyib-i kulûbleriyle sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i şehîn-şâhîye mesrûriyetleri hakkında olan efkâr-ı dâ'iyânem mücerred pâdişâh-ı âlem ve şehîn-şâh-ı mekârim tev'em velî ni'met-i âlem velî ni'metimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerine elimden geldiği mertebe du'â aldırmak kaziyyesinden ibâret olduğundan tamam şu mâdde isticlâb-ı ed'iyye-i hayriyyeye

zerî'a-i hasane ittihâz olunmuş olmağla keyfiyet nezd-i ma'âlî vefd-i cenâb-ı mülûkânede tensîb buyurulduğu hâlde ders vekîli efendi dâ'îleri vâsıtasıyla ahvâlleri tahkîk olunarak elliden mütecâviz bakiyye-i imtihân olan zevâttan ehliyet ve istihkâkları nümâyân olanlardan şimdilik yirmi yirmi beş kadarının defteri tanzîm ve hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı şâhâneye takdîm olunacağı ve irâde-i kerâmet-âde-i mülûkâne ta'alluk eylediği sûrette icrâsına teşebbüs kılınacağı husûsunu bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şâhâneye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sudûr buyurulursa savb-ı dâ'iyâneme ifâde ve iş'âr buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 15 B. sene [12]70 / [13 Nisan 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tefhîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve husûs-ı mezkûrun iş'âr-ı âlîleri vechile icrâsına teşebbüs olunması şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 B. sene [12]70 / [15 Nisan 1854]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 40

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 B. sene [12]70 / [22 Nisan 1854]

Konusu: Ruus imtihanı yapılması için gönderilen defterde isimleri geçen yirmi beş kişiye ilaveten Arif Hikmet Beyefendi'nin oğlu Mir Mehmet İsmet Efendi'nin de listeye dahil edilerek sınavın yapılması ve böylece sâbık şeyhülislamın taltif edilmesi isteğinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bakiyye-i imtihândan olup hâk-pây-ı emel-bahşâ-yı hazret-i şâhâneden bi'listîzân ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsına ruhsat-ı seniyye-i cenâb-ı mülûkâne buyurulan dâ'îyândan neşr-i ulûm ile meşgûl ve ehliyet ü haysiyetleri ders vekîli efendi

dâ'îleri ma'rifetiyle bi't-tahkîk isimleri bâlâlarına şerh verilmiş olan yirmi beş kadar du'âcılarının bir kıt'a defteri tanzîm ve leffen meb'ûs-ı savb-ı sâmîleri kılınmış ve selef-i zî-şerefim devletlü fazîletlü beyefendi hazretlerinin hafîd-i necâbet-bedîdleri Mîr Mehmet İsmet Efendi dâ'îlerinin dahî ru'ûs-ı hümâyûn ihsânıyla şeref ve cedleri mîr-i müşârun-ileyh bu cihetle tatyîb ve taltîf mu'ahharan mütebâdir-i hâtır-ı dâ'iyânem olmuş olmağla defter-i mezkûr manzûr-ı mekârim nuşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmak ve mîr-i mûmâ-ileyhin istihsâl-i mesrûriyyeti husûsuna emr ü irâde-i hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde îcâbı icrâ olunmak üzre taraf-ı senâverâneme i'âde ve iş'âr buyurulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 22 B. sene [12]70 / [20 Nisan 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile defter-i mezkûrda esâmîsi muharrer zevâta ve mîr-i mûmâ-ileyh Mehmed İsmet Beyefendi'ye ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunması şeref-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden olarak mârru'l-beyân defter yine savb-ı vâlâ-yı semîhanelerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 B. sene [12]70 / [22 Nisan 1854]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 41

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Ş. sene [12]70 / [5 Mayıs 1854]

Konusu: Ramazanda huzur derslerinde okutulmakta olan tefsir dersinin hocası Gümüşhaneli Seyyid Ömer Hulusi Efendi'nin Yenişehir-i Fenar Kadılığına tayin olunması nedeniyle yerine ulemanın ve ders vekilinin önerisi üzerine Beyazıd Camii dersiâmlarından Nevşehirli Ahmed Hazım Efendi'nin teyin edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

De'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda huzûr-ı merâhim-nüşûr-ı hazret-i hilâfet-penâhîde kırâ'at olunmakda olan

tefsîr-i şerîf dersinin Altıncı Meclis Mukarriri bulunan Gümüşhaneli esSeyyid Ömer Hulîsi Efendi dâ'îlerine bu kere Yenişehir-i Fenar kazâsı tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş ve bu makûle mevleviyetle bekâm buyurulan dâ'îyanın mukarrirlikden ihrâcıyla yerine âhâr münâsibinin mukarrir ta'yîn buyurulması resm-i tarîk iktizâsından bulunmuş olmağla yerine münâsibi tefekkür olunarak el-ân Sultân Bayezid Hân Câmi'-i şerîfi dersi'âmlarından ve müderrisînden Nevşehrî müftîzâde Ahmed Hâzım Efendi dâ'îleri ulemâ-yı asrdan ve hüsn-i takrîre muvâffak edîb bir dâ'îleri olduğundan hizmet-i celîle-i merkûmeye sevk olunması hâtıra gelmiş ise de her birerlerinin ziyâde ahvâllerine vâkıf olan fazîletlü Şehrî Hâfız Efendi ve desr vekîli efendi du'âcıları ile dahî lede't-tezekkür efendi-i mûmâ-ileyhin hüsn-i hâline şahâdet birle ulûm-ı akliyye ve nakliyyede akrânına fâ'ik ve her vechile avâtıf-ı hazret-i mülûkâneye müstehak olduğunu ifâde ve tasdîk eylemiş olduklarından ve Ramazân-ı şerîf dahî takarrüb eylemekde bulunduğundan husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı şehîn-şâhîye arz u istîzân birle karîha-i ilhâm-sarîha-i cenâb-ı tâc-dârînden gerek mûmâ-ileyh dâ'îlerinin ve gerek âhar münâsib du'âcılarının ta'yîni bâbında ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-nişân-ı hazret-i şâhâne şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ol vechile savb-ı dâ'iyâneme iş'âr ve beyân buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 5 Ş. sene [12]70 / [3 Mayıs 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Ahmed Hâzım Efendi'nin hizmet-i celîle-i mezkûreye ta'yîn olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Ş. sene [12]70 / [5 Mayıs 1854]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 41

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 Ş. sene [12]70 / [21 Mayıs 1874]

Konusu: Reisü'l-ulema Abdulhak Efendi'nin vefatı üzerine maaşının İbrahim Efendi'ye, Rumeli pâyesinin ise Kevâkibzâde Mehmed Said Efendi'ye tevcihi; Mehmed Said Efendi'den açılacak Anadolu pâyesinin Ali Râtıb Efendi'ye ve ondan kalacak İstanbul pâyesinin ise İbrahim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Rabbimiz te'âlâ tekaddes hazretleri eyyâm-ı ömr ü şevket-i hazret-i mülûkâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu.] Re'îsü'l-ulemâ Abdulhak Efendi dâ'îleri giriftâr olduğu illet-i müzminesinden irtihâl-i dâr-ı bekâ edüp uhdesinde bulunan re'îsü'l-ulemâlık ma'âşı münhal olmuş olmağla Mecîdiye nişân-ı hümâyûnunun ikinci rütbesini hâ'iz ve hâmil olan sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Fındıkzâde hafîdi semâhatlü es-Seyyid İbrahim Efendi dâ'îleri akdem-i sudûr-ı kirâm du'âcılarından bulunduğundan ma'âş-ı mezbûrun müşârun-ileyh dâ'îlerine ve bu cihetle açılacak Rumeli pâye-i celîlesi dahî kıdemi cihetiyle Anadolu pâyelülerinden Kevâkibîzâde Mehmed Said Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ise de müşârun-ileyh dâ'îleri bundan iki sene akdem mücâveret tarîkıyla Hicâz-ı mağfiret-tırâza azîmete niyet ederek hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hilâfet-penâhîden tahsîl-i ruhsat etmiş ve ne sebebe mebnî ise gidemeyerek kalmış ve el-yevm kemâl-i şeyhûhetinden za'af-ı basara ibtilâ ile resmî mahallerine ve ziyarete gelmeye iktidârı olamadığı rivâyet olunmakda ve hâlâ Encümen-i Dâniş Re'îs-i Evveli olan Atâullah Efendizâde es-Seyyid Mehmed Şerîf Efendi dâ'îleri ma'dûnu bulunduğundan pâye-i merkûmenin ehadü-hümâdan birine ve ol sırada açılacak Anadolu pâyesinin dahî bundan akdem tahrîr-i talebeye me'mûr bulunup ibrâz-ı hüsn-i hizmet eylemiş olduğundan sırası geldikde evvel-be-evvel Anadolu pâyesi tevcîh buyurulacağı ba-irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî kendisine tebşîr olunan Mustafa Paşa hafîdi Mîr es-Seyyid Ali Râtıb Efendi dâ'îleri ve andan açılacak İstanbul pâyesine dahî Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Halil Hamid Paşa hafîdi Mîr Mustafa Nazif Efendi dâ'îleriyle Arabzâde hafîdi Mehmed Edib Efendi dâ'îleri mukaddemâ terfî'-i rütbe ile sûretâ eski bulunmuşlar ise de el-hâletü hâzihî mûmâ-ileyhimâ taşra niyâbetlerinde olarak sâye-i şevket-vâye-i şehîn-şâhîde ta'ayyüş eylemekde oldukları cihetle mâdûnlarında bulunan kudemâ-yı esâtizeden lâzımü'l-ihtirâm ve ed'iye-i hayriyyesiyle i'tinâm olunur makûleden olan Beypazarî İbrahim Efendi dâ'îleri bulunmuş olmağla pâye-i mezkûrenin dahî mûmâ-ileyh du'âcılarına tevcîhi münâsib gibi mülâhaza olunmuş ise de her vecihle icrâsı emr ü irâ-

de-i ilham-mu‘tâde-i hazret-i hilâfet-penâhîye menût ve mütevakkıf olmağın husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes‘ûd hâk-pây-i uyûn-ârâ-yı cenâb-ı tâc-dârîye arz u istîzâna ve zikrolunan Rumeli pâyesinin müşârun-ileyhimâ du‘âcılarından kangısına tevcîh u ihsân buyurulması ve sâ’irlerinin de tevcîhi husûsunda ne vechile emr ü fermân buyurulur ise keyfiyetin savb-ı dâ‘iyâneme iş‘âr ve beyân buyurulması bâbında irâde-i mütevakkıf himem-i âtıfet-güsterîleridir.

Fi 21 Ş. sene [12]70 / [19 Mayıs 1874]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ma‘âş-ı mezkûrun müşârun-ileyh İbrahim Efendi hazretlerine tahsîsiyle zikrolunan Rumeli pâyesinin dahî müşârun-ileyhimâdan Kevâkibîzâde Mehmed Said Efendi hazretlerine ve açılacak Anadolu pâyesinin dahî müşârun-ileyh Ali Râtıb Efendi'ye ve andan kalacak İstanbul pâyesinin dahi mûmâ-ileyh İbrahim Efendi'ye tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ş. sene [12]70 / [21 Mayıs 1874]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 42

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 Ş. sene [12]70 / [21 Mayıs 1874]

Konusu: Ramazan ayının sonunda boşalacak olan İstanbul Kadılığı için kıdemli bulunup atama sırası gelen Zeynelâbidin Efendizâde Seyyid Mehmed Cemâleddin Efendi'nin Mekteb-i Tıbbiye Nezâreti'nde bulunması nedeniyle iki görevi bir arada yürütemeyeceğinden, kendisine Anadolu pâyesinin tevcihi ve İstanbul Kadılığına, kendisinden sonra kıdemli bulunan Ahmed Şükrü Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul kâdîsı efendi dâ‘îlerinin müddet-i mu‘ayyenesi Ramazân-ı şerîf gâyetinde hitâma resîde olacağı ve İstanbul pâyelülerinden İmâm-ı evvel-i

şehriyârî-i esbâk Zeynelâbidin Efendizâde es-Seyyid Mehmed Cemâleddin Efendi dâ'îleri kıdemli bulunduğundan kazâ-i mezbûr hasbe't-tarîk mûmâ-ileyh dâ'îlerine teveccüh edeceği ve her ne kadar kendüsi Mekteb-i Tıbbiye Nezâreti'nde bulunmuş ise de haftada çend gün mekteb-i mezkûrda ve eyyâm-ı sâ'irede dahî Kâdî Dâ'îresi'nde bulunarak îfâ-yı hizmet edeceği derkâr olup ancak bu makûle ma'âş ile me'mûriyetde bulunan dâ'iyâne tarîk-i ilmiyyeden rütbesine mahsûs olan ma'âş kâmilen verilmediği emsâli iktizâsından bulunmuş olmağla mûmâ-ileyh dâ'îlerine dahi şimdilik Anadolu rütbesine mahsûs olan ma'âşdan sarf-ı nazarla Anadolu pâye-i celîlesi tevcîh ve ihsân buyurulduğı ve mâ-dûnunda bulunan Ahmed Şükrü Efendi dâ'îleri dahî İstanbul Kâdîsı nasb ve ta'yîn kılındığı sûretde ikisinin birden mesrûriyetleri istihsâl olunmuş olacağından başka gerek nezâret-i mezkûrenin ve gerek hizmet-i mezbûrenin mihver-i lâyıkında idâre olunacağı mütebâdir-i hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de her vechile icrâsı emr ü irâde-i hazret-i mülûkâneye menût ve mütevakkıf bulunmuş ve kazâ-yı mezkûrun Ramazân tevcîhine her ne kadar vakit var ise de bu misillü mevâdd-ı âdiye ile eyyâm-ı mübârekede hâk-pây-ı emel-bahşâ-yı hazret-i tâc-dârîyi ta'cîz ve tasaddîden ihtirâzen keyfiyetin şimdiden ifâdesine ictisâr kılınmış olmağla husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı şehîn-şâhîye arz u istîzân ve ne vechile emr ü fermân buyurulursa savb-ı dâ'iyânemize iş'âr ve beyân buyurulmak bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 21 Ş. sene [12]70 / [19 Mayıs 1874]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile şimdilik Anadolu rütbesine mahsûs olan ma'âşdan sarf-ı nazarla mûmâ-ileyh Cemâleddin Efendi'ye Anadolu pâye-i celîli tevcîhi ve mûmâ-ileyh Ahmed Şükrü Efendi'nin dahî İstanbul kâdîsı nasb ve ta'yîn kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ş. sene [12]70 / [21 Mayıs 1874]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 43

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 S. sene [12]71 / [11 Kasım 1854]

Konusu: Vefat eden Filibe Kadısı Mehmed Saadettin Efendi'nin borcuna mukabil maaşının sekiz ay daha ödenmesi ve süre bitiminde yerine Mısır Mevleviyetine tayinini istirham eden Mustafa Münib Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mevâlî-i kirâmdan Mustafa Münib Efendi dâ'îlerinin Mısır Mevleviyeti'ne ta'yîn olunması husûsu istirhâm olunmuş ve keyfiyetin sûy-ı senâverîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini hâvi râhâ-pîrâ-yı tevkîr ve ihtirâm olan tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı münîfi karîn-i ittıla'-ı senâverî olmuş ve mevleviyet-i mezkûreye mûmâ-ileyhden kıdemli bulunan Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi Mîr Mehmed Şefik Efendi dâ'îleri tâlib bulunmuş ve *Cenâb-ı Hakk ömr ve iclâl-i şâhâneyi gün be gün müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]*. Filibe Kazâsı Mutasarrıfı Mustafa Paşa hafîdi Mîr Mehmed Saadeddin Efendi irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan duyûn-ı vâkı'asına medâr olmak üzre emsâli misillü müddet-i ma'lûmesinden sekiz mâh mikdâr medd olunup bu cihetle kazâ-yı mezkûr açıkda kalarak tevcîhe salâhiyet kesb eylemiş olduğunu bir vakt-i neşât-ı mekârim menût-ı hazret-i kîtî-penâhîde mübârek hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cihân-bânîye lede'l-arz ve'l-ifâde zikrolunan kazâlardan kangısının mûmâ-ileyh Münib Efendi dâ'îlerine tevcîhi husûsuna emr ü irâde-i kerâmet-ifâde-i hazret-i tâc-dârî şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre keyfiyetin taraf-ı ihlâs-kârîye iş'âr buyurulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 17 S. sene [12]71 / [9 Kasım 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve zikrolunan kazâlardan Filibe kazâsının mûmâ-ileyh Münib Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü idâre-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 S. sene [12]71 / [11 Kasım 1854]

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tdvia.org.tr

Sahife No: 44

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 S. sene [12]71 / [15 Kasım 1854]

Konusu: Mekteb-i İ'dâdi hocası ve ibtidâ-i hâriç rütbesinde bulunan Seyyid Ali Rıza Efendi'nin ibtidâ-i dâhil rütbesine terfi ettirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekteb-i i'dâdiyye-i şâhâne hocası es-Seyyid Ali Rıza Efendi dâ'îlerine bir rütbe-i münâsibe tevcîh olunmak üzre keyfiyetin istîzânı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi rehin-i îkân-ı senâverî olmuş ve mûmâ-ileyh dâ'îlerine geçen sene bâ-irâde-i şâhâne İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu ihsân buyurularak el-ân ibtidâ-i hâric rütbesinde bulunup imtihânlı imtihânsız ilerisinde elli adedi mütecâviz eskiler olduğundan mâ-fevkına terfî'i mutlakâ irâde-i hazret-i şehîn-şâhîye mütevakkıf bulunmuş olduğunu bir vakt-i inbisât-ı cenâb-ı tâc-dârîde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı kîtî-sitânîye lede'l-arz şeref-sudûr buyurulacak irâde-i seniyye-i hazret-i şâhânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre taraf-ı ihlâs-kârîye iş'âr buyurmaları bâbında irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 17 S. sene [12]71 / [9 Kasım 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyhin rütbe-i hâliyesinin ibtidâ-i dâhile terfî'i müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 S. sene [12]71 / [15 Kasım 1854]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 44

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 25 S. sene [12]71 / [17 Kasım 1854]

Konusu: Tevcih zamanları yaklaşan Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke Kadılığının Mehmed Şemseddin Efendi'ye, Medine Kadılığının Ahmed Reşid Efendi'ye ve Mısır Kadılığının Mehmed Şefek Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhleri tekarrub eden Mekke-i mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Mustafa Edib Efendizâde Mehmed Şemseddin Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi's-sâ'a kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden tâlib bulunamadığından mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Küçük Süleyman Efendizâde es-Seyyid Ahmed Reşid Efendi dâ'îlerine ve Mısır-ı Kâhire kazâsı sâbıkâ Galata Kâdîsı Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi Mehmed Şefik Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de tevcîhleri emr ü irâde-i hazret-i şâhâneye mütevakkıf bulunmuş olduğundan husûs-ı mezkûrı bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı mülûkâneden istîzân buyurularak müsâ'âde-i seniyye ve ruhsat-ı âliyye-i hazret-i şâhâne şâyan u erzân buyurulur ise îcâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin savb-ı ihlâs-şi'ârîye iş'ârına himem-i seniyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde efendim hazretlerindir.

Fi 23 S. sene [12]71 / [15 Kasım 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhime tevcîhini müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 S. sene [12]71 / [17 Kasım 1854]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 45

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 S. sene [12]71 / [21 Kasım 1854]

Konusu: Mekteb-i İ'dâdi hocası Ali Efendi'nin rütbesinin ibtida-yı dahil derecesine terfiinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekteb-i İ'dâdî hocalarından olup rütbe-i hâliyesinin ibtidâ-yı dâhil derecesine terfî'ine irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan Ali Efendi dâ'îlerinin lâzım gelen ru'ûs-ı hümâyûnu tastîr etdirilerek leffen meb'ûs-ı savb-ı âlîleri kılınmış olmağla îcâbının icrâsı bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 29 S. sene [12]71 / [21 Kasım 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan ru'ûs-ı hümâyûn meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâsı zımnında ru'ûs-ı hümâyûn-ı mezkûr tevkîf kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 S. sene [12]71 / [21 Kasım 1854]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 45

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 Ra. sene [12]71 / [11 Aralık 1854]

Konusu: Mûsıla-i Süleymaniye rütbesine terfiini istirham eden Beşiktaş Naibi Nuri Efendi'ye, kendinden önce sırada bekleyen otuz altı kişi bulunduğundan, hâmise-i Süleymaniye rütbesinin tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Beşiktaş Nâ'ibi Nûri Efendi dâ'îlerinin terfî-i rütbesi hakkında vâki' istirhâm üzerine keyfiyetin taraf-ı dâ'iyânemden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyu-

rulan emr ü irâde-i seniyye-i şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i ta‘zîm olan tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi ile melfûf-ı arzuhâl mü’eddası rehîn-i îkân-ı dâ‘iyânem olmuş ve efendî-i mûmâ-ileyh dâ‘îlerinin hâ’iz olduğu Mûsıla-ı Süleymâniye rütbesinde otuz altı nefer eskileri olduğundan Hâmise-i Süleymaniye'ye terfî‘i müte‘allik-i emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhîye mütevakkıf bulunmuş olmağla keyfiyeti bir vakt-i inbisât-ı cenâb-ı tâc-dârîde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı kîtî-sitânîye lede'l-arz şeref-sudûr buyurulacak irâde-i seniyye-i hazret-i şâhânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre taraf-ı senâverîye iş‘âr buyurmaları bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 7 Ra. sene [12]71 / [28 Kasım 1854]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve sûret-i hâl ma‘lûm-ı âlî-cenâb-ı tâc-dârî buyurulmuş olduğu rehîn-i ilm-i vâlâ-yı semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 Ra. sene [12]71 / [1 Aralık 1854]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 45

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 2 R. sene [12]71 / [23 Aralık 1854]

Konusu: Selatin camilerinden Hidayet Camii'nin cuma vaizliği görevini yürütmekte olan Kastamonulu Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine, yerine taliplilerden liyakat, silsile ve ehliyete göre yapılacak imtihanda başarılı olan kişinin tayin olunması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cevâmi‘-i selâtin-i izâm meşâyihi efendiler du‘âcılarından Hidâyet Cami-i şerîfi Cuma Vâizi bulunan Kastamonulu Mehmed Efendi'nin bu kere irtihâli vukû‘una mebnî iktizâ-yı tarîkleri üzre silsilelerinin tertîbiyle açılacak zeylin ashâb-ı liyâkat ve iktidârdan lede'l-imtihân ehliyet ve istihkâkı nümâyân olan bir dâ‘îlerine tevcîhi usûl ve nizamından bulunduğuna ve işbu zeyl şeyhliği

emeliyle ulemâdan haylice dâ'îyan tarfından arzuhâl takdîm olunmakda olduğuna binâ'en zikrolunan zeylin usûl-i kadîmi vechile bi'l-imtihân icrâsına mı veyahud âhar münâsibine tevcîhine mi irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne müte'allik buyurulur keyfiyeti bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i mülûkâneden lede'l-istîzân bu bâbda şeref-sudûr buyurulacak irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre taraf-ı senâverîye iş'âr buyurulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi Gurre-i R. sene [12]71 / [22 Aralık 1854]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan zeylin usûlu vechile bi'l-imtihân icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 R. sene [12]71 / [23 Aralık 1854]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 46

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 R. sene [12]71 / [1 Ocak 1855]

Konusu: Ortaköy Camii'nin açılışında Cuma namazını kıldıran İkinci İmam Hayrullah Efendi'nin haiz olduğu musıla-i sahn rütbesinin, padişahın iltifatı gereğince hâmise-i Süleymaniye rütbesine terfii.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı tevfik-bahşâ-yı Îzid-i bî-çûn şehîn-şâh-ı adalet-nümûn velî ni'met-i âlemyân pâdişâhımız efendimiz hazretlerini nice mevâdd-ı hayriyye-i behiyye ve âsar-ı mebrûre-i seniyye-ye dâ'îma muvaffak buyursun. Âmin. Dünkü gün küşâd buyurulan Ortaköy Cami-i şeref-i lâmi'inde edâsı müyesser olan salât-ı cuma İmâm-ı Sânî-i hazret-i cihânbânî Hayrullah Efendi dâ'îlerinin növbetine tesadüf eylemiş olduğuna ve bu makûle muvaffakiyet-i şâhâne vukû'unda evvelâ edâ-yı hizmet eden bendeleri iltifât-ı seniyye-i şâhâne ile mesrûr buyurulmak de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Se-

niyye'den bulunduğuna ve mûmâ-ileyh efendi dâ'îleri ahlâk-ı hamîdeyi câmi' olduğundan başka şimdiye kadar tarîkince ikrâm olunamamış idüğüne binâ'en hâ'iz olduğu Mûsıla-ı Sahn rütbesinin Hâmise-i Süleymaniye'ye terfî'iyle ilerüde mansıbı yahud İmâm-ı Evvel-i şehriyârî efendi dâ'îleri gibi İzmir pâyesi i'tâsı ile taltîf olunması hâtır-güzâr-ı dâ'iyânem olmuş ise de bu bâbda irâde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i kîtî-sitânî ne merkezde şeref-sudûr buyurulacağı evvel emirde ma'lûm olmak üzre husûs-ı mezkûrı bir vakt-i münâsibde ba'de'l-istîzân müte'alik ve şeref-sunûh buyurulacak emr ü fermân-ı cenâb-ı mülûkânenin mantûk-ı celîli icrâ kılınmak üzre keyfiyetin savb-ı sitâyiş-vârîye izbârı menût-ı şîme-i âtıfetleri bulunmuş olmağla ol bâbda irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 11 R. sene [12]71 / [1 Ocak 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i tefhîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin hâ'iz olduğu Mûsıla-ı Sahn rütbesinin Hâmise-i Süleymâni'ye terfî'iyle ol sûretle taltîfi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulması emr ü irâde-i cenâb-ı tâcdârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 R. sene [12]71 / [1 Ocak 1855]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 47

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 R. sene [12]71 / [2 Ocak 1855]

Konusu: Tevcih zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Kudüs Kadılığına Seyyid Mehmed Said Efendi'nin ve devriye mevleviyetlerinden Ayıntab Kadılığına Mehmed Kamil Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub etmiş olan Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Hudâdâd Beyzâde es-Seyyid Mehmed Said Efendi dâ'îlerine ve Devriye Mevleviyetlerinden Ayıntab kazâsı

Burusa müderrislerinden el-Hac Hâfız Mehmed Kâmil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de emr-i tevcîhi irâde-i ihsân-âde-i hazret-i kîtî-sitânîye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye lede'l- istîzân şeref-sunûh ve sudûr buyurulacak emr ve fermân-ı cenâb-ı şâhânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre keyfiyetin savb-ı sitâyiş-vârîye iş'ârı menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 12 R. sene [12]71 / [2 Ocak 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi şeref-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 R. sene [12]71 / [2 Ocak 1855]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 47

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 R. sene [12]71 / [7 Ocak 1855]

Konusu: Müderrisîn-i kirâmdan Karahisarî İbrahim Efendizâde Mehmed Efendi'nin, kendisine mevleviyet tevcihi isteği üzerine yapılasn incelemede, maaşının emsallerinden yüksek olduğu ve tevcihe gerekçe teşkil edebilecek bir durumu bulunmadığından, isteğinin uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisîn-i kirâmdan Karahisarî İbrahim Efendizâde Mehmed Efendi uhdesine mevleviyet tevcîhi husûsuna müsâ'âde-i seniyye erzân buyurulması istirhâmını hâvi mûmâ-ileyhin Rikâb-ı Hümâyûn-ı cenâb-ı şâhâneye takdîm eylediği arzuhâli üzerine keyfiyetin taraf-ı dâ'iyânemden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı celîlinden olduğu ifâdesini hâmil enmile-zîb-i tekrîm olan tezkire-i behiyyeleri müfâdı karîn-i ittıla'-ı senâverânem olmuş ve efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îleri el-hâletü

hâzihi ibtidâ-i dâhil rütbesinde olduğundan başka kendisi sâ'ir dersi'âm hoca efendiler gibi neşr-i ulûm ile meşgûl olmadığı hâlde sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı şâhânede ma'âşı emsâlinden ziyâdece olduğundan tarîkce ma'zûr bulunmamış olduğı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsib-de hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı kîtî-sitânîye lede'l-arz ve'l-ifâde şeref-sudûr ve sunûh buyurulacak emr ü fermân-ı hazret-i tâc-dârânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre keyfiyetin savb-ı senâverîye iş'âr buyurulması bâbında emr ü irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 16 R. sene [12]71 / [6 Ocak 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-i tâc-dârî buyurulmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 R. sene [12]71 / [7 Ocak 1855]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 48

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 17 R. sene [12]71 / [7 Ocak 1855]

Konusu: İmâm-ı Sâni Hasan Hayrullah Efendi'nin Hâmise-i Süleymaniye rütbesine terfi ettirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu kere şeref-sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şâhâne mûceb-i âlîsince İmâm-ı sâni-i hazret-i cihân-bânî Hasan Hayrullah Efendi dâ'îleri Hâmise-i Süleymaniye'ye terfî' olunarak lâzım gelen ru'ûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnu leffen meb'ûs-ı savb-ı vâlâları kılınmış olmağla ol bâbda irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 16 R. sene [12]71 / [6 Ocak 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile ru’ûs-ı hümâyûn-ı mezkûr manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâsı zımnında mezkûr ru’ûs-ı hümâyûn tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 R. sene [12]71 / [7 Ocak 1855]

Sahife No: 48

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]71 / [21 Ocak 1855]

Konusu: Bursa Kadılığının Mehmed Emîn Efendi'ye, Selanik Kadılığının ise Ahmed Muhtar Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk velî ni‘metimiz pâdişâh-ı âlem efendimiz hazretlerini mede'd-dühûr ve'l-a‘vâm serîr-i şevket-masîr-i şâhânelerinde bi's-sıhha ve'l-âfiye erîke-pîrâ-yı dîhim-i hilâfet buyursun [Âmin boşluğu]. Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden akdemce uhdesine Burusa kazâsı tevcîh buyurulmuş olan Sultân Ahmed İmâmzâde Mehmed Saadeddin Efendi'nin bu kere irtihâli vukû‘una mebnî kazâ-i mezkûrun mahrec ma‘zûllerinden bir dâ‘îlerine tevcîhi lâzım gelmiş ve kazâ-yı mezkûre mahrec ma‘zûllerinden hasbe'l-nevbe eski bulunan dört nefer dâ‘îlerinin el-hâletü hâzihi bazıları taşra me’mûriyetlerinde bazıları dahî Şâm-ı şerîf ve Mısır mevleviyetleri istid‘âsında olduğundan kazâ-i mezkûr mahrec ma‘zûllerinden birâderzâdem Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Selânik kazâsı Daru'l-hadîs müderrisi bulunan Yusuf Paşa hafîdi Ahmed Muhtar Efendi dâ‘îlerine teveccüh eylemiş ise de kazâeyn-i mezkûreynin icrâ-yı tevcîhleri emr ü irâde-i cenâb-ı şâhâneye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye lede'l-istîzân müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulacak emr ü irâde-i cenâb-ı mülûkânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre keyfiyetin savb-ı senâverîye iş‘âr buyurulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]71 / [19 Ocak 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve kazâeyn-i mezkûreynin efendi-i mûmâ-ileyhumâ uhdelerine tevcîhi şeref-pîrâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âli-semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]71 / [21 Ocak 1855]

Sahife No: 49

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]71 / [21 Ocak 1855]

Konusu: Şumnu Kışla-yı Hümâyûnu İmâmı Mehmed Ali Efendi'ye hizmetine mükafaaten İstanbul ru‘ûs-ı hümâyûnu verilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şumnu mevkî‘inde bulunan Kışla-yı Hümâyûn İmâmı el-Hâc Mehmed Ali Efendi dâ‘îlerinin Ordû-yı Hümâyûnca vâkı‘ olan hizmetine mükâfaten kendisine İstanbul ru’ûs-ı hümâyûnı i‘tâ ve ihsân buyurulması husûsunu serdâr-ı ekrem devletlü re’fetlü paşa hazretleri bâ-tahrîrât iş‘âr buyurmuş ve bu makûle askerî imâmlarına İstanbul Ru’ûs-ı hümâyûnu i‘tâsı mesbûkü'l-emsâl olmayup ancak şeref-i zî-şeref-i senâverî devletlü fazîletlü beyefendi hazretleri zamân-ı âlîlerinde Dersa‘âdet Dördüncü Piyâde Alayı İmâmı Mehmed Re’fet Efendi dâ‘îlerine Edirne ru‘ûs-ı hümâyûnu ihsân buyurulduğu emsâlinden olduğu gibi müşârun-ileyh hazretlerinin inhâsı vechile mûmâ-ileyh bendelerine İstanbul Ru’ûs-ı hümâyûnu i‘tâsı dahî emr ü irâde-i ihsân-mu‘tâde-i hazret-i şehîn-şâhîye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla husûs-ı mezkûrı bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı cenâb-ı şehîn-şâhîye lede'l-istîzân şeref sunûh ve sudûr buyurulacak emr ü irâde-i cenâb-ı mülûkânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre keyfiyetin taraf-ı senâverîye izbâr buyurulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]71 / [20 Ocak 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı me’ali-eser-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve ber-mûceb-i inhâ efendi-i mûmâ-ileyhe İstanbul Ru’ûs-ı hümâyûnu i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]71 / [21 Ocak 1855]

Sahife No: 49

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Ca. sene [12]71 / [5 Şubat 1855]

Konusu: Girid Adasının mevleviyete dahil edilerek hareket-i altmışlı müderrislerinden İ'lâmât Mümeyyizi Edirneli Ahmed Efendi'nin; tâlibi bulunmayan mahreç mevleviyetlerinden Havass-ı Refî‘a kazasına Süleymâniye müderrislerinden Mehmed Behcet Efendi'nin, İlamat Mümeyyizliğine ise Kassâm-ı askeri Mustafa Nazif Efendinin tayinlerinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu def‘a mahrec mevleviyetlerine ilhâkı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte‘allik buyurulan Girid Ceziresi yenice dâ‘îre-i mevleviyete idhâl olunacağından bu bâbda resm-i tarîk üzre müderrisîn efendiler du‘âcılarının min ciheti'r-rütbe eski ve yenilerine bakılmayarak cezîre-i mezkûrenin ulemâdan ve ashâb-ı dirâyetden müstakîm ve mücerrebü'l-etvâr bir dâ‘îlerine tevcîhi lâzıme-i hâlden görülmüş ve Hareket-i Altmışlı müderrislerinden el-hâletü hâzihî İ‘lâmât Mümeyyizi Edirneli Ahmed Efendi dâ‘îleri evsâf-ı mezkûre ile muttasıf bulunmuş olduğundan cezîre-i mezkûre mevleviyetinin efendi dâ‘îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Havâss-ı Refî‘a kazâsı eskilerden tâlib bulunamadığından mektubculuk hizmet-i dâ‘iyânemde bulunan Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Arabzâde Zeki Efendizâde Mehmed Behcet Efendi dâ‘îlerine tevcîhi İ‘lâmât Mümeyyizliğine de usûl-i sakk ve mesâ’il-i fıkhiyyeye ma‘lûmât-ı kâmilesi olup hizmet-i mezkûreye ehl ve erbâb bulunan hâlâ kassâm-ı askerî müderrisînden Mustafa Nazif Efendi dâ‘îlerinin me’mûriyeti tensîb olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü irâde-i seniyye-i haz-

ret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet olacağı derkâr olmağla ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 16 Ca. sene [12]71 / [4 Şubat 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî bulunmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile cezîre-i mezkûre mevleviyetinin mûmâ-ileyh Ahmed Efendi'ye ve kazâ-yı mezkûrun mûmâ-ileyh Mehmed Behcet Efendi'ye tevcîhi ve mümeyyiz-i mezkûre de mûmâ-ileyh Mustafa Nazif Efendi'nin me'mûriyeti müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ca. sene [12]71 / [5 Şubat 1855]

Sahife No: 50
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 20 Ca. sene [12]71 / [8 Şubat 1855]
Konusu: Padişahın Bâb-ı Fetvâyı ziyaretinden dolayı Şeyhülislamın çok müteşekkir olduğu.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mine'l-kadîm mazhar ve müsta'rak olduğum envâ-yı inâyet-i bî-gâyât-ı seniyye-i şâhânenin cümlesi zât-ı merâhim-simât-ı hazret-i şehîn-şâhî ve cenâb-ı mekârim tâb-ı hilâfet-penâhî sâna'llâhu te'âlâ eyyâme devletehu ani't-tenâhî velî ni'metimiz velî-ni'met-i âlemyân efendimiz hazretlerinin kemâl-i inâyet ve eltâf-ı nâ-mütenâhîleri semeresinden olup îfâ-yı farîza-yı teşekkür ve mahmedeti mümtenî' olduğunu bilerek leyl ü nehâr füzûnî-i ömr ü ikbâl-i şevket-i şâhâne ed'iyye-i vâcibesiyle evân-güzâr iken bu def'a lütfen ve ihsânen ve tevâzu'an ihsân-ale'l-ihsân olarak bu abd-i kadîm ve dâ'î-i müstedîmelerinin taltîfine müsâ'âde-i şâhâne bî-dirîğ buyurularak Bâb-ı Fetvâlarını teşrîf-i meyâmin-elîf-i mülûkâneleri ve husûsuyla çend def'a huzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı şehîn-şâhîlerine duhûl-i dâ'iyânemle hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı tâc-dârîlerine ce-

bhe-sa'y-ı ubûdiyyet olmaklığıma erzân buyurulan müsâ'âde-i seniyye-i şâhânelerine nâ'iliyet ile yeniden ihsân buyurmaları şîme-i kerîmeye çerağ-efrûz-i cenâb-ı şehriyârî âsîr-ı celîlesinden olmak hasebiyle vufûr-ı acz-i sezâ'ât ile dest-i ber-dâşte-i bârgâh-ı Rabbü'l-izzet olarak mübârek zât-ı gerdûbi-i simât-ı cihân-bânîleri de tükenmez ömr ü ikbâl ve nihâyetsiz şân u şevket ve iclâl ile serîr-i a'râ-yı saltanat ve düşman-ı din ü Devlet-i Aliyye'leri de rehîn-i kahr u izmihlâl eylemek da'avâtı pîraye-i zebân-ı ibtihâl kılınmakda olduğunı bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı mülûkânelerine arz u ifâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 20 Ca. sene [12]71 / [8 Şubat 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ol vechile îfâ-yı teşekküre masrûf buyurulan himeme-i âliyye-i semîhaneleri müstelzim-i mahzûziyet-i cenâb-ı şehriyârî olmuş olmasıyla muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne üzre beyân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Ca. sene [12]71 / [8 Şubat 1855]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 50

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 Ca. sene [12]71 / [12 Şubat 1855]

Konusu: Selatin camii meşâyinden Nusret Camii şeyhi Süleyman Efendi'nin vefatı üzerine, usûl gereği yapılan imtihanda başarılı olan Hafız Mehmed Efendi'nin şeyhliğe tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Îzid-i bî-çûn şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerini etvâl-i ömr ile erîke-i pîrâ-yı hilâfet buyursun [Âmin boşluğu]. Cevâmi'-i selâtîn-i izâm hazarâtı meşâyihinden Cami-i Nusret şeyhi bulunan Süleyman Efendi'nin bu kere vukû' bulan irtihâline mebnî nizâmına tatbîkan

meşâyih-i mûmâ-ileyhin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin lede'l-imtihân isti'dâdı nümâyân olan bir dâ'îlerine tevcîhi usûl-i câriyesinden bulunmuş ve geçenlerde münhal olan zeylin bâ-irâde-i hazret-i şâhâne icrâ olunan imtihânda es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi dâ'îlerinin derece-i sâniyede ve belki sûret-i müsâvâtda isti'dâd ve liyâkati tebeyyün etmiş olduğundan zeyl-i mezkûrun mukaddemki imtihân üzerine efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îlerine mi yahud tâlib bulunan dâ'îyânın yeniden icrâ-yı imtihânlarıyla istihkâkı nümâyan olan du'âcılarına mı tevcîhi emr ü irâde-i cenâb-ı şâhâne buyurulur keyfiyetin bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı emel bahşâ-yı hazret-i zıllullâhîye arz [ve] istîzânıyla sâniha-i zîb-i sunûh buyurulacak emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı mülûkânenin mantûk-ı celîli icrâ olunmak üzre taraf-ı ihlâs-kârîye iş'âr buyurulması bâbında irâde efendimindir.

Fi 24 Ca. sene [12]71 / [12 Şubat 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve zeyl-i mezkûrun mûmâ-ileyh Hâfız Mehmed Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Ca. sene [12]71 / [12 Şubat 1855]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 51

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 Ca. sene [12]71 / [15 Şubat 1855]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliği'nin Gelenbevizade Mehmed Said Efendi'ye, Anadolu Kadıaskerliği'nin ise Meşrebzade Ali Raif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskerliği'nin uhdesine tevcîhi istirhâmını şâmil sudûr-ı izâmdan Gelenbevizâde semâhatlü Mehmed Said Efendi dâ'îlerinin takdîm eylediği

arzuhâlin sûy-ı senâverîye irsâliyle keyfiyetin taraf-ı ihlâs-şi'ârîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini müştemil enmile-zîb-i tevkîr ve ihtirâm olan bir kıt'a tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i ıttıla'-ı senâverî olmuş ve efendi-i müşârun-ileyh Gelenbevi merhûm gibi fuhûl-ı ulemâdan bir zât-ı ma'ârif-simâtın oğlu ve hasbe't-tarîk sadâret-i mezkûreye müteheyyî efendiler du'âcılarının akdemi olduğundan başka istid'âsı vechile medyûn ve alîl bir dâ'îleri bulunduğundan isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi zımnında sadâret-i mezkûrenin kendisine tebşîri emsâline tevâfuk edeceği misillü Andolu Kâdı'askerliğine müteheyyî efendiler du'âcılarının kezâlik akdemi bulunan Anadolu pâyelülerinden Meşrebzâde semâhatlü Ali Raif Efendi dâ'îleri dahî Fâtih civârında kâ'in pederinden müntakil konağın sene-i sâbıkâda müstakilce muhterik olarak dûçar-ı ızdırâb olmuş olduğundan bahisle sadâret-i mezkûrenin kendisine tebşîr buyurulmasını peyder pey taraf-ı senâverîden istid'â eylemekde bulunmuş olduğundan hâk-pây-i emel-bahşâ-yı hazret-i mülûkâneyi tasaddîden vikâyeten Anadolu sadâretinin dahî müşârun-ileyh dâ'îlerine tebşîri münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şâhâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ana göre icrâ-yı îcâbına ibtidâr kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 26 Ca. sene [12]71 / [14 Şubat 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Rumeli sadâretinin müşârun-ileyh Mehmed Said Efendi hazretlerine ve Anadolu sadaretinin dahî müşârun-ileyh Ali Raif Efendi hazretlerine tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i cihândârî iktizâ-yı celîliden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Ca. sene [12]71 / [15 Şubat 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 52

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 C. sene [12]71 / [1 Mart 1855]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Galata Kadılığı'nın Galata kazasının tarihi kimliği nedeniyle Vakanüvist Ahmed Cevdet Efendi'ye, Halep Kadılığı'nın ise Süleymaniye müderrislerinden Hafız Ahmed Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhleri takarrub eylemiş olan Galata kazâsı bazı tevârîh-i atîkayı cem‘ ve tertîb birle hâk-pây-ı emel-bahşâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u takdîm eylemiş olduğundan hakkında mükâfât olunması ve o aralık tevcîhe sâlih mevleviyet bulunamadığından Süleymâniye rütbesine bi't-terfi‘ ilerüde uhdesine mevleviyet tevcîhiyle hizmet-i mezkûresine muvâsât kılınması husûsuna bundan akdemce irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şehîn-şâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulan Vak‘anüvis Ahmed Cevdet Efendi dâ‘îlerine ve Halebü'ş-şehbâ kazâsı eskilerinden tâlibinin adem-i zuhâruna binâ’en Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Ali Ağa İmâmı es-Seyyid Hâfiz Ahmed Efendi dâ‘îlerine tevcîh eylemiş ise de her ne vechile emr ü irâde-i hazret-i kîtî-sitânî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulursa ana göre îcâbının icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 11 C. sene [12]71 / [1 Mart 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâlarda mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü irâde hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 C. sene [12]71 / [1 Mart 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 52

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 15 C. sene [12]71 / [5 Mart 1855]

Konusu: Müneccimbaşı Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi ve Müneccim-i saniye ise İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekke-i mükerreme pâyesiyle Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden birinin uhdesine tevcîh ve ihsân buyurulması istirhâmını hâvi Müneccimbaşı efendi dâ'îlerinin Rikâb-ı kamer-tâb-ı şâhâneye takdîm eylediği arzuhâlinin leffiyle keyfiyetin savb-ı dâ'iyânemden iş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îleri sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i mülûkânede bundan üç sene akdem sâ'ir mevleviyetlere nisbetle nemâlıca bulunan İzmir Mevleviyeti'ni zabt ile nâ'il-i eltâf-ı mülûkâne olmuş olduğu misillü el-yevm dahî müstağrak-ı ihsân-ı bî-imtinân-ı hazret-i şehriyârî olarak ma'âş-ı müstevfâ ile müneccimbaşı bulunduğu hâlde erbâb-ı ihtiyâcdan yirmi altı kadar eskilerinin muntazır bulundukları bilâd-ı mezkûre mevleviyetlerinden birinin uhdesine tevcîhi merkûmların mahzûn ve me'yûsiyetlerini mûcib olub buna dahî kâffe-i bendegân hakkında derkâr olan merhamet-i hazret-i tâc-dârî kâ'il olamayacağı nezd-i âcizîde rehîn-i rütbe-i bedâhet olup fakat bu makûle hıdemât-ı hâssa-i şâhânede müstahdem bulunan bendegânın pâye ihsânıyla terfî'-i rütbeleri şân-ı mekârim-nişân-ı Saltanat-ı Seniyye'den olup emsâli dahî mesbûk bulunduğundan mevleviyet-i mezkûreden sarf-ı nazarla ancak Mekke-i mükerreme pâye-i celîli tevcîh ve Müneccim-i Sânî Mehmed Emîn Efendi dahî nâ'il olduğu Burusa ru'ûsunun İstanbul ru'ûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnuna tebdiliyle ez-ser-nev çerâg buyurulması husûsunu taraf-ı dâ'iyânemden istid'â eylemekde olduğuna ve şimdiye kadar müneccim-i sânî bulunan eslâfına dahî İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu i'tâ buyurulmak âdet hükmüne girmiş idüğinden başka efendi-i mûmâ-ileyh dirâyetkâr ve ez-her cihet âtıfet-i seniyyeye sezâvâr bir du'âcıları bulunduğuna mebnî mes'ulüne müsâ'âde-i seniyye-i şâhâne bî-dirîğ buyurularak uhdesinde bulunan Burusa ru'ûsunun İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnuna tebdîl buyurulması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de yine her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i kîtî-sitânî şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ana göre icâbının icrâsına mübâderet kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 15 C. sene [12]71 / [5 Mart 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i luhâza-i şevket-ifâza-i cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyh Müneccimbaşı Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi ve mûmâ-ileyh Emîn Efendi'nin dahî Burusa ru’ûsunun İstanbul ru’ûs-ı hümâyûnununa tebdîl olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 C. sene [12]71 / [5 Mart 1855]

Sahife No: 53
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 11 B. sene [12]71 / [30 Mart 1855]
Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mustafa Vehbi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının ise Seyyid Mehmed Dâniş Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi takarrub eden Edirne kazâsı bâ-i‘tibâr-ı mahrec İzmir pâyesiyle sâbıkâ Ayıntab kazâsı es-Seyyid Mustafa Vehbi Efendi dâ‘îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Müderriszâde Ârif Efendizâde es-Seyyid Mehmed Dâniş Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de yine her ne vechile emr ü irâde-i ihsân-mu‘tâde-i hazret-i şâhâne şeref-sudûr ve sunûh buyurulursa ona göre icâbı icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âli buyuruldukda irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 5 Receb sene [12]71 / [24 Mart 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 B. sene [12]71 / [30 Mart 1855]

Sahife No: 53

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 15 B. sene [12]71 / [3 Nisan 1855]

Konusu: Kendisinden evvel üç eskisi olmasına rağmen, kadıaskerzâde ve erbâb-ı maârifden bulunması nedeniyle Melek Paşa'nın torunu Ali Haydar Bey'e Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Melek Paşa hafîdi Ali Haydar Bey uhdesine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi istirhâmını hâvi takdîm eylemiş olduğu arzuhâlinin savb-ı senâverîye irsâliyle keyfiyetin taraf-ı dâ'iyânemden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tevkîr olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı senâverî olmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin rütbe-i hâliyesinde üç nefer eskileri mevcud ise de bazıları taşrada bulunduklarından başka kendisi kâdîaskerzâde ve erbâb-ı ma'ârifden şâyeste-i âtıfet-i seniyye ve sezâvâr-ı iltifât-ı âliyye bir du'âcıları olup bu makûle kişizâdelere dahî pâye-i mezkûr ihsânı mesbûkü'l-emsâl bulunmuş ise de her ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şâhâne âtıfet-efzâ-yı sunûh buyurulur ise ana göre icâbı icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde menût-ı şîme-i âtıfetleridir.

Fi 15 B. sene [12]71 / [3 Nisan 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i luhâza-i şevket-ifâza-i cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mîr-i mûmâ-ileyh uhdesine pâye-i mezkûrun tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 B. sene [12]71 / [3 Nisan 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 54

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 B. sene [12]71 / 11 Nisan 1855

Konusu: Mevleviyete yeni dahil edilen mahrec mevleviyetlerinden Girit kadılığının musıla-i Süleymaniye müderrislerinden Beşiktaş Naibi Ispartavî Hâfız Ali Nûri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Girid cezîresi müddet-i cedîdesinin zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş ve cezîre-i mezkûre yenice dâ'îre-i mevleviyete idhâl olunmuş olduğundan bu bâbda resm-i tarîk üzre müderrisîn efendiler du'âcılarının min-ciheti'r-rütbe eski ve yenilerine bakılmayarak erbâb-ı dirâyetden mücerrebü'l-etvâr bir dâ'îlerine tevcîhi lâzıme-i hâlden görünmüş ve Hâmise-i Süleymâniye rütbesinde bizzat idâre-i umûr kendisinden me'mûl olunur kimesne bulunamadığına mebnî mevleviyet-i mezkûrenin Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden el-hâletü hâzihî Beşiktaş nâ'ibi olup civâr-ı Saltanat-ı Seniyye'de perverde olmuş ve böyle hıdamât-ı nâzikeyi idâre fi'l-cümle kendisinden me'mûl bulunmuş olan Ispartavî Hâfız Ali Nûri Efendi dâ'îlerine tevcîhi tensib olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı ma'lûm-ı âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 23 B. sene [12]71 / [11 Nisan 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mevleviyet-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Ali Nûri Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda [emr ü fermân] hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 B. sene [12]71 / [11 Nisan 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 55

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Ş. sene [12]71 / [19 Nisan 1855]

Konusu: Bahar mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislam'ın Babıfetva'dan, sahilhânesine nakli isteğinin uygun görüldüğü.

Cenâb-ı Hakk mübârek vücûd-ı âlem-sûd-ı hazret-i mülûkâneyi ile'l-ebed serîr-i şevket-masîr-ı cihân-bânî ve dîhim-i azamet ve sîm-i Saltanat-ı Osmânî üzre bi's-sıhha ve'l-âfiye ömr ü ikbâl-i nâ-mütenâhî ile hükûmet-fermâ buyursun. Âmin. Ma'lûm-ı atûfîleri olduğu vech üzre eyyâm-ı şitâ güzerân ederek evvel bahâr-ı hüceste-âsâr hulûliyle sâhilhânelere nakil mevsimi gelmiş ve dâ'îleri dahî ruhsat-ı hazret-i şâhâne erzân buyurulduğu hâlde şu günlerde sâhilhâne-i âcizîye nakli tasmîm eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı cenâb-ı tâc-dârî şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre hareket kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi Gurre-i Ş. sene [12]71 / [19 Nisan 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve sâhilhâne-i âlîlerine nakl buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ş. sene [12]71 / [19 Nisan 1855]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 55

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 13 Ş. sene [12]71 / [1 Mayıs 1855]

Konusu: Rumeli Kadıaskeriliği'nin Gelenbevîzâde Mehmed Said Efendi'ye, İstanbul Kadılığı'nın Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Mehmed Tahir Efendi'ye, Rumeli Kadıaskeri Müsteşarlığına ise İstanbul Kadısı Müsteşarı Hasan Refet Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskerliği'nin hasbe't-tarîk nevbeti gelmiş ve bundan akdem şehr-i Ramazân-ı mübâreki gurresinden kendisine tevcîh olunacağı bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne tebşîr kılınmış olan Gelenbevîzâde semâhatlü Mehmed Said Efendi dâ'îlerine ber-tebşîr-i sâbık tevcîhi ve İstanbul kâdîsı efendi dâ'îlerinin dahî müddet-i mu'ayyenesi işbu Şevvâl-i mükerreminin gurresinden hitâma resîde olacağından eyyâm-ı mübârekede hâk-pây-i emel-bahşâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîyi tasaddîden ictinâben zikrolunan İstanbul Kâdîlığı'nın dahî zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ kılınmak üzre el-hâletü hâzihî Rumeli kâdîaskeri müsteşârı olup bi'l-vucûh ehliyeti mücerreb olan Sirozizâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine şimdiden tebşîri ve sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i şâhânede muvazzaf olarak ol cihetle açılacak müsteşarlığın dahî ehliyet ve haysiyeti derkâr olan Mekke-i mükerreme pâyelülerinden sâbıkâ İstanbul Kâdîsı Müsteşârı Hasan Re'fet Efendi dâ'îlerine ihâlesi münâsib gibi mülâhaza kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icâbı icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 11 Ş. sene [12]71 / [29 Nisan 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Rumeli Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyh Said Efendi hazretlerine ve mezkûr İstanbul Kâdîlığı'nın müşârun-ileyh Mehmed Tâhir Efendi hazretlerine şimdiden tebşîri ile sâlifü'z-zikr müsteşarlığın dahî mûmâ-ileyh Hasan Re'fet Efendi'ye ihâlesi şeref-pîrâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Ş. sene [12]71 / [1 Mayıs 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 56

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 Ş. sene [12]71 / [2 Mayıs 1855]

Konusu: Meclis-i Âlî-i Tanzimat'da kabul edilen Niyâbet-i Şeriyye Kanunu ve Bâb-ı Fetvâ'da oluşturulan Meclis-i İntihâb'da alınan, görev tevcihlerinde eskilik ve yeniliğe bakılmaksızın ehliyet ve haysiyetini isbat edenlerin akranlarına tercih edilmesi kararı gereğince, zor durumda olduğunu ve zâdeganlığının dikkate alınarak kendisine hâmise-i Süleymaniye rütbesi verilmesini talep eden Mehmed Aziz Efendi'nin isteğinin kabul edilmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisîn-i kirâmdan Mehmed Aziz Efendi dâ'îleri kesret-i iyâl u evlâda mübtelâ bulunduğu beyânıyla terfî'-i rütbesi husûsunu hâk-pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîden bâ-arzuhâl istirhâm eylemiş olduğundan keyfiyetin savb-ı dâ'iyânemden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-pîrâ-yı tevkîr ve ihtirâm olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i ıttılâ'-ı senâverî olmuş ve efendî-i mûmâ-ileyh el-hâletü hâzihi Dimetoka niyâbet-i şer'iyyesiyle ta'ayyüş etmekde olup kendisi dahî mevâlîzâde ve sudûr-ı izâmdan Yasârîzâde Efendi merhûmun kerîmesinin dâmâdı ise de haysiyet ve istihkâkı pek de bilinemediğinden başka istid'â eylediği Hâmise-i Süleymâniye rütbesine mehâdimden kırk kadar akrânı eskileri mevcud olduğundan ve kesret-i iyâl ü evlâd eskileri bulunan akrânına sebeb-i tercih olamayup ancak sâye-i ma'delet-vâye-i hazret-i tâc-dârîde Meclis-i Âlî-i Tanzîmat'da lede't-tezekkür karargîr olan Niyâbet-i Şer'iye Nizâmı'na tevfîkan Bâb-ı Fetvâ'da Meclis-i İntihâb teşkîl olunmuş ve bundan böyle erbâb-ı tarîkden bulunan gerek efendî-i mûmâ-ileyh gerek emsâli sâ'ir nuvvâb efendiler du'âcıları meclis-i mezkûrdan akrânına sebeb-i tercih olur derece-i ehliyet ve istihkâkları nümâyân olmadıkca iltizâm ve tesâhübden ârî olarak bilâ-arz hâk-pây-i emel bahşâ-yı hazret-i şehîn-şâhîye arz [u] inhâ birle rütbeleri terfî' ve cümle-i muhassenât-ı asriyyeden olarak mahrec mevleviyetlerine ilhâk buyurulup hukkâm bi'n-nefs azîmet ederek icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye eylemesi îcâbından bulunan Kürdistan ve Trabzon ve Girid kazâları o vechile isbât-ı haysiyyet edenlere tecîh buyurularak tarîk-ı feyz-refîk-i ilmiyyeden ehliyetli dâ'îyan yetişdirilmek ve şu cihetle sâ'irlerini dahî tahsîl-i ulûm ve mu'ârefeye teşvîk eylemek aksâ-yı âmâl-i dâ'iyânem bulunduğundan muvafık-ı rızâ-yı meyâmin-irtizâ-yı hazret-i şehîn-şâhî ve mutâbık-ı emr ü fermân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî buyurulduğu

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

hâlde efendî-i mûmâ-ileyh dâ'îlerinin terfî'-i rütbesi husûsu dahî ol vechile isbât-ı haysiyyet eylediği vakte te'hîr kılınması veyâhûd şimdiden rütbe-i hâliyesinin terfî' olunması hakkında her ne vechile emr ü irâde-i hazret-i tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 11 Ş. sene [12]71 / [29 Nisan 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin terfî'-i rütbesi husûsunun dahî ol vechile isbât-ı haysiyyet eylediği vakte te'hîr kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ş. sene [12]71 / [2 Mayıs 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 57
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 23 Ş. sene [12]71 / [11 Mayıs 1875]
Konusu: Özel bir görevle Viyana'ya gidecek olan Reşid Paşa'nın, mevâlîden Vakanivist Ahmed Cevdet Paşa'yı da yanında götürme istediğinin kabul edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu vech üzre übbehetlü devletlü Reşid Paşa hazretleri me'mûriyet-i mahsûsa ile Viyana'ya azîmet üzre bulunduklarından dâ'îre-i seniyyeleri mensûbâtından bulunan mevâlî-i kirâmdan Vak'anüvis Ahmed Cevdet Efendi dâ'îlerini birlikde götürmek niyetinde oldukları ifâdesiyle anın dahî azîmetine ruhsat verilmesi husûsunu bâ-tezkire taraf-ı hulûs-verîye iş'âr buyurmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin ma'iyyet-i müşârun-ileyhde Viyana'ya azîmeti umûr-ı me'mûresine sekte îrâs etmeyeceği derkâr ise de mevâlîden bulunması cihetiyle evvel emirde keyfiyetin hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i şâhâneden istîzânı îcâb-ı hâlden bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü

fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i kîtî-sitânî şeref-sudûr ve sunûh buyurulur ise ana göre îcâbına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 22 Ş. sene [12]71 / [10 Mayıs 1875]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin ma'iyyet-i müşârun-ileyhde Viyana'ya azîmeti müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ş. sene [12]71 / [11 Mayıs 1875]

Sahife No: 57

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 Ş. sene [12]71 / [7 Mayıs 1855]

Konusu: İmam Maverdi'nin Düstûrü'l-Vüzerâ isimli risalesini tercüme ederek padişaha takdim eden ve ruus tevcihi beklentisinde olan Bayezid Medresesi talebelerinden ve Şirvanî Şeyh İsmail Efendi'nin oğlu Mehmed Rüşdi Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şirvânî Şeyh İsmail Efendi merhûmun mahdûmu olup Sultân Bayazid Hân Medresesi dershânesinde tedrîs-i ulûm ile meşgûl bulunan ulemâ ve üdebâ-yı asrdan Mehmed Rüşdi Efendi dâ'îleri ecille-i müfessirîn-i pîşînden ulûm-ı siyâsiyyede mâhir ve bu cihetle "Feylesof-ı Arab" unvânını hâ'iz olan İmâm-ı Mâverdî-i merhûmun dört yüz târîh-i hilâlinde tedbîr-i mülke müte'allik "Düstûrü'l-Vüzerâ" nâmında te'lif eylemiş olduğu bir risâle-i latîfeyi tercüme-birle kendisi ru'ûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn ile çerâğ buyurulmak emelinde bulunduğunu beyân ederek savb-ı senâverîye takdîm eylemiş ve fi'l-hakîka risâle-i mezkûre şâyeste-i atf-ı nazar-ı kabûl bir eser-i cemîl olduğundan taraf-ı âcizîden bir nüshası yazdırılarak meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmak üzre leffen meb'ûs-ı sûy-ı vâlâları kılınmış ol-

mağla risâle-i mezbûreyi bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i tâc-dârîye lede'l-arz efendî-i mûmâ-ileyhin istirhâmı vechile İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnuyla çerâğ buyurulması bâbında her ne vechile emr ü irâde-i hazret-i şâhâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi R 17 Ş. sene [12]71 / [5 Mayıs 1855]

Arif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan risâle manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş vâkı'a risâle-yi mezkûre bir eser-i cemîl olduğundan nezd-i âlî-cenâb-ı şehîn-şâhîde bi't-tevkîf iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu verilmesi sâniha-pîrâ-yı sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Ş. sene [12]71 / [7 Mayıs 1855]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 58

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 Ş. sene [12]71 / [4 Mayıs 1855]

Konusu: Ramazanda okutulacak olan huzur derslerinde tefsir derslerini okutacak müderrisle ilgili hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ve feyyâz-ı mutlak şevket-me'âb kudret-nisâb velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî ni'met-i âlemiyân-ı pâdişâhımız efendimiz hazretleri ömr ü ikbâl ü übbehet ve iclâl-i sermedî ile nice şuhûr ve eyyâm serîr-i şevket-masîr-i hilâfet-penâhîlerinde kemâl-i sıhhat ve âfiyetle ârâyiş-i efzâyiş-i şevket-i şân buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref duhûlü tekarrub etmiş olan şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye üzre huzûr-ı lami'ü'n-nûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf derslerinde mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları berkânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak bir kıt'a defteri tanzîm ve leffen mersûl-ı sûy-ı âlîleri kılınmış olmağın defter-i mezkûrun bir vakt-i münâ-

sibde mübârek ve mes'ûd pâye-i serîr-i şeket-masîr-i cenâb-ı mülûkâneye arz u takdîme himem-i aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında irâde efendimindir.

Fi 16 Ş. sene [12]71 / [4 Mayıs 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan defter manzûr-ı âlî-cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve defter-i mezkûr mezd-i ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârîde tevkîf buyurulmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş. sene [12]71 / [4 Mayıs 1855]

Sahife No: 58

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 20 Ş. sene [12]71 / [8 Mayıs 1855]

Konusu: Huzur dersleri mukarriri ve Hamidiye Medresesi müderrisi Vidinli Mustafa Efendi'nin vefatı üzerine mukarrirliğin Birgivî Ali Efendi'ye, müderrisliğin Ahıshavî İsmail Efendi'ye tevcih edilmesi; müteveffânın maaşının ise yarısının iki evladı ile hanımına, ders vekîli Hoca Yahya Efendi'ye tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü ikbâl ve şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi gün be gün müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Mütekâ'idîn hoca efendiler du'âcılarından olup Hamîdiye Medrese-i Hayriyyet Mü'essesesi müderrisi ve huzûr-ı lâmi'ü'n-nûr-ı hazret-i hilâfet-penâhîde ber-mu'tâd Ramazân-ı şerîfde kırâ'at olunan derslerden ders-i hâmis mukarriri bulunan Vidinli Mustafa Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek uhdesinde bulunan mukarrirlik-i mezkûr ile Hamîdiye müderrisliği ve tekâ'üd bedeli olarak Mâliye Hazîne-i Celîlesi'nden mâh be-mâh i'tâ olunmakda olan bin beş yüz guruş ma'âşı münhâle olmuş ve Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânın kemâl-i takarrübü mülâbesesiyle mukarrirlik-i mezkûrun şu günlerde münâsib bir dâ'îlerine tevcîhi îcâb-ı hâlden bulunmuş olduğundan mukarrirlik-i mezkûrun Sultân Mehmed Hân hâcelerinin kudemâsından sâbıkâ Ders Vekîli Birgivî Ali Efendi dâ'îlerine ve Hamîdiye müderrisliğinin dahî kudemâ-yı mukarrirîn ve ulemâ-yı salâh-âyîn-i asrdan Ders-i Sâlis Mukarriri Ahıshavî İsmail

Efendi dâ'îlerine ve ma'âş-ı mezkûrun dahî nısfı mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin iki nefer evlâdıyla haremine ve nısf-ı âharı re'isü'l-mukarrirîn olup cihet-i şettâ ile şâyeste-i hürmet ve âtıfet bulunan fuhûl-i ulemâ-yı vekîlînden hâlâ ders vekîli Hoca Yahya Efendi'ye tevcîh ve tahsîs buyurulması münâsib gibi mülâhaza kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'delet-unvân-ı hazret-i tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı îcâbına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 17 Ş. sene [12]71 / [5 Mayıs 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-menşûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri vechile mükarrirlik-i mezkûrun mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye ve Hamîdiye müderrisliğinin mûmâ-ileyh İsmail Efendi'ye tevcîh olunması şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehîn-şâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş ve zikrolunan ma'âşın dahî nısfının mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin iki nefer evlâdıyla haremine ve nısf-ı âharının mûmâ-ileyh Hoca Yahya Efendi'ye tahsîsi muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne üzre cânib-i Bâb-ı Âlî'ye iş'âr kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Ş. sene [12]71 / [8 Mayıs 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 59

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 Ş. sene [12]71 / [13 Mayıs 1855]

Konusu: Mütevaffa Vidinli Hoca Mustafa Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'nin, babasından kalan görevlerin kendisi ile kardeşi İbrahim Efendi'ye tevcihi talebinin, müderrisliklerin hiçbir zaman babadan oğula tevcihi meşru olmadığından mümkün görülmediği; müteveffânın emekli maaşının ve kalan mallarının vârislerine yeterli olabileceği fakat yine de zorluk çekiyorlar ise kendilerinin bir şekilde kayırılmalarının uygun olacağı.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mütevaffâ Vidinli Hoca Mustafa Efendi'nin mahdûmu Mehmed Efendi dâ'îleri mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin uhdesinde bulunan cihetlerin kendisiyle sagîr

birâderi İbrahim Efendi'ye tevcîhi istid‘âsında bulunup ancak zikrolunan cihetler âhara tevcîh buyurulmuş olmasına ve mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin Hazîne-i Hâssa'dan mahsûsu olup münhal olan ma‘âşı dahî me’mûriyete mahsûs bulunmasına nazaran mûmâ-ileyhimânın tarîkce dahî bir sûretle kayırılmaları mümkün olup olmadığının taraf-ı senâverîden istiş‘ârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt‘a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı hulûsverî olmuş ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin tarîkce olan üç yüz elli guruş ma‘âşıyla uhdesinde bulunan ufak tefek cihetleri her ne kadar sâ’ir müderrisîn efendiler kendilerine tevcîh olunmak üzre istid‘â eylemişler ise de âhara tevcîh olunmayarak mûmâ-ileyhimâya bi'l-münâsefe tevcîhi ihsân-ı hâlden olup istîzâna dahî tevakkuf etmeyeceğinden icrâ-yı îcâbı derdest idüğü ve Hamidiye Medrese-i celîlesi bâ-irâde-i hazret-i şâhâne ulemâ-yı asrdan bir zâta tevcîhi meşrût bulunduğundan ve hiçbir vakitde evlâda tevcîhi mesbûk ve meşrû olmadığından ancak medrese-i mezbûre lede'l-istîzân şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı şâhâne mûceb-i âlîsince kudemâ-yı esâtîzeden İsmail Efedi dâ‘îlerine tevcîh buyurulmuş ve mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin hizmet-i mahsûsasına ri‘âyeten hazîne-mânde olacak bin beş yüz guruş tekâ‘üd ma‘âşının nısfı dahî bundan akdem vâki‘ olan ihtâra ictisâr-ı âcizânem vechile iki nefer evlâdıyla haremi tarafına ihsân-ı şâhâne buyurularak ve ol vechile dahî fevkalâde kayırılarak mecmû‘-ı mâhiyyeleri bin yüz guruşu tecâvüz eylemiş olduğu ve mütevaffâ-yı mûmâ-ileyh ashâb-ı ihsândan olduğundan ahvâline vâkıf olan ihvânından istimâ‘ olunduğuna göre veresesine beş altı yüz kîse akçe intikâl edeceğinden sagîr-i mezbûrun hissesi dahî eytâm-ı sâ’ire emvâli misillü sâye-i ma‘delet-vâye-i hazret-i şâhânede ihdâs olunan Emvâl-i Eytâm müdürü ma‘rifetiyle irbâh olunarak andan dahî bir haylice nemâ‘ hâsıl olacağı cihetle verese-i merkûme sâye-i merâhim-vâye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîde pederleri zamanından ziyâde refâh-ı hâl ile imrâr-ı evkât edecekleri derkâr buyurulmuş ise de mûmâ-ileyhimânın cihet-i uhrâyla dahî kayırılması bâbında her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i şâhâne şeref-sunûh buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 23 Ş. sene [12]71 / [11 Mayıs 1855]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i na-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

zar-ı şevket-eser-i cenâb-ı şehîn-şâhî ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Ş. sene [12]71 / [13 Mayıs 1855]

Sahife No: 60

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 L. sene [12]71 / [16 Mayıs 1855]

Konusu: Kapan-ı Dakik civarında bulunan Nakşibendi Dergahı'nın boşalan şeyhlik görevinin, bugüne kadar yaptığı görevler ile ilim ve irfanı diğer müstehaklarından üstün görülen Seyyid Mahmud Sırrı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Kapan-ı Dakîk civârında kâ'in Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiye Dergâh-ı Şerîfi'nin münhâle olan meşîhâtının Seyyid Mahmud Sırrı Efendi'ye tevcîhi muktezâ-yı emr ü irâde-i hazret-i şâhâne üzre savb-ı senâverîye iş'âr buyurulmuş ise de meşîhat-ı mezkûreye meşrût dersiye ve imâmet misillü sâ'ir bazı cihât dahî bulunduğundan dergâh-ı şerîf-i mezkûr meşîhâtının yine tarîk-i mezkûrdan müstahlef ve tedrîse muktedir bir münâsibine tevcîhi îcâb edeceğinden ve Burusa'da Hacı Ahmed Baba merhûmun mahdûmu olup mukaddemce Dersa'âdet'e gelmiş olan Said Efendi meşâyih-i tarîk-i mezkûrdan olarak zikrolunan meşîhâtın mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi mu'ahharan Evkâf-ı Hümâyûn nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından iş'âr olunmuş olduğuna ve bunun sâ'ir tâlibleri dahî bulunduğuna mebnî meşîhat-ı mezkûrenin taraf-ı dâ'iyânemden ehl ve erbâbı her kim ise tahkîk ve intihâb olunarak ona tevcîh olunmak üzre istîzân olunması muktezâ-yı emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhîden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı hulûsverî olmuş ve mûmâ-ileyhimâ du'âcılarından başka başka celb olunup mûmâ-ileyh Said Efendi ulûm-ı Arabiyye'de mahâreti yoğise de tabî'at-ı şer'iyyesi olarak oldukca ulûm-ı Farisîye'ye mensûb üdebâdan şeyhzâde bir dâ'îleri idüği ve mûmâ-ileyh Mahmud Sırrı Efendi dahî Müzellef Hoca Ahmed Efendi'den Tasrîfât'a kadar okumuş ve dergâhca lâzım olan tedrîse muktedir ve Yahya Efendi Türbedârı zehâdetlü eş-Şeyh Nûri Efendi dâ'îleriyle pîrdâş ve Beşiktaş'da kâ'in Dülgerzâde Zâviyesi'nde bir müddet şeyh vekâleti etmiş

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

olup nâsiye-i hâlden istidlâl olunan zühd ve salâha nazaran irşâd ve teslîke kâdir bir dâ'îleri olduğu tahkîk olunarak meşîhât-ı mezkûrenin mûmâ-ileyh Sırrı Efendi dâ'îlerine tevcîhi hakkında mukaddem şeref-sunûh ve sudûr buyurulmuş olan emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî mahzâ-kerâmet idüğü anlaşılmış ve sâ'ir tâlibleri tarîk-i cehriye ashâbından olup tevcîhi şart-ı vâkıfa tevâfuk edemeyeceğinden anda cevâb verilmiş olduğunun bî-garazâne iş'ârına ictisâr kılınmış olmağla husûs-ı mezkûru bir vakt-i münâsibde hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u istîzân ve ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i tâc-dârî-i atıfet-efzâ-yı sudûr buyurulursa icrâ-yı îcâbına ibtidâr kılınmak üzre savb-ı senâverîye iş'âr buyurulması menût-ı şîme-i atûfetleridir.

Fi 27 L. sene [12]71 / [15 Mayıs 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve sûret-i hâle nazaran mûmâ-ileyh Mahmud Sırrı diğerlerine müreccah görünmüş olduğundan Meşîhât-ı mezkûrenin yine efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 L. sene [12]71 / [16 Mayıs 1855]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 61

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 L. sene [12]71 / [20 Haziran 1855]

Konusu: Şam Kadılığına Mehmed Şemseddin Efendi'ye, Sofya Kadılığına Buhârî Murtaza Efendi'ye, Bağdat Kadılığının Seyyid Mehmed Emin Efendi'ye, Trablusgarb Kadılığının ise Hafız Mehmed Nureddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Şâm-ı Şerîf kazâsının mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı Mektûbî Rıza Efendizâde Mehmed Şemseddin Efendi dâ'îlerine ve mahrec mevlevi-

yetlerinden Sofya kazâsının Süleymâniye müderrislerinden Buhârî Murtaza Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsının sâbıkâ Maraş Kâdîsı Gekbuzalı Mahmud Efendizâde es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Trablusgarb kazâsının dahî sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Atiyye Sultân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân İmâmı el-Hâc Hâfız Mehmed Nureddin Efendi dâ'îlerine resm-i tarîk üzre tevcîhleri münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de icrâ-yı iktizâları emr ü irâde-i hazret-i hilâfet-penâhîye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icâbı icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân efendimindir.

Fi 4 L. sene [12]71 / [20 Haziran 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi zınmında icrâ-yı iktizâları şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 L. sene [12]71 / [20 Haziran 1855]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 61

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 8 L. sene [12]71 / [24 Haziran 1855]

Konusu: Kapan-ı Dakik civarında bulunan Nakşibendi Dergahı şeyhliğine görevlendirilen Mahmud Sırrı Efendi'nin beratı ile maaşıyla ilgili evrakın bir suretinin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu üzre Kapan-ı Dakîk civârında kâ'in Seyyid Ahmed el-Buhârî kuddise sırrıhu'l-âlî Hângâh-ı şerîfinin mahlûl olan meşîhat ve cihât-ı sâ'iresi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i haz-

ret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı celîli üzre Mahmud Sırrı Efendi dâ'îlerine tevcîh olunarak lâzım gelen berât-ı şerîfiyle ma'âş ve mu'ayyenât-ı sâ'iresinin bir kıt'a sûreti leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 8 L. sene [12]71 / [24 Haziran 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan berât-ı şerîf ve sûret-i meşmûl-i nazar-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâsı zımmında mezkûr berât-ı şerîf ve sûreti tevkîf kılınmış [olmağla] ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 L. sene [12]71 / [24 Haziran 1855]

Sahife No: 61
Arz ve İrade No: 3
İrade Tarihi: 10 L. sene [12]71 / [26 Haziran 1855]
Konusu: Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Zeki Efendi'nin yerine Meşrebzâde zâdesi Ali Raif Efendi'ye Anadolu Kadıaskerliği görevinin tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı seniyyeleri buyurulduğu üzre Anadolu Kâdîaskerliği müddet-i mahlûle olarak geçen sene Şevvâl-i mükerreminin yirmi birinci gününden hâlen Anadolu Kâdîaskeri Arabzâde semâhatlü Mehmed Zeki Efendi hazretlerine tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş olduğundan müddet-i mu'ayyenesi şehr-i cârînin yirmi birinci günü hitâma resîde olarak âhara tevcîhi îcâb eylemiş ise de bu makûle manâsıbın gurre-i şehrden tevcîh olunması usûl-i kadîmeden olmasıyla bundan böyle zamân-ı tevcîhi gurre-i şehre gelmek üzre müşârun-ileyh Zeki Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi çend gün temdîd ile kâdîaskerlik-i mezkûrun işbu Zilkadeti'ş-şerîfesi gurresinden zabt etmek üzre bundan akdem bâ-emr ve irâde-i hazret-i şâhâne kâdîaskerlik-i mezkûr ile tebşîr olunmuş olan Meşrebzâde zâdesi semâhatlü Ali Raif Efendi hazretlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ve irâde-i hazret-i

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

şehîn-şâhî şeref-sudûr ve sunûh buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 10 L. sene [12]71 / [26 Haziran 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile müşârun-ileyh Zeki Efendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi çend gün temdîd ile kâdîaskerlik-i mezkûrun işbu Zilkâde-i şerîfe gurresinden zabt etmek üzre müşârun-ileyh Ali Raif Efendi hazretlerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 L. sene [12]71 / [26 Haziran 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 62

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 L. sene [12]71 / [29 Haziran 1855]

Konusu: Reisü'l-ulama Fındıkzâde Seyyid İbrahim Efendi'nin vefatı üzerine uhdesinde bulunan Rumeli Kadıaskerliği payesinin Anadolu payelilerinden Dürrizâde Seyyid Mehmed Şerif Efendi'ye, ondan boşalacak olan Anadolu Kadıaskerliği pâyesinin Abdullah Beyzâde Mir Ahmed Behcet Efendi'ye, ondan boşalacak İstanbul pâyesinin Hamid Paşazâdenin torunu Mîr Mustafa Nazif Efendi'ye tevcih edilmesi; ayrıca İstanbul Kadısı Seyyid Mehmed Tâhir Efendi'ye Anadolu Kadıaskerliği pâyesi ve yaşı sekseni geçen Genç Osman Ağazâde Mîr es-Seyyid Halil Efendi'ye de yaşına hürmeten İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü ikbâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi gün be gün müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Re'isü'l-ulemâ Fındıkzâde es-Seyyid İbrahim Efendi irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olmasıyla uhdesinden münhâle olan Rumeli Kâdîaskerliği pâyesinin Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Dürrîzâde es-Seyyid Mehmed Şerîf Efendi dâ'îlerine ve andan açılacak Anadolu Kâdi'askerliği

pâyesinin dahî her ne kadar sâbıkâ İstanbul Kâdîsı Ahmed Şükrü Efendi dâ'îleri eski ise de sıfat-ı memdûha-i ilm ve iffet ile muttasıf olmadığından ve mâdûnunda bulunan Abdullah Beyzâde Mîr Ahmed Behcet Efendi dâ'îlerinin kıdem-i tarîki bulunduğundan mîr-i mûmâ-ileyh dâ'îlerine ve andan kalacak İstanbul pâyesinin de Mekke-i Mükereme pâyelülerinin akdemi bulunan Halil Hamid Paşazâde hafîdi Mîr Mustafa Nazif Efendi dâ'îlerine resm-i tarîk üzre tevcîh olunması ve hâlen İstanbul Kâdîsı Sirozîzâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi fukahâ-i asrdan ve erbâb-ı hüner ve ma'ârifden bir dâ'îleri olup ez-her cihet eltâf-ı seniyye-i hazret-i şâhâneye müstehak ve mazharü'l-letâfet-i cenâb-ı mülûkâne buyurulmağla lâyık olduğundan başka evvelki gün vukû' bulan harîkde hânesi dahî muhterik olarak mükedder olmuş olmağla mübtelâ olduğu beliyyeye mükâfa'atan mûmâ-ileyh dâ'îlerine dahî Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi ve Mekke-i mükerreme pâyelülerinin kudemâsından bulunan Genç Osman Ağazâde Mîr es-Seyyid Halil Efendi sinni sekseni mütevâciz sulehâdan bir pîr-i fânî dâ'îleri bulunduğundan sinnine hürmeten mûma-ileyhe dahî İstanbul pâyesi i'tâ ve ihsân buyurulması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'delet-unvân-ı hazret-i tâc-dârî şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 13 L. sene [12]71 / [29 Haziran 1855]

[Ârif]

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyyeleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan pâyelerin müşâr ve mûmâ-ileyhime tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 L. sene [12]71 / [29 Haziran 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 63

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 Za. sene [12]71 / [27 Temmuz 1855]

Konusu: Rumeli ve Anadolu Kadıaskerlikleri ile İstanbul Kadılığına tayin olunan zevâtın padişaha teşekkür için huzura çıkmaları mutad olduğundan, Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Meşrebzâde Ali Raif Efendi ve İstanbul Kadılığına tayin olunan Sirozizâde Seyyid Mehmed Tahir Efendi'nin perşembe günü huzura çıkmalarının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerlikleri semâhatlü efendiler du'âcılarıyla İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi da'îlerinin hîn-i tebeddülerinde li-ecli't-teşekkür atebe-i hazret-i şehîn-şâhîye nâsiye-i sa'y-ı ubûduyyet birle kesb-i şeref ve mübâhât edegelmeleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğuna ve bu kere dahî Anadolu Kâdîaskerliği Meşrebzâde Ali Raif Efendi dâ'îlerine ve İstanbul Kâdîlığı Sirozîzâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş idügüne mebnî müşârun-ileyhimâ dâ'îlerinin dahî emsâli vechile işbu şeref-i cihân-bahâya nâ'iliyetleri husûsu ba'de'l-istîzân müsâ'âde-i ihsân-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-bahşâ-yı sudûr buyurulduğu hâlde kangı gün ve ne vakitde mevcûd bulunmalarına lüzûm görülürse keyfiyetin kendilerine ifâde olunması içün savb-ı dâ'iyâneme tahrîr ve iş'âr buyurulması bâbında irâde efendimindir.

Fî 11 Za. sene [12]71 / [26 Temmuz 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhimânın yarınki Pencşenbih günü Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâm buyurulması şeref-rîz-i sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Za. sene [12]71 / [27 Temmuz 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 63

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i Z. sene [12]71 / [15 Ağustos 1855]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mustafa Tevfik Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Kırkağaçlı Ahmed Raşid Efendi'ye, Trabzon kazasının Kassâm-ı askerî Seyyid Mehmed Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed Necmeddin Efendi'ye, Erzurum kazasının Seyyid Mehmed Enis Efendi'ye, Beyrut kazasının Seyyid Mehmed Hamid Efendi'ye ve Maraş kazasının Bursalı Seyyid Mehmed Raşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Filibe kazâsı bâ-i'tibâr-ı mahrec İzmir pâyesi olan Harpûtî Abdurrahman Efendizâde es-Seyyid Mustafa Tevfik Efendi dâ'îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden olup Mağnisa'da mutavattın iken bu def'a Der'aliyye'ye gelmiş olan fudalâ-yı asrdan *Nuhbe* şârihi Kırkağaçlı Ahmed Reşid Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı yine Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden hâlâ Kassâm-ı Askerî es-Seyyid Mehmed Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazâsı sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Şeyh Ruşen Efendizâde zâdesi Mehmed Necmeddin Efendi dâ'îlerine ve Erzurum kazâsı sâbıkâ Bosna Kâdîsı Filibevî Müftîzâde es-Seyyid Mehmed Enîs dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı kudemâ-yı müderrisînden Edirne'den İzmirî Osmanzâde es-Seyyid Mehmed Hamid Efendi dâ'îlerine ve Maraş kazâsı kudemâ-yı müderrisîn-i Burusa'dan Burusavî es-Seyyid Mehmed Râşid Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de icrâ-yı iktizâları mutlaka emr ü irâde-i hazret-i şâhâneye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü irâde-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-sudûr ve sunûh buyurulursa ona göre icâbı icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 29 Za. sene [12]71 / [13 Ağustos 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin efendî-i mûmâ-ileyhim uhdeleri-

ne tevcîhi zımmında iktizâlarının icrâsı şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Z. sene [12]71 / [15 Ağustos 1855]

Sahife No: 64

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 M. sene [12]72 / [2 Ekim 1855]

Konusu: Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın, sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâya nakli için izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Fe-lillâhi'l-minne sâye-i isâbet-vâye-i cenâb-ı şâhânede bu sâl-i ferhunde-fâlde dahî eyyâm-ı sayf güzerân ederek mevsim-i şitâ takarrub etmekde ve hasbe's-sinn vücudca te'sîrâtı müşâhade olunmakda bulunmuş ve me'mûr olduğum umûr-ı ibâdı ber-vefk-i matlûb-ı âlî izâ'a-i vakt etmeyerek ru'yet birle vâcibe-i zimmet-i dâ'iyânem olduğu vechile taraf-ı hazret-i şehîn-şâhîye da'avât-ı hayriyye isticlâbı Bâb-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerine nakli istilzâm eylemiş olduğundan şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânem tasmîm kılınmış ise de her bir husûsât-ı âcizânem velî-ni'met-i bî-minnetimiz olan zât-ı hazret-i hilâfet-penâhînin ruhsat-ı şâhânelerine mütevakkıf bulunduğundan ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı cenâb-ı tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre hareket kılınacağının bir vakt-i neşât-ı me'âli-i inbisât-ı hazret-i mülûkânede atebe-i âliyye-i hazret-i pâdişâhîye arz u istîzân buyurulması husûsuna himmet-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 18 M. sene [12]72 / [30 Eylül 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile Bâb-ı vâlâ-yı mezkûre nakl ve azîmet buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyuru-

lan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 M. sene [12]72 / [2 Ekim 1855]

Sahife No: 64

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 S. sene [12]72 / [18 Ekim 1855]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğinin kendisine tevcih edilmesini talep eden Meclis-i Vâlâ üyelerinden İzzet Efendi padişaha, Rumeli pâyelilerinden Kamil Efendi'nin ise Şeyhülislâmlığa dilekçe vermeleri üzerine, tevcih zamanı geldiğinde Rumeli Kadıaskerliği'nin kendilerinden kıdemli olan Meclis-i Âlî-i Tanzimat üyelerinden Rüşdi Efendi'ye tevcih edilmesi, Rüşdi Efendi'nin hazineye kalacak maaşının yarısının da kendisine hürmete Kamil Efendi'ye tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskerliği'nin uhdesine tevcîh ve ihsân buyurulması husûsunu müsted'î Meclis-i Vâlâ a'zâsından semâhatlü İzzet Efendi hazretlerinin takdîm eylemiş olduğu müzekkiresinin savb-ı dâ'iyâneme irsâliyle keyfiyetin taraf-ı âcizîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i îkân-ı senâverî olmuş ve ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu üzre bundem akdemce kâdîaskerlik-i mezkûru Rumeli pâyelülerinden semâhatlü Kâmil Beyefendi hazretleri bâ-arzuhâl istid'â eylemiş olduğundan ve derece-i evvelîde Meclis-i Âlî-i Tanzâmât a'zâsından semâhatlü Rüşdi Efendi hazretleri ve ikinci derecede müşârun-ileyh İzzet Efendi hazretleri mîr-i müşârun-ileyhin hasbe't-tarîk eskileri bulunduklarından kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyhimânın akdemi bulunan Rüşdi Efendi hazretlerine ve onun beher hafta ta'tîl edeceği eyyâm içün hazîne-mânde olması îcâb eden meclis ma'âşının nısfı miktarı dahî müsinn u ihtiyâr ve zarûret-i hâle dûçâr bir dâ'îleri bulunduğuna merhameten müşârun-ileyh Kamil Beyefendi hazretlerine ihsân buyurulması ve kâdîaskerlik-i mezkûrun zamân-ı tevcîhine hayli vakit olduğundan şimdilik ikisine dahî bir şey denil-

meyerek keyfiyetin hâlî üzre terkiyle zamân-ı tevcîhi tekarrubunda îcâbına bakılması husûsuna emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şehriyârî müte'allik ve şeref-sunûh buyurulmuş idüği ve ber-minvâl-i meşrûh Rüşdi Efendi hazretleri müşüru'n-ileyh İzzet Efendi hazretlerinden hasbe't-tarîk kıdemli bulunduğu derkâr bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i pâdişâhî sâniha-zîb-i sudûr buyurulursa ona göre icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-yi senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

[Fi] Selh-i M. sene [12]72 / [12 Ekim 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve zikrolunan Rumeli Kâdîaskerliği'nin mukaddemce şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne üzre müşârun-ileyh Rüşdi Efendi hazretleri uhdesine tevcîhi ve hazîne-mânde olmak îcâb eden Maliye ma'âşından nısf mikdârının dahî müşârun-ileyh Kamil Beyefendi hazretlerine i'tâsı sâniha-zîb-i sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 S. sene [12]72 / [18 Ekim 1855]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 65

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 S. sene [12]72 / [18 Ekim 1855]

Konusu: İmam-ı Evvel Şükrü Efendi'ye Filibe, İmâm-ı Sani Hayrullah Efendi'ye ise Sofya mevleviyeti tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâbıkâ İmâm-ı Evvel-i hazret-i tâc-dârî semâhatlü İzzet Efendi hazretlerinin Rumeli Kâdîaskerliği'nin uhdesine tevcîh buyurulması husûsunu istid'âsı hâlâ İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî el-Hâc Hâfız Şükrü Efendi ile İmâm-ı sâni-i cenâb-ı cihân-bânî Hâfız Hayrullah Efendi duâcıları sâye-i ihsân vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde terfî'-i rütbesi kesb-i şeref ve imtiyâz eylemişler ise de şimdiye kadar bir nev' menâfî'-i tarîka dest-res olamamış olduklarını bu dâ'île-

rine muhattır olmuş olduğundan ve sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde Filibe kazâsı Bilâd-ı Hamse ve Sofya kazâsı Mahrec i'tibâr buyurularak erbâb-ı tarîka ahd-i karîbde ihsân buyurulmuş mevleviyetlerden idüğine mebnî bunlarda "el-akdem fe'l-akdem" kâ'idesine ri'âyet pek de lâzım gelmeyeceğinden muvâfık-ı emr ü fermân-ı kerâmet-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî olduğu ve mûmâ-ileyhimâdan Şükrü Efendi dâ'îlerine Filibe ve Hayrullah Efendi dâ'îlerine Sofya mevleviyetlerinin tevcîhiyle iktizâ eden fermân-ı âlîlerinin taraf-ı müstecmi'ü'l-feyz ve'ş-şeref-i hazret-i mülûkâneden kendülerine i'tâ ve ihsân buyurularak emsâli misillü taltîf buyrulması tensîb-i âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulduğu hâlde icrâ-yı îcâbına ibtidâr kılınacağının bir vakt-i neşât-ma'âlî-inbisât-ı cenâb-ı şehriyârî de atabe-i âliyye-i hazret-i pâdişâhîye arz u ifâdesine himmet-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi Selh-i M. sene [12]72 / [12 Ekim 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhimâya zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin tevcîhiyle iktizâ eden fermân-ı âlîlerinin irsâl buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 S. sene [12]72 / [18 Ekim 1855]

Sahife No: 65

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 S. sene [12]72 / [23 Ekim 1855]

Konusu: İmam-ı Evvel Şükrü Efendi'ye Filibe, İmâm-ı Sani Hayrullah Efendi'ye ise Sofya mevleviyeti tevcihiyle ilgili fermanın gönderildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Âtıfet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şâhâne mûceb-i âlîsince Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

kazâsı İmâm-ı evel-i hazret-i şehriyârî es-Seyyid Hâfız Mehmed Şükrü Efendi dâ'îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazâsı İmâm-ı sani-i cenâb-ı cihân-bânî Hâfız Hayrullah Efendi dâ'îlerine tevcîh olunarak iktizâ eden fermân-ı âlîleri leffen meb'ûs-ı savb-ı atûfileri kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 10 S. sene [12]72 / [22 Ekim 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri ile zikrolunan fermân-ı âlîler manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâları zımmında mezkûr fermân-ı âlîleri tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 S. sene [12]72 / [23 Ekim 1855]

Sahife No: 66

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 S. sene [12]72 / [5 Kasım 1855]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Mehmed Reşid Efendi'ye, Medine-i Mükerreme kazasının halen Şam Kadısı olan Ahmed Ragıb Efendi'ye, Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının İbrahim Ferid Efendi'ye, Bursa kazasının Aziz Efendi'ye, Mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Ruscuklu Ali Fethi Efendi'ye ve Kürdistan kazasının Abdulkadir Efendi'ye tevcihi, ayrıca Şam Kadısı Mektubi İzzet Efendi'nin oğlu Aziz Efendi ile Bursa Kadısı Meşreb Efendi'nin torunu Mehmed Emin Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eden Mekke-i mükerreme kazâsı sâbıkâ Mısır Kâdîsı İstanbulî Mehmed Reşid Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere kazâsı hâlâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Burusavî es-Seyyid Ahmed Râgıb Efendi dâ'îlerine ve Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazâsı sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Muhayyirzâde Efendi hafîdi es-Seyyid İbrahim Ferîd Efendi dâ'îlerine ve Burusa kazâsı sâbıkâ Havâss-ı Refi'a Kâdîsı Kahvecibaşı zâde Aziz Efendi dâ'îlerine ve Mehrec mevleviyetlerinden Hale-

bü'ş-şehbâ kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Ruscuklu Ali Fethi Efendi dâ'îlerine ve Kürdistan kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden İzmir müftîsizâde zâdesi Abdulkadir Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı olan Encümen-i Dâniş a'zâsından ve erbâb-ı fazl ve ma'ârifden Mektûbî İzzet Efendi zâde Aziz Efendi dâ'îleriyle hâlâ Burusa Kâdîsı birâderzâdem Meşreb Efendi hafîdi Mehmed Emîn Efendi dâ'îleri dahî Mekke-i mükerreme pâye-i celîlesine müteheyyî bulunmuş ise de mevleviyet-i mezkûrelerin tevcîhiyle mûmâ-ileyhimâya dahî pâye-i mezkûre ihsânı bâbında her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehînşâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 21 S. sene [12]72 / [2 Kasım 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan mevleviyetlerin efendî-i mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhiyle mûmâ-ileyhimâ Aziz Efendi ve Mehmed Emîn Efenidi'ye dahî pâye-i mezkûrun i'tâsı şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ve irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 S. sene [12]72 / [5 Kasım 1855]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 66

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 29 S. sene [12]72 / [10 Kasım 1855]

Konusu: Laleli Camii Cuma Vaizi Hafız Mustafa Zühdü Efendi'nin vefatı üzerine, bu göreve talip olanlar arasında yapılan imtihanda birinci derecede başarılı görülen Kastamonulu Mehmed Efendi'nin Cuma vaizliğine, ikinci derecede başarılı görülen Nevşehirli Mustafa Celaleddin Efendi'nin ise bundan sonra açılacak göreve tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cevâmi'-i selâtîn-i izâm meşâyihi efendiler du'âcılarından Lâleli Cami-i şerîfi

Cum'a Vâizi bulunan Kangırılı es-Seyyid Hâfiz Mustafa Zühdü Efendi'nin bu kere irtihâl-i vukû'una mebnî meşâyih-i mûmâ-ileyhimin iktizâ-yı tarîkleri üzre silsilelerinin tertîbiyle açılacak zeylin ashâb-ı liyâkat ve iktidârdan lede'l-imtihân istihkâkı nümâyân olan bir dâ'îlerine tevcîhi usûl-i câriyesinden bulunmuş ve zeyl-i mezkûra tâlib bulunan efendiler du'âcılarının nizâmı vechile usûl-i imtihâniyyeleri bi'l-icrâ içlerinden Kastamonulu Mehmed Efendi dâ'îlerinin derece-i evvelîde ve Nevşehirli Mustafa Celâleddin Efendi dâ'îlerinin derece-i saniyede isti'dâd ve liyâkati nümâyân olmuş olduğundan zeyl-i mezkûrun mûmâ-ileyh Mehmed Efendi dâ'îlerine ve bundan böyle açılacak zeylin dahî mûmâ-ileyh Celâleddin Efendi dâ'îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de icrâ-yı iktizâsı emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şâhâneye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla keyfiyetin bir vakt-i münâsibde hâkpây-ı emel bahşâ-yı cinhân-bânîye arz u istîzânına himem-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 29 S. sene [12]72 / [10 Kasım 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zeyl-i mezkûrun mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye ve bundan böyle açılacak zeylin dahî mûmâ-ileyh Celaleddin Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 S. sene [12]72 / [10 Kasım 1855]

Sahife No: 67

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 Ra. sene [12]72 / [21 Kasım 1872]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümayunda okutulacak tefsir dersinin hocası Tokadî Ahmed Efendi'nin, Kastamonulu Mustafa Efendi'yi vekil tayin ederek hacca gittiği ve hacda vefat ettiğinin bildirilmesi üzerine, münhal kalan göreve, vekili olan Mustafa Efendi'nin ders mukarriri olarak tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü ikbâl ve şevket-i hazret-i şâhâneyi gün be gün müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîde ber-mutad kırâ'at olunmakda olan tefsîr-i şerîf dersinin altıncı ders mukarriri olup Sultân Bayazid Câmi'-i şerîfi hâcelerinden Kastamonulu Mustafa Efendi dâ'îlerini bi't-tevkîl Hicâz-ı mağfiret-tırâza azîmet etmiş olan Tokâdî Ahmed Efendi ol mahall-i mübârekede irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek mukarrirlik-i mezkûr münhâl olmuş olduğundan bazı hâce efendiler takdîm-i arzuhâl ile hizmet-i celîle-i merkûmeyi istirhâm eylemekde bulunmuş ve mûmâ-ileyh Mustafa Efendi dâ'îleri kudemâ-yı esâtizeden ve hüsn-i takrîre muvaffak idüğinden sene-i sâbıkâda takriri tahsîn-i şâhâne buyurularak mazhar-ı iltifât ve eltâf-ı cenâb buyurulmuş ve Câmi'-i Nusret'de tedrîs ile meşğul olan Kayserili Osman Efendi dâ'îleri tarafından dahî mukarrirlik-i mezkûr istid'â olunmuş ise de icrâ-yı iktizâsı mutlaka emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehriyârîye mütevakkıf bulunduğundan keyfiyetin bir vakt-i münâsibde Atabe-i Ulyâ-yı cenâb-ı pâdişâhîye arz u ifâdesiyle mûma-ilyhimâdan birini yâhud bir âhar münâsibinin meclis-i mezkûra mukarrir ta'yîni husûsunda ne vechile emr ü irâde-i hazret-i tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı îcâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 11 Ra. sene [12]72 / [21 Kasım 1872]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin ders-i mezkûra mukarrir ta'yînine müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Ra. sene [12]72 / [21 Kasım 1872]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 67

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 25 Ra. sene [12]72 / [5 Aralık 1855]

Konusu: Asâkir-i Redifiyye bölük eminlerinden müteveffâ Mustafa Ağa'nın hanımıyla aralarındaki anlaşmazlığın Şeyhülislam huzurunda tekrar görülmesini talep eden Mustafa Ağa'nın biraderinin talebi üzerine, konu ile ilgili olarak daha önce hazırlanan belgelerin takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Asâkir-i Redîfe-i şâhâne bölük emînlerinden Mustafa Ağa, birâderi mütevaffânın zevcesiyle olan mürâfa'alarının tekrar zabtıyla icrâ-yı mürâfa'aları husûsunu bâ-arzuhâl istid'â etmiş ve keyfiyetin taraf-ı dâ'iyâneme havâlesiyle îcâbının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihânbânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tekrîm bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı karîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve husûs-ı mezkûr bundan iki üç mâh mukaddem huzûr-ı dâ'iyânemde ru'yet olunmak üzre Rumeli kâdîaskeri semâhatlü efendi hazretlerine havâle buyurulmuş olduğundan bi'd-defe'ât huzûr-ı dâ'iyânemde tedkîkâtı icrâ kılınarak ru'yet olunmuş olmasıyla kâdîasker-i müşârun-ileyh hazretleri celb olunarak keyfiyet ne merkezde kalmış olduğu lede's-su'âl ol bâbda ifâde-i hâli hâvî tanzîm ve takdîm eyledikleri çend bendi şâmil varaka leffen meb'ûs-ı savb-ı vâlâları kılınmış ve keyfiyet varaka-i mezkûre mütâla'asından müstebân olacağı derkâr bulunmuş olmağla husûs-ı mezkûrun bir vakt-i münâsibde Atebe-i âliyye-i cenâb-ı mülûkâneye arz u ifâdesine himmet-i behiyyeleri masrûf buyurularak ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'delet-nişân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 23 Ra. sene [12]72 / [3 Aralık 1855]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile mâru'z-zikr varaka manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-yi hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve varaka-ı mezkûre yine savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Ra. sene [12]72 / [5 Aralık 1855]

Sahife No: 68

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 R. sene [12]72 / [5 Ocak 1856]

Konusu: İstanbul pâyelilerinden Müzellef Ahmed Efendi'nin vefat etmesi üzerine pâye ve maaşının Arapzâde torunu Mehmed Erib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü şevket-i hazret-i şâhâneyi müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. İstanbul pâyelülerinden olup çend seneden berü meflûc olan Müzellef Ahmed Efendi bundan akdemce irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek tarîkce olan ma'âşıyla uhdesinde bulunan pâye-i celîle-i mezkûre münhal olmuş ve Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Arabzâde hafîdi Mehmed Edîb Efendi dâ'îleri rütbesinde kıdemli bulunduğundan ma'âşıyla berâber pâye-i mezkûre hasbe't-tarîk kendisine teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i mülûkâne inâyet-âver-i zuhûr olunur ise muktezâ-yı celîli icrâ kılınacağı beyânıyla tezkere-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 24 R. sene [12]72 / [3 Ocak 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile ma'âşıyla berâber pâye-i mezkûrun müşârun-ileyh Erîb Efendi uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 R. sene [12]72 / [5 Ocak 1856]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 68

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 29 R. sene [12]72 / [8 Ocak 1856]

Konusu: Rumeli'de mekatib-i rüşdiyelerin açılması için görevlendirilen Mekatib-i Umumiye Nezâreti Muavini Vehbi Efendi'ye taltif için Rumeli pâyesi tevcihi isteğinin, kendisine daha önce pâye tevcih edildiği ve Rumeli pâyesi tevcihi için kendisinden kıdemli on iki kişi bulunduğundan uygun görülmediği; gayret ve hizmeti ile yaşı nedeniyle Rumeli pâyesini hak eden Ahmed Reşid Efendi'ye pâyenin verilmesinin uygun olduğu.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli'nin bazı mahallerinde Mekâtib-i Rüşdiyye'nin küşâdı zımmında i'zâm olunmuş olan Mekâtib-i Umûmiye Nezâreti Mu'âvini mevâlîden Vehbi Efendi dâ'îlerinin hizmet-i makbulesine mükâfaten tarîkince sûret-i taltîfi husûsunun savb-ı dâ'iyâneme havâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı celîlinden bulunduğu ba-tezkire-i samiye taraf-ı dâ'iyâneme bildirilmiş ve efendî-i mûmâ-ileyh dâ'îleri el-yevm Edirne kazâsı muvakkiti olduğundan ve sûret-i taltîfi kendisine Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân buyurulmasına münhasır olduğu misillü bu makûle hıdemâtda bulunanlara tezâyüd-i şevk ve gayreti zımmında pâye ihsân buyurulduğu dahî mesbûk bulunduğundan on iki kadar eskilerine takdîm ile pâye-i mezkûre i'tâsı ve bu sırada mûmâ-ileyh bendelerinin eskisi olup müsinn u ihtiyâr ve erbâb-ı fazl u ma'ârifden bulunan Âbid Efendi zâde Ahmed Reşid Efendi dâ'îlerine dahî Mekke-i Mükkerreme pâyesi ihsân buyurularak isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sudûr ve sunûh buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 24 R. sene [12]72 / [3 Ocak 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Vehbi Efendi tarîkce sûret-i taltîfi irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden ise de sûret-i iş'âr-ı âlilerine nazaran on iki kadar eskisi olmasıyla anda takdîmi tecvîz buyurulamayacağından pâye-i mezkûrun i'tâsından sarf-ı nazarla fakat

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

mûmâ-ileyh Ahmed Reşid Efendi'nin eski bulunması ve ehliyeti cihetiyle uhdesine ol vechile Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 R. sene [12]72 / [8 Ocak 1856]

Sahife No: 69

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 R. sene [12]72 / [5 Ocak 1856]

Konusu: Şeyhülislam Mehmed Arif Efendi'nin, kendi oğlu Mehmed Sadık Beyefendi için İstanbul pâyesi tevcihi isteğinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Evvel ve âhir mazhar ve müstağrak olageldiğim her türlü ni'âm ve inâyât-ı hazret-i şehîn-şâhî ve her gûne lutf u âtıfet-i bî-gâyât-ı cenâb-ı hilâfet-penâhînin edâ-yı farîza-yı teşekküründen acz-i âcizânemi i'tirâf ile dâ'îma tahsîl-i rızâ-yı meyâmîn-iktizâ-yı şâhânelerine muvaffakiyetden başka bir emel-i dâ'iyânem olmadığından leyl ü nehâr efkâr-ı âcizânem bu ümniye-i müstemendâneye masrûf ve münhasır iken akdemce uhdesine Meclis-i Vâlâ a'zâlığı ihsân buyurulduğu misillü bu kere dahî mahzâ eltâf-ı âliyye-i bende-perverî ve fart-ı inâyet ve ihsân-ı şehriyârîden inâyet-i sâbıkâya lâhika-yı fâ'ika olarak dâ'îzâdeleri Mehmed Sâdık Beyefendi bendeleri uhdesine İstanbul pâye-i celîlesi tevcîh u ihsân-ı şâhâne ve bu inâyet-i âliyye dahî mücerred hâkk-ı nâ-müstehak-ı dâ'iyânemde mütenâbi'u'z-zuhûr olan sunuf-ı mekârim ve ihsân-ı cenâb-ı cihânbânî âsâr-ı celîlesinden olmak üzre vüfûr-ı acz ve dırâ'at ile dest-i ber-dâşte-i bârgâh-ı Rabbü'l-izzet olunarak mübârek zât-ı kürûbî-simât-ı cihân-bânîlerini ömr ü ikbâl-i ebedî ve şevket ü iclâl-i sermedî ile serîr-i ârâ-yı saltanat eylemek da'avâtı tekrâr be-tekrâr pîrâye-i zebân-ı ibtihâl kılınmış olduğunun bir vakt-i neşât-ı ma'âlî-inbisât-ı cenâb-ı şehriyârîde atabe-i âliyye-i hazret-i pâdişâhîye arz u ifâdesine himmet-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idügi beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 24 R. sene [12]72 / [3 Ocak 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve ol vechile îfâ-yı şükr-i güzârîye masrûf buyurulan himem-i âliyye-i semîhâneleri müstelzim-i mahzûziyet-i seniyye olmuş olmasıyla muktezâ-yı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i cihândârî üzre beyân-ı hâle ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 R. sene [12]72 / [5 Ocak 1856]

Sahife No: 69

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 15 Ca. sene [12]72 / [23 Ocak 1856]

Konusu: Tırhala valisinin tavsiyesi üzerine Tırhala Müftüsü Abdulhamid Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul müderrislerinden olup Mûsıla-ı Sahn rütbesinde olarak el-hâletü hâzihî Tırhala Kazâsı Müftîsi bulunan Abdulhamid Efendi ulemâdan ve şâyeste-i âtıfet-i seniyye bir dâ'îleri bulunduğundan bahisle mûcib-i iftihâr ve imtiyâzı olmak ve kazâ-yı mezkûr meclis a'zâsına hakk-ı takaddümü bulunmak içün mûsıla-i Bilâd-ı Hamse olmayup ancak pâye-i mücerrede olmak üzre uhdesine İzmir pâyesi tevcîh ve ihsân buyurulması husûsu Tırhala vâlisi devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ olunmuş ve rivâyet olunduğuna göre efendî-i mûmâ-ileyh erbâb-ı ma'ârifden şâyân-ı eltâf-ı aliyye dâ'îyandan bulunmuş ve pâye-i mezkûr ihsân buyurulduğu hâlde tarîkce eskilerine mûcib-i tekaddümü olamayacağı cihetle hiç kimesnenin inkisar-ı derûnuna bâdî olamayacağından başka mesbûkü'l-emsâl dahî bulunduğundan şâyân-ı müsâ'ade görünür ise ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref bahşâ-yı sunûh u sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim

Fi 14 Ca. Sene 1272 / [22 Ocak 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine İzmir pâyesi tevcîh olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât ilm-i âlî-i Meşîhat-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Ca. sene [12]72 / [23 Ocak 1856]

Sahife No: 70

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Ca. sene [12]72 / [23 Ocak 1856]

Konusu: Tevcih zamanı gelen Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Kudüs-i şerif kazasının Karahisârî Hacı Hasan Efendi'ye, Havâs-ı Refîa kazasının Mehmed Ali Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Mehmed Muhlis Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Mehmed Asım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Selanik kazâsı Süleymâniye müderrislerinden ser-etibbâ-yı şehriyârî-i esbak Behcet Efendi hafîdi Mehmed Atâullah Efendi dâ‘îlerine ve Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Karahisârî el-Hac Hasan Efendi dâ‘îlerine ve Havâss-ı Refî‘a kazâsı yine Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden sâbıkâ Evkâf-ı Hümâyûn Kassâmı Mehmed Ali Efendi dâ‘îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsı Burusa müderrislerinden olup kıdem tarîki bulunan Mehmed Muhlis Efendi dâ‘îlerine ve Ayıntab kazâsı yine Burusa müderrislerinin kudemâsından olan Mehmed Âsım Efendi dâ‘îlerine resm-i tarîk üzre tevcîh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma‘âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 14 Ca. sene [12]72 / [22 Ocak 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i‘zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Meşîhat-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Ca. sene [12]72 / [23 Ocak 1856]

Sahife No: 70

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 C. sene [12]72 / [2 Mart 1856]

Konusu: Vefat eden Rumeli Kadıaskeri Gelebevîzâde Mehmed Said Efendi'nin yerine Meclis-i Âlî-i Tanzîmat üyelerinden Mehmed Rüşdi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü ikbâl-i hazret-i şâhâneyi müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. Hâlâ Rumeli Kâdîaskeri Gelenbevî zâde Mehmed Said Efendi herim-i pîrî cihetiyle bu akşam irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek kâdîaskerlik-i mezkûr münhal olmuş ve kâdîaskerlik-i mezkûr usûl-i tarîkce kendisine tevcîh olunacağı husûsu bundan akdem bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne tebşîr kılınmış olan Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a‘zâsından semâhatlü Mehmed Rüşdi Efendi hazretlerine teveccüh eylemiş ve müşârun-ileyhin meclis-i mezkûrdan olan ma‘âşından eyyâm-ı ta‘tîline isâbet edecek olan beş bin guruşun mâh be mâh kudemâ-yı sudûrdan semâhatlü Kâmil Beyefendi hazretlerine i‘tâsı çend mâh akdemce şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şâhâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehinşâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 24 C. sen [12]72 / [2 Mart 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyh Mehmed Rüşdi Efendi hazretlerine tevcîhi ve müşârun-ileyhin meclis-i mezkûrdan olan ma‘âşından eyyâm-ı ta‘tîline isâbet edecek olan beş bin guruşun mâh be mâh müşârun-ileyh Kâmil Beyefendi hazretlerine i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 C. sene [12]72 / [2 Mart 1856]

Sahife No: 71

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 B. sene [12]72 / [12 Mart 1856]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği memuriyetinin İstanbul ve Mekke-i mükerreme pâyelilerinden dirayet ve ehliyet sahibi kişilere münâvebeten tevcih olunması usûlü gereğince, adı geçen memuriyetin Fetva Emini Mehmed Refik Efendi'ye, Fetvâ Eminliği görevinin Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Seyyid Hasan Refet Efendi'ye ve ondan boşalacak müsteşarlık görevinin ise sâbık Medine Kadısı Ahmed Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRK BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği me‘mûriyetinin İstanbul ve Mekke-i Mükkerreme pâyelülerinden dirâyet ve ehliyeti müsellem olan dâ‘îlerine münâvebeten tevcîh olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş ve bu husûs muhassenât-ı asriyye-i şâhâneden olarak mine'l-kadîm erbâb-ı tarîk hakkında bî-dirîğ ve mebzûl buyurulan eltâf-ı mâlâ-nihâye-i hazret-i şehîn-şâhîye lâhika olduğundan başka şu iki rütbe ashâbına pek büyük bir ihsân-ı pâdişâhî olduğundan bunun îfâ-yı teşekkürüyle beraber müfettişlik-i mezkûrun İstanbul pâyelülerinden hâlâ Fetvâ Emîni fazîletlü Mehmed Refik Efendi dâ‘îlerine ve Fetvâ Emînliği me’mûruyetinin dahî Rumeli Kâdîaskeri Müstaşârı fazîletlü es-Seyyid Hasan Re’fet Efendi dâ‘îlerine ve müsteşarlık-ı mezkûrun dahî sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kâdîsı fazîletlü Ahmed Tevhid Efendi dâ‘îlerine tevcîh ve ihâlesi münâsib gibi

mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 B. sene [12]72 / [11 Mart 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile müfettişlik-i mezkûrun müşârun-ileyh Mehmed Refik Efendi'ye ve Fetva Emînliği me'mûriyetinin dahî mûmâ-ileyh Hasan Re'fet Efendi'ye ve müsteşarlık-ı mezkûrun dahî mûmâ-ileyh Ahmed Tevhid Efendi'ye tevcîh ve ihâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârî muktazâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhaneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 B. sene [12]72 / [12 Mart 1856]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 72

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 B. sene [12]72 / [19 Mart 1856]

Konusu: Vefat eden Rumeli Kadıaskeri Gelenbevîzâde Said Efendi'nin çocukları Mahmud, Aziz ve Mustafa Hayrullah efendilerin talebi üzerine, müteveffânın borcunun ödenebilmesi için uhdesinde bulunan arpalığın süresinin birkaç ay daha uzatılması ve kendilerine mevleviyet pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Gelenbevîzâde mütevaffâ Said Efendi'nin tesviye-i duyûnuna medâr olmak üzre uhdesinden münhal olan arpalığın bir sene meddiyle mahdûmları Mahmud ve Aziz ve Mustafa Hayrullah efendilerin mevleviyetle mesrûriyetleri husûsunu müsted'î veresesi tarafından takdîm olununan arzuhâl leffen irsâl-i savb-ı dâ'iyânem kılınarak keyfiyetin taraf-ı acizîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı

celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i terkîm olan bir kıt'a tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi müdrike-i ârâ-yı dâ'iyânem olmuş ve müteveffâ-yı müşârun-ileyh sâye-i hazret-i şâhânede on iki ay kâmilen Rumeli Kâdîaskerliği ederek müddet-i mezkûrede eslâfından ziyâdece ya'ni iki bin kîseye karîb hâsılât tabî'î olarak duyûn-ı vâkı'asını tesviye eylemiş olduğu me'mûrları tarafından tahkîk olunmuş ve bu makûle erbâb-ı tarîk uhdesinde bulunan arpalık rütbelerine mahsûs olduğundan kesret-i duyûnu olanı da duyûnuna medâr olmak veyâhûd duyûnunun tesviyesinden sonra muhallefâtından bir şey kalmaz ise vereseye i'âne içün bir mikdâr meddolunmak mesbûk olup ancak mütevafâ-yı müşârun-ileyhin verâseti mahdûmlarıyla zevcesine münhasır olduğundan kendilerine haylice şey kaldığından başka zevce-i mûmâ-ileyhâ ile dahî alâ-tarîki't-tahâric elli bin guruşa sulh olmuş olduklarından sâhilhâne ve konak ve sâ'ire eşyâ takımıyla mûmâ-ileyhimâya intikal edüp fakat mütevafâ-yı müşurun-ileyhe vâris olamayan ümm-i veledleriyle kendinden akdem vefât eden mahdûmunun yetîm ve yetîmeleri bîkes ve bîçare kalmış olduklarından arpalık-ı mezkûrun onlar içün çend mâh meddolunması ve mûmâ-ileyhimâ Aziz ve Hayrullah efendiler el-ân Mûsıla-ı Süleymâniye rütbesinde olarak her birinin altmışar neferden ziyâde müsinn u ihtiyâr manâsıba müteheyyî eskileri bulunduğu cihetle uhdelerine mevleviyet tevcîhi takdîrinde üç rütbe terfîleri lâzım geleceğinden muvâfık-ı emr ü irâde-i cenâb-ı tâc-dârî buyurulduğu hâlde an-karîb icrâsı musammem olan silsilede mûmâ-ileyhimâ bendelerinin hâmise rütbesine terfî' kılınması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı hazret-i pâdişâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre îcâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 B. sene [12]72 / [18 Mart 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mezkûr arpalığın müşârun-ileyhe vâris olmayan mûmâ-ileyhim içün çend mâh meddolunması ve zikrolunan silsilede mümâ-ileyhimânın hâmise rütbesine terfî' kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağı ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 B. sene [12]72 / [19 Mart 1856]

Sahife No: 73

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 17 B. sene [12]72 / [24 Mart 1856]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Nişli Mehmed Vehbi Efendi'ye ve Galata kazasının Trabzonlu İsmail Hakkı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Dâru'l-hadîs Müderrisi Nişli müftîzâde es-Seyyid Mehmed Vehbi Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Mekteb-i Tıbbiye Arabî Hocası Trabzonî İsmail Hakkı Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 B. sene [12]72 / [23 Mart 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların efendî-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 B. sene [12]72 / [24 Mart 1856]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 73

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 28 B. sene [12]72 / [4 Nisan 1856]

Konusu: Ordu-yı hümâyûnda kadı olarak tayin olunan zevâta muhârebe sonunda pâye tevcihi usûlden olduğundan, hazırlanan defterde isimleri geçen zevâtın mevcut rütbe ve pâyelerinin birer üstlerinin tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bi-lütfihî te'âlâ mahzâ hüsn-i muvaffakiyyet-i celîle-i cenâb-ı mülûkânenin bir büyük eseri olarak mes'ele-i hâzıra dilhâh-ı âlî üzre hüsn-i netîce bulmuş olduğundan Ordû-yı Hümâyûn'da mukaddemâ kâdî nasb ve ta'yîn buyurulmuş olan efendiler du'âcılarının me'mûriyetleri hitâm-pezir olmuş ve hitâm-ı muharebede Ordû-yı Hümâyûnlar kâdîlarına pâye ihsânı mesbûkü'l-emsâl bulunmuş olmasıyla mûmâ-ileyhim du'âcılarının rütbe-i hâliyelerinin münâsibi vechile terfî'i ve bunlar ile beraber Sadâret ve İstanbul rütbelerinde bulunan zevâtın ekserîsi alîl ve ihtiyâr bulundukları cihetle lede'l-iktizâ hall-i akd-i müşkilât edebilir dâ'îyân nedret üzre görüldüğünden ve ashâb-ı dirâyet dâ'îma mazhar-ı eltâf-ı celîle-i hazret-i pâdişâhî olmakda olduklarından erbâb-ı haysiyyetden bulunan ba'zı dâ'îyan ile rütbelerinden kıdemi olup müteheyyi'-i terfî olan dâ'îlerinin dahî Sadaret ve İstanbul rütbelerine bi't-terfî' hem resm-i tarîka ri'âyet ve hem de ehliyetlice görülen bendegânı gayriden temyîz ile icrâ-yı hakkâniyet olunarak zât-ı hazret-i şehriyârî içün da'avât-ı hayriyyeleri isticlâb olunması muvâfık-ı murâd-ı mekârim-mu'tâd-ı hazret-i cihân-bânî olacağı bi'l-mütâla'a şâyân-ı ihsân görülen dâ'iyânın bir kıt'a defteri tanzîm birle hâk-pây-ı hazret-i hilâfet-penâhîye takdîmi lâyıh-ı hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de keyfiyetin evvel emirde istîzânı ve müsâ'ade-i aliyye-i cenâb-ı şehriyârî erzân buyurulduğu hâlde defter-i mezkûrun tanzîm ve takdîmi âdâb-ı ubûdiyete evfak görünmüş olmağla husûs-ı mezkûrun bir vakt-i neşât-i me'âli-inbisât-ı hazret-i şehin-şâhîde atebe-i aliyye-i cenâb-ı mülûkâneye arz u ifâdesine himmet-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 26 B. sene [12]72 / [2 Nisan 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri üzre Ordû-yı hümâyûnlar kâdîları mûmâ-ileyhimin rütbe-i hâliyelerinin münâsibi vechile terfî'i ve erbâb-ı haysiyetden bulunan ve rütbelerinde kıdemi olan ba'zı zevâtın dahî ol vechile terfî'i rütbeleri münâsib olacağından zikrolunan defterin tanzîm ve takdîmi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 B. sene [12]72 / [4 Nisan 1856]

Sahife No: 74

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 B. sene [12]72 / [4 Nisan 1856]

Konusu: Tevcih zamanları gelen Anadolu Kadıaskerliğine Yâsincizâde Seyyid Mehmed İlmî Efendi'nin, İstanbul Kadılığına ise Mehmed Emin Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskerliği ile İstanbul Kâdîlığı'nın zamân-ı tevcîhleri tekarrub etmiş ve kâdîaskerlik-i mezkûr Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Yâsincizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed İlmî Efendi hazretlerine ve kâdîlık-ı mezbûr İstanbul pâyelülerinden kıdemi olan fazîletlü Mehmed Emîn Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden birkaç mâh evelce li-ecli't-taltîf tebşîr olunarak mesrûriyetleri istihsâl olunması âdet hükmüne girmiş olduğundan keyfiyetin müşârun-ileyhimâya tebşîri münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 26 B. sene [12]72 / [2 Nisan 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikro-

lunan manâsıbın müşârun-ileyhimâ hazerâtına tevcîhi zımmında keyfiyetin kendülerine tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 B. sene [12]72 / [4 Nisan 1856]

Sahife No: 74

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ş. sene [12]72 / [10 Nisan 1856]

Konusu: Ordu-yı hümâyûnda görevli kadılar ile bazı dirâyet ve haysiyet sahibi zevâtın rütbelerinin terfileri hakkında düzenlenen defter gereğince, defterde isimleri yazılı olan zevâtın birer rütbe terfilerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ordû-yı hümâyûnlar kâdîlarında rütbesinde kıdemli bulunan dâ'îyan ile erbâb-ı dirâyet ve haysiyetden görülen bazı du'âcılarının terfî'-i rütbeleri hakkında vâkı' olan istîzân-ı dâ'iyânem üzerine münâsibi vechile bir kıt'a defterinin tanzîm ve takdîm olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmasıyla defter-i mezkûr bi't-tanzîm bir vakt-i neşât-ı ma'âlî-inbisât-ı cenâb-ı mülûkânanede atabe-i aliyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye arz u takdîm buyurulmak üzre leffen meb'ûs-ı savb-ı atûfileri kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî şerf-sunûh û sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 Ş. sene [12]72 / [10 Nisan 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı şehriyârî buyurulmuş ve defter-i mezkûrda muharrer olan zevâtın ol vechile terfî'-i rutbeleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

celîlinden olarak mârrü'l-beyan defter yine savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhî'lerine i'âde ve irsâl kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ş. sene [12]72 / [10 Nisan 1856]

Sahife No: 75

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 Ş. sene [12]72 / [25 Nisan 1856]

Konusu: Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ve feyyâz-ı mutlak, şevket-me'âb, kudret-nisâb, velî-ni'met-i bî-minnetimiz, velî ni'met-i âlem efendimiz hazretlerini ömr ü ikbâl-i nâ-mütenâhî ve übbehet ve iclâl-i sermedî ile nice şuhûr ve a'vâm serîr-i hilâfet-masîr-i şâhânelerinde kemâl-i sıhhat ve afiyetle ârâyiş-efzâ-yı şevket ü şân buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref-i duhûlü takarrub etmiş olan şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda de'b-i dîrîne-i saltanat-ı seniyye üzre huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i zıllu'llâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olanarak bir kıt'a defteri leffen mersûl-ı sûy-ı âlîleri kılınmış olmağla defter-i mezkûrı vakt-i münâsibde mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı hazret-i cihân-bânîye arz u takdîme himem-i behiyyeleri derkâr buyurulmak siyâkında terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 18 Ş. sene [12]72 / [24 Nisan 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı mekârim-nuşûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve defter-i mezkûr nezd-i âlî-i hazret-i pâdişâhîde tevkîf kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Ş. sene [12]72 / [25 Nisan 1856]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 75

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 22 Ş. sene [12]72 / [28 Nisan 1856]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Sofya Kadısı Şehrîzâde Esad Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Evkâf-ı Hümâyûn kassâmı Mehmed Emin Efendi'ye tevcihi, ayrıca yakın bir zamanda Fındıklı civarındaki sahilhanesi yanan ve zor durumda bulunan Edirne kazası mutasarrıfı ve Mekâtib-i Umûmiyye Muavini Vehbi Efendi'nin Rumelide açılan mekteb-i rüşdiyelerde çok emeği geçtiğinden mansıbının birkaç ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsının zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş ve sâbıkâ Sofya kâdîsı Şehrîzâde Esad Efendi dâ'îleri mahrec ma'zûllerinin kıdemlisi bulunmuş olmasıyla kazâ-yı mezbûrun mûmâ-ileyh dâ'îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Girid mevleviyetinin dahî nezâket-i mevki'iyyesi cihetiyle "el-akdem fi'l-akdem" kâ'idesine bakılmayarak erbâb-ı dirâyetden mücerrebü'l-etvâr bir dâ'îlerine tevcîhi îcâb-ı hâlden görülmüş olduğundan mevleviyet-i mezkûrenin dahî müsevvidînden ve ashâb-ı dirâyet ve haysiyetden olup hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn kassâmı bulunan Hareket-i Altmışlı müderrislerinden Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine tevcîhi ve el-yevm Edirne kazâsı mutasarrıfı olan Mekâtib-i Umûmiyye Mu'âvini Vehbi Efendi dâ'îleri Fındıklı'da kâ'in sâhilhânesi civârında zuhûr eden harîkde zebân-dîde olmuş ve âhara emsâli olmamak üzre bu makûle musâb olanlara mutasarrıf oldukları mansıblarına iki üç mâh medd ile mu'âvenet kılınması mesbûk bulunduğundan başka mûmâ-ileyh dâ'îleri Rumeli'ne ba'zı mekteb-i rüştiyeler küşâdı zımmında bi'l-me'mûriye azîmetinde îfâ-yı hüsn-i hizmet etmiş olduğından tarîkince taltîfi husûsuna bundan akdem irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağın mutasarrıf olduğu üzre mevleviyetine çend mâh meddolunduğu hâlde hem ber-mantûk-ı irâde-i seniyye mûmâ-ileyh dâ'îleri taltîf olunmuş ve hem de manzûr-ı ihsân ve muavenet-i şâhâne buyurulmuş olacağı hâtır-güzâr-ı dâ'iyânem ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî inâyet ve âver-zuhûr olur ise ana göre muktezâ-yı celîli icrâ kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 21 Ş. sene [12]72 / [27 Nisan 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi’-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile kazâ-yı mezbûrun mûmâ-ileyh Esad Efendi'ye ve mevleviyet-i mezkûrenin dahî mûmâ-ileyh Mehmed Emîn Efendi'ye tevcîhi ve mûmâ-ileyh Vehbi Efendi'nin mutasarrıf olduğu Edirne Mevleviyeti'ne dahî çend mâh meddolunması şerf-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Ş. sene [12]72 / [28 Nisan 1856]

Sahife No: 76

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 L. sene [12]72 / [19 Haziran 1856]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliği'nin Anadolu pâyelilerinden Mehmed İlmî Efendi'ye, Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Şehrî Mehmed Emin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Mehmed Sâbit Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Atıf Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mahmud Efendi'ye, Trablusgarb kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mehmed Said Efendi'ye ve Beyrut kazasının ise Hafız Salih Vehbi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Anadolu Kâdîaskerliği hasbe't-tarîk nevbeti gelerek bundan akdemce kendüsine tevcîh u ihsân buyurulacağı bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî tebşîr kılınmış olan Anadolu pâyelülerden semâhatlü es-Seyyid Mehmed İlmî Efendi hazretlerine ve Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf kazâsı Mahrec ma‘zûllerinden İzmir pâyesi olan Şehrî Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Hekimzâde Ali Paşazâde Ali Rıza Bey hafîdi es-Seyyid Mehmed Sâbit Efendi dâ‘îlerine ve Halebü'ş-şehbâ kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Çerkeş Şeyhîzâde zâdesi es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi dâ‘îlerine ve Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadîs Müderrisi Âtıfzâde Celal Efendi hafîdi Mehmed Âtıf Efendi dâ‘îlerine ve Dev-

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

riye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Mahmud Efendi dâ'îlerine ve Tarablusgarb kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Mehmed Said Efendi dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı kudemâ-yı müderrisînden Burusa'dan Burûsevî el-Hac Hâfız Sâlih Vehbi Efendi dâ'îlerine resm-i tarîk üzre teveccüh etmiş ise de tevcîhleri hakkında her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şerf sudûr ve sunûh buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâlarına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 14 L. sene [12]72 / [18 Haziran 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kâdîaskerlik müşârun-ileyh Mehmed İlmî Efendi hazretlerine ve mezkûr kazâların dahî efendî-i mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 L. sene [12]72 / [19 Haziran 1856]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 77

Arz ve İrade No: 1

www.tuba.gov.tr

İrade Tarihi: 17 L. sene [12]72 / [21 Haziran 1856]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının şeyhülislam-ı esbak Aşir Efendizade Mehmed Necmeddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Burusa kazâsının zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş ve kazâ-i mezbûr Mahrec ma'zûllerinden Şeyhülislâm-ı Esbâk Âşir Efendizâde Mehmed Necmeddin Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şerf-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı îcâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 L. sene [12]72 / [9 Haziran 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i i‘zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhaneleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile kazâ-i mezkûrun efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 L. sene [12]72 / [21 Haziran 1856]

Sahife No: 77

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 15 L. sene [12]72 / [19 Haziran 1856]

Konusu: Müderrisinden ve Mekteb-i İdâdi hocalarından Abdurrahman Efendi'nin rütbesinin terfii talebinin, kendisinden önce kıdemlileri olmasına rağmen padişahın hizmetinde bulunması nedeniyle, emsallerine bakılmaksızın yerine getirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisînden ve Mekteb-i İ‘dâdiye-i şâhâne hocalarından Abdurrahman Efendi'nin tarîkce terfî‘-i rütbesiyle bir mansıbla kayırılması husûsunu müsted‘î takdîm eylediği bir kıt‘a müzekkire leffen savb-ı senâverîye gönderilmiş ve keyfiyetin taraf-ı dâ‘iyânemden istişârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tekrîm olan bir kıt‘a tezkire-i behiyyeleri mü’eddâsı rehîn-i îkân-ı dâ‘iyânem olmuş ve efendî-i mûmâ-ileyh el-yevm Mûsıla-ı Süleymâniye rütbesinde olduğundan uhdesine mansıb tevcîhine haylice eskileri olup fakat bu makûle hıdemât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâm olunan bendegân terfî‘-i rütbe ile taltîfleri mesbûkü'l-emsâl bulunduğundan muvâfık-ı emr ü irâde-i hazret-i şehîn-şâhî buyurulduğu sûretde icrâsı derdest olan silsilede mûmâ-ileyh bendeleri uhdesine dahî Hâmise-i Süleymâniye rütbesi tevcîh u ihsân buyurularak terfî‘-i rütbesi mütebâdir-i hâtır-ı dâ‘iyânem bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma‘âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şerf-sudûr ve sunûh buyurulursa ona göre icrâ-yı îcâbına ibtidâr kılınacağı beyâniyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 14 L. sene [12]72 / [18 Haziran 1856]

Ârif

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı ma‘âlî-iktinâh-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile icrâsı derdest olan silsilede mûmâ-ileyh uhdesine dahî zikrolunan rütbenin tevcîh olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 L. sene [12]72 / [19 Haziran 1856]

Sahife No: 78

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Za. sene [12]72 / [23 Temmuz 1856]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Rüşdi Efendi ile Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Yâsincizâde İlmî Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için Perşembe günü huzura kabul edilmelerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma‘lûm-ı atûfileri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerlerinin hîn-i tebbeddüllerinde li-ecli't-teşekkür hâk-pây-i hazret-i şehîn-şâhîye yüz sürerek kesb-i şeref ve tefahhur eylemeleri de’b-i dîrîneden bulunmuş ise de Rumeli kâdîaskeri semâhatlü Rüşdi Efendi hazretleri hengâm-ı nasblarında nâ-mîzâc bulunduğundan ve ba’dehu Ramazân-ı şerîf hulûl eylediğinden husûs-ı mezkûr te’ehhür eylemiş olduğuna ve Anadolu Kâdîaskerliği dahî bu kere Yâsincizâde semâhatlü İlmî Efendi hazretlerine tevcîh u ihsân buyurulmuş idüğine mebnî müşârun-ileyhima hazretlerinin dahî birlikde işbu şeref-i cihân-bahâya nâ’iliyetleri husûsunu ba‘de'l-istîzân müsâ‘âde-i ihsân-âde-i cenâb-ı tâc-dârî şeref-efzâ-yı sudûr buyurulur ve kangi gün ve ne vakitde mevcûd bulunmaları münâsib görülürse ona göre îcâbının icrâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 20 Za. sene [12]72 / [23 Temmuz 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhimâ hazerâtının işbu Pencşenbih günü sâ'at beş karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn-ı şâhâne cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Za. sene [12]72 / [23 Temmuz 1856]

Sahife No: 78

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 Muharrem sene [12]73 / [11 Eylül 1856]

Konusu: Mısır Mevleviyeti'nin gelecek sene tevcih edilecek olmasına rağmen, borcuna ve mazeretine binaen bir sene önceden Âsım Efendi'ye, Bursa mevleviyetinin Dürrî Efendi'ye ve sıla-i rahim için Mısır mevleviyetini talep eden Muhyiddin Efendi'ye ise şimdilik Şam mevleviyetinin tevcihi, zamanı geldiğinde de Mısır mevleviyetinin tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mevâlî-i kirâmdan ve Sarây-ı hümâyûn'a me'mûr etibbâdan Muhyiddin Efendi vakt-i tevcîhi takarrub etmiş olan Mısır kazâsı eğerçi gelecek sene hasbe't-tarîk kendisine teveccüh edecek ise de izdırâb-ı hâli cihetiyle kazâ-yı mezkûrun bazı emsâli olduğu vechile bu sene kendüsine tevcîhi husûsunu istid'â eylemiş olmasıyla ol bâbda olan mütâla'a-ı dâ'iyânemin iş'âr olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhîden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin mevleviyet-i mezkûreye iki eskisi olup onlardan sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Âsım Efendi kıdemli ve medyûnca bir dâ'îleri olarak kazâ-yı mezkûra tâlib bulunduğundan ve mûmâ-ileyh Muhyiddin dâ'îleri dahî sıla-i rahm etmek arzusuyla Şâm-ı Şerîf mevleviyeti emeli olduğunu bundan akdemce savb-ı dâ'yiâneme ifâde eylemiş idüğünden Mısır mevleviyetinin şimdiden mûmâ-ileyh Âsım Efendi'ye ve mûmâ-ileyh Muhyiddin Efendi'ye dahî her ne kadar zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Burusa mevleviyeti hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de Şâm-ı şerîf mevleviyetini emel etmiş olduğuna mebnî Burusa mevleviyetinin mâdûnunda bulunan sâbıkâ Eyüb Kâdîsi Dürrîzâde Dürrî Efendi'ye ve Şâm-ı şerîf mevleviyetinin dört beş

mâh sonra kendisine tevcîhiyle istihsâl-i mesrûriyyetleri husûsunun hâk-pây-ı cenâb-ı mülûkâneden istîzânı hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de mûmâ-ileyh dâ'î-leri bu vechile istid'â olunmuş ve hakîkat-ı hâl dahî ber-minvâl-i muharrer bulunmuş olmağın ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şerf-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktazâsına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 4 M. sene [12]73 / [4 Eylül 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Mısır mevleviyetinin şimdiden mûmâ-ileyh Âsım Efendi'ye ve Burusa mevleviyetinin mûmâ-ileyh Dürrî Efendi'ye tevcîhi ve fakat mûmâ-ileyh Muhyiddin Efendi dahî Mısır mevleviyetine tâlib olduğundan bir sene dahî bekleyeceğini ifâde etmiş olmasıyla zikrolunan Şâm-ı şerîf mevleviyetini kendisine tevcîhinden sarf-ı nazarla ol vechile vakt-i hulûlünde mezkûr Mısır mevleviyetinin tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Muharrem sene [12]73 / [11 Eylül 1856]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 79

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Muharrem sene [12]73 / [15 Eylül 1856]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Ahmed Esad Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Faik Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed Sadedin Efendi'ye, Erzurum kazasının Mehmed Halis Efendi'ye tevcihi ve Bağdad kazasının uzak mesafede olması ve burada görev yapan kadıların görev sürelerinin birkaç ay uzatılması mutad olduğundan Bağdat Kadısı Mehmed Emin Efendi'nin görev süresinin üç ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi takarrub etmiş olan İzmir kazâsı

Süleymâniye müderrislerinden Cezbîzâde Ahmed Esad Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Yâsincizâde Efendi hafîdi es-Seyyid Mehmed Fâik Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazâsı sâbıkâ Bağdâd Kâdîsi Rıza Efendizâde es-Seyyid Mehmed Sadeddin Efendi dâ'îlerine ve Erzurum kazâsı sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Çeşmizâde Mehmed Hâlis Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Bağdad'ın mesâfe-i ba'îde olması mülâbesesiyle hâlâ kâdîsı bulunan Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi üzerine üç mâh meddolunması husûsu Bağdad valisi devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ olunmuş ve kazâ-yı mezkûr kâdîlarına meddolunmak dahî mesbûkü'l-emsâl bulunmuş ise de emr-i icrâları bâbında her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre iktizâsına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 13 M. sene [12]73 / [13 Eylül 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinah-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi ve mûmâ-ileyh Mehmed Emîn Efendi'nin müddet-i mu'ayyenesi üzerine üç mâh meddolunması zımmında icrâ-yı iktizâları müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Muharrem sene [12]73 / [15 Eylül 1856]

Sahife No: 80

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 S. sene [12]73 / [19 Ekim 1856]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Ahmed İzzet Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Seyyid Mustafa Münib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin zamân-ı tevcîhi takarrub etmiş

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

ve Mekke-i mükerreme kerremâllâhu te‘âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse ma‘zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Abdullah Ağazâde es-Seyyid Ahmed İzzet Efendi dâ‘îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te‘âlâ ilâ kıyâmü's-sâ’a kazâsı yine Bilâd-ı Hamse ma‘zûllerinden sâbıkâ Filibe Kâdîsı es-Seyyid Mustafa Münib Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de emr ü tevcîhleri irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağın ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma‘âlî-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şerf-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 19 S. sene [12]73 / [19 Ekim 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi zımnında icrâ-yı iktizâsıı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 S. sene [12]73 / [19 Ekim 1856]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 80

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 S. sene [12]73 / [27 Ekim 1856]

Konusu: Kış mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya nakline izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Lehü'l-hamd ve minne eyyâm-ı sayf güzerân ederek mevsim-i şitâ hulûl eylemiş olduğundan şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ‘iyânem tasmîm kılınmış ise de her bir husûsât-ı âcizânem velî-ni‘met-i bî-minnetimiz olan zât-ı hazret-i hilâfet-penâhînin ruhsat-ı şâhânelerine mütevakkıf bulunduğundan ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı cenâb-ı tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre hareket kılınacağının bir vakt-i neşât-ı ma‘âlî-inbisât-ı hazret-i

mülûkânede atebe-i âliyye-i cenâb-ı pâdişâhîye arz u istîzân buyurulması husûsuna himmet-i behiyyeleri derkâr buyurulmak mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyâniyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet olundu efendim.

Fi 26 S. sene [12]73 / [26 Ekim 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile Bâb-ı Fetvâ'ya nakl buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 S. sene [12]73 / [27 Ekim 1856]

Sahife No: 80

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 9 Ra. sene [12]73 / [7 Kasım 1856]

Konusu: Medine-i Münevvere Kadısı Ahmed Ragıb Efendi'nin vefat etmesi üzerine, hac için Hicaz'da bulunan mahrec mazullerinden Süleyman Rüşdi Efendi'ye, Cidde Valisi Kamil Paşa'nın tavsiyesi ile Medine-i Münevvere kadılığı tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü şevket ve ikbâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire Kâdîsı bulunan Ahmed Râgıb Efendi ba'de'l-hacc irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek müddet-i mu'ayyenesi mahlûle olmuş ve mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Sıddıkî zâde Efendi İmâmı Süleyman Rüşdi Efendi dâ'îleri îfâ-yı farîza-yı hacc zımmında cânib-i Hicâz'da bulunduğundan kazâ-yı müşârun-ileyhânın umûr-ı şer'iyesini mûmâ-ileyhe ihâle ederek müddet-i mahlûlenin dahî kendisine tevcîh buyurulması husûsunu sâbıkâ Cidde Vâlisi devletlü Kâmil Paşa hazretleri inhâ eylemiş ve efendî-i mûmâ-ileyhin eskilerinde dahî âhar tâlibi bulunamamış olduğundan müddet-i mahlûlenin mûmâ-ileyh dâ'îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı

cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh u sudûr buyurulusa ona göre icrâ-yı icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 Ra. sene [12]73 / [6 Kasım 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile müddet-i mahlûlenin mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Ra. sene [12]73 / [7 Kasım 1856]

Sahife No: 81

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i R. sene [12]73 / [29 Kasım 1856]

Konusu: Tarîk-i ilmiyede tevcihlerin "el-akdem fi'l-akdem" kaidesine göre yapıldığı ancak ileri rütbelerde bulunan görevliler arasında ehliyet ve dirayet sahibi çok az kişi kaldığından, ehliyetli ve dirayetli görevliler yetiştirilmesi amacıyla hak eden kişilere pâye verilmesi gerektiğinden, hazırlanan defterde isimleri bulunan zevâta durumlarına uygun payelerin verilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i ma'delet-vâye-i cenâb-ı mülûkânede medâr-ı refâh-ı erbâb-ı tarîk olan tevcîh-i manâsıb-ı ilmiyyede resmî tarîk üzre "el-akdem fi'l-akdem" kâ'idesine ri'âyet olunarak bi'l-cümle ashâb-ı tarîkden taraf-ı hazret-i şâhâneye da'avât-ı hayriyye isticlâb olunmakda olup fakat ileri rütbelerde dirâyetli zevât azca görüldüğünden ve oldukca değerli ve dirâyetli dâ'îyan yetişdirilmek üzre vech-i münâsibiyle pâyeler verilmek de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye buluduğundan ve nazar-ı ehl-i tarîk manâsıb idüği ve pâye verilmek menâfi'-i tarîka dokunmayacağı cihetle inkisâr-ı kulûbü mü'eddî olmadığından hıdemât-ı şer'iyyede bulunan ve ashâb-ı dirâyetden görülen ba'zı dâ'iyâna derece-i istihkâklarına göre emsâli misillü pâyeler ihsân buyurulması husûsunun münâsib gibi hâtır-güzâr-ı dâ'iyânem olarak bir kıt'a defteri tanzîm ve bir vakt-i neş'ât-ı ma'âlî-inbisât-ı

cenâb-ı hilâfet-penâhîde hâk-pây-ı hazret-i tâc-dârîye arz u takdîm buyurulmak üzre leffen meb'ûs-ı savb-ı atûfîleri kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şerf sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre haraket olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 29 Ra. sene [12]73 / [27 Kasım 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhime defter-i mezkûrda gösterilen pâye ve rütbelerin tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve marru'z-zikr defter yine savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i R. sene [12]73 / [29 Kasım 1856]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 82

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 R. sene [12]73 / [23 Aralık 1856]

Konusu: Bilâ-veled vefat eden Emir Buhari Dergahı şeyhinden münhal kalan şeyhliğin, Manisa'nın Kasaba kazası müftüsü Ferdi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü şevket-i hazret-i şâhâneyi müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. Hazret-i Emîr Buhârî Dergâhı şeyhi olup her vechile kendisinden hüsn-i zan olunan efendi dâ'îleri bu kere bilâ-veled irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek hângâh-ı mezkûr meşîhati mahlûl olmuş ve dergâh-ı mezkûr şeyhi bulunan meşâyih-i Nakşîbendiyye'nin re'isleri demek olacağından meşîhat-ı mezkûrenin ashâb-ı ilm ve fazldan ve mütevaffâ-yı mûmâ-ileyh gibi hüsn-i zannolunur makûleden bir zâta tevcîhi îcâb-ı mevkî'iyyeden bulunduğundan meşîhat-ı mezkûrenin

Mağnisa kazâsı civârında kâ'in Kasaba kazâsı müftîsi bulunan meşâhir-i meşâyih-i Nakşibendiye'den ve fudalâ-yı asrdan Ferdi Efendi dâ'îlerine tevcîhiyle öyle bir zâtın Âsitâne-i Sa'âdet ve âşiyânede bulundurulması veyahud mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin hulefâsından el-Hac Hasan Efendi dâ'îlerine verilmesi mütebâdir-i hâtır-ı dâ'iyânem bulunmuş ise de mûma-ileyhimâdan birine veyahud âhar bir münâsibine tevcîhi hakkında her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh u sudûr buyurulsa ona göre icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 R. sene [12]73 / [23 Aralık 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve Meşîhat-ı mezkûrenin mûmâ-ileyh Ferdi Efendi'ye tevcîhi şeref-sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî müktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 R. sene [12]73 / [23 Aralık 1856]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 82

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i Ca. sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Mahmud Aziz Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının Halil Sırrı Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi tekarrub etmiş olan Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Âyişe Sultân Müderrisi Gelenbevîzâde Said Efendizâde Mahmud Aziz Efendi dâ'îlerine ve bu kere ba-irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne devriye mevleviyetleri silkine idhâl olunmuş olan Kürdistan kazâsı sâbıkâ Maraş Kâdîsı Fetvâ Emini esbak Mehmed Efendi yeğeni Kud-

dusî es-Seyyid Halil Sırrı Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye terkîm olundu efendim.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin efendî-i mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ca sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 83

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Ca. sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

Konusu: Rumeli Kadıaskeri Rüşdi Efendi'nin görev süresinin bitimine birkaç ay kaldığından, kadıaskerliğe görevlendirilecek şahsın birkaç ay önceden haberdar edilmesi ve böylece taliplerin önünün kesilmesi usûlü gereğince kazaskenliğin İmam-ı Evvel Mustafa İzzet Efendi'ye tevcih edileceğinin bildirilmesi; ayrıca görev süresi bitecek olan Evkaf-ı Hümâyûn müfettişinin yerine Rumeli Kadıaskeri Müsteşarı Ahmed Rüşdi Efendi'nin, Rumeli Kadıaskeri Müsteşarlığına ise Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Mehmed Refik Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Rumeli kâdîaskeri semâhatlü Rüşdi Efendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi Receb gurresinden hitâma resîde olacağından kâdîaskerlik-i mezkûr Rumeli pâyelülerinden sâbıkâ İmâm-ı Evvel-i şehriyârî semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve keyfiyetin çend mâh evvelce tebşîr ve i'lanıyla sudûrdan bazıları tarafından takdîm-i arzuhâl ile vukû'ı melhûz olan tasaddi'âtın önü kesdirilmek usûl-i tarîk hükmüne girmiş olmağla vakt-i tevcîhi hulûlünde icâbı icrâ olunmak üzre şimdiden kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyh hazretlerine tebşîri ve muhassenât-ı asriyyeden olup

sâye-i ma‘delet-vâye-i cenâb-ı mülûkânede münâvebe manâsıbı silkine idhâl olunmuş ve gurre-i mezkûreden tevcîhi îcâb-ı halden bulunmuş olan Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin dahi fukahâ-yı asrdan ma‘dûd olan sâbıkâ Anadolu Ordû-yı Hümâyûnu Kâdîsı olup Rumeli Kâdîaskeri Müsteşârı İstanbul pâyelülerinden Ahmed Rüşdi Efendi dâ‘îlerine tevcîhi ve el-yevm Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi bulunan Mehmed Refik Efendi dâ‘îlerinin dahî Rumeli Kâdîaskeri Müşteşarlığı memuriyetine ta‘yîni münâsib gibi mütebâdir-i hâtır-ı dâ‘iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâlarına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi Gurre-i Ca. sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile şimdiden kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyh Mustafa İzzet Efendi hazretlerine tebşîri ve zikrolunan Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin dahî müşârun-ileyh Ahmed Rüşdi Efendi'ye tevcîhi ve müşârun-ileyh Mehmed Refik Efendi'nin dahî marü'z-zikr müsteşarlık memuriyetine ta‘yîni müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]73 / [28 Aralık 1856]

Sahife No: 83

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 Ca. sene [12]73 / [2 Ocak 1857]

Konusu: Müteveffâ Vidinli Hoca Efendi'nin oğlu müderrisin-i kirâmdan Mehmed Efendi'ye, padişahın isteği üzerine rütbe verilerek musıla-i sahna terfi ettirildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mütevaffâ Vidinli Hoca Efendi'nin mahdûmu müderrisîn-i kirâmdan Mehmed Efendi'nin terfî‘-i rütbesi hakkında şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ www.tuba.gov.tr

ü irâde-i ihsân-âde-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsince efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îlerinin rütbesi Mûsıla-ı Sahn'a terfî olunarak iktizâ eden ru'ûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnı leffen meb'ûs-ı savb-ı behiyyeleri kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Ca. sene [12]73 / [1 Ocak 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan ru'ûs-ı hümâyûn manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâsı zımmında mezkûr ru'ûs-ı hümâyûn tevkîf kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ca. sene [12]73 / [2 Ocak 1857]

Sahife No: 84

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Ca. sene [12]73 / [16 Ocak 1857]

Konusu: Müderrisîn-i kirâmdan Osman Efendi'ye, padişahın isteği üzerine rütbe verilerek musıla-i sahna terfi ettirildiği.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisîn-i kirâmdan Tophane-i Âmire'de sâkin Osman Efendi dâ'îlerinin terfî-i rütbesi hakkında şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsince efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îlerinin rütbesi Mûsıla-ı Sahn rütbesine terfi' olunarak lâzım gelen ru'ûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnu leffen meb'ûs-ı savb-ı behiyyeleri kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-ı tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 19 Ca. sene [12]73 / [15 Ocak 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan ru'ûs-ı hümâyûn manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iktizâsının ic-

râsı zımmında ru'ûs-ı hümâyûn tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Ca. sene [12]73 / [16 Ocak 1857]

Sahife No: 84

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 26 Ca. sene [12]73 / [22 Ocak 1857]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Ragıb Efendi'ye ve Havâs-ı Refia kazasının Mustafa Hayrullah Efendi'ye tevcihi, ayrıca Bağdat valisinin tavsiyesi üzerine Bağdat Müftüsü Mehmed Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Selanik kazâsı, Darü'l-hadîs Müderrisi Münir Beyzâde Mîr Mehmed Râgıb Efendi dâ'îlerine ve Havâss-ı Refi'a Kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Gelenbevîzâde Mustafa Hayrullah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Bağdad Müftîsi bulunan Mehmed Efendi dâ'îleri dahî fudalâ-i asrdan olup şâyân-ı âtıfet-i seniyye idüğü cihetle uhdesine İzmir pâye-i mücerredesi tevcîh buyurulması husûsu Bağdad vâlisi devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ olunmuş ve bu makûle bilâd-ı cesîme müftîlerine pâye-i mezkûrenin tevcîhi mesbûkü'l-emsâl bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu.

Fi 25 Ca. sene [12]73 / [21 Ocak 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâlar ile mezkûr pâyenin mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi zımmında icrâ-yı icâbı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Ca. sene [12]73 / [22 Ocak 1857]

Sahife No: 84

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 28 Ca. sene [12]73 / [24 Ocak 1857]

Konusu: Rumeli Ordu-yı hümâyûnu sâbık kadısı Halebî Abdullah Efendi'nin Mısır'da vefat etmesi üzerine mütevffâdan münhal Anadolu pâyesinin Arabzâde Mehmed Amir Efendi'ye tevcihi, ayrıca İstanbul Kadısı Müftîzâde Mehmed Emîn Efendi'ye Anadolu pâyesi, Yusufcukzâde Ahmed Şükrü Efendi ile Osman Paşazâde Mîr Mehmed Nûri Efendi'ye de İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu pâyelülerinden olup bundan akdemce istihsâl-i ruhsat-ı seniyye birle Hicâz'a azîmet olan sâbıkâ Rumeli Ordû-yı Hümâyûnu Kâdîsı Halebî Abdullah Efendi bu kere Mısır-ı Kahire'de irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş idüği Mısır kâdîsı efendi dâ'îleri tarafından savb-ı dâ'iyâneme iş'âr kılınmış olmasıyla uhde-i mütevaffâ-yı müşârun-ileyhden münhâle olan Anadolu pâye-i celîlesi İstanbul rütbesinde en eski bulunan Arabzâde Mehmed Âmir Efendi dâ'îlerine teveccüh etmiş ise de onun mâdûnunda olup sinni derece-i tis'îne varmış olan hâlâ İstanbul Kâdîsı Müftîzâde Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerinin dahî pâye-i mezkûra aşurı emeli bulunduğundan ikisine birden Anadolu pâye-i celîleleri tevcîhiyle taraf-ı hazret-i şehîn-şâhî içün öyle pîr-i fânînin dahî da'avât-i hayriyesinin isticlâb kılınması ve bunlardan açılacak İstanbul pâyelülerinin Mekke-i mükerreme rütbesinde kıdemli bulunan Yusufcukzâde Ahmed Şükrü Efendi ile Osman Paşazâde Mîr Mehmed Nûri Efendi du'âcılarına resm-i tarîk üzre tevcîh olunması münâsib gibi lâyih-ı hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâlarına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 28 Ca. sene [12]73 / [24 Ocak 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri vechile müşârun-ileyhimâ Mehmed Âmir Efendi ve Mehmed Emîn Efendi'ye Anadolu ve mûmâ-ileyhimâ Ahmed Şükrü Efendi ile Mehmed Nûri Efendi'ye dahî İstanbul pâyeleri tevcîh olunması şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü

irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Ca. sene [12]73 / [24 Ocak 1857]

Sahife No: 85

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 B. sene [12]73 / [3 Mart 1857]

Konusu: Rumeli ve Anadolu kadıaskerleri ile İstanbul kadısının görev değişimlerinde padişaha teşekkür etmek üzere huzura kabulleri usûlü gereğince, Perşembe günü huzura kabullerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlü efendiler du'âcılarıyla İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi dâ'îlerinin hîn-i tebeddülerinde li-ecli't-teşekkür atabe-i aliyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye nâsiye-i say-ı ubûdiyyet birle kesb-i şeref ü mübâhât ve tefahhur edegelmeleri deb'-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğuna ve bu def'a Rumeli Kâdîaskerliği İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî-i esbâk semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretlerine tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş idüğine mebnî müşârun-ileyh hazretlerinin dahî işbu şeref cihân-bahâya nâ'iliyeti husûsu ba'de'l-istîzân müsâ'âde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî şerefefzâ-yı sudûr buyurulur ise kangı gün ve ne vakitde mevcûd bulunması kendüsinine ifâde olunmak üzre savb-ı dâ'iyâneme iş'âr buyurulmak siyâkında terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 B. sene [12]73 / [1 Mart 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyh hazretlerinin yarınki pençşenbih günü sâ'at yedi karârlarında Mâbeyn-i-ı Hümâyûn-ı cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 B. sene [12]73 / [3 Mart 1857]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 85

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 B. sene [12]73 / [3 Mart 1857]

Konusu: Arnavutköy'de Mustafa İzzet Efendi'ye ait sahilhanenin, Hazine-i Hâssa tarafından hoca efendi için satın alınması ve anahtarlarının hoca efendiye teslim edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Vâlâ a'zâsından semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretlerinin Arnabud köyünde kâ'in uhdesinde bulunan sâhilhânenin fazîletlü Hoca Efendi hazretleri içün iştirâsı nezd-i hazret-i şâhânede tensîb buyurulmuş olduğundan sâhilhâne-i mezkûr mu'accelesinin müşârun-ileyh hazretlerinden bi't-tahkîk iş'ârıyla berâber senedâtının dahî ahz ve irsâli husûsu müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-pîrâ-yı tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve Efendî-i müşârun-ileyhden kendü sarrafı vâsıtasıyla sâhilhâne-i mezkûrun mu'accelesi su'âl etdirildikde mukaddemâ ba'zı tâlibi tarfından dört yük guruş verilmiş ise de furûht etmemiş olduğunu ve el-hâletü hâzihî bin kîseden aşağı vermeyeceğini beyân eylemiş olmasıyla keyfiyet kendüsinden mektûm tutularak sâhilhâne-i mezkûr mu'accelesi dört yük elli bin guruşa kat' olunmuş ve yedi kıt'a senadâtı ahzolunarak leffen meb'us-ı savb-ı atûfileri kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkmîne ibtidâr kılındı efendim.

Fi 6 Receb sene [12]73 / [2 Mart 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve sâhilhâne-i mezkûr bin kîse akce-i mu'accele ile iştirâ buyurularak meblağ-ı mezbûrun Hazîne-i Hâssa-i şâhâneden i'tâsı muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne üzre Hazîne-i Hâssa nâzırı devletlü paşa hazretlerine iş'âr kılınmış olmasıyla keyfiyetin ol vechile efendî-i müşârun-ileyh hazretlerine beyânıyla berâber sâhilhâne-i mezkûr miftâhının ahzolunarak müşârun-ileyh Hoca Efendi hazretlerine tarafına irsâl buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden olarak senadât-ı mezkûre dahî icrâ-yı iktizâsı zımmında tevkîf kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 B. sene [12]73 / [3 Mart 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 86

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

Konusu: İstanbul kadısı ile Anadolu kadıaskerinin hizmet süreleri yakında sona ereceğinden, İstanbul Kadılığının Mehmed İmadüddin Efendi'ye, Anadolu Kadıaskerliğinin ise kardeşi Mehmed Cemaleddin Efendi'ye tevcih edileceğinin şimdiden kendilerine bildirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul Kâdîsı ile Anadolu kâdîaskeri semâhatlü efendi hazerâtının müddet-i mu'ayyeneleri karîn-i hitâm olarak İstanbul Kâdîlığı İstanbul pâyelülerinden Zeynelâbidin Efendizâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed İmâdüddîn Efendi'ye ve Anadolu Kâdîaskerliği dahî müşârun-ileyhin birâderi sudûr-ı izâmdan semâhatlü es-Seyyid Mehmed Cemâleddin Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk tevecc üh eylemiş ve böyle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden çend mâh evvelce tebşîri resm-i tarîk hükmüne girmiş olmağla zamân-ı tevcîhi hulûlünde iktizâları icrâ olunmak üzre kâdîaskerlik-i mezkûrun İmadüddin Efendi'ye ve Anadolu Kâdîaskerliği'nin dahî müşârun-ileyh Cemâleddin Efendi hazretlerine şimdiden tebşîr ve i'lânı münâsib gibi lâyih-ı hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zamân-ı tevcîhi hulûlünde iktizâları icrâ olunmak üzre kâdılık-ı mezkûrun müşârun-ileyh İmâdüddin Efendi hazretlerine ve Anadolu Kâdîaskerliği'nin dahî müşârun-ileyh Cemâleddin Efendi hazretlerine şimdiden tebşîr ve i'lânı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 87

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

Konusu: Tevcih zamanları gelen mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Amasyalı Hacı Ömer Efendi'ye, Galata kasının Mehmed Atıf Efendi'ye tevcih edilmesi; mahrec mevleviyetlerinden Halep ve Bağdat kazası kadılarının görev sürelerinin birer ay uzatılması ve Şam ulemasından Abdulhâdi Efendi ile Arabistan Ordu-yı Hümâyûnu Arabî Kâtibi Mehmed Emîn el-Cündî Efendi'ye İzmir ve Kudüs-i şerif payesi verilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-Hadis-i Süleymâniye Müderrisi Amasyavî el-Hac Ömer Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı Süleymâniye müderrislerinden İmâdüddin Efendizâde es-Seyyid Mehmed Afif Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve yine Mahrec mevleviyetlerinden Halebü'ş-şehbâ kazâsıyla Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsının zamân-ı zabtları Şevvâl-i mükerrem olmak mülâbesesiyle kâdîları bulunan du'âcıları Ramazân-ı şerîfde cânib-i memûriyetlerine azîmete mecbûr olarak ve dûçâr-ı meşakkat oldukları cihetle sâye-i teshîlât-vâye-i cenâb-ı mülûkânede gâ'ile-i azîmeti eyyâm-ı mübârekeden kurtarmak üzre zikrolunan kazâlar mutasarrıflarının müddet-i mu'ayyenelerine birer mâh meddolunması ve Şâm-ı şerîf ulemâsından Fârûtîzâde Abdulhâdi Efendi dâ'îleri ile Arabistan Ordû-yı Hümâyûnu Arabî Kâtibi Mehmed Emîn el-Cündî Efendi du'âcıları kazâ-i mezbûr hânedânından olup şâyeste-i âtıfet-i seniyyeden bulundukları cihetle mûmâ-ileyhimâya dahî emsâlleri misillü İzmir ve Kudüs-i şerîf pâye-i mücerredeleri i'tâsı münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ihsân-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sunûh buyurulur ise mantûk-ı celîli infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan mevleviyetlerin mûmâ-ileyhimâ Hacı Ömer Efendi ve Mehmed Afif Efendi'ye tevcîhi ve mezkûr kazâlar mutasarrıflarının

müddet-i mu'ayyenelerine birer mâh meddolunması ve mûmâ-ileyhimâ Abdulhâdi ve Mehmed Emîn el-Cündî efendilere dahî İzmir ve Kudüs-i şerîf pâye-i mücerredeleri i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 B. sene [12]73 / [8 Mart 1857]

Sahife No: 87

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 15 Ş. sene [12]73 / [10 Nisan 1857]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda tefsir dersini okutacak hocaların isimlerini bildiren defterin padişaha sunulduğu.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı rabb-i izzet velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhumız efendimiz hazretlerini nice emsâli bî-a'dâdinin icrâsına muvaffak buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref-duhûlü tekarrüb etmiş olan şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye üzre huzûr-ı lamiü'n-nûr-ı hazret-i zıllu'l-lâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âlîsinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları berkânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak bir kıt'a defteri leffen mersûl-ı sûy-ı alîleri kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Ş. sene [12]73 / [8 Nisan 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan defter nezd-i âlî-cenâb-ı mülûkânede tevkîf kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i Meşîhat-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Ş. sene [12]73 / [10 Nisan 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 88

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 N. sene [12]73 / [14 Mayıs 1857]

Konusu: Müderrisîn-i kirâmdan Ahmed Hâzım Efendi'nin taşrada bir niyabete tayini veya kendisine İzmir pâyesi verilmesi talebinin, kendisinin daha önce akran ve emsâlinden fazla ihsan görmüş olmasından dolayı uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müderrisîn-i kirâmdan Ahmed Hâzım Efendi'nin taşraca niyâbet kabûl eden mevleviyetlerden birinin uhdesine tevcîhi veyâhûd İzmir pâyesiyle mesrûriyeti husûsunu müsted'î takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâl leffen taraf-ı dâ'iyâneme irsâl kılınmış olmasıyla efendî-i mûmâ-ileyhin istihsâl-i mesrûriyyeti husûsunun bi'l-mütâla'a istîzânı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olan emr ü irâde-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı âlîsi rehîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin kalîlü'n-nemâ diyerek istid'â eylediği mevleviyetin el-yevm kendüsinin hâ'iz olduğu Haraket-i altmışlı rütbesinde bulunanlara tevcîhi veyâhûd zikrolunan rütbeden İzmir pâyesi verilmesi mesbûk olmadığından mâ'adâ bu kapu açıldığı sûretde âharlarına dahî sirâyet ederek tekessür-i mevâlîyi mûcib ve mevâliye mahsûs olan ma'âş kalîl olmak cihetiyle bi'l-âhare bunların tezellülüni müstecîb olacağı umûr-ı tabi'iyyeden bulunmuş ve efendi-yi mûmâ-ileyh dâ'îleri bundan akdemce mekteb-i irfâniyede hâce olup ne takrîb ise kendüsini bin guruş ma'âş ile affetdirmiş ve bundan çend sene akdemi münhale olan mukarrirlik hizmet-i mûcebü'l-mefharetine dahî ders vekîli hâce efendi dâ'îlerinin sevkiyle ta'yîn buyurulduğundan ahvâlinin hâce efendiler ile berâber seksen iki nefer kesâna takdîm birle bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî rütbesi terfî' olunarak kemâl-i mesrûriyyeti istihsâl kılınmış idüği ve şu hâle nazaran akrân ve emsâlinden ziyâde ihsân görmüş olduğu derkâr ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 13 N. sene [12]73 / [7 Mayıs 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 N. sene [12]73 / [14 Mayıs 1857]

Sahife No: 88

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 N. sene [12]73 / [13 Mayıs 1857]

Konusu: Bağdat mevleviyetine tayin olunan Hüsrev Paşa İmamı Mahmud Efendi'nin bazı hastalıklarından dolayı yatalak hasta olması nedeniyle, niyabetle idare edilen Bosna mevleviyetine tayin olunan Sadedin Efendi ile becayiş etmelerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Yetmiş üç senesi Zilkâdeti'ş-şerîfesi gurresinden zabt etmek üzre uhdesine Bağdad mevleviyeti tevcîh ve ihsân buyurulmuş olan Hüsrev Paşa İmâmı Mahmud Efendi dâ'îleri ba'zı mertebe illete mübtelâ olarak esîr-i ferâş olduğundan mahall-i me'mûriyeti cânibine azîmet edemeyeceği anlaşılmış ve Bağdad Mevleviyeti'nin ise niyâbet sûretiyle idâre olunması muğâyir-i usûl-i câriye olduğuna ve târîh-i mezkûrden zabt etmek üzre uhdesine Bosna mevleviyeti tevcîh buyurulmuş olan Saadeddin Efendi dâ'îleri henüz mahall-i me'mûriyetine azîmet etmeyerek bu tarafda bulunup ve kazâ-yı mezkûr mevleviyetinin dahî inâbe sûretiyle idâre olunması mesbûk bulunduğuna binâ'en mûmâ-ileyh Mahmud Efendi'nin fakr u zarûret-i hâline merhamet-i seniyye erzân buyurularak şu hâl-i maraz u ibtilâsında kendüsini ye's ve fütûrdan bi't-tahlîs da'avât-ı hayriyyesini isticlâb zımmında uhdesine inâbe sûretiyle idâre olunmak üzere Bosna Mevleviyeti ve mûmâ-ileyh Saadeddin Efendi dâ'îlerinin uhdesine dahî Bağdad Mevleviyeti tevcîh u ihsân buyurularak becâyiş-i me'mûriyetleri münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 N. sene [12]73 / [11 Mayıs 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şev-

ket-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyhimânın iş'âr-ı âlîleri vechile becâyiş-i me'mûriyetleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 N. sene [12]73 / [13 Mayıs 1857]

Sahife No: 89

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 L. sene [12]73 / [6 Haziran 1857]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Hâfız Mehmed Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Kadri Efendi'ye, Şam-ı şerif kazasının Varnalı Mustafa Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Mehmed Rıza Efendi'ye ve mahrec mevleviyetleri sınıfına dahil edilen Girid kazasının ise Mehmed Celaleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi tekarrub etmiş olan Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsı sâbıkâ Selanik Kâdîsı Dâ'îre-i Hümâyûn-ı cenâb-ı şâhâne İmâmı Hâfiz Mehmed Efendi dâ'îlerine ve Filibe kazâsı ba-i'tibâr-ı mahrec sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Ali Satı' Efendizâde Mehmed Kadri Efendi dâ'îlerine ve Şâm-ı Şerîf kazâsı sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Varnalı Mustafa Efendi dâ'îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Arabzâde Sadullah Efendi hafîdi Mehmed Rıza Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve sâye-i ma'delet-vâye-i hazret-i şehîn-şâhîde Mahrec mevleviyetleri silkine idhâl olunmuş ve îcâb-ı nezâket-i mevki'iyyesi cihetiyle "el-akdem fi'l-akdem" kâ'idesine bakılmayarak erbâb-ı fazl ve dirâyetden bir dâ'îlerinin uhdesine tevcîhi kararlaşdırılmış olan Girid kazâsı dahî Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden olup el-yevm Sakız'da nâib olarak evsâf-ı matlûbe ile mevsûf bulunan Sakız Nakîbîzâde Mehmed Celâleddin Efendi dâ'îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de icrâ-yı iktizâları emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhîye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 L. sene [12]73 / [4 Haziran 1857]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i enâmil-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi zımmında icrâ-yı iktizâları müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 L. sene [12]73 / [6 Haziran 1857]

Sahife No: 90

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 Za. sene [12]73 / [4 Temmuz 1857]

Konusu: Anadolu Kazaskesliğine tayin olunan Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı Cemaleddin Efendi ile İstanbul Kadılığına tayin olunan İmâdüddin Efendi'nin usûl gereğince teşekkür etmek için huzûra çıkma isteklerinin Pazar günü için uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Avâtıf-ı celîle-i hazret-i mülûkâneden bu kere Anadolu Kâdîaskerliği Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne Nâzırı semâhatlü Cemâleddin Efendi hazretlerine ve İstanbul Kâdîlığı dahî fazîletlü İmâdüddin Efendi dâ‘îlerine tevcîh ve ihsân-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve Sadreyn ve İstanbul kâdılarının ise hîn-i nasblarında li-ecli't-teşekkür hâk-pây-ı âlî-cenâb-ı şehîn-şâhîye cebhe-i fersâ-yı ubûdiyyet birle hâ’iz-i şeref ü tebâhî ve mefharet edegeldikleri de’b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş olmağla müşârun-ileyhimânın dahî işbu şeref-i âlem-bahâya nâ’iliyetleri husûsu bi'l-istîzân müsâ‘âde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî bî-dirîğ ve erzân buyurulduğu hâlde vakt ü zamanının ta‘yîniyle keyfiyetin savb-ı dâ‘iyâneme iş‘âr buyurulması mütemennâ-yı dâ‘iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 9 Za. sene [12]73 / [1 Temmuz 1857]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve müşârun-ileyhimâ hazerâtının yarınki

pazar günü sâ'at beş karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Za. sene [12]73 / [4 Temmuz 1857]

Sahife No: 90

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Za. sene [12]73 / [4 Temmuz 1857]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Ankaravî Hüseyin Hamdi Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut Kadısı Tahir Efendi'ye, daha önce Bosna kazası tevcih edilen Malatyavî Mahmud Efendi'nin vefatı nedeniyle Bosna kazasınının sâbık Trablusgarb Kadısı Ahmed Zihni Efendi'ye tevcihi ayrıca Şam-ı şerif Müftüsü Mehmed Tahir Efendi ile Beyrut Müftüsü Mehmed Efendi'ye adı geçen eyaletlerin valilerinin tavsiyesi üzerine İzmir pâyesi verilmesinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Ankaravî Hüseyin Hâmid Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Tarablusgarb kazâsı sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ve akdemce uhdesine Bosna kazâsı tevcîh buyurulmuş olan Malatyavî Mahmud Efendi irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek kazâ-i mezkûr münhal olmuş olmağla duyûn-ı vâkı'asına medâr olmak üzre emsâli misillü iki mâh veresesine meddolunması ve kazâ-i mezkûrun dahî sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Ahmed Zihni Efendi dâ'îlerine tevcîhi resm-i tarîka muvâfık görülmüş ve Şâm-ı Şerîf müftîsi es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi ile Beyrut Müftîsi Mehmed Efendi du'âcılarına İzmir pâye-i mücerredi tevcîhi husûsu zikrolunan eyâletler vâlileri devletlü paşalar hazerâtı taraflarından inhâ kılınmış olduğu misillü Haraket-i hâric müderrislerinden olup erbâb-ı dirâyetden bulunan Kavalalı Mehmed Tâhir Efendi dâ'îleri dahî kezâlik İzmir pâye-i mücerredesi Mısır Vâlisi esbâk İbrahim Paşazâde Mustafa Bey tarafından ricâ olunmuş ve bu makûle müftî olanlar ile İstanbul müderrislerinden olup terk-i ru'ûs edenlere pâye-i mezkûre tevcîhi mesbûkü'l- emsâl bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şe-

ref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 9 Za. sene [12]73 / [1 Temmuz 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i padişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mezkûr İzmir ve Trblusgarb kazâlarının mûmâ-ileyhimâya ve ber-vech-i muharrer iki mâh mütevafâ-yı mûmâ-ileyhin veresesine meddolunmak üzre Bosna kazâsının dahî mûmâ-ileyh Ahmed Zihni Efendi'ye tevcîhiyle mûmâ-ileyhin uhdelerine dahi pâye-i mezkûrun tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Za. sene [12]73 / [4 Temmuz 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 91

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 Z. sene [12]73 / [5 Ağustos 1857]

Konusu: Padişahın düğün törenini fırsat bilen birçok zevâtın ruus tevcihi ve rütbe terfii beklentisi içerisine girmesi ve bu konuda ilgili makamlara arzuhaller vermeleri üzerine, herhangi bir haksızlığa yol açmamak için bu tür isteklerin yerine getirilmemesi ve gelecek yıl ruus imtihanı açılarak başarılı görülenlere ruus tevcih edileceğinin arzuhal sahiplerine bildirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretlerini emsâl-i emâsîlini icrâya muvaffak buyurarak bendegân-ı sadâkat-nişân-ı şâhânelerinde mesrûr buyursun [Âmin boşluğu]. Sûr-i hümâyûn-ı meserret-makrûn-ı hazret-i şâhâne münâsebetiyle bir çok zevât ru'ûs-ı hümâyûn emeline düşerek arzuhâller takdîm eylemekde ve bazı mahall-i âlî-yi dahî ta'cîz ederek gerek ru'ûs-ı hümâyûn ve gerek terfi'-i rütbe iltimâsâtıyla tezkireler istihsâl etmekde olduklarından ve bunların mecmû'una birden ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı mümkün olamayacağı

misillü içlerinden ehliyetlülerini tefrîk dahî imtihâna muhtac idüğinden başka el-yevm mevcûd bulunan müderrisîn efendiler du'âcıları dört yüz kırkı mütecâviz olduğundan ve ma'âş-ı kadîmeleri dahî kalîl bulunduğundan birkaç defa zamîme ihsân buyurulmuş ise de kesretleri cihetiyle bazılarının ma'âşı dört yüz elli ve bazılarının yüz elli guruşa iblâğ olmuş olduğu hâlde yine emr-i te'ayyüşde zarûret çekerek zamm-ı ma'âş istid'âsıyla peyder pey tasaddîden hâlî olmadıkları âşikâr iken biraz ru'ûs i'tâsı tezellüllerini mûcib olarak ileride ma'âş istid'âsıyla tasaddî'a kalkışmalarına sebeb olacağı derkâr olmağla şimdilik ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunmayarak sene-i âtîde resm-i tarîk üzre imtihânın icrâsıyla ehliyeti nümâyân olan du'âcılarına i'tâsı ve bu istid'âda bulunanlara imtihâna ta'lîk ile cevâb verilmesi münâsib gibi mütâla'a-güzâr-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre iktizâsına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 Za. sene [12]73 / [3 Ağustos 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile sene-i âtîde resm-i tarîk üzre imtihânın icrâsıyla ehliyeti nümâyân olanlara ru'ûs i'tâsı ve bu istid'âda bulunanlara ol sûretle cevâb verilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Z. sene [12]73 / [5 Ağustos 1857]

Sahife No: 92

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 8 Muharrem sene [12]74/ [29 Ağustos 1857]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Hüseyin Ata Efendi'ye, Mısır kazasının Tabib-i Hâssa Muhyiddin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Ünyevî Mustafa Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Said Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sabık Trablusgarb Kadısı Şerîf İbrahim Rüşdi Efendi'ye, Bosna kazasının sabık Trab-

lusgarb Kadısı Erzurumî İbrahim Rüşdi Efendi'ye, Erzurum kazasının sâbık Ayıntab Kadısı İzmidî Abdullah Efendi'ye, Beyrut kazasının Bursalı müderrislerden Mustafa Reşid Efendi'ye tevcihi; ayrıca Şam valisinin tavsiyesi üzerine Şam Meclis-i Kebîri üyelerinden Murâdîzâde Ebussuud Efendi ile Hüzeyinzâde Ahmed Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Erzurum kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı İzmidî Abdullah Efendi dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı kudemâ-yı müderrisîn-i Burusa'dan Mustafa Reşid Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ve müderrisînden ve Şâm-ı Şerîf Meclis-i Kebîri a'zâsından Murâdîzâde Ebussu'ûd Efendi ve Hüseynîzâde Ahmed Efendi du'âcılarına İzmir pâye-i mücerredesi tevcîhi husûsı Şam vâlisi devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ kılınmış ve Bağdad hânedanından ve müderrisînden Mehmed Sâlih Efendi dâ'îlerine dahî kezâlik İzmir pâye-i mücerredesi tevcîhi husûsu istid'â

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhleri hulûl eylemiş olan Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Burusa kazâsı sâbıkâ Kudüs-i Şerîf Kâdîsı Hüsâmeddin Efendizâde es-Seyyid Hüseyin Atâ Efendi dâ'îlerine ve Mısır kazâsı bâ-itibâr-ı mahrec İzmir pâyesi olan sâbıkâ Maraş Kâdîsı olan Tabîb-i Hâssa Muhyiddin Efendi dâ'îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Halebü'ş-şehbâ kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Ünyevî Mustafa Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kastamonulu Ömer Efendizâde es-Seyyid Mehmed Said Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsı sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Burusavî Şerîf İbrahim Rüşdi Efendi dâ'îlerine ve Bosna kazâsı sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Erzurumî İbrâhim Rüşdi Efendi dâ'îlerine ve Erzurum kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı İzmidî Abdullah Efendi dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı kudemâ-yı müderrisîn-i Burusadan Mustafa Reşid Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ve müderrisînden ve Şâm-ı Şerîf Meclis-i Kebîri a'zâsından Murâdîzâde Ebussu'ûd Efendi ve Hüseynîzâde Ahmed Efendi du'âcılarına İzmir pâye-i mücerredesi tevcîhi husûsı Şam vâlisi devletlü paşa hazretleri tarafından inhâ kılınmış ve Bağdad hânedanından ve müderrisînden Mehmed Sâlih Efendi dâ'îlerine dahî kezâlik İzmir pâye-i mücerredesi tevcîhi husûsu istid'â olunmuş ve bu makûlelere pâye-i mezkûre tevcîhi mesbûkü'l-emsâl bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 Muharrem Sene 1274 / [26 Ağustos 1857]

Ârif

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâlar ile pâyenin mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi zımmında icrâ-yı icâbı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Muharrem sene [12]74 / [29 Ağustos 1857]

Sahife No: 92

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 Muharrem sene [12]74 / [6 Eylül 1857]

Konusu: Padişah tarafından İstanbul mazulleri ile bazı meclislerde görev yapan haremeyn pâyelilerine verilen nişanların sahiplerine takdim edildiği ve kendilerinin bu iltifatından dolayı padişaha müteşekkir olduklarının padişaha bildirildiği.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Avâtıf-ı âlem-şumûl-i cenâb-ı şehîn-şâhîden olarak tezyîn-i sudûr-ı sadâkatleri kılınmak üzre sudûr-ı fihâm ve İstanbul ma‘zûlleriyle ba‘zı mecâlis-i âliyede bulunan Haremeyn pâyelülerine ihsân-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulan nişân-ı zîşânlar çend gün akdem taraf-ı dâ‘iyâneme vurûd etmeğin müşâr ve mûmâ-ileyh du‘âcıları celb olunarak zikrolunan nişân-ı hümâyûnlar kemâl-i tevkîr ve ihtirâm ile ta‘lîk-i giryân-ı mefharetleri kılınmış ve mine'l-kadîm müstağrak oldukları envâ-ı inâyet-i hazret-i mülûkâneye ilâveten bu vechile dahî mazhar-ı iltifât ve ihsân-ı bî-pâyân buyurulmuş olduklarının îfâ-yı teşekkür ve mehmedetinden izhâr-ı acz ederek cümlesi birden muvâzıbı bulundukları da‘avât-ı hayriyye-i cenâb-ı pâdişâhîyi an-samîmi'l-bâl tekrâr eylemiş oldukları husûsunun bir vakt-i neşât-me’âlî-inbisât-ı hazret-i tâc-dârîde Atabe-i âliyye-i cenâb-ı şehîn-şâhîye arz u ifâde buyurulması temennâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Muharrem sene [12]74 / [3 Eylül 1857]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve teşekkürât-ı vâkı‘a nezd-i âlî-i hazret-i pâdişâhîde müstelzim-i mahfûziyyet-i seniyye olmuş olmasıyla muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî üzre beyân-ı keyfiyyetine ibtidâr kılındağı muhât-ı ilm-i âlî-i Meşîhat penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Muharrem sene [12]74 / [6 Eylül 1857]

Sahife No: 93

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 Muharrem sene [12]74 / [11 Eylül 1857]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Sirozî Hasan Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Şam Kadısı Şehrî Mehmed Emin Efendi'ye tevcihi ile Tophane-i Âmire Meclisi Müftüsü Mehmed Rasih Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin zamân-ı tevcîhi tekarrub etmiş ve Mekke-i mükerreme şerrefahallâhu te‘âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden Sirozî Hasan Efendi dâ‘îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te‘âlâ ilâ kiyami’s-sâa kazâsı Şâm-ı şerîf kâdîsı Şehrî Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Tophane-i Amire meclisi müftîsi el-Hâc Mehmed Rasih Efendi dâ‘îleri meclis-i mezkûr pâyesiyle sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede ahsen-i hâl ile te‘ayyüş etmekde olduğunu maa't-teşekkür beyân ile beraber beyne'l-akran mûcib-i mefhareti olmak üzre uhdesine İzmir pâye-i mücerredesi tevcîh buyurulması husûsunu istirhâm eylemiş ve bu makûle memurîn du‘âcılarına pâye-i mezkûre i‘tâsı resm-i tarîka muhalif olamayacağı derkâr bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim

Fi 19 Muharrem Sene 1274 / [9 Eylül 1857]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i‘zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâ Hasan ve Mehmed Emîn efendilere tevcîhi ve mûmâ-ileyh Mehmed Râsih Efendi'ye dahî pâye-i mezkûrun i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Muharrem sene [12]74 / [11 Eylül 1857]

Sahife No: 93

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 Ra. sene [12]74 / [12 Kasım 1857]

Konusu: Tevcih zamanı yaklaşan Rumeli Kadıaskerliği'nin usûlen sırada bekleyen Seyyid Mehmed Şerif Efendi'ye tevcih edilmesi gerektiği halde kendisinin hastalığından dolayı tevcihten sarfı nazar edilmesi hususunda talepte bulunduğundan, kendisinden sonra sırada bulunanlardan Dürrîzade Seyyid Mehmed Şerif Efendi ve Rumeli pâyelilerinden Tahsin Efendi'den hangisi tercih edilirse görevin ona tevcihi, ayrıca Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine Hasan Refet Efendi'nin, Fetvâ Emânetine ise Mehmed Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi takarrub eylemekde olan Rumeli Kâdîaskerliği hasbe't-tarîk Atâullah Efendizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Şerîf Efendi hazretlerine teveccüh eder ise de illet-i vücûdundan bahisle kâdîaskerlik-i mezkûrun kendüsine tevcîhinden sarf-ı nazar buyurulması husûsunu istid‘â eylemiş ve mâdûnunda bulunan Dürrizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Şerîf Efendi hazretleri Rumeli pâyelülerinden kıdemli ve semâhatlü Tahsin Beyefendi hazretleri dahî nevbet-i tekerrürde eski bulundukları cihetle ehadü-hümânın âhara tevcîhi irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf bulunmuş olmasıyla müşârun-ileyhimâdan kangısı tercih buyurulursa kâdîaskerlik-i mezkûrun ona ve Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin dahî nevbet ve kıdeme bakılmayarak ehliyeti müsellem olan dâ‘iyâna tevcîhi muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhîden bulunmasıyla müfettişlik-i mezkûrun ehliyeti derkâr olan İstanbul pâyelülerinden hâlâ Fetvâ Emîni Hasan Re’fet Efendi dâ‘îlerine ve bu cihetle açılacak Fetvâ Emâneti me’mûriyetinin dahi yine İstanbul pâye-

lülerinden sâbıkâ Fetvâ Emîni Mehmed Refik Efendi dâ'îlerine vakt-i tevcîhi hulûlünde iktizâları icrâ olunmak üzre şimdiden tebşîrleri ile ba'zı zevât tarafından takdîm-i arzuhâl ile vukû'ı melhûz olan tasaddi'âtın önü kesdirilmesi münâsib gibi lâyih-i hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 19 Ra. sene [12]74 / [9 Kasım 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve hasbe't-tarîk müşârun-ileyhimâdan kangısının tercîhi îcâb eder ise kâdîaskerlik-i mezkûrun ona ve zikrolunan müfettişliğin mûmâ-ileyh Hasan Re'fet Efendi'ye ve Fetvâ Emâneti me'mûriyetinin dahî mûmâ-ileyh Mehmed Refik Efendi'ye vakt-i tevcîhi hulûlünde iktizâları icrâ olunmak üzre şimdiden tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Ra. sene [12]74 / [12 Kasım 1857]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 94

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 R. sene [12]74 / [20 Kasım 1857]

Konusu: Rumeli pâyelilerinden Kamil Efendi'nin vefatı üzerine geride kalan borçlarının ödenebilmesi için uhdesinde bulunan arpalığın beş ay daha uzatılması; münhal pâyesinin Anadolu pâyelilerinden Yâsıncızâde Seyyid Mehmed İlmi Efendi'ye tevcih edilmesi; ayrıca Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı Seyyid Mehmed Celaleddin Efendi'ye Rumeli pâyesi, İstanbul Kadısı Mehmed İmadüddin Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İlyas Efendi'ye İstanbul pâyesi ihsânının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes hazretleri ömr ü ikbâl ve şevket-i cenâb-ı şâhâneyi rûz-efrûz buyursun [Âmin boşluğu]. Rumeli pâyelülerinden Kâmil Beyefendi dâ'îleri illet-i pîrîden irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olmasıyla duyûn-ı vâkı'asına medâr olmak

üzre uhdesinden münhal olan arpalığın beş mâhiyesi terekesine meddolunarak evlâd-ı iyâli bendelerinin da'avât-ı hayriyyelerinin isticlâb olunması ve Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Yâsincizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed İlmî Efendi hazretlerine resmen ve mâdûnunda bulunan Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı semahatlü es-Seyyid Mehmed Cemâleddin Efendi hazretleri sâye-i mekârim-vâye-i cenâb-ı mülûkânede nezâret-i mezkûre muhassesâtıyla ta'ayyüş eylemekde olduğu cihetle pâye ihsânı tarîkce zamm-ı ma'âşı îcâb etdirmeyeceğinden müşârun-ileyh hazretlerine dahî taltîfen Rumeli pâye-i celîleleri ve hâlâ İstanbul Kâdîsı Mehmed İmâdüddîn Efendi dâ'îlerine Anadolu ve Mekke-i mükerreme rütbesinde kıdemli bulunan mütevaffâ Abdulhak Efendi birâderi İlyas Efendi dâ'îlerine İstanbul pâye-i refî'aları tevcîhiyle uhde-i mütevaffâ-yı müşârun-ileyhden münhale olan pâye silsilesinin resm-i tarîka tevfîkan bu vechile icrâ kılınması münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi Gurre-i R. sene [12]74 / [19 Kasım 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mütevaffâ-yı müşârun-ileyhin uhdesinden münhâl olan arpalığın beş mâhiyesi terekesine meddolunması ve müşârun-ileyhime zikrolunan pâyelerin tevcîhiyle silsile-i mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer icrâ kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 R. sene [12]74 / [20 Kasım 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 95

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 R. sene [12]74 / [20 Kasım 1857]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliği'nin Dürrîzâde Seyyid Mehmed Şerif Molla Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Kudüs kazasının Mehmed Fuat Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Erzincanî Mehmed Emin Efendi'ye ve Maraş kazasının Bursa müderrislerinden Erzurumî Salih Efendi'ye tevcihlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Dürrizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Şerîf Molla Efendi hazretleriyle semâhatlü Tahsin Beyefendi hazretlerinden hasbe't-tarîk kangısının tercîhi îcâb ederse Rumeli Kâdîaskerliği'nin ona vakt-i tevcîhi hulûlünde iktizâsı icrâ olunmak üzre şimdiden tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyuralan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş ve hasbe't-tarîk müşârun-ileyh Şerîf Molla Efendi hazretleri kıdemli olup Anadolu Kâdîaskerliği hengâmında dahî afîfâne hareketi görülmüş olmasıyla kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyhe tebşîr kılınacağı ve Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Vekâyî' Kâtibi İbrahim Efendizâde Mehmed Fuad Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Erzincanî Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Maraş kazâsı Burusa müderrislerinden Erzurumî Sâlih Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâlarına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi Gurre-i R. sene [12]74 / [19 Kasım 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile kâdîaskerlik-i mezkûrun müşârun-ileyh Şerîf Molla Efendi hazretlerine tebşîr kılınması ve zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin dahî mûmâ-ileyhime tevcîhi mütte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 R. sene [12]74 / [20 Kasım 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 95

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 R. sene [12]74 / [28 Kasım 1857]

Konusu: Bayezid Camii Cuma Vaizi Şeyh Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin Buhari Dergahı Şeyhi Mesud Efendizade Seyyid Mehmed Salim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cevâmi‘-i Selâtîn-i izâm meşâyihi efendiler du‘âcılarından Sultân Bayezid Hân Câmi‘-i şerîfi Cum‘a Vâ‘izi bulunan eş-Şeyh Mehmed Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olmasıyla meşâyih-i mûmâ-ileyhimin iktizâ-yı tarîkleri üzre silsilelerinin tertîbiyle açılacak zeylin ashâb-ı liyâkat ve iktidârdan birine tevcîhi usûl-i câriyeden bulunmuş ve zeyl-i mezkûrun bu makûle vâ‘iz efendilere vekâlet mesbûk olmayıp ehliyeti nümâyân bulunan Eğrikapu dâhilinde kâ’in Hazret-i Emir Ahmed el-Buhârî Dergâhı Şeyhi Mes‘ûd Efendizâde es-Seyyid Mehmed Sâlim Efendi dâ‘îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma‘âlî-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 9 R. sene [12]74 / [27 Kasım 1857]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i‘zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zeyl-i mezkûrun mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Sâlim Efendi'ye tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 R. sene [12]74 / [28 Kasım 1857]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 96

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 R. sene [12]74 / [1 Aralık 1857]

Konusu: Pâye ve terfi bekleyen zevâtın şevk ve gayretlerini arttırmak amacıyla ara sıra rütbelerinin terfii gerektiğinden, bu konuda düzenlenen defterde isimleri geçen zevâta bir üst pâye ve rütbelerin tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bundan akdemce Anadolu pâye-i celîleleri ihsân buyurulmuş olduğu cihetle İstanbul pâyelülerine noksan gelmiş ve me'mûriyetde bulunan dâ'îyânın mûcib-i tezâyüd-i şevk ve gayretleri olmak üzre ara sıra terfî'-i rütbe ile taltîfleri emsâli iktizâsından bulunmuş olduğu misillü rütbesinde kıdem peydâ eylemiş olan dâ'îyânın dahî geri bırakılmayarak terfî'-i rütbeleriyle isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeleri ma'delet-i seniyyeye muvâfik görülmüş olduğundan Mekke-i mükerreme rütbesinde kıdemlice olup me'mûriyetde bulunan bendegân ile kudemâ-yı tarîkden ba'zılarına İstanbul pâyeleri ve Bilâd-ı Hamse rütbesinde olan bu makûle dâ'iyâna Mekke-i mükerreme pâyeleri ihsân buyurulmuş devletlü necâbetlü Nûreddin Efendi hazretlerinin bed'-i besmelelerinin du'â-yı vâcibü'l-edâsı İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehîn-şâhî Hâfız Şükrü Efendi dâ'îleri tarafından îfâ olunmuş ve böyle bâ'is-i kemâl-i surûr olur bir du'âya muvaffak olan bendegânın mûcib-i mefhareti olmak üzre terfî'-i rütbesi husûsunun taraf-ı dâ'iyânemden ihtârı lâzimeden ise de mûmâ-ileyh dâ'îleri mutasarrıf olduğu Filibe Mevleviyeti o aralık henüz zabt eylememiş idüğinden husûs-ı mezkûr te'hîr kılınmış idi şimdi mevleviyeti karîn-i hitâm olmuş olmasıyla mûmâ-ileyhe dahî Mekke-i mükerreme pâyesi i'tâ kılınması münâsib gibi hâtıra gelmiş ve bir kıt'a defteri tanzim olunarak leffen takdîm kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî şeref-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulur ise hükm-i münîfinin icrâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim

Fi 12 R. sene [12]74 / [30 Kasım 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleriyle mezkûr defter manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve zikrolunan pâyelerin defter-i mezkûrda gösterilen zevâta tevcîh ve i'tâ kılınmasını müte'allik ve şeref-sudûr

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tdvia.gov.tr

buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden olarak maru'z-zikr defter yine savb-ı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 R. sene [12]74 / [1 Aralık 1857]

Sahife No: 96

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 18 R. sene [12]74 / [6 Aralık 1857]

Konusu: İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref efzâ-yı sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i şehîn-şâhî mûcebince İmâm-ı Evvel-i cenâb-ı şehriyârî el-Hâc Hâfız Mehmed Şükrü Efendi dâ'îleri uhdesine Mekke-i mükerreme pâye-i refî'ası tevcîh olunarak iktizâ eden fermân-ı âlişanı kendisine i'tâ buyurulmak üzre leffen meb'ûs-ı savb-ı behiyyeleri kılınmış idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 R. sene [12]74 / [5 Aralık 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhime i'tâ olunmak üzre fermân-ı âlî-yi mezkûr tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 R. sene [12]74 / [6 Aralık 1857]

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences www.tuba.gov.tr

Sahife No: 97

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 R. sene [12]74 / [6 Aralık 1857]

Konusu: Medîne-i Münevvere Kadısı Müftîzâde Münib Efendi'nin vefatı üzerine yerine talip olan Bilâdı Hamse mazullerinden Ahmed Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes hazretleri ömr ü ikbâl ve şevket-i cenâb-ı şehîn-şâhîyi müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]. Medîne-i Münevvere kâdîsı Müftîzâde Münib Efendi ol savb-ı mübâreke ba'de'l-vusûl Safer-i hayrın on ikinci günü irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan mevleviyet-i mezkûre müddet-i mahlûlesinin âhara tevcîhi lâzım gelmiş ve Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden Ahmed Efendi dâ'îleleri kazâ-yı mezkûra tâlib bulunmuş olmağla müddet-i mahlûlenin hasbe't-tarîk mûmâ-ileyh dâ'îleri uhdesine tevcîhiyle serî'an i'zâm olunması münâsib gibi hâtıra gelmiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise icrâ-yı hükm-i münîfine ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim

Fi 17 R. sene [12]74 / [5 Aralık 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri vechile müddet-i mahlûlenin mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhiyle serî'an i'zâm olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 R. sene [12]74 / [6 Aralık 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER ARAKEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 97

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 25 R. sene [12]74 / [11 Aralık 1857]

Konusu: Geçici olarak Mısır Kadılığına tayin olunan Tabip Muhyiddin Efendi'nin vefatı üzerine yerine mahrec mazullerinden sâbık Halep Kadısı Midillili Seyyid Ahmed Şakir Efendi'nin ve devriye mevleviyetlerinden Ayıntap kazasına Seyyid Usameddin Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı halik-i bî-çûn ömr u ikbâl ve şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-efrûz buyursun [Âmin boşluğu]. Bundan akdemce muvakkaten uhdesine Mısır mevleviyeti tevcîh ve ihsân buyurulan Tabîb Muhyiddin Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan münhâl olan mevleviyet-i mezkûre mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Halebü'ş-Şehbâ Kâdîsı Midillüli es-Seyyid Ahmed Şâkir Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazâsı Burusa müderrislerinden Âbid Efendizâde es-Seyyid Usâmeddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise icrâ-yı hükm-i celîline ibtidâr kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 23 R. sene [12]74 / [9 Aralık 1857]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan mevleviyetlerin efendî-i mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 R. sene [12]74 / [11 Aralık 1857]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 97

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 25 Ca. sene [12]74 / [11 Ocak 1858]

Konusu: Şeyhülislamın, hastalığı nedeniyle yeni sadarazamın huzûra kabul merasimine katılamayacağı ve mazeretinin affedilmesi istirhamının padişah tarafından kabul edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Bu def'a vukû' bulan teceddüd-i Sadâret-i uzma zımmında icrâsı mukarrer olan Rikâb-ı Hümâyûn resm-i âlîsinde du'âcılarının dahî bulunması de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunduğuna mebnî şimdi Mâbeyn-i Hümâyûn-ı feyz-i meşhûnda bulunmaklığıma emr ü fermân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olup ancak ma'lûm-ı atûfileri buyurulduğu vech üzre mine'l-kadîm mübtelâ olduğum illet-i zîk-i sadr şiddet-i şitâ münasebetiyle çend gündür aşurı ızdırâb vermekde olduğundan başka fıtık nev'inden diğer bir illet-i kadîme-i dâ'iyânem dahî bu günlerde muzdarib etmekde idüğünden meşy ü harekete ve husûsiyle icrâsı müstelzim olan alay ile Bâb-ı Âlî'ye kadar rukûba adem-i iktidâr bulunmuş olduğumdan meşhûd-ı âlem-yân olan kemâl-i merhamet-i hazret-i pâdişâhîye ma'zûren işbu icrâsı musammem olan resm-i âlîden bu def'alık afv buyurulmaklığım husûsunı istirhâma bi'z-zarûre mecbûr olmuş olduğumun elfâz-ı münâsebe ve tâbirât-ı lâyika ile Atabe-i âliyye-i cenâb-ı tâc-dârîye arz u ifâdesiyle taraf-ı âcizânemi infi'âl-i mehâbet-i iştimâl-i hazret-i mülûkâneden vikâye buyurmaları hususuna himem-i behiyye-i atûfileri masrûf buyurulmak temannâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 Ca. sene [12]74 / [11 Ocak 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve zât-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerinin resm-i mezkûrda bulunamamaları bi'z-zarûre olduğundan be'is olmamasıyla muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne üzre beyân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Ca. sene [12]74 / [11 Ocak 1858]

Sahife No: 98

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 C. sene [12]74 / [23 Ocak 1858]

Konusu: Daha önce Kasaba kazası müftüsü iken İstanbul'da bulunan Emir Buhari Dergahı şeyhi olarak görevlendirilen Ferdi Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan şeyhlik görevinin müteveffanın damadı ve halifesi olan, ayrıca müteveffa tarafından vasiyet edilen Hacı Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı hakk-ı mennân, eyyâm-ı ömr ü ikbâl ve şevket-i şâhâneyi kemâl-i ten-düristî ve âfiyet ile efzûn ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Meşâyih-i Nakşibendiye'den ve mazanna-i kirâmdan İzmir civârında kâ'in Kasaba müftîsi bulunduğu hâlde teslîk ve irşâd ile meşgûl iken uhdesine Hazret-i Emîr el-Buhârî kuddise sırrıhü'l-bârî hângâh-ı şerîfi meşîhatı tevcîh u ihsân buyurularak evlâd u iyâliyle berâber Der'aliyye'ye hicret etdirilmiş olan Şeyh Ferdi Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemesiyle hângâh-ı mezkûr meşîhâtı münhâle olmuş ve merhûm-ı müşarun-ileyhin dâmâdı ve halîfesi olup meşîhat-ı mezkûreye ehliyeti olduğu hîn-i vasiyyetlerinde müşârun-ileyh tarafından şehâdet ve tasdîk olunan el-Hâc Halil Efendi dâ'îlerinin ehl ü erbâb bulunduğu istihbâr kılınmış olması üzerine efendi-i mûmâ-ileyh celb ve ru'yet olundukda meşîhat-ı mezkûreyi idâreye muktedir idüği nâsiye-i hâlinden anlaşılmış ise de meşîhat-ı mezkûrenin mûmâ-ileyhe ve yâhûd âhar bir dâ'îleri uhdesine tevcîhi bâbında her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sudûr buyurulursa ona göre icrâ-yı iktizâsına bakılacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 C. sene [12]74 / [23 Ocak 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile Meşîhat-ı mezkûrenin efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 C. sene [12]74 / [23 Ocak 1858]

Sahife No: 99

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 C. sene [12]74 / [30 Ocak 1858]

Konusu: Abdulgani Nablusi'nin sülalesinden ve Şam sakinlerinden Seyyid Muhibbullah Efendi ile evlatlarından dört şahsa ilim tahsil etmelerinden dolayı İstanbul ruusu verilmesi talebinin uygun olmadığından kendilerine Şam ruusu verilmesi; taşrada bulunan ve tahsilini tamamlayan zevâta İstanbul rüusu verilmemesi; askerlik çağına gelen ve askerlikten muaf olmak için ruus talebinde bulunan zevât ile Arabistan ahalisinden olup kendilerini bir sülale-i tâhireye neseb isnad ederek ruus talebinde bulunan zevâtın taleplerinin yerine getirilmemesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Abdulganî Nablusî hazretleri sülâle-i tâhiresinden ve Şâm-ı Şerîf sâkinlerinden Seyyid Muhibbullâh Efendi ile evlâd-ı müşârun-ileyhimden ma'lûmü'l-esâmî dört nefer efendilerin tahsîl-i ulûm ile meşgul bulunduklarından birer kıt'a İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu i'tâsı husûsunu müsted'î takdîm eyledikleri arzuhâlin leffen irsâliyle îcâbının taraf-ı âcizîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i behiyyeleri müfâd-ı âlîsi ma'lûm-ı dâ'iyânem olmuş ve bu makûle taşrada bulunan dâ'iyâna İstanbul ru'ûsı ihsân buyurulması mesbûk olmadığı ve taşrada bulunan müderrisîne kura-i askeriyye keşîde olunmadığından ol havâlîde bulunan kesân kendülerini askerlikden kurtarmak üzre ru'ûs-ı hümâyûn istid'âsına kalkışmakda olduklarından sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Vâlîsi devletlü İzzet Paşa hazretleri tarafından tervîc-i mesâlih emeliyle Haleb ahâlîsi zımmında vucûh ve hânedân zâdelere pek çok Burusa ve Şam ru'ûsları inhâ olunmuş ve sâye-i merhamet-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde icrâ-yı iktizâları ile haylice zevât taltîf kılınmış olduğundan sâ'irleri dahî bu emele düşmüşler ise de ru'ûs istid'âsında olanların esnân-ı askeriyyeyi mütecâviz oldukları mahallinden bâ-mazbata beyân olmadıkca uhdelerine müderrislik tevcîhi bâ-irâde-i seniyye karârgîr olan nizâm-ı âlîye muhâlif düşeceğine mebnî nizâmına tevfik olunmak üzre mahallinden mazbata taleb olunmakda olduğu cihetle mûmâ-ileyhim du'âcıları hâk-pây-ı hazret-i şehîn-şâhîyi tasaddî'a ictisâr eylemişler ve Arabistan ahâlisinden ekserîsi birer sülâle-i tâhireye isnâd-ı neseb ederler ise mücerred iddi'âları tasdîk olunamayacağı derkâr ve şu hâl ile mûmâ-ileyhime Şam veyâhûd Edirne ru'ûs-ı hümâyûnları i'tâsı mutlakâ emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf olacağı bedîdâr bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne şeref-sunûh

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaed.gov.tr

ve sudûr buyurulur ise icrâ-yı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 C. sene [12]74 / [27 Ocak 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve mûmâ-ileyhime Şam ru'ûs-ı hümâyûnları i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 C. sene [12]74 / [30 Ocak 1858]

Sahife No: 99

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 C. sene [12]74 / [28 Ocak 1858]

Konusu: Şeyhülislamın, maaşına yapılan zamdan dolayı padişaha teşekkürünün kabul edildiği.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Velî-ni'met-i bî-minnetimiz müstağrak-ı deryâ-yı lutf u ihsânı olduğumuz pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin şi'âr-ı celîl-i mekârim-kârî ve inâyât-küsterî-i mülûkâneleri iktizâ-yı âlîsi üzre bu kere ma'âş-ı dâ'iyânemin yetmiş bin guruşa iblâğı husûsuna emr ü irâde-i lutf-âde-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu taraf-ı vâlâ-yı Sadâret-penâhîden bâ-tezkire-i sâmiye savb-ı âcizîye bildirilmiş ve hadd-i istihkâk ve liyâkât-ı dâ'iyânemden efsûn ve bâlâ-ter olarak her ân u zamân mazhâr ve nâ'il olduğum her türlü inâyât-ı bî-gâyât-ı celîle-i hazret-i tâc-dârînin teşekkürât-ı vâcibesini hakkıyla edâ ve îfâya muktedir olamadığım hâlde bu kere dahî ihsân-ale'l-ihsân olmak üzre şu inâyet ve taltîf-i âlî-cenâb-ı pâdişâhîye nâ'iliyetimden dolayı li-ecli't-teşekkür hâk-pây-ı hazret-i şâhâneye yüz sürmek ve bi'n-nefs dilim döndüğü mertebe edâ-yı farîza-yı mehmedet ve teşekkür eylemek mütehattim-i ubûdiyyetim bulunmuş ise de za'af ve herim-i pîrîye şiddet-i bürûdet-i şitânın te'sîri meczûm olması cihetiyle vezâ'if-i ubûduyyet-i hâlisânemi tamâmıyla îfâya muvaffak olamadığımdan kalben ve

kâliben müdâvim-i muvâzıbı bulunduğum du'â-yı mefrûzü'l-edâ-yı veymûmiyet-i ömr ü şevket-i hazret-i mülûkâneyi tekrâr îsâl-i bârgâh-ı icâbet-destgâh-ı cenâb-ı ahadiyyet eylemişler ve eylemekde olduğı tahrîren ifâdeye mecbûriyet gelmiş olmağla keyfiyetin bir vakt-i neşât-ı mekârim-menât-ı hazret-i kîtî-sitânîde Atebe-i âliyye-i cenâb-ı mülûkâneye arz u ifâde buyurulması temannâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 C. sene [12]74 / [27 Ocak 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve ol vechile îfâ-yı şükr-güzârîye masrûf buyurulan himem-i âliyye-i Meşîhat-penâhîleri nezd-i âlî-yi hazret-i mülûkânede müstelzim-i mahzûziyet-i seniyye olmuş olmasıyla muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî üzre beyân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 C. sene [12]74 / [28 Ocak 1858]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 100

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 B. sene [12]74 / [19 Şubat 1858]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Daru'l-hadis-i Süleymaniye müderrislerinden Dersiâm Ali Efendi'ye, Yenişehir-i Fenar kazasının Süleymaniye müderrislerinden Seyyid Mehmed Münif Efendi'ye, Galata kazasının hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Kastamonulu Ahmed Hilmi Efendi'ye, Havâs-ı Refia kazasının Musıla-i Süleymaniye müderrislerinden Hemşinli Mehmed Emin Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Trablus kazasının sabık Bosna kadısı Yusuf Ziyaeddin Efendi'ye tevcihi ve Ali Efendi'den münhal olacak huzur dersleri mukarrirliğine ise Akşehirî Dersiâm Hasan Fehmi Efendi'nin görevlendirilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemiş olan Selânik kazâsı mukarrir hâce efendilerden Darü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Birgivî Dersi'âm Ali Efendi dâ'îlerine ve Yenişehir-i Fenar kazâsı Süleymâniye

müderrislerinden Sadi Efendizâde es-Seyyid Mehmed Münif Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kastamonulu Ahmed Hilmi Efendi dâ'îlerine ve Havâss-ı Refî'a kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden sâbıkâ İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî Hemşinli İbrahim Efendizâde Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazâsı mevâlî-i devriyeden sâbıkâ Bosna Kâdîsı Yusuf Ziyaeddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve mûmâ-ileyh Ali Efendi'nin uhdesinden münhal olacak huzûr-ı hümâyûn ders mukarrirliğine dahî meşâhir-i esâtîzeden Akşehirî Dersi'âm Hasan Fehmi Efendi dâ'îlerinin ta'yîni münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise icrâ-yı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Receb sene [12]74 / [17 Şubat 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi ve mâru'l-beyân mukarrirliğe dahî mûmâ-ileyh Hasan Fehmi Efendi'nin ta'yîni şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 B. sene [12]74 / [19 Şubat 1858]

Sahife No: 101

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Receb sene [12]74 / [19 Şubat 1858]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliği Anadolu pâyelilerinden Seyyid Abdullah Refet Bey'e ve İstanbul Kadılığı İstanbul pâyelilerinden Trabzonî Mustafa Âsım Efendi'ye tevcih edilmesi uygun görüldüğünden, kendilerinin birkaç ay önceden haberdar edilmeleri.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu kâdîaskeri ile İstanbul kâdîsı semâhatlü efendiler hazerâtının müddet-i mu'ayyeneleri karîn-i hitâm olarak Anadolu Kâdîaskerliği selef-i zî-şerefim

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

beyefendi hazretlerinin birâderi Anadolu pâyelülerinden semâhatlü es-Seyyid Abdullah Re'fet Beyefendi hazretlerinin ve İstanbul Kâdîlığı dahî İstanbul pâyelülerinden Trabzonî Mustafa Âsım Efendi dâ'îlerine hasbe-t-tarîk tevcîh ve böyle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden çend mâh evvelce tebşîri resmi-i tarîk hükmüne girmiş olmağla zamân-ı tevcîhi hulûlünde iktizâları icrâ olunmak üzre Anadolu Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyh Re'fet Beyefendi hazretlerine ve İstanbul Kâdîlığı'nın dahî mûmâ-ileyh Âsım Efendi dâ'îlerine şimdiden tebşîri münâsib gibi lâyih-i hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Receb sene [12]74 / [17 Şubat 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri üzre Anadolu Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyh Re'fet Beyendi hazretlerine ve İstanbul Kâdîlığı'nın dahî mûmâ-ileyh Âsım Efendi'ye şimdiden tebşîri şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Receb sene [12]74 / [19 Şubat 1858]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 101

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 B. sene [12]74 / [24 Şubat 1858]

Konusu: Ayasofya Camii Cuma Vaizi Meşhur Şeyh Raşid Efendi, Sultan Selim Camii Cuma Vaizi Tevfik Efendi ve Eyüp Camii Cuma Vaizi Hasan Hamdi Efendi vefat ettiğinden ve yerlerine tayin olunacak zevâtın durumları meçhul olduğundan, bu görevlere tâlip olanlar arasında açılacak bir imtihanla başarılı görülenlerin münhal vaizliklere tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cevâmi'-i selâtîn-i izâm meşâyihi efendiler du'âcılarından Ayasofya Câmi'-i şerîfi Cum'a Vâ'izi bulunan Meşhur Şeyh Râşid Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı

bekâ eylemiş olduğu misillü bundan akdemce Sultân Selim Hân Câmi‘-i Şerîfi Cum‘a Vâ‘izi el-Hâc Tevfik Efendi ile Ebâ Eyyüb-i Ensârî Câmi‘-i Şerîfi Cum‘a Vâ‘izi bulunan Hasan Hamdi Efendi'nin dahî vukû‘-ı vefâtlarına mebnî meşâyih-i mûmâ-ileyhimin iktizâ-yı tarîkleri üzre silsilelerinin tertîbiyle açılacak vazîfelerin ashâb-ı iktidardan üç nefer dâ‘îlerine tevcîhi husûsuna lüzûm görülmüş ve zikrolunan vazîfelerin tâlibleri bulunan kesân mechûlü'l-ahvâl bulunduklarından emsâli vechile usûl-i imtihânın icrâsıyla içlerinden isbât-ı ehliyyet eden du‘âcılarına tevcîhi münâsib gibi mülâhaza kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 9 Receb sene [12]74 / [23 Şubat 1858]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi’-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri vechile meşâyih-i mûmâ-ileyhin silsilelerinin tertîbiyle mârü'l-beyân açılacak vâ‘iziyyelerin usûl-i imtihânın icrâsıyla tâlibleri bulunanlardan isbât-ı ehliyet edenlere tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 B. sene [12]74 / [24 Şubat 1858]

Sahife No: 102

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 B. sene [12]74 / [5 Mart 1858]

Konusu: Sadreyn ve İstanbul kadılarının tayinlerinden sonra huzûra çıkma usûlü gereğince, Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Dürrîzâde Seyyid Mehmed Şerif Efendi'nin pazartesi günü saat yedide huzûra çıkabileceğinin kendisine bildirilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Avâtıf-ı celîle-i hazret-i şehîn-şâhîden bu kere Rumeli Kâdîaskerliği Dürrîzâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Şerîf Efendi hazretleri uhdesine tevcîh ve

ihsân-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve Sadreyn ve İstanbul kâdîlarının hîn-i nasblarında li-ecli't-teşekkür hâk-pây-ı âlî-i cenâb-ı mülûkâneye cebhe-fersâ-yı ubûdiyet birle şeref ü mefharet edegeldikleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş olmağla müşârun-ileyhin dahî işbu şeref-i âlem-bahâya nâ'iliiyeti husûsı bi'l-istîzân müsâ'âde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî bî-dirîğ buyurulduğu hâlde vakt ü zamanının ta'yîniyle keyfiyetin savb-ı dâ'iyâneme iş'âr buyurulması mütemennâ-yı dâ'iyânem idüği beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi 17 Receb sene [12]74 / [3 Mart 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve müşârun-ileyhin işbu Pazartesi günü sâ'at yedi karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 B. sene [12]74 / [5 Mart 1858]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 102

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 Ş. sene [12]74 / [1 Nisan 1858]

Konusu: Müneccim-i Sani Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine, yerine yıldız ilimlerinde maharet ve bilgisi bulunan Selimiye muvakkiti Edhem Efendi'nin görevlendirilmesi ve kendisine İstanbul müderrisliği tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes hazretleri, ömr ü ikbâl ve şevket-i cenâb-ı mülûkâneyi firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Bir müddetden berü meflûc bulunan Müneccim-i Sâni müderrisînden Mehmed Emîn Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan uhdesinden münhâle olan hizmet-i mezkûreye haylice tâlib zuhûr etmiş ise de Selîmiye Muvakkiti el-Hâc Edhem Efendi dâ'îlerinin cümlesinden ziyâde fenn-i nücûmda mahâret ve ma'lûmatı olup hattâ mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin dahî hocası idüği ba'zı erbâb-ı vukûfdan tahkîk kılınmış olmağla

hizmet-i mezkûrenin mûmâ-ileyh dâ'îlerine ihâlesiyle emsâli misillü uhdesine İstanbul müderrisliği tevcîhi münâsib gibi hâtıra gelmiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 14 Ş. sene [12]74 / [30 Mart 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile hizmet-i mezkûrenin mûmâ-ileyhe ihâlesiyle uhdesine İstanbul müderrisliği tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş sene [12]74 / [1 Nisan 1858]

Sahife No: 103
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 19 Ş. sene [12]74 / [4 Nisan 1858]
Konusu: Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlû tekarrub etmiş olan şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l- feyezânda de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye üzre huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ'at olunacak tefsir-i şerîf derleri mecâlis-i âlîsinde bulunacak müderisîn efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm kılınmış olan bir kıt'a defteri leffen mersûl-ı sûy-ı âlîleri kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 Ş. sene [12]74 / [1 Nisan 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve zikrolunan

defter nezd-i âlî-yi hazret-i pâdişâhîde tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Ş. sene [12]74 / [4 Nisan 1858]

Sahife No: 103

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 L. sene [12]74 / [25 Mayıs 1858]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının İbrahim Halil Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Raşid Efendi'ye, Edirne kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Mehmed İzzettin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi tekarrub etmiş olan Şâm-ı Şerîf kazâsı sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kâdîsı Zeynelabidin Efendi hafîdi es-Seyyid İbrahim Halil Efendi dâ'îlerine ve Filibe kazâsı sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı Melek Paşazâde Abdulkadir Beyzâde Mîr es-Seyyid Mehmed Râşid dâ'îlerine ve Edirne kazâsı sâbıkâ Haleb kâdîsı Ali Ağa İmâmı el-Hac Hâfız Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Girid kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Aziz Efendizâde es-Seyyid Mehmed İzzed Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 9 L. sene [12]74 / [22 Mayıs 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 L. sene [12]74 / [25 Mayıs 1858]

Sahife No: 103

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 21 Za. sene [12]74 / [3 Temmuz 1858]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Kütahyavî Abdurrahman Efendi'ye, İzmir kazasının Geredevî Seyyid Mehmed Raşid Efendi'ye, Trabzon kazasının Ahmad Ragib Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Beyrut kadısı Mustafa Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Maraş kadısı Burusavî Mehmed Raşid Efendi'ye ve Erzurum kazasının Seferihisarî Mehmed Salahaddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Sofya kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden ve Mekteb-i Harbiye hocalarından Kütahyavî Abdurrahman Efendi dâ'îlerine ve İzmir kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Geredevî es-Seyyid Mehmed Râşid Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerineden Kuyucaklızâde es-Seyyid Ahmed Râgıb Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı sâbıkâ Beyrut Kâdîsı es-Seyyid Mustafa Efendi dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı sâbıkâ Maraş Kâdîsı Burusavî Mehmed Râşid Efendi dâ'îlerine ve Erzurum kazâsı Burusa müderrislerinden Seferihisârî Mehmed Selahaddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâlarına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 19 Za. sene [12]74 / [1 Temmuz 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Za. sene [12]74 / 3 Temmuz 1858

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 104

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 Za. sene [12]74 / [4 Temmuz 1858]

Konusu: Ruus talebiyle sürekli olarak arzuhaller vererek makamları baskı altında tutanlar ile ruus tevcihine ehil olanlarla olmayanların ayırt edilebilmesi için mutad olduğu üzere bir ruus imtihanı yapılması için padişahtan izin alındığı fakat imtihan için başvuran doksan küsur adaydan otuz yedi kadarının başvuru şartlarını taşıdığı, diğerlerinin tezkerelerinin geçerli olmadığı hatta bazılarının sahte olduğu anlaşıldığından, imtihana giren otuz yedi adaydan başarılı görülen on sekiz kişiye ruus tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Talebe-i ulûm ve ashâb-ı tezâkirenin ru'ûs-ı hümâyûn istid'âsıyla arzuhâller takdîm ederek tasaddîden hâlî olmadıklarından hem ehl ü erbâbının nâ-ehillerden tefrîki ve hem de bu makûle tasaddî'âtın önü kesdirilmesi zımmında usûl-i kadîmeye tatbîkan ru'ûs-ı hümâyûn imtihânının icrâsıyla ehliyeti nümâyân olan dâ'iyâna ru'ûs-ı hümâyûn verilmesi münâsib gibi mütâla'a olunarak keyfiyet bundan akdemce hâk-pây-ı hazret-i şehîn-şâhîden lede'l-istîzân ol vechile icrâ-yı muktezâsına emr ü fermân buyurulmuş olduğundan mukarrir hoca efendiler ile sâ'ir meşâhir-i ulemâdan imtihân olunarak mümeyyiz ta'yîn olunmuş olan dokuz aded zâtdan bir meclis teşkil olunup usûl-i kadîmeye tevfîkan imtihâna alınacak kesânın yedlerindeki mülâzemet tezkirelerinin tahkîk ve tedkîkine mâh-ı sâbıkın yirmi yedinci penc-şenbih günü bed' olunmuş ve sâye-i ma'delet-vâye-i cenâb-ı mülûkânede sâ'ir husûsâtda îfâ olunduğu misillü bu bâbda dahî tedkîkât-ı muktezâsının hakkıyla icrâ olunması semeresi olarak mülâzemet iddi'âsında bulunup imtihâna girmek üzre meclis-i mezkûra gelmiş olan doksanı mütecâviz kesândan fakat otuz yedi kadarının fi'l-hakîka mülâzım olup mülâzemetleri dahî yedişer senelik ve usûlüne muvâfık idüği ve mâ'adâsının tezkireleri i'tibâra gayr-i şâyân ve bazıları bütün bütün sahte olduğu meydana çıkarılmış ve sahîhan mülazim olup usûle tevâfuk eden sâlifü'z-zikr otuz yedi kimesnenin icrâ-yı imtihânlarına mâh-ı cârînin onikinci penc-şenbih günü Bâb-ı Fetvâ'da dâ'îlerine mahsûs olan dâ'îrede bed' ve mübaşeret olunarak içlerinden on sekiz efendinin neşr-i ulûma iktidâr ve istihkâkları olduğu tebeyyün eylemiş olduğundan bir kıt'a defteri tanzîm ve manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmak ve müsâ'âde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne buyurulduğu hâlde mûmâ-ileyhim du'âcılarına ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunmak üzre leffen takdîm kılındı, ancak cevâmi'-i selâtîn-i izâmda mâhiye ile talebe

tedârik ederek hocalık unvânını istihsâl eyleyüp ru'ûs-ı hümâyûna nâ'il olmak emeliyle derse çıkmış olan bir takım na-ehil ve mûcizînin yedimizde mülâzemet tezkiresi olmadığından imtihâna giremedik diyerek usûl-i kadîmeye muğayir arzuhâl takdîmiyle Rikâb-ı şâhâneyi tasaddi'a ictisâr eylemeleri mütâla'adan gayri ba'id bulunduğundan hakîkat-ı hâl ma'lûm-ı inâyet-melzûm-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmak üzre tafsîl-i vukû'âta ictizâr kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulursa icrâ-yı hükm-i münîfine mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 21 Za. sene [12]74 / [3 Temmuz 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleriyle zikrolunan defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i defter mûmâ-ileyhime ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş ve defter-i mezkûr yine savb-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerine i'âde ve tesyîr kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Za. sene [12]74 / [4 Temmuz 1858]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 105

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 Za. sene [12]74 / [3 Temmuz 1858]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Abdullah Refet Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için salı günü huzura kabul edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı âlîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlü efendiler du'âcıları ile İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi dâ'îlerinin hîn-i tebeddüllerinde li-ecli't-teşekkür Atabe-i aliyye-i cenâb-ı pâdişâhîye nâsiye-i sa'y-i ubûduyyet birle kesb-i şeref ve mübâhât ve tefahhur edegelmeleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı seniyye'den olduğuna ve bu def'a Anadolu Kâdîaskerliği İsmet

Beyzâde semâhatlü Abdullah Re'fet Efendi hazretlerine tevcîh ve ihsân-ı şâhâne buyurulmuş idüğine mebnî müşârun-ileyh hazretlerinin dahî işbu şeref-i cihân-bahâya nâ'iliyet husûsunu ba'de'l-istîzân müsâ'âde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî şeref-efzâ-yı sudûr buyurulursa kangı gün ve ne vakitde mevcud bulunması kendisine ifâde olunmak üzre savb-ı dâ'iyâneme iş'âr buyurulmak temennâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 19 Za. sene [12]74 / [1 Temmuz 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı ma'âlî-eser-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve müşârun-ileyh hazretlerinin işbu Salı günü sâ'at yedi karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Za. sene [12]74 / [3 Temmuz 1858]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 105
Arz ve İrade No: 2
İrade Tarihi: 28 Z. sene [12]74 / [9 Ağustos 1858]
Konusu: Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki davanın, Abdulhamid Efendi'nin talebi üzerine Şeyhülislam huzurunda temyiz edilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşîbendiyye'den Şeyh Hacı Hâfız Abdulhamid Efendi'nin sâbık Tarabzon Kâdîsı Mehmed Faik Efendi tarafından hakkında icrâ olunan mu'âmelât-ı gayr-i lâyikadan dolayı ba'zı istid'âyı hâvi takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâl leffen tesyîr-i savb-ı vâlâ-yı Fetva-penâhîleri kılınmış olmasıyla sûret-i istid'âya nazaran mûmâ-ileyhin tatyîbi husûsunun bi'l-mütâla'a istîzân olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Z. sene [12]74 / [9 Ağustos 1858]

Sahife No: 106

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Mustafa Hüsameddin Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Mihaliçli Hüseyin Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Maraş kadısı Ispartavî Nuh Naci Efendi'ye ve Bosna kazasının sâbık Bosna kadısı Niğdevî Mehmed Sadık Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi tekarrüb eylemiş olan Burusa kazâsı Mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Eyüp Kâdîsı Ser-müneccimîn-i esbâk Râkım Efendizâde Mustafa Hüsameddin Efendi dâ'îlerine ve Mahrec mevleviyetlerinden Halebü'ş-şehbâ kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Mihalicli es-Seyyid Hâfız Hüseyin Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazâsı sâbıkâ Maraş Kâdîsı Ispartavî Nuh Nâci Efendi dâ'îlerine ve Bosna kazâsı sâbıkâ Bosna Kâdîsı Niğdevî Mehmed Sâdık Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve icrâ-yı iktizâları mutlaka emr ü irâde-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye müte'allik mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 6 M. sene [12]75 / [16 Ağustos 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 106

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğinin Nakibüleşraf Tahsin Beyefendi'ye, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğinin ise Meclis-i Encümen-i Dâniş üyelerinden Mektûbîzâde Aziz Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi tekarrub etmekde olan Rumeli Kâdîaskerliği tekerrürde münferiden baş eski bulunması cihetiyle Nakîbü'l-eşrâf semâhatlü Tahsin Beyefendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve muhassenât-ı asriyye-i hazret-i şehîn-şâhîden olarak İstanbul ve Haremeyn pâyelülerinden ehliyet ve liyâkati müsellem bulunan dâ'iyâne tevcîh olunmak üzre münavebe manâsıbı silkine idhâl olunmuş olan Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği çend seneden berü İstanbul rütbesinde bulunanlara tevcîh olunmakda idüğünden müfettişlik-i mezkûrun bu kere dahî Mekke-i mükerreme pâyelülerinden olup ez-her cihet ehliyeti derkâr olan Meclis-i Encümen-i Dâniş a'zâ-yı dâhiliyyesinden Mektûbîzâde Aziz Efendi dâ'îlerine tevcîhi muvâfık-ı maslahat görülmüş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend-mâh evvelce tebşîri resm-i tarîk hükmüne girmiş olmağla karîn-i müsâ'âde-i hazret-i şehîn-şâhî buyurulduğu hâlde zamân-ı tevcîhleri hulûlünde iktizâsı icrâ olunmak üzre Rumeli Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyh Tahsin Beyefendi hazretlerine ve müfettişlik-i mezkûrun dahî mûmâ-ileyh Aziz Efendi dâ'îlerine şimdiden tebşîri münâsib gibi menût-ı rey-i dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 6 M. Sene[12]75 / [16 Ağustos 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zamân-ı tevcîhleri hulûlünde iktizâları icrâ olunmk üzre Rumeli Kâdîaskerliği'nin mîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin ve müfettişlik-i mezkûrun dahî efendî-i mûmâ-ileyhe şimdiden tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fi 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

Sahife No: 107

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

Konusu: Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki davanın, Abdulhamid Efendi'nin talebi üzerine Şeyhülislam huzurunda temyiz edilmesi için davanın başlatıldığı ancak şeyhin tüm aramalara rağmen bulunamadığı, yapılan araştırmalarda ise kendisinin pek de güvenilir bir şahıs olmadığı ve dedikoduyu sevdiği, ayrıca davanın Faik Efendi'nin vefat eden tüccar biraderinin iki küçük kızına vasi tayin edilmesi emelinden kaynaklanan husumetten dolayı açıldığının anlaşıldığı.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşîbendiyye'den eş-Şeyh Abdulhamid Efendi'nin sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Yâsincizâde hafîdi Faik Efendi tarafından hakkında icrâ kılınan mu‘âmele-i gayr-i lâyikadan dolayı ba‘zı istid‘âyı hâvi takdîm eylemiş olduğu arzuhâlinin savb-ı âcizîye irsâliyle sûret-i istid‘âya nazaran mûmâ-ileyhin tatyîbi husûsunun bi'l-mütâla‘a istîzân olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tevkîr olan bir kıt‘a tezkire-i behiyye-i atûfileri müfâd-ı münîfiyle arzuhâl-i mezkûr mü’eddâsı ma‘lûm-ı dâ‘iyânem olarak şeyh-i mûmâ-ileyh taharrî olunmuş ve henüz zafer-yâb olarak keyfiyet kendüsinden su’âl olunamamış ise de emr ü irâde-i hazret-i şâhâneye sür‘at-i imtisâl ma‘razında şimdilik maslahata vukûf içün derhal mûmâ-ileyh Faik Efendi dâ‘îleri celb olunub şeyh-i mûmâ-ileyhin sûret-i istid‘âsı ifâde ve mu‘âmele-yi gayr-i lâyikanın sebebi istifsâr olundukda şeyh-i mûmâ-ileyhe kat‘â mu‘âmele-i bâride vukû‘ bulmayup fakat Trabzon tüccârlarından olup bundan akdemce vefât eden birâderinin iki nefer sagîre kerîmelerine kendüsinin vasî nasb olunması husûsunu istid‘â eylemiş olduğuna ve vasî nasb olunacak zevâtın emin ve umûr-ı vesâyeti idâreye muktedir olduğu erbâb-ı vukûf tarafından alâ-tarîki'ş-şehâde haber verilmek îcâb-ı şer‘iyesinden ve mütevaffâ-yı mûmâ-ileyh tüccârdan bulunduğuna mebnî keyfiyet Trabzon Ticâret Meclisi a‘zâlarıyla yine tüccârdan diğer birâderinden istifsâr olunması üzerine şeyh-i mûmâ-ileyhin vesâyet talebi ancak sağîretân-ı mezbûretânı kendü oğullarına tezvîc edüp emvâl-i eytâmı ekl ü bel‘ etmek garazından ibâret olduğu beyân olunarak vesâyete ehil olmadığı ihbâr olunmasıyla zikrolunan eytâma vâlideleri vasî ve tüccârdan olan diğer birâderi bi'l-intihâb nâzır nasb ve ta‘yîn kılınmış idüği cihetle şeyh-i mûmâ-ileyh bu husûsa infi‘âl eylemiş olması mütâ-

la‘adan gayr-i ba‘îd bulunmuş olduğunu mevki‘-i cevâbda beyân eylemiş ve şeyh-i mûmâ-ileyhin dahî ne makûle adam olduğu mukarrir hoca efendilerden Ahishâvî Dersi‘âm İsmail Efendi ile Trabzon ulemâsından ve Fâtih Sultân Mehmed Hân Câmi‘-i şerîfi hocalarından el-Hac Pîr Efendi'den lede's-su’âl pek de kendü halinde olur kimesne olmayup kîl ü kâli sever bir zât idüğü rivâyet kılınmış ve şu hâle nazaran iddi‘âsı ve ehil görükdüğünden şimdilik tatyîb ve taltîfi husûsuna lüzûm görülememiş olduğu ve şeyh-i mûmâ-ileyh bundan böyle der-dest olunabildiği hâlde efendî-i mûmâ-ileyh bi'l-muvâcehe muhâkemeleri icrâ olunarak keyfiyet ber-tafsil beyân ve iş‘âr kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 6 Muharrem sene [12]75 / [16 Ağustos 1858]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî sûret-i hâl ma‘lûm-ı âlî-cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 M. sene [12]75 / [17 Ağustos 1858]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 108

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 M. sene [12]75 / [5 Eylül 1858]

Konusu: Nakşibendi Tarîkatı Şeyhi Abdulhamid Efendi ile sâbık Trabzon Kadısı Mehmed Faik Efendi arasındaki temyiz davasının görülebilmesi için şeyhin bulundurulduğu fakat şeyhin Faik Efendi ile olan davasının Divan-ı Deâvi'de görülmesini talep ettiği, davanın Divan-ı Deâvi'de görüldüğü, şeyhin iddiasını isbat edemediği ve haksız görüldüğüne karar verildiğinden, Faik Bey'e hakkını iade ettiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşîbendiyye'den eş-Şeyh Abdulhamid Efendi'nin sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Mehmed Faik Efendi tarafından hakkında olunan mu‘âmelât-ı gayr-i lâyikadan dolayı Rikâb-ı kamer-tâb-ı hümâyûn-ı şâhâneye takdîm eyledüği arzuhâlinin savb-ı dâ‘iyâneye irsâliyle mûmâ-ileyhin tatyîbi

husûsunun bi'l-mütâla'a istîzân olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil bundan akdemce bir kıt'a tezkire-i seniyye-i atûfîleri şeref-vurûd eylemiş olduğunun üzerine cevâben ba'zı tahkîkât-ı icâbiye beyân ve ifâde olunmuşidi bu kere efendî-i mûmâ-ileyh buldurularak sûret-i tatyîbi kendüsinden lede's-su'âl mûmâ-ileyh Faik Efendi ile Dîvân-ı De'âvî'de ber-nehc-i şer'î murâfa'alarının icrâsını istid'â edüp bundan mâ'adâ sûretle mutayyeb olmayacağını beyân eylemesi üzerine arzuhâli huzûr-ı şer'a havâle olunarak usûlü vechile tarafeyn Dîvân-ı De'âvî'ye celb ile şer'-i şerîfe tevfikan muhâkemeleri bi'l-icrâ şeyh-i mûmâ-ileyh iddi'âsını isbâtdan izhâr-ı acz ederek tahlîfe tâlib olmağla mûmâ-ileyh Faik Efendi'ye ber-nehc-i şer'î yemîn verilerek ihkâk-ı hâkk birle şeyh-i mûmâ-ileyh tatyib olunmuş ve ol bâbda sûret-i murâfa'alarını nâtık Rumeli kâdîaskeri semâhatlü efendi hazretleri tarafından verilen i'lâm manzûr-ı âlî-cenâb-ı tâc-dârî buyurulmak içün leffen arz u takdîm kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 25 M. sene [12]75 / [4 Eylül 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri ile zikrolunan i'lâm manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-cenâb-ı şâhâne buyurulmuş ve mezkûr i'lâm yine savb-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 M. sene [12]75 / [5 Eylül 1858]

Sahife No: 108

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 S. sene [12]75 / [11 Eylül 1858]

Konusu: Enderun-ı Hümâyûn'da münhal bulunan kütüphane hocalığı görevinin, bu göreve talib olan Seyyid Kasım Efendi'ye tevcih edilmesi isteği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enderûn-ı Hümâyûn'da kâ'in kütüphâne hocalığı bu kere münhâl olduğundan zikrolunan hocalığın kendüsine tevcîh buyurulması husûsunu müsted'î müder-

risînden Seyyid Kâsım Efendi'nin takdîm eyledüği bir kıt'a arzuhâl leffen tasyîr-i savb-ı âlî-yi semîhâneleri kılınmış olmasıyla îcâbının iş'âr buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 S. sene [12]75 / [11 Eylül 1858]

Sahife No: 109

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 S. sene [12]75 / [16 Eylül 1858]

Konusu: Enderun-ı Hümâyûn'da münhal bulunan kütüphane hocalığı görevinin, liyakat ve bilgisi yeterli görülen ve bu göreve talip olan Seyyid Kasım Efendi'ye tevcih edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Enderûn-ı Hümâyûn'da kâ'in kütüphâne hocalığı bu kere münhâl olduğundan zikrolunan hocalığın kendisine tevcîh buyurulması husûsunu müsted'î müderrisînden Seyyid Kâsım Efendi'nin takdîm eyledüği bir kıt'a arzuhâlin gönderildiğini ve icâbının iş'âr olunmasını müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olduğunu şâmil râha-zîb-i tevkîr olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i atûfileri ma'âlî ve arzuhâl-i mezkûr mü'eddâsı rehîn-i ıttılâ'-ı âcîzi olmuş ve mûmâ-ileyh Seyyid Kâsım Efendi Sultân Bayezid Câmi'-i şerîfi dersi'âmlarından olarak zikrolunan hocalığa liyâkat ve istihkâkı olup hizmetini edâya muktedir olduğundan mezkûr hocalığın uhdesine tevcîhi tensîb-i âlî buyurulduğu hâlde mu'âmele-i îcâbiyesi bi'l-icrâ hizmet-i mezkûreye ta'yîn olunmak üzre keyfiyetin taraf-ı dâ'iyâneme havâlesi îcâb-ı hâlden bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref sudûrbuyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 6 S. sene [12]75 / [15 Eylül 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mezkûr hocalığın

mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi zımmında icrâ-yı iktizâsını müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 S. sene [12]75 / [16 Eylül 1858]

Sahife No: 109

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 S. sene [12]75 / [19 Eylül 1858]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının Emval-i Eytam Müdürü Mehmed Şemi Efendi'ye, Medine-i Münevvere kazasının Kassâm-ı Askerî Uryânizâde Mehmed Esad Efendi'ye, Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının sâbık Kürdistan kadısı Konevî Veliyüddin Efendi'ye tevcihi, ayrıca Şam ahâlîsinden Câbîzâde Mehmed Efendi'ye Filibe pâyesi tevcihi, Girid Kadısı Celâleddin Efendi'nin de görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eden Mekke-i mükerreme kerremehallâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden Emvâl-ı Eytam Müdîri Mehmed Şem'î Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ kıyami's-sâ'a kazâsı yine Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden Kassâm-ı Askerî Uryânîzâde Mehmed Esad Efendi dâ'îlerine ve Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazâsı Mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Konevî Hâfız Veliyüddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve mahrec pâyelülerinden olup rütbesinde kıdem peydâ etmiş olan Şâm-ı Şerîf ahâlîsinden Câbîzâde Mehmed Efendi dâ'îleri bu kere Der'âliyye'ye gelerek Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden birinin uhdesine tevcîh buyurulması husûsunu istid'â eylemiş ise de taşrada mutavattın bulunanlara resmî tarîk üzre mansıb tevcîhi pek de usule muvâfik olmadığı kendüsine tefhîm olunması üzerine ashâb-ı ihtiyâcdan olmadığından beyne'l-akrân mûcib-i iftihârı olmak içün mansıba bedel pâye inâyet buyurulması husûsunı niyâz etmiş olmağla usûl-i tarîk üzre uhde-i mûmâ-ileyhe Filibe pâyesi tevcîh ve hâlâ Girid kâdîsı bulunan Celâleddin Efendi dâ'îlerinin dahî oraca vukû' bulan hüsn-i hizmetine mükâfâten müddet-i mu'ayyenesine

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

dört mâh meddolunması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 S. sene [12]75 / [17 Eylül 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i i'zâz olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime ve pâye-i mezkûrun mûmâ-ileyh Câbîzâde Mehmed Efendi uhdesine tevcîhi ve müddet-i mezkûrenin dört mâh meddolunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 S. sene [12]75 / [19 Eylül 1858]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 110

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Adalı Mehmed Hilmi Efendi'ye, Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Bosnavî Osman Hulusi Efendi'ye tevcih edilmesi ve Bağdad ulemâsından padişahın mazharına layık olmak üzere Deraliyye'ye gelen Tâha Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Kudüs-i şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Adalı Mehmed Hilmi Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsı Edirne müderrislerinin kudemâsından Bosnavî Osman Hulûsi Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Devriye müderrislerinden ve meşâhir-i ulemâ-yı Bağdad'dan olup mazhar-ı âtıfet-i hazret-i pâdişâhî olmak emeliyle bu kere Der'âliyye'ye gelmiş olan Tâha Efendi dâ'îlerine dahî li-ecli't-taltîf İzmir pâye-i mü-

cerredesi tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 R. sene [12]75 / [17 Eylül 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhimâ Mehmed Hilmi Efendi ve Osman Hulûsi Efendi ve mûmâ-ileyh Tâha Efendi'ye dahî İzmir pâye-i mücerredesi tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 110

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine tayin olunan Hasan Refet Efendi'nin görevini lâyıkıyla yerine getirmediği ve suistimal ettiği şikayetleri üzerine Anadolu ve Rumeli kadıaskerleri ile Şeyhülislam ve Sadaret Müsteşarı huzurunda görülen davada Hasan Refet Efendi'nin görevden azledilmesine karar verildiği ve yerine Mekke-i mükerreme pâyelilerinden Aziz Efendi'nin tayin edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin İstanbul ve Mekke-i mükerreme pâyelülerinden tarîkce "el-akdem fi'l-akdem" kâ'idesine ri'âyet olunmayarak dirâyet ve liyâkati müsellem umûr ve hıdemât-ı şer'iyyede müstahdem olan dâ'iyâna tevcîh olunması emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne îcâb-ı âlîsinden olmasıyla müfettişlik-i mezkûr geçen sene İstanbul pâyelülerinden Hasan Re'fet Efendi dâ'îlerine tevcîh buyurulmuş olup ancak efendî-i müşârun-ileyh vezâ-

yif-i mürettebe-i me'mûriyetine münâfî hareket-i nâbecâya mücâseret ederek ve böyle hâlât-ı makdûhaya cür'eti istihbâr olundukca kendüsine nesâyih-i mü'essire icrâ olunmuş ise de müte'essir ve mütenessih olmayarak ez-cümle Rumeli eyaletinde kâ'in Gâzi Mihal Bey ve Gâzi Ali Bey Vakfı tevliyeti mahlûl oldukca evlâd-ı vâkıfın intihâbı ile emânet ve istikâmet ile ma'rûf evlâd-ı vâkıfdan birinin bâ-irâde-i seniyye mütevellî nasb ve ta'yîn olunması bâ-hatt-ı hümâyûn te'sîs buyurulmuş olan nizâm-ı âlî iktizâ-yı celîlinden olmasıyla altmış sekiz târihinde vakf-ı mezkûrun tevliyeti evlâd-ı vâkıfın intihâbıyla evlâddan Ali Bey nâm kimesneye bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî tevcîh buyurularak umûr-ı tevliyeti "kemâ hiye hakkuhâ" idâre eylemekde iken gıyâb-ı hasmda olarak mechûlü'l-ahvâl bir kaç kimesnenin ihbâr-ı mücerredelerine binâ'en tevliyet-i mezkûrenin mîr-i mûmâ-ileyhin uhdesinden ref'iyle mağşûşü'l-hâl olduğu müte'âref olan Ömer Bey nâm kimesne hod be hod tevcîhini i'lâm eylemiş ve keyfiyeti mûmâ-ileyh Ali Bey duyarak Der'âliyye'ye gelmiş ve bu hafta huzûr-ı dâ'iyânemde akdolunan meclis-i şer'de sadreyn ve emin-i fetva ve müsteşâr ve müfettiş-i müşârun-ileyh hazerâtı hâzır oldukları hâlde tevliyet-i mezkûrenin uhdesinde kemâkân ibkâ ve takrîrini istid'â eylemesi üzerine i'lâm-ı mezkûr ile evrâk-ı müteferri'ası mütâla'a ve tedkîk olunarak i'lâm-ı mezkûr muhâlif-i şer'-i şerîf ve muğayir-i nizâm-ı âlî olduğu tahakkuk eylemesiyle tevliyet-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Ali Bey'in kemâkan uhdesinde takrîr ve ibkâsına bi'l-ittifâk karar verilmiş ve şu hâle nazaran sâ'ire ibret ve ba'is-i intibâh olmak üzre efendî-i müşârun-ileyhin müddet-i nâkısa ile azl ve belde-i uhrâya nefyi ve ta'zîbi tabî'at-ı maslahat îcâbından bulunmuş ise de mevsim-i şitânın hulûl eylemesi ve kendüsinin müsinn u ihtiyâr bulunması münâsebetiyle merhameten nefy ve iclâsından sarf-ı nazarla yalnız bir müddet ihtilâtdan memnû'iyetiyle berâber müddet-i nâkısa ile azliyle iktifâ olunarak ber-mûceb-i irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne tarîkce "el-akdem fi'l-akdem" kâ'idesine ri'âyet olunmayarak hidemât-ı şer'iyyede müstahdem ve dirâyeti müsellem olması cihetiyle bundan akdemce kendüsine müfettişlik-i mezkûr tebşîr kılınmış olan Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Aziz Efendi dâ'îlelerinin icrâ-yı me'muriyeti husûsu münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü irâde-i hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile hareket olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 R. sene [12]75 / [19 Eylül 1858]

Ârif

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tdvia.org.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı şevket-i iktinâh-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile müşârun-ileyh Hasan Efendi'nin bir müddet ihtilâtdan memnû‘iyetiyle berâber azliyle zikrolunan müfettişliğe mûmâ-ileyh Aziz Efendi'nin icrâ-yı me’mûriyeti müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

Sahife No: 111

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

Konusu: İstanbul Kadılığının, İstanbul pâyelilerinden Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Meclis Müftîsi Hacı Hüseyin Hulûsi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi tekarrub eylemekde olan İstanbul Kâdîlığı bu kere İstanbul pâyelülerinden Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Meclis Müftîsi el-Hâc Hüseyin Hulûsi Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden evvelce tebşîri resm-i tarîk hükmüne girmiş olmasıyla berâber kendüsi dahî istid‘âda bulunmuş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde iktizâsı icrâ olunmak üzre kâdılık-ı mezkûrun müşârun-ileyh dâ‘îlerine şimdiden tebşîri münâsib gibi lâyih-i hâtır-ı dâ‘iyânem olmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 12 R. sene [12]75 / [19 Eylül 1858]

Ârif

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri ve-

chile zamân-ı tevcîhi hulûlünde iktizâsı icrâ olunmak üzre kâdılık-ı mezkûrun efendî-i müşârun-ileyhe şimdiden tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 R. sene [12]75 / [21 Eylül 1858]

Sahife No: 112

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]75 / [8 Aralık 1858]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Havâs-ı Refia kazasının Nevşehrî Seyyid Ahmed Hâdim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Havâss-ı Refî'a kazâsının zamân-ı tevcîhi takarrüb eylemiş ve Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden ve huzûr-ı hümâyûn ders mukarrirlerinden olup geçen sene taltîf ve tatyîbi husûsuna emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olan Nevşehrî es-Seyyid Ahmed Hâdim Efendi dâ'îleri ba'zı emsâline tatbîkan bu sene-i mübârekede dahî mukarrirlik uhdesinde ibkâ buyurulmak üzre mevleviyet-i mezkûreye tâlib bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]75 / [7 Aralık 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mevleviyet-i mezkûrenin efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]75 / [8 Aralık 1858]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 112

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]75 / [8 Aralık 1858]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Darulhadis-i Süleymaniye müderrislerinden Gümüşhaneli Ömer Fevzi Efendi'ye, Sofya kazasının hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Başmüsevvid Abdulkadır Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının Mehmed Zihni Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Tosyavî Mehmed Rafet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi takarrub eylemiş olan Selânik kazâsı Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi Gümüşhâneli Ömer Fevzi Efendi dâ'îlerine ve Sofya kazâsı dahî yine hizmetinde istihdâm olunmak üzre Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden ve kudemâ-yı müsevvidînden Başmüsevvid Abdulkadir Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsı sâbıkâ Beyrut kâdîsı İstanbulî Ali Efendizâde es-Seyyid Mehmed Zihni Efendi dâ'îlerine ve Ayıntab kazâsı Burusa müderrislerinden Tosyavî Osman Efendizâde Mehmed Rafet Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr ve sunûh buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]75 / [7 Aralık 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]75 / [8 Aralık 1858]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 113

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Ca. sene [12]75 / [11 Aralık 1858]

Konusu: Ders Vekili Hasan Efendi tarafından hazırlanıp bastırılan ve ruus-ı hümâyûn imtihanında sorulan soru ve cevapları içeren "İmtihan Risalesi"nin kütüphane-i hümâyûna konmasının ve Bâb-ı Fetvâ'ya devam eden müsevvid efendiler ile bazı zâdegâna ru'ûs ihsanı hakkında hazırlanan defterde isimleri bulunan zevâta ruus tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i ma'ârif-perverî-i hazret-i şehîn-şâhîde bundan akdemce icrâ olunmuş olan ru'ûs-ı hümâyûn imtihânında îrâd olunan es'ile [vü] ecvibeyi şâmil hâlâ Ders Vekîli mekremetlü Hasan Efendi dâ'îleri ma'rifetiyle kaleme aldırılmış olan "İmtihân Risâlesi" talebe-i ulûma bir yâdigâr olmak üzre tab' ve temsîl etdirilmiş olduğundan atf-ı nigâh-ı iltifât-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulur ise lütfen ve inâyeten vaz'-ı Kütübhâne-i Hümâyûn buyurulmak üzre bir nüshası leffen takdîm kılınmış ve lede'l-imtihân ulûm-ı âliyede isbât-ı fazl ve dirâyet eden talebe-i ulûma ru'ûs-ı hümâyûn ihsân buyurulduğu misillü tûl müddet Dârü'l-Fetvâ'ya müdâvemet ile ulûm-ı fıkhiyyede iktisâb-ı kemâl ve mahâret eyleyen müsevvidîn efendilerden şâyân-ı taltîf görülen dâ'îyan ile ba'zı bende-i zâdegân dahî akîb-i imtihânda ru'ûs-ı hümâyûn inâyet buyurulmak kâ'ide-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunduğu cihetle karîn-i müsâ'ade-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurulduğu hâlde silk-i tedrîse idhâl kılınmak üzre çend nefer du'âcılarının bir kıt'a defteri tanzîm ve keyfiyetleri esâmîsi bâlâsına sürh ile şerh verilerek arz u takdîmine ictisâr olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise muktezâ-yı âlîsi üzre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim

Fi 4 Ca. sene [12]75 / [10 Aralık 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile zikrolunan nüsha ve defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan defterde esâmîsi muharrer olanlara birer kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve mezkûr

nüsha nezd-i âlî-i hazret-i mülûkânede tevkîf kılınarak sâlifü'z-zikr defter yine savb-ı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ca. sene [12]75 / [11 Aralık 1858]

Sahife No: 113

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Ca. sene [12]75 / [11Aralık 1858]

Konusu: Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Abdulaziz Efendi'nin vefatı üzerine yerine Ali Rıza Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rabbimiz te'âlâ ve tekaddes hazretleri ömr ü ikbâl ve şevket-i şâhâneyi rûz-efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Bundan akdemce uhdesine Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği tevcîh ve ihsân-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş olan Mekke-i mükerreme pâyelülerinden es-Seyyid Abdulaziz Efendi mübtelâ olduğu zıyk-ı sadr illet-i kadîmesinden dolayı bu akşam irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek münhal olan müfettişlik-i mezkûrun yine rütbe-i merkûme ashâbından olup ehliyet ve liyâkatı nümâyân olan sâbıkâ Meke-i Mükerreme Kâdîsı Hamâmîzâde hafîdi Ali Rıza Efendi dâ'îleri uhdesine tevcîh ve ihsân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı tâc-dârî buyurulması husûsunu münâsib gibi hâtır-güzâr-ı dâ'îyanem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr ve sunûh buyurulursa ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Ca. sene [12]75 / [11Aralık 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile müfettişlik-i mezkûrun mûmâ-ileyh Ali Rıza Efendi'ye tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ca. sene [12]75 / [11Aralık 1858]

TÜBA TÜRK BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 114

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 9 Ca. sene [12]75 / [15 Aralık 1858]

Konusu: Müneccimbaşı Osman Saib Efendi'ye taltif amacıyla İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelülelerinden Müneccimbaşı Osman Saib Efendi şâyân-ı taltîf dâ'îyandan bulunmuş olmasıyla efendî-i mûmâ-ileyhin terfî-i rütbesiyle tatyîbi husûsunun taraf-ı dâ'iyânemden istiş'ârı müte'allik ve şerf-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tevkîr olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı âlîsi ma'lûm-ı dâ'iyânem olmuş ve efendî-i mûmâ-i-leyhin her ne kadar üç beş eskisi var ise de bu makûle havâss-ı bendegânın husûsıyla böyle erbâb-ı ma'ârifden bulunan dâ'iyanın terfî'-i rütbesiyle taltîfi muvâfik-ı şân-ı âlî-yi Saltanat-ı Seniyye'den olacağı emr-i bedîhi bulunmuş olmağla uhde-i dâ'iyânesine İstanbul pâye-i refî'i tevcîhiyle tatyîbi münâsib gibi lâyih-i hâtır-ı dâ'iyânem olmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 7 Ca. sene [12]75 / [13Aralık 1858]

Ârif

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhin uhdesine İstanbul pâyesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Ca. sene [12]75 / [15Aralık 1858]

[115, 116. sahife boş]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şeyhülislam Mehmed Saadeddin Efendi'nin Arzları ve Sultan Abdülmecid'in İradeleri

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 117

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 C. sene [12]75 / [17 Ocak 1859]

Konusu: Şeyhülislam Saadeddin Efendinin Meşihat-ı İslamiyeye tayini ile uhdesindeki Anadolu payesinin başkalarına tevcih edilmeyerek Rumeli, Andolu ve İstanbul payelerine sahip bulunan zevâtın belli sayılarının korunması, bu amaçla Anadolu Kadıaskeri Abdullah Refet Efendi'ye Rumeli payesi ihsanı ile müderrislerden Seyyid Mehmed Sadedin Efendi, Mehmed Muhyiddin Efendi, İbrahim Hayri Efendi ve Mehmed Esad Efendilere Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i hümâ-vâye-i şehîn-şâhîde min gayr-i istihkâk Meşîhat-ı İslâmiyye'ye me'mûriyetim cihetiyle uhde-i âcizîden münhal olan Anadolu pâyesinin İstanbul rütbesinde akdem bulunan zâta ve ondan münhal olacak İstanbul pâyesinin Haremeyn-i Muhteremeyn rütbesinde akdem bulunan zâta tevcîhi tabî'at-ı maslahat icâbından ise de mukaddemâ tarîk-i ilmiyyeye arpalıkdan başka ma'âş ihsân-ı hümâyûn buyurulduğu hengâmda Rumeli ve Anadolu sudûrı onar ve İstanbul on beş nefer hasr olunmuşiken mu'ahharan bu usûle ri'âyeti terk ile hasbe'l-îcâb noksan ve ziyâde pâyeler verilerek el-hâletü hâzihi Rumeli dokuz ve Anadolu on bir ve İstanbul rütbesi on sekiz nefer zâtdan ibâret olup Anadolu ve İstanbul rütbelerinde bulunanların ekserîsinin ma'âşları hadd-i meşrûtundan noksan bulunduğundan ve sâye-i hazret-i pâdişâhîde bu makûle rütbe-i celîleye nâ'il olan zevâtın mübtelâ-yı müzâyaka vü ihtiyâc olmaları tecvîz olunamayacağına binâ'en Anadolu rütbesinde bulunan zevâtın akdemi

olup hâlâ Anadolu Kâdîaskeri olan İsmet Beyzâde semâhatlü Mîr es-Seyyid Abdullah Re'fet Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ihsânıyla Rumeli rütbesi on nefere iblâğ olunarak Anadolu ma'zûlleri dahî on nefer kalmak ve İstanbul rütbesi dahî on beş nefere tenzîl edinceye kadar kimseye pâye verilmemek üzre şimdilik selefim merhûmdan münhâl olan arpalık ile sâ'ir ba'zı mahlûlâtdan uyuşdurılarak noksan olan ma'âşlar mümkün mertebe hadd-i meşrûtuna ikmâl ve takrîb olunmak ve ilerüde hâl vukû'unda bâkîleri dahî ikmâl ve tatmîn kılınmak şartıyla şu üç rütbe hakkındaki kemâ fi's-sâbık hasr-ı adede ri'âyet olunması ve mevleviyetlerden ba'zı manâsıba hasr-ı matlûb etmek veyâhûd Haremeyn-i Muhteremeyn'e azîmetden mâlen ve bedenen mağdûr bulunmak cihetleriyle akranından gerü kalmış olan kudemâ-yı ashâb tarîkinden ve otuz iki senesi müderrislerinden sâbıkâ Burusa Kâdîsı Îsâzâde zâdesi es-Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi ve otuz bir senesi müderrislerinden sâbıkâ Burusa Kâdîsı Âşir Efendizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve otuz beş senesi müdderislerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Muhyîzâde İbrahim Hayri Efendi ve otuz bir senesi müderrislerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı Şehrîzâde es-Seyyid Mehmed Esad Efendi du'âcılarına ve Bilâd-ı Hamse rütbesinde bulundukları tertîb üzre Mekke-i mükerreme pâyeleri ihsân buyurularak taraf-ı eşref-i hazret-i pâdişâhîye da'avât-ı hayriyyeleri isticlâb kılınması bâ'is-i intizâm-ı tarîk olur umûr-ı hayriyyeden zannolunmuş ise de bu usûlün icrâsı veyâhûd hasr-ı aded husûsunda sarf-ı nazarla alâ-hâlihî ibkâsı şıklarından her kangısına irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîyere ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 C. sene [12]75 / [16 Ocak 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı semîhâneleri vechile müşârun-ileyh Abdullah Re'fet Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi i'tâsıyla şerâ'it-i muharrere ile zikrolunan üç rütbe hakkında kemâ fi's-sâbık hasr-ı adede ri'âyet olunması ve efendî-i mûmâ-ileyhime dahî Mekke-i mükerreme pâyeleri i'tâ kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 C. sene [12]75 / [17 Ocak 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 118

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 C. sene [12]75 / [2 Şubat 1859]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Seyyid Mehmed Said Efendi'ye, Galata kazasının Seyyin Hüseyin Efendi'ye ve Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının İbrahim Reşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Münib Efendizâde zâdesi es-Seyyid Mehmed Said Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Tokâdî es-Seyyid Hüseyin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ve Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazâsının dahî Burusa müderrislerinden ve kudemâ-yı nüvvâbdan Bayındır Müftîsizâde İbrahim Reşid Efendi dâ'îlerine tevcîhi münâsib görülmüş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 28 C. sene [12]75 / [2 Şubat 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 C. sene [12]75 / [2 Şubat 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 118

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 Receb sene [12]75 / [9 Şubat 1859]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği görevinde iken Rumeli eyaletindeki Gazi Mihal Bey ve Gazi Ali Bey vakıfları tevliyetinin, mütevellisi bulunan Ali Bey uhdesinden alınarak Ömer Bey'e verilmesi hakkında usulsüz ilam vermesinden dolayı görevinden alınan İstanbul payelilerinden Hasan Rafet Efendi'nin, yaptığından dolayı pişman olması ve ızdırap çekmesi nedeniyle üç aylık cezasının kafi görülerek affedilmesi talebinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli eyâletinde kâ'in Gâzi Mihal Bey ve Gâzi Ali Bey tevliyetinin mütevellîsi bulunan Ali Bey uhdesinden ref'iyle Ömer Bey'e tevcîhi hakkında yolsuz olarak vermiş olduğu i'lâmdan dolayı bundan akdem li-ecli't-te'dîb ba-irâde-i seniyye-i mülûkâne tenkîs-i müddetiyle azl ve ihtilâtdan men' olunmuş olan İstanbul pâyelülerinden Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi esbak Hasan Rafet Efendi dâ'îlerinin ihtilâtdan müddet-i memnû'iyeti üç mâha varmış ve müşârun-ileyh dâ'îleri müsinn u ihtiyâr bulunduğu cihetle şu keyfiyet az vakitde kendüsine aşurı derecelerde te'sîr ile ziyâde elem ve ızdırâba giriftâr olarak mütenebbih olmuş olduğu tahkîk kılınmış olmağla hulûl eden eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve sinn-i şeyhûhatında dûçâr olduğu ızdırâb-ı hâline merhameten müddet-i mezkûre hakkında cezâ kâfi tutularak müşârun-ileyh dâ'îlerinin şu memnû'iyetden affiyla evlâd u iyâli bendelerinin isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeleri merhamet-i seniyye-i hazret-i velî-ni'mete muvâfik görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Receb sene [12]75 / [8 Şubat 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile müşârun-ileyhin memnû'iyet-i mezkûreden affi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Receb sene [12]75 / [9 Şubat 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 119

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 3 Ş. sene [12]75 / [8 Mart 1859]

Konusu: Rumeli payelilerinden Meşrebzâde Ali Raif Efendi'nin vefatı üzerine "Rumeli ve Anadolu rütbelerinde bulunan zevatın onar kişiden fazla olmaması" usûlüne uyularak payesinin Anadolu rütbesinde başeski olan Ahmed Necib Efendi'ye, ondan münhal Anadolu payesinin Mustafa Asım Efendi'ye tevcihi ve Mustafa Efendi'den münhal İstanbul rütbesinin kimseye tevcih edilmemesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun, Âmin. Rumeli pâyelülerinden Meşrebzâde Ali Raif Efendi hulûl-i ecel-i mev'ûdıyla bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş ve bundan akdemce Rumeli ve Anadolu rütbeleri ashâbı onar neferden ziyâde olmamak ve el-yevm İstanbul rütbesinde bulunanlar dahî sâbıkından ziyâdece olduğundan on beş nefere tenezzül edinceye kadar İstanbul pâyesi verilmemek şartıyla şu üç rütbe hakkında hasr-ı adede ri'âyet olunması husûsuna emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmasıyla uhde-i mütevaffâ-yı müşârun-ileyhden münhal olan Rumeli pâyesinin Anadolu rütbesinde baş eski bulunan sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kâdîsı Abdullah Beyzâde semâhatlü Mîr Ahmed Necîb Efendi dâ'îlerine ve ondan açılacak Anadolu pâyesinin dahî İstanbul rütbesinde baş eski olup el-yevm İstanbul Kâdîsı fazîletlü Mustafa Âsım Efendi dâ'îlerine tevcîhiyle rütbeteyn-i mezkûreteyn yine onar nefere iblağ olunmak ve İstanbul rütbesinin ziyâdeleri tedrîcî tenekkus olunmak üzre ber-mûceb-i irâde-i seniyye bu husûsda açılacak İstanbul rütbesinin âhara tevcîhinden sarf-ı nazar kılınmak münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi Gurre-i Ş. sene [12]75 / [6 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-yi semîhâneleri vechile zikrolunan Rumeli pâyesinin müşârun-ileyh Ahmed Necîb Efendi'ye ve Anadolu

pâyesinin dahî Mustafa Âsım Efendi'ye tevcîhiyle ber-minvâl-i muharrer salifü'l-beyân İstanbul rütbesinin âhara tevcîhinden sarf-ı nazar kılınması şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 Ş. sene [12]75 / [8 Mart 1859]

Sahife No: 119

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 Ş. sene [12]75 / [12 Mart 1859]

Konusu: Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye padişah tarafından da uygun görülürse bir paye tevcih edilmesi.

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Dârüssa‘âdeti'ş-şerîfe Ağası Dâ‘îresinde Buhârî-i Şerîf kırâ’atine me’mûr Burusa müderrislerinden Ada Müftîsi esbak el-Hâc Hasan Efendi şâyân-ı hürmet dâ‘îyândan olduğundan uhdesine münâsib bir pâye tevcîhi husûsunda olan mütâla‘a-i âliyye-i Fetvâ-penâhîlerinin iş‘ârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Ş. sene [12]75 / [12 Mart 1859]

M

Sahife No: 120

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 Ş. sene [12]75 / [19 Mart 1859]

Konusu: Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Dârü'ssa‘âdeti'ş-şerîfe Ağası Dâ‘îresi'nde Buhârî-i Şerîf kırâ’atine me’mûr Burusa müderrislerinden Ada Müftîsi esbak el-Hâc Hasan Efendi şâyân-ı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

hürmet dâ'îyândan olduğundan uhdesine münâsib bir pâye tevcîhi husûsunda olan mütâla'a-i dâ'iyânemin iş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden idüği ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tevkîr olan bir kıt'a tezkire-i seniyyeleri müfâd-ı âlîsi ma'lûm-ı acizî olmuş ve bu makûle Edirne ve Burusa müderrislerinin taltîfi murâd-ı âlî buyuruldukda uhdelerine pâye-i mücerrede olmak üzre İzmir pâyesi ve ba'zen dahî Devriye mevleviyetlerinin birinin ber-vech-i mansıb tevcîhi ile tatyîbi mesbûkü'l-emsâl olup ancak şimdilik tevcîhe sâlih mansıb olmadığı cihetle efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine dahî pâye-i mücerrede tevcîhi ve yâhud vakt-i tevcîhi hulûlünde Maraş ve Ayıntab gibi Devriye mevleviyetlerinden birinin ber-vech-i mansıb tevcîhi şıklarından her kangısına emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârî ta'alluk eder ise ol vechile îcâbının icrâsına ibtidâr kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Ş. sene [12]75 / [16 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı âlî-cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine İzmir pâyesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ş. sene [12]75 / [19 Mart 1859]

Sahife No: 120

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Ş. sene [12]75 / [22 Mart 1859]

Konusu: Anadolu Kadıaskeri Abdullah Refet Beyefendi'nin Görev süresi dolacağından, kadıaskerlik görevinin Meclis-i Maarif Reisi Sirozîzâde Seyyid Mehmed Tahir Efendiye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskeri İsmet Beyzâde semâhatlü Abdullah Re'fet Beyefendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi Zilkâdeti'ş-şerîfe gurresinde hitâma resîde olaca-

ğından kâdîaskerlik-i mezkûr Anadolu pâyelülerinden Meclis-i Ma'ârif Reîsi Sirozîzâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh evvelce tebşîri âdet gibi olmuş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhe tebşîri münâsib görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 16 Ş. sene [12]75 / [21 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile kâdîaskerlik-i mezkûrun zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhe ifâdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ş. sene [12]75 / [22 Mart 1859]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 121

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 Ş. sene [12]75 / [24 Mart 1859]

Konusu: Mısır Valisi Muhtar Bey tarafından Mısır Kadısı Şakir Efendi'nin görev süresinin uzatılması ve Mekke-i mükerreme payesi verilmesi hakkındaki teklifinin, bu tür uygulamaların uzun zamandan beri önünün kesildiği, ayrıca hem görev süresi uzatma, hem de paye tevcihi kabul edilemez olduğundan, kendisine sadece Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mısır Kâdîsı Şâkir Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi üzerine bir sene medd ü zamla uhdesine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîh buyurulması husûsı Mısır vâlisi fehâmetlü paşa hazretleri tarafından kapu kethudâları atûfetlü Muhtar Beyefendi'ye peyâ pey iş'âr ve iltimâs olunmakda olduğu mîr-i müşa-

run-ileyhe ifâde ederek vârid olan tahrîrâtları irâ'e eylemiş olması üzerine bu misillü münâvebe manâsıbına medd verilmek husûsunun hayli vakitden berüdür önü kesdirilmiş olduğu ve bir sene birden medd verilmesi gayr-i mesbûk bulunduğu cihetle bunun icrâsı müşkil görünür ise de pâye ile beraber medd verilmekden sarf-ı nazarla münâsib mikdâr medd i'tâsı efendî-i mûmâ-ileyhin evâhir-i müddetine tevkîf kılınarak şimdilik ancak Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi vâli-i müşârun-ileyh hakkında mütelâmi'ü'l-âsâr olan tevcîh-i hazret-i şehriyârîye nazaran karîn-i müsâ'âde-i hümâyûn olması me'mûl idüği mîr-i müşârun-ileyhe ifâde kılınmış ve sûret-i iş'âra göre keyfiyet vâli-i müşârun-ileyhin mültezimi bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 16 Ş. sene [12]75 / [21 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-minvâl-i muharrer efendî-i mûmâ-ileyhe şimdilik zikrolunan pâyenin tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Ş. sene [12]75/ [24Mart 1859]

Sahife No: 121

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Ş. sene [12]75 / [22 Mart 1859]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyunda tefsir dersi okutacak hocaların rütbelerini ve isimlerini bildiren defterin hazırlanarak padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlü tekarrub eylemiş olan şehr-i siyâm-ı kesîrü'l-feyezânda de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye üzre huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn

efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm kılınmış olan bir kıt'a defteri leffen mersûl-i sûy-ı âlîleri kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 Ş. sene [12]75 / [21 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve mezkûr defter nezd-i âlî-yi şâhânede tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ş. sene [12]75 / [22 Mart 1859]

Sahife No: 122

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 Ş. sene [12]75 / [1 Nisan 1859]

Konusu: Darussaâde Ağası Dairesi'nde Buhari-i şerîf okumakla görevli Bursa müderrislerinden Hacı Hasan Efendi'ye padişah tarafından da uygun görülürse bir paye tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mûcebince Dârüssa'âdetü'ş-şerîfe Ağası Dâ'îresi'nde Buhârî-i Şerîf kırâatine me'mûr Atavî el-Hâc Hasan Efendi dâ'îleri uhdesine İzmir mücerredesi tevcîh olunarak îcâb eden fermân-ı âlişânı leffen meb'ûs-ı savb-ı atûfîleri kılınmış olmağla icrâ-yı iktizâsına mütevakkıf-ı himem-i behiyyeleridir efendim.

Fi 26 Ş. sene [12]75 / [31 Mart 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikr olunan fermân-ı âlî manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâsı zımmında mezkûr fermân-ı âlî tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Ş. sene [12]75 / [1 Nisan 1859]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 122

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 3 N. sene [12]75 / [6 Nisan 1859]

Konusu: Huzûr-ı hümâyun ders mukarrirlerinden Ahmed Hazım Efendi'ye mevleviyet tevcih edildiğinden, ondan münhal mukarrirlik görevine Gölpazarlı Şakir Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Huzûr-ı Hümâyûn Ders mukarrirlerinden Ahmed Hâzim Efendi'nin mukaddemce uhdesine mevleviyet tevcîh olunduğundan işbu şehr-i Ramazân-ı şerîfde dahî dersde bulunacak ise hasbe'l-usûl uhdesinde bulunan mukarrirlik hizmeti münhal olduğundan zikrolunan mukarrirliğe bu sene-i mübârekede birinci ders vekâletini îfâ eden Gölpazarî Şâkir Efendi'nin ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 N. sene [12]75 / [6 Nisan 1859]

M

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 122

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 11 N. sene [12]75 / [14 Nisan 1859]

Konusu: Şeyhülislam Arif Hikmet Beyefendi'nin vefatı üzerine maaşından evlatlarına kalan kısmından baki kalan otuz bin yüz kuruşun, erbâb-ı tarikten ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı hakk, ömr ü ikbâl ve şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi müzdâd ve bî-şümâr ve ihsân-ı bî-imtinân-ı cenâb-ı mülûkânelerini dâ'iyân-ı re'fet-i nişânları hakkında dâ'im ve ber-karâr buyursun [Âmin boşluğu]. Bundan akdemce irtihâl-i dâr-ı bekâ eden Ârif Hikmet Beyefendi uhdesinden münhal olan ma'âşından iyâl ü evlâdına ihsân buyurulan ma'lûmü'l-mikdâr meblağdan bâkî kalan otuz bin yüz guruş ulemâ haklarında bî-dirîğ buyurulan teveccühât-ı mûrisü'l-füyûzât-ı hazret-i hilâfet-penâhî âsâr-ı âliyesinden olarak erbâb-ı tarîkden zarûret-i hâle giriftâr olan dâ'iyâna

tevzî‘ olunmak üzre tarîk-i ilmiyyeye inâyet buyurulmuş olmasıyla şu ihsân-ı hazret-i şehîn-şâhînin îfâ-yı vecîbe-i teşekküründen âciz ü kâsır olduğumuz hâlde bi'l-cümle ashâb-ı tarîk ile beraber müdâvimi bulunduğumuz ed‘iye-i hayriyye-i hazret-i tâc-dârîye hasr-ı evkât eylemekde olduğumuzun arz u ifâdesiyle meblağ-ı mezkûrun sûret-i taksîmine dâ‘îr tanzîm olunan bir kıt‘a defteri leffen takdîm kılınmış ise de icrâ-yı îcâbı mutlakâ emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârîye mütevakkıf mevâddan bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâlarına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm tezkere-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 N. sene [12]75 / [10 Nisan 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve meblağ-ı mezkûrun defter-i mezkûrda gösterildiği vechile taksîm ve tahsîs kılınması mute‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olarak zikrolunan defter yine savb-ı âlî-yi semîhânelerine i‘âde kılınmış [olmağla] ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 N. sene [12]75 / [14 Nisan 1859]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 123

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 N. sene [12]75 / [19 Nisan 1859]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam-ı şerif kazasının Süleyman Refet Efendi'ye, Filibe kazasının Mehmed Hidayetullah Efendi'ye tevcihi ile Devriye mevalisinden Maraş Kadısı Ahmed Muhlis Efendi'ye İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Şâm-ı şerîf kazâsı Mahrec ma‘zûllerinden sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Şekerzâde es-Seyyid Süleyman Re‘fet Efendi dâ‘îlerine ve Filibe kazâsı kezâlik Mahrec

ma'zûllerinden sâbıkâ Halebü'ş-şehbâ Kâdîsı Nûrullah Efendi hafîdi es-Seyyid Mehmed Hidâyetullah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Devriye mevâlîsinden sâbıkâ Maraş Kâdîsı Hâfız Ahmed Muhlis Efendi dâ'îlerine dirâyet-i kâmile ashâbından olarak şâyân-ı iltifât dâ'îyândan olmasıyla mûsıla-i Bilâd-ı Hamse olmak üzre uhdesine İzmir pâyesi tevcîh ve ihsân buyurulması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 N. sene [12]75 / [16 Nisan 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya verilmesi ve efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine de pâye-i mezkûrun tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 N. sene [12]75 / [19 Nisan 1859]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 123

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 L. sene [12]75 / [30 Mayıs 1859]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sabık Yenişehir-i Fenar kadısı Mehmed Sadedin Efendi'ye ve Mısır kazasının sabık Trabzon kadısı Mustafa İzzet Efendi'ye tevcihi ile Bursa Kadısı Hüseyin Agah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Edirne kazâsı Mahrec mevalisinden sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı es-Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi dâ'îlerine ve bu kere münhale olan Mısır kazâsı yine Mahrec mevâlîsinden sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Mîr Mustafa İzzet Efendi dâ'îlerine has-

be't-tarîk teveccüh eylemiş ve hâlâ Burusa Kâdîsı Hüseyin Âgah Efendi dâ'îleri afîfâne ve müstakîmâne haraket ederek hüsn-i hâl ile hitâm-ı müddeti tekarrüb etdiğine ve efendi-i mûmâ-ileyh fi-hadd-i zâtihi ashâb-ı liyâkat ve ehliyetden olarak ilerüde Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma şâyan dâ'îyandan bulunduğuna binâ'en kendüsinin taltîfi ve ahlâf u emsâlinin teşvîki zımmında efendî-i mûmâ-ileyhe Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi münâsib gibi mütâla'a olunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile îcâbı icrâ olunacağı beyânıyla takdîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 26 L. sene [12]75 / [29 Mayıs 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya ve mûmâ-ileyh Âgah Efendi'ye dahî pâye-i mezkûrun tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 L. sene [12]75 / [30 Mayıs 1859]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 124

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 3 Za. sene [12]75 / [4 Haziran 1859]

Konusu: İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi ile İmâm-ı Sani Hasan Hayrullah Efendi'nin, uygun görülürse payelerinin terfi etdirilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı Evvel ve Sânî-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Mehmed Şükrü Efendi ve Hasan Hayrullah Efendi'nin münâsibi vechile terfî'-i rütbeleri husûsunun taraf-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerinden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 Za. sene [12]75 / [4 Haziran 1859]

M

Sahife No: 124

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 Za. sene [12]75 / [8 Haziran 1859]

Konusu: İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye İstanbul payesi ve İmâm-ı Sani Hasan Hayrullah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı Evvel ve Sânî-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Mehmed Şükrü Efendi ve Hasan Hayrullah Efendi'nin münâsibi vechile terfî‘-i rütbeleri husûsunun taraf-ı dâ‘iyânemden istiş‘ârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden olduğu ifâdesini şâmil râha-zîb-i tekrîm olan bir kıt‘a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı münîfi ma‘lûm-ı senâverî olmuşdur mûmâ-ileyh Şükrü Efendi Mekke-i mükerreme pâyelülerinden bulunduğundan terfî‘-i rütbesi mâ-fevki olan İstanbul pâye-i celîlesi ve Hayrullah Efendi Mahrec ma‘zûllerinden olarak mâ-fevki Bilâd-ı Hamse rütbesi ise Mahrec ma‘zûllerine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi kadîmden berü pek çok vukû‘ bulduğuna ve mûmâ-ileyh hizmet-i celîle-i şâhâne ile müşerref iken andan dirîğ olunması lâyıksız olacağına mebnî anun dahî terfî‘i beher hâl Mekke-i Mükerreme pâyesi tevcîhleriyle hâsıl ve savâbıkına mümâsil olacağı emr-i bedîhi olup ma‘lûm-ı atûfîleri olduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri onar neferden ve İstanbul pâyelüleri on beş neferden ziyâdeye çıkarılmayarak şu üç rütbe hakkında hasr-ı aded maddesine ri‘âyet ile mevcûd olan İstanbul pâyelüleri on beşe tenezzül edinceye kadar kimesneye İstanbul pâyesi tevcîh olunmaması husûsuna geçen Cumâde'l-âhire on iki târîhiyle emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve rütbe-i mezkûrede el-hâletü hâzihî on yedi kimse mevcûd olup henüz hadd-i meşrûtuna tenezzül eylememiş ise de hasr-ı adede ri‘âyet olunmakdan garaz-ı aslî rüteb-i mezkûre ashâbının taklîliyle ma‘âşlarının tevsî‘i kaziyyesi idüğine ve mûmâ-ileyh sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı şâhânede te‘ayyüş ederek pek de tarîk ma‘âşına muhtâc olmadığına nazaran irâde-i seniyye-i mezkûreden mânen müstesnâ gibi olduğundan başka hizmet-i celîle-i hazret-i şehriyârîde bulunmak şeref ve imtiyâzına mazhar olduğu cihetle zâtına mahsûs olup âhara emsâl olmamak üzre mûmâ-ileyh Şükrü Efendi'ye İstanbul pâyesi ve Hayrullah Efendi'ye dahî emsâline tevfikan Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi hakkında her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-i behiyye-i hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkere-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 4 Za. sene [12]75 / [5 Haziran 1859]

Saadeddin

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tiam.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile müşâr ve mûmâ-ileyhimâya zikrolunan pâyelerin tevcîhi zımmında iktizâsının icrâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Za. sene [12]75 / [8 Haziran 1859]

Sahife No: 125

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 Za. sene [12]75 / [12 Haziran 1859]

Konusu: Sultan Ahmed Camii Cuma Vaizi Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin müteveffanın oğlu Mehmed Akif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Selâtin-i izâm hazarâtı cevâmi-i şerîfi meşâyihinden Sultân Ahmed Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân Câmi‘i-i şerîfi Cum‘a Vâ‘izi Abdullah Efendizâde Mehmed Emîn Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ etmekle nizâmına tatbîkan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin münâsib bir dâ‘îlerine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve mûmâ-ileyhin oğlu es-Seyyid Mehmed Akif Efendi dâ‘îleri hizmet-i mezkûreyi idâreye muktedir olduğu beyânıyla zeyl-i mezkûrun mûmâ-ileyhe tevcîhi husûsu meşâyih-i mûmâ-ileyhim tarafından bi'l-ittifâk istirhâm olunmuş ve bu sûret merhamet-i celîle-i hazret-i velîyyü'n-ni‘mete muvâfık görünmüş olduğuna binâ’en mûmâ-ileyh Bâb-ı Fetvâ'ya celb olunarak ders vekîli efendi dâ‘îleri vâsıtasıyla derece-i liyâkati yoklanıldıkda kuvve-i ilmiyyesi za’if ise de usûlü vechile icrâ-yı va‘z u nasîhata muktedir olduğu anlaşılmış olmağla münhal olan zeylin efendî-i mûmâ-ileyhe veyâhûd bazı emsâli misillü ortaya konularak tâlib olanların birer birer imtihânları bi'l-icrâ bi-hâkkın müreccah u müstehak olacak dâ‘îlerine tevcîhi hakkında ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre

icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkere-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 Za. sene [12]75 / [8 Haziran 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı âlî-cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin mûmâ-ileyh Mehmed Akif Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Za. sene [12]75 / [12 Haziran 1859]

Sahife No: 125

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 Za. sene [12]75 / [17 Haziran 1859]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Tahsin Beyefendi, İstanbul Kadılığına tayin olunan Hüseyin Hulusi Efendi ile Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Tahir Efendi'nin padişaha teşekkür için huzura çıkma taleplerinin cumartesi günü için uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlü efendiler ile İstanbul kâdîsı fazîletlü efendinin beher sene tebeddülleri vukû'unda li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lami'ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye duhûl birle kesb-i şeref ve mübâhât eylemeleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş ve geçende Rumeli Kâdîaskerliği semâhatlü Tahsin Beyefendi ve İstanbul Kâdîlığı Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Müftîsi fazîletlü Hüseyin Hulûsi Efendi dâ'îlerine ihsân-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ise de îfâ-yı resm-i teşekkür zımmında her birinin akîb-i nasbında başka başka pâyegâh-ı hümâyûn-ı mülûkâneyi ta'cîzlerinden ihtirâzen bir müddetcik te'hîr kılınmış ve bu kere Anadolu Kâdîaskerliği dahî semâhatlü Tâhir Efendi dâ'îlerine tevcîh ve inâyet buyurularak üçü birlikde olmak üzre îfâ-yı resm-i teşekkür eylemeleri mûcib

ve münâsib görünmüş olmasıyla sâbıkları misillü işbu şeref-i cihân-bahâya müşârun-ileyhim du'âcılarının dahî nâ'iliyetleri husûsuna müsâ'âde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde iktizâsının icrâsına mübâderet olunmak üzre keyfiyetin savb-ı dâ'îlerine iş'âr buyurulması temennîsiyle terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 Za. sene [12]75/ [8 Haziran 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-ı pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhim hazerâtının yarınki Cum'a ertesi günü sâ'at yedi karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Za. sene [12]75 / [17 Haziran 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 126
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 13 Za. sene [12]75/ [14Haziran 1859]
Konusu: İmâm-ı Evvel Mehmed Şükrü Efendi'ye İstanbul ve İmâm-ı Sâni Hasan Hayrullah Efendi'ye Mekke-i mükerreme payesi tecihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İnâyet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-mu'tâde-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı âlîsi üzerine İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî Mehmed Şükrü Efendi uhdesine İstanbul ve İmâm-ı Sânî-i cenâb-ı cihân-bânî Hasan Hayrullah Efendi uhdesine Mekke-i mükerreme pâye-i refî'aları tevcîh olunarak iktizâ eden fermân-ı âlişânları leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Za. sene [12]75 / [12 Haziran 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-pîrâ-yı tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyâî buyurulmuş ve icrâ-yı îcâbı zımmında mezkûr fermân-ı âlîler tevfik kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Za. sene [12]75 / [14 Haziran 1859]

Sahife No: 126

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 20 Za. sene [12]75 / [21 Haziran 1859]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Mehmed Esad Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Kamil Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının Mehmed Emin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan İzmir kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Karahisâr-ı Sâhibli Ahmed Efendizâde Mehmed Esad Efendi dâ‘îlerine ve Trabzon kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Şâh Sultân Müderrisi Nazif Birâderzâdesi Nûri Beyzâde es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine ve Halebü'ş-şehbâ kazâsı kezâlik Hâmise-i Süleymâniye ile Ayasofya-ı Kebîr Müderrisi Abdullah Mollazâde Reşid Efendizâde es-Seyyid Mehmed Kâmil Efendi dâ‘îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Zağferanborlılı Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkireyi senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 18 Za. sene [12]75 / [19 Haziran 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan

kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi zımnında icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurılan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Za. sene [12]75 / [21 Haziran 1859]

Sahife No: 127

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Selh-i Za. sene [12]75 / [1 Temmuz 1859]

Konusu: Sultan Ahmed Camii Cuma Vaizi Emin Efendi'nin vefatıyla münhal olan Sultan Ahmet Camii reisülkuralığının, Şeyh Murad Tekkesi Şeyhi Feyzullah Efendi'ye, kıraat görevinin de Cuma vaizi olarak tayin olunan Akif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huld-âşiyân Sultân Ahmed Hân tâbe serâhu hazretleri Cami'-i şerîfi Cum'a Vâ'izi Emîn Efendi'nin vefâtıyla münhale olan zeyl-i meşîhatın mahdûmu Mehmed Akif Efendi'ye ihsân-ı şâhâne buyurulmuş olduğu misillü mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhin uhdesinde bulunan cihât ile Evkâf-ı Hümâyûn Hazînesi'nden muhassas olan iki yüz elli guruş ma'âş hakkında olan istid'ânın dahî bi'l-mütâla'a îcâbının istîzân olunması muktezâ-yı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhîden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i aliyye Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i celîlesine iş'âr buyurulmuş olduğundan Evkâf-ı Hümâyûn Hazînesi'nce icrâ-yı usûl ve nizâmına muvâfik olanları arz u istîzân olunarak mâ'adâsı olup hasbe'n-nizâm işâret-i âcizîye tevakkuf eden cihât-ı ilmiyyenin ber-mûceb-i irâde-i seniyye tesviye-i iktizâsı nâzır-ı müşârun-ileyh tarafından bâ-tezkire savb-ı âcizîye bildirilmiş olması üzerine mûmâ-ileyh Âkif Efendi Bâb-ı Fetvâ'ya celb ile cihât-ı münhaleden müşârun-ileyh Sultân Ahmed Hân hazretleri Evkâfi'ndan re'îsü'l-kurrâlık ciheti kurrâ efendilerin en eskisine tevcîh olunması te'amü'l-i kadîmi iktizâsından olduğu ve Şeyh Murad Tekyesi Şeyhi el-Hâc Feyzullâh Efendi dahî kıdem iddiasında olarak on bir nefer meşâyih-i kurrâ efendilerin tasdîklerini hâvî ibrâz eylediği şehâdet-nâme mûcebince riyâset-i mezkûrenin kendüsine tevcîhini istid'â eylemekde idüği beyân olundukda te'âmü'l-i kadîm minvâl-ı muharrer üzre olup cihet-i mezkûrenin hasbe'l-usûl mûmâ-ileyhe tevcîhi lâzım geleceğini tasdîk ederek andan keff-i yed eylemiş ve

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TURKISH RELIGIOUS FOUNDATION ISLAMIC RESEARCH CENTER
www.tiam.gov.tr

cennet-mekân efendimiz hazretlerinin hayrât-ı mebrûrelerinden olarak beher gün türbe-i şerîfe-yi hazret-i Hâlid'de kırâ'at olunmak üzre *Şifâ-i Şerîf* dersiyesi dahî tedrîse muktedir ulemâya tevcîhi meşrût bulunduğu ve böyle bir eser-i celîlenin ta'tîlden vikâyesi farîza-i zimmet-i me'mûriyetimiz olduğundan bu bâbda ehliyet aranılacağı îmâ olunarak ders vekîli efendi dâ'îleri ma'rifetiyle hizmet-i mezkûreyi edâya iktidârı olup olmadığı yoklanılması üzerine bi-hakkın hizmet-i mezkûreyi edâ edemeyeceğini i'tirâf eder gibi bulunmuş olup pusulası leffen takdîm kılınan dört aded şeyhü'l-kurrâlık cihetlerinin kendüsine tevcîhini istid'â etmiş ve ilm-i kırâ'at başlıca bir fen olduğundan fi'l-hakîka ol fende liyâkati lede'l-imtihân tebeyyün eylemiş olmasıyla riyâset-i mezkûrenin te'âmül-i kadîmine ri'âyeten mûmâ-ileyh Feyzullâh Efendi'ye ve *Şifâ-i Şerîf* dersiyesinin dahî şurûtu vechile hizmetini edâya mukdedir dersi'âm efendilerden bir münâsibine ve pusula-i mezkûrede mastûr olan kırâ'at cihetlerinin dahî mûmâ-ileyh Âkif Efendi'ye tevcîhi şurût u nizâm ve te'âmüline mutâbık ve îcâb-ı maslahata muvâfik görünmüş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 28 Za. sene [12]75 / [29 Haziran 1859]
Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr pusula manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile riyâset-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Feyzullâh Efendi'ye ve dersiyenin dersi'âm efendilerden bir münâsibine ve zikrolunan kırâ'at cihetlerinin dahî mûmâ-ileyh Âkif Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olarak mârru'l-beyân pusula yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i Za. sene [12]75 / [1 Temmuz 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 128

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Z. sene [12]75 / [8 Temmuz 1859]

Konusu: Bağdad valisinin isteği üzerine, Bağdad Kadısı İbrahim Rüşdü Efendi'nin görev süresinin üç ay daha uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ Bağdad Kâdîsı İbrahim Rüşdi Efendi dâ'îlerinin iktizâ-i müddet-i mu'ayyenesi takarrüb etmekde olup mûmâ-ileyh dilhâh-ı âlî vechile îfâ-yı me'mûriyet eylediği cihetle ahâlî kendüsinden ızhâr-ı hoşnûdiyet eylediklerinden bahisle emsâli misillü müddet-i mu'ayyenesi üzerine altı mâh medd ü zam olunması husûsu Bağdad valisi devletlü paşa hazretleri tarafından ba-tahrîrat inhâ olunmuş ve mahall-i mezkûr mesâfe-i ba'îde idüğine binâ'en şimdiye kadar âhar mevleviyet hakkında mer'iyyü'l-icrâ olan medd memnû'iyetinden müstesnâ tutularak kâdılarının ekserîsine muhtelifü'l-mikdâr medd ihsân bulunmuş olduğundan emsâline tatbîkan efendî-i mûmâ-ileyh dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesine dahî üç mâh medd ihsân buyurulması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı şehinşâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Z. sene [12]75 / [6 Temmuz 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhin müddet-i mu'ayyenesine dâhî üç mâh medd i'tâ kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Z. sene [12]75 / [8 Temmuz 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 128

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i S. sene [12]76 / [30 Ağustos 1859]

Konusu: Ayazma Camii Cuma Vaizi İbrahim Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan görevin, açılacak imtihanda başarılı olan bir zata tevcih

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhî mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Selâtîn-i izâm hazerâtı cevâmi‘-i şerîfesi meşâyihinden Ayazma Câmi‘-i şerîfi Cum‘a Vâ‘izi İbrahim Efendi bu kere cânib-i Hicâz-ı ma‘firet-tırâzda irtihâl-i dâr-ı bekâ etmekle nizâmına tatbîkan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan bir dâ‘îlerine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve zeyl-i mezkûrun tâlibi bulunan kesân dahî mechûlü'l-ahvâl bulunduklarından emsâli vechile usûl-i imtihânın icrâsıyla içlerinden isbât-ı ehliyet eden du‘âcılarına tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi 26 M Sene 1276 / [30 Ağustos 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve zeyl-i mezkûrun iş‘âr-ı âlîleri vechile tevcîhi zımmında iktizâsının icrâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i S. sene [12]76 / [30 Ağustos 1859]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 129

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 S. sene [12]76 / [3 Eylül 1859]

Konusu: Devriye mevâlisinden Hacı Kamil Efendi'nin talebi üzerine, Meşihat tarafından da uygun görülürse mahrec pâyesi tevcih edilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Devriye mevâlîsinden el-Hâc Kâmil Efendi uhdesine Mahrec pâyesi tevcîhi husûsunu istid'â etmiş ve keyfiyetin taraf-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerinden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 S. sene [12]76 / [3 Eylül 1859]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 129

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 S. sene [12]76 / [9 Eylül 1859]

Konusu: Rumeli payelilerinden Meclis-i Âli- i Tanzimat azası Salihzade Mehmed Rüşdi Efendi'nin vefatı üzerine münhal Rumeli payesinin Anadolu rütbesinde başeski olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Tahir Efendi'ye, ondan münhal Anadolu payesinin İstanbul rütbesinde kıdemli olan İstanbul Kadısı Hüseyin Hulusi Efendi'ye tevcih edilmesi, ondan münhal İstanbul payesinin ise lağvedilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Rumeli pâyelülerinden ve Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından Sâlihzâde Mehmed Rüşdi Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek uhdesinden münhal olan Rumeli pâyesi Anadolu rütbesinde baş eski bulunan hâlâ Anadolu kâdîaskeri Sirozizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine ve andan açılacak Anadolu pâyesi İstanbul rütbesinde kıdemli olan hâlâ İstanbul Kâdîsı fazîletlü el-Hâc Hüseyin Hulûsi Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve andan açılacak İstanbul pâyesi dahî bundan akdemce şeref-sunûh ve sudûr buyurulmuş olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî hükmünce lağv

olunması îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü irâde-i ihsân-âde-i hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 S. sene [12]76 / [5 Eylül 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan pâyelerin müşârun-ileyhimâya tevcîhi ve mezkûr İstanbul pâyesinin dahî lağvı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 S. sene [12]76 / [9 Eylül 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 129
Arz ve İrade No: 3
İrade Tarihi: 10 S. sene [12]76 / [8 Eylül 1859]

Konusu: Devriye mevâlisinden Hacı Kamil Efendi'nin mahrec pâyesi tevcihi talebi, devriye mevâlisine mahrec pâyesi tevcihinin çok nadir hallerde olduğu ve haksızlığı yol açacağı anlaşıldığından uygun görülmediği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevâlîsinden el-Hâc Kâmil Efendi uhdesine Mahrec pâyesi tevcîhi husûsunı istid'â eylemiş ve keyfiyetin taraf-ı âcizîden istiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhîden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı münîfi ma'lûm-ı dâ'iyânem ve ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu vechile Devriye tarîkı başka ve İstanbul tarîkı başka idüğinden bu makûle Devriye mevâlisine hasbe't-tarîk Mahrec pâyesi tevcîhi resm-i tarîk îcâbından olmadığı hâlde bazen kudemâ-yı tarîkden olarak hizmeti sebkat eylemiş olan ve bazen ilerüde hıdemât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma şâyân bulunan dâ'iyâna li-ecli't-taltîf nâdiren ihsân buyurulduğu mesbûk olup ancak bu aralık Devriye

mevâlîsinden ekserî dahî bu istid'â[da] bulundukları ve içlerinden bazı kıdemli ve ehliyetli adamlar mevcûd idüği cihetler ile bir dânesine müsâ'ade buyurulduğu sûretde sâ'irlerine dahî sirâyet ile tâcize ibtidârları melhûz bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 9 S. sene [12]76 / [7 Eylül 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve sûret-i işâr-ı âlîlerine nazaran mûmâ-ileyhin istid'âsının bir gûne hükmü olmadığı anlaşılmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 S. sene [12]76 / [8 Eylül 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 130

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 S. sene [12]76 / [26 Eylül 1859]

Konusu: Meclis-i İntihab-ı Hükkâm-ı Şer'in, görülen lüzum üzerine Meclis-i Maârif Riyaseti'ne ilhak olunarak Reis Ömer Hüsameddin Efendi tarafından idare olunmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Meclis-i İntihâb-ı Hukkâm-ı Şer' nâmıyla bundan akdem Bâb-ı Fetvâ'da teşkil olunmuş olan meclisin bilâ-ma'âş re'îsi bulunan sudûr-ı fihâmdan Meclis-i Ma'ârif Re'îsi Sirozizâde semahatlü Mehmed Tâhir Efendi dâ'îleri bu defa bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî Meclis-i Vâlâ a'zâlığına ta'yîn buyurulmuş ve müşarun-ileyhin beher gün Meclis-i Vâlâ'da bulunması îcâb-ı maslahatdan idüği cihetle bi't-tab' Meclis-i İntihâb riyâsetine âharının ta'yîni husûsuna lüzûm görünmüş ve açıkdan bir dâ'îleri ta'yîn buyurulduğu hâlde mikdâr-ı münâsib ma'âş tahsîsi iktizâ edeceğinden ve riyâset-i mezkûra birkaç senedir Meclis-i Ma'ârif riyâsetine ilhaken idâre kılınmış olduğundan açıkdan

birinin ta‘yîninden sarf-ı nazarla riyâset-i mezkûrenin dahî bu kere Meclis-i Ma‘ârif reisi ta‘yîn buyurulan sudûrdan semâhatlü Ömer Hüsameddin Efendi dâ‘îlerine ihâlesi münâsib gibi tasavvur olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise göre icrâ-yı hükmü celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 S. sene [12]76 / [25 Eylül 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile riyâset-i mezkûrenin dahî Efendî-i müşârun-ileyhe ihâlesi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 S. sene [12]76 / [26 Eylül 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 131

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Ra. sene [12]76 / [28 Eylül 1859]

Konusu: Seniyye Hanım Sultan'ın nikah akdinin sudûr-ı izâmdan birisi tarafından yapılması isteği üzerine, uygun bir ismin bildirilmesi.

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Devletlü iffetlü Seniyye Hanım Sultan hazretlerinin musammem olan akdlerinin sudûr-ı izâm hazerâtından bir zât ma‘rifetiyle icrâsı usûlü iktizâsından bulunduğu cânib-i teşrîfâtdan haber verilmiş olmasıyla zikrolunan akdin sudûr-ı izâm hazerâtından kangı zât ma‘rifetiyle icrâsı münâsib olacağının iş‘âr buyurulması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ra. sene [12]76 / [28 Eylül 1859]

M

Sahife No: 131

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 Ra. sene [12]76 / [3 Ekim 1859]

Konusu: Seniyye Hanım Sultan'ın nikah akdinin Rumeli Kadıaskeri Tahsin Beyefendi tarafından yapılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devletlü ismetlü Seniyye Hanım Sultan hazretlerinin musammem olan akdlerinin sudûr-ı izâm hazerâtından bir zât ma'rifetiyle icrâsı usûlü iktizâsından bulunduğu cânib-i teşrîfâtdan haber verilmiş olmasıyla zikrolunan akdin sudûr-ı izâmdan kangı zât ma'rifetiyle icrâsı münâsib olacağının iş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı münîfi, ma'lûm-ı âcizî olmuşdur. Hanım Sultân hazerâtının akdleri Rumeli kâdîaskeri bulunan zât ma'rifetiyle icrâ olunmak kâ'ide-i kadîme-i Devlet-i Aliyye'den olduğuna nazaran akd-i mezkûrun hâlâ Rumeli kâdîaskeri semâhatlü Tahsin Beyefendi hazretleri ma'rifetiyle icrâsı emsâl-i sâbıkâsına muvâfik ve hâlâ Anadolu kâdîaskeri semâhatlü Tâhir Efendi hazretleri dahî hizmet-i mezkûreyi hüsn-i îfâya muktedir dâ'îyândan olarak anlar mübâşeretiyle tesviyesi dahî mümkün olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ayn-ı isâbet olacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 Ra. sene [12]76 / [2 Ekim 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve akd-i mezkûrun mîr-i müşârun-ileyh hazretleri ma'rifetiyle icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ra. sene [12]76 / [3 Ekim 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 131

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 14 Ra. sene [12]76 / [11 Ekim 1859]

Konusu: Mekke-i mükerreme kazasının sabık Şam kadısı Seyyid Mehmed Şemseddin Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının sabık Mısır kadısı Seyyid Yakup Asım Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Mekke-i mükerreme kerremehallâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı es-Seyyid Mehmed Şemseddin Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı es-Seyyid Yakup Âsım Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Ra. sene [12]76 / [10 Ekim 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi zımmında icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ra. sene [12]76 / [11 Ekim 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 132

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 Ra. sene [12]76 / [11 Ekim 1859]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetleri usul-i tarîk üzre kendilerine tevcih edilen esbak Şam kadısı Mustafa Necib Efendi ile sabık Bursa kadısı Seyyid Mehmed Dürri Efendi'nin, maddi durumları yetersiz olduğundan Haremeyn-i Muhteremeyn'e gidemeyeceklerini bildirmeleri üzerine, kendilerinden sonra gelenlere görevin teklif edilmesi ve haksızlığa yol açmaması için kendilerine Mekke-i mükerreme payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şam-ı Şerîf Kâdîsı esbak Müftî-zâde es-Seyyid Mustafa Necîb Efendi ile sâbıkâ Burusa Kâdîsı Dürrîzâde es-Seyyid Mehmed Dürrî Efendi du'âcılarına Bilâd-ı Hamse rütbesinde kıdemli bulundukları cihetle bu kere zamân-ı tevcîhi hulûl eden Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetleri usûl-i tarîk üzre kendülerine teklîf olunmuş ise de kuvve-i mâliyeleri olmayup zaîfü'l-hâl bulunduklarına ve kazâeyn-i mükerremeyn mevleviyetlerinin mu'ayyenâtı vakte göre masârıf-ı seferiyyelerine gayr-i vâfi idüğine mebnî bi'z-zarûre i'tirâz eylemiş olduklarından kazâeyn-i muhteremeyn hasbe't-tarîk mâdûnlarında bulunanlara teveccüh eylemiş ve bu hâle nazaran mûmâ-ileyhimâ ilerüde dahî azîmet edemeyeceklerinden tarîkce kıdemli olarak ez her cihet âtıfet-i seniyyeye şâyân oldukları hâlde terfî-i rütbeden me'yûs kalmış olmalarıyla merhameten uhde-i mûmâ-ileyhimâya Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhiyle taltîf ve tatyîbleri münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Ra. sene [12]76 / [10 Ekim 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri vechile mûmâ-ileyhimâ uhdesine zikrolunan pâyenin tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ra. sene [12]76 / [11 Ekim 1859]

Sahife No: 133

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Ra. sene [12]76 / [12 Ekim 1859]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğinin Arapzade Mehmed Zeki Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskeri semâhatlü Tahsin Beyefendi hazretleri dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi Recebü'l-ferd gurresinde hitâma resîde olacağından kâdîaskerlik-i mezkûr Rumeli pâyelülerinden Arapzâde semâhatlü Mehmed Zeki Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh evvelce tebşîri adet gibi olmuş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde icâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhe tebşîri münâsib görünürse de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim

Fi 13 Ra. sene [12]76 / [10 Ekim 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kâdîaskerliğin efendî-i müşârun-ileyhe tevcîh olunmak üzre keyfiyetin şimdiden ifâdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Ra. sene [12]76 / [12 Ekim 1859]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 133

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 R. sene [12]76 / [15 Kasım 1859]

Konusu: Süleymâniye Camii Cuma Vâizi Zağra-i Atikli Mustafa Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin, açılacak imtihanda başarılı olan bir zâta tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi müzdâd ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Selâtin-i izâm hazerâtı cevâmi‘-i şerîfesi meşâyihinden Süleymâniye Cami-i şerîfi Cum‘a Vâ’izi Zağra-i Atîkli Mustafa Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ etmekle nizâmına tatbîkan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan bir dâ‘îlerine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve zeyl-i mezkûrun tâlibi bulunan kesân dahî mechûlü'l-ahvâl bulunduklarından emsâli vechile usûl-i imtihânın icrâsıyla içlerinden isbât-ı ehliyet eden du‘âcılarına tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 R. sene [12]76 / [13 Kasım 1859]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve zeyl-i mezkûrun iş‘âr-ı âlîleri vechile usûl-i imtihânın icrâsıyla isbât-ı ehliyet eden zâta tevcîhi zımmında icrâ-yı iktizâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 R. sene [12]7 / [15 Kasım 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 134

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 R. sene [12]76 / [23 Kasım 1859]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğinin Ticaret Meclisi Müftüsü Çarşambalı Hocazâde Mehmed Said Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekke-i mükerreme pâyelülerinden hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Ali Rıza Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesinin iktizâsı tekarrüb etmek cihetiyle teftiş me'mûriyetinin âhara tevcîhi lâzım gelmiş ve müfettişlik-i mezkûr manâsıb-ı sâ'ire gibi sırasıyla ashâb-ı tarîkin eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Mekke-i mükerreme rütbelerinde bulunan dâ'îyânın dirâyet ve ehliyetlülerine tevcîh kılınması muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhîden bulunmuş ise de İstanbul pâyelülerinden Ticâret Meclisi Müftîsi Çarşambalı Hocazâde Mehmed Said Efendi dâ'îleri beyne'l-akrân dirâyet ve haysiyeti müsellem olan dâ'iyândan bulunduğuna mebnî müfettişlik-i mezkûrun efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 26 R. sene [12]76 / [22 Kasım 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile müfettişlik-i mezkûrun efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 R. sene [12]76 / [23 Kasım 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 134

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 Ca. sene [12]76 / [18 Aralık 1859]

Konusu: Daha önce Filibe mevleviyeti tevcih edilen Mehmed Hidayetullah Efendi'nin vefatı üzerine münhal mevleviyetin Selanik Kadısı Melek Paşa'nın torunu Mir Hüseyin Rıfat Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Bundan akdem ramazân-ı şerîf gurresinde zabt etmek üzre uhdesine bâ-irâde-i seniyye Filibe mevleviyeti tevcîh buyurulmuş olan Nûrullah Efendi hafîdi Mehmed Hidâyetullah Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğundan mevleviyet-i mezkûre mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Selânik Kâdîsı Melek Paşa hafîdi Mîr Hüseyin Rıfat Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktazâsına mübâderet olacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 23 Ca. sene [12]76 / [18 Aralık 1859]

Saadeddin

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mevleviyet-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Rıfat Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ca. sene [12]76 / [18 Aralık 1859]

Sahife No: 135

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 Ca. sene [12]76 / [22 Aralık 1859]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Mehmed Arif Efendi'ye, Kudüs kazasının Mehmed Aziz Efendi'ye, Havâs-ı Refia kazasının Mustafa Hafid Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Edirne müderrislerinden Ali Fehmi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Selanik kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Arabzâde Zeki Efendizâde es-Seyyid Mehmed Ârif Efendi dâ'îlerine ve Kudüs-i Şerîf kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kettânîzâde Mahmud Efendizâde Mehmed Aziz Efendi dâ'îlerine ve Havâss-ı Refi'a kazâsı yine Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden es-Seyyid İbrahim Efendizâde es-Seyyid Mustafa Hafid Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazâsının dahî Edirne müderrislerinden el-Hâc Ali Fehmi Efendi dâ'îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâlarına mübâderet olacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 26 Ca. sene [12]76 / [21 Aralık 1859]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi zımmında iktizâlarının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Ca. sene [12]76 / [22 Aralık 1859]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 135

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 3 Receb sene [12]76 / [26 Ocak 1860]

Konusu: Kendilerine birer ruus verilmesi isteğiyle Meşihat'e arzuhal veren dersiâmdan bazı hocalara ait arzuhallerin takdim kılındığı.

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Dersi‘âmdan ma‘lûmu'l-esâmî hoca efendiler tarafından birer kıt‘a ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsını müsted‘î takdîm kılınan arzuhâl leffen irsâl-i savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri kılınmış ve iktizâsının taraf-ı âlî-i semîhânelerinden istiş‘ârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 Receb sene [12]76 / [26 Ocak 1860]

M

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 135

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 12 B. sene [12]76 / [4 Şubat 1860]

Konusu: Mülâzemet ve ruûs tevcihlerinin usûlü, hocaların ne şekilde ve kaç senede bir ruûsa müstehak olacakları, zâdeganlara hangi durumlarda ruûs tevcih edileceğinin daha önceki kanunlarda belirtildiği, bu nedenle gerekli duyurunun yapılıp, ruûs imtihanı icra olunarak, müstehak olanlardan otuz kişiye ruûs tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Dersi‘âmdan ma‘lûmu'l-esâmî hoca efendiler tarafından birer kıt‘a ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsını müsted‘î takdîm kılınan arzuhâl irsâl-i savb-ı sanâverî kılınmış ve iktizâsının taraf-ı dâ‘iyânemden istiş‘ârı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt‘a tezkire-i âliyyeleri müfâd-ı vâlâsı ve mezkûr arzuhâl mü’eddâsı karîn-i ilm-i âcizî olmuşdur.

Ma‘lûm-ı atûfileri olduğu vechile mine'l-kadîm tarîk-i tedrîse duhûl eden

dâ'îyan iki kısma münkasım olup birincisi neşr-i ulûm-ı şerîfe ile meşgûl olan hoca efendiler ikincisi her asırda hânedân-ı ilmiyyeden ve sudûr ve mevâliden bulunan dâ'îyânın erbâb-ı haysiyyet ve isti'dâddân olan evlâd u ahfâdlarından olagelmişdir.

Hoca efendilerin ru'ûs-ı hümâyûna nâ'il olmalarının usûl-i kadîmesi evvel emirde birkaç senede bir kere Sultân Bayezid Hân hazretlerinin medrese-i şerîfelerinde mülâzemet imtihânı küşad olunup a'lâ okuyanlara hâlen ve def'aten ve mâdûnları derece-i isti'dâdlarına göre bi't-tertîb sebt-i defter olunarak senede sekiz nefer yine tedrîcen mülâzemet tezkireleri verilüp yedi senede bir kere müddet-i mülâzemeti yedi seneye bâliğ olan mülâzimîn içün Bâb-ı Fetvâ'da ru'ûs imtihânı icrâsıyla isbât-ı kemâl edene ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olunmak ve tarîk-i ilmiyye bütün bütün hoca efendilere münhasır olduğu sûretde umûr-ı nizâmiye ve hidemât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma elvirmeyecekleri mülâzahasıyla beher imtihân akabinde zâdegândan beş on yirmi kadar erbâb-ı isti'dâda bilâ-imtihân ru'ûs-ı hümâyûn ihsân buyurulmak kâ'ide-i kadîme-i mer'iyyeden iken altmış üç senesinden berü mülâzemet imtihânı terk ve ihmâl olunarak selefim merhûmun evâ'il-i meşîhatında iki takım derse çıkan hoca efendileri bilâ-imtihân elden otuz kadar ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ olundukdan sonra gâliba kâ'ide-i kadîmenin terkiyle hocalara elden ru'ûs verildiğin uygunsuz düşdüğüne ıttılâ' ile bu yolu kapamak tarafına vâhib olduğuna binâ'en müceddeden derse çıkanlara elden ru'ûs i'tâsından sarf-ı nazar ile evâhir-i meşîhatında bâ-irâde-i seniyye ru'ûs imtihânı icrâ eylemiş ise de mülâzemet imtihânının o zamandan ve tashihi ve tahkîminde tedkîk ve teşdîd olunmasından nâşi yedinde sahîh mülâzemet tezkiresi bulunup imtihâna giren otuz yedi nefere bâliğ olarak onlardan ancak on sekiz neferine ru'ûs-ı hümâyûn verilüp altı neferi bakiyye-i imtihâna i'tibâr olunmuş ve bazı mütâla'aya mebnî zâdegân ru'ûs i'tâsından külliyen sarf-ı nazar kılınmış olup ancak bu mertebe ile açmış olduğu kapuyu kapamayup derse çıkmak ru'ûs ahzına istihkâk kesb etmek ma'nâsı tekarrur ederek imtihâna girmekden me'yus olan ve peyder pey tekmîl-i nüsah ile beher sene izin alan talebe cevâmi'-i şerîfede derse çıkup aralık aralık arzuhâller takdîmiyle Rikâb-ı Hümâyûn-ı şâhâneyi ta'cîz eylemekde ve her bâr Bâb-ı Âlî'ye [ve] Bâb-ı Fetvâ'ya müzekkireler virilmekde olarak bunların adedi iki yüz nefere bâliğ olduğundan cümlesinin tatyîbi hâric ez-dâ'îre-i imkân olduğu misillü arzuhâl takdîm edenler nâ'il-i matlab ise bu yolu tervîc ve sâ'irlerini dahî takdîm-i arzuhâl ile ta'cize teşvik hâsıl olmayacağından dâ'îleri ibtidâ-yı me'mûriyetimden bu güne kadar bir ferde ru'ûs arz u istîzân etmeye-

rek bazı mevâ'id ile imrâr-ı vakt etmiş ise de şimdiden sonra bunların ta'cîzden men'i mümkin olamayacağından bu bâbda mütehayyir ve sergerdân olduğum hâlde irâde-i hümâyûna intizâr etmekde iken işbu emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî zuhûr etmekle bu husûsun mehmâ-emken bir hüsn-i sûrete ifrâğı lede'l-emel fîmâ-ba'd hoca efendilere elden ru'ûs-ı hümâyûn verilmeyüp kâ'ide-i kadîme tecdîd ve ihyâ olunmak üzre Sultân Bayazid imtihânının ba'de'l-îd icrâ olunacağı şimdiden teşhîr ve i'lân olunmak ile beraber imtihân bakiyyesi olan altı nefer ile erbâb-ı haysiyetden olup dersinde kesret-i talebeye muvaffak olarak akrânından mümtâz ve mülâzemet imtihânına duhûlden müstağnî olan hoca efendiler ve bir müddetden berü mahrûm olan zâdegânın müsta'id ve müstehak olanlarına nihâyet otuz kadar veyâhud daha ziyâde ve noksan ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsına müsâ'âde-i hümâyûn-ı hazret-i şehîn-şâhî erzânî buyurulur ise içleründen miktarına göre intihâb ve tahkîk olunarak defterinin tanzîm ve takdîmine ibtidâr olunmak sûreti tasavvur olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 B. sene [12]76 / [31 Ocak 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan imtihânın icrâ olunacağı şimdiden teşhîr ve i'lân olunmak ile beraber ber-vech-i muharrer otuz kadar ru'ûs-ı hümâyûn i'tâ buyurulmak üzre defterinin tanzîm ve takdîm kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 B. sene [12]76 / [4 Şubat 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 137

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 3 Ş. sene [12]76 / [25 Şubat 1860]

Konusu: Süresi dolacak olan Anadolu Kadıaskeri Tahir Efendi'nin yerine Ömer Hüsameddin Efendi'nin, İstanbul Kadısı Hüseyin Hulusi Efendi'nin yerine ise Mustafa Nazif Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu kâdîaskeri semâhatlü Tâhir Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi Zilkadeti'ş-şerîfe gurresinde hitâma resîde olacağından kâdîaskerlik-i mezkûr Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Âtıfzâde hafîdi semâhatlü Ömer Hüsameddin Efendi dâ'îlerine ve İstanbul Kâdîsı semâhatlü Hüseyin Hulûsi Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi Şevvâl-i mükerrem gurresinde hitâm bulacağından kâdılık-ı mezkûr dahî İstanbul pâyelülerinden akdemi bulunan Halil Hamid Paşazâde hafîdi fazîletlü Mîr Mustafa Nazif Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh akdemce tebşîri adet hükmüne girmiş olmasıyla zamân-ı tevcîhi hulûlünde icâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhimâya tebşîri münâsib gibi görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâlarına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi Selh-i Receb sene [12]76 / [22 Şubat 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhimâya ifâdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 Ş. sene [12]76 / [25 Şubat 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 137

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 3 Şaban sene [12]76 / [25 Şubat 1860]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Tahir Efendi'ye, Galata kazasının Eskişehirli Mustafa Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Tophâne-i Âmire Meclisi Müftüsü Hasan Şükrü Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Eğinli İbrahim Efendizâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Eskişehirli Hâfız Mustafa Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsının dahî Tophâne-i Âmire Meclisi Müftîsi Hasan Şükrü Efendi dâ'îlerine tevcîhi muvâfık-ı emsâl görünmüş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu.

Fi Selh-i Receb sene [12]76 / [22 Şubat 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 Şaban sene [12]76 / [25 Şubat 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 138

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 Ş. sene [12]76 / [14 Mart 1860]

Konusu: Görev süresi sona eren Girid Kadısı Mehmed İzzet Efendi'nin, adanın hassas bir durumda olması, kadılığın gelirlerinin azalması ve ahalinin kadıdan hoşnud olması nedeniyle, görev uzatmalar konusundaki yasağa bakılmadan istisnai olarak görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Girid cezîresinin ber-vech-i mevleviyet kâdîsı bulunan Mehmed İzzet Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi hüsn-i hâl ile hitâma tekarrüb etmiş olup ancak cezîre-i mezkûrede bir müddetden berü tekevvün iden ahvâl-i ma'lûmeden dolayı mevleviyet-i mezkûre hâsılâtının kesb-i kıllet eyledüği ve mahall-i mezkûr mevâki'-i nâzikâneden olarak mahall-i sâ'ireye makîs olmadığı cihetle şimdiye kadar sâ'ir mevleviyetler hakkında mer'iyü'l-icrâ olan medd memnû'iyetinden müstesnâ tutularak bu makûle hoşnûdiyet-i ahâlîyi kazanmış olan kâdılarına muhtelifü'l-mikdâr ihsân buyurulmuş olmasıyla efendî-i mûmâ-ileyhe dahî selefine ihsân buyurulduğu misillü dört mâh medd inâyet buyurulması münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâlarına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 Ş. sene [12]76 / [10 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-yi semîhâneleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe dahî dört ay medd i'tâ kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Ş. sene [12]76 / [14 Mart 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 138

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 22 Ş. sene [12]76 / [15 Mart 1860]

Konusu: Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların, rütbelerine göre hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlü tekarrüb eden şehr-i sıyâm-ı kesîrü'l-feyezânda âdet-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm kılınan defteri leffen takdîm olunduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 Ş. sene [12]76 / [10 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve mezkûr defter nezd-i âlî-yi hazret-i mülûkânede tevkîf kılınmış olduğu muhât-ı ilm-i âlî-i semîhâneleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Ş. sene [12]76 / [15 Mart 1860]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 138

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 17 Ş. sene [12]76 / [10 Mart 1860]

Konusu: Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'in musıla rütbesinin ibtidâ altmışlı rütbesine terfii isteğiyle ilgili olarak Meşihat'e verdiği arzuhalin takdim edildiği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridirki

Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî semâhatlü Cemâleddin Efendi hazretleri mahdûmu Şemseddin Bey'in bulunduğu mûsıla rütbesinin ibtidâ altmışlı râddesine terfî'i

husûsunı niyâz etmiş ve îcâbının taraf-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerinden iş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ş. sene [12]76 / [10 Mart 1860]

M

Sahife No: 139

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 Ş. sene [12]76 / [18 Mart 1860]

Konusu: Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'in rütbesinin emsallerine bakılmaksızın mûsıladan ibtidâ altmışlıya terfiinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî semâhatlü Cemâleddin Efendi dâ'îleri mahdûmu Şemseddin Bey'in bulunduğu mûsıla rütbesinin ibtidâ altmışlı râddesine terfî'i husûsunı niyâz etmiş ve îcâbının taraf-ı dâ'iyânemden iştiş'ârı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu ifâdesini şâmil enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı âlîsi ma'lûm-ı hulûs-veri olmuş ve mîr-i mûmâ-ileyhin el-yevm bulunduğu mûsıla-i sahn rütbesinde elli bir nefer ve sahn rütbesinde sekiz nefer eskisi olup hasbe't-tarîk ibtidâ altmışluya vusûlü üç dört seneye muhtâc ise de bu makûle hizmet-i mahsûsa-i şâhânede bulunan hekimbaşı ve sâ'ir havâss-ı dâ'îyan evlâdlarının min-gayr-i resm terfî-i rütbeleri mesbûkü'l-emsâl olarak irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârîye mütevakkıf olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye terkim olundu efendim.

Fi 21 Ş. sene [12]76 / [14 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve mîr-i mûmâ-ileyhin ol vechile rütbesinin terfî'i müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Ş. sene [12]76 / [18 Mart 1860]

Sahife No: 139

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 22 Ş. sene [12]76 / [15 Mart 1860]

Konusu: Rumeli pâyelilerinden Mehmed Şerif Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin Anadolu pâyesinde başeki bulunan Ömer Hüsameddin Efendi'ye; ondan münhal Anadolu pâyesinin Mehmed Edib Efendi'ye tevcihi ve ondan münhal İstanbul pâyesinin ise lağvedilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Rumeli pâyelülerinden Atâullah Efendizâde Mehmed Şerîf Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek uhdesinden münhal olan Rumeli pâyesi Anadolu pâyesinde Başeski bulunan Atıfzâde Celal Efendi hafîdi semâhatlü Ömer Hüsameddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de Anadolu Kâdîaskerliği'ne dahî baş eski bulunduğundan kâdîaskerlik-i mezkûr bundan akdemce bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî kendüssine tebşîr olunmuş ve Rumeli pâyesi ihsân buyurulduğu sûretde resm-i tarîk üzre Anadolu Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyhe tevcîhi câ'iz olmayarak mâdûnına tevcîhi lâzım geleceği âşikâr bulunmuş olduğuna ber-mûceb-i tebşir-i sâbık Anadolu Kâdîaskerliği zamân-ı tevcîhi hulûlünde uhdesine tevcîh olunmak üzre zikrolunan Rumeli pâyesinden rızâsıyla keff-i yed eylediği misillü Anadolu rütbesinde ikinci bulunan Sıddıkîzâde semâhatlü Mehmed Rıfat Beyefendi dahî zarûret-i hâlinden bahisle sene-i âtîde Anadolu Kâdîaskerliği'nin uhdesine tevcîhini istirhâm ederek pâye-i mezkûrdan hüsn-i rızasıyla keff-i yed eylediği cihetle pâye-i münhale-i mezbûre rütbe-i mezkûrede üçüncü bulunan semâhatlü Ahmed Şükrü Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ve andan açılacak Anadolu pâyesi İstanbul pâyelülerinden baş eski bulunan Halil Hamid Paşazâde hafîdi fazîletlü Mîr Mustafa Nazif Efendi dâ'îlerine teveccüh eder ise de bundan akdemce

bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî İstanbul Kâdîlığı dahî ana tebşîr kılınmış idüğine ve pâye verildiği hâlde mansıb-ı mezkûrenin mâdûnuna tevcîhi iktizâ edeceğine mebnî müşârun-ileyh Nazif Beyefendi dâ'îleri dahî İstanbul Kâdîlığı'nı tercîh ve ihtiyâr ederek rızâsıyla pâyeden sarf-ı nazar eylemiş olmasıyla Anadolu pâyesi dahî İstanbul pâyelülerinden ikinci bulunan Arabzâde hafîdi fazîletlü Mehmed Edib Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ve andan açılacak İstanbul pâyesinin erbâbının taklîliyle ma'âşlarının teksîri zımmında mukaddemâ şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne hükm-i celîlince lağv olunması îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 21 Ş. sene [12]76 / [14 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile zikrolunan Rumeli ve Anadolu pâyelülerinin müşârun-ileyhimâya tevcîhiyle mezkûr İstanbul pâyesinin ol vechile lağvı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Ş. sene [12]76 / [15 Mart 1860]

Sahife No: 140

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 N. sene [12]76 / [24 Mart 1860]

Konusu: Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi'nin oğlu Şemseddin Bey'e tevcih edilen ibtidâ altmışlı rütbesiyle ilgili ruûs-ı hümâyûnun kendisine takdim edilmek üzere gönderildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî semâhatlü Cemâleddin Efendi dâ'îlerinin mahdûmu Şemseddin Bey'in bulunduğu mûsıla-i sahn rütbesinin ibtidâ altmışlı

râddesine terfî'i hakkında şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mantûk-ı âlîsince îcâbı icrâ olunarak iktizâ eden ru'ûs-ı hümâyûn mûmâ-ileyhe i'tâ buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 Ş. sene [12]76 / [22 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle ru'ûs-ı hümâyûn-ı mezkûr manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iktizâsının icrâsı zımmında ru'ûs-ı hümâyûn-ı mezkûr tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 N. sene [12]76 / [15 Mart 1860]

Sahife No: 140

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 N. sene [12]76 / [23 Mart 1860]

Konusu: İstanbul pâyesine sahip zevâtın sayılarının çokluğu ve maaşlarının azalması nedeniyle, bu konudaki irade gereğince sayıları onbeşe düşünceye kadar kimseye İstanbul pâyesi tevcih edilmediği ve sayının onbeşe düştüğü, bu nedenle yakın zamanda vefat eden İstanbul pâyelilerinden kassâm-ı askerî Ahmed Şükrü Efendi'den münhal pâyenin, irade gereğince bugüne kadar mağdur olan Ahmed Nazif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul rütbesinde bulunan dâ'îyânın kesreti ve ma'âşlarının kılleti mülâsebesiyle on beş nefere tenezzül edinceye kadar kimesneye pâye verilmemek hakkında 12 C. sene [12]75 târîhinde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı celîli üzre ol târihden berü vukû' bulan mahlûlâtda İstanbul pâyesi lağv olunarak ma'âş-ı muhassası ol rütbede bulunup me'mûrîn ma'âşına nâ'il olmayanların ma'âşlarına zam ve taksîm ile her birinin ma'âşları mümkün mertebe kabardılmış ve me'mûriyetde bulunanlar ve bi'l-münâsebe diğer ma'âşa nâ'il bulunanlar hakkında dahî hasbe'l-imkân arpalık tebdîli sûretiyle terakkî ma'âşı hâsıl olduğundan rütbe-i mezkûre er-

bâbı sâye-i hazret-i şehriyârîde memnûn ve müteşekkir olmakdadır. *Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i cenâb-ı hilâfet-penâhîyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu].* Rütbe-i mezkûre ashâbından Kassâm-ı askerî bulunan Yusufzâde Ahmed Şükrü Efendi bu defa irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş ve bu cihetle rütbe-i mezkûre ashâbı on beşe tenezzül etmiş ve bu hâlde uhdesinde münhal olan pâyenin Haremeyn-i Muhteremeyn ma'zûllerinden birine ihsânı lâzım gelmiş olmasıyla rütbe-i mezkûrede baş eski bulunup birkaç defadır İstanbul pâyesinin lağvı cihetiyle mahzun olarak ihsân-ı şâhâneye muntazır olan Sahhaflar Şeyhizâde es-Seyyid Ahmed Nazif Efendi dâ'îlerine bi't-tevcîh şu eyyâm-ı mübârekde taraf-ı eşref-i hümâyûna istaclâb-ı da'avât-ı hayriyyesi münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 9 N. sene [12]76 / [22 Mart 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile pâye-i mezkûrun efendî-i müşârun-ileyh uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 N. sene [12]76 / [23 Mart 1860]

Sahife No: 141

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 L. sene [12]76 / [27 Nisan 1860]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ahmed Halid Efendi'ye, Filibe kazasının Mustafa Refah Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve Bosna kazasının Ahmed Neşet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Şâm-ı şerîf kazâsı sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Şeyh Yusuf Efendizâde Ahmed

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Halid Efendi dâ'îlerine ve Filibe kazâsı Sofya Kâdîsı Ser-etibba-yı hazret-i şehriyârî-i esbak Mes'ûd Efendizâde es-Seyyid Mustafa Refah Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı Süleyman Efendizâde Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Bosna kazâsı yine Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Maraş Kâdîsı Ayn-ı Ekberzâde es-Seyyid Ahmed Neşet Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 L. sene [12]76 / [26 Nisan 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi zımmında icrâ-yı icâbı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 L. sene [12]76 / [27 Nisan 1860]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 142

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 L. sene [12]76 / [7 Mayıs 1860]

Konusu: Boğaziçi'de Balta Limanı'nda bulunan Tâhir Paşa Yalısı'nın Şeyhülislam için sahilhane olarak kiralanarak oraya naklinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâhilhâne-i âcizînin zîyk ve harab olması cihetiyle bütün bütün nakle mütehammil olmadığından geçen sene dahiliyye-i acizî takımından bazıları irsâl ile dâ'îleri dahî haftada bir iki defa müsâferet sûretiyle azîmet ederek eyyâm-ı sayf bu hâl ile imrar olunmuş idi. İşbu sene-i mübârekede dahî bu yolda harakete harablığının ezyâdı mâni olduğundan evlâd u ahfâdım du'âcıları Boğaziçi'nde imrâr-ı seyfe ülfet ü i'tiyâd etmiş olduklarına binâ'en sâye-i hazret-i şehîn-şâhîde refâh ve râhatları istihsâl olunmak emeliyle vâsi'ce bir sâhilhâne istîcârı tensîb

olunarak taharrîsine ibtidâr olundukda kâbil olanlar mukaddemce tutulmuş bulunduğundan tedârikden ye's hâsıl olmak derecesine gelmiş iken bundan akdem matlûblarına mahsûben bazı esnafa furûht olunmuş olup el-ân hâlî bulunan Balta Limanı'nda kâ'in Tâhir Paşa Yalısı'nı sahibleri taraf-ı âcizîye îcâra muvafakat edecekleri ihbâr olunmuş olmağla eğer ruhsat-ı seniyye-i hazret-i cihân-dârî erzâni buyurulur ise sâhilhâne-i mezkûra nakle ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim

Fi 15 L. sene [12]76 / [6 Mayıs 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile sâhilhâne-i mezkûra nakl olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 L. sene [12]76 / [7 Mayıs 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 142

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 13 Za. sene [12]76 / [2 Haziran 1860]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed Zeki Efendi, Anadolu Kadıaskerliğine tayın olunan Ömer Hüsameddin Efendi ile İstanbul Kadılığına tayin olunan Mustafa Nazif Bey'in mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için salı günü huzura kabul edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri samâhatlü efendiler ile İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi du'âcılarının beher sene nasbları akabinde li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lami'u'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye duhûl şerefiyle kesb-i mübâhât eylemeleri âdet-i müstahsene-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş ve geçenlerde Rumeli Kâdîaskerliği Arabzâde semâhatlü Mehmed Zeki Efendi ve İstanbul Kadılığı Halil Hamid Paşazâde hafîdi fazîletlü Mustafa Nazif Bey dâ'îlerine ve bu kere Anadolu Kâdîaskerliği dahî

Atıfzâde hafîdi semahatlü Ömer Hüsameddin Efendi du'âcılarına tevcîh ve ihsân-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve sene-i sâbıkâda olduğu misillü üçü birlikde olarak îfâ-yı resm-i teşekkür eylemeleri münâsib görünmüş olmasıyla selefleri misillü işbu şeref-i cihân-bânîye müşârun-ileyhim du'âcılarının dahî nâ'iliyetleri husûsuna müsâ'âde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulduğu hâlde icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunmak üzre keyfiyetin savb-ı dâ'iyâneme iş'âr buyurulması mütemennâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Za. sene [12]76 / [31 Mayıs 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhin işbu Salı günü sa'at beş râddelerinde Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine azîmetleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Za. sene [12]76 / [2 Haziran 1860]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 143

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 Za. sene [12]76 / [1 Haziran 1860]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Seyyid Mustafa Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden İzkir kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Sofya kazasının Mustafa İzzet Efendi'ye ve Trabzon kazasının İbrahim Edhem Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Edirne kazâsı mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Selanik Kâdîsı Demircili es-Seyyid Mustafa Efendi dâ'îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsı Süleymaniye müderrislerinden Konevî el-Hâc Mehmed Tevfik Efendi dâ'îlerine ve Sofya kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kevâkibîzâde Râşid

Efendizâde Mustafa İzzet Efendi dâ'îlerine ve Trabzon kazâsı yine Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İsmail Besim Efendizâde es-Seyyid İbrahim Edhem Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulursa ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi 11 Za. sene [12]76 / [31 Mayıs 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri üzre zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Za. sene [12]76 / [1 Haziran 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 143

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Z. sene [12]76 / [24 Haziran 1860]

Konusu: Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Müftüsü Hüseyin Hulûsi Efendi'nin vefatı üzerine münhal Anadolu pâyesinin, İstanbul Kadısı Musafa Nazif Efendi'ye, ondan münhal İstanbul pâyesinin ise Arabzâde Mehmed Ataullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi müzdâd ve fırâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Sudûrdan Hâssa Ordû-yı Hümâyûnı Müftîsi el-Hâc Hüseyin Hulûsi Efendi bu kere irtihâl-ı dâr-ı beka ederek uhdesinden münhal olan Andolu pâyesi İstanbul rütbesinin akdemi bulunan hâlâ İstanbul Kâdîsı Halil Hamid Paşa hafîdi fazîletlü Mîr Mustafa Nazif Efendi dâ'îlerine ve andan kalacak İstanbul pâyesi dahî Mekke-i mükerreme rütbesinde başeski olan Arabzâde Mehmed Atâullah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve

sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi 3 Z. sene [12]76 / [22 Haziran 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan pâyelerin müşâr-ı mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Z. sene [12]76 / [24 Haziran 1860]

Sahife No: 144

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 3 M. sene [12]77 / [22 Temmuz 1860]

Konusu: Girid kazasının özel durumundan ve herkesin görev yapacağı bir yer olmamasından dolayı görevi sona eren Girid kadısının yerine, daha önceki görev yaptığı yerlerde başarılı ve ahali tarafından takdir edilen Üryânizâde Hayrullah Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Girid kazâsının zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş ve mevleviyet-i mezkûrenin nezâket-i mevkî'iyyesi cihetiyle müderrisînin hasbe't-tarîk eskilerine sırasıyla teklif olunmayarak içlerinden mücerreb bir dâ'îlerinin intihâbı lâzım gelmiş olduğuna ve Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Üryânîzâde Hayrullah Efendi erbâb-ı niyâbetden olup şimdiye kadar bi'n-niyâbe bulunduğu kazâlarda hüsn-i harekete muvaffak olarak ahâlîsi ile imtizâc ve mu'âşeret eylemiş bir dâ'îleri bulunduğuna binâ'en mevleviyet-i mezkûrenin efendî-i mûmâ-ileyh dâ'îlerine tevcîhi muvâfık-ı maslahat görünürse de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Muharrem sene [12]77 / [22 Temmuz 1860]

Saadeddin

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mevleviyet-i mezkûrenin efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 M. sene [12]77 / [22 Temmuz 1860]

Sahife No: 144

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 M. sene [12]77 / [5 Ağustos 1860]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının Ahmed Efendi'ye, Mısır-ı Kahire kazasının Mehmed Tevfik Efendi'ye, Şam kazasının Mehmed Ziver Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının Mehmed Emin Efendi'ye, Trablusgarb kazasının Mehmed Abdurrauf Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Burusa kazâsı sâbıkâ Havâss-ı Refi‘a Kâdîsı Mahmud Efendizâde es-Seyyid Ahmed Efendi dâ‘îlerine ve Mısır-ı Kâhire kazâsı yine sâbıkâ Havâs-ı Refi‘a Kâdîsı Şükrü Efendizâde es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi dâ‘îlerine ve bu kere münhal olan Şâm-ı şerîf kazâsı Halebü'ş-şehbâ Kâdîsı Tırnakcızâde es-Seyyid Mehmed Ziver Efendi dâ‘îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Maraş Kâdîsı İstanbulî es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi dâ‘îlerine ve Trablusgarb kazâsı yine Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı Pirlepelizâde Mehmed Abdurrauf Efendi dâ‘îlerine ve Ayıntab kazâsı Burusa müderrislerinden Maraş Nakîbi es-Seyyid Mehmed Sâbit Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî ve şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 14 M. sene [12]77 / [2 Ağustos 1860]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 M. sene [12]77 / [5 Ağustos 1860]

Sahife No: 145
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 18 M. sene [12]77 / [6 Ağustos 1860]
Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır kazasının Abdullah Muhib Efendi'ye, Bursa kazasının Ahmed Hıfzi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Mısır kazâsı Mahrec ma‘zûllerinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı Sirozî İsmail Beyzâde Mîr Abdullah Muhib Efendi dâ‘îlerine ve Burusa kazâsı yine Mahrec ma‘zûllerinden sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Ser-etibbâ-yı esbak Mes‘ûd Efendizâde es-Seyyid Ahmed Hıfzî Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 M. sene [12]77 / [5 Ağustos 1860]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi zımmında iktizâsının icrâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 M. sene [12]77 / [6 Ağustos 1860]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 145

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 M. sene [12]77 / [7 Ağustos 1860]

Konusu: İstanbul pâyelilerinden Ahmed Necib Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin Mekke-i mükerreme rütbesinde başeski bulunan sâbık Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Hamâmîzâde Ali Rıza Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i mülûkâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. İstanbul pâyelülerinden Dimetokalızâde es-Seyyid Ahmed Necîb Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş ve uhdesinden münhal olan İstanbul pâyesi Mekke-i mükerreme rütbesinde başeski bulunan sâbıkâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Hammâmîzâde Ali Rıza Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 M. sene [12]77 / [5 Ağustos 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile pâye-i mezkûrun mûmâ-ileyh Ali Rıza Efendi uhdesine tevcîhi zımnında icrâ-yı muktezâsını müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 M. sene [12]77 / [7 Ağustos 1860]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 145

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 3 S. sene [12]77 / [21 Ağustos 1860]

Konusu: Daha önce dersiâm hocalar tarafından ruûs ve mülâzemet talebiyle verilen arzuhaller üzerine çıkan irade gereğince yapılan imtihanlarda başarılı olanlara ruus ve mülâzemet verilmesine rağmen, talebenin taşrada bulunması ve belirtilen tarihlerde imtihana girememeleri nedeniyle Zilhicce ayı içerisinde tekrar yapılan imtihanda başarılı olanlara ruus ve mülâzemet verilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bundan akdem dersi'âm hoca efendiler tarafından ru'ûs-ı hümâyûn istid'âsıyla Rikâb-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye arzuhâl takdîm olunması üzerine dersinde kesret-i talebeye muvaffak olan erbâb-ı istihkâka ru'ûs-ı hümâyûn ihsân olunarak bundan böyle derse çıkmak bahânesiyle bilâ-imtihân ru'ûs verilemeyeceğinin i'lân kılınmasına ve Sultân Bayazid Hân Medresesi'ne beyne'l-îdeyn mülâzemet imtihânı küşâdıyla kâ'ide-i kadîmenin ihyâ olunmasına bi'l-istîzân emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve mûcebince keyfiyetin ol vakit i'lânıyla tahkîk olunan erbâb-ı istid'âda ru'ûs-ı hümâyûnlar ihsân olunmuş ise de talebenin taşrada bulunması cihetiyle imtihânın beyne'l-îdeyn icrâsı mümkin olamadığından Zilhicce içünde tâlib-i imtihân olan talebe me'mûrlar ma'rifetiyle defter etdirilmiş ve mütehayyizân-ı ulemâdan beşer nefer mümeyyiz ta'yîn ve intihâbıyla işbu sene-i mübâreke Muharremü'l-harâmı gurresinde medrese-i mezkûrede usûli vechile imtihân küşâd olunmuş ve sâye-i hame vâye-i hazret-i şehriyârîde hüsn-i hâl ile yirmi beş gün zarfında hitâma resîde olarak müsta'idîn-i talebeden yüz bir neferi isbât-ı ehliyet ile def'aten mülâzemet verilmeye müstehak olmuş ve on sekiz nefer dahî medrese-i mezkûreye duhûl ve iskâna kesb-i istihkâk eylemiş ve yüz yirmi üç neferi dahî hasbe'l-usûl beher sene mülâzemet ahzıyla medrese-yi mezkûreden Fatih medârisine nakl edecek sekiz neferin yerine Bayezid Han Medresesi'ne duhûle müstehak olmak üzre isti'dâdları derecesince zeyl tertîb olunarak bir kıt'a defteri bi't-tanzîm leffen takdîm kılınmış olmağla müsâ'ade-i ihsân-mu'tâde-i cenâb-ı mülûkâne erzânî buyurulduğu hâlde ber-mûceb-i defter icrâ-yı muktezâlarına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 M. Sene 1277 / [17 Ağustos 1860]

Saadeddin

KÜRSÜ ve BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile mezkûr defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve husûs-ı mezkûrun ber-mûceb-i defter icrâ-yı muktezâları müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı münîfinden olarak marrü'l-beyân defterine savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerine ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 S. sene [12]77 / [21 Ağustos 1860]

Sahife No: 146

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 3 S. sene [12]77 / [21 Ağustos 1860]

Konusu: Hamidiye Medresesi Müderrisi Ahıshavî İsmail Efendi'nin vefatı üzerine münhal müderrislik görevinin Ahishâvi Numan Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şâhâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Mütekâ‘idînden ve mukarrir hoca efendiler du‘âcılarından olup Hamidiye Medresesi Müderrisi bulunan Ahishâvî İsmail Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ ederek medrese-i mezkûre münhâle olunmuş ve medrese-i mezkûre ondan berü meşâhir-i ulemâdan mukarrir bulunan zevâta tevcîh buyurula gelmiş olduğundan mukarrirlerden münâsibi lede't-te‘âmül kudemâ-yı esâtizeden olarak müderrislik-i mezkûra şâyân olan hoca efendiler du‘âcılarının bir kıt‘a pusulası leffen takdîm kılınmış ve pusula-i mezkûre ve muharrerü'l-esâmî efendilerden birinin tercîhi veyahud mukarrir olmayan efendilerden âharının intihâbı hakkında her ne vechile emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 M. sene [12]77 / [17 Ağustos 1860]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i esâbi‘-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan

pusula manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve medrese-i mezkûrenin mezkûr pusulada muharrerü'l-esâmî efendilerden Ahishâvi Numan Efendi'ye tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olarak marru'l-beyân pusula yine savb-ı âlî-i semîhânelerine iâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 3 S. sene [12]77 / [21 Ağustos 1860]

Sahife No: 147

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 S. sene [12]77 / [20 Eylül 1860]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Mehmed Muhyiddin Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının Mehmed Rıza Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Halebü'ş-şehbâ kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Benlizâde es-Seyyid Mehmed Muhyiddin Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Said Efendizâde Mehmed Rıza Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 20 S. sene [12]77 / [18 Eylül 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin efendi-i mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 S. sene [12]77 / [20 Eylül 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 147

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: [Tarihsiz] Arz: 20 S. sene [12]77/ [18 Eylül 1860]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin tevcih zamanı gelmesi nedeniyle mevleviyetlerin Bilâd-ı hamse rütbesinde kıdemli bulunan Mehmed Şefik Bey ile Mustafa Tevfik Efendi'ye teklif edildiği fakat kendilerinin mazeretleri nedeniyle görevi kabul etmedikleri ve kendilerine pâye verilmesini istediklerinden, Mekke-i mükerreme Kadılığı'nın sâbık Filibe kadısı Mehmed Kadri Efendi'ye, Medine-i Münevvere Kadılığı'nın ise Câbîzâde Seyyid Mehmed Efendi'ye tevcihi ve Mehmed Şefik Bey ile Mustafa Tevfik Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi verilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin ber-mu‘tâd zamân-ı tevcîhleri hulûl ederek Bilâd-ı Hamse rütbesinde kıdemli bulunan Mısır Kâdîsı Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi Mehmed Şefik Bey ile sâbıkâ Filibe Kâdîsı Harputî Abdurrahman Efendizâde Mustafa Tevfik Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de mûmâ-ileyhimânın bazı mahâzir-ı şer‘iyelerinden başka mâlen ve bedenen dahî iktidârları olmadığından bi'z-zarûre istifa ederek merhameten kendülerine pâye inâyet buyurulması husûsunı istirhâm eylemekde bulunmuş ve bu vechile Mekke-i mükerreme mevleviyeti sâbıkâ Filibe Kâdîsı Ali Sâtı‘ Efendizâde es-Seyyid Mehmed Kadri Efendi dâ‘îlerine ve Medîne-i Münevvere mevleviyeti dahî Filibe pâyesi olan Câbîzâde es-Seyyid Mehmed Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş olmasıyla zikrolunan mevleviyeteyn-i şerîfeynin mûmâ-ileyhimâ Kadri ve Mehmed Efendi dâ‘îlerine tevcîhi ve bu sırada mûmâ-ileyhimâ Şefik Bey ile Tevfik Efendi dâ‘îlerine dahî merhameten Mekke-i mükerreme pâyeleri i‘tâsı münâsib ve usûl-i tarîka muvâfik gibi görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 20 S. sene [12]77 / [18 Eylül 1860]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolu-

nan mevleviyetlerin mûmâ-ileyhimâ Kadri Efendi ve Mehmed Efendi'ye tevcîhi ve bu sırada mûmâ-ileyhimâ Şefik Bey ile Tevfik Efendi'ye dahî Mekke-i mükerreme pâyeleri i'tâsı zımmında icrâ-yı muktezâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

[Tarihsiz]

Sahife No: 148

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 S. sene [12]77 / [27 Eylül 1860]

Konusu: Şam Kadısı Ziver Bey'in Şam olaylarının bertaraf edilmesinde büyük emeği geçmesi nedeniyle Hariciye nazırı tarafından kendisine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunması teklifinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şam-ı Şerîf Kâdîsı Zîver Bey dâ'îleri Şam vak'a-ı mü'ellimesi zuhûrundan evvel men'i ve hîn-i vukû'unda def'i emrinde bulunduğu hizmete aid olan vezâifi lâyikiyle îfâ ederek müddetinin böyle bir vakte tesadüfü cihetiyle mansıbından sedd-i ramak-ı inti'âş idecek derecede bile bir şeye nâ'il olamadığından muhtâc-ı i'ânet olduğu misillü devletce vâkı' olan hidemât-ı ber-güzîdesi dahî şayeste-i mükâfat bulunmuş olduğundan bahisle mûmâ-ileyh dâ'îlerine Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân buyurulması ifâdesine dâ'îr Hariciye Nâzırı devletlü paşa hazretlerinin taraf-ı dâ'iyâneme vârid olan bir kıt'a tahrîrâtı leffen takdîm kılınması fi'l-hakîka efendî-i mûmâ-ileyh ashâb-ı dirâyet ve liyâkatdan olarak şâyân-ı âtıfet-i seniyye idüğinden başka nâzır-ı müşârun-ileyhin Şam'ca vâkı' olan inhâsının tenfîz ve icrâsı îcâb-ı maslahatdan bulunduğu cihetle uhdesine Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân buyurulması münâsib görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i cihân-dârî müte'allik buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 27 S. sene [12]77 / [25 Eylül 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri ile tah-

rîrât-ı merkûme manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyh uhdesine pâye-i mezkûrun tevcîhi zımnında icrâ-yı muktezâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden olarak sâlifü'z-zikr tahrîrat yine savb-ı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 S. sene [12]77 / [27 Eylül 1860]

Sahife No: 148

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Selh-i S. sene [12]77 / [16 Eylül 1860]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Bağdad Kadısı Zihni Efendi'nin görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bağdad Kâdîsı Zihni Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi inkizâsı tekarrub etmiş ve kazâ-i mezbûr mesâfe-i ba'îde bulunduğuna mebnî sâ'ir mevleviyetlere kıyâs olunmayarak medd memnû'iyetinden bi'l-istisnâ kâdılarına muhtelifü'l-mikdâr medd ihsân buyurula gelmiş olduğundan bazı emsâline tatbîkan efendî-i mûmâ-ileyhe dahî dört mâh medd verilmesi münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i şehriyârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 S. sene [12]77 / [14 Eylül 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-i mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe dahî dört mâh medd verilmesi müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i S. sene [12]77 / [16 Eylül 1860]

Sahife No: 149

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 Ra. sene [12]77 / [9 Ekim 1860]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Zeki Efendi'nin yerine, meclisteki görevini de sürdürmek şartıyla Meclis-i Âli- i Tanzimat üyelerinden Mehmed İlmi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ Rumeli Kâdîaskeri Arabzâde semâhatlü Zeki Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi hitâma tekarrub etmiş ve mezkûr kâdîaskerlik hasbe't-tarîk Rumeli pâyelülerinden ve Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından Yâsincizâde semâhatlü Mehmed İlmî Efendi dâ'îlerine teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden çend mâh evvelce tebşîri âdet hükmüne girmiş olduğundan karîn-i müsâ'âde-i hazret-i şehriyârî buyurulduğu hâlde selefi Rüşdi Efendi merhûm misillü meclis-i mezkûra dahî devam etmek şartıyla zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhe tebşîri münâsib ve savâbıkına muvâfik görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 20 Ra. sene [12]77 / [6 Ekim 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve ber-minvâl-i muharrer keyfiyetin şimdiden müşârun-ileyhe tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ra. sene [12]77 / [9 Ekim 1860]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 149

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 R. sene [12]77 / [26 Ekim 1860]

Konusu: Kış mevsiminin yaklaşması üzerine Şeyhülislamın sahilhaneden Bâb-ı Fetvâ'ya naklinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i asâyiş-vâye-i hazret-i pâdişâhîde istîcâr olunan sâhilhânede farîza-yı zimmet-i dâ'iyânem olan da'avât-ı hayriyye-i hazret-i velî-ni'metle iştiğâl iderek eyyâm-ı sayf güzerân etmiş ve hengâm-ı şitâ tekarrubu cihetiyle Der'âliyye'ye naklin mevsimi hulûl eylemiş olup şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânem tasavvur olunmakda ise de icrâsına mübâşeret mutlaka hazret-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârîye mütevakkıf bulunmuş olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı îcâbına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 9 R. sene [12]77 / [25 Ekim 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve ol vechile Bâb-ı Fetvâ'ya nakl eylemeleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 R. sene [12]77 / [26 Ekim 1860]

Sahife No: 150

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 R. sene [12]77 / [13 Kasım 1860]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazası tevcih olunan Kevâkibzâde İzzet Efendi'nin vefatı üzerine yerine Yenişehirli Yümnîzâde Ali Tayfur Bey'e ve Kudüs kazasının Hamdullah Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazâsı bundan akdemce Kevâkibizâde İzzet

Efendi uhdesine tevcîh olunmuş ise de efendî-i mûmâ-ileyhin bu kere vukû‘-ı vefâtına mebnî kazâ münhal olarak Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Yenişehirli Yümnîzâde Ali Tayfur Bey dâ‘îlerine ve Kudüs-i şerîf kazâsı dahî yine Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden olup Efendizâde Hamdullah Re’fet Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 24 R. sene [12]77 / [9 Kasım 1860]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 R. sene [12]77 / [13 Kasım 1860]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 150

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ca. sene [12]77 / [18 Kasım 1860]

Konusu: Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne tayin olacak zevâtın, diğer mansıblar gibi eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Mekke-i mükerreme rütbelerinde bulunanlardan dirayetli ve işbilir biri olması gerektiğinden, görev süresi sona erecek olan Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişi Mehmed Said Efendi'nin yerine İbrahim Ferid Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul pâyelülerinden hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Mehmed Said Efendi dâ‘îlerinin müddet-i mu‘ayyenesi şehr-i hâl müntasıfında hitâma resîde olacağı cihetle teftiş me’mûriyetinin âhara tevcîhi lâzım gelmiş ve müfettişlik-i mezkûr manasıb-ı sâ’ire gibi sırasıyla eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Mekke-i mükerreme rütbelerinde bulunan dâ‘îyanın dirâyet ve ehliyetlü-

lerine tevcîh kılınması mukaddemâ müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş idüğine ve Mekke-i mükerreme pâyelülerinden es-Seyyid İbrahim Ferîd Efendi dâ'îlerine beyne'l-akrân dirâyet ve haysiyeti müsellem dâ'îyândan olarak el-hâletü hâzihî me'mûr olduğu Ticâret Meclisi Müftîliği'nde hüsn-i haraket ve istikâmeti meşhud ve mücerreb bulunduğuna mebnî müfettişlik-i mezkûrun efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Ca. sene [12]77 / [17 Kasım 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve müfettişlik-i mezkûrun iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ca. sene [12]77 / [18 Kasım 1860]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 151

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 C. sene [12]77 / [18 Aralık 1860]

Konusu: Huzur dersi mukarrirlerinden Gürcü İsmail'in vefat etmesi üzerine, yerine tayini teklif olunan zevâttan en başarılısının mukarrir olarak tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı Hümâyûn ders mukarrirlerinden Gürcü İsmail bundan akdem irtihâli vuku'uyla uhdesinde bulunan mukarrirlik hizmeti münhale olmuş ve mütevaffa-yı mûmâ-ileyhin hîn-i irtihâlinde Ramazân-ı şerîfe haylüce vakit olduğundan keyfiyetin arz u istîzânı vakt-i münâsibe te'hîr kılınmış idi, şimdi huzûr-ı hümâyûn derslerinin ta'yîn ve tertîbi zamanı hulûl eylemiş olduğundan

muhatab olan hoca efendiler du'âcılarından olup mukarrirlik idâresine muktedir bulunan efendiler du'âcıları bir kıt'a pusulaya terkîn olunarak içlerinden kangisi intihâb ve tercih buyurulursa mukarrir ta'yîn buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-yi senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi Gurre-i C. sene [12]77 / [15 Aralık 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mârü'l-beyân pusula manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan pusulada muharrer hoca efendilerden en ziyâde ehliyetlüsi kangısı ise bi'l-intihâb anın mukarrirliğe ta'yîni zımmında keyfiyetin tekrar istîzân olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olarak mezkûr pusula yine savb-ı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 C. sene [12]77 / [18 Aralık 1860]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 151

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 9 C. sene [12]77 / [23 Aralık 1860]

Konusu: Huzun dersi mukarrirliğine, Fatih Camii hocalarından Yakovalı Ali Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı Hümâyûn derslerinde münhal olan mukarrirliğe içlerinden birisi intihâb ve tercih buyurulmak üzre muhatab hoca efendilerden muktedir bulunanların pusulası takdîm olunarak vâkı' olan istîzân-ı dâ'iyânem üzerine zikrolunan pusulada muharrer hoca efendilerden en ziyâde ehliyetlüsi kangısı ise anın mukarrirliğe ta'yîni tekrar istîzân olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden idüği müfâd-ı iş'âr-ı âlîlerinden müstebân olmuş ve mûmâ-ileyhimin cümlesi ehl-i

ilm olarak mukarrirliğe şâyân olup ancak içlerinden Yakovalı Ali Efendi du'âcıları Fâtih Sultân Mehmed Han Camii-i şerîfi dersi'âmlarından ve kudemâ-yı esâtizeden olarak kesret-i talebeye muvaffakiyetiyle beyne'l-akrân kesb-i imtiyâz ve şöhret eylemiş bulunduğu cihetle mezkûr mukarrirliğin mûmâ-ileyhe ihâlesi ind-i âcizide müreccah görünmüş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref-sudûr ve sunûh buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 C. sene [12]77 / [22 Aralık 1860]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-yi semîhâneleri vechile zikrolunan mukarrirliğin mûmâ-ileyhe ihâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 C. sene [12]77 / [23 Aralık 1860]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 152

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 C. sene [12]77 / [6 Ocak 1861]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Galata kazasının Kuyucaklızâde Abdurrahman Nazif Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mehmed Said Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Galata kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kuyucaklızâde Abdurrahman Nafiz Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Mehmed Said Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise

ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 21 C. sene [12]77 / [4 Ocak 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhaneleri üzre zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin efendî-i mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 C. sene [12]77 / [6 Ocak 1861]

Sahife No: 152

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Selh-i C. sene [12]77 / [12 Ocak 1861]

Konusu: Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi Ahmed Tevhid Efendi ile Meclis-i Âli-i Tanzimat üyelerinden olup sadrazam ile Rumeli taraflarına giden Ahmed Cevdet Efendi'nin üstün hizmetlerinden dolayı rütbelerinin terfii gerektiğinden, Ahmed Tevhid Efendi'ye açıktan Anadolu pâyesi verilmesi, ondan münhal İstanbul pâyesinin Haremeyn rütbesinde başeski olan Ahmed Raşid Efendi'ye tevcihi ve Ahmed Cevdet Efendi'ye açıktan İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul pâyelülerinden Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi Ahmed Tevhid Efendi dâ'îleri hayli vakitden berü meclis-i mezkûrda hüsn-i hizmet etmekde olduğu rivâyet olunmakda ve Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından olup bundan akdem ma'iyyet-i hazret-i Sadâret-penâhî ile Rumeli cânibine azîmet ve avdet eden Ahmed Cevdet Efendi dâ'îleri dahî bulunduğu me'mûriyetlerde gayret ve ikdâm etmekde ve bu defa Rumeli'de ibrâz-ı hüsn-i hıdmet eylediği şehâdet kılınmakda olduğuna ve bu makûle umûr-ı Saltanat-ı Seniyye'de hüsn-i hıdmetde muvaffak olan dâ'iyâna tarîkce

ikrâm olunmak de'b-i kadîm bulunduğuna binâ'en terfî'-i rütbeleriyle taltîfleri şâyân-ı Saltanat-ı Seniyye'ye muvâfik olup mukaddemâ Rumeli ve Anadolu rütbelerinin onar nefere ve İstanbul rütbesinin on beş nefere hasrı hakkında şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârîye bâ'is, rüteb-i mezkûre ashâbının taklîliyle ma'âşlarının teksîri kaziyyesi idüğine ve bunlar bulundukları meclis ma'âşıyla müte'ayyiş olduklarından tarîkden birer arpalıkdan başka ma'âş zammına muhtâc olmayarak terfî'-i rütbeleri iktisâb-ı şerefden ibâret olduğuna nazaran bunlar irâde-i seniyyeden müstesnâ olmak lâzım geleceğinden emsâli mesbûk olduğu vechile bunların dahî taltîfine müsâ'âde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî erzânî buyurulduğu hâlde müşârun-ileyh Tevhid Efendi dâ'îlerinin eskisi olup bu sene İstanbul Kâdîlığı hasbe't-tarîk kendisine teveccüh eden Ârif Hilmi Efendi dâ'îlerine şimdiden kazâ-i mezkûr tebşîr olunarak taltîfi bi'l-icra Tevhid Efendi dâ'îlerine açıkdan Anadolu pâyesi ihsânı ve andan münhal olacak İstanbul pâyesi dahî Haremeyn rütbesinde Başeski kalacak Ahmed Reşid Efendi dâ'îlerine ihsân buyurularak mûmâ-ileyh Cevdet Efendi dâ'îlerinin tekaddüm edeceği eskilerinin beşer nefere tenzîliyle açıkdan olarak ana dahî İstanbul pâyesi tevcîhi münâsib olur gibi tasavvur olunmuş ise de husûsât-ı meşrûha hakkında her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 C. sene [12]77 / [10 Ocak 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve husûsât-ı mezkûrenin iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile iktizâlarının icrâsı şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i C. sene [12]77 / [12 Ocak 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 153

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Selh-i C. sene [12]77 / [12 Ocak 1861]

Konusu: Anadolu pâyelilerinden Müftîzâde Mehmed Emin Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin İstanbul rütbesinde başeski olan Hasan Refet Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i mülûkâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Anadolu pâyelülerinden Müftîzâde Mehmed Emîn Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş ve uhdesinden münhâl olan Anadolu pâyesi İstanbul rütbesinde Başeski bulunan es-Seyyid Hasan Re'fet Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 C. sene [12]77 / [10 Ocak 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile zikrolunan pâyelerin müşâr ve mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i C. sene [12]77 / [12 Ocak 1861]

Sahife No: 153

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 B. sene [12]77 / [19 Ocak 1861]

Konusu: Receb ayının sekizinci gününde nikah akdinin yapılması kararlaştırılan Münire Sultan ile Ferik İbrahim Paşa'nın nikahının Şeyhülislam tarafından yapılması

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki;

Devletlü ismetlü Münîre Sultan hazretlerinin atûfetlü Ferik İbrahim Paşa haz-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

retlerine akd ve tezvîcleri musammam olup işbu şehr-i Receb-i şerîfin sekizinci Pazar günü ihtiyâr olunan vakt-i mes'ûda dâ'îr Müneccimbaşı fazîletlü efendi hazretleri tarafından tanzîm olunan zâyicenin bir kıt'a sûreti leffen tasyîr-i savb-ı âlî-i semîhâneleri kılınmış olmasıyla emr-i mestûn-ı akdin ma'rifet-i âliye-i Fetvâ-penâhîleriyle icrâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 B. sene [12]77 / [19 Ocak 1861]

Sahife No: 154

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 B. sene [12]77 / [30 Ocak 1861]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Havâs-ı Refia kazasının Mehmed Tahir Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının Mehmed İsmet Efendi'ye ve Erzurum kazasının Mustafa Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Havâss-ı Refi'a Kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Mardinî Mahmud Efendizâde es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Abdullah Beyzâde Mîr es-Seyyid Mehmed İsmet Efendi dâ'îlerine ve yine Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Konevî el-Hâc Mustafa Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 B. sene [12]77 / [29 Ocak 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi zımmında icrâ-yı muktezâsı müte'allik

ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlî-sineden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 B. sene [12]77 / [30 Ocak 1861]

Sahife No: 154

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 Ş. sene [12]77 / [21 Şubat 1861]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Hüsameddin Efendi'nin yerine Sıddıkîzâde Rıfat Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskeri semâhatlü Hüsameddin Efendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi gelecek Şevvâl-i şerîf gâyetinde karîn-i hitâm olacağından Anadolu Kâdîaskerliği Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Sıddıkîzâde samâhatlü Rıfat Beyefendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden çend mâh akdemce tebşîri adet hükmüne girmiş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden mîr-i müşârun-ileyhe tebşîri ile eyyâm-ı mübârekede isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî şeref- sudûr ve sunûh buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 8 Ş. sene [12]77 / [19 Şubat 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kâdîaskerliğin şimdüden müşârun-ileyhe ifâdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 Ş. sene [12]77 / [21 Şubat 1861]

Sahife No: 155

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Ş. Sene 1277 / [26 Şubat 1861]

Konusu: Şeyhülislamın, mazhar olduğu iltifattan dolayı padişaha teşekkürlerini bildirdiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, mazhar-ı cemî‘-i ma‘ârif ve masdar-ı sunûf-ı avârif olan nüsha-i kübrâ-yı zât-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhîyi mahfaza-i savn-ı samedânîsinde masûn ve cemî‘ evkât ve ahyânlarında bi'l-âfiye safâ-yı derûna makrûn buyursun [Âmin boşluğu]. Derece-i liyâkat ve isitihkâk-ı dâ‘iyânem olmadığı hâlde bu âna kadar nâ’il ve mazhar olageldüğim bunca i‘tâf-ı celîle-i hazret-i zıllu'llâhînin binde birinin îfâ-yı farîza-yı teşekküründe acz ve kusurum derkâr iken bu kere dahî ihsân ale'l-ihsân ve bâ’is-i envâ-i şeref ü şân olmak üzre avâtıf-ı alem-şumûl-i cenâb-ı tâc-dârîden ihsân buyurulan tâb-dâr-ı imtiyâzın icrâ-yı vâcibe-i teşekkür ve tahmîdinde sâbit ve mütehakkık olan acz ve nâtuvânî beyânında tefevvüh edecek iltifât tedarikinde dahî kâsır olduğumu i‘tirâf ile ancak edâsı uhde-i ubûdiyet-i kemterânemimde farz-ı ayn olan da‘avât-ı tezâyüd-i ömr ü ikbâl-i hazret-i mülûkânenin tertîl ü tekrârıyla iştiğâl kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 14 Ş. sene [12]77 / [25 Şubat 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi‘-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve ol vechile îfâ-yı şükr-i kemterîye masrûf buyurulan himem-i aliyye-i semîhâneleri nezd-i âlîde müstelzem-i mahzûziyet olmuş olmasıyla muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî üzre beyân-ı keyfiyyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i âlî-i Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Ş. Sene 1277 / [26 Şubat 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 155

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Ş. Sene 1277 / [28 Şubat 1861]

Konusu: Ramazan ayının yaklaşması nedeniyle huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isim ve rütbelerine göre hazırlanan defterin takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlü tekarrüb eden şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda âdet-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre huzûr-ı lami'ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm olunan defteri leffen takdîm olunduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 Ş. sene [12]77 / [26 Şubat 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan defter nezd-i âlî-cenâb-ı şehriyârîde tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ş. Sene 1277 / [28 Şubat 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 156

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 Ş. sene [12]77 / [12 Mart 1861]

Konusu: Beyrut kadısının görev süresi sona ermek üzere olduğundan ve Beyrut'un içinde bulunduğu durumdan dolayı göreve talip kimse bulunamadığından, dirayetli, bilgili, politikayı iyi bilen ve Memâlik-i Mahrûse'nin her tarafında görev yapmış olan Halimzâde Said Efendi'nin Beyrut Kadılığına tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazâsının inkizâ-yı müddet-i mu'ayyenesi

tekarrüb etmiş ve oraların ahvâl-i hâzırasından dolayı Devriye mevâlisinden tâlib bulunamamış olduğundan usûlü üzre Devriye müderrislerinden bir kıdemlisine tecîhi lâzım gelir ise de şu aralık tecrübe olunmayan bir âdemin ta'yîni münâsib olmayacağından resm-i tarîka bakılmayarak dirâyet ve ma'lûmât ashâbından ve politika-yı zamâniyyeyi ârif zevâtdan birinin irsâli îcâb-ı vakt ü hâlden olduğuna ve kudemâ-yı kuzâtdan olup müddet-i vefîreden berü niyâbet-i şer'iyye ile Memâlik-i Mahrûsa-i şâhânenin her tarafında me'mûriyetini hüsn-i idâreye muvaffak olduğu meşhûd ve mücerreb olan Halimzâde Said Efendi dâ'îleri evsâf-ı matlûbe ile muttasıf tamâm bu işe ehil ve münâsib bulunduğuna binâ'en mevleviyet-i mezkûrenin işbu Şevvâl-i şerîf gurresinden zabt etmek üzre mûmâ-ileyhe tevcîhi tasavvur olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise icrâ-yı muktezâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 Ş. sene [12]77 / [10 Mart 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri vechile mevleviyet-i mezkûrenin şehr-i mezbûr gurresinden zabt etmek üzre mûmâ-ileyhe tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 Ş. sene [12]77 / [12 Mart 1861]

Sahife No: 156

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 N. sene [12]77 / [24 Mart 1861]

Konusu: Kendisine Trablusgarb mevleviyeti tevcih olunan Mehmed Rıza Efendi'nin göreve başlamadan vefat etmesi üzerine, yerine Mehmed Necmeddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu].

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Bundan akdem işbu Zilkâde-i şerîfe gurresinden zabt etmek üzre uhdesine bâ-irâde-i seniyye Trablusgarb mevleviyeti tevcîh buyurulmuş olan Said Efendizâde Mehmed Rıza Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan mevleviyet-i mezkûre Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bosna Kâdîsı Şeyh Ruşen Efendi hafîdi Mehmed Necmeddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 N. sene [12]77 / [23 Mart 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve mevleviyet-i mezkûrenin iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 N. sene [12]77 / [24 Mart 1861]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 157

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 N. sene [12]77 / [31 Mart 1861]

Konusu: Medine Kadısı Asım Efendi'nin yazdığı tarih kitabı hakkında Şeyhülislamın görüşünü geciktirmesi olayında Şeyhülislamın bir kötü niyet kasdı olmayıp kusurlu olduğu anlaşıldığından, Asım Efendi'nin tarih ve kasidesinin İsmail Rüşdi Efendi'ye nesih hattıyla yazdırılması, gerekli kontroller yapıldıktan sonra da celî hattıyla yazdırılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ebniye-i âliyenin hüsn-i hitâmına Medîne-i Münevvere Kâdîsı fazîletlü Âsım Efendi'nin inşâd eylemiş olduğu târîhinin tahrîri münâsib olup olmadığının iş'ârı ve mûmâ-ileyh Âsım Efendi'nin terfî'-i rütbesi istîzân olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden olduğu ifâdesini şâmil geçen gün tevârüd eden tezkire-i behiyyelerinin

medlûl-i münîfine murâd-ı âlî vechile idrâk ve intikâl idemedüğime mebnî mezkûr târîhin tahrîri münâsib olacağı ve ebniye-i âliye hakkında mukaddemce Bâb-ı Âlî'den arz olunan istîzân tezkire-i sâmiyesinin tafsîlâtına ma'lûmât-ı senâverânem olmadığı cihetle vârid-i hâtır olan bazı mülâhazât-ı kâsıra arz u beyânına cesâret eylemişidim dün gece devletlü Serasker paşa hazretlerinin takrîr-i şifâhiyelerine ve beraber getirmiş oldukları evrâk ve Bâb-ı Âlî'nin istîzân tezkiresi me'âllerine nazaran bu bâbda vâkı' olan kusûr-ı senâverânem meydana çıkmış olduğuna ve bu kusur ise bir garaz-ı fâside mebnî olmayup mücerred hata kabîlinden idüğine binâ'en cemî' zamanda mazhâr olageldüğimiz aff-ı âlî-yi cenâb-ı cihân-dârîye bu husûsda dahî ilticâ ve istinâd etmekde olduğum ve târîh-i mezkûrun tasavvur-ı âlî vechile tanzîm ve tahrîri mahzar-ı kerâmet ve eser-i tevfik ve inâyet olduğu bî-iştibâh idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 26 N. sene [12]77 / [28 Mart 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Âsım Efendi'nin inşâd eylemiş olduğu târîhinin ve kasîdesinin bazı mısrâları derdest-i tebdîl olduğuna binâ'en hitâmında Mekke-i mükerreme pâyelülerinden İsmail Rüşdi Efendi'ye evvel-emirde ta'lîk nesih hattıyla tahrîr etdirilerek beyne'l-vükelâ dahî mu'âyene olunup münâsib görüldüğü hâlde yine mûmâ-ileyh Rüşdi Efendi'ye celî hatt ile tahrîr etdirilmesi musammem olarak zât-ı âlî-yi Meşîhat-penâhîleri sıdk u istikâmet ve metânet ü dirâyetle muttasıf oldukları cihetle hâkk-ı âlîlerinde i'timâd-ı şâhâne ber-kemâl bulunmuş olduğundan ber-muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî beyân-ı keyfiyete ibtidâr kılındığı muhât-ı ilm-i vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 N. sene [12]77 / [31 Mart 1861]

Sahife No: 157

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ş. sene [12]77 / [15 Şubat 1861]

Konusu: Medine Kadısı Asım Efendi'nin yazdığı tarih kitabının bazı kısımları düzeltilerek İsmail Rüşdi Efendi'ye nesih hattıyla yazdırıldığı ve mücellid Mehmed Efendi'ye tezhib ettirilerek arz olunduğu.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Medîne-i Münevvere Kâdîsı fazîletlü Âsım Efendi'nin inşâd eyledüği târîhinin bazı mısrâları tebdîl etdirilerek bu husûsa dâ'îr ebniye-i âlîye me'mûru fazîletlü efendinin tahrîrâtıyla savb-ı vâlâ-yı semîhânelerine irsâl kılınmış olmasıyla târîh-i mezkûrun Mekke-i mükerreme pâyelülerinden fazîletlü İsmail Rüşdi Efendi'ye şimdilik ta'lîk nesih hattıyla tahrîr ve mücellid Mehmed Efendi'ye tezhîb etdirilerek arz olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ş. sene [12]77 / [15 Şubat 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 158

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 L. sene [12]77 / [17 Nisan 1861]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ankaravî Şeyh Mustafa Vâsıf Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Kastamonulu Salih Kamil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Daru'l-hadis-i Süleymâniye Müderrisi Ankaravî Şeyh Mustafa Vâsıf Efendi dâ'îlerine ve yine Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Kastamonulu el-Hâc Sâlih Kâmil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i cihân-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 L. sene [12]77 / [16 Nisan 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü"l-emrindir.

Fi 6 L. sene [12]77 / [17 Nisan 1861]

Sahife No: 158

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 L. sene [12]77 / [25 Nisan 1861]

Konusu: Şehzâde Sultan Mehmed Camii Cuma Vaizi Ahıshavî Mehmed Esad Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin yapılacak imtihanda başarılı olan bir tâlibine tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Selâtin-i izâm hazarâtı cevâmi‘-i şerîfiyesi meşâyihinden Şehzâde Sultân Mehmed Cami‘-i şerîfi Cum‘a Vâ‘izi Ahıshavî es-Seyyid Mehmed Esad Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ etmekle nizâmına tatbikan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan bir dâ‘îlerine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve zeyl-i mezkûrun tâlibi bulunan kesânın dahî ehliyetleri bilinemediğinden emsâli vechile usûl-i imtihânın icrâsıyla içlerinden isbât-ı ehliyet eden du‘âcılarına tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 13 L. sene [12]77 / [24 Nisan 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile meşâyih-i

mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin ber-vech-i muharrer tevcîhi zımmında icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü"l-emrindir.

Fi 14 L. sene [12]77 / [25 Nisan 1861]

Sahife No: 159

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 L. sene [12]77 / [2 Mayıs 1861]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mehmed Mesud Efendi'ye ve Burusa kazasının sâbık Sofya kadısı Kengırılı Mehmed Arif Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Filibe kazâsı Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı Konevî İmâmzâde es-Seyyid Mehmed Mes'ûd Efendi dâ'îlerine ve Burusa kazâsı yine Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı Kengırılı Mehmed Ârif Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 20 L. sene [12]77 / [1 Mayıs 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve zikrolunan kazâların ol vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 L. sene [12]77 / [2 Mayıs 1861]

Sahife No: 159

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Za. sene [12]77 / [15 Mayıs 1861]

Konusu: Sadrazamlardan Mustafa İzzet Efendi'nin rahatsızlığı nedeniyle kaplıca tedavisi için Bursa'ya gitmesine izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sudûr-ı izâmdan semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretleri vücûdca rahatsız olduğuna ve Burusa kaplıcaları illetine devâ-yı kâfi olacağına etibbâ tarafından haber verildiğine mebnî sâye-i merhamet-vâye-i hazret-i tâc-dârîde biraz müddet tedâvi eylemek içün müsâ'âde-i celîle-i hazret-i cihân-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde Burusa'ya azîmet etmek emelinde bulunduğu beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Za. sene [12]77 / [13 Mayıs 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve efendî-i müşârun-ileyhimin iş'âr-ı âlîleri vechile mahall-i mezkûreye azîmet etmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Za. sene [12]77 / [15 Mayıs 1861]

Sahife No: 160

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 Za. sene [12]77 / [23 Mayıs 1861]

Konusu: Rumeli Kadıaskerliğine tayin olunan Mehmed İlmî Efendi, Anadolu Kadıaskerliğine tayin olunan Sıddîkizâde Mehmed Rıfat Bey ve İstanbul Kadılığına tayin olunan Mehmed Arif Hilmi Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için pazartesi günü huzura çıkmalarının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ma'lûm-ı atûfîleri buyurulduğu üzre Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlü efendiler ile İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi du'âcılarının beher sene

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

nasbları akabinde li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lâmiü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye duhûl şerefiyle kesb-i mübâhât eylemeleri âdet-i mustahsene-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş ve geçenlerde Rumeli Kâdîaskerliği Yasincizâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed İlmî Efendi ve İstanbul Kâdîlığı Mehmed Ârif Hilmi Efendi du'âcılarına ve bu kere Anadolu Kâdîaskerliği dahî Sıddîkizâde Mehmed Rıfat Beyefendi dâ'îlerine tevcîh ve ihsân-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve sene-i sâbıkâda olduğu misillü üçü birlikde olarak îfâ-yı resm-i teşekkür eylemeleri münâsib görünmüş olmasıyla selefleri misillü işbu şeref-i cihân-bânîye müşârun-ileyhim du'âcılarının dahî nâ'iliyetleri husûsuna müsâ'âde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i pâdişâhî şeref sunûh ve sudûr buyurulduğu hâlde icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunmak üzre keyfiyetın savb-ı dâ'iyâneme iş'âr buyrulması temennâsıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu.

Fi 9 Za. sene [12]77 / [19 Mayıs 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhimin işbu Pazartesi günü sâ'at yedi karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine gönderilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Za. sene [12]77 / [23 Mayıs 1861]

Sahife No: 160

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Za. sene [12]77 / [27 Mayıs 1861]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazasının Mustafa Asım Efendi'ye ve Trabzon kazasının Abdulkerim Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan İzmir kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Râsih Efendizâde hafîdi Mustafa Âsım Efendi

dâ'îlerine ve Trabzon mevleviyeti Hâmise-i Süleymâniye ile Mihrimâh Sultân der-Üsküdar Müderrisi Ali Râtıb Beyzâde Mîr es-Seyyid Abdulkerim Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 15 Za. sene [12]77 / [25 Mayıs 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Za. sene [12]77 / [27 Mayıs 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 161
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 27 Za. sene [12]77 / [6 Haziran 1861]
Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının Kadızâde Mehmed Emin Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının Bozoklu Ebubekir Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden vakt-i tevcîhi hulûl etmiş olan Trablusgarb kazâsının yirmi beş seneden berü mevleviyetle Bilâd-ı devriyyeyi devr edüp mukaddemâ Bosna'dan ma'zûl olan ashâb-ı haysiyyetden Kadızâde Mehmed Emîn Efendi kıdem ve ihtiyarlığına merhameten hakkında Muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec itibariyle tevcîhi ve yine Bilâd-ı devriyyeden Maraş kazâsının Edirne müderrislerinin kudemâsından olup Dâru'l-hadis der-Edirne müderrisi bulunan Ordû-yı Hümâyûn Şeyhi esbak Bozoklu es-Seyyid Ebûbekir Efendi'ye tevcîhi tensib ve istihsân olunmuş ise de ol bâbda emr ü fermân-ı

kerâmet-beyân-ı hazret-i cihân-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise muktezâ-yı celîli icrâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâveriye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 26 Za. sene [12]77 / [5 Haziran 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri üzre zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Za. sene [12]77 / [6 Haziran 1861]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 161
Arz ve İrade No: 2
İrade Tarihi: 11 Z. sene [12]77 / [20 Haziran 1861]
Konusu: Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın Bâb-ı Fetva'dan, Rumelihisarı'nda bulunan kendi sahilhanesiyle birlikte bitişiğindeki sahilhanenin de kiralanarak taşınmasına izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bi-mennihî te'âlâ bu sene-i mübârekede mevsim-i sayfın hulûlüyle sâye-i hüma-vâye-i hazret-i cihân-dârîde sene-i sâbıkâ misillü îcâr ile vâsi'ce bir sâhilhâne taharrî olunmuş ise de tedâriki mümkin olamadığından şimdiye kadar bi'z-zarûre Bâb-ı Fetvâ'da kalınmış olup ancak ülfet ü i'tiyâd münasebetiyle şu günlerde dâ'îleri ve çoluk çocuk inhirâf-ı mîzâc ile muzdarib olarak bu hâl ile imrâr-ı sayfa tahammül edemeyeceğimiz tahakkuk eyledüğine mebnî Rumelihisarı'nda vâkı' harâbe sâhilhâne-i acizînin ittisâlinde olan sâhilhâne isti'câr olunur ise ikisi birleşdirilerek mehmâ-emken sığışmak kâbil olur hülyâsıyla bu sûrete meyl hâsıl olmuş ise de evvel-emirde ruhsat-ı-hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî sudûrına mütevakkıf olmağın ol bâbda müsâ'âde-i hazret-i tâc-dârî

müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile nakle ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 10 Z. sene [12]77 / [19 Haziran 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri üzre zikrolunan sâhilhâneye nakl olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Z. sene [12]77 / [20 Haziran 1861]

Sahife No: 162
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 16 Z. sene [12]77 / [25 Haziran 1861]
Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mehmed Salih Efendi'ye ve Şam kazasının Filibeli Seyyid Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Edirne kazâsı Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Kangırılı Efendizâde Mehmed Sâlih Efendi dâ'îlerine ve Şâm-ı şerîf kazâsı yine Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Filibeli es-Seyyid Halil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye terkîm olundu efendim.

Fi 15 Z. sene [12]77 / [24 Haziran 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri üzre

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Z. sene [12]77 / [25 Haziran 1861]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şeyhülislam Mehmed Saadeddin Efendi'nin Arzları ve Sultan Abdülaziz'in İradeleri

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 162

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i Muharrem Sene 1278 / [9 Temmuz 1861]

Konusu: Uygun görüldüğü takdirde İmam-ı evvel Hasan Hayri Efendi'ye İstanbul pâyesi ve İmam-ı sânilik hizmetine tayin olunan Mehmed Emin Efendi'ye ibtidâ altmışlı ruusu tevcih edilmesi.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Hasan Hayri Efendi'nin rütbe-i hâliyesinin İstanbul pâyesine terfî‘i ve İmâm-ı Sânilik hizmetine ta‘yîn buyurulan Mehmed Emîn Efendi'ye dahî ibtidâ altmışlı râddesinden bir kıt‘a ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı zımmında iktizâlarının icrâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Muharrem Sene 1278 / [9 Temmuz 1861]

M

Sahife No: 162

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi:3 Muharrem Sene 1278 / [11 Temmuz 1861]

Konusu: İmam-ı evvel Hasan Hayri Efendi'ye İstanbul pâyesi ve İmam-ı sani Mehmed Emîn Efendi'ye de ibtidâ altmışlı ruusu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Hasan Hayri Efendi'nin rütbe-i hâliyesinin İstanbul pâyesine terfî'i ve İmâm-ı Sânîlik hizmet-i celîlesine ta'yîn buyurulan Mehmed Emîn Efendi'ye dahî ibtidâ altmışlı râddesinde bir kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunduğu ifâdesini şâmil enâmil-zîb-i ta'zîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri me'âl-i vâlâ-yı karîn-i îkân-ı âcizî olmuş ve ber-mûceb-i irâde-i seniyye müşârun-ileyh Hasan Hayri Efendi uhdesine İstanbul pâyesi ve mûmâ-ileyh Mehmed Emîn Efendi'ye dahî ibtidâ almışlı râddesinde bir medrese tevcîh olunarak iktizâ eden fermân-ı âlişân ile ru'ûs-ı hümâyûn leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 2 Muharrem Sene 1278 / [10 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî ve ru'ûs-ı hümâyûn manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iktizâsının icrâsı zımmında mezkûr fermân-ı âlî ve ru'ûs-ı hümâyûn tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir].

Fi 3 Muharrem Sene 1278 / [11 Temmuz 1861]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 163

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Muharrem Sene 1278 / [15 Temmuz 1861]

Konusu: Görev süresi sona eren Seretibba-yı şehriyârî Cemâleddin Efendi'ye, gelecek yıl Rumeli Kadıaskerliği'nin kendisine tevcih edileceğinin bildirilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Ser-etibbâ-yı şehriyârî semâhatlü Cemâleddin Efendi hazretlerinin infisâli vukû' bulmuş olduğundan sene-i âtiyede Rumeli Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyhe tevcîhi husûsunun şimdiden müşârun-ilyehe tebşîr olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Muharrem Sene 1278 / [15 Temmuz 1861]

M

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 163

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 Muharrem Sene 1278 / [19 Temmuz 1861]

Konusu: İmâm-ı evvele mahsus olan arpalıkların, bu göreve tayin olunan İmam-ı sâni Hasan Hayri Efendi'ye, ondan kalan arpalıkların ise İmam-ı sâni olarak tayin olunan Mehmed Emin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî bulunan zevâta ber-vech-i arpalık mahsûs olan kazâlar bu defa İmâm-ı Evvel nasb ve ta'yîn buyurulan fazîletlü Hasan Hayri Efendi hazretleri uhdesine ve İmâm-ı Sânilik hizmet-i celîlesine mahsûs olup müşârun-ileyh uhdesinden münhal olan kazâlar dahî bu defa İmâm-ı Sâni ta'yîn buyurulan mekremetlü Mehmed Emîn Efendi uhdesine bi't-tevcîh iktizâ eden fermân-ı âlişânları müşâr ve mûmâ-ileyhimâya i'tâ buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 10 Muharrem Sene 1278 / [18 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mâru'l-beyân fermân-ı âlîler manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve icrâ-yı iktizâları zımmında zikrolunan fermân-ı âlîler tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Muharrem Sene 1278 / [19 Temmuz 1861]

Sahife No: 163

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 15 Muharrem Sene 1278 / [23 Temmuz 1861]

Konusu: Cülûs-ı hümâyûn nedeniyle Çelebi Mehmed tarafından takdim olunan arîza ile Ders Vekili Hasan Efendi tarafından cülûs tarihini belirten kasidenin takdiminden dolayı padişahın tebrik ve takdirine mazhar olduklarının kendilerine bildirilmesi ve münasib şekilde taltif edilmeleri.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cülûs-ı Hümâyûn-ı mes'adet-makrûn-ı hazret-i şehîn-şâhînin îfâ-yı tebrik ve tehniyetine dâ'îr reşâdetlü Çelebi Efendi hazretlerinin taraf-ı âcizîye vârid olan arîzasıyla Ders Vekîlimiz mekremetlü Hasan Efendi dâ'îlerinin teyemmünen Arabiyyü'l-ibâre olarak ol bâbda inşâd eylemiş olduğu târîh manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Muhrarrem Sene 1278 / [21 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki;

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan arîza ve kasîde manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve müşârun-ileyh Çelebi Efendi hazretlerinin ol vechile tebrik ve tehniyete masrûf olan himmetleri müstelzim-i mahzûziyet-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî olduğunun cevâben kendülerine iş'ârı ve mûmâ-ileyh Hasan Efendi'nin dahî ne sûretle taltîfi münâsib olacağının bi'l-mütâla'a istîzân kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden ola-

rak mâru'l-beyân kasîde bi't-tevkîf, arîza yine savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Muharrem Sene 1278 / [23 Temmuz 1861]

Sahife No: 164

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 M. sene [1]278 / [23 Temmuz 1861]

Konusu: Mekke-i mükerreme kazasının Mabeyn-i Hümâyun Dairesi İmamı Mehmed Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının İbrahim Halil Efendi'ye tevcihi ile sâbık Şam Kadısı Mustafa Muhyi Efendi'ye üstün hizmetlerinden dolayı Medine-i Münevvere payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Mekke-i mükerreme kerremahâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı Mâbeyn-i Hümâyûn Dâ'îresi İmâmı fazîletlü el-Hâc Hâfız Mehmed Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Zeynelâbidin Efendi hafîdi fazîletlü es-Seyyid İbrahim Halil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve tarîkce bunların eskisi olup alîl ve ihtiyarlığı cihetiyle bi'n-nefs azîmetden ma'zûr olan sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Vaneli faziletlü Mustafa Muhyi Efendi dâ'îlerine dahî taraf-ı eşref-i hazret-i cihân-dârîye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi kasdıyla yine bunlara eski olmak üzre mukaddem târîh ile Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi tensîb olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 M. Sene 1278 / [21 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i semîhâneleri üzre zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi ve mûmâ-ileyh Mustafa Muhyi

Efendi'ye dahî pâye-i mezkûrun i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 M. sene [1]278 / [23 Temmuz 1861]

Sahife No: 164

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 Muharrem Sene 1278 / [31 Temmuz 1861]

Konusu: Hırka-i Şerîf Camii Cuma Vâizi Batumlu Şeyh Mehmed Emin Efendi'nin mazereti nedeniyle görevinden istifa etmesi nedeniyle, münhal göreve usûlüne uygun olarak imtihan yapılıp başarılı olan birinin tayin edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Selâtin-i izâm hazerâtı cevâmi'-i şerîfesi meşâyihinden Hırka-i Şerîfe Câmi'-i şerîfi Cum'a Vâ'izi Batumlu Şeyh Mehmed Emîn Efendi dâ'îleri ba'zı a'zâr beyânıyla vazîfe-i mezkûreden isti'fâ eylemiş olmağla nizâmına tatbîkan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsileleri ile açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan birine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan ve bu makûle münhal oldukca tâlib olanlar Bâb-ı Fetvâ'da lede'l-imtihân içlerinden isbât-ı haysiyyet iden du'âcılarına tevcîhi emsâl-i mesbûkası icâbından bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 19 Muharrem Sene 1278 / [27 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûma-ilehimin icrâ-yı silsileleriyle açılacak zeylin tâlib olanlar bi'l-imtihân içlerinden kangısı isbât-ı haysiyyet ider ise ana tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr ve sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Muharrem Sene 1278 / [31 Temmuz 1861]

TÜRK TARİH KURUMU TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 165

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 Muharrem Sene 1278 / [31 Temmuz 1861]

Konusu: Cülûs-ı hümâyûn nedeniyle yazdığı kasideden dolayı Çelebi Mehmed'e mevcut rütbesinin bir üstü olan mûsıla-i Süleymaniye rütbesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cülûs-ı hümâyûn-ı mes'adet-makrûn-ı hazret-i zıllullâhînin tebrik ve tes'îdini mutazammın reşâdetlü Çelebi Efendi hazretlerinin vârid olan arîzasıyla ders vekîlimiz mekremetlü Hasan Efendi dâ'îlerinin inşât eylemiş olduğu târihin manzûr-ı âlî buyurulmak üzre arz u takdîm olunması üzerine müşârun-ileyh hazretlerinin işbu hâmişleri müstelzim-i mahzûziyet-i cenâb-ı şehriyârî olduğunun cevâben kendülerine iş'ârı ve mûmâ-ileyh Hasan Efendi'nin dahî ne sûretle taltîfi münâsib olacağının bi'l-mütâla'a istîzân kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden idüği beyân ve iş'âr buyurulmuş olduğuna binâ'en ber-mûceb-i irâde-i seniyye müşârun-ileyh hazretlerine cevâb-nâme tahrîr ve tesyîr olunduğu ve mûmâ-ileyh Hasan Efendi Sultân Mehmed Hân Câmi'-i şerîfi dersi'âmları mütemeyyizlerinden olup el-yevm Hareket-i altmışlı rütbesinde bulunmağla terfî'-i rütbesiyle taltîf buyurulmak cihât-ı sâ'ireden ziyâde memnûniyeti mûcib olacağından mâ-fevki olan Mûsıla-ı Süleymâniye rütbesine terfî' buyurulur ise on beş nefer eskilerine ve rütbe aşurı olarak Hâmise-i Süleymâniye rütbesine terfî' buyurulur ise kırk yedi nefer eskilerine tekaddüm olunmuş olacağı derkâr olmağın bu bâbda her kangı rütbeye terfî'i husûsuna emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı cenâb-ı tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise icrâ-yı iktizâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 21 Muharrem Sene 1278 / [29 Temmuz 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve efendî-i mûmâ-ileyhin rütbe-i hâliyesinin mâ-fevki olan Mûsıla-ı Süleymaniyeye terfî'i müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Muharrem Sene 1278 / [31 Temmuz 1861]

Sahife No: 165

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 M. sene [12]78 / [4 Ağustos 1861]

Konusu: Padişahın cülûs nedeniyle Bâb-ı Fetvâ'yı ziyareti sırasında Ömer Hüsameddin Efendi'ye Anadolu pâyesi, Anadolu Kadıaskeri Mehmed Rıfat Efendi'ye Rumeli pâyesi, İstanbul Kadısı Arif Hilmi Efendi ile Sadreyn Müsteşarı Ahmed Reşid Efendi'ye Anadolu pâyesi, Harameyn rütbesinde kıdemli bulunan Ahmed Râşid Efendi, Celal Mehmed Vahid Efendi ve Mir Ahmed Muhtar Efendi'ye İstanbul pâyesi, sâbık Edirne Kadısı Mehmed Emin Efendi ve kassâm-ı askerî Ahmed Hıfzı Efendi'ye ise Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih ettiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Meymenet-bahş-ı vukû‘ olan culûs-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûn-ı hazret-i şehriyârî akabinde tarîk-i ilmiyye ricâlinden bazı erbâb-ı istihkâka pâyeler verilmek de’b-i kadîm olduğuna binâ’en geçen gün Bâb-ı Fetvâ'ya lütfen ve merhameten vukû‘ bulan teşrîf-i hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhîleri rûh-sûdegi-i hâk-pây-ı merâhim-peymâ-yı cenâb-ı cihân-dârî ile müteşerrif ve müftehir olan sudûr ve me’mûrîn-i sâ’ire du‘âcıları içünde rütbelerinde kıdemli olarak terfî‘inde kimesneye tekaddüm ve mazarrat îrâs etmeyen zevâtdan Anadolu rütbesinde olanların akdemi sâbıkâ Anadolu Kâdîaskeri Âtıfzâde Celâleddin Efendi hafîdi semâhatlü Ömer Hüsameddin Efendi hazretleriyle hâlâ Anadolu Kâdîaskeri semâhatlü Sıddıkizâde Mehmed Rıfat Efendi hazretlerine Rumeli pâyesi ve hâlâ İstanbul Kâdîsı fazîletlü Ârif Hilmi Efendi hazretleriyle hâlâ Sadreyn Müsteşârı Kırımî Mehmed Efendizâde fazîletlü Ahmed Reşid Efendi hazretlerine Anadolu pâyesi ve Haremeyn-i Muhteremeyn rütbesi kudemâsından Âbid Efendizâde fazîletlü Ahmed Râşid Efendi ve Âtıf Efendizâde Celal Efendi hafîdi fazîletlü Mehmed Vahid Efendi ve Yusuf Paşa hafîdi fazîletlü Mîr Ahmed Muhtar Efendi dâ‘îlerine İstanbul pâyesi ve Bilâd-ı Hamse ma‘zûllerinden ve otuz altı senesi müderrislerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı Ali Ağa İmâmı fazîletlü el-Hâc Hâfız Mehmed Emîn Efendi ve hâlâ Kassâm-ı askerî fazîletlü Mes‘ûd Efendizâde es-Seyyid Ahmed Hıfzî Efendi dâ‘îlerine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîh ü ihsân buyurularak taraf-ı eşref-i cenâb-ı tâc-dârîye da‘avât-ı hayriyyeleri isticlâb olunmak münâsib gibi mütâla‘a olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü irâde-i ihsân-mu‘tâde-i hazret-i pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı muktezâsına mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 26 M. sene [12]78 / [3 Ağustos 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mâ-ru'z-zikr pâyelerin müşâr ve mûmâ-ileyhime tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 M. sene [12]78 / [4 Ağustos 1861]

Sahife No: 166

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 9 S. sene [12]78 / [16 Ağustos 1861]

Konusu: Padişahın Bâb-ı Fetvâ'yı ziyareti ve Şeyhülislamın torunlarından müderris Arif Efendi'nin ibtidâ-yı hâric rütbesinden ibtidâ-yı dâhil rütbesine terfiini, Said Efendi'nin ise ibtidâ-yı hariç rütbesinden mücededen ruus-ı hümâyun tevcihini uygun gördüğünden gereğinin yapılması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bâb-ı Fetvâ'ya lütfen ve merhameten meserret-bahş-ı vukû‘ olan teşrîf-i hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i şehriyârî günü ruh-sûdegî-i hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i zıllullâhî ile müteşerrif ve müste‘îd olan evlâd-ı âcizîden hafîdim müderrisînden Ârif Efendi dâ‘îlerininin münâsibi vechile terfî‘-i rütbesi istîzân olunması husûsuna şifâhen emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğuna binâ’en mûmâ-ileyhin bulunduğu ibtidâ-yı hâric rütbesinden ibtidâ-yı dâhil rütbesine terfî‘i münâsib gibi mütâla‘a olunmuş ve bu münasebetle diğer hafîdim Said Efendi dâ‘îlerine dahî karîha-i hümâyûndan olarak ibtidâ-yı hâric rütbesinden mücceddeden ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâ ve ihsân buyurulması arzu kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 7 S. sene [12]78 / [14 Ağustos 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve mûmâ-ileyh Ârif Efendi ol vecihle terfî‘-i rütbesi ve mûmâ-ileyh Said Efendi'ye dahî rütbe-i mezkûreden müceddeden ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 S. sene [12]78 / [16 Ağustos 1861]

Sahife No: 167

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 S. sene [12]78 / [21 Ağustos 1861]

Konusu: Reîsü'l-ulemâ ve nakîbü'l-eşrâf Tahsin Bey'in vefatı üzerine münhal maaşına Manisa arpalığının eklenmesiyle aylık on bin kuruş maaşla sâbık İmam-ı evvel Mustafa İzzet Efendi'ye ve münhal nakîbü'l-eşraflık görevinin Mehmed İlmî Efendi'ye tevcihi, münhal Rumeli pâyesinin ise lağvedilerek tahsisatının İstanbul pâyelilerin maaşlarına eklenmesinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Sudûr-ı izâmdan re’îsü'l-ulemâ ve nakîbü'l-eşrâf bulunan Tahsin Beyefendi hulûl-i ecel-i mev‘ûdıyla bu defa irtihâl-i dâr-ı bekâ itmekle uhdesinden münhal olan riyâset-i ulemâ Manisa arpalığının zammıyla beraber şehrî on bin guruş ma‘âş-ı muhassasıyla İmâm-ı evvel-i sabık semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ve nakîbü'l-eşrâf mansıb-ı celîli dahî hâlâ Rumeli Kâdîaskeri olup cülûs-i hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i şehriyârî günü nakîb-i merhûm-ı müşârun-ileyhin ta‘vîk-i ilâhî ile resm-i mesnûn-ı bî‘at-ı hümâyûna yetişemediği cihetle nekâbete vekîl ta‘yîn olunarak bed’-i bî‘at-ı hümâyûn-ı meymenet-i ma‘neviyyesine mazhar olan semâhatlü es-Seyyid Mehmed İlmî Efendi hazretlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a olunmuş ve münhal olan Rum pâyesinin dahî lağviyle müşârun-ileyh İzzet Efendi hazretlerinden münfekk olıcak Tokat arpalığı ile zamm olan şehrî dokuz bin guruş sudûr-ı izâmdan ma‘âşları noksan olanlara ve bu def‘a pâye ihsân buyurulan sudûr ve İstanbul pâyelerine münâsibi vechile tevzî‘ ve taksim olunmak tensîb kılınmış ise de husûsât-ı meşrûha haklarında ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i zıllullâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur

ise ol vechile icâbının icrâsına müsâra'ât olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim

Fi 12 S. sene [12]78 / [19 Ağustos 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile riyâset-i mezkûrenin ma'âş-ı muhassasıyla müşârun-ileyh İzzet Efendi ve nekâbet mansıbının dahî müşârun-ileyh İlmî Efendi hazretlerine tevcîhi ve marü'z-zikr Rumeli pâyesinin lağvıyla zikrolunan dokuz bin guruşun vech-i muharrer tevzî' ve taksîm olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 S. sene [12]78 / [21 Ağustos 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.ta.gov.tr

Sahife No: 167

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 20 S. sene [12]78 / [27 Ağustos 1861]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Hasan Hüsni Efendi'ye ve Halep kazasının Mehmed Galip Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Sofya kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Ali Rıza Bey hafîdi Mîr Hasan Hüsni Efendi dâ'îlerine ve Haleb kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Atabey Mîr Mehmed Gâlib Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 19 S. sene [12]78 / [26 Ağustos 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tekrîm olan olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı hazret-i padişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri üzre zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermâ-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 S. sene [12]78 / [27 Ağustos 1861]

Sahife No: 168

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 S. sene [12]78 / [27 Ağustos 1861]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Girid Kadısı Hayrullah Efendi'nin görev süresinin, Bağdat kadılığı gibi medd yasağından istisna tutularak dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Girid Cezîresi Kâdîsı fazîletlü Hayrullah Efendi dâ‘îlerinin müddet-i mu‘ayyenesi hitâma tekarrub etmiş ve hüsn-i sülûk ile hoşnûdiyet-i ahâlîyi kazanmış olduğundan eslâfı misillü medd ihsân buyurulması iltimâsına dâ‘îr cezîre-i mezkûre vâlîsi devletlü İsmail Paşa hazretlerinin taraf-ı âcizîye vârid olan tahrîrâtı manzûr-ı âlî buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış ve mevleviyetler hakkında medd i‘tâsı bâ-irâde-i seniyye memnû‘ ise de Bağdad'ın bu‘d-ı mesafesi ve cezîre-i mezkûrenin nezâket-i mevkî‘ası cihetiyle kıllet-i hâsılatı cihetleriyle bu iki mevleviyet ol memnû‘iyetden müstesnâ tutularak sâbıklarına medd i‘tâ buyurula geldüği derkâr bulunmuş olmağla ihsân buyurulduğu misillü efendî-i mûmâ-ileyhe dahî dört mâh medd inâyet buyurulması münâsib gibi mütâla‘a olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 19 S. sene [12]78 / [26 Ağustos 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan tahrîrat manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhimânın dört mâh medd i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden olarak tahrîrât-ı merkûme yine savb-ı âlîlerine i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 S. sene [12]78 / [27 Ağustos 1861]

Sahife No: 168

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ra. sene [12]78 / [9 Eylül 1861]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Hüseyin Hüsni Efendi'ye ve Bosna kazasının Mehmed Halis Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Ayıntab kazâsı Burusa müderrislerinin kudemâsından İzmirî Mehmed Efendizâde es-Seyyid Hüseyin Hüsni Efendi dâ‘îlerine ve Bosna kazâsı mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse olarak hakkında mahrec i‘tibâr olunmak üzre Devriye mevâlisinden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Çeşmîzâde fazîletlü Mehmed Hâlis Efendi dâ‘îlerine tevcîhi tensîb olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Ra. sene [12]78 / [8 Eylül 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ra. sene [12]78 / [9 Eylül 1861]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 169

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Ra. sene [12]78 / [9 Eylül 1861]

Konusu: Sudûr-ı izâmdan Rumeli pâyeli Dürrîzade Şerif Efendi'nin vefatı üzerine münhal pâyesinin başkasına tevcih edilmeyerek lağvedilmesi ve maaşının da daha önce Rumeli pâyesi tevcih edilenlerden maaşları noksan olanlara eklenmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Sudûr-ı izâmdan Dürrîzâde Şerîf Efendi hulûl-i ecel-i mev'ûdıyla bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş ve uhdesinde olan Rumeli pâyesi münhâl olmuş ise de Anadolu pâyesinde bulunan zevât bi'l-fi'il Anadolu Kâdîaskerliği'ni zabt etmedikce Rumeli pâyesinden memnûn olmayacakları mütehakkık olduğuna ve sudûr-ı izâm içünde ma'âşları hadd-i meşrûtına bâliğ olmamış haylice zevât bulunduğuna binâ'en münhal olan Rumeli pâyesinin âhara tevcîhinden sarf-ı nazar olunarak lağvıyla sudûr-ı izâmdan ma'âşları noksan bulunan ve akdemce pâye ihsân buyurulanların ma'âşlarına münâsibi vechile zamm olunması münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de bu bâbda ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli üzre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Ra. Sene 1278 / [8 Eylül 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i semîhâneleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri üzre pâye-i mezkûrun âhara tevcîhinden sarf-ı nazar olunarak lağvıyla müşârun-ileyhim ma'âşlarına münâsibi vechile zamm olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne iktizâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ra. sene [12]78 / [9 Eylül 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 169

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 R. sene [12]78 / [10 Ekim 1861]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının sâbık Yenişehir Kadısı Ahmed Nazif Efendi'ye ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazasının sâbık Beyrut Kadısı Salih Vehhab Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Mısır-ı Kâhire kazâsı mahrec ma'zûllerinin akdemi bulunan sâbıkâ Yenişehir Kâdîsı Sirozî İsmail Beyzâde fazîletlü Mîr Ahmed Nazif Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Burusavî fazîletlü el-Hâc Sâlih Vehhab Efendi dâ'îlerine tevcîhi tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 2 R. Sene 1278 / [7 Ekim 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 5 R. sene [12]78 / [10 Ekim 1861]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 170

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 R. sene [12]78 / [11 Ekim 1861]

Konusu: İmam-ı sâni tayin olunan Abdulhalim Efendi'nin sahip olduğu Edirne ruusu ile musıla-i sahn rütbesinin, izin verilirse bir üstüne terfi ettirileceği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî ta'yîn buyurulan Abdulhalim Efendi'nin hâmil olduğu Edirne ru'ûsunun Mûsıla-ı sahn rütbesinden İstanbul tarîkine nakl ile hâmise râddesine terfî'i müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 R. sene [12]78 / [11 Ekim 1861]

Sahife No: 170

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 13 R. sene [12]78 / [18 Ekim 1861]

Konusu: Görev süresi sona eren Bağdat Kadısı Emin Efendi'nin, Bağdat'ın uzak mesafede olması nedeniyle, görev süresi uzatma yasağından müstesna tutularak görev süresinin dört ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bağdad Kâdîsı fazîletlü Emîn Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi hitâma tekarrub etmiş ve bu'd-ı mesafesi cihetiyle sâ'ir mevleviyetler hakkında bâ-irâde-i seniyye karargîr olan medd memnû'iyetinden müstesnâ tutularak sâbıklarına medd i'tâ buyurula gelmiş olduğundan selefine ihsân buyurulduğu misillü efendî-i mûmâ-ileyhe dahî dört mâh medd inâyet buyurulması tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise îfâ-yı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 R. sene [12]78 / [17 Ekim 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe dört mâh medd verilmesi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 R. sene [12]78 / [18 Ekim 1861]

Sahife No: 170

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 14 R. Sene 1278 / [19 Ekim 1861]

Konusu: İmam-ı sâni tayin olunan Abdulhalim Efendi'nin sahip olduğu Edirne ruûsunun mûsıla-i sahn rütbesinden İstanbul tarîkine nakli ve mûsıla-i sahn rütbesinin hâmise rütbesine terfiinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî ta‘yîn buyurulan Abdulhalim Efendi'nin hâmil olduğu Edirne ru‘ûsunun Mûsıla-ı sahn rütbesinden İstanbul tarîkine nakl ile hâmise raddesine terfî‘i müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olduğu ifâdesini mutazammın enmile-zîb-i ta‘zîm olan bir kıt‘a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i îkân-ı âcizî olmuş ve ber-mantûk-ı emr ü irâde-i seniyye mûmâ-ileyh Abdulhalim Efendi'nin İstanbul tarîkine nakliyle uhdesine hâmise râddesinde bir medrese tevcîh olunarak iktizâ eden ru‘ûs-ı hümâyûnı ve İmâm-ı sâni-i hazret-i tâc-dârî bulunan zâta ber-vech-i arpalık mahsûsu olan kazâların dahî efendî-i mûmâ-i-leyh uhdesine tevcîhiyle lâzım gelen fermân-ı âlîşân leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 R. sene [1]278 / [17 Ekim 1861]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan ru‘ûs-ı hümâyûn ve fermân-ı âlî manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurularak icrâ-yı iktizâları zımmında tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 R. Sene 1278 / [19 Ekim 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 171

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 R. sene [12]78 / [23 Ekim 1861]

Konusu: Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın Rumelihisarı'nda bulunan sâhilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya nakline izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i âsâyiş-vâye-i hazret-i pâdişâhîde Rumelihisarı'nda farîza-yı zimmet-i dâ'iyânem olan da'avât-ı hayriyye-i velî-ni'mete iştiğal ederek eyyâm-ı sayf güzerân ve hengâm-ı şitâ tekarrubu cihetiyle Derâliyyeye naklin mevsimi hulûl eylemiş olduğundan şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânem tasavvur olunmakda ise de icrâsına mübâşeret mutlaka ruhsat-ı seniyye-i hazret-i şehriyârî ye mütevakkıf olmağla ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ona göre harekete mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 R. sene [12]78 / [22 Ekim 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve istîzân olunduğu üzere Bâb-ı Fetvâ'ya nakl olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 R. sene [12]78 / [23 Ekim 1861]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 171

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]78 / [5 Kasım 1861]

Konusu: Sudûr-ı izâmdan Ahmed Şükrü Efendi'nin vefatı üzerine uygun görülürse münhal olan Rumeli pâyesinin Sadık Efendi'ye tevcihi ve Sadık Efendi'den münhal Anadolu pâyesinin lağvedilmesi gerektiği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Sudûr-ı izâmdan Ahmed Şükrü Efendi vukû'-ı irtihâli cihetiyle uhdesinden

münhal olan Rumeli pâyesinin Anadolu rütbesinde birinci ve ikinci bulunan Arabzâde semâhatlü Âmir ve Zeynelâbidin Efendizâde semâhatlü İmâdüddin Efendi hazerâtının Anadolu Kâdîaskerliği'ni zabt etmek emeliyle beyân-ı mâzeret etmeleri cihetiyle rütbe-i merkûmede üçüncü bulunan Ârif Efendizâde semâhatlü Sâdık Efendi hazretlerine tevcîhi ve bu hâlde Anadolu rütbesinde yine on bir zât kalacağından hadd-i meşrûtuna tenezzül edinceye kadar açılacak Anadolu pâyesinin lağvıyla münhal olacak ma'âşının sudûr-ı izâmdan ma'âşı noksan olanlara tevzî'i husûslarına dâir enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan pâyenin müşârun-ileyh Sâdık Efendi hazretlerine tevcîhi ve hadd-ı meşrûtuna tenezzül edinceye kadar açılacak Anadolu pâyesinin lağvıyla münhal olacak ma'âşının dahî ol sûretle tesviyesi müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktazâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]78 / [5 Kasım 1861]

M

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 172

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Ca. sene [12]78 / [7 Kasım 1861]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Ferid Efendi'nin görev süresi sona ereceğinden, yerine daha önce Evkâf-ı Hümâyûn Kassamlığı görevinde bulunan İstanbul pâyelilerinden Ahmed Raşid Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekke-i mükerreme pâyelülerinden hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi fazîletlü Ferîd Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi işbu Cemaziye'l-evveli müntasıfında hitâma resîde olacağı cihetle teftiş me'mûriyetinin âhara tevcîhi lâzım gelmiş ve zikrolunan müfettişliğin manâsıb-ı sâ'ire-i tarîk gibi sırasıyla eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Haremeyn-i Muhteremeyn rütbelerinde bulunan dâ'îyandan ehliyet ve ihtiyâcı olanlara tevcîh kılınması mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye karârgir olan usûlünden bulunmuş olduğuna ve İstanbul pâ-

yelülerinden Âbid Efendizâde fazîletlü Ahmed Râşid Efendi dâ'îlerinin sinîn-i sâbıkâda müddet-i vâfirede Evkâf-ı Hümâyûn Kassâmlığı me'mûriyetinde ehliyeti mücerreb ve ber-muktezâ-yı vakt u hâl ihtiyacı ma'lûm ve müsellem olarak kıdem-i tarîkı dahî derkâr idüğine mebnî teftiş me'mûriyetinin efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverî-ye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Ca. sene [12]78 / [6 Kasım 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile me'mûriyet-i mezkûrenin efendî-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ca. sene [12]78 / [7 Kasım 1861]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 172

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ca. sene [12]78 / [7 Kasım 1861]

Konusu: Sultan Abdulhamid'in Bahçekapı'da inşa ettirdiği medresede bulunan odalara geçebilmek için öncelikle yapılacak bir imtihanda başarılı olup mülazım olmaları ve sırasıyla odalara geçmeleri vâkıfın şartları arasında bulunduğundan, bugüne kadar mülazımların hepsinin odaya geçmesi ve mülazım kalmaması üzerine yeni bir imtihan açılarak mülazım seçilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cedd-i emced-i hazret-i şehriyârî cennet-mekân firdevs-âşiyân Sultân Abdulhamid Han hazretlerinin Bahçekapısı'nda bina ve ihyâsına muvaffak oldukları medrese-i münîfelerinde hücreye nâ'il olmak evvel-emirde bi'l-imtihân mülâzim i'tibâr olunarak hâl vukû'unda sırasıyla hücreye nâ'il olmaları vâkıf-ı

müşârun-ileyh hazretlerinin şurût-ı vakfiyeleri icâbından bulunmuş ve 15 Ca. sene [1]270 bâ-irâde-i seniyye icrâ olunan imtihânda mülâzim i'tibâr olunan efendilerin cümlesi târîh-i mezkûrdan şimdiye değin sırasıyla hücreye nâ'il olarak mülâzim kalmamış olduğuna binâ'en medrese-i mezkûrede bu kere münhal olan hücrenin birinci derecede isbât-ı ehliyet ve liyâkat edene i'tâsıyla kusûru mülâzim kayd olunmak üzre şart-ı vâkıf-ı müşârun-ileyh vechile yeniden imtihân küşâdına lüzum göründüğü cihetle mütehayyirân-ı ulemâdan münâsib mikdâr mümeyyiz intihâb olunarak mezkûr imtihânın icrâsı tasvib olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Ca. sene [12]78 / [6 Kasım 1861]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve ol vechile mezkûr imtihânın icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ca. sene [12]78 / [7 Kasım 1861]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 173

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Ca. sene [12]78 / [10 Kasım 1861]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelilerinden İzmir nâibinin, İstanbul pâyesine terfii hakkındaki arzuhalinin takdim edildiği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelülerinden İzmir nâ'ibi fazîletlü efendinin terfî'-i rütbesi istid'âsına dâ'îr takdîm eylediği tezkire leffen irsâl-i savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri kılınmış ve efendî-i mûmâ-ileyhin ber-mûceb-i istid'â rüt-

be-i hâliyesinin İstanbul pâyesine terfî‘i müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Ca. sene [12]78 / [10 Kasım 1861]

M

Sahife No: 173

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 Ca. sene [12]78 / [17 Kasım 1861]

Konusu: Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelilerinden İzmir Nâibi Esad Efendi'nin İstanbul pâyesine terfii isteğinin uygun görüldüğü ancak İstanbul pâyesi tevcih edilenlerin taşra niyabetlerinde görevlendirilmeleri mevzuata aykırı olduğundan İzmir nâibliğinden ayrılması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mekke-i mükerreme pâyelülerinden İzmir Nâ’ibi fazîletlü Esad Efendi'nin terfî‘-i rütbesi istid‘âsına dâ‘îr takdîm eylediği tezkirenin leffiyle efendî-i mûmâ-ileyhin ber-mûceb-i istid‘â rütbe-i hâliyesinin İstanbul rütbesine terfî‘i müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden olduğu beyân-ı âlîsinden enâmil-zîb-i tefhîm olan bir kıt‘a tezkire-i aliyyeleri müfâd-ı âlîsi karîn-i îkân-ı âcizânem olmuş ve ber-mantûk-ı irâde-i seniyye efendi-i mûmâ-ileyhin uhdesine İstanbul pâyesi tevcîhiyle iktizâ eden fermân-ı âlîsi leffen takdîm kılınmış olup ancak rütbe-i mezkûre ashâbının taşra niyâbetlerinde istihdâmları öteden berü tarîk-i ilmiyye usûl-i mevzû‘asına muğâyir olduğundan sene-i sâbıkâda şeyhzâde fazîletlü Nazif Efendi'nin İzmir niyâbeti esnasında hasbe't-tarîk uhdesine İstanbul pâyesi tevcîh olundukda niyâbet-i mezkûreden infisâli vukû‘ bulduğu misillü efendî-i mûmâ-ileyhin dahî niyâbet-i mezkûreden afvı hasbe'l-usûl iktizâ eylemiş ise de bilâ-istîzân icrâsına ictisâr olunamamış olmağla ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Ca. sene [12]78 / [14 Kasım 1861]

Saadeddin

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurularak efendî-i mûmâ-ileyh tarafından irsâl olunmak üzre yine savb-ı vâlâ-yı semîhânelerine i‘âde kılınmış ve kendisinin niyâbet-i mezkûreden afvı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ca. sene [12]78 / [17 Kasım 1861]

Sahife No: 174

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 Ca. sene [12]78 / [29 Kasım 1861]

Konusu: İstanbul pâyelilerinden Nuri Beyefendi'ye Şevval ayının başından itibaren İstanbul Kadılığına tayin olunacağının bildirilmesi.

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İstanbul pâyelülerinden fazîletlü Nûri Beyefendi hazretlerinin zamân-ı zabtı gelecek Şevvâl-i şerîf ibtidâsından i‘tibâren mukarrer olan İstanbul Kâdîlığı'nın emsâli misillü şimdiden kendüsine tebşîr olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Ca. sene [12]78 / [29 Kasım 1861]

M

Sahife No: 174

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Selh-i C. sene [12]78 / [1 Ocak 1862]

Konusu: Mehrec mevleviyetlerinden Kudüs kazasının Ahmed Râkım Efendi'ye ve Girid kazasının Ömer Refik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Kudüs-i

şerîf kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Seydişehirli Ali Efendizâde Ahmed Râkım Efendi dâ'îlerine ve Cezîre-i Girid kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Hângâh-ı Konya müderrisi Tevfik Beyzâde Mîr es-Seyyid Ömer Refik Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 C. sene [12]78 / [1 Ocak 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i C. sene [12]78 / [1 Ocak 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 175

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 Receb sene [12]78 / [19 Ocak 1862]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Bağdad Kadısı Mehmed Emin Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Kürdistan Kadısı Mehmed Emin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Bağdad kazâsı mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı Mahmud Efendizâde fazîletlü Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Beyrut kazâsı yine mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı fazîletlü Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 Receb sene [12]78 / [18 Ocak 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi‘-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîleri üzre zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Receb sene [12]78 / [19 Ocak 1862]

Sahife No: 175

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Ş. sene [12]78 / [12 Şubta 1862]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Bosna Kadısı Ahmed Zihni Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Erzurum kazâsı mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bosna Kâdîsı fazîletlü Ahmed Zihni Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 Ş. sene [12]78 / [11 Şubta 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile kazâ-i mezkûrun efendi-i mûmâ-ileyhâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Ş. sene [12]78 / [12 Şubta 1862]

Sahife No: 175

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 12 Ş. sene [12]78 / [12 Şubta 1862]

Konusu: Anadolu Kadıaskeri Rıfat Bey'in görev süresi Şevval ayının bitiminde sona ereceğinden, bu görevin tevcih edileceği Anadolu pâyelilerinden Arabzâde Mehmed Âmir Efendi'ye adet olduğu üzere birkaç ay öncesinden tebliğ edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskeri semâhatlü Rıfat Beyefendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi gelecek Şevvâl-i şerîf gâyetinde karîn-i hitâm olacağından Anadolu Kâdîaskerliği Anadolu pâyelülerinin akdemi bulunan Arabzâde semâhatlü Mehmed Âmir Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin tevcîhinden çend mâh mukaddem tebşîri adet hükmüne girmiş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde icâbı icrâ olunmak üzre zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden efendî-i müşârun-ileyhe tebşîri ile eyyâm-ı mübârekede isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyesi münâsib gibi mütâla'a olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 Ş. sene [12]78 / [12 Şubta 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden müşârun-ileyhe tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Ş. sene [12]78 / [12 Şubta 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 176

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 17 Ş. Sene 1278 / [17 Şubta 1862]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlü tekarrüb eden şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda âdet-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre huzûr-ı lâmi'ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesinde bulunacak müderrisîn efendiler du'âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm olunan defteri leffen takdîm olunduğu beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 15 Ş. sene [12]78 / [15 Şubta 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki;

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikr olunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve mezkûr defter nezd-i âlî-i hazret-i mülûkânede tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Ş. sene [12]78 / [17 Şubta 1862]

Sahife No: 176

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 N. Sene 1278 / [3Mart 1862]

Konusu: Kendisine mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazası tevcih olunan ve göreve başladıktan onbeş gün sonra vefat eden Ankaravî Mustafa Vâsıf Efendi'nin iki aylık maaşının veresesine verilmesi ve münhal görevin Piriştineli Ahmed Hulusi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. İşbu sene-i mübâreke Recebü'l-ferdi gurresinden zabt etmek

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

üzre bundan akdem bâ-irâde-i seniyye uhdesine mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazâsı tevcîh u ihsân buyurulmuş olan Ankaravî Mustafa Vâsıf Efendi zabtından on beş gün mürûrunda hulûl-ı ecel-i mev'ûduyla irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan merhameten veresesine medd olunmak üzre zabtı iki mâhiye iblâğ olunarak işbu Ramazânü'l-mübârek gurresinden zabt etmek üzre kazâ-i mezkûr Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi bulunan Piriştineli Ahmed Hulûsi Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı mantûk-ı celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi Gurre-i N. sene [12]78 / [2 Mart 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki;

Enâmil-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve ber-minvâl-i muharrer kazâ-i mezkûr mevleviyetinin mûmâ-ileyh Ahmed Hulûsi Efendi uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 N. sene [12]78 / [3Mart 1862]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 176

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 5 N. Sene 1278 / [6 Mart 1862]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Bağdad Kadısı İsmail Seyfeddin Efendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Galata kazasının Ahmed Aziz Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Şâm-ı şerîf kazâsı bâ-i'tibâr-ı mahrec Kudüs-i şerîf pâyesi olan sâbıkâ Bağdad Kâdîsı fazîletlü İsmail Seyfeddin Efendi dâ'îlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Gala-

ta kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Hayreddin Paşa ve Beşiktaş müderrisi Babakal'alı mekremetlü Ahmed Aziz Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 N. sene [12]78 / [5 Mart 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 N. sene [12]78 / [6 Mart 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 178

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: [Tarihsiz] Arz; 4 N. Sene 1278 [5 Mart 1862]

Konusu: Trablusgarb valisi tarafından, devriye mevâlisinden Trablusgarb Kadısı Necmeddin Efendi'ye üstün hizmetlerinden dolayı mahrec pâyesi tevcihi isteğinin, bu tür durumlarda istisnai olarak paye tevcih edildiğinden, Necmeddin Efendi'nin mevcut görevinden ayrıldıktan sonra mahrec mevâlisine dahil edilmek üzere mahrec pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mevâlî-i devriyyeden hâlâ Trablusgarb Kâdîsı fazîletlü Necmeddin Efendi dâ'îlerinin hüsn-i sülûk ve ehliyetinden bahisle uhdesine muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec pâyesi tevcîh u ihsân buyurulması hakkında Trablusgarb vâlisi devletlü paşa hazretlerinin mukaddem ve mu'ahhar taraf-ı âcizîye vârid olan iki kıt'a tahrîratları manzûr-ı âlî buyurulmak üzre leffen takdîm kılındı. Bu makûle kudemâ-yı mevâlî-i devriyyeden olup ehliyet ve dirâyet ashâbından bulunan bazı dâ'îyânın nâdiren mahrec pâyesiyle taltîfleri mesbûk olduğuna ve efendî-i mûmâ-ileyh dâ'îleri dahî otuz bir seneden berü devriye mevâlîsin-

den olarak beyne'l-akrân dirâyet ve ehliyeti müsellem bulunduğuna mebnî bâkiyye-i müddetini muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec i'tibâriyle zabt eylediği hâlde hîn-i azlinde mahrec mevâlîsine iltihâkı hâsıl olacağından ol vechile i'tibâr olunmak bâbında ne vechile emr ü fermân-ı ma'delet-unvân-ı hazret-i zıllullâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise icrâ-yı îcâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 4 N. sene [12]78 [5 Mart 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan tahrîrât manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe pâye-i mezkûrun tevcîh olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla tahrîrat-ı mezkûr leffen savb-ı âlîlerine i'âde kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

[Tarihsiz]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 178
Arz ve İrade No: 2
İrade Tarihi: [Tarihsiz]
Konusu: Padişahın Ders Vekili İsmail Efendi'den mantık ve meâni dersleri almak istediğinden Mâbeyn'e gelmesinin kendisine bildirilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zât-ı şevket-simât-ı hazret-i hilâfet-penâhî ba'del-îyd Ders Vekîli fazîletlü İsmail Efendi hazretlerinden sırasıyla mantık ve me'âni derslerini ikmâl etmek murad buyurmuş oldukları cihetle keyfiyet kendüsine ifâde olunduğundan ol vechile ba'de'l-îyd Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine azîmet eylemesi husûsunun taraf-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîden dahî efendî-i mûmâ-ileyhe ifâde buyurulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

[Tarihsiz]

M

Sahife No: 179

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 N Sene 1278 / [13 Mart 1862]

Konusu: Padişahın ders vekilinden ders almak istediğinin ders vekiline bildirildiği ve bundan dolayı büyük memnuniyet duyulduğu.

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Zât-ı şevket-simât-ı hazret-i hilâfet-penâhî ba’del-îyd ders vekîli efendi dâ‘îlerinden sırasıyla mantık ve me‘âni derslerini ikmâl etmek murâd buyurmuş oldukları cihetle kendüsine ifâde olunduğundan ol vechile ba‘de'l-îyd Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine azîmet eylemesi husûsunun taraf-ı dâ‘îyânemden dahî efendî-i mûmâ-ileyhe ifâde olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu beyân-ı âlîsiyle enmile-zîb-i ta‘zîm ve tefhîm olan tezkire-i aliyye-i âsafâneleri müfâd-ı münîfi karîn-i müdrike-i âcizî olmuş ve ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî efendî-i mûmâ-ileyh celb ile keyfiyet tefhîm olunarak li-ecli't-teşekkür taraf-ı eşref-i sâmîlerine i‘zâm kılınmışdır. Cenâb-ı hâkk velî-ni‘met-i âlem ve âlemyân olan pâdişâhımız şehriyâr-ı fârukî-unvân efendimiz hazretlerinin hemîşe-i meşhûd-ı bâsıra-i yakînimiz olan mehâsîn-i niyyât-ı feyz-gâyât-ı pâdişâhâneleri kulub-ı hayr-hâhân ve esdikâ-yı Saltanat-ı Seniyyelerini surûr-ı azîm ile mâl-â-mâl eylediği irâde-i kayd-ı delâ’il iken bu vecihle müzâkere-i ulûm-ı şerîfeye rağbet-i hümâyûnları kâffe-i mü’minîn ve muvahhidîn ile beraber şükründen âciz olduğumuz ni‘âm-ı celîle-i hilâfet-penâhîleri cümlesinden olduğundan fazla bu hizmet-i şerîfeye ders vekâlet-i acizîde bulunan ve kendüsine her vechile emniyet ve i‘timâdımız derkâr olan hoca efendi dâ‘îlerinin intihâb buyurulması hakkâki başkaca müstelzim-i iftihâr ve meserret bir ni‘met-i mahsûsa-ı cihân-ni‘met olmağın îfâ-yı teşekkür-i mehmedet husûsunda aczimi i‘tirâf ile ömrüm oldukca ubûduyyetime farz-ı ayn olan du‘â-yı bekâ-yı ömr ü ikbâl ve iclâl-i hazret-i zıllullâhî ve senâ-yı muvaffakiyet-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî vecibesine bi't- tazarru‘ ve'l-ibtihâl müdâvemet ve iştigâl kılındı ol bâbda emr ve irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 8 N. sene [12]78 / [9 Mart 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 N. sene [12]78 / [13 Mart 1862]

Sahife No: 179

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 21 N. Sene 1278 / [22 Mart 1862]

Konusu: Sultan Mahmud Han evkâfından Hırka-i Saadet'te şifa-i şerif-hânlık görevinde bulunan Hâzim Efendi'nin mevleviyet görevine tayin olması nedeniyle, şifa-i şerif-hânlık görevinin Hoca Süleyman Efendi'ye tevcihi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Vâlid-i mâcid-i hazret-i şehriyârî Firdevs-âşiyân Sultân Mahmud Hân hazretleri evkâf-ı şerîfesinden Hırka-i Sa'âdet dâ'îre-i âliyyesinde beher yevm tilâveti meşrût olup Hâzim Efendi uhdesinde bulunan şifâ-i şerîf-hânlık cihetinin efendî-i mûmâ-ileyhin mevleviyete nâ'iliyeti cihetiyle âhara ihâlesi lâzimeden bulunduğu misillü me'mûriyet ve meşgûliyet-i sâ'iresi münasebetiyle îfâ-yı vazîfe dahî edemediğine binâ'en cihet-i merkûmenin müderris-i kirâmdan Hoca Süleyman Efendi uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 N. sene [12]78 / [22 Mart 1862]

M

Sahife No: 180

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 L. Sene 1278 / [11 Nisan 1862]

Konusu: Sultan Mahmud Han evkâfından Hırka-i Saadet'te şifa-i şerif-hânlık görevinde bulunan Hâzim Efendi'nin mevleviyet görevine tayin olduğu esnada şifa-i şerif-hânlık görevinin oğluna tevcih edildiği anlaşıldığından, görevin aksatılmaması için yerine başkasının tayininin uygun görülmediği.

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Vâlid-i mâcid-i hazret-i şehriyârî Firdevs-âşiyân Sultân Mahmud Han hazret-

leri evkâf-ı şerîfesinden Hırka-i Sa'âdet dâ'îre-i âliyyesinde beher yevm tilâveti meşrût olup Hâzim Efendi uhdesinde bulunan şifâ-i şerîf hânlık cihetinin efendî-i mûmâ-ileyhin mevleviyete nâ'iliyeti cihetiyle âhara ihâlesi lâzimeden bulunduğu misillü me'mûriyet ve meşgûliyet-i sâ'iresi münasebetiyle îfâ-yı vazife dahî edemediğine binâ'en cihet-i merkûmenin müderrisîn-i kirâmdan Hoca Süleyman Efendi uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu beyân-ı âlîsiyle enmile-pîrâ-yı ibcâl olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i asıfâneleri müfâd-ı celîli karîn-i îkân-ı acizî olmuş ve icrâ-yı icâbı vâcibe-i zimmet-i dâ'iyânem bulunmuş olup ancak efendi-i mûmâ-ileyhe mevleviyet tevcîh olunduğu esnâda hasbe'l-usûl cihet-i mezkûrenin âhara ihâlesi lâzım geldiğinden selef-i âcizî efendi-i merhûmun işaretleriyle mahdûmuna tevcîh olunarak fi 19 Ca. sene [12]75 tarihiyle berât-ı âlişân verildiği kaleminden tahkîk olunmuş ve bu hâle göre cihet-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Süleyman Efendi uhdesine tevcîhi mûmâ-ileyh Hâzım mahdûmunun uhdesinden ref' olunmağa mütevakkıf bulunmuş ise de kable'l-istîzân ref'ine cesâret olunmayarak beyân-ı keyfiyete mecburiyet hâsıl olmuş olmağla keyfiyyet ma'lûm-ı âlî buyuruldukdan sonra sânih olacak emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i zıllullâhî mûcib-i celîlince haraket olunmak üzre beyân-ı hâle ictisâr kılınmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 26 N. sene [12]78 / [27 Mart 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i tâc-dârî buyurulmuşdur. Cihet-i mezkûrenin âhara tevcîhi tahkîk olunduğuna göre hizmet-i merkûmenin hayli vakitden berü mu'attal hükmünde kalması cihetiyle bu hâlden kurtarılmasıyla beraber ber-mûceb-i şart-ı vâkıf hüsn-i îfâ maksadına mebnî olduğundan ve cihet-i mezkûre her nasılsa mukaddemâ ol sûretle efendî-i mûmâ-ileyhin mahdûmu uhdesine tevcîh olunmuş bulunduğundan ref'inden sarf-ı nazarla ol bâbda tenbîhât-ı lâzimenin icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 L. sene [12]78 / [11 Nisan 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 181

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 8 L. Sene 1278 / [8 Nisan 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının İstanbulî Mehmed Efendi'ye ve Selanik kazasının Ahmed Ferid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Süleymâniye müderrislerinden İstanbulî es-Seyyid Mehmed Efendi dâ'îlerine ve Selanik kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Tâhir Bey hafîdi Mîr Ahmed Ferîd Efendi'ye hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 7 L. sene [12]78 / [7 Nisan 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 L. sene [12]78 / [8 Nisan 1862]

Sahife No: 181

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 L. Sene 1278 / [24 Nisan 1862]

Konusu: Yaz mevsiminin gelmesi nedeniyle Şeyhülislamın, sadr-ı esbak Rauf Paşa'nın Bebek'te bulunan sahilhanesini kiralayarak taşınmasına izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hamdullâhi te'âlâ eyyâm-ı sayfin hulûlü cihetiyle Boğaziçi'ne nakl mevsimi

İSAM TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

gelmiş ve ülfet ü i'tiyad mülâbesesiyle İstanbul'da kalmak müşkil görünmüş olduğuna binâ'en münâsib bir sâhilhâne taharrîsine ibtidâr olunduğu sırada Sadr-ı esbak Rauf Paşa merhûmun Bebek'de kâ'in sâhilhânesinin taraf-ı âcizî-ye îcârına sahiblerinin muvaffakiyetleri istihsâl olunmuş ise de evvel emirde ruhsat-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî sudûruna mütevakkıf olmağın ol bâbda müsâ'âde-i hazret-i şehîn-şâhî erzânî ve şeref-sudûr buyurulur ise sâhilhâne-i mezkûra nakle mübâşeret olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye mübâderet kılındı efendim.

Fi 23 L. sene [12]78 / [23 Nisan 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve sâhilhâne-i mezkûra nakl olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 L. sene [12]78 / [24 Nisan 1862]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 182

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 L. Sene 1278 / [24 Nisan 1862]

Konusu: Ahmed Nazif Efendi'nin Anadolu pâyesi tevcihi isteğine dair arzuhalinin takdim kılındığı.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Fazîletlü Ahmed Nazif Efendi hazretlerinin uhdesine Anadolu pâyesi tevcîhini müsted'î takdîm eyledüği arzuhâl leffen irsâl kılınmış olmağla bu bâbda olan re'y-i âlî-i semîhânelerinin istiş'ârı ve arzuhâl-i mezkûrün i'âdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 L. sene [12]78 / [24 Nisan 1862]

M.

Sahife No: 182

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 27 L. Sene 1278 / [27 Nisan 1862]

Konusu: Ahmed Nazif Efendi'nin Anadolu pâyesi tevcihi isteğinin, kendisinden önce hayli kıdemliler bulunduğundan uygun görülmediği.

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Fazîletlü Ahmed Nazif Efendi hazretlerinin uhdesine Anadolu pâye-i refî'i tevcîhini müsted'î takdîm eyledüği arzuhâlin leffiyle bu bâbda olan re'y-i âcizânemin istiş'ârı ve arzuhâl-i mezkûrün i'âdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî muktezâ-yı celîlinden olduğu beyân-ı âlîsi esâbi'-zîb-i ta'zîm ve tefhîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i âsafâneleri müfâd-ı münîfi karîn-i îkân-ı dâ'iyânem olmuş ve bazen bu makûle dâ'îyânın bâ-irâde-i seniyye-i mahsûsa fevkalâde terfî'i rütbesiyle taltîfi mesbûk bulunmuş ve İstanbul rütbesinde bulunan dâ'îyânın dahî pusulası leffen takdîm kılınmış olmağla bu bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile hareket olunmak lâzım geleceği beyânıyla arzuhâl-i mezkûr i'âde kılınmağın ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 26 L. sene [12]78 / [26 Nisan 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr pusula manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve sûret-i işâr-ı âlilerine nazaran müşârun-ileyhin önünde haylice eskisi olduğu anlaşılarak sâlifü'z-zikr arzuhâl bi't-tevkîf mezkûr pusula yine savb-ı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 L. sene [12]78 / [27 Nisan 1862]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 183

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Za. Sene 1278 / [30 Nisan 1862]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği görevine, uygun görüldüğü takdirde, zamanı geldiğinde İstanbul pâyelilerinden Vehbi Efendi'nin namzed edilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İstanbul pâyelülerinden fazîletlü Vehbi Efendi hazretleri şâyân-ı âtıfet-ı seniyye dâ'îyândan [ve] Saltanat-ı Seniyye'den olduğundan açılacak olan Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne ta'yîni zımmında usûlü vechile hulûl-i mevsiminde icâbı istîzân olunmak üzre müşârun-ileyhin şimdiden namzed edilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Za. sene [12]78 / [30 Nisan 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 183

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 19 Za. Sene 1278 / [18 Mayıs 1862]

Konusu: Görevlerine başlayan Rumeli ve Anadolu kadıaskerleriyle İstanbul kadısının, padişaha teşekkür için huzura çıkma isteklerinin, Çarşamba günü için uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri samâhatlü efendiler ve İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi hazerâtının li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lâmiü'n-nûr-ı hazret-i şehin-şâhiye duhûl şerefine nâ'iliyyetleri usûl-i mu'tâdeden bulunduğundan ol bâbda istîzânı şâmil olan tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhimin işbu Çarşamba günü sâ'at üç buçuk karârlarında Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsine i'zâmı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Za. sene [12]78 / [18 Mayıs 1862]

M

Sahife No: 183

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 26 Za. Sene 1278 / [25 Mayıs 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Havâss-ı Refia kazasının Niğdeli Mehmed Akif Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut kadısı Tâceddin Efendizâde'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Havâss-ı Refi'a kazâsı Hâmise-i Süleymâniye Haseki Sultân Müderrisi Niğdeli mekremetlü Mehmed Ârif Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Tâceddin Efendizâde fazîletlü dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda emr ü fermân ne vechile şeref müte'allik buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 Za. sene [12]78 / [24 Mayıs 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Za. sene [12]78 / [25 Mayıs 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 184

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Muharrem Sene 1279 / [29 Haziran 1862]

Konusu: Kendisine üçüncü koğuş tabir olunan seferli hocalığı tevcih edilen Nevşehirli Mahmud İlmi Efendi'nin vefatı üzerine, bu tür saray hocalıkları aslında önde gelen müderrisler ve huzûr-ı hümâyûn mukarrirliğinde görevlendirilen kişilere tevcih edilmesi gerektiği halde bugüne kadar bu usûle uyulmadığı görüldüğünden, münhal görevin usûle uygun olarak Gölpazari Şakir Efendi'ye tevcih edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Akdemce bâ-irâde-i seniyye uhdesine üçüncü koğuş ta'bir [olunan] seferli hocalığı tevcîh olunmuş olan müderrisînden Nevşehirli Mahmud İlmî Efendi bu kere irtihâli vukû' bulmuş ve bu makûle Sarây-ı hümâyûn hocalıkları mukaddemâ mütehayyizân-ı müderrisînden huzûr-ı hümâyûn mukarrirliğine me'mûr efendiler du'âcılarına tevcîh olunması kâ'ide-i kadîme iken bir müddetden berü bu kâ'ide halel-pezîr olarak şefâ'at ile kadîm ve hâdis müderrisînine tevcîh olunagelmiş ise de sâye-i adalet-vâye-i hazret-i şehriyârîde bu kâ'ide-i kadîmenin ihyâsiyçün müteveffâ-yı mûmâ-ileyh uhdesinden münhal olan mezkûr hocalığın mukarrirîn-i mûmâ-ileyhimden bir münâsibine tevcîhiyle taraf-ı eşref-i hazret-i tâc-dârîye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyye-i ulemâ emel ve arzu olunarak kudemâ-yı müderrisîn ve sulehâ-yı mütekâ'idînden ikinci mukarrir Gölpazarî Şâkir Efendi'nin derkâr olan ehliyet-i müsellemesine mebnî mezkûr hocalığın mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi tasvib olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 29 Z. sene [12]78 / [27 Haziran 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mezkûr hocalığın mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Muharrem sene [12]79 / [29 Haziran 1862]

Sahife No: 184

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 18 Muharrem Sene 1279 / [16 Temmuz 1862]

Konusu: Kendilerinin neşr-i ulûm ile meşgul olduklarını beyan ederek ruûs ihsânı talebinde bulunan dersiâm hocaların arzuhalinin takdim edildiği.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Ma'lûmü'l-esâmî dersi'âm hoca efendilerin neşr-i ulûm-ı âliye ile meşgûl oldukları beyânıyla bir kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn ihsân buyurulması husûsunu müsted'î hâk-pây-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhîye takdîm eyledükleri bir kıt'a arzuhâl leffen savb-ı âlîlerine irsâl kılınmış olmasıyla sûret-i istid'âya nazaran bu bâbda olan mütâla'a-i aliyyelerinin iş'ârıyla arzuhâl-i mezkûrun i'âdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân men-lehü'l-emrindir.

Fi 18 Muharrem sene [12]79 / [16 Temmuz 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubav.gov.tr

Sahife No: 185

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 Muharrem Sene 1279 / [22 Temmuz 1862]

Konusu: Ruûs tevcihlerinin belli bir usûle göre imtihanla yapıldığı, her talep edene ruûs tevcih edilmediği ve hak etmeyenlere açıktan ruûs tevcihi haksızlıklara yol açacağından, ruûs ihsânı talebinde bulunan hocaların taleplerinin uygun görülmediği.

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki;

Ma'lûmu'l-esâmî hoca efendilerin neşr-i ulûm ile meşgûl oldukları beyânıyla bir kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn ihsân buyurulması husûsunu müsted'î hâk-pây-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâneye takdîm eyledükleri bir kıt'a arzuhâlin leffiyle sûret-i istid'âya nazaran bu bâbda olan mütâla'a-i âcizânenin iş'ârıyla arzuhâl-i mezkûrun i'âdesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olduğu beyân-ı âlîsiyle resîde-i dest-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i asafâneleri müfâd-ı münîfi karîn-i ıttıla'-ı dâ'iyânem olmuş ve binâ'en aleyh bu husûs hakkında mukaddemâ cereyân eden ahvâlin hikâyesine ibtidâr olunmuşdur; şöyle ki asr-ı sâbıkda ru'ûs-ı

hümâyûn istid‘âsıyla hoca efendiler tarafından bi’d-defa‘ât Rikâb-ı hümâyûna arzuhâl takdîm olunması üzerine keyfiyet ol vakitde dahî taraf-ı dâ‘iyânemden istişâr buyuruldukda fi'l-asl hoca efendilerin ru’ûs-ı hümâyûna nâ’il olmaları imtihâna mevkûf ve imtihâna duhûl dahî ibtidâ mülâzemet tezkiresi istihsâline menût iken selefimiz merhûm zamân-ı meşîhatında derse çıkanlara iki def‘a bilâ-imtihân kırkar ru’ûs i‘tâsı vukû‘ bulduğundan ru’ûsa nâ’il olmak derse çıkmak ile hâsıl olur manasına zâhib olarak ehil nâ-ehil pek çok adam derse çıkmakda ve birkaç mâh murûrunda arzuhâl takdîmiyle ru’ûs istirhâm etmekde oldukları beyânıyla bu kapu seddolunarak kâ’ide-i kadîme ihyâ olunmak üzre mevcud olan hoca efendilerden ehliyet cihetinden ru’ûsa müstehak olanlar bi't-takhîk otuz kadar ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsıyla bundan böyle bilâ-imtihân bir ferde ru’ûs verilmeyeceği şimdiden ilân olunmak ve beyne'l-îdeynde mülâzemet imtihânı küşâd kılınmak münâsib olacağı taraf-ı âcizîden cevâben iş‘âr olundukda ol vechile icrâsına irâde-i seniyye ta‘alluk eylediğine binâ’en ders vekîli fazîletlü hoca efendi ma‘rifetiyle hafî ve celî tahkîk olunarak otuz kadar erbâb-ı istihkâka yetmiş altı Şaban’ından ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâ olunmuş ve mütehayyizân-ı ulemâdan beş nefer mümeyyiz efendiler bi'l-intihâb yetmiş yedi senesi Muharremü’l-haramında mülâzemet imtihânı küşâdıyla müsta‘idîn-i talebeden yüz bir nefere mülâzemet tezkireleri verilmişidi. Şimdi bu makûle arzuhâl takdîm edenlere bilâ-imtihân ru’ûs-ı hümâyûn ihsân buyurulduğu takdirce mülâzemete nâ’il olan müsta‘idîn-i talebenin me’yûsiyetlerini mûcib olacağından başka ru’ûs tahsîline bir kapu açılmış olarak imtihâna cesâreti olmayan bir takım talebe hâk-pây-ı hümâyûnı ta‘cîze ibtidâr edecekleri âşikâr ve bunun tafsîlâtı mûmâ-ileyh efendi dâ‘îlerinden su’âl buyurulduğu hâlde vukû‘-ı hâl etrâfıyla meydana çıkacağı derkâr bulunmuş olmağla ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile hareket olunmak üzre zikrolunan arzuhâl leffen i‘âde ve takdîm kılınmağın ol bâbda emr ü irâde hazret-i [men-lehü'l-emrindir.]

Fi 23 Muharrrem sene [12]79 / [21 Temmuz 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve sûret-i iş‘âr-ı âlîlerine nazaran zikrolunan hoca efendilere istid‘âları vechile bilâ-imtihân açıkdan ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı mülâzemetde bulunan efendilerin me’yusiyetlerini ve bir taraf-

dan kâ'ide-i mevzû'anın ihlâlini mûcib olacağı anlaşılup bu ise lâyık ve münâsib olamayacağından beyhûde tasaddî'âtın fâ'idesi olmayup ilerüde kesb-i istihkâk edince nâ'il-i ümniye olacaklarının dahî taraf-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîlerinden hüsn-i sûretle kendilerine anlatılması şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olarak mezkûr arzuhâl savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerine i'âde ve irsâl kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Muharrem sene [12]79 / [22 Temmuz 1862]

Sahife No: 186

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 Muharram Sene 1279 / [26 Temmuz 1862]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının Mehmed Dâniş Efendi'ye ve Bursa kazasının sâbık Girid Kadısı Mehmed Ali Nuri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Edirne kazâsı es-Seyyid Mehmed Dâniş Efendi dâ'îlerine ve Burusa kazâsı mehrec mevâlisinden sâbıkâ Girid Kâdîsı fazîletlü es-Seyyid Mehmed Ali Nûri Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 M. sene [12]79 / [26 Temmuz 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı me'âlî -mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Muharrem sene [12]79 / [26 Temmuz 1862]

Sahife No: 186

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 S. Sene 1279 / [30 Temmuz 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazasının Süleymaniye müderrislerinden Feyzullah Efendi'ye ve Halep kazasının Ahmed Vassaf Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Trabzon kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Çeharşenbevî mekremetlü Feyzullâh Efendi dâ'îlerine ve Halep kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Vâsıfzâde mekremetlü Ahmed Vassaf Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i tâcdârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi Gurre-i S. sene [12]79 / [29 Temmuz 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve mezkûr kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâ uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-cihân-bânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 S. sene [12]79 / [30 Temmuz 1862]

Sahife No: 187

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 S. Sene 1279 / [4 Ağustos 1862]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Erzurum Kadısı Mehmed Enis Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Şehrî İbrahim Edhem Şevki Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Erzurum

kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Filibevî Müftîzâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Enîs Efendi dâ'îlerine ve Ayıntab kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye ile Seyyid Ali ve Burusa müderrisi mekremetlü Şehrî İbrahim Edhem Şevki Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 7 S. sene [12]79 / [4 Ağustos 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı hilâfet-panâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 S. sene [12]79 / [4 Ağustos 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 187

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 21 S. Sene 1279 / [18 Ağustos 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Ahmed Edib Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mehmed Nuri Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Sofya kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Dârü'l-hadis İbrahim Paşa müderrisi Edip Paşa hafîdi mekremetlü Ahmed Edip Efendi dâ'îlerine ve Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Atiye Sultân İmâmı fazîletlü el-Hâc Hâfiz Mehmed Nûri Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i cihân-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı

celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 21 S. sene [12]79 / [18 Ağustos 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i esâbi'-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i şehriyârî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 S. sene [12]79 / [18 Ağustos 1862]

Sahife No: 188

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Ra. Sene 1279 / [30 Ağustos 1862]

Konusu: Görev süresi sona eren Rumeli Kadıaskeri Cemaleddin Efendi'nin yerine sâbık Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskeri semâhatlü Cemâleddin Efendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi gelecek Cûmâde'l-âhire gâyetinde karîn-i hitâm olacağından Rumeli Kâdîaskerliği sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Reîsü'l-ulemâ semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk ber-vech-i tekerrür teveccüh edecek ise de tevcîh ve icrâsı mutlaka irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârîye menût ve merhûn bulunmuş ve icrâsına irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh akdemce tebşîri adet hükmüne girmiş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde icâbı icrâ olunmak üzre şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri hakkında ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Ra. sene [12]79 / [29 Ağustos 1862]

Saadeddin

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri meşmûl- nigâh-ı şevket-iktinâh-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve keyfiyetin iş'âr-ı âlîleri vechile şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri şeref-sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ra. sene [12]79 / [30 Ağustos 1862]

Sahife No: 188

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 4 Ra. Sene 1279 / [30 Ağustos 1862]

Konusu: Haremeyn-i şerîfeyn mevleviyetlerinden Mekke-i mükerreme kazasının sâbık Mısır Kadısı Mehmed Tevfik Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının mevcut Şam Kadısı Filibeli Halil Efendi'ye tevcihi ile bu kadılıklara tayini hak ettikleri halde gidemeyip mazeret beyan eden sâbık Mısır Kadısı Mustafa İzzet Efendi ile sâbık Filibe Kadısı Hüseyin Refet Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Mekke-i mükerreme kerremahâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Şükrü Efendizâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Tevfik Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı yine Bilâd-ı Hamse mevâlisinden hâlâ Şâm-ı şerîf Kâdîsı Filibeli fazîletlü es-Seyyid Halil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve tarîkce bunların eskisi olup bi'n-nefs azîmetden ma'zur olan sâbıkâ Mısır Kâdîsı Mustafa Paşa hafîdi fazîletlü Mîr Mustafa İzzet Efendi ve sâbıkâ Filibe Kâdîsı Melek Paşa Hafîdi Mîr Hüseyin Rafet Efendi dâ'îlerine dahî taraf-ı eşref-i cihân-dârîye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeleri kasdıyla yine bunlara eski olmak üzre mukaddem tarih ile Mekke-i mükerreme pâyeleri tevcîhi tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Ra. [12]79 / [29 Ağustos 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri üzre kazâ ve pâyelerin mûmâ-ileyhime tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma‘âlî-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Ra. Sene 1279 / [30 Ağustos 1862]

Sahife No: 189

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Ra. Sene 1279 / [15 Eylül 1862]

Konusu: Hazret-i Hüseyin'in ceddi Arabzâde Abdurrahman Efendi'den miras kalan ve bugüne kadar muhafaza ettiği hırka-i saâdeti, diğer mübarek emanetler arasına dahil edilmesi için hediye eden İstanbul pâyelilerinden Mehmed Ataullah Efendi'ye bundan dolayı ne verilmesi gerektiğinin bildirilmesi.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Hazret-i Hüseyin radiyallahu te‘âlâ anh efendimizin ceddi Arabzâde Abdurrahman Efendi merhûmdan ırsen intikâl ile nezdinde vaz‘-ı mahfaza-i ihtirâm olan Hırka-i Sa‘âdetlerinin sâ’ir emânet-i mübâreke meyânında bulunmak niyâzıyla taraf-ı eşref-i hazret-i hilâfet-penâhîye İstanbul pâyelülerinden Arabzâde fazîletlü Mehmed Atâullah Efendi hazretleri tarafından ihdâ olunmasından dolayı kendüsine ne verilmek îcâb edeceğinin bi'l-mütâla‘a iş‘âr buyurulması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân men-lehü'l-emrindir.

Fi 20 Ra. sene [12]79 / [15 Eylül 1862]

Sahife No: 189

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 2 R. Sene 1279 / [27 Eylül 1862]

Konusu: Uzun yıllardır devletin zarara uğramasına yol açan nedenlerden biri olan evrâk-ı nakdiyyenin tamamen ortadan kaldırılmasından dolayı tarik-i ilmiyede bulunan bütün hocalar tarafından padişaha memnuniyet ve teşekkürlerini belirten umumi mazbatalar gönderildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devlet-i âliyye ve millet-i İslâmiyyenin mebde'-i sa'âdet-i hâli olan cülûs-ı meymenet-me'nûs-ı hazret-i tâc-dârî rûz-ı firûzundan berü cilveker-i sâha-i zuhûr olduğu müşâhade olunan mehâsin-niyyât-ı celîle-i hazret-i hilâfet-penâhî semerât-ı nâfi'ası cümlesinden olmak üzre bunca senelerden berü sekene-i dâr-ı Saltanat-ı Seniyyeyi ve bi's-sirâye sükkân-ı Memâlik-i Mahrûsa'yı ve dûçâr-ı enva'-ı zarar u hasar ve giriftâr-ı pençe-i muzâyaka vü ızdırâr etmiş olan evrâk-ı nakdiyyenin külliyyen ref' u ilgâsı hakkında şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hümâyûnları hakkâki Saltanat-ı Seniyye cismine tâze can ve vedî'a-i ilâhîye olan teb'a-i vezîr ü sitâna hayât-ı câvidâne bahş u îrâs etmekden nâşi bi'l-cümle bendegân u dâ'îyân yek-zibân-ı vifâk olarak ile'l-ebed zînet-bahş-ı tâc u taht ve hemişe-i her-karde-i hümâyûn-baht oldukları hâlde kâffe-i mesâlih-i seniyye ve kâtıbe-i umûr-ı cüz'iyye vü külliyyelerinde tevfikât-ı samedânîye ve imdâd-ı rûhaniyet-i hazret-i seyyidü'l-mürselîn ile dem-be-dem mesrûr u şâdumân olmaları du'â-yı lâzimü'l-ifâsı her-bâr te'diye vü tekrâr kılınmakda olarak işbu muvaffakiyet-i celîle-i cenâb-ı şehriyârînin îfâ-yı farîza-i teşekkür ve mehmedeti kâlen ve kalemen acz u intibâhlarını beyân ma'razında tarîk-i ilmiyyede bulunan sudûr-ı izâm ve İstanbul ma'zûlleri hazerâtıyla Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelüleri ve sâ'ir Mevâlî-i kirâmdan Dersa'âdet'de bulunan dâ'îyan ve Buhari ve Şifa-i şerîf hocaları efendiler du'âcıları tarafından tanzîm olunan mazbata-i umûmiye meşmûl-nigâh-ı âlî buyurulmak üzre ma'al-kusûr leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim

Fi Gurre-i R. sene [12]79 / [26 Eylül 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr

mazbata manzûr-ı âlî-cenâb-ı şehriyârî buyurulmuş ve teşekkürât-ı vâkı'a müstelzim-i mahzûziyet-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî olarak zikrolunan mazbata yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 R. sene [12]79 / [27 Eylül 1862]

Sahife No: 190

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 R. Sene 1279 / [7 Ekim 1862]

Konusu: Uzun zamandan beri kullanılmakta olan kağıt paraların tamamen tedavülden kaldırılmasından dolayı halk tarafından olduğu gibi ilmiye sınıfından da Meşihat'a sunulan teşekkür mazbataların padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i teshîlât-vâye-i hazret-i zıllullâhîde hayli zamandan berü tedâvül etmekde olan kavâim-i nakdiyyenin külliyyen tedâvülden men' ve ref'iyle nukûd-ı meskûkenin meydana çıkarılması bâbında müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-dârîden dolayı işbu ni'met-i celîleye ve muvaffakiyet-i celîle-i mülkdârînin îfâ-yı vecibe-i teşekkür ve mehmedeti emrinde bi'l-cümle bendegân ve dâ'îyan taraflarından mazbatalar takdîmiyle ibrâz-ı surûr ve şadumâni olunmakda olduğu misillü bu kere Dersa'âdet'de bulunan tarîk-i ilmiyye meşâyih-i kirâmı mütehayyizânı efendiler du'âcılarının dahî bâ-tanzîm huzûr-ı meyâmin-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâneye arz u takdîm olunmak arzusuyla savb-ı dâ'iyâneme getirmiş oldukları bir kıt'a mazbataları mücerred taraf-ı eşref-i hazret-i tâc-dârîye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyeleri kasdıyla meşmûl-nigâh-ı âlî buyurulmak içün leffen arz u takdîme ictisâr kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 10 R. sene [12]79 / [5 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan mazbata manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve te-

şekkürât-ı vâkı‘a müstelzim-i mahzûziyet-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî olarak mazbata-i merkûme yine savb-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîlerine i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 R. sene [12]79 / [7 Ekim 1862]

Sahife No: 190

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 R. Sene 1279 / [11 Ekim 1862]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının Mustafa Nazmi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Mısır-ı Kâhire kazâsı mahrec mevâlîsinin akdemi sâbıkâ İzmir Kâdîsı Ahmed Bahâeddin Efendi hafîdi fazîletlü es-Seyyid Mustafa Nazmi Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûrbuyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i [senâverî] terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 R. sene [12]79 / [10 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i esâbi‘-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve kazâ-i mezkûrun iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 R. sene [12]79 / [11 Ekim 1862]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 191

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 R. Sene 1279 / [11 Ekim 1862]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının İbrahim Rüşdü Efendi'ye ve Kürdistan kazasının Mehmed Selahaddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Beyrut kazâsı devriye mevâlisinden sâbıkâ Bosna Kâdîsı Çelebi Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid İbrahim Rüşdi Efendi dâ'îlerine ve Kürdistan kazâsı yine devriye mevâlisinden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Seferihisârî fazîletlü es-Seyyid Mehmed Selahaddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i cihân-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı münîfine mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 15 R. sene [12]79 / [10 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâ uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 R. sene [12]79 / [11 Ekim 1862]

Sahife No: 191

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 R. sene [12]79 / [11 Ekim 1862]

Konusu: İmâm-ı Sâni Abdulhalim Efendi'nin görevinden ayrılması nedeniyle, yerine uygun görülürse Abdulaziz Efendi'nin tayini.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî Abdulhalim Efendi'nin infisâli vukû'una

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
www.tuba.gov.tr

mebnî yerine Abdulaziz Efendi ta'yîn buyurulmuş olduğundan iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 R. sene [12]79 / [11 Ekim 1862]

Sahife No: 191

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 18 R. sene [12]79 / [13 Ekim 1862]

Konusu: Sadrazamın baba ve dedelerinin ilmiye sınıfından olması nedeniyle bu geleneğin devam ettirilebilmesi için sadrazamın torunlarından, ismi bildirilen kişiye İstanbul ruûsu tevcih edilerek ilmiye sınıfına dahil olmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zât-ı vâlâ-yı Sadâret-penâhînin âbâ u cedleri tarîk-i ilmiyye kibârından olduğu cihetle kendileri dahî mukaddemâ müderrisînden iken muahharan tebdîl-i tarîk ile sâye-i hame-vâye-i hazret-i şehriyârîde müntehâ-yı merâtıb-ı beşeriyye olan mesned-i vâlâ-yı Sadâret-i uzmâ ile müşerref olmuşlar ise de hanedânlarından tarîk-i ilmiyye defterinde bir zâtın bulunmasıyla ibkâ-yı nâm-ı hanedânları arzusunda bulunduklarına geçenlerde bi'l-münâsebe esnâ-yı musâhabetde îrâd ve beyân buyurmuş ve hafîdlerinden olup bu defa irsâl buyurdukları melfûf pusulada ismi mastur olan efendi bendelerine bir kıt'a İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnı ihsân buyurularak tarîk-i ilmiyyeye idhâli emelinde bulunmuş olmalarıyla ol bâbda müsa'âde-i lutf-âde-i hazret-i pâdişâhî müta'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise icâbının icrâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâveri terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 R. sene [12]79 / [12 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i cenâb-ı cihân-dârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhe zikrolunan ru'ûs-ı hümâyûnun i'tâsıyla tarîk-i ilmiyyeye

idhâli müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 R. sene [12]79 / [13 Ekim 1862]

Sahife No: 192

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 R. sene [12]79 / [13 Ekim 1862]

Konusu: Uygun görüldüğü takdirde İmâm-ı evvel Hayrullah Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İmâm-ı sani Abdulaziz Efendi'ye ibtidâ-i hâric rütbesi tevcih olunması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Hayrullah Efendi uhdesine Anadolu pâyesi ve İmâm-ı Sânî Abdulaziz Efendi uhdesine dahî ibtidâ-i hâric rütbesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 18 R. sene [12]79 / [13 Ekim 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 192

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 R. sene [12]79 / [18 Ekim 1862]

Konusu: İmâm-ı evvel Hayrullah Efendi'ye Anadolu pâyesi ve İmâm-ı sani Abdulaziz Efendi'ye ibtidâ-i hâric rütbesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî Abdulhalim Efendi'nin infisâli vukû'una mebnî yerine Abdulaziz Efendi ta'yîn buyurulmuş olduğundan iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı celîlinden olduğu beyânıyla bir kıt'a ve İmâm-ı Evvel-i haz-

ret-i şehriyârî fazîletlü Hayrullah Efendi uhdesine Anadolu pâyesi ve İmâm-ı sâni Abdulaziz Efendi uhdesine dahî ibtidâ-i hâric rütbesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunduğu ifâdesini mutazammın bir kıt'a ki mukaddem ve muahhar resîde-i dest-i ta'zîm ve tekrîm olan iki kıt'a tezkire-i aliyye-i âsafâneleri medlûl-ı vâlâları karîn-i îkân-ı âcizî olmuş ve ber-mûceb-i irâde-i seniyye-i müşârun-ileyh Hayrullah Efendi hazretleri uhdesine Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi ve mûmâ-ileyh Abdulaziz Efendi uhdesine ibtidâ-i hariç rütbesinden bir medrese tevcîh olunarak iktizâ eden fermân-ı âlişân ve ru'ûs-ı hümâyûn ile imâm-ı sâni-i cihân-bânî bulunan zevâta ber-vech-i arpalık mahsûsu olan kazâların dahî mûmâ-ileyh Abdulaziz Efendi uhdesine tevcîhiyle lâzım gelen fermân-ı âlîsi leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 22 R. sene [12]79 / [17 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlişân ve ru'ûs-ı hümâyûn manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurularak icrâ-yı iktizâsı zımmında tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 R. sene [12]79 / [18 Ekim 1862]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 193

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 R. sene [12]79 / [19 Ekim 1862]

Konusu: Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın sahilhanesinden Bâb-ı Fetvâ'ya naklinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri,

Sâye-i isâbet-vâye-i hazret-i pâdişâhîde istîcâr olunan sâhilhânede farîza-yı zimmet–i dâ'iyânem olan da'avât-ı hayriyye-i velî-ni'mete iştigâl ile sayf güzerân etmiş ve hengâm-ı şitâ tekarrubu cihetiyle Der'âliyye'ye naklin mevsimi

hulûl eylemiş olduğundan şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânem tasavvur olunmakda ise de icrasına mübâşeret-i ruhsat-ı seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf olmağla ol bâba ne vecihle emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre harakete mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 23 R. sene [12]79 / [18 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ihtirâm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile bâb-ı vâlâ-yı mezkûre nakl eylemeleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 R. sene [12]79 / [19 Ekim 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 193

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 24 R. sene [12]79 / [19 Ekim 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden görev süresi sona erecek olan Girid Kadısı Ömer Refik Efendi'nin görev süresinin, adanın durumu ve hasılatının azlığı göz önünde bulundurularak üç ay uzatılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri,

Mahrec mevleviyetlerinden Girid ceziresi Kâdîsı Tevfik Beyzâde fazîletlü Mîr Ömer Refik Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi hitâma tekarrub etmiş ve bu makûle mevleviyetde medd olunması bâ-irâde-i seniyye memnu' ise de cezîre-i mezkûrenin nezâket-i mevki'iyyesinden nâşî kıllet-i hâsılâtı ve Bağdad kazâsının bu'd-ı mesâfesi cihetleriyle memnû'iyet-i mezkûreden müstesnâ tutularak sâbıklarına medd i'tâ buyurula gelmiş olduğundan selefine ihsân buyurulduğu misillü efendi-i mûmâ-ileyhe dahî üç mâh medd inâyet ve ihsân buyurulması tasvîb olunmuş ise de ol bâbda ne vecihle emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana

göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 23 R. sene [12]79 / [18 Ekim 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhe ol mikdâr medd verilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 R. sene [12]79 / [19 Ekim 1862]

Sahife No: 194
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 12 Ca. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]
Konusu: Tevcih zamanı yaklaşan Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne liyâkat ve ehliyet sahibi Kadri Bey'in tayininin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Zamân-ı tevcîhi hulûl eden Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği içün hıdemât-ı şer'iyyede müstahdem ve liyâkat ve ehliyeti müsellem zevâtdan münâsibinin bi'l-intihâb istîzân olunması ve bu müfettişlik tevcîhâtının ba'dema i'lan olunmayup usûlü vechile icrâsı bu maddenin arz u istîzânına dâ'îr takdîm olunuan tezkire-i âcizî hâmişine muharrer irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî İstanbul ve Mekke-i mükerreme rütbelerinde olup hıdemât-ı şer'iyyede müstahdem ve liyâkat ve ehliyetleri müsellem olan dâ'îyândan intihâb olunan zevâtın bir kıt'a pusulası leffen arz u takdîm kılınmış ve diğerleri sâye-i şevket-vâye-i şâhânede bulundukları me'mûriyetleri hüsn-i idâre ile te'ayyüş etmekde olduklarından onlardan sarf-ı nazarla bilâ-me'mûriyet bulunan Kadri Beyefendi dâ'îlerinin me'mûriyeti münâsib gibi tasavvur olunmuş ise de her kangısına emr ü irâde-i kerâmet-âde-i hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise icâbı

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

icrâ olunacağı beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine mücaseret kılınmağın ol bâbda emr ü fermân harzet-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 10 Ca. sene [12]79 / [3 Kasım 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mâru'l-beyân pusula manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan müfettişliğe mûmâ-ileyh Kadri Beyefendi'nin me'mûriyeti müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî muktezâ-yı celîlinden olarak mezkûr pusula yine savb-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Ca. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]

Sahife No: 194
Arz ve İrade No: 2
İrade Tarihi: 11 Ca. sene [12]79 / [4 Kasım 1862]
Konusu: Padişahın, Sadabad Kasrı'nda vereceği yemeğe bazı ulema ve meşâyihin de katılmalarını arzu ettiğinden, yemeğe katılacak olanların tespit edilip Pazar günü Sadabad Kasrı'na gelmelerinin tenbih olunması ve yemeğe katılacakların isimlerinin bildirilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Ziyafet-i umûmiye sırasında bazı ulemâ ile meşâyihin dahî da'vet olunmaları muktezâ-yı emr ü fermân-ı lutf-beyân-ı hazret-i pâdişâhî bulunduğundan mukarrir efendiler ile sâ'ir îcâb eden ulemânın ve münâsib olan meşâyihin işbu Pazar günü Sâdâbâd Kasr-ı hümâyûnu cânib-i âlîsine i'zâmları ve yevm-i mezkûrdan evvelce da'vet olunacak zevâtın mikdârını mübeyyin bir kıt'a defterinin savb-ı âcizîye irsâl buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Ca. sene [12]79 / [4 Kasım 1862]

Emîn

Sahife No: 195

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 C. sene [12]79 / [4 Kasım 1862]

Konusu: Uygun görüldüğü takdirde İstanbul pâyelilerinden İmam-ı evvel-i esbak Nazif Beyefendi'ye Anadolu pâyesi, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Kadri Beyefendi'ye ise İstanbul pâyesi tevcih edilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî-i esbâk mütevaffa Nûri Efendizâde İstanbul pâyelülerinden fazîletlü Nazif Beyefendi hazretleriyle Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi fazîletlü Kadri Beyefendi şâyân-ı âtıfet-i seniyye dâ'îyan-ı Saltanat-ı Seniyye'den olduklarından mûmâ-ileyh Nazif Beyefendi uhdesine Anadolu ve Kadri Beyefendi'ye dahî İstanbul pâyeleri tevcîhi zımmında iktizâlarının icrâsı şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 C. sene [12]79 / [4 Kasım 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 195

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 C. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]

Konusu: İmâm-ı Sâni Abdulaziz Efendi'nin yerine münasib birinin bulunarak isminin bildirilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İmâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Abdulaziz Efendi'nin yerine bir münâsibinin taharrî etdirilmesi İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî semâhatlü Hayri Efendi hazretleri vasâtatıyla taraf-ı vâlâ-yı Meşîhat-penâhîlerine bildirilmiş ise de henüz bir cevab zuhûr etmemiş ve münâsib bir zevâtın gecikdirilmeyüp bulunması matlâb-ı âlî olduğundan icâbının sür'at-i icrâsı bu kere dahî ekîden emr ü fermân buyurulmuş olmasıyla mantûk-ı münîfi üzre matlûb-ı âlîye muvâfik sûretde İmâmet-i mezkûre içün bir münâsibinin hemân bi't-taharrî buldurularak keyfiyetin iş'ârı husûsuna himem-i âliyye-i Meşîhat-penâhîleri derkâr buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 12 C. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]

Sahife No: 195

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 13 C. sene [12]79 / [6 Kasım 1862]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsının Mehmed Emin Efendi'ye ve Kudüs-i şerîf kazasının Mehmed Ruhi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan İzmir kazâsı Daru'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi Kevakibî zâde mekremetlü Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve Kudüs-i şerîf kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Zeynelâbidin Efendizâde mekremetlü es-Seyyid Mehmed Ruhi Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 C. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 C. sene [12]79 / [6 Kasım 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 196

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 C. sene [12]79 / [6 Kasım 1862]

Konusu: Kâzım Efendi'nin sahip olduğu İzmir pâyesi'nin, Mısır valisinin ricası üzerine başkalarına emsal olmamak üzere mahrec pâyesine yükseltilmesine izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Fazîletlü Kâzım Efendi'nin hâ'iz olduğu İzmir pâye-i mücerredesinin muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec pâyesine tahvîliyle tarîka idhâli birkaç seneden berü bazı taraflardan iltimâs olunmakda ise de pâye-i mücerredenin tarîk ve silsilesi olmayup mücerred bir rütbe ve imtiyâzdan ibâret olarak mevcûd olan yirmi nefer kadar pâye-i mücerrede ashâbından her biri mahrec i'tibarı talebinde bulunduklarına mebnî bunun icrâsı usûl-i tarîk-i ilmiyyeyi ihlâl edeceği beyânıyla i'tizâr olunmakda idi ancak bundan akdem Mısır vâlîsi devletlü paşa hazretlerinin Der'aliyye'ye vurûdlarında efendî-i mûmâ-ileyhin taraflarına derkâr olan ta'alluk ve münasebetine husûs-ı mezkûrun icrâsı iltimâsına dâ'îr hengâm-ı avdetlerinde taraf-ı âcizîye vârid olan tezkireleri manzûr-ı âlî buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış ve bu madde vâli-yi müşârun-ileyhin pek mültezemi olduğu dahî bazı tarafdan şifâhen rivâyet olunmuş olmağla vâli-yi müşârun-ileyhe bir ri'âyet-i mahsûsa olarak sâ'irlere sirâyet etmemek ve âhara emsâl düşürülmemek şartıyla efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec pâyesi tevcîhine müsâ'âde-i hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî erzânî buyurulur ise icrâ-yı icâbına ibtidâr olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 12 C. sene [12]79 / [5 Kasım 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan tezkire manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve mûmâ-ileyh uhdesine iş'âr-ı âlîleri vechile mezkûr pâyeninin tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden olarak tezkire-i merkûme yine savb-ı âlîyi Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 13 C. sene [12]79 / [6 Kasım 1862]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 196

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Receb sene [12]79 / [27 Aralık 1862]

Konusu: İstanbul Kadılığının, Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Meclisi Müftüsü İlyas Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi tekarrub etmekde olan İstanbul Kâdîlığı İstanbul pâyelülerinin akdemi Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Meclisi Müftîsi fazîletlü İlyas Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend-mâh akdemce tebşîri mu'tad bulunmuş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri tasvîb olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 Receb sene [12]79 / [26 Aralık 1862]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve keyfiyetin iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i müşârun-ileyhe tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Receb sene [12]79 / [27 Aralık 1862]

Sahife No: 197

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 Receb sene [12]79 / [9 Ocak 1863]

Konusu: Huzûr Dersi mukarrirlerinden sekizinci meclis mukarriri Karinâbâdî Abdurrahman Efendi'nin vefatı üzerine yerine Amasyavî Halil Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-ı hazret-i hilâfet-penâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu].

Huzûr-ı hümâyûn ders mukarrirlerinden Sekizinci Meclis mukarriri bulunan Karinâbâdî Abdurrahman Efendi'nin bu kere vuku'-ı vefâtına mebnî yerine âhar münâsibinin ta'yîni iktizâ etmiş ve ramazan-ı şerîf dahî tekarrub eylemiş olduğundan keyfiyet ders vekîli fazîletlü hoca efendi dâ'îleri ile bi'l-müzâkere meşâhir-i dersi'âm-ı kirâmdan hüsn-i takrîr ile beyne'l-akrân kesb-i imtiyâz etmiş olan mekremetlü Amasyavî Halil Efendi dâ'îleri hizmet-i celîle-i mezkûreye ta'yîni münâsib gibi tasavvur olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 Receb sene [12]79 / [8 Ocak 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin iş'âr-ı âlîleri üzre hizmet-i celîle-i mezkûreye ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Receb sene [12]79 / [9 Ocak 1863]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 197

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 18 Receb sene [12]79 / [9 Ocak 1863]

Konusu: Reisü'l-kurra Feyzullâh Efendi'nin yazdığı hadis kitabından dolayı üç bin kuruş atiye verilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Civâr-ı Hazret-i Halid radiya'llâhu anhu Rabbü'l-vâhidde kâ'in Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiyye'den Şeyh Murad Efendi hazretleri Dergâh-ı şerîfi postnişîni ve Reisü'l-kurra Feyzullâh Efendi'nin "Ahsenü't-Tahdîs fî Ruyetü'l-Hadîs" tesmiyesiyle bu kere te'lîfine muvaffak olarak huzûr-ı feyzu'n-nüşûr-ı hazret-i hilâfet-penâhîye arz u takdîm olunmak arzusuyla taraf-ı âcizîye vermiş olduğu

bir kıt‘a risâle-i şerîfenin meşmûl-nigâh-ı âlî buyurulmak içün leffen arz u takdîmine cür’et kılındığı beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 Receb sene [12]79 / [8 Ocak 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan risâle meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhe ihsân buyurulmuş olan üç bin guruş atiye-i seniyye kendüsine verilmek üzre savb-ı âlîlerine irsâl olunmuş ve mezkûr risâle dahî tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Receb sene [12]79 / [9 Ocak 1863]

Sahife No: 198

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 Şaban sene [12]79 / [23 Ocak 1863]

Konusu: Fındıklı'da bulunan Keşfî Cafer Efendi Dergâhı postnişîni Şeyh Yusuf Efendi'nin vefatı üzerine yerine, görevin Meşihat tarafından uygun görülen birine tevcih olunması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr u ikbâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Fındıklıda kâ’in Keşfî Cafer Efendi kuddise sırruhu Dergâh-ı şerîfi postnişîni bulunan Şeyh Yusuf Efendi'nin vukû‘-ı vefâtına mebnî münhâl olan meşîhât-ı mezkûrenin uhdesine tevcîhini müsted‘î Hâfız Ahmed Efendi'nin takdîm eylediği arzuhâlin leffiyle icrâ-yı îcâbı husûsu mehd-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye-i cenâb-ı âlîsinden bâ-hükümnâme-i âliye emr ü fermân buyurmuş olup ancak bunu müteâkib kudemâ-yı meşâyih-i sûfiyeden reşâdetlü Şeyh Necâti Efendi merhûm-ı mûmâ-ileyhin üveyi mahdûmunı bi'l-istishâb nezd-i dâ‘iyâneme gelerek Meşîhât-ı mezkûrenin muhdûm-ı mûmâ-ileyhe tevcîhi istirhâmıyla hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârîye arzuhâl takdîm olunduğunı ifâde ve beyân eylediğine ve bu makûle cesîmce dergâh-ı şerîflerin meşîhatı ise bâ-irâde-i seniyye tevcîh olunmakda bulunduğuna mebnî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulacak irâde-i merhamet-âde-i hazret-i hilâfet-penâhîye terkîban icrâsı

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

tevkîf olunmuş ise de ol bâbda henüz bir gûne emr ü fermân-ı cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmadığı vechile mücerred ifâde-i hâl ile beraber istîzâna mecburiyet hâsıl olmuş olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 29 Receb sene [12]79 / [20 Ocak 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve Meşîhat-ı mezkûrenin münâsib olan ve taraf-ı âlî-i Meşîhat-penâhîden intihâb buyurulan zâta tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehîn-şâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Şaban sene [12]79 / [23 Ocak 1863]

Sahife No: 198

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Ş. sene [12]79 / [26 Ocak 1863]

Konusu: Anadolu Kadıaskeri Âmir Efendi'nin görev süresinin dolması nedeniyle yerine İmamüddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu kâdîaskeri bulunan semâhatlü Âmir Efendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi gelecek Şevvâl-i şerîfin gâyetinde karîn-i hitâm olacağından Anadolu Kâdîaskerliği Anadolu pâyelülerinin akdemi olan Zeynelâbidin Efendizâde semâhatlü es-Seyyid İmâdüddin Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh akdem tebşîri mu'tâd bulunmuş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünden icâbı icrâ olunmak üzre zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri tasavvur olunmuş ise de ol bâbda emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Ş. sene [12]79 / [26 Ocak 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri üzre zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ş. sene [12]79 / [26 Ocak 1863]

Sahife No: 199

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 Ş. sene [12]79 / [6 Şubat 1863]

Konusu: Ramazanda okutulacak olan huzur derslerinde tefsir derslerini okutacak müderrisle ilgili hazırlanan defterin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Şeref-i duhûlü takarrub eden şehr-i Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda âdet-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye’den olduğu üzre huzûr-ı lâmi‘ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ’at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âlîsinde bulunacak müderrisîn efendiler du‘âcıları ber-kânûn-ı kadîm rütbeleri iktizâsınca tertîb olunarak tanzîm olunan defteri leffen takdîm olunduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 Ş. sene [12]79 / [5 Şubat 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurılarak defter-i mezkûr tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş. sene [12]79 / [6 Şubat 1863]

Sahife No: 199

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 18 Ş. sene [12]79 / [8 Şubat 1863]

Konusu: Tevcih zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasına Girit'in özel durumu nedeniyle, daha önceki hizmet yaptığı yerlerde ahalinin hoşnutluğunu kazanan ve üstün hizmetleri görülen Mustafa Nazif Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Girid kazâsının zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş ve mevleviyet-i mezkûrenin nezâket-i mevkî'si cihetiyle müderrisînin hasbe't-tarîk eskilerine sırasıyla teklif olunmayarak içlerinden mücerreb bir dâ'îlerinin intihâbı lâzım gelmiş olduğuna ve Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden mekremetlü Mustafa Nazif Efendi erbâb-ı niyâbetden olup şimdiye kadar bi'n-niyâbe bulunduğu kazâlarda hüsn-i harakete muvaffak olarak ahalisi ile hüsn-i imtizâc ve mu'âşeret eylemiş bir dâ'îleri bulunduğuna binâ'en mevleviyet-i mezkûrenin efendi-i mûmâ-ileyh dâ'îlerine tevcîhi muvâfık-ı maslahat görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 Ş. sene [12]79 / [7 Şubat 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve mevleviyet-i mezkûrenin iş'âr-ı âlîleri üzre efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Ş. sene [12]79 / [8 Şubat 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 200

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 Ş. sene [12]79 / [8 Şubat 1863]

Konusu: İmâm-ı Sâni Abdulaziz Efendi'nin görevinden aynılması nedeniyle yerine tayin olunan Hafız Hüseyin Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî bulunan Abdulaziz Efendi'nin bundan akdem vukû‘-ı infisâline mebnî yerine bu def‘a Hâfız Hüseyin Efendi nasb ve ta‘yîn buyurulmuş ve imâmet hizmet-i celîlesiyle müşerref olan dâ‘îyanın İstanbul ru’ûs-ı hümâyûnuyla taltîfleri mu‘tad olarak efendi-i mûmâ-ileyhe dahi selefi misillü bir kıt‘a ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı lâzım gelmiş ise de icrâsı mutlaka irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye muhtâc bulunmuş olduğundan bu bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 Ş. sene [12]79 / [7 Şubat 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhe selefi misillü bir kıt‘a ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma‘âlî-unvân-ı hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Ş. sene [12]79 / [8 Şubat 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 200

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 Ş. sene [12]79 / [13 Şubat 1863]

Konusu: İmam-ı Sâni tayin olunan Hafız Hüseyin Efendi'ye selefi gibi İstanbul ruûsu ve arpalık tevcihinin uygun görüldüğü.

İmâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî nasb ve ta'yîn buyurulmuş olan mekremetlü Hâfız Hüseyin Efendi dâ'îlerine selefi misillü bir kıt'a İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu i'tâsı istîzânı bâbında takdîm olunan tezkire-i âcizî hâmişine muharrer irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîli üzre efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine selefi misillü ibtidâ-i hâric rütbesinden bir medrese tevcîh olunarak iktizâ eden ru'ûs-ı hümâyûn ile imâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî bulunan zevâta ber-vech-i arpalık-ı muhsûsu olan kazâlar dahî efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine bi't-tevcîh lâzım gelen fermân-ı âlîsi leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 23 Ş. sene [12]79 / [13 Şubat 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr ru'ûs-ı hümâyûn ve fermân-ı âlî manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve zikrolunan ru'ûs-ı hümâyûn ve fermân-ı âli iktizâsının icrâsı zımmında tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ş. sene [12]79 / [13 Şubat 1863]

Sahife No: 201

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 Ş. sene [12]79 / [19 Şubat 1863]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazasının sâbık Erzurum Kadısı Seyyid Mehmed Ali el-Hâlidî Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Lütfullah Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Maraş kazâsı mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı fazîletlü es-Seyyid Mehmed Ali

el-Hâlidi Efendi dâ'îlerine ve Ayıntab kazâsı mûsıla-i Süleymâniye ile Ferhadiye der-Burusa müderrisi Zile Müftîsi sâbık Çelebi Ahmed Necîb Efendi zâde mekremetlü Lütfullah Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 28 Ş. sene [12]79 / [18 Şubat 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ibcâl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i ma'âlî-âde-i cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 Ş. sene [12]79 / [19 Şubat 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 201

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 N. sene [12]79 / [5 Mart 1863]

Konusu: Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şeriyye azası Kırımîzâde Reşid Efendi'nin vefatı üzerine münhal olan Anadolu pâyesinin başkasına tevcih olunmaması, maaşının da iki aylığının veresesine verilip sonraki maaşlarının İstanbul rütbesinde bulunanların maaşlarına eklenmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü iclâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi rûz-ı efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iyye a'zâsından Kırîmîzâde Reşid Efendi'nin bu kere irtihâli vukû'uyla uhdesinde olan Anadolu pâyesi ile arpalık ma'âşı münhâl olmuş ve merhûm-ı müşarun-ileyh za'ifü'l-hâl olup terekesi dahî cüz'i olup evlâd u iyâlinin bir gûne medâr-ı te'ayyüşleri olmadığından bazı emsâline ihsân buyurulduğu misillü ma'âşının çend mâh veresesine medd olunması veresesi tarafından istirhâm olunmuş olmasıyla Anadolu ve İstanbul pâyelülerinin içlerinde ma'âşları hadd-ı meşrûtuna bâliğ olmamış haylice zevât

olduğundan münhal Anadolu pâyesinin akdemce verilen pâyeye mahsûsen âhara tevcîhinden sarf-ı nazar olunarak ma'âş-ı mahlûlün iki aylığı merhameten rütbesine zamm olunmak üzre veresesine medd olunup ilerüsinin sudûr-ı izâmdan ve İstanbul rütbesinden ma'âşları noksan bulunanlarının ma'âşlarına münâsibi vechile zamm u tevzî' kılınması tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 13 N. sene [12]79 / [4 Mart 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve zikrolunan pâyenün âhara tevcîhinden sarf-ı nazar olunarak ma'âş-ı mahlûlün iki aylığı merhûm-ı müşârun-ileyhin terekesine zamm olunmak üzre veresesine medd olunup ilerüsinin sudûr-ı izâmdan ve İstanbul rütbesinden ma'âşları bulunanların ma'âşlarına münâsibi vechile zamm u tevzî' kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 N. sene [12]79 / [5 Mart 1863]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 202

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 N. sene [12]79 / [9 Mart 1863]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Mehmed Emin Efendi'ye ve Maraş kazasının Ahmed Rıfat Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Filibe kazâsı mahrec mevâlisinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı Murad Efendi zâde fazîletlü Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerine ve devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye ile Gökdere der-Burusa müderrisi Re'îsü'l-küttâb Mazhar

Efendi hemşîre-zâdesi mekremetlü Ahmed Rıfat Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 N. sene [12]79 / [7 Mart 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 N. sene [12]79 / [9 Mart 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 202

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 N. sene [12]79 / [14 Mart 1863]

Konusu: İstanbul pâyelilerinden Şehrîzâde Seyyid Mehmed Esad Efendi'nin yazıp padişaha gönderdiği tefsir-i şerif için on beş bin kuruş atiyye ihsan buyurulduğu.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İstanbul pâyelülerinden Şehrîzâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Esad Efendi hazretleri cânibinden taraf-ı eşref-i hazret-i şehriyârîye ihdâ vü isrâ olunan *tefsîr-i meyâmîn-redif* karîn-i kabûl-i âli olarak efendi-i müşârun-ileyhe on beş bin guruş atiyye-i seniyye ihsân buyurulmuş olmasıyla meblağ-ı mezbûr efendi-i müşârun-ileyhe teslim buyurulmak içün savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerine irsâl kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 N. sene [12]79 / [14 Mart 1863]

Sahife No: 202

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 29 N. sene [12]79 / [20 Mart 1863]

Konusu: Nakibü'l-eşraf İlmi Efendi'nin hastalığı nedeniyle resmî bayramlaşma törenine katılamayacağını beyan etmesi üzerine vekaleten Meclis-i Vâlâ Müftüsü Tahir Efendi'nin törene katılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Nakîbü'l-eşrâf semâhatlü İlmî Efendi hazretleri çend mâhdan berü tefrîs [tifüs] illetinden nâ-mîzac olarak meşy ü harekete iktidârı olmadığı cihetle bi'z-zarûre muâyede-i hümâyûn resm-i âlîsinde bulunamayacağı kemâl-i te'essüfle bu gece bi'l-vâsıta beyân ve ifâde eylemiş ve muâyede-i hümâyûn resm-i âlîsi mansıb-ı nekâbetde bulunan zât ile bed' olunması kâ'ide-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş olmasıyla işbu îd-i şerîfde efendî-i müşârun-ileyhin ma'dûnunda bulunan sudûr-ı izâmdan siyâdeti olanlardan birinin bi'l-vekâle îfâ-yı resm eylemesi lâzım geldiğinden hâlâ Meclis-i Vâlâ Müftîsi semâhatlü Tâhir Efendi hazretlerinin vekâlete ta'yîni tasavvur olunmuş ise de gerek onların ve gerek melfûf pusulada isimleri muharrer zevâttan birinin vekâlete ta'yîni hakkında ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i seneveri terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 N. sene [12]79 / [20 Mart 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan pusula manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve müşârun-ileyh Tâhir Efendi hazretlerinin vekâlete ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî iktizâ-yı âlîsinden olarak mezkûr pusula sevâb-nümâ-yı âlîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 N. sene [12]79 / [20 Mart 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 203

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Şevval sene [12]79 / [25 Mart 1863]

Konusu: İmam-ı Sani olarak tayin olunan Rıza Efendi'ye emsali gibi bir ruus tevcih olunması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Bu kere İmâm-ı Sâni-i hazret-i pâdişâhî nasb ve ta'yîn buyurulmuş olan Rıza Efendi eslâf u emsâli misillü tarîk-i feyz-i refik-i tedrîse idhâliyle bir kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Şevval sene [12]79 / [25 Mart 1863]

Emin

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 203

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 7 Şevval sene [12]79 / [28 Mart 1863]

Konusu: İmam-ı Sani olarak tayin olunan Rıza Efendi'ye ibtida-i hâric rütbesinden bir medrese ve kendinden öncekilere tahsis olunan arpalıkların tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu kere İmâm-ı Sânî nasb u ta'yîn buyurulmuş olan Hâfız Rıza Efendi'nin eslâf ü emsâli misillü tarîk-i feyz-i refik-i tedrîse idhâliyle bir kıt'a ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i mekârim-mu'tâde-i cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı celîlinden olduğu beyân-ı âlisiyle resîde-i dest-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i seniyye-i âsafâneleri mantûk-ı münîfi karîn-i îkân-ı âcizî olmuş ve ber-mûceb-i emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i zıllullâhî efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine eslâfı misillü ibtidâ-i hâric rütbesinden bir medrese tevcîh olunarak iktizâ eden ru'ûs-ı hümâyûn ile İmâm-ı Sâni-ı hazret-i tâc-dârî bulunan zevâta ber-vech-i arpalık-ı muhsûs olan kazâlar dahî efendi-i

mûmâ-ileyh uhdesine bi't-tevcîh lâzım gelen fermân-ı âlîsi leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda irâde efendim hazretlerinindir.

Fi 6 L. sene [12]79 / [27 Mart 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iktizâsınn icrâsı zımmında mezkûr emr-i âlî tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 7 Şevval sene [12]79 / [28 Mart 1863]

Sahife No: 204

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 Za. sene [12]79 / [1 Mayıs 1863]

Konusu: Padişah tarafından, hocası Hasan Fehmi Efendi'ye fevkalade ve istisnai olarak Mekke-i mükerreme payesi ihsan olunduğundan resmi işlemlerinin yapılması.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâce-i hazret-i cihân-dârî fazîletlü Hasan Fehmi [Efendi] hazretlerine mekârim-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden fevkalâde ve müstesnâ olarak Mekke-i mükerreme pâye-i refi'i tevcîh u ihsân buyurulmuş olmağla icâbınının icrâsı müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden bulunumş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Za. sene [12]79 / [1 Mayıs 1863]

Sahife No: 204

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 28 Za. sene [12]79 / [17 Mayıs 1863]

Konusu: Padişah tarafından, hocasının oğlu Ali Haydar Efendi ile İmam-ı evvelin oğlu Mehmed Behaeddin Efendi'ye İstanbul müderrisliği ihsan olunduğundan resmi işlemlerinin yapılması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâce ve İmâm-ı Evvel-i şehriyârî fazîletlü efendiler hazerâtının mahdûmları Ali Haydar ve Mehmed Behaaddin Efendilere İstanbul müderrisliği tevcîh ve ihsân buyurulmuş oluduğundan iktizâsının îfâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i hilâfet-penâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Za. sene [12]79 / [4 Mayıs 1863]

Sahife No: 204

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 15 Za. sene [12]79 / [4 Mayıs 1863]

Konusu: Padişahın hocası Hasan Fehmi Efendi'ye fevkalade ve istisnai olarak Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâce-i hazret-i cihân-dârî fazîletlü Hasan Fehmi Efendi'ye mekârim-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhîden fevkalâde ve müstesnâ olarak Mekke-i mükerreme pâye-i refi'i tevcîh u ihsân buyurulmuş olmağla icâbının icrâsı müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden olduğu ifâdesini mutazammın zîver-i dest-i ta'zîm ve ibcâl olan bir kıt'a tezkire-i aliyye-i atûfîleri medlûl-i âlîsi karîn-i ittıla'-ı dâ'iyânem olmuş ve ber-mantûk-ı emr ü irâde-i kerâmet-âde-i cenâb-ı mülûkâne muktezâsı bi'l-icrâ lâzım gelen fermân-ı âlîsi li-ecli'l-i'tâ leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 Za. sene [12]79 / [4 Mayıs 1863]

Saadeddin

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iktizâsının icrâsı zımmında mezkûr emr-i âlî tevkîf kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Za. sene [12]79 / [4 Mayıs 1863]

Sahife No: 204

Arz ve İrade No: 4

İrade Tarihi: 18 Za. sene [12]79 / [7 Mayıs 1863]

Konusu: Görevlerine başlayan Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi, Anadolu Kadıaskeri Mehmed İmâdüddin Efendi ve İstanbul Kadısı İlyas Efendi'nin mutad olduğu üzere padişaha teşekkür için huzura çıkma isteklerinin, Pazartesi günü için uygun görüldüğü ve belirtilen günde Sâdâbâd Kasrı'na gelmelerinin kendilerine tembih olunması.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli ve Anadolu kâdîaskerleri semâhatlu efendiler ve İstanbul kâdîsı fazîletlü efendi hazarâtının beher sene nasbları akabinde li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lami‘u'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye duhûl şerefine nâ’iliyetleri usûl-i mu‘tâdeden bulunmuş ve geçenlerde Rumeli Kâdîaskerliği re’îsü'l-ulema semâhatlü Mustafa İzzet Efendi ve İstanbul Kâdîlığı İlyas Efendi ve bu kere Anadolu Kâdîaskerliği dahî Zeynelâbidin Efendi zâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed İmadüddin Efendi hazerâtına tevcîh ve ihsân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve sene-i sâbıkâda olduğu misillü üçü birlikde olarak îfâ-yı resm-i teşekkür eylemeleri münâsib görünmüş olmasıyla müşârun-ileyhim hazerâtının işbu şeref-i cihân-bânîye nâ’iliyetleri husûsuna musa‘âde-i ihsân-mu‘tâde-i hazret-i pâdişâhî şeref-sunûh ve sudûr buyurulduğu hâlde icrâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 17 Za. sene [12]79 / [6 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı

şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve müşârun-ileyhin işbu Pazartesi günü sâ'at beş karârlarında Sâdâbad Kasr-ı hümâyûnu cânib-i âlîsine i'zâmları müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Za. sene [12]79 / [7 Mayıs 1863]

Sahife No: 205

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 18 Za. sene [12]79 / [7 Mayıs 1863]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Bağdad Kadısı Emin Efendi'nin, Bağdad'ın uzak mesafede olması nedeniyle, görev süresi uzatma yasağından istisna tutularak görev süresinin üç ay uzatılmasınını uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bağdad Kâdîsı Fazîletlü Emîn Efendi dâ'îlerinin müddet-i mu'ayyenesi hitâma tekarrub etmiş ve bu'd-ı mesâfesi cihetle sâ'ir mevleviyetler hakkında bâ-irâde-i seniyye karârgîr olan memnû'iyetden müstesnâ tutularak sâbıklarına medd ihsân buyurula gelmiş olduğundan selefine ihsân buyurulduğu misillü efendi-i mûmâ-ileyhe dahî üç mâh inâyet buyurulması tensîb olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 17 Za. sene [12]79 / [6 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve mûmâ-ileyhe iş'âr-ı âlîleri üzre üç mâh medd i'tâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Za. sene [12]79 / [7 Mayıs 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 205

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 18 Za. sene [12]79 / [8 Mayıs 1863]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasının sâbık Trabzon kadısı Seyyid Mehmed Efendi'ye ve Filibe kazasının sâbık Havâssı Refia kadısı Mehmed Ali Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Burusa kazâsı mahrec mevâlisinden sâbıkâ Trabzon kâdîsı Karahisar-ı Nallı fazîletlü es-Seyyid Mehmed Efendi dâ'îlerine ve Filibe kazâsı yine mahrec mevâlisinden sâbıkâ Havâss-ı Refî'a Kâdîsı fazîletlü Mehmed Ali Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise îfâ-yı mantûk-ı âlîsine mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim

Fi 17 Za. sene [12]79 / [7 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri üzre mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 18 Za. sene [12]79 / [8 Mayıs 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 206

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 19 Za. sene [12]79 / [9 Mayıs 1863]

Konusu: Padişahın İzmir'i ziyareti esnasında İzmir ileri gelenlerinden isimleri bildirilen yedi kişiye devriye müderrisliği ihsan buyurduğu, ayrıca müderrislerden İzmir Meclis-i Kebiri İkinci Katibi Kamil Bey ile Meclis-i Tahkik İkinci Katibi Rahmi Efendi'ye yer değiştirdiği ve kendilerine Dîvân-ı hümâyûn hocalığı ihsan ettiğinden resmi işlemlerinin yapılması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

İzmir'i teşrif-i hümâyûn esnada İzmir mu'teberân-ı ahâlisinden olup leffen irsâl kılınan pusulada muharrerü'l-esâmî yedi nefer zâta devriye müderrisliği ve müderrisînden İzmir Meclis-i Kebîri İkinci Kâtibi Kâmil Bey ile Meclis-i Tahkîk İkinci Katibi Rahmi Efendi tebdîl etmiş olduklarından mûmâ-ileyhimâya dahî Dîvân-ı Hümâyûn hâceliği ihsân buyurulmuş olmağla iktizâ eden devriye ru'ûs-ı hümâyûnlarının tastîr etdirilmesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmağın ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 19 Za. sene [12]79 / [9 Mayıs 1863]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 206

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 21 Za. sene [12]79 / [11 Mayıs 1863]

Konusu: Padişah tarafından Mısır Mollası Nazif Bey'e Mekke-i mükerreme payesi ihsan edildiğinden gereken resmi işlemlerinin yapılması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Mısır mollası fazîletlü Nazif Beyefendi'ye mekârim-i seniyye-i hazret-i mülûkâneden Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân buyurulmuş olduğundan iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i merâhim-âde-i hazret-i pâdişâhî îcâb-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân [hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 21 Za. sene [12]79 / [11 Mayıs 1863]

Sahife No: 206

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 25 Za. sene [12]79c/ [15 Mayıs 1863]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Selanik kazasının Eskişehirli Mehmed Efendi'ye ve Havâss-ı Refia kazasının, hâmise rütbesindeki müderrislerden hâsılatı az olduğundan dolayı pek rağbet olmadığından, musıla-i Süleymaniye ile Mimar Kasım müderrisi Mir Mehmed Sahib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahreç mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Selanik kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Eskişehirli Mehmed Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve Havâss-ı Refî'a kazâsının hâsılatı kalîl olduğu cihetle hâmise rütbesinde bulunan müderrisîn rağbet etmediklerinden mûsıla-i Süleymâniye ile Mimar Kâsım müderrisi olup mektubculuk hizmet-i âcizîde bulunan İsmet Beyzâde Mîr Mehmed Sâhib Efendi dâ'îlerine selefi misillü tevcîhi tasavvur olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 24 Za. sene [12]79 / [14 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan Selanik kazâsının mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye ve Havâss-ı Refî'a kazâsının dahî mîr-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Za. sene [12]79c/ [15 Mayıs 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 207

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 Za. sene [12]79 / [14 Mayıs 1863]

Konusu: Mısır Mollası Nazif Beyefendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mısır mollası fazîletlü Nazif Beyefendi'ye mekârim-ı seniyye-i hazret-i mülûkâneden Mekke-i mükerreme pâyesi ihsân buyurulmuş olduğundan iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî îcâb-ı celîlinden olduğu ifâdesini mutazammın enmile-zîb-i tekrîm olan bir kıt'a tezkire-i aliyyeleri me'âl-i âlîsi karîn-i ittıla'-ı dâ'iyânem olmuş ve ber-mantuk-ı irâde-i seniyye iktizâsı bi'l-icra lâzım gelen fermân-ı âlî li-ecli'l-irsâl leffen takdîm kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olunudu efendim.

Fi 24 Za. sene [12]79 / [14 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan fermân-ı âlî manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş ve iktizâsının icrâsı zımmında mezkûr fermân-ı âlî tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Za. sene [12]79 / [14 Mayıs 1863]

Sahife No: 207

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Z. sene [12]79/ [31 Mayıs 1863]

Konusu: Padişah tarafından Pazar günü Sâdâbâd Kasrı'nda yapılacak toplantıya ulemâ ve meşâyih de davet edildiğinden, davete katılacak zevâtın isim listesinin Meşihat tarafından düzenlenerek gönderilmesi ve davetlilere toplantının gün ve saatinin bildirilmesi.

Devletlü efendim hazretleri

Mukarrir hâce efendiler ile sâ'ir îcâb eden bazı ulemâ ve münâsib olan meşâyihin dahî işbu Pazar günü Sâdâbâd Kasr-ı hümâyûnu cânib-i âlîsine i'zâmları

muktezâ-yı emr ü fermân-ı lutuf-beyân-ı hazret-i pâdişâhîden bulunduğu ve yevm-i mezkûrdan evvelce da'vet olunacak zevâtın mikdârını mübeyyin bir kıt'a defterin takdîm kılınması ifâdesini mutazammın zîver-i dest-i tekrîm olan tezkire-i aliyye-i âsafâneleri medlûl-i âlîsi karîn-i ittıla'-ı dâ'iyânem olmuş ve ber-mûceb-i irâde-i seniyye yevm-i mezkûrda sâ'at üçde da'vet olunan mukarrir hâce efendiler ile mütehayyizân-ı ulemâdan bulunan *Buhari* ve *Şifâ-i şerîf* hâceleri efendiler ve bazı meşâhir-i meşâyih-i kirâmın bir kıt'a defteri leffen takdîm kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fi 12 Z. sene [12]79 / [31 Mayıs 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri me'âl-i âlîsi ma'lûm-ı âcizânem oluduğu gibi melfûf defter dahî tevkîf kılınmış olduğundan iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhin yevm-i mezkûrda sâ'at üçde da'vet olunarak kasr-ı âlî-yi mezkûra i'zâm olunmaları husûsuna himem-i âliyye-i kerîmâneleri derkâr buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Z. sene [12]79/ [31 Mayıs 1863]

Emin

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 208

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 17 Z. sene [12]79 / [5 Haziran 1863]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Kürdistan kadısı Abdulkadir Efendi'ye ve Edirne kazasının sâbık Kudüs-i şerif kadısı Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl eylemiş olan Şâm-ı şerîf kazâsı mahrec mevâlisinden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı İzmirî Müftîzâde fazîletlü es-Seyyid Abdulkadir Efendi dâ'îlerine ve Edirne kazâsı yine mahrec mevâlisinden sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Ali Rıza Bey hafîdi fazîletlü Mîr Mehmed Sâbit Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî

müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 14 Z. sene [12]79 / [2 Haziran 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş‘âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 Z. sene [12]79 / [5 Haziran 1863]

Sahife No: 208

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 17 Z. sene [12]79 / [5 Haziran 1863]

Konusu: Şeyhülislamın bu sene yaz mevsiminde Boğaziçi'ndeki sahilhaneye taşınmayarak Bâb-ı Fetva'da kalmasını düşündüğü halde geçen yıl kiraladığı sahilhanenin boş kalması ve hastalığı nedeniyle doktorların hava değişimini tavsiye etmeleri üzerine Boğaziçi'ndeki Rauf Paşa yalısına taşınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu sene-i mübârekede Boğaziçi'ne nakilden sarf-ı nazar olunarak Bâb-ı Fetvâ'da imrâr-ı sayf olunmak ind-i âcizîde karargîr ise de geçen sene istîcâr ve ikâmet olunan Bebek'de kâ’in Rauf Paşa Yalısı'nın sâhibleri iştirâ ve istîcârına tâlib bulunmadığından boş kaldığı cihetle yine taraf-ı âcizîye îcârına talebkâr olduklarına ve dâ‘îleri dahî şu araklık nâ-mîzac olarak her ne kadar veca‘ münkati‘ olmuş ise de iktisâb-ı sıhhat ve i‘âde-i kuvvet mümkin olamadığından etibbâ tebdîl-i havâya esbâb-ı lüzûm ile teşvîk ü ikdâm etmekde bulunduklarından ol bâbda ruhsat-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulduğu hâlde istîcar ve nakle mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i âcizîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 Z. sene [12]79 / [4 Haziran 1863]

Saadeddin

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i istîzân sâhilhâne-yi mezkûru istîcâr ile nakl buyurmaları müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 17 Z. sene [12]79 / [5 Haziran 1863]

Sahife No: 209

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 Z. sene [12]79 / [14 Haziran 1863]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazasının sâbık Bosna kadısı İbrahim Sadeddin Efendi'ye ve Trablusgarb kazasının sâbık Beyrut kadısı Mehmed Hamid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Bağdad kazâsı devriye mevâlisinden sâbıkâ Bosna Kâdîsı fazîletlü İbrahim Saadeddin Efendi dâ‘îlerine ve Trablusgarb kazâsı devriye mevâlisinden sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Osman zâde fazîletlü Mehmed Hamid Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma‘âlî-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 25 Z. sene [12]79 / [13 Haziran 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş‘âr-ı âlîleri üzre mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Z. sene [12]79 / [14 Haziran 1863]

Sahife No: 209

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 Muharrem Sene 1280 / [23 Haziran 1863]

Konusu: Bosna teftişine tayin olunan Cevdet Efendi'ye padişah tarafından Anadolu sadâreti payesi tevcih olunduğundan gerekli resmi işlemlerinin yapılması.

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

Bosna teftîşine ta'yîn buyurulmuş olan semâhatlü Cevdet Efendi hazretlerine mekârim-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânîden Anadolu sadâreti pâye-i celîli tevcîh u ihsân-ı hümâyûn buyurulmuş olmağın lâzım gelen fermân-ı âlîsinin tasdîr etdirilerek i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden bulunmağın ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 6 Muharrem sene [12]80 / [23 Haziran 1863]

Sahife No: 209

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 9 Muharrem sene [12]80 / [26 Haziran 1863]

Konusu: Padişahın hocalarından ve padişah tarafından kendisine Mekke-i mükerreme payesi tevcih olunan Hasan Efendi'den münhal Bâbu's-saâde hocalığının, huzûr-ı hümâyûn mukarrirlerinden Altıncı Mukarrir Kastamonulu Mustafa Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâce-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Hasan Efendi akdemce Mekke-i mükerreme pâyesiyle taltîf buyurulmuş olduğundan uhdesinde bulunan Bâbu's-Sa'âde-i şerîfe hâceliğinin hasbe'l-usûl âhar münâsibine iktizâ eylemiş ve bu makûle Sarây-ı Hümâyûn hâcelikleri mütehayyizân-ı müderrisîn-i kirâmdan huzûr-ı hümâyûn mukarrirliğine me'mûr efendiler du'âcılarına tevcîh olunması de'b-i kadîm bulunduğundan zikrolunan hâcelik Altıncı Mukarrir Kastamonulu mekremetlü Mustafa Efendi'ye tevcîhi tasavvur olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet olundu.

Fi 8 Muharrem sene [12]80 / [25 Haziran 1863]

Saadeddin

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ihsân-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan hâceliğin iş‘âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Muharrem sene [12]80 / [26 Haziran 1863]

Sahife No: 210

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 9 Muharrem sene [12]80 / [26 Haziran 1863]

Konusu: Bosna teftişine tayin olunan Cevdet Efendi'ye Anadolu sadâreti pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bosna teftişine ta‘yîn buyurulmuş olan samâhatlü Cevdet Efendi hazretlerine mekârim-i seniyye-i hazret-i cihân-bânîden Anadolu sadâreti pâye-i celîli tevcîh u ihsân buyurulmuş olduğundan lâzım gelen fermân-ı âlîsinin tasdîr etdirilerek i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i şehriyârî iktizâ-yı âlîsinden olduğu ifâdesini mutazammın resîde-i dest-i tekrîm olan bir kıt‘a tezkire-i behiyyeleri medlûl-ı vâlâsı karîn-i ittıla‘-ı dâ‘iyânem olarak ber-mûceb-i emr ü fermân-ı hazret-i pâdişâhî efendî-i müşârun-ileyhe Anadolu kazakerliği pâyesi tevcîh u ihsân buyurulduğunı mutazammın îcâb eden fermân-ı âlîsi tasdîr etdirilerek i‘tâ olunmuş olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 8 Muharrem sene [12]80 / [25 Haziran 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-nuşûr-ı hazret-i pâdişâhî ve sûret-i hâl ma‘lûm-ı âlî buyurulmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Muharrem sene [12]80 / [26 Haziran 1863]

Sahife No: 210

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 8 Muharrem sene [12]80 / [25 Haziran 1863]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazasının sâbık Trablusgarb kadısı Yusuf Ziya Efendi'ye ve Erzurum kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mehmed Usâmeddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Bosna kazâsı Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Sivâsîzâde fazîletlü Yusuf Ziya Efendi dâ'îlerine ve Erzurum kazâsı yine devriye mevâlisinden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Abid Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Usâmeddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i şehriyârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 Muharrem sene [12]80 / [25 Haziran 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri üzre efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-unvân-ı hazret-i şehriyârî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Muharrem sene [12]80 / [25 Haziran 1863]

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 210

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 10 Safer sene [12]80 / [27 Temmuz 1863]

Konusu: Balta Limanı'nda bulunan ve Meclis-i Vâlâ tarafından bin yedi yüz kese akçeye müzayedeye çıkartılan Tahir Paşa yalısı'nın, taliplisi olmaz ve belirtilen fiyattan yukarı çıkmaz ise Şeyhülislam için satın alınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâhilhâne-i âcizînin zîk u harâb olması cihetiyle birkaç senedir kira ile yalı tedâriki tekellüf ve su'ûbetinden fütûr geldiğine mebnî bu sene İstanbul'da imrâr-ı sayfa niyet olunmuş iken hasbe'l-kader inhirâf-ı mîzâc zuhûr ile iktisâb-ı sıhhat olunamadığı yine Boğaziçi'ne nakle mecbûr ederek hamdullâhi te'âlâ âsârı dahî müşâhade olunduğundan bir yalıya muhtac olduğumuz tahakkuk etmiş ve üç sene mukaddem istîcâr etdiğimiz Balta Liman'ında kâ'in Tâhir Paşa Yalısı Meclis-i Vâlâ tarafından müzayedeye çıkarılarak bir müddetden beri nidâ olunmakda ve bin yediyüz kîse akçe raddelerinde gezmekde olup önümüzdeki pencşenbih günü karar verileceği istihbâr olunmuş ve eğer bu râddelerde kalır ise iştirâsına bi'z-zarrûre meyl ve rağbet olmuş ise de evvel-emirde bi'l-istîzân ruhsat-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî erzânî buyurulur ise yevm-i mezkûrda mahall-i müzayedeye bir adam gönderilerek tasavvur olunan mertebeyi tevacüz etmeddiği hâlde iştirâsına teşebbüs olunacağı beyânıyla terkîm-i nemîka-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 9 Safer sene [12]80 / [26 Temmuz 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan sâhilhânenin esmânı derece-i tecâvüz etmediği hâlde iştirâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 S. sene [12]80 / [27 Temmuz 1863]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 211

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 25 Safer sene [12]80 / [11 Ağustos 1863]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Babakaleli Ali Efendi'ye ve Galata kazasının Gümülcineli Ebubekir Cemaleddin Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Sofya kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Kâsım Paşa müderrisi Babakal'alı mekremetlü Ali Efendi dâ'îlerine ve Galata kazâsı yine Hâmise-i Süleymâniye ile Zal Paşa Müderrisi Gümülcineli mekremetlü Ebûbekir Celaleddin Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 S. sene [12]80 / [11 Ağustos 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile zikrolunan kazâların efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet-penâhî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 25 Safer sene [12]80 / [11 Ağustos 1863]

Sahife No: 211

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Gurre-i Ra. sene [12]80 / [16 Ağustos 1863]

Konusu: Tersâne-i Âmire Müftüsü Mekke-i mükerreme pâyelilerinden Ömer Efendi'ye Padişah tarafından İstahbul pâyesi ihsan buyurulduğundan, gerekli resmi işlemlerinin yapılması.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Tersâne-i Âmire Meclisi Müftîsi Mekke-i mükerreme pâyelülerinden fazîletlü

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Ömer Efendi'ye mekârim-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhîden İstanbul pâye-i refî'i ihsân buyurulmuş olduğundan iktizâsınının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Ra. sene [12]80 / [16 Ağustos 1863]

Sahife No: 212

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazasının Ahmed Sıddıkî Efendi'ye ve İzmir kazasının Mehmed Kamil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Trabzon kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Surûri Efendi zâde mekremetlü Ahmed Sıddıki Efendi dâ'îlerine ve İzmir kazâsı yine Süleymâniye müderrislerinden Şehremini Efendi zâde mekremetlü Mehmed Kâmil Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 Ra. sene [12]80 / [20 Ağustos 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı me'âlî-nuşûr-ı cenâb-ı şehriyârî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı adâlet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

TÜRK TARİH KURUMU ARŞİVİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 212

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kahire kazasının sâbık Ayıntab kadısı Seyyid Mahmud Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Mısır-ı Kâhire kazâsı mahrec mevâlîsinin akdemi olan bâ-i'tibâr-ı mahrec sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Ali Râtıb Beyzâde Mîr es-Seyyid Mahmud Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 5 Ra. sene [12]80 / [20 Ağustos 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı mekârim-iktinâh-ı hazret-i tâc-dârî buyurulmuş ve zikrolunan kazânın iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhe tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî iktizâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

Sahife No: 212

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

Konusu: Cemâziyelâhir ayında görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin yerine Abdullah Refet Efendi'nin tayini uygun görüldüğünden kendisine şimdiden tebliğ edilmesi.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli kâdîaskeri bulunan semâhatlü es-Seyyid Mustafa İzzet Efendi hazretle-

rinin müddet-i mu'ayyenesi gelecek Cumâdiye'l-âhire gâyetinde karîn-i hitâm olacağından Rumeli Kâdîaskerliği Rumeli pâyelülerinin akdemi bulunan İsmet Beyzâde semâhatlü Mîr es-Seyyid Abdullah Re'fet Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin çend mâh akdem tebşîri mu'tâd bulunmuş olduğından zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbı icrâ olunmak üzre zikrolunan kâdîaskerliğin şimdiden efendî-i müşârun-ileyhe tebşîri tasavvur olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 5 Ra. sene [12]80 / [20 Ağustos 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve zikrolunan kâdîaskerlik iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i müşârun-ileyhe tebşîri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ra. sene [12]80 / [21 Ağustos 1863]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 213

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 R. sene [12]80 / [20 Eylül 1863]

Konusu: Tevcih zamanı gelen Mekke-i mükerreme kazasının Bilâd-ı hamse mazullerinden sâbık Şam kadısı Ahmed Halid Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının, Bilâd-ı hamse mazullerinden sâbık Filibe kadısı Mesud Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Mekke-i mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Şeyh Yusuf Efendi zâde fazîletlü Ahmed Halid Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere nevverahullahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı yine Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Filibe Kâdîsı Konevî İmâm zâde fazîletlü Mes'ûd Efen-

di dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı muktezâ-yı celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 6 R. sene [12]80 / [20 Eylül 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri meşmûl-nigâh-ı mekârim-iktinâh-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîh olunması şeref sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 R. sene [12]80 / [20 Eylül 1863]

Sahife No: 213
Arz ve İrade No: 2
İrade Tarihi: 7 R. sene [12]80 / [21 Eylül 1863]
Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Uzuncaâbad Hasköylü Musa Efendi'ye ve Halep kazasının Mehmed Galib Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi Uzuncaâbad Hasköylü mekremetlü Musa Efendi dâ'îlerine ve Halep kazâsı Hâmise-i Süleymâniye ile Ula-yı Zekeriya Efendi müderrisi Fetvâ Emini esbak Ali Efendi zâde mekremetlü Mehmed Gâlib Efendi dâ'îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 6 R. sene [12]80 / [20 Eylül 1863]

Saadeddin

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 R. sene [12]80 / [21 Eylül 1863]

Sahife No: 214

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 R. sene [12]80 / [4 Ekim 1863]

Konusu: Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Kadri Bey'in görev süresinin dolması nedeniyle, yerine İzmir kadısı olarak görev yaptığı sırada padişahın İzmir ziyaretinde kendisine İstanbul pâyesi tevcih olunan Şehrîzâde Esad Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi fazîletlü Kadri Beyefendi hazretlerinin müddet-i mu'ayyenesi işbu Cumâdiye'l-ûlâ muntasıfında hitâma resîde olacağından teftiş me'mûriyetininin âhara tevcîhi lâzım gelmiş ve zikrolunan müfettişlik sâ'ir manâsıb-ı tarîk misillü eski ve yenisine bakılmayarak İstanbul ve Haremeyn-i Şerîfeyn rütbelerinde bulunan dâ'îyandan ve ihtiyacı olanlara tevcîh olunması mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye karârgîr olan usûlünden bulunmuş olduğuna ve yetmiş sekiz senesi hilâlinde İzmir Niyâbeti'nde bulunduğu hengâmda teşrîf-i hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî vukû'ıyla uhdesine İstanbul pâyesi tevcîh u ihsân buyurulan Şehrizâde fazîletlü Esad Efendi hazretleri kudemâ-i tarîkinden olarak ehliyet ve istihkâkı derkâr olduğundan ve zîyk-i ma'âş cihetiyle muzdaribü'l-hâl ve bî-vâye bulunduğuna binâ'en zikrolunan müfettişlik me'mûriyetinin efendî-i müşârun-ileyhe tevcîhi tensib olunmuş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 19 R. sene [12]80 / [3 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı tebcîl olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve zikrolunan teftiş me’mûriyetinin inkizâ-yı müddetinden i‘tibâren bu sene-i mübârekede dahî müşârun-ileyh Kadri Beyefendi hazretleri uhdesine ibkâ-i tevcîhi şeref-rîz-i sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-unvân-ı hazret-i cihân-dârî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Fi 20 R. sene [12]80 / [4 Ekim 1863]

Sahife No: 214

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 29 R. sene [12]80 / [13 Ekim 1863]

Konusu: Önceden mülâzemet tezkiresi almış olup, görev süreleri yedi yıla ulaşanların usûlüne uygun olarak ruûs imtihanına alınmaları usûlü ve emri gereğince sekiz kişiden oluşan bir komisyon tarafından yapılan imtihana giren yüz yirmi beş adaydan durumları yeterli görülen yetmiş kişiye ruûs tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mukaddemâ mülâzemet tezkiresine nâ’il olup müddet-i mülâzemetleri yedi seneye bâliğ olan erbâb-ı isti‘dâd haklarında bir ni‘met-i cedîde-i hazret-i pâdişâhî sebt olunmak üzre usûl-i kadîmeye tevfîkan ru’ûs-ı hümâyûn imtihânının icrâsına bi'l-istîzân emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî erzân buyurulmuş olduğuna binâ’en leffen takdîm kılınan pusulada isimleri mastûr ve mukarrer hâce efendiler ve sâ’ir meşâhir-i ulemâdan bil-intihâb mümeyyiz ta‘yîn olunan sekiz nefer zâtdan mürekkeb bir meclis teşkil olunup hasbe'l-usûl imtihâna duhûle tâlib olan zevâtın yedlerine ki mülâzemet tezkirelerinin mu‘âyene ve tahkîkiyle tahrîrine şehr-i sâbık Rebî‘u'l-evvelinin ondokuzuncu Pencşenbih günü bed’ ve mübâşeret olunarak on beş gün devam olundukdan sonra usâlüne tevâfuk edüp meclisce imtihâna kabul ve vaktinde tahrîr olunan yüz yirmi beş nefer efendiler celb ve cem‘ ile işbu Rebîü'l-âhirinin beşinci Cumartesi günü Bâb-ı Fetvâ'da dâ‘îlerine mahsûs olan dâ‘îrenin harem tarafına iskân ve ikâme olunarak meclis-i mezkûrda birer birer imtihânlarına şurû’ ve mübaderetle on beş gün zarfında hitâma resîde olmuş ve içlerinden yetmiş neferin ru’ûs-ı hümâyûna istihkâkları tebeyyün eylediği meclis-i mezkûrdan ifâde ve beyân

kılınmış olduğundan bir kıt‘a defteri tanzîm ve manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmak ve müsa‘âde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne erzânî buyurulduğu hâlde mûmâ-ileyhim du‘âcılarına ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâ olunmak üzre leffen takdîm olunmuş ve bazı selâtin-i izâm cevâmi‘-i şerîfesinde mâhiye ile talebe tedârik ederek hâcelik unvânını istihsâl eyleyüp ru’ûs-ı hümâyûna nâ’il olmak emeliyle derse çıkmış olan bir takım nâ-ehil ve mûcizînin a‘zâr-ı vâhiye serd ederek arzuhâl takdîmiyle Rikâb-ı Hümâyûn-ı şâhâneyi tasdî‘a ictisâr eylemeleri mütâla‘adan gayr-i ba‘îd bulunduğundan hakîkat-ı hâl ma‘lûm-ı âlî buyurulmak içün kable'l-vukû‘ iş‘âra ictisâr kılınmış olmağla ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 R. sene [12]80 / [13 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan pusula ve defter manzûr-ı ihsân-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile yetmiş nefer efendiye ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâ olunması müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i cihân-bânî iktizâ-yı celîlinden olarak zikrolunan pusula ve defter yine savb-ı âlîlerine i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 R. sene [12]80 / [13 Ekim 1863]

Sahife No: 216

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Ca. sene [12]80 / [18 Ekim 1863]

Konusu: Selâtin câmilerinden Sultan Bayezid Camii Cuma Vâizi Kastamonulu Seyyid Hüseyin Efendi'nin vefatı üzerine münhal görevin, açılacak imtihanda başarılı olan birine tevcih olunmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü şevket ve iclâl-i hazret-i şehîn-şâhîyi efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Selâtin-i izâm hazarâtı cevâmi-i şerîfesi meşâyihinden Sultân Bayazid Hân

Câmi‘-i şerîfi Cum‘a Vâ’izi Kastamonulu es-Seyyid Hüseyin Efendi bu kere irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiş olduğundan nizâmına tevfikan meşâyih-i mûmâ-ileyhimin icrâ-yı silsile ile açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan bir dâ‘îlerine tevcîhi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve zeyl-i mezkûr tâliblerinin ehliyetleri bilinemediğinden emsâli vechile usul-i imtihânın icrâsıyla içlerinden isbât-ı ehliyet eden dâ‘îlerine tevcîhi münâsib gibi mütâla‘a kılınmış ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 Ca. sene [12]80 / [17 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile açılacak zeylin erbâb-ı iktidârdan bir zâta tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhîden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ca. sene [12]80 / [18 Ekim 1863]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 216

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Ca. sene [12]80 / [18 Ekim 1863]

Konusu: Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının sâbık Bağdad kadısı Burusavi Şerif İbrahim Rüşdi Efendi'ye ve Maraş kazasının müderrislerden Seyyid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Devriye mevleviyetlerinden olup zamân-ı tevcîhi hulûl etmiş olan Beyrut kazâsı devriye mevâlisinden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı Burusavî fazîletlü Şerîf İbrâhim Rüşdi Efendi dâ‘îlerine ve Maraş kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye ile Molla-yı Cedid ve Burusa Müderrisi Feyzi zâde mekremetlü es-Seyyid Mehmed Abdulaziz Efendi dâ‘îlerine hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş ise de ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur

ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 Ca. sene [12]80 / [17 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ihsân-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve zikrolunan kazâların iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhimâya tevcîhi şeref-sudûr ve sunûh buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî iktazâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ca. sene [12]80 / [18 Ekim 1863]

Sahife No: 217

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 12 Ca. sene [12]80 / [25 Ekim 1863]

Konusu: Ruûs imtihanında sorulan sorular ve cevapları içeren ve ders vekili hoca tarafından hazırlanan imtihan risalesinin bastırılarak talebeye dağıtılmasının uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i me'ârif-vâye-i hazret-i şehîn-şâhîde bu kere bâ-irâde-i seniyye icrâ olunmuş olan ru'ûs-ı hümâyûn imtihânında îrâd olunan es'ile ve ecvibeyi şâmil hâlâ ders vekîli fazîletlü hoca efendi ma'rifetiyle kaleme aldırılmış olan imtihân risâlesi atf-ı nikâh-iltifat-ı cenâb-ı mülûkaneye mazhar olmak emeliyle leffen takdîm kılınmış ve karîn-i müsâ'ade-i merahim-âde-i hazret-i pâdişâhî buyurulduğu hâlde talebe-i ulûma bir yâdigâr olmak üzre tab' ve temsîline mübâderet olunması dahî tasvîb olunmuş olmağla ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 11 Ca. sene [12]80 / [24 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr

risâle manzûr-ı vekâyik-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve risâle-i mezkûrenin iş'âr-ı âlîleri vechile tab' ve temsîli şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'ârif-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı celîlinden olarak zikrolunan risâle yine savb-ı vâlâ-yı semîhânelerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Ca. sene [12]80 / [25 Ekim 1863]

Sahife No: 217

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 Ca. sene [12]80 / [27 Ekim 1863]

Konusu: Kış mevsiminin yaklaşması nedeniyle Şeyhülislamın, sahilhanesinden Bâb-ı Fetva'ya taşınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Sâye-i isâbet-vâye-i hazret-i pâdişâhîde istîcâr olunan sâhilhânede farîza-yı zimmet-i dâ'iyânem olan da'avât-ı hayriyye-i velî-ni'mete iştiğal ile eyyâm-ı sayf güzerân etmiş ve hengâm-ı şitâ tekarrübü cihetiyle Der'âliyye'ye naklin mevsimi hulûl eylemiş olduğundan şu günlerde Bâb-ı Fetvâ'ya nakl-i dâ'iyânem tasavvur olunmakda ise de icrâsına mübâşeret-i ruhsat-ı seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf olmağla ol bâbda ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre haraket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 13 Ca. sene [12]80 / [26 Ekim 1863]

Saadeddin

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve ol vecihle nakl olunmasını müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihânbânî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olmağın ol bablda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ca. sene [12]80 / [27 Ekim 1863]

[218, 219 ve 220. Sayfalar Boş]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

BEŞİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi'nin
Birinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 221

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 Z. Sene 1285 / [5 Mayıs 1869]

Konusu: Huzur dersi hocalarından ve Divân-ı Ahkâm-ı Adliye üyeliğine tayin olunan müderristen Mustafa Şevket Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne ders-i şerîfi muhâtaplarından olup bu kere karîha-i ilhâm-sarîha-i hazret-i mülk-dârîden Divân-ı Ahkâm-ı Adliye a'zâlığına icrâ-yı me'mûriyetine irâde-i lutf-âde-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan kibâr-ı müderrisînden mekremetlü Mustafa Şevket Efendi'nin emsâli misillü uhdesine bâ-i'tibâr mahrec İzmir pâyesi tevcîh u ihsân-ı hümâyûn buyurulması ve bu vechile dahî kadr u menziletinin terfî' û terakkî edilmesi şân-ı merâhim-nişân-ı âlîye muvâfik ve tabî'at-ı hâl ve maslahata muvâfik görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı şevket-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 Zilhicce sene [12]85 / [4 Mayıs 1869]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine zikrolunan pâyenin tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-âde-i hazret-i şehriyârî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Z. Sene 1285 / [5 Mayıs 1869]

Sahife No: 221

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 26 Z. Sene 1285 / [5 Mayıs 1869]

Konusu: Huzur dersi hocalarının taltif ve terfii için hazırlanıp gönderilen defterde isimleri yazılı olan hocaların rütbelerinin terfiinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tarîk-i feyz-i refîk-i ilmiyyede olup rahle-i pîrâ-yı tedrîs-i ulûm ve fünûn ederek evkât u ahyânlarını du‘â-yı temâdi-i eyyâm-ı ömr ü ikbâl ve kıvâm-ı şân u şevket-i cenâb-ı mülûkâneye mahsûr u masrûf bulunan huzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî ders-i şerîfi muhâtablarıyla bazı şâyân-ı taltîf ü tatyîb dâ‘iyânın ve sunûf-ı teb‘a-i ilmi meşmûl ü râygân buyurulan a‘taf u eltâf-ı celîle-i cenâb-ı mülk-dârîden hisse-mend-i feyz ve mefharet edilmek ümniyesiyle bir kıt‘a defteri tanzîm u takdîm kılındı. Mûmâ-ileyhin bidâ‘a-i müktesibe ve fetânet-i zâtiyelerine nazaran yekdiğerine nisbetle müstehak olabileceği râddeye kâ’ide-i tarîk üzre rütbe-i hâliyelerinin tafra vü terfî‘leriyle bu yüzden tesrîr ü tatyîb ve müdâvim-i îfâsı oldukları du‘â-yı efzâyiş-i ömr ü iclâl-i cenâb-ı hilâfet-penâhînin bir kat daha muvâzebetine teşvîk ve terğib edilmesi tensîb ü tasvîb kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 25 Z. Sene 12[85] / [4 Mayıs 1869]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı ma‘ârif-nuşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhimin rütbe-i hâliyelerinin tafra vü terfî‘ edilmesi şeref-sudûr ve sunûh buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî muktezâ-yı münîfinden olarak zikrolunan defter yine savb-ı sâmî-i Fetvâ-penâhîlerine i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Z. Sene 12[85] / [5 Mayıs 1869]

Sahife No: 222

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Receb Sene 1286 / [21 Ekim 1869]

Konusu: Bosna valisi tarafından üstün hizmetlerinden dolayı taltif edilmesi rica olunan Hersek Müftüsü Mehmed Sıdkı Efendi ile daha önce üstün hizmetleri nedeniyle taltif olunması istenen Edirne Müftüsü Abdurrahman Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Hersek Sancağı Müftîsi Mehmed Sıdkı Efendi'nin meşhûd olan hidemât ve haraket-i memdûhasından bahisle uhdesine İzmir pâye-i mücerredi tevcîhi iltimâsına dâ‘îr Bosna vilayeti valiliği tarafından meb‘us tahrîratın leffiyle icrâ-yı icâbı cânib-i sâmî-i hazret-i vekâlet-penâhîden bâ-tezkire beyân ve iş‘âr buyurulmuş ve mûmâ-ileyhin fi'l-hakîka beyân olunan mesâ’i-i meşkûresi oranın nezâket ve ehemmiyetine nazaran taltîf ve tesrîrini câlib olduğu misillü geçenlerde teşekkür eden Edirne vilâyeti Müftîsi Abdurrahman Efendi'nin dahî vilâyet-i sâ’ire müftîleri gibi İzmir pâye-i mücerredi i‘tâsıyla tenvîr-i kadr u meziyeti şân-ı mekârim-nişân-ı âlîye muvâfık görünür ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı lutf-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 14 Receb sene [12]86 / [20 Ekim 1869]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimânın uhdelerine pâye-i mezkûrun tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Receb sene [12]86 / [21 Ekim 1869]

Sahife No: 222

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 16 Ş. sene [12]86/ [20 Kasım 1869]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Beher sene-i mübâreke şehr-i Ramazânü'l-mübârekinde de’b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre ber-mu‘tâd huzûr-ı feyz-mevfûr-ı hazret-i mülûkânede kırâ’at buyurula gelen tefsîr-i şerîf derslerinde işbu sene hazır bulunacak müderrisîn-i dâ‘îyanın alâ-merâtibihim isimlerini mübeyyin tanzîm edilen defter leffen meşmûl-nigâh-ı ihsân-iktinâh-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî buyurulmak üzre leffen takdîm kılındığı beyânıyla terkîmi tezkire-i âcizîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 15 Şaban sene [12]86 / [20 Kasım 1869]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle zikrolunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurularak defter-i mezkûr tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Ş. sene [12]86/ [20 Kasım 1869]

Sahife No: 223

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 17 N. sene [12]86 / [21 Aralık 1869]

Konusu: Medreselerde görevli hocaların rütbelerinin terfii zamanı geldiğinden, ekli pusulada isimleri yazılı olan zevâtın, karşılarında yazılı bulunan rütbelere terfiine izin verildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı zînet-bahşâ-yı umûr-ı cihân tekaddese zâtuhu ani'ş-şebîhi ve'n-noksân irâdetgâh-ı meşiyyet-i ezeliyyesinde yed-i kudret-i subhâniyesiyle nesc ü i‘mâl ve kalem-i hükm-i rakam-ı kuvvet ve azametiyle neste‘izubi'llâh "*innâ ce‘alnake halîfeten fi'l-arz*" âyet-i kerîmesini girîbân-ı adâlet-unvânına zî-bâyiş-i ibcâl buyurmuş olduğu hil'at-ı fahire-i hilâfet-i kübrânın dûş-ı sa‘âdet-pûş-ı şehriyârîlerini tezyîn buyurduğu rûz-ı fîrûz ki ber- fehvâ-yı nazm-ı celîl "*yevmeizin yefrahu'l-mü'minune bi-nasrillah*" bütün etbâ‘-ı sadâkat ittibâ‘-ı Saltanat-ı Seniyyeleri içün mebde'-i husûl-i sa‘âdet ve refâhdır çünki zât-ı akdes-i cenâb-ı şehriyârîleri hasâ'il-i melekiyye ve beşeriyyenin aksâ-yı kemâlât ve derecâtını câmi‘ ve min-kıbeli'r-rahmân tenvîr-i basâ'ir-i âlemyan içün yaratılmış bir nûr-ı mahz u mücessem ve lâmi‘dir ki şûle-i lutf u adâleti ziyâ-fiken-i aktâr-ı cihân ve lem‘a-i adl u re'feti hire-sâz-ı çeşm-i hurşîd-i tâbândır ve efkâr-ı merâhim-şi‘âr-ı hüsrevanîleri re‘âyâ vü berâyânın ikmâl-i vesâ'il-i huzûr ve ârâmişlerine munhasır ve ma‘tûfdur ve nuhbe-i âmâl-ı hayr-iştimâl-i cenâb-ı mülûkâneleri husûl-i kâmurâni ve sa‘âdet-i hâl-i tebe‘a ve zîr ü sitâniye masrûf bulunduğundan asr-ı ma‘ârif-hasr-ı pâdişâhîleri gıpta-fermâ-yı cihandır, binâ-berîn âb u zülâl-i re'fet ve âtıfet-i şehîn-şâhî ve sehâb-ı feyz- nisâb-ı kerâmet-i şehriyârîleriyle yetişmiş ve sukâta-çîn-i nimet-i nâ-mütenâhileriyle perverde olmuş dâ‘îyân-ı sadâkat-nişânlarından bazılarının hasbe't-tarîk taltîfi ve bazılarının dahî beyne'l-akrân mâ-bihi't-temyîz olan fetânet ü liyâkatleri mülâbesesiyle mükâfât-ı seniyye ve a‘tâf-ı celîle-i cihân-bânîlerine mazhariyetleri zamanı gelmiş olduğundan terfî‘-i ruteb-i hâliyeleriyle taltîf ü ikdâr ve bu yüzden dahi müdâvim-i ifâsı oldukları da‘avât-ı hayriyye-i cenâb-ı zıllu'llâhîlerine bir kat daha müvâzebet ve evkât u ahyânlarında tezyîd-i şükrâniyetle imrâr edilmesi mütevârî-i hâtır-ı dâ‘iyânem olmuş ve ol bâbda tanzîm kılınan bir kıt‘a defteri leffen takdîm kılınmış olmağla müşar ve mûmâ-ileyhimin habîb-i âmal ve makâsıdı nakdîne-i lutf u inâyet-i hazret-i kîtî-sitânileriyle mâlâ-mâl ve meşmûl-i nazar-ı merhamet-eser-i tâc-dârî ve icrâ-yı iktizâsı mukârîn-i irâde-i lutf-âde-i hazret-i mülk-dârîleriyle âlü'l-âl buyurulduğu hâlde şeref-sunûh ve sudûr buyurulacak emr u fermûde-i

merâhim alûde-i cenâb-ı şehriyârîlerinin sür'at-i tenfiz ve icrâsı akdem-i farîza-i ubûdiyetden bulunduğu beyânıyla tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 16 N. sene [12]86 / [20 Aralık 1869]

Hasan Fehmi

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle mezkûr pusula manzûr-ı ma'ârif-mevfûr-ı hazret-i cihân-dârî buyurulmuş ve zikrolunan pusulada muharrer esâmîsi bâlâlarında işâret olunan pâyelerin tevcîhi müte'allik ve şeref sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı münîfinden olarak maru'z-zikr pusula yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 17 N. sene [12]86 / [21 Aralık 1869]

Sahife No: 224

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Za. Sene 1288 / [6 Şubat 1870]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Kudis-i şerif kadısı Mehmed Ruhi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ahmed Arif Efendi'ye, İzmir kazasının Seyyid Halil Hilmi Efendi'ye, Galata kazasının Ali Rıza Efendi'ye, Halep kazasının İmâm-ı sâni-i esbak Mehmed Sıddıkî Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Sofya kazasının Ankaravi Mustafa Efendi'ye, Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Trabzon kasasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Sofya kazasının Ankaravî Mustafa Asım Efendi'ye, Bağdad kazasının Erzurum Kadısı Mehmad Usâmeddin Efendi'ye, Edirne kazasının Edirne müderrislerinden Eyyübî Hüseyin Hüsnü Efendi'ye, Kengırı kazasının Amasyavî Mehmed Sadık Efendi'ye, Ayıntab kazasının Abdussamed İsmet Efendi'ye, Maraş kazasının Hüseyin Raşid Efendi'ye, Ruscuk kazasının İstanbulî Mehmed Işkî Efendi'ye ve Sivas kazasının Oltulu Mahmud Mesud Efendi'ye tevcihi ile Evkâf-ı Hümâyûn Teftiş Meclisi'ne üye olarak tayin olunan Batumlu Mehmed Emin Efendi'ye İzmir pâyesi, Edirne müderrislerinden Ürgüp Müftüsü Ahmed Tahir Efendi ile Bağdad esbak müftüsü Mehmed Cemal Efendi'ye yaptıkları ilmi çalışmalardan dolayı İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne ve Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar ve İzmir ve Galata ve Halebü'ş-şehbâ ve Trabzon ve Sofya ve

Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Bağdad ve Edirne ve Kangırı ve Ayıntab ve Maraş ve Ruscuk ve Sivas kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrub eylemiş ve zikrolunan Edirne kazâsı sâbıkâ Kudüs-i şerîf kadısı Zeynelabidin Efendizâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Ruhi Efendi'ye ve Yenişehir-i Fenar kazâsı Refik Efendi dâmadı Süleymâniye müderrislerinden Ahmed Ârif Efendi'ye ve İzmir kazâsı kezâlik Süleymâniye müderrislerinden Karaağaç-ı Yalvac es-Seyyid Halil Hilmi Efendi'ye ve Galata kazâsı kezâlik Süleymâniye müderrislerinden Mekteb-i İ'dâdi-i şâhâne Arabi hocası olup huzûr-ı hümâyûn birinci ders-i şerîfi muhatablarından Ali Rıza Efendi'ye ve Halebü'ş-şehbâ kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İmâm-ı sâni-i esbak Emîn Efendizâde Mehmed Sıddıki Efendi'ye ve Trabzon kazâsı kezâlik Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kevâkibi zâde Said Efendi zâde Mehmed Atâullah Efendi'ye ve Sofya kazâsı kezâlik Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Ankaravî Mustafa Âsım Efendi'ye ve Bağdad kazâsı Erzurum Kâdîsı Âbid Efendizâde fazîletlü Mehmed Usâmeddin Efendi'ye hasbe't-tarîk teveccüh etmiş ve Edirne kazâsı Edirne müderrislerinin kudemâsından Eyyübî Hüseyin Hüsni Efendi'ye ve Kangırı kazâsı mûsula-i Süleymâniye ile Edirne müderrisi Amasyavî Mehmed Sâdık Efendi'ye ve Ayıntab kazâsı mûsıla-i Süleymâniye ile Burusa müderrisi Abdussamed İsmet Efendi'ye ve Maraş kazâsı Hareket-i Altmışlı ile Edirne Müderrisi es-Seyyid Hüseyin Râşid Efendi'ye ve Ruscuk kazâsı Mûsıla-ı Süleymâniye ile Burusa Müderrisi İstanbulî Şeyh zâde es-Seyyid Mehmed Işkî Efendi'ye ve Sivas kazâsı kezâlik Mûsıla-ı Süleymâniye ile Burusa müderrisi Oltılı Mahmud Mesud Efendi'ye kıdem ve liyâkatları cihetiyle tevcîh ve i'tâ kılınması tasavvur olunmuş ve akdemce bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî Evkâf-ı Hümâyûn Teftiş Meclisi'ne a'zâ ta'yîn kılınan huzûr-ı hümâyûn dördüncü meclis muhatablarından ve Hareket-i Altmışlı müderrislerinden Batumlu Mehmed Emîn Efendi şâyân-ı âtıfet bulunduğundan emsâli misillü muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre uhdesine İzmir pâyesi ve Edirne müderrislerinden Haraket-i Altmışlı râddesinde bulunan hâlâ Ürgüp Müftîsi el-Hâc Ahmed Tâhir Efendi neşr-i ulûm-ı âliye ile me'lûf ve evkât ve ahyânı ed'iye-i hayriyye-i hazret-i mülk-dârîye masrûf bulunduğu gibi Bağdad Müftîsi esbak Abdulgani Efendi zâde Mehmed Cemal Efendi'nin dahî ilm ü fazlından ve hidemât ve mesâ'i-i meşkûresinden bahisle tarîkince taltîfi vukû' bulan inhâ üzerine cenâb-ı sâmî-i vekâlet-penâhîden bâ-tezkire beyân u iş'âr olunmuş olduğundan mûmâ-ileyhimânın dahi muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre uhdelerine İzmir pâye-i mücerredi tevcîh ve i'tâsıyla taltîf ve huzur-ı hümâyûn yedinci ders-i şerîfi mukarriri olup sâye-i lutf-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde Dîvân-ı Temyîz a'zâlığıyla

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

berâber Bilâd-ı Hamse pâyesine nâ'il olan Şumnulı fazîletlü Ahmed Efendi'nin uhdesinden açılan mukarrirlik üçüncü ders muhatablarından liyâkat ve ehliyeti derkâr olan Trabzonî Hasan Efendi'ye ve Sarây-ı Hümâyûn Birinci Koğuşu hâceliğinin dahî sekizinci ders-i şerîf mukarriri Kangırılı Abdulkerim Davud Efendi'ye tevcîh ve i'tâ buyurulması tensîb olunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı lutf-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mubaderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 4 Zilkade sene [12]86 / [5 Şubat 1870]

Hasan Fehmi

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tevkîr olan işbu tezkir

liyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevhûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûru'z-zikr kazâ ve pâyelerin ve mukarrirlik ve hâcelik tevcîh ve i'tâsı şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı ihsân-beyân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Za. sene [12]86 / [6 Şubat 1870]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 225

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 Za. sene [12]86 / [25 Şubat 1870]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mehmed Âmir Efendi'nin yerine sâbık Rumeli Kadıaskeri Mustafa İzzet Efendi'nin torununun tayini uygun görüldüğünden kendisine tebliğ olunması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli kâdîaskeri semâhatlü Mehmed Âmir Efendi hazretlerinin müddet-i örfiyyesi gelecek Zi'l-hicce-i şerîfesi gâyetinde hitâma resîde olacağından kâdîaskerlik-i mezkûr sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Re'isü'l-ulemâ semâhatlü Mustafa İzzet Efendi hafîdlerine teveccüh eylemiş ve bu makûle manâsıb-ı celîlenin bir iki ay evvel tebşîri âdet hükmüne girmiş olduğundan zamân-ı tevcîhi hulûlünde îcâbına bakılmak üzre kâdîaskerlik-i mezkûrun şimdiden efendi-i

müşârun-ileyhe tebşîri muvâfık-ı hâl ve maslahat bulunmuş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı merhamet-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr kılındı efendim.

Fi 23 Za. sene [12]86 / [24 Şubat 1870]

Hasan Fehmi

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri üzre kâdîasker-lik-i mezkûrun şimdiden efendi-i müşârun-ileyhe tebşîri şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Za. sene [12]86 / [25 Şubat 1870]

Sahife No: 225

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 8 Ra. Sene 1287 / [7 Haziran 1870]

Konusu: Mekke-i mükerreme Kadısı Ömer Fevzi Efendi'nin vefatı nedeniyle yerine sâbık Şam kadısı Mehmed Said Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk-ı kadîr, tekaddese zâtihî ani't-teşbîh ve tasvîr, ömr ü ikbâl ve şevket ü şân ve iclâl-i şâhâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu] Mekke-i mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire Kâdîsı Ömer Fevzi Efendi güzerân iden şehr-i Muharremü'l-harâmın on beşinci günü libâs-ı hayât-ı müsteârı tebdîl-i câme-i bekâ eylemiş olduğundan kezâlik belde-i müşârun-ileyhâ hasbe't-tarîk sâbıkâ Şâm-ı şerîf Kâdîsı Kastamonulu Ömer Efendi zâde fazîletlü Mehmed Said Efendi'ye teveccüh eylemiş ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı merhamet-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 7 Ra. sene [12]87 / [7 Haziran 1870]

Hasan Fehmi

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan kazânın iş‘âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Ra. sene [12]87 / [7 Haziran 1870]

Sahife No: 226

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 Ra. Sene 1288 / [21 Mayıs 1871]

Konusu: Mülâzemet ve ruûs imtihanları belli bir usûl ve nizam çerçevesinde yedi senede bir Sultan Bayezid Medresesi'nde hocalardan oluşturulan bir komisyon tarafından yapılmakta ise de bunun istisnaları olduğu, bu nedenle Yemen taraflarında bulunan İhtiyat Birinci, İkinci ve Üçüncü alayları müftülerine istisnai olarak İstanbul müderrisliği tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Yedi senede bir kere Sultân Bâyezid Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân hazretleri Medrese-i şerîfinde esâtize-i kirâmdan mürekkeb bir meclis-i ilmiyye akdiyle mülâzemet imtihânı küşâd olunup talebe-i ulûmun müntehîlerinden vaz‘ olunan şurût ve usûle tevfikan imtihâna kabul olunanları liyâkat ve ehliyetlerine göre İstanbul müderrisliği imtihânı açıldığı hâlde dâhil olmak üzre yedlerine mülâzemet tezkireleri i‘tâ olunmak eğerçi kâ’ide-i kadîme iktizâsından ise de gerek mülâzemet imtihânında ve gerek ru’ûs imtihânında Hazînece birkaç yüz kîse masraflar olunarak hayli külfetler edilmekde olduğu ve bununla beraber yedlerinde mülâzemeti olmayan ve bidâ‘a-i ilmiyyeleri gereği gibi tebeyyün itmeyen dâ‘îyândan bazısı selâtin-i izâm cevâmi‘-i şerîfesinde tedrîs-i ulûm itmekde bulunduğu sırada her nasılsa vukû‘ bulan istirhâmlarına mebnî mukaddemleri ru’ûs-ı hümâyûna nâ’il olmalarından nâşi İstanbul ru’ûsu emelinde bulunanlar savb-ı maksûda derse çıkılmağı sebeb-i müstakil zannıyla beher sene derse çıkan zevât eğerçi ashâb-ı liyâkat ve iktidârdan iseler de teksîr-i aded mülâbesesiyle maksûd-ı aslî olan ehliyet mâddesi tefrîk

ve temyîz olunamaz derecesine varmış olduğundan hem şu imtihânlar içün olunacak masârifât-ı zarûriyyenin ber-taraf edilmesi ve hem de derse çıkmak emelinde bulunan hâce efendilerin tedrîsleri keyfiyetini câmi‘ olacak bir kâ’idenin mevki-i icrâya getirülmesi cây-gîr-i zamîr-i dâ‘iyânem bulunduğundan lede's-su’âl beher sene Receb-i şerîfinde üstâze-yi kirâmdan bir meclis-i ilmiyye teşkil etdirilerek yevm-i mahsûsunda imtihân küşâd edilmiş ve selâtin-i izâm cevâmi‘-i şerîfesinde tedrîs-i ulûm emelinde bulunanlar bilâ-imtihân derse çıkmaları ve mülâzemet ve ru’ûs-ı hümâyûn imtihânları makâmına kâ’im olmak ve irâ’e edilen derslerden bi'l-imtihân tahdîd ve ta‘yîn olunan derece nisbetinde ehliyet ve liyâkatları tebeyyün idenlere cevâmi-i ma‘lûmede derse çıkmak üzre meclis-i mezkûrda yedlerine şehâdet-nâme i‘tâ olunması husûsı kâ’ide ve usûl ittihaz olunarak sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i mülûkânede bu usûlün güzerân iden seksen beş senesi Receb-i şerîfinden şimdiye kadar icrâ olunmuş olmasıyla ber-minvâl-i muharrer imtihân küşâdıyla Hazînece vukû‘ bulacak masraf ve tekellüfden vâreste olunmuş ve hem de derse çıkacak hâce efendilerin böyle bir kâ’ide ve râbıta-yı haseneye alınmasından dolayı matlûb olan fark ve temyîz kaziyyesi suhûletle hâsıl olmuş olduğuna ve bi'l-istîzân müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî mûcebince alay müftîlükleri hakkında ittihâz kılınan karâra tevfikan Yemen cânibinde bulunan İhtiyat Birinci ve İkinci ve Üçüncü alaylarına lede'l-imtihân izhâr-ı haysiyyet-i ilmiyye iderek müftî ta‘yîn kılınmış olan üç nefer hâce efendilere İstanbul müderrisliği tevcîhi cânib-i vâlâ-yı Seraskerîden bâ-tezkire beyân ve iş‘âr olunmuş idüğine mebnî seksen yedi senesine mahsûben bâ-şehâdedet-nâme tedrîse ruhsat verilen hâce efendiler ilerüde tesrîr edilmek üzre şimdilik tevkîf ile yalnız müftî-i mûmâ-ileyhimin ve seksen beş ve seksen altı senelerinde ber-mûceb-i usûl-i müttehize rahle-nişîn-i tedrîs-i ulûm u edeb ve mekârim-i eltâf-ı pâdişâhî şân-ı ihsân-ı nişânına muvâfik ve de’b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye-i ebediyyü'd-devâm-ı mülûkâneye mutâbık olacak sûretde mecmû‘a-i sadr-ı ma‘ârifleri cevâhir-i zevâhir-i ilm u fazl ile müzehheb bulunan aceze-i dâ‘iyân ile akdemleri lede'l-imtihân mülâzemete nâ’il olup hâlâ tedrîs-ârâ-yı ilm ve ma‘rifet olan hâce efendilerin ve bazı liyâkat ve kıdem ve şâyân-ı eltâf-ı ni‘am olan zâdegân-ı ilmiyyenin ke’se-i âmâl ü ümniyyeleri zülâl-i lutf u merhamet-i seniyye-i cenâb-ı cihân-dârî ile leb-rîz-i mesârr u iftihâr olmak üzre tanzîm kılınan defteri takdîm kılındı. Meşmûl-i nazar-ı merhamet-eser-i cenâb-ı hilâfet-penâhî buyurularak İstanbul müderrisliği i‘tâ olunmak üzre icrâ-yı iktizâsı makarr-ı seniyye-i irâde-i lutf-âde-i cenâb-ı pâdişâhî buyurulduğu şeref-sudûr buyurulacak emr ü fermûde-i merhamet-alûde-i hazret-i kîtî-sitânînin sürat-i

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

tenfîz ve icrâsı akdem-i farîza-ı ubûdiyyetden bulunduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâveriye ibtidâr kılındı efendim.

Fi Gurre-i Ra. sene [12]88 / [21 Mayıs 1871]

Hasan Fehmi

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-ârâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle mezkûr defter manzûr-ı ma'ârif-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendî-i mûmâ-ileyhim uhdelerine İstanbul müderrisliği tevcîh ve i'tâ olunması inâyet-efzâ-yı sunûh u sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-dârî muktezâ-yı celîlinden olarak zikrolunan defter yine savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ra. sene [12]88 / [21 Mayıs 1871]

[228, 229 ve 230. Sayfalar Boş]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

ALTINCI BÖLÜM

Şeyhülislam Ahmed Muhtar Beyefendi'nin
Birinci Meşihati Arzları ve
Sultan Abdülaziz'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 231

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Receb [12]88 / [22 Eylül 1871]

Konusu: Görevinden ayrılan İmam-ı sânı Hacı Sadık Efendi'ye arpalık bedeli olarak bin sekiz yüz on üç buçuk kuruş maaş tahsisinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Hacı Sâdık Efendi hizmetinden aff buyurulmuş olduğundan dolayı tarîkce bin beş yüz-iki bin guruş ma'âşla kayırılması muktezâ-yı irâde-i seniyyeden bulunduğundan îfâ-yı muktezâsı hakkında resîde-i dest-i tekrîm olan tezkire-i vâlâ-yı atûfileri ma'âlî ma'lûm-ı âcizânem olmuş ve ber-mûceb-i irâde-i ihsân-âde-i hazret-i pâdişâhî efendi-i mûmâ-ileyhe arpalık bedeli olarak bin sekiz yüz otuz üç buçuk guruş işbu bin iki yüz seksen yedi senesi Eylülü ibtidâsından i'tibâren tahsîs kılınmış olduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu ol bâbda irâde efendimindir

Fi 6 Receb sene [12]88 / [21 Eylül 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i

mûmâ-ileyhe zikrolunan bin sekiz yüz bu kadar guruş sene-i merkûme Eylülü ibtidâsından i‘tibâren tahsîs ve şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 Receb sene [12]88 / [22 Eylül 1871]

Sahife No: 231

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 13 Receb [12]88 / [27 Eylül 1871]

Konusu: Huzur dersi hocalarından Birinci Ders Mukarriri Ali Efendi hacca gittiğinden, yerine Divriğili Ahmed İzzet Efendi'nin vekalet etmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Huzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı şâhâne Birinci Ders-i şerîfi Mukarriri bulunan fazîletlü Ali Efendi'nin işbu sene-i mübârekede îfâ-yı farîza-yı hâcc-ı şerîf etmek üzre bu kere Hicâz-ı ma‘firet-tırâza azîmeti musammem bulunduğuna ve zikrolunan mukarrirlik icrâ-yı vekâletine efendi-i mûmâ-ileyhin ikinci muhatablarından Divriğili mekremetlü Ahmed İzzet Efendi'nin liyâkat ve ehliyet-i kâfiyesine mebnî nasb ve ta‘yîni tensib ve tasvib kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı lutf u ihsân-ı cenâb-ı pâdişâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu ol bâbda irâde efendimindir.

Fi 12 Receb sene [12]88 / [27 Eylül 1871]

Muhtar

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan mukarrirlik icrâ-yı vekâletine efendi-i mûmâ-ileyhin nasb u ta‘yîni şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i ma‘âlî-âde-i cenâb-ı şâhâne îcâb-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Receb sene [12]88 / [27 Eylül 1871]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 232

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 Receb [12]88 / [12 Ekim 1871]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının sâbık Havâss-ı Refia kadısı Seyyid Mehmed Kerameddin Efendi'ye, Filibe kazasının İçelli Mehmed Rüşdi Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Trablusgarb kazasının sâbık Ayıntab kadısı Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi'ye, Beyrut kazasının sâbık Beyrut kadısı Mehmed Said Efendi'ye ve Kürdistan kazasının sâbık Kürdistan kadısı Seyyid Mehmed Sabit Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf ve Filibe ve mahrec mevleviyetlerinden Havâss-ı refî'a ve Bilâd-i devriyye'den Trablusgarb ve Beyrut ve Kürdistan kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrüb etmiş ve zikrolunan Şâm-ı şerîf kazâsı sâbıkâ Havâss-ı refî'a Kâdîsı Niğdevî fazîletlü Mehmed Ârif Efendi'ye ve Filibe kazâsı sâbıkâ yine Havâss-ı ref'a Kâdîsı Dürrizâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Kerâmeddin Efendi'ye ve Havâss-ı Refî'a kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İç'illi mekremetlü Mehmed Rüşdi Efendi'ye ve Trablusgarb kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı şehrî fazîletlü es-Seyyid Mehmed Saadeddin Efendi'ye ve Beyrut kazâsı sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Halim zâde fazîletlü Mehmed Said Efendi ve Kürdistan kazâsı sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Maraş Nakîbi sabık fazîletlü es-Seyyid Mehmed Sâbit Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîhi tensib kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı merhamet-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 25 Receb sene [12]88 / [10 Ekim 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve zikrolunan mevleviyetlerin iş'âr-ı âlîleri vechile efendi-i mûmâ-ileyhim uhdelerine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Receb sene [12]88 / [11 Ekim 1871]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 232

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 14 Şaban [12]88 / [29 Ekim 1871]

Konusu: Huzur dersi hocalarından İkinci Ders muhatabı Bâb-ı Âli İmamı Hafız Halil Hilmi Efendi ile Altıncı Ders muhatabı Tikveşli Yusuf Efendi'nin vefatları ve Birinci Ders muhatabı Kavalalı Hüseyin Fehmi Efendi'nin İzmir pâyesine terfii üzerine, münhal görevlerin müderrisîn-i kirâmdan Karahisar-ı Sahibli Mehmed, Eskicumalı Ahmed Hulusu, Kütahyalı Hacı Abdurrahman ve Hüseyin Tahsin efendilere tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk-ı kadîr tekaddese zâtihî ani't-teşbîh ve'n-nazîr, ömr ü ikbâl ü şevket ve iclâl-i hilâfet-penâhîlerini mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Huzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne İkinci Ders-i şerîfi muhâtablarından Bâb-ı Âlî İmâmı Hâfız Halil Hilmi Efendi ile Altıncı Ders-i şerîfi muhâtablarından Tikveşî Yusuf Efendi bu sene terk-i gâ'ile-i kâ'inât eylediklerini ve Birinci Ders-i şerîf muhâtablarından Kavalalı fazîletlü Hüseyin Fehmi Efendi dahî İzmir pâyesiyle mesrûr ve şâdgâm buyurulduklarına mebnî mûmâ-ileyhimin mahlûllerinden hasbe'l-kâ'ide icrâsı lâzım gelen silsilede açılacak muhâtablıklara liyâkat ve ehliyet-i müsellemeleri cihetiyle el-hâletü hâzihî selâtîn-i izâm cevâmi-i şerîfesinde Şerh-i Akâ'id tedrîs iden müderrisîn-i kirâmdan Karahisâr-ı Sâhibli Mehmed ve Eskicum'alı Ahmed Hulûsi ve Kütahyalı Hacı Abdurrahman ve Hüseyin Tahsin efendilerin intihâb ve ta'yînleri tasvîb ve istihsân kılınmış ise de ol bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı lutf-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise îfâ-yı muktezâsına mübâderet olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 13 Şaban sene [12]88 / [28 Ekim 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-i-leyhimin zikrolunan muhâtablıklara ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 Ş. [12]88 sene / [29 Ekim 1871]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 233

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 Şaban [12]88 / [31 Ekim 1871]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim kılındığı.

Atûfetlü efendim hazretleri

Beher sene-i mübâreke şehr-i Ramazân-ı gufrânda de'b-i dîrîne-i mehâsin-karîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre huzûr-ı feyz-nüşûr-ı hazret-i mülûkânede kırâ'ati mu'tad olan tefsîr-i şerîf derslerinde bu sene hazır bulunacak müderrisîn-i dâ'îyânın alâ-merâtibihim esâmîsini mübeyyin tanzîm edilen defter leffen meşmûl-nigâh-ı merâhim-iktinâh-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî buyurulmak üzre leffen takdîm kılındığı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 15 Şaban sene [12]88 / [30 Ekim 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle ve zikrolunan defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve salifü'z-zikr defter tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 Şaban sene [12]88 / [31 Ekim 1871]

Sahife No: 233

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 22 Şaban [12]88 / [6 Kasım 1871]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan İstanbul Kadısı Mustafa Asım Efendi'nin yerine İstanbul pâyelilerinden Mehmed Şemseddin Efendi'nin, Burusa Kadılığına sâbık İzmir kadısı Mehmed Kamil Efendi'nin, Yenişehir-i Fenar Kadılığına Mir Mehmed Esad Efendi'nin ve Sofya Kadılığına Süleymaniye müderrislerinden münasib birinin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hâlâ İstanbul Kâdîsı fazîletlü Mustafa Âsım Efendi hazretlerinin işbu sene-i

mübâreke şehr-i Ramazân gayetinde müddet-i mu'ayyenesi resîde-i hitâm olacağına mebnî kâdîlık-ı mezkûrun sene-i merkûme Şevvalü'l-mükerremi gurresinden zabt etmek üzre hasbe't-tarîk İstanbul pâyelülerinden Mektûbî zâde fazîletlü Mehmed Şemseddin Efendi hazretlerine tevcîh ve i'tâsı lâzım gelmiş olduğu gibi Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Burusa ve mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar ve Sofya kazâlarının dahî zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrub eylediği cihetle zikrolunan Burusa kazâsı sâbıkâ İzmir Kâdîsı Şehremîni Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Kâmil Efendi'ye ve Yenişehir-i Fenar kazâsı Dârü'l-hadis-i Süleymâniye müdderrisi Şerîf Ali Paşa zâde mekremetlü Mîr Mehmed Esad Efendi'ye ve Sofya kazâsı Süleymâniye müderrislerinden mekremetlü Mustafa Rakım Efendi'ye teveccüh eylemiş ise de bu bâbda ne vechile emr ü fermân-ı lutf-beyân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i münîfine mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 21 Şaban sen [12]88 / [5 Kasım 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kâdîlığın Şemseddin Efendi'ye ve diğer kazâların dahî mûmâ-ileyhime tevcîh ve i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Ş. sene [12]88 / [6 Kasım 1871]

Sahife No: 234

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 Ramazân [12]88 / [11 Aralık 1871]

Konusu: Tophane-i Âmire Meclisi'nden ayrılan Osman Efendi'ye münasib ve münhal bir görev bulunamadığından şimdilik aylık beş yüz elli kuruş arpalıkla kayırılmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Fazîletlü Osman Efendi'nin Tophâne-i Âmire Meclisi'nden aff buyurulmasından dolayı beş altı yüz guruş ma'âşla bir hizmetle kayırılması muktezâ-yı emr ü

fermân-ı merhamet-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhîden bulunduğuna dâ'îr tezkire-i behiyyeleri müfâdı ma'lûm-ı senâverî olmuş ve her bir emr ü fermân-ı hazret-i şehriyârînin sür'at-i infâz ve icrâsı farîza-yı zimmet-i dâ'iyânem bulunmağın bir münâsib hizmet şimdilik bulunamadığından münhal olan şehrî beş yüz elli guruş arpalık mûmâ-ileyhe hemen tevcîh olunarak sâye-i hazret-i şehîn-şâhîde tatyîb olunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 27 Ramazân sene [12]88 / [10 Aralık 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî ve sûret-i hâl ma'lûm-ı âlî-cenâb-ı cihân-bânî buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Ramazân sene [12]88 / [11 Aralık 1871]

Sahife No: 235

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Şevval [12]88 / [18 Aralık 1871]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Anadolu Kadıaskeri Mehmed Necib Efendi'nin yerine Anadolu pâyelilerinden Çarşambavî Mehmed Efendi'nin tayini, ayrıca Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Galata kadısı İbrahim Cemaleddin Beyefendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Halep kazasının Zileli Ahmed Hamdi Efendi'ye, Galata kazasının Karahisar-ı Şarkili Seyyid Mehmed Feyzi Efendi'ye, Trabzon kazasının Mehmed Nurullah Neşet Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazasının sâbık Ayıntab kadısı Mustafa Haydar Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskeri bulunan semâhatlü Hâfız es-Seyyid Mehmed Necîb Efendi işbu şehr-i Şevvâl-i mükerremi selhinde müddet-i mu'ayyenesi resîde-i hitâm olacağından sadâret-i mezkûru şehr-i âti Zilkâde-i şerîfe gurresinden zabt etmek üzre Anadolu pâyelülerinden Çarşambavî Mehmed Efendi zâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Said Efendi hazretlerine tevcîhi kâ'ide-i tarîk icâbından bulunmuş ve zamân-ı tevcîhleri hulûl etmiş olan Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsı sâbıkâ Galata Kâdîsı Tâhir Bey hafîdi fazîletlü İbrahim

Cemâleddin Beyefendi'ye ve mahrec mevleviyetlerinden Halebü'ş-şehbâ kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Zileli Ahmed Hamdi Efendi'ye ve yine mahrec mevleviyetlerinden Galata kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Karahisar-ı Şarkîli es-Seyyid Mehmed Fevzi Efendi'ye ve yine mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazâsı Süleymâniye müderrislerinden Arab zâde Atâullah Efendi zâde Mehmed Nûrullah Neşet Efendi'ye ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazâsı sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Vehbi Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid Mustafa Haydar Efendi'ye hasbe't-tarîk teveccüh eylemiş olmağla zikrolunan kâdîaskerliğin müşârun-ileyhe ve mezkûr mevleviyetlerin dahî ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhime tevcîhi husûsunda emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i şehriyârî ne merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 4 Şevval sene [12]88 / [17 Aralık 1871]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Anadolu Kâdîaskerliği'nin müşârun-ileyhe ve mezkûr mevleviyetlerin dahî ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Şevval sene [12]88 / [18 Aralık 1871]

Sahife No: 235

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 28 Şevval [12]88 / [10 Ocak 1872]

Konusu: Askeriyede bulunan alay müftülükleri münhal olduğunda, tabur imamları arasından yapılacak imtihanda başarılı görülenlerin İstanbul ruûsu ile beraber müftülük görevlerine tayin olunmaları iradesi üzerine münhal olan iki alay müftülüğüne, imtihanda başarılı olan Karahisar-ı Sahibli Seyyid Ebubekir ile Alaşehirli Hacı Mehmed'in tayinleri ile kendilerine İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Asâkir-i fevz-müesser-i hazret-i mülûkâne alay müftîlikleri münhal oldukda tabur imâmlarından Bâb-ı Fetvâ'da akdolunan meclis-i mahsûsda imtihânları

icrâ olunarak isbât-ı liyâkat ve ehliyet edenlere İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnı ile beraber münhal olan alay müftîliği tevcîh olunması bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî mü'esses olan nizâm iktizâsından bulunmuş ve bu kere münhâl olan iki alay müftîliklerinin nizâm-ı mahsûsu mûcebince lede'l-imtihân ehliyetleri nümâyân olan Karahisâr-ı Sâhibli es-Seyyyid Ebûbekir Efendi ve Alaşehirli el-Hâc Mehmed dâ'îlerine ma'a-ru'ûs tevcîh olunması lâzım geldiği meclis-i mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü tezkâr ve icrâ-yı icâbı husûsu taraf-ı vâlâ-yı Ser'askerî'den bâ-tezkire beyân ve iş'âr kılınmış olmağla ol vechile mûmâ-ileyhimâya İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu i'tâsı lâzım gelmiş ise de ol bâbda emr ü irâde-i mekârim-ifâde-i hazret-i hilâfet-penâhî ne merkezde şeref-sudûr buyurulur ise icrâ-yı iktizâsına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 27 Şevval sene [12]88 / [9 Ocak 1872]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri üzre mûmâ-ileyhimâya mezkûr ru'ûsların i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Şevval sene [12]88 / [10 Ocak 1872]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 236

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 28 Şevval [12]88 / [10 Ocak 1872]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Girid kazasının Karahisar-ı Şarkîli Mehmed Nezir Efendi'ye ve Bağdad kazasının sâbık Beyrut kadısı Mudurnulu Mehmed Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Girid ve Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl eylemiş ve zikrolunan Girid kazâsı Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Karahisâr-ı Şarkîli İbrahim Efendi zâde es-Seyyid

Mehmed Nezir Efendi'ye ve Bağdad kazâsı sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Mudurnulu fazîletlü Mehmed Tevfik Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîhi lâzım gelmiş ise de ol bâbda emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî ne merkezde şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 27 Şevval sene [12]88 / [9 Ocak 1872]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhimâya tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 28 Şevval sene [12]88 / [10 Ocak 1872]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 237

Arz ve İrade No: I

İrade Tarihi: [Tarihsiz] Arz; 3 Zilhicce [12]88 / [13 Şubat 1872]

Konusu: Görev süresi sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Mehmed İmâdüddin Efendi'nin yerine Mehmed Sadık Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskeri bulunan Zeynelâbidîn Efendi zâde semâhatlü Mehmed İmâdüddin Efendi hazretlerinin işbu Zilhicce-i şerîfe gâyesinde müddet-i mu'ayyenesi hitâma resîde olacağından Rumeli Sadâreti'nin sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Ârif Efendi zâde semâhatlü Mehmed Sâdık Efendi hazretlerine tevcîhi usûl ve kâ'ide-i tarîk îcâbından bulunmuş olmağla zikrolunan Rumeli Sadâreti'nin müşârun-ileyhe tevcîh u ihsânı husûsunda emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehriyârî ne merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 3 Zilhicce sene [12]88 / [13 Şubat 1872]

Muhtar

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile zikrolunan Rumeli Kâdîaskerliği'nin efendi-i müşârun-ileyhe tevcîhi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihân-bânî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

[Tarihsiz]

[238, 239 ve 240. sayfalar boş]

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

YEDİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin Birinci Meşihatı Arzları ve Sultan Abdülaziz'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 241

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 R. Sene 1291 / [12 Haziran 1874]

Konusu: İmam-ı Evvel Mehmed Rıza Efendi'nin İstanbul pâyesi'nin Anadolu Kadıaskerliği pâyesine terfii ve İmam-ı Sâni Mehmed Şerafeddin Efendi'ye İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-i cenâb-ı hilâfet-penâhîyi müzdâd ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî Mehmed Rıza Efendi dâ'îleri esdikâ-i dâ'îyan-ı cenâb-ı velî-ni'metden olarak sezâvâr-ı lutf-ı merhamet-i hazret-i hilâfet-penâhî olduğuna mebnî hâ'iz olduğu İstanbul pâyesinin Anadolu Kâdîaskerliği pâyesine terfi'i ve bu kere İmâm-ı Sâni-i şehriyârî hizmet-i mûcibü'l-mefharetiyle çerâğ buyurulan Mehmed Şerâfeddin Efendi dâ'îlerinin dahî İzmir pâyesiyle ihyâ vü tesrîri husûsunda her ne sûretle emr ü fermân-ı kerâmet-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa infâz-ı hükm-i celîline müsâra'ât kılınacağı beyânıyla tezkire-i âcizi terkîm olundu efendim.

Fi 26 Rebî'ülahir sene [12]91 / [12 Haziran 1874]

ed-Dâ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr müşârun-ileyh

Mehmed Rıza Efendi'ye Anadolu Kâdîaskerliği ve mûmâ-ileyh Mehmed Şerâfeddin Efendi'ye dahî İzmir pâyeleri tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 R. sene [1] 291 / [12 Haziran 1874]

Sahife No: 241

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Selh R. sene [12]91 / [15 Haziran 1874]

Konusu: Üsküdar Mevlevihanesi'nin müteveffa şeyhinin oğulları tarafından verilen arzuhal üzerine Meclis-i Meşayih reisi ile birlikte mahallinde yapılan araştırmada şeyhin iki oğlundan birinin akıl hastası, diğerinin ise gereksiz işlerle meşgul olup, dervişliğe bile ehliyeti olmadığı anlaşıldığından, şeyhliğin bu işi yapabilecek bir müstehakına verilmesi ve müteveffâdan kalan maaşın bir kısmının çocuklarına tahsis edilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Üsküdar Mevlevihânesi şeyhzâdesi tarafından mübârek Rikâb-ı kamer-tâb-ı cenâb-ı hüsrevâneye takdîm kılınan arzuhâl üzerine bi'l-vâsıta şifâhen mevhibet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı merhamet-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhîye imtisâlen bugün Meclis-i Meşâyih re'îsi celble istifsâr-ı keyfiyyet olundukda merhûm şeyhin iki oğlu olup birisi muhteli'ş-şu'ûr ve diğeri dahî ceheleden ve adetâ fisk u fücûr ile meşgûl süfehâdan olup meşîhata değil dervişliğe bile ehliyeti olmadığı misillü dergâh-ı mezkûr meşîhatı şartnâmesinde muharrer olduğu üzre evlâda meşrûta olmadığına binâ'en bundan akdem ulemâ ve sulehâdan üç dört zât meclis-i meşâyih ma'rifetiyle ihtihâb olunarak her kangısı tercih olunur ise ona verilmek üzre Çelebi Efendi dâ'îlerine yazıldığı gibi dergâh-ı mezkûr ta'âmiyesi olan bin beş yüz guruş şeyh olacak zâta ve sâye-i merhamet-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde şeyh-i merhûmun çoluk çocuğu dahî dûçâr-ı sefâlet ve perîşân olmamak üzre zâtına mahsûs olarak mütevaffâ-yı mûmâ-ileyhden mahlûl kalan yedi yüz elli guruş ma'âşın dahî iki nefer kebîr evlâdları mûmâ-ileyhimâya tahsîsi meclis-i mezkûrca bâ-mazbata istirhâm ve istid'â kılınacağı cevâben beyân olunmuş ve sûret-i ifâdeye nazaran meşîhat-ı mezkûre şurûtuna muvâfık olarak ulemâdan bir dâ'îlerine tevcîh

ve zikrolunan yedi yüz elli guruş dahî sadaka-i ser-ma'delet-efser-i hazret-i mülûkâne olmak üzre şeyh-i merhûmun iyâl u evlâdına tahsîs kılınacağı sûretde her birilerinin mesrûriyetleri istihsâl kılınmış olacağı derkâr ise de herhâlde hâvi-i şâh-râh-ı tevfik ve adâlet olan emr ü fermân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîye tevfîk-i haraket olunmak üzre bir vakt-i neşâd-ı âlem-abâd-ı cenâb-ı ni'metde tafsîlât-ı mebsûtanın Atabe-i seniyyeye arz u istîzânı mütevakkıf-ı himem-i atûfileridir efendim.

Fi 29 Rebî'ülahir [12]91 / [14 Haziran 1874]

Ed-Dâ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve sûret-i ma'rûzanın iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyuralan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i R. sene [12]91 / [15 Haziran 1874]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 242

Arz ve İrade No: I

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]91 / [17 Haziran 1874]

Konusu: Cülûs-ı hümâyûn münasebetiyle Mehmed Ataullah Efendi'ye Rumeli pâyesi; İsmail Seyfeddin Efendi, Ahmed Hıfzi Efendi ve Mehmed Muhyiddin Efendi'ye Anadolu pâyesi; Hüseyin Rıfat Efendi, Abdulkadir Efendi ve Kasım Efendi'ye İstanbul pâyesi; Kadri Efendi, Mehmed Emin Efendi ve Ahmed Rıfat Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi ile İsa Efendi'ye Medine-i Münevvere pâyesi tevcih ve ihsanının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı halk-efken-i kevn [ü] mekân tekaddese zâtuhû ve azzama şânuhû hazretleri, mihr ü mâh ahterân-ı kubbe-i gerdûnu deverân etdikce şems-i tâbân-ı burc-ı şevket ve nûr-bahş-ı sipihr-i saltanat veli ni'met-i pür-merhamet pâdişâhumız efendimiz hazretlerinin fürûğ-ı adl ü dâd-ı hümâyûnlarında pertev-efşân ve encüm-i eltâf-ı bî-adâd-ı mülûkânelerini ziyâ-fürûz-ı müfârık-ı âlemyân buyursun [Âmin boşluğu]. Velî ni'metlik ve teb'a-perverlik

şân u şerefinin mukteziyâtından olduğu ve bî-iştibâh kuvve-i kudsiyye-i hamiyyet-âsâr-ı âliyesinden bulunduğu üzre kulûb-ı sunûf-ı teb'a ve bendegâna dâ'îmâ sürûr ve şâdumâni ile mâlâ-mâl ve bi'l-husûs mebde'-i sa'âdet-i mülk ü millet olan cülûs-ı mes'adet-me'nûs-ı şehriyârîlerine müsâdif bulunan bu evân-ı meserret-nişân kâffe-i bendegân ve du'âgûyâna bir zamân-ı behcet-iştimâl olduğundan bu ni'met-i celîleye teşekküren ol rûz-ı fîrûza hürmeten kâ'ide-i tarîk üzre bazı dâ'îyânın taltîfi tasavvur olunduğuna binâ'en uhde-i acz-i adde-i dâ'iyânemden münhal olan Rumeli Kâdîaskerliği pâyesinin sâbıkâ Anadolu Kâdîaskeri Arab zâde semâhatlü Mehmed Atâullah Efendi dâ'îlerine tevcîh ve İstanbul rütbesinde baş eski bulunan fazîletlü İsmail Seyfeddin ve Ahmed Hıfzı ve Mehmed Muhyiddin Efendiler du'âcılarına Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi ve müşârun-ileyhin yerlerine Mekke-i mükerreme pâyelülerinin en akdemlisi ve otuz beş târihinde dâhil-i tarîk-i tedrîs olarak kiber-i sinni cihetiyle bi'l-vücûh müstahıkk-ı âtıfet olan Melek Paşa hafîdi fazîletlü Hüseyin Rıfat Efendi dâ'îleriyle Müftî zâde fazîletlü Abdulkadir Efendi ve Eğinli İbrahim Efendi birâder zâdesi fazîletlü Kâsım Efendiler dâ'îlerine İstanbul pâyesi ve Haremeyn-i Muhteremeyn mevleviyetlerinin zamân-ı tevcîhi hulûl eylediği cihetle Mekke-i mükerreme mevleviyetinin Edirne pâyelülerinden ve erbâb-ı liyâkat ve istihkâkdan İstanbul Müsteşarı fazîletlü Nûri Efendi dâ'îlerine ve Medîne-i Münevvere mevleviyetinin dahî Edirne pâyelülerinden ve liyâkat-ı kâfiye ashâbından Şeyh Hasan Efendi zâde fazîletlü İsa Efendi dâ'îlerine tevcîhiyle Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi fazîletlü Mehmed Emîn Efendi dâ'îlerinin ve Edirne Vilâyeti Dîvân-ı Temyiz Re'îsi fazîletlü Ahmed Rıfat Efendi dâ'îlerinin Mekke-i mükerreme pâyesiyle taltîf ve tesrîrleri husûsunda emr ü fermân-ı kerâmet-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî ne merkezde şeref-yâfte-i sunûh ve sudûr buyurulur ise tenfîz-i hükm-i celîline müsâra'at, akdem-i vecîbe-i ubûdiyetim olduğu beyânıyla tezkire-i âcizi terkîm olundu efendim.

Fi Gurre-i Ca. sene [12]91 / [16 Haziran 1874]

Ed-Dâ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı hümâyûn-ı mekârim-nümûn-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile müşârun-ileyhimden Mehmed Atâullah Efendi'ye Rumeli ve İsmail Seyfeddin ve Ahmed Hıfzî ve Mehmed Muhyiddin Efendi'ye Anadolu Kâdîaskerliği ve Hüseyin Rıfat ve Abdulkadir ve Kâsım Efendi'ye İs-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

tanbul pâyeleri ve Kadri Efendi Mekke-i mükerreme ve İsa Efendi'ye Medîne-i Münevvere mevleviyetleri ve Mehmed Emîn ve Ahmed Rıfat Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı lutf-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]91 / [17 Haziran 1874]

Sahife No: 243

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 9 Cumadelula [12]91 / [29 Haziran 1874]

Konusu: Tophane'deki Nusret Camii'nin Cuma vaizliği görevini yürüten Mehmed Hulûsi Efendi'nin vefatı üzerine münhal göreve, yapılan imtihanda ehliyet ve liyakat yönünden başarılı bulunan Mahastırlı Hâfız İsmail Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hakk subhânehu ve te'âlâ hazretleri, şân u şevket ve ömr ü devlet-i mülûkâneyi müzdâd ve firâvân buyursun [Âmin boşluğu]. Tophanede kâ'in Nusret Câmi'-i şerîfi Cuma vâizi bulunan eş-Şeyh el-Hâc Mehmed Hulûsi Efendi bu kere irtihâl etmesine ve mûmâ-ileyhin mahlûlünden hasbe'l-kâ'ide icrâsı lâzım gelen silsilede mehd-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye devletlü ismetlü sultân-ı aliyyetü'ş-şan hazretlerinin Aksaray'da müceddeden binâ ve inşâsına muvaffak oldukları câmi'-i şerîfleri Cum'a vaizliği açılmış olduğu ve vâ'izlik-i mezkûra ehliyetli bir zâtın nasb ve ta'yîni iktizâ edeceğine mebnî tâlib bulunan dâ'îyân Meclis-i İmtihân-ı Kur'â'da lede'l-imtihân içlerinden Manastırlı Hâfız İsmail Efendi'nin ehliyet ve liyâkat ve hüsn-i ifâde ve tâbirce sâ'irlerine tefevvuk ve rüchâniyeti tebeyyün eylediğinden vâ'izlik-i mezkûrun mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi tensîb ve tasvîb olunduğuna dâ'îr meclis-i mezkûrdan tanzîm ve i'tâ olunan müzekkere leffen takdîm kılınmağla bu bâbda her ne vechile emr ü fermân-ı kerâmet-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at kılınacağı beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi 8 Cumâde'l-ûlâ sene [12]91 / [28 Haziran 1874]

Ed-Dâ'î Hayrullah

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle müzekkire-i ma’rûza manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve ber-mûceb-i iş‘âr zikrolunan vâ’izliğin efendi-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyuralan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden olarak mâru'l-beyân müzekkire yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i‘âde kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 9 Ca. sene [12]91 / [29 Haziran 1874]

Sahife No: 244

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 2 Ca. sene [12]91 / [17 Haziran 1874]

Konusu: İlmiye sınıfına dahil olmak isteyenler için yapılan imtihanlarda başarılı olup dört sene ilim ile meşgul olanlara ruûs tevcih edilmesi usûlü gereğince 1287 tarihinde yapılan imtihanda başarılı olan ve dört yılını dolduran yirmi iki zâta ruûs-ı hümâyûn tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Velî-ni‘met-i bî-minnetimiz pâdişâh-ı eşfâk u muvaffak efendimiz hazretlerinin min-kıbeli'r-Rahmân manzûr buyurdukları uluvv-i himmet-i mülk-perverî iktizâ-yı âlîsinden olduğu üzre devâ’ir-i Saltanat-ı Seniyyelerinin her şûbesinde görülen âsâr-ı ıslâh ve terakkîyât mahzâ efendimizin feyz-i mahmiyyet ve ser-mecdiyyet-i mülûkâneleri semere-i aliyyesinden olduğu üzre mislü tarîk-i feyz-refîk-i ilmiyyece dahî niyâbet-i hayriyye-i hilâfet-penâhîlerinin bunca âsâr-ı fi‘liyâtı meşhûd-ı uyûn-ı iftihâr olmuş ve ez-cümle neşr-i ulûm hevesinde olan dâ‘îyânın beher sene icrâ-yı imtihânları ve bu makûlelerden dört sene neşr-i ulûm ile kesb-i istihkâk idenlere ru’ûs-ı hümâyûn i‘tâsı emrinde geçen sene şeref-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma‘delet-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfi vechile Bâb-ı Fetvâ'ca ittihâz olunan kâ’ide-i âdile doğrusu sâlik-i tarîk-i tahsîl olan dâ‘îyânın sırasıyla husûl-i mesrûriyetleri ve te’mîn-i istikbâlleri husûsunda pek büyük bir lutf-ı inâyet bulunmuş olduğundan usûl-i müttahize-yi mezkûreye tevfîkan seksen yedi târîhinde bi'l-imtihân neşr-i ulûma bed’ ile dört seneyi tekmîl etmiş olup leffen

arz u takdîm kılınan pusulada muharrerü'l-esâmî yirmi iki nefer dâ'îyânın bu sene-i mübâreke derslerinin zamân-ı ta'tîlinde ru'ûs-ı hümâyûn ile çerâğ buyurulmaları lâzım geleceğine ve *Rabbim te'âlâ ve tekaddes hazretleri, ömr ü şevket-i şâhânesini müzdâd buyursun [Âmin boşluğu]*. Rûz-ı cülûs-ı mes'adet-me'nûs-ı hilâfet-penâhîlerinin şeref-hulûlü cihetiyle herkes müstağrak-ı deryâ-yı surûr ve şâdumâni olduğu hâlde dâ'iyâne-i mûmâ-ileyhin bu sûretle dahî istihsâl-i mesrûriyetleri tezâ'if-i ibtihac ve mefharetlerini mûcib olacağına binâ'en her hâlde medâr-ı istinâd ve muvaffakiyetimiz olan emr ü irâde-i kerâmet-âde-i hazret-i tâc-dârî bu husûs hakkında dahî ne vecihle mevhibet-efzâ-yı sunûh u sudûr buyurulursa hemen infâz-ı hükm-i cihân-mutâına müşâberet kılınacağı beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi Gurre-i Cumadiye'l-ûlâ sene [12]91 / [16 Haziran 1874]

Ed-Dâ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfûf pusula manzûr-ı âtıfet-nüşûr-ı hazret-i zıllullâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr mûmâ-ileyhimâ ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i inâyet-mu'tâde-i cenâb-ı cihân-bânî mantûk-ı münîfinden olarak mezkûr pusula yine savb-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 2 Ca. sene [12]91 / [17 Haziran 1874]

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 245

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 Ca. sene [12]91 / [8 Temmuz 1874]

Konusu: Devlet dairelerinde yapılan yeniden yapılanma ve yenilik çalışmaları kapsamında Bâb-ı Fetvâ'da da birtakım değişikliklere gidildiği, bu kapsamda Dersaadet Eytam İdaresi'nin yeniden düzenlendiği, ayrıca Anadolu ve Rumeli Kadıaskerlikleri sekreterliklerinin birleştirilerek iki muavin, iki katip ve bir müdürün görevlendirildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, velî-ni'met-i âlem pâdişâhumız efendimiz hazretlerini ile'l-ebed erîke-i saltanatlarında müebbed ve tevfîkât-ı âliyye-i ilâhiyyesiyle mü'eyyed buyursun [Âmin boşluğu].

Bi'l-cümle devâ'ir-i Saltanat-ı seniyyelerinde meşhûd-ı uyûn-ı iftihâr olan ıslahât ve terakkîyât mücerred efendimizin bi'l-cümle bendegân ve dâ'îyânına olan teveccühât-ı celîle-i mülûkâne ve teb'a-i vezîr-i dostâne olan şefkat ve merhamet-i seniyye-i şâhâneleri âsâr-ı celîlesi olduğu misillü Bâb-ı Fetvâ'ca dahî şimdiye kadar sâye-i adâlet-vâye-i mülûkâneleri tarîk-i kazâ manâsıbı ve umûr-ı niyâbet-i şer'iyyenin ehline tevcîhi ve emvâl-i eytâmın hüsn-i muhâfazası ve de'âvî-yi şer'iyyece zuhûr iden müşkîlâtın hall ve tedkîki zımmında nizâm ve idâre ve meclisler teşkîl ve te'sîs edilmiş ve bunların menâfi' ve fevâ'idi dahî cümle tarafından tahsîn u tasdîk kılınmakda bulunmuşdur. Ma'a-mâfîh bir mâddenin ibtidâ'en mevkî'-i icrâya vaz' ve nizâm-ı mahsûsına rabtını hasbe'l-beşeriyye ba'zı nevâkis vukû' bulacağından o makûle noksanda bi't-tecrübe kesb-i vukûf edildikce halliyle ibkâ münâsib olmayup ıslâh u ikmâline sa'y u gayret muktezâ-yı me'mûriyetden olduğu misillü zamânın teceddüdü ahkâmın tegayyür ve tebdîlini îcâb ettireceği dahî bi'l-bedâhe sâbit ve mütehakkık olduğundan der-beyân-ı bâlâ te'sis ve teşkîli hikâye olunan nizâmât ve idâreden ba'zılarının tahkîm ve tezyîdi ve yeniden dahî bazı fâ'ideli şeyler vaz'ı hakkında hâtır-ı dâ'iyâneme vârid olan mevâddın arz u beyânıyla ibtidâr kılınmışdır.

Şöyle ki; şimdiye kadar tarîk-i ilm ashâbından irtihâl-ı dâr-ı bekâ idenlerin erâmil ü eytâmı bir hâl-i zarûret ü zucret-iştimâlde kaldığı, ekserlerinin idâre-i evkât-ı yevmiyyeden âciz olduğu mütevelliye verilen istid'âlar ile icrâ kılınan tahkîkât-ı mükemmeleden müstebân olmuş ve sâye-i merhamet-vâye-i cenâb-ı tâc-dârîde bu makûle aceze-i erâmil ü eytâmın terfîh-i hâlleriyle taraf-ı bâhirü'l-mecd ve'ş-şeref-i mülûkâne içün isticlâb-ı da'avât-i hayriyye olunmak derece-i vucûba gelmiş olduğundan asâkir-i nusret-âsâr-ı cenâb-ı pâdişâhî ve mütekâ'idîn-i erâmil ü eytâm hakkında mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye ittihâz ve nizâm-ı mahsûsa rabt olunan kâ'ide ve usûle tatbîkan tarîk-i ilm erbâbına verilmekde olan ma'âşâtdan beher şehr bir mikdâr-ı cüz'îsinin kat' u tevkîfiyle erâmil ü eytâm-ı merkûmeye tahsîs ve Eytâm İdâresi mukaddemâ Dersa'âdet ve muahharan ekser vilâyât-ı şâhânede dahî mevki'-i icrâya konulmuş ise de hasbe'l-îcâb Dersa'âdet Eytâm İdâresi'nin bir derece daha taht-ı intizâm ve inzibâta alınmasıyla beraber vilâyet eytâm sandıklarından beher sene muhâsebâta dâ'îr celb olunacak cedvelleri tedkîk itmek ve bunlar içün lâzım gelen mu'âmelâtı müzâkere ve makâm-ı âcizî vâsıtasıyla mahallerine tebliğ eylemek ve Dersa'âadet ve Bilâd-ı Selâse mehâkiminden sînîn-i vefireden berü yazılup henüz ardı alınamayan ve ba'demâ dahî yazılacak olan muhallefâtın sür'atle çâre ve tesviyesine bakmak üzre bir meclis teşkîline lüzûm göründüğünden bu-

nun re'is ve a'zâsı ma'âşlarının manâsıb-ı kuzâtdan alınması tasavvur olunan kazâlar ma'âşından tesviye ve tarîk-i kazânın dahî hâl-i sâbıkında bekâsında bir istifâde kâbil olmamasıyla beraber mutasarrıf ve muvakkıt ve ma'zûl olarak ber-vech-i tahmîn açıkda üç bini mütecâviz ehl ve nâ-ehl ashâbı bulunmasından dolayı def'aten lağvı yoluna gidilmek envâ-ı sedâı dâ'î olacağından ba'demâ tarîk-i kazâya duhûl kapusunun seddiyle aşağıdan yukaru açılacak kazâların bi'l-cümle ulemâ ve müderrisîne arpalık ve ma'îşet vechile tedrîcen tevcîhâtı icrâ ve bu husûsun dahî bir sûret-i muntazamada cereyânı içün Anadolu ve Rumeli tezkire-hâneleri birleşdirilerek ma'iyyetinde iki mu'âvin ve iki mukayyid bulunmak üzre bir müdîrin idâresine verilmiş ve ma'âşlarınının kemâ-fi's-sâbık tevkîfât hâsılâtından tesviyesi husûsları envâ'-i muhassenâtı câmi' olacağı cihetle her hâl u kârda medâr-ı istinâd ve muvaffakiyetimiz olan emr ü irâde-i kerâmet-âde-i hazret-i tâc-dârî bu husûslar hakkında dahî ne vecihle şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise hemen infâz-ı hükm-i cihân-mutâ'ına mübâşeret ve lâzım gelen nizâm-nâme ve lâyihanın dahî takdîmine mübâşeret kılınacağı beyânıyla tezkire-i âcizî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 22 Cumâdiye'l-ûlâ sene 1291 / [7 Temmuz 1874]

Ed-Dâ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i enâmil-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve sûret-i ma'rûzanın istîzân-ı âlî-yi Meşîhat-penâhîleri vechile îfâ-yı muktezâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî manûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ca. sene [12]91 / [8 Temmuz 1874]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubа.gov.tr

Sahife No: 247

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Selh Ca. sene [12]91 / [15 Temmuz 1874]

Konusu: İlmiye sınıfına dahil olan ve kendilerine ruûs-ı hümâyûn tevcih edilen yirmi iki zâtın bu tevcihten dolayı padişaha müteşekkir oldukları.

Atûfetlü efendim hazretleri

Velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâh-ı bende-perver ve şehîn-şâh-ı ma'ârif-küster efendimiz hazretlerinin min-kıbeli'r-Rahmân mevhûb buyuruldukları şefkat ve merhamet-i celîleleri iktizâsınca tevcîhât-ı feyz-gâyât-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîleri tarîk-i feyz-refîk-i ilm dâ'îyanı haklarında an-be an ma'tûf ve mebzûl buyurulmakda ve bunun hakkıyla îfâ-yı farîza-yı şükr ve mehmedetinden izhâr ve i'tirâf-ı acz olunmakda olduğu hâlde bu kere dahî lütfen ve inâyeten yirmi iki nefer dersi'âm efendilere İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnı i'tâsı husûsuna irâde-i lutf-ifâde-i cenâb-ı tâc-dârîleri müte'allik ve şeref-sudûr ve mûceb-i âlîsince mûmâ-ileyhime ru'ûs-ı hümâyûnlar i'tâ olunmuş olmağla mûmâ-ileyhim tarafından ol bâbda teşekkürü hâvi tanzîm ve li-ecli't-takdîm verilen arzuhâl leffen pîşgah-ı vâlâ-yı atûfîlerine bâ's ve irsâl kılınmış olmağla bir-vakt-i neşât-ı mekârim-inbisât-ı cenâb-ı husrevânîlerinde arz u takdîmine himem-i âliyyeleri sezâvâr buyurulması siyâkında tezkire-i âcizi terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 29 Cumâdiye'l-ûlâ sene [12]91 / [14Temmuz 1874]

Ed-Râ'î Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri ile melfûf arzuhâl meşmûl-nigâh-ı şevket-iktinâh-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve teşekkürât-ı ma'rûza nezd-i ma'âlî-mevfur-ı mülûkâneden mûceb-i mahzûziyet olarak mûmâ-ileyhime tebşîr olunmak üzre beyân-ı hâle ibtidâr ve sâlifü'l-beyân arzuhâl dahî yine savb-ı sâmî-i Meşîhat-penâhîlerine i'âde ve tisyâr kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Selh-i Ca. sene [12]91 / [15 Temmuz 1874]

[238, 239 ve 240. Sayfalar Boş]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şeyhülislam Hasan Fehmi Efendi'nin İkinci Meşihatı Arzları ve Sultan Abdülaziz'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 251

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Gurre-i Z. 1292 / [29 Aralık 1875]

Konusu: Görev süreleri sona erecek olan Rumeli Kadıaskeri Seyyid Ahmed Efendi'nin yerine Mustafa İzzet Efendi'nin, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliğine ise Osman Kâmil Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Rumeli Kâdîaskeri semâhatlü es-Seyyid Ahmed Efendi hazretleriyle Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi fazîletlü es-Seyyid Ahmed Tâhir Efendi hazretlerinin işbu sene-i mübâreke Zilhicce-i şerîfesi gâyesinde müddet-i mu'ayyeneleri resîde-i hitâm olacağına ve bu misillü manâsıb-ı celîlenin uhdelerine tevcîh buyurulacak zevâta iki üç mâh mukaddem tebşîri adet hükmüne girmiş olduğuna mebnî kâdîaskerlik-i mezkûrun hasbe't-tarîk sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri re'îsü'l-ulemâ ve nakîbü'l-eşrâf semâhatlü es-Seyyid Mustafa İzzet Efendi hazretlerine ve müfettişlik-i mezkûrun dahî bi'l-intihâb Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Tarsusî Mehmed Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid Osman Kâmil Efendi'ye doksan senesi Muharremü'l-harâmı gurresinden i'tibâren tevcîh u ihsânıyla şimdiden müşâr ve mûmâ-ileyhimâya tebşîri tasavvur ve tensîb kılınmış ise de irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şehriyârî bu bâbda dahî ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi Selh-i Şevval sene [1]292 / [28 Kasım 1875]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i iş‘âr müşârun-ileyh Mustafa İzzet Efendi'nin Rumeli Kâdîaskerliği'ne ve mûmâ-ileyh Osman Kâmil Efendi'nin dahî Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne târîh-i mezkûrdan i‘tibâren nasb olunmaları müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde- i seniyye-i cenâb-ı zıllullâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi Gurre-i Za. sene 1292 / [29 Aralık 1875]

Sahife No: 251

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 26 Z. Sene 1292 / [23 Ocak 1876]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam kazasının Ömer Behcet Efendi'ye, Bursa kazasının Abdullah Tevfik Efendi'ye, Edirne kazasının Mustafa Hayreddin Efendi'ye, Sofya kazasının Mehmed Sabit Efendi'ye, Halep kazasının Mehmed Ziyaeddin Efendi'ye, Galata kazasının Nehiceddin Efendi'ye, İzmir kazasının Mehmed Raşid Efendi'ye ve Trabzon kazasının Ali Rıza Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf ve Burusa ve Edirne ve mahrec mevleviyetlerinden Sofya ve Haleb ve Galata ve İzmir ve Trabzon kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrub eylediği cihetle zikrolunan Şâm-ı şerîf kazâsının iki yüz doksan üç senesi Şabanü'l-muazzamı gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhden mu‘teber olmak üzre sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Halebî Abdullah Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid Ömer Behcet ve Burusa kazâsı kezâlik sene-i merkûme şehri-i Ramazânü'l-mübâreki gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Haleb Kâdîsı Başmakcı zâde fazîletlü es-Seyyid Abdullah Tevfik Efendi'ye ve Edirne kazâsının kezâlik sene-i merkûme Şevvâl-i mükerremi gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden muteber olmak üzre sâbıkâ Havâss-ı Refî‘a Kâdîsı Bosnavî Fâzıl Paşa zâde fazîletlü es-Seyyid Mustafa Hayreddin Efendi'ye ve Sofya kazâsının kezâlik sene-i merkûme gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhden

mu‘teber olmak üzre Süleymâniye ile Sinan Paşa der-Fethiye Müderrisi Yâsinci zâde İlmî Efendi zâde mekremetlü es-Seyyid Mehmed Sâbit Efendi'ye ve Haleb kazâsının kezâlik sene-i merkûme Zilka‘de-i şerîfesi gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Süleymâniye müderrislerinden ve Giritli Hoca Yahya Efendi zâde mekremetlü Mehmed Ziyâeddin Efendi'ye ve Galata kazâsının kezâlik gurre-i merkûmeden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Süleymâniye ile Çerâğî Hamza Müderrisi Âşir Efendi hafîdi mekremetlü Nehiceddin Efendi'ye ve İzmir kazâsının kezâlik gurre-i merkûmeden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Süleymâniye ile Mihrimâh Sultân der-Bâb-ı Edirne Konevî mekremetlü es-Seyyid Mehmed Râşid Efendi'ye ve Trabzon kazâsının kezâlik gurre-i merkûmeden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Süleymâniye ile Dârü'l-hadîs İbrahim Paşa müderrisi Tophâneli Şeyh Emîn Efendi zâde mekremetlü es-Seyyid Ali Rıza Efendi'ye hasbe't-tarîk teveccüh olunmak lâzım gelmiş ise de yine emr ü fermân-ı âtıfet-nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî her ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı ahkâm-ı celîlesine ol sûretle mübâderet kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 25 Zilhicce sene [1]292 / [22 Ocak 1876]

Hasan Fehmi

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve ve zikrolunan kazâların ber-mûceb-i iş‘âr mezkûr târihlerden zabt etmek ve rütbeleri yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre mûmâ-ileyhin uhdelerine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i lutf-âde-i cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Z. sene [1]292 / [23 Ocak 1876]

[253 ve 254. Sayfalar Boş]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

DOKUZUNCU BÖLÜM

Şeyhülislam Hayrullah Efendi'nin İkinci Meşihatı Arzları ve Sultan Abdülhamid'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 255

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 8 Muharrem 1293 / [4 Şubat 1876]

Konusu: Başkalarına emsal olmamak üzere, küçük yaştan beri ilim hizmetinde bulunan ve hacca gitmeyi çok isteyen Anadolu pâyelilerinden Ahmed Hıfzi Efendi'ye Medine-i Münevvere Kadılığının tevcihi yerine kendisine hac masraflarında yardımcı olunması; Medine-i Münevvere Kadılığının Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye azasından Batumlu Mehmed Emin Efendi'ye, Mekke-i mükerreme Kadılığının Sadreyn Müsteşarı Mehmed Servet Efendi'ye, Mısır-ı Kahire Kadılığının Mehmed Şefik Efendi'ye, Eyüp Kadılığının Mehmed Zeki Efendi'ye, Bağdad Kadılığının Abdullatif Efendi'ye ve Bosna Kadılığının Mehmed Ataullah Efendi'ye tevcihi ile Zayraç muharebesinde üstün gayretleri görüldüğü Asakir-i Şahane Kumandanlığı tarafından bildirilen Altıkulaç Mustafa Efendizâde Ali Rıza Efendi'ye de İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Pâdişah-ı mu‘azzam ve Süleymân-şiyem ve şehin-şâh-ı adl-i mücessem ve dârâ-haşem velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî ni‘met-i âlem efendimiz hazretleri hâdimü'l-Haremeyn ve hâfız-ı şerî‘at-ı mutahhara-i seyyidü'l-kevneyn oldukları cihetle kâffe-i hükkâm-ı şer’-i kavîm, ilm ü fazl ile mütehalli ve müstakim olmaları emr-i ehemm ve husûsiyle vakt-i tevcîhleri hulûl eden Haremeyn-i Muhteremeyn kâdîları bi'l-vücûh hısâl-ı mahdûde ile muttasıf olmak elzem bulunduğundan tertîbe bakılmayup bi'l-intihâb ta‘yîn olunageldikleri ve Anadolu Kâdîaskerliği pâyelülerinden olup evâne-i tufuliyetinden berü hidemât-ı şer‘iyyede vücûdunu ifnâ ve hiç bir vakitde lekedâr olmayarak sinn-i şeyhûhete resâ olan semâhatlü Ahmed Hıfzî Efendi hazretleri masârif-i râhiyeye adem-i

iktidârı ve edâ-yı hacc-ı şerîfe fart-ı hâhişi cihetle istirhâmda bulunduğundan sâ'ire emsâl olmamak üzre rey-i rezîn-i ilhâm-karîn-i zıllullâhîye tevâfuk etdiği hâlde Medîne-i Münevvere Kâdîlığı'nın müşârun-ileyh hazretlerine ve bu sûret nezd-i kerâmet-vefd-i tâc-dârîde tensîb buyurulmadığı hâlde Haremeyn pâyelülerinden ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâsından Batumlu fazîletlü Mehmed Emin ve Mekke-i mükerreme Kâdîlığı'nın dahî erbâb-ı dâniş ve dirâyetden ve Haremeyn pâyelilerinden hâlâ Sadreyn Müsteşarı fazîletlü Mehmed Servet ve Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Mısır-ı Kâhire Kâdîlığı'nın dahî hasbe't-tarîk mahrec mevâlisinden fazîletlü Mehmed Şefik ve Eyüp Kâdîlığı'nın dahî rütbesi yevm-i zabtdan i'tibâren hasbe't-tarîk kibâr-ı müderrisînden füyûzât-nuşûr-ı hilâfet-penâhî mukarrirlerinden mekremetlü Mehmed Zeki ve devriye tekerrürlerinden Bağdad kazâsının dahî hasbe't-tarîk devriye mevâlisinden fazîletlü Abdullatif ve yine devriye tekerrürlerinden Bosna mevleviyetinin dahî hasbe't-tarîk Mehmed Atâullah efendilere doksan beş senesi Muharremü'l-harâmı gurresinden zabt etmek üzre tevcîh ve bu defa Zayçar muhârebesinde[2] ibrâz-ı şecâ'at ve besâlet iderek şâyân-ı lutf u ihsân olduğu Asâkir-i Şâhane Kumandanlığı tarafından inhâ olunan Rize'de tedrîs-i ulûm ile meşgûl Altıkulaç Mustafa Efendi zâde Ali Rıza Efendi dahî bâ-ibtidâ-i hâric İstanbul Müderrisliği inâyet ve ihsân buyurulması mütâla'a olunmuş ise de emr ü fermân-ı adâlet-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî ne merkezde şeref-sunûh buyurulursa ol vechile icrâ-yı icâbına müsâra'at edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 7 Muharrem sene [1]293 / [3 Şubat 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve müşârun-ileyh Ahmed Hıfzî Efendi'nin hacc-ı şerîfe azîmetinde masrafına taraf-ı müstecmi'ü'l-eşref-i hazret-i hilâfet-penâhîden i'âne buyurulmak üzre zikrolunan kâdîlıkların ale'l-usûl diğerlerine tevcîhi ve Ali Rıza Efendi'ye dahî İstanbul ru'ûsu i'tâsı müte'allik buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-dârî mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 8 Muharrem sene 1293 / [4 Şubat 1876]

2 93 Harbi'nde Gazi Osman Paşa'nın Sırpları yendiği savaş.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 256

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 14 [24] R. Sene 1293 / [19 Mayıs 1876]

Konusu: Şeyhülislamın sudûr-ı izâm ve kudemâ-i müderrisîn-i kirâmdan gerekli gördüğü kişileri çağırıp birtakım nasihat ve tenbihatta bulunduğu, bu zevâtın da affedilmeleri için padişaha bir mazbata takdim ettikleri.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu def'a isâbet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ilhâm-beyân-ı hazret-i zıllullâhî îcâb-ı kudret-nisâb-ı âlîsi üzre mütebahhirân-ı sudûr-ı izâm ve kudemâ-yı müderrisîn-i kirâmdan iktizâ eden dâ'iyân celb ile her hâlde şehrâh-ı felâh ve necât-ı dâreyn olan rızâ-yı meyâmîn-irtizâ-yı velî-ni'met dâ'î-re-i sâdıkasında haraketin selâmet ve istikâmeti tefsîriyle tenbîhât ve nesâyih-i mü'essire icrâ kılındıkda cümleten da'avât-ı füzûni-i ömr ü şevket-i hazret-i hilâfet-penâhînin ez-ser-nev tekrârıyla istid'â-yı aff-ı cemîl-i merâhim-delîl-i âlî ve istirhâm-ı tevcîhât-ı mukaddese-i bâhirü'l-me'âli-i cenâb-ı cihân-bânîye dâ'ir bir kıt'a mazbata-i umûmiye tanzîm ve tahtîm eylemiş olduklarından manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmak üzre leffen arz u takdîm olunduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu.

Fi 22 Rebî'ulahir sene [12]93 / [17 Mayıs 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiye-i Fetvâ-penâhîleriyle melfûf mazbata-i umûmiye manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve müşarun ve mûmâ-ileyhimin harekât-ı mutâva'at-kârâneleri nezd-i hümâyûn-ı velî-ni'met-i rehîn-i mahfuziyet-i seniyye olarak mazbata-i merkûme tevkîf kılınmış olmağla beyân ve tebşîr-i keyfiyete mübâderet olundu, ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 14 [24] R. sene 1293 / [19 Mayıs 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 256

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Cumâdelûlâ Sene 1293 / [5 Haziran 1876]

Konusu: Mekke-i Mükerreme Kadılığına Hasan Sabri Efendi'nin ve Medine-i Münevvere Kadılığına Hoca İshak Efendi'nin tayinleri ile Meclis-i Maarif-i Kebir azasından İbrahim Fasih Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Hazret-i rabbu'l-âlemîn, halîfe-i rû-yi zemîn ve hâdimü'l-Haremeyn-i şerîfeyn olan pâdişâhımız pâdişâh-ı heft-kişver ve şehîn-şâh-ı adâlet-küster efendimiz hazretlerini ilâ yevmi'd-dînde erîke-i şân u şevketde bâ-kemâl-ı âfiyet ve iclâl-i mekîn ve hemîşe-i tevfîkât-ı ilahiyyesine karîn buyursun Âmin.

Beher sene vakt-i mu'ayyeninde tevcîhi kâ'ide-i mer'iyye-i devlet-i ebed-rehînde olan beldeteyn-i mübâreketeyn kâdîlıklarının zamân-ı tefvîzi hulûl etmiş olmasıyla beraber gönderilecek dâ'iyân-ı salâbet-karînin bi'l-vücûh erbâb-ı fazîletden bulunması lâzımeden olduğuna ve dersi'âmdan Mekke-i mükerreme pâyesini hâ'iz Trabzonî fazîletlü Hasan Sabri Efendi ile yine pâye-i ârândan fazîletlü Hoca İshak Efendi sıfat-ı matlûbe-i ilm ü vera' ile tezyîn-i zât etmiş efâdıldan olarak her hâlde şâyeste-i istihdâm bulunduğuna mebnî sene-i âtiye Muharremü'l-harâmının gurresinden i'tibâren mûmâ-ileyhimâdan Hasan Sabri Efendi'nin Mekke-i Mu'azzama ve Hoca İshak Efendi'nin dahî Medîne-i Muhtereme alâ-sâhibihâ efdalü'l-tahiyyeye kâdî nasb edilmesi ve Meclis-i Kebîr-i Ma'ârif a'zâsından olup te'lifât-ı mergûbesiyle hüsn-i hizmeti musaddak olan Bağdadlı fazîletlü İbrahim Fasîh Efendi'nin dahî bu avâne-i mes'adet-iktirânda mükâfa'aten uhdesine Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhiyle tesrîr kılınması tensib ve tasavvur kılınmış ise de emr ü irâde-i mahmiyyet-ifâde-i hazret-i zıllullâhî ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli mûcebince harakete ibtidâr olunacağı bedîhi bulunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fi 11 Cemadiye'l-ûlâ sene [12]93 / [4 Haziran 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i zıllullâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimden Hasan Sabri Efendi'nin Mekke-i mükerreme'ye ve Hoca İshak

Efendi'nin Medîne-i Münevvere'ye târîh-i mezkûrdan i'tibâren kâdî nasbı ve İbrahim Fasîh Efendi uhdesine dahî Mekke-i mükerreme pâyesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Cumâde'l-ûlâ sene [12]93 / [5 Haziran 1876]

Sahife No: 257

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 27 Ca Sene 1293 / [20 Haziran 1876]

Konusu: Edirne'de çıkan olayların bastırılmasında üstün gayretleri görülün Edirne Naibi Serveri Efendi'nin sahip olduğu İzmir pâyesinin Edirne pâyesine terfii; Edirne vucûhundan Rıfat Efendi'nin bilâd-ı hamse rütbesine terfii, ayrıca Filibe Naibi Selahaddin Efendi'ye üçüncü, Dimetoka Naibi Fuad Efendi'ye dördüncü rütbeden birer Mecidiye nişanı tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Edirne vilâyetinde zuhûr eden gâ'ilenin indifâ'ı husûsunda hüsn-i hizmetleri meşhûd olan mezkez vilâyet nâ'ibi İzmir pâyelülerinden fazîletlü Serveri Efendi ile Edirne vucûhundan ve pâye-i mücerred ashâbından fazîletlü Rıfat Efendi'nin terfî' ve tashih-i rütbeleriyle taltîfi ve Filibe Nâ'ibi mahrec mevâlisinden fazîletlü Selahaddin Efendi'nin üçüncü ve müderrisînden Dimetoka Nâ'ibi Fuad Efendi'nin dahî dördüncü rütbelerden birer kıt'a mecidiye nişânı ihsânıyla beyne'l-akrân teşrif ve tenvîhi taraf-ı vâlâ-yı serdâr-ı ekremîden Edirne vâlisi devletlü paşa hazretleriyle müştereken bâ-tahrîrat inhâ olunmuş ve bunların ber-mûceb-i iş'âr taltîfleri lâzım gelmiş olduğundan mûmâ-ileyhimden Serveri Efendi'nin hâ'iz olduğu İzmir pâyesinin Bilâd-ı hamseden Edirne pâyesine terfî'iyle Rıfat Efendi'nin dahî uhdesinde bulunan pâye-i mücerredin muvassıl-ı Bilâd-ı hamse olmak üzre tashîhi tasavvur kılınmış ve Selahaddin ve Fuad efendilere de ihsân buyurulması cümle iş'âr-ı serdâr-ı ekremîden olan nişanlar taraf-ı sâmî-i sadaret-penâhîye bildirilmiş olduğu gibi mezkûr pâyeler hakkında irâde-i ihsân-âde-i hazret-i pâdişâhî yine ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulursa mantûk-ı âlîsi vechile harekete ibtidâr olunacağı bedîhi bulunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fi 26 Cumâde'l-ûlâ sene [1]293 / [19 Haziran 1876]

Hayrullah

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlîleri vechile mûmâ-ileyhimden Serveri Efendi'nin Edirne pâyesine terfî‘-i rütbesi ve Rıfat Efendi'nin dahî uhdesinde bulunan pâye-i mücerredin muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre tashîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 27 Ca. sene [12]93 / [20 Haziran 1876]

Sahife No: 258

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 C. Sene 1293 / [6 Haziran 1876]

Konusu: Cülûs-ı hümâyûndan dolayı bazı bendegânın taltifleri gereğince Şeyh Hamid Efendizâde Abdulgafur Efendi'ye Mekke-i mükerreme pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Rabb-i mennân, şevket-me‘âb kudret-nisâb halledallâhu ilâ yevmi'l-hisâb efendimiz hazretlerini ilâ âhiri'd-deverân serîr-ârâ-yı şevket ve şân buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref-vukû‘ bulan cülûs-ı meyâmin-me’nûs-ı hazret-i mülûkâneden dolayı bazı bendegân ve esdikâ-yı dâ‘îyânın birer sûretle taltîfi şân-ı âli icâbından olduğuna ve bu cümleden olarak dâ‘îre-i mekârim-fâda-i cenâb-ı velî-ni‘metîye şeref nisbetle mübâhi olan Şeyh Hamid Efendi zâde Abdulgafur Efendi dahî ez-her cihet taltîfat-ı celîle-i cenâb-ı şehîn-şâhîye sezâvâr dâ‘îyândan bulunduğuna mebnî mûmâ-ileyhin bu avâne-i mes‘adet-iktirânda rüteb-i ilmiyeden uhdesine Mekke-i mükerreme pâye-i refî‘inin tevcîhiyle taltîfi tasavvur olunmuş ise de emr ü fermân-ı inâyet-beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhîye tevcîhiyle müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli mûcebince haraket olunacağı bedîhi bulunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fi 9 Cumâde'l-âhire sene [1]293 / [2 Haziran 1876]

Hayrullah

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i iş‘âr efendi-i mûmâ-ileyhin uhdesine mezkûr pâyenin tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı âtıfet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 C. sene [12]93 / [6 Haziran 1876]

Sahife No: 258

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: Fi 10 C. Sene 1293 / [3 Haziran 1876]

Konusu: Devlet dairelerinde yeniden yapılanma ve yenilik çalışmaları kapsamında Bâb-ı Fetvâ'da teşkil edilen Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm'ın bügüne kadar beklenen kuruluş amacına ulaşamadığı, bunun da meclis başkanı ve üyelerin görevlerindeki yetersizliklerinden kaynaklandığının anlaşıldığı, bu nedenle meclis başkanının görevden alınarak yerine Meclis-i Tedkikat üyesi Halid Efendi'nin tayin olunması; meclis üyelerinden iki kişinin görevden alınarak onların yerine Hasan Sadreddin Efendi'nin tayini, başkitabete münasib birinin görevlendirilmesi ve Eytam Müdürlüğü'ne de Yunus Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Eytâm sandıkları muhâsebâtının ru’yetiyle beraber emvâl-i eytâmın hüsn-i idâre ve telefden vikâyesi ve tahsîsât-ı ilmiyye mevkûfâtının bir sandık küşâdıyla ona vaz‘ olunarak bi'l-irbâh nemâ’-i hâsılasından eytâm ve aceze-i erâmil-i ilmiyyenin ma‘âşlar tahsîsiyle i‘âşesi emrinde bâ-irâde-i seniyye teşkil kılınmış olan Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm'ın bidâyet-i teşkîlinden şimdiye kadar muntazır olan semere-i matlûbesi arzu olunur derecede iktitâf olunamamış ve bunun esbâb-ı mûcibesi meclisin re’îsiyle bazı a‘zâsının mükellef oldukları vezâyifi tamam îfâya kifâyetsizliklerinden neş’et etmiş olduğu anlaşılmasıyla beraber böyle bir emr-i bâhirü'l-hayrın herhâlde ıslâh ve hüsn-i idâresi vâcibeden bulunmuş olduğundan iktizâsı bi't-te‘âmül meclis-i mezkûr riyâsetinin semâhatlü Şem‘i Efendi hazretleri uhdesinden sarf ve tahvîli ve başkaca ıslâhı mutasavver olan Meclis-i Tedkîkât a‘zâlığından dahî afvı ile bu iki me’mû-

riyetin dört bin guruşa karîb ma'âşlarından üç bin beş yüz guruş ma'âş ile riyâsete uhdesinde bulunan Meclis-i Tedkîk a'zâlığı ibkâ ile beraber fazîlet ve istikâmetiyle muttasıf olan hâlâ İstanbul Kâdîsı fazîletlü Halid Efendi hazretlerinin nasbı ve a'zâlığından dahî Giresunlu fazîletlü Mustafa Rüşdi ve fazîletlü Âşır efendilerin afvıyla iksinin yerlerine kifâyet ve ehliyeti mücerreb bulunan Mekke-i mükerreme pâyelülerinden Hüdâvendiğar Vilayet-i celîlesi Merkez Nâ'ibi Hançırağı zâde fazîletlü Hasan Sadreddin Efendi'nin a'zâ nasbıyla a'zâlık ma'âşlarının dahî icâbı vechile tesviye ve tahsîsi ve başkitâbetine de liyâkat-ı kâfiye erbâbından münâsib birinin intihâb edilmesi ve şu sırada Eytâm Müdürlüğü'ne de ehliyeti mücerreb olan sâbık İstanbul Kâdîsı Müsteşarı fazîletlü Yunus Efendi'nin ta'yîni tensib ve tasavvur olunmuş ise de irâde-i mahmiyyet-ifâde-i hazret-i hilâfet-penâhî husûsât-ı mebsûtece yine ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol sûretle harakete ibtidâr olunacağı bedîhi bulunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu.

Fi 10 Cumâde'l-âhire sene [12]93 / [3 Haziran 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîleri üzere zikrolunan Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm Riyâseti'ne üç bin beş yüz guruş ma'âş ile müşârun-ileyh Halid Efendi nasbıyla Meclis-i Tedkîk a'zâlığının dahî uhdesinde ibkâsı ve mezkûr Meclis-i İdâre a'zâsından muharrerü'l-esâmî iki zâtın ihrâcıyla onların yerine mûmâ-ileyh Hasan Sadreddin Efendi'nin ta'yîn ve ma'âşlarının îcâbı vechile tesviye olunması ve baş kitabetine münâsib birinin intihâb edilmesi ve Yunus Efendi'nin de Eytâm Müdürlüğü'ne me'mûriyeti müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı zıllullâhîmuktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 C. sene [12]93 / [3 Haziran 1876]

Sahife No: 259

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Receb Sene 1293 / [26 Temmuz 1876]

Konusu: İlmiye sınıfına dahil olmak isteyenler için yapılan imtihanlarda başarılı olup dört sene ilim ile meşgul olanlara ruûs tevcih edilmesi usûlünün, imtihana girmek isteyenlerin ve ruûs tevcih olunanların sayısının giderek artması ve ilmiyenin tahsisatının yetersiz gelmesi nedeniyle lağvedildiği, bundan sonra ruûs tevcihinde Bayezid mülazemet usûlünün uygulanması; beşer ve yedişer sene sonunda yapılacak iki imtihanda da başarılı olanlara ruûs tevcih edilmesi; ayrıca bu sene elinde diploması bulunan on beş kişi, imtihan sonucu başarılı görülen yedi adet alay müftüsü, dersiâm, fetvâhâne müsevvidleri ve zâdegândan on üç kişiye müceddeden, Beratlı Hafız Sadeddin Efendi'ye de tebdîlen ruûs-ı hümâyûn tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Kâ'ide-i behîde-i kadîmenin tağyîriyle ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı emrinde bundan akdem ittihâz olunmuş olan usûl be her sene derse çıkacakların imtihânlarıyla nâ'il olacakları şahâdetnâme târîhinden i'tibâren dörder sene mürûrunda ru'ûs-ı hümâyun i'tâsından ibâret ise de bu sûret be her sene ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsını mü'eddî ve müderrisînin adedi sene be sene tabî'i tekessür ederek emr-i ma'îşetde tahsîsât-ı ilmiyyenin kifâyetsizliğine bâdi olmuş olduğundan îcâb-ı hâl tefekkür olundukda *Cenâb-ı Hakk, kütüb ü devâvîn medrese-pîrâ-yı tedrîs ve tedvîr oldukca halîfe-i rûy-ı zemîn ve şehîn-şâh-ı ma'ârif-rehîn efendimiz hazretlerini erîke-i saltanatda bâ-kemâl-i âfiyet ve iclâl mekîn ve bi'l-cümle bendegân ve dâ'îyânı sâye-i hâme-pîrâyesinde mazhar-ı envâ'-ı sa'âdetle refâh ve selâmete karîn buyursun [Âmin boşluğu]*. Usûl-i mebhûsanın tarîkce bi't-tecrübe meşhûd olan fâ'idesizliğinden nâşi lağviyle şimdiden kâ'ide-i mergûbe-i kadîmeye tatbîkan Bayezid mülâzemet imtihânı küşâd ve nâ'il-i mülâzemet olacaklara inde'l-iktizâ beşer veya yedişer sene mürûrunda ru'ûs imtihânı nâmıyla def'a-yı sâniye olarak yine imtihân küşâdıyla bunlardan ehliyeti zâhir ü nümâyân olanlara ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsıyla dilşâd edilmekde ve derece-i matlûbede dâ'îyândan mu'allim yetişdirilmeğe bâdi olacağından ve binâ'en-aleyh bi'l-imtihân şehâdet-nâme istihsâliyle derse çıkmak usûlü bi't-tabî' kalkacağından istekli olanlar bundan i'tibâren bilâ-mâni' derse çıkabilmek ve şu kadar ki bu seneden i'tibâren doksan altı senesine değin beher sene yedlerinde bulunan şehâdet-nâmelere nazaran derse çıkmış olan dersi'âm efendilere sene be sene ru'ûs-ı hümâyûnları verilmek ve'l-hâsıl âhiren ittihâz olunmuş olan usûlün külliyen lağviyle kâ'ide-i kadîme-i mebhûseye ri'âyet edilmek her vechile tarîkin selâmeti ve erbâbının hoşnûdiyetini

mûcib olacağından ol vechile îcâb-ı hâlin îfâsı ve bu sene müstehak-ı ru'ûs olan on beş şehâdet-nâmeli dâ'îyan ile bi'l-imtihân ru'ûs-ı hümâyûna kesb-i istihkâk etmiş bulunan yedi nefer alay müftîlerine ve bu sırada dersi'âmdan olarak pesmânde oldukları haber verilen bazı müstehakkîn ile fetvâhâne müsevvidlerinden ve zâdegândan şâyeste-i âtıfet-i seniyye olan on üç nefer dâ'iyâna müceddeden dersi'âmdan ve hâric müderrislerden Beratlı Hâfiz Saadeddin Efendi dahî râddesi olan hareket-i altmışlıdan tebdîlen ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı münâsib gibi vârid-i hâtır olduğundan ol bâbda tanzîm etdirilen bir kıt'a defter manzûr-ı âlî-cenâb-ı şehîn-şâhî buyurulmak üzre leffen arz u takdîm kılınmış ise de mükemmil-ârâ-yı âcizân olan irâde-i ilhâm-ifâde-i hazret-i pâdişâhî yine ne sûretle müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 25 Cumâde'l-âhire [12]93 / [18 Temmuz 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi'-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleriyle melfûf defter manzûr-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile müderrislik ru'ûs-ı hümâyûnı hakkında ahîren ittihâz olunmuş olan usûlün külliyen lağviyle kâ'ide-i kadîme-i mebhûseye ri'âyet edilmek üzre îcâb-ı hâlin icrâsı ve mezkûr defterde esâmîsi muharrer olanlara müceddeden ve mûmâ-ileyh Saadeddin Efendi'ye dahî tebdîlen ru'ûs-ı hümâyûn i'tâsı şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı ma'âlî-unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden olarak salifü'l-beyân defter yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Receb sene [12]93 / [26 Temmuz 1876]

Sahife No: 261

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 4 Receb Sene 1293 / [26 Temmuz 1876]

Konusu: Topkapı Sarayı kütüphanesi hocası ve Sultan Abdulhamid Han medresesi muhaddislik hizmetini yürüten Yakovalı Hacı Ali Efendi'nin vefatı üzerine münhal kütüphane hocalığının Boyabatlı Osman Faiz Efendi'ye, muhaddislik görevinin Ali Niyazi Efendi'ye tevcihi; müteveffanın münhal tekaüd maaşından altı yüz elli sekiz kuruşun Bozkırlı Mustafa Efendi'ye, kalan kısmın da Sirozî Ömer Lütfi Efendi'ye tahsisiyle tekaüd edilmeleri; Filibe'de münhal Şehabeddin Paşa Medresesi hocalığının ise Filorineli Yahya Tevfik Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Topkapı Sarây-ı Hümâyûnu hâcesi ve cennet-mekân firdevs-âşiyân Gâzi Sultân Abdulhamid Hân tâbe serâhu hazretlerinin nâm-ı hümâyûnlarına mensûb olarak ihyâ buyurdukları medrese-i münîfelerinin muhaddislik ciheti mutasarrıfı bulunan mütekâ'idîn-i müderrisîn-i kirâmdan Yakovalı el-Hâc Ali Efendi bu kere hulûl-i ecel-i mev'ûdıyla irtihâl-i dâr-ı bekâ eylediğine mebnî münhâl olan mezkûr kütüphâne hâceliğinin huzûr-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehriyârî ders-i şerîfi mukarrirlerinden Boyabadî mekremetlü Osman Fâiz Efendi'ye ve mühaddislik cihetinin dahî Süleymâniye müderrislerinden ve kudemâ-yı esâtizeden Kangırılı mekremetlü Ali Niyazi Efendi'ye tevcîh-i tesrîri ve mütevaffa-yı mûmâ-ileyhin başkaca Hazîne-i celîleden muhassas olarak uhdesinde bulunan bin iki yüz elli guruş tekâ'üdiyesinden altı yüz elli sekiz guruşun tekâ'üdlük istid'âsında bulunan kudemâ-yı müderrisînden Bozkırlı Mustafa Efendi'ye ve beş yüz iki guruşın dahî Sirozî Ömer Lütfi Efendi'ye tahsîsiyle mûmâ-ileyhimânın icrâ-yı tekâ'üdleri ve Filibe'de münhal olan Şehâbeddin Paşa Medresesi'nin tedrîsi cihetine müderrisînden ve dersi'âmdan Filorineli Yahya Tevfik Efendi tâlib olduğundan mûmâ-ileyhin emsâl-i tarîkden ihrâc ve uhdesinde bulunan ma'âş ve ma'îşetin ref' olunmak üzre mezkûr medrese tedrîs cihetinin uhdesine tevcîhi husûsları tasavvur kılınmış ise de emr ü fermân-ı âtıfet-nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî yine ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise tenfîz-i hükm-i celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 3 Receb sene [12]93 / [25 Temmuz 1876]

Hayrullah

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile mezkûr kütüphâne hâceliğinin mûmâ-ileyhimden Osman Fâiz Efendi ve muhaddislik cihetinin dahî Ali Niyazi efendilere tevcîhi ve münhal olan muharrerü'l-mikdâr ma‘âşdan altı yüz bu kadar guruşunun Mustafa ve küsûrunun Ömer Lütfi efendilere tahsîsiyle icrâ-yı tekâ‘üdleri ve Yahya Tevfik Efendi uhdesine de ol sûretle mezkûr medrese tedrîsi cihetinin tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî muktezâ-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 4 Receb sene [12]93 / [26 Temmuz 1876]

Sahife No: 262

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 8 Receb Sene 1293 / [30 Temmuz 1876]

Konusu: Tevcih zamanı gelen mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerif kazasının Yozgatlı Mehmed Tevfik Efendi'ye, Selanik kazasının Beşiktaş Naibi Manisalı Hüseyin Hilmi Efendi'ye ve Trablusgarb kazasının Amasyalı Mehmed Sadık Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerîf ve Selanik ve Bilâd-i devriyyeden Trablusgarb kazalarının zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrub eylediği cihetle zikrolunan Kudüs-i şerîf kazâsının iki yüz doksan dört senesi şehr-i Rebî‘u'l-ûlâ gurresinden zabt etmek üzre Süleymâniye ile Rum Mehmed Paşa Müderrisi Yozgadî mekremetlü el-Hâc Mehmed Tevfik Efendi'ye ve Selanik kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-ûlâ gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre Süleymâniye müderrislerinden Beşiktaş Nâ’ibi Manisalı Hüseyin Hilmi Efendi'ye ve Trablusgarb kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-âhiresi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Kangırı Kâdîsı Amasyavî fazîletlü Mehmed Sâdık Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîh olunmaları lâzım gelmiş ise de emr ü fermân-ı inâyet-nişân-ı cenâb-ı şehriyârî bu bâbda dahî ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i

celîline müsâra'at olunacağı derkâr bulunmuş idüği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 4 Receb sene [12]93 / [26 Temmuz 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr zikrolunan kazâların mezkûr târihlerden i'tibâren zabt etmek üzre mûmâ-ileyhime tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 8 Receb sene [12]93 / [30 Temmuz 1876]

Sahife No: 262

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 Receb Sene 1293 / [2 Ağustos 1876]

Konusu: Meclis-i İdare-i Emvâl-i Eytâm üyelerinden Sadreddin Efendi'nin mektupçuluk hizmetine tayin olunması nedeniyle yerine Hasan Tevfik Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm a'zâsından ve Haremeyn pâyelülerinden fazîletlü Sadreddin Efendi dâ'îleri mektubculuk hizmetine ta'yîn kılınmış olduğundan mezkûr a'zâlığa mektûbi-i sâbık İstanbul pâyelülerinden fazîletlü Hasan Tevfik Efendi hazretlerinin ta'yîni münâsib gibi mütâla'a kılınmış ise de irâde-i isâbet-ifâde-i cenâb-ı pâdişâhî ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 9 Receb sene [12]93 / [31 Temmuz 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr müşârun-ileyh

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Hasan Tevfik Efendi'nin zikrolunan a'zalığa ta'yîni müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Receb sene [12]93 / [2 Ağustos 1876]

Sahife No: 263

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 11 Receb Sene 1293/ [2 Ağustos 1876]

Konusu: Tedkîkât ve İntihâb-ı Şeriyye meclisleri reisi Uryânîzâde Ahmed Esad Efendi'nin yaşlılığı nedeniyle görevinden ayrılması üzerine reisliğe Anadolu Kadıaskeri'nin müsteşarı Ahmed Hulûsi Efendi'nin; ondan münhal müstaşarlık görevine de Meclis-i Tedkikât-ı Şeriyye azalarından, azalık görevi uhdesinde kalmak üzere Yakup Asım Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Tedkîkât ve İntihâb-ı Hükkâm-ı şer'iyye meclisleri re'îsi bulunan Rumeli pâyelülerinden Uryânizâde semâhatlü Ahmed Esad Efendi hazretlerinin kibr-i sîn ve şeyhûhatından bahisle vukû' bulan istid'âsına ve Anadolu Kâdîaskerliği müşâviri Anadolu pâyedârânından semâhatlü Ahmed Hulûsi Efendi hazretlerinin liyâkat ve ehliyetine binâ'en ma'âş-ı muhassasıyla riyâseteyn-i mezkûreteyne yine Anadolu pâyelülerinden ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâsından semâhatlü Yakub Âsım Efendi hazretlerinin dahî a'zâlık-ı mezkûr uhdesinde kalmak üzre müşâvirlik-i mezkûra nasb ve ta'yînleri tensib kılınmış ise de şeref-sunûh idecek irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı şehîn-şâhî hükm-i celîline tevfik-i hareket kılınacağı beyânına mübâderet olundu efendim.

Fi 10 Receb [12]93 / [1 Ağustos 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlîleri vechile müşârun-ileyh Ahmed Hulûsi Efendi'nin ma'âş-ı muhassasıyla riyâseteyn-i mezkûreteyne ve Yakub Âsım Efendi'nin dahî meclis-i mezkûr a'zâlığı uhdesinde kalmak üzre zikrolunan müşâvirliğe nasb ve ta'yînleri şeref-sâdır olan emr ü

fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 Receb sene [12]93/ [2 Ağustos 1876]

Sahife No: 263

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 22 Receb Sene 1293 / [13 Ağustos 1876]

Konusu: Anadolu Kadıaskeri müşavirliğine Mehmed Tevfik Efendi'nin, İstanbul Kadılığı müşavirliğine ise Süleyman Sırrı Efendi'nin tayinlerinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskerliği müşâvir-i dâ'îmiliği Anadolu pâyelülerinden semâhatlü Yakup Âsım Efendi hazretlerine tevcîh u ihsân buyurulması akdemce atabe-i felek-mertebe-i cenâb-ı hilâfet-penâhîye lede'l-arz müsâ'âde-i ilhâm-ifâde-i cenâb-ı şehîn-şâhî erzân u şâyân buyurulmuşidi ancak müşârun-ileyh kendi hânesinde ihtiyâr-ı uzlet ve du'â-yı devâm-ı ömr ü şevket ve tevâfur-ı şân-ı azamet-i tâc-dârîye muvâzebet etmek üzre afv ü âlî-yi melek-dârîyi istirhâm eylediğine ve İstanbul pâyedârânından Dârü'l-hilâfeti'l-âliyye Kâdîsı müşâvir-i dâ'îmisi fazîletlü Mehmed Tevfik Efendi hazretlerinin dirâyet ve ehliyetine binâ'en müşâvirlik-i mezkûre ve pâye-i mezkûr-ı mezbûre ashâbından ve erbâb-ı dâniş ve iktidârdan fazîletlü Süleyman Sırrı Efendi hazretlerinin dahî İstanbul Kâdîlığı müşavir-i dâ'îmîliğine nasb u ta'yînleri münâsib gibi mütâla'a olunduysa da her hâlde hâkk ve sevab şeref-sânih olıcak emr ü fermân-ı adâlet-beyân-ı zıllullâhîde bulunacağı bâ-irtiyâb ve hükm-i celîlin icrâsına şitâb olacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 18 Receb sene [12]93 / [9 Ağustos 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr müşârun-ileyhimâdan Mehmed Tevfik Efendi'nin Anadolu Kâdîaskerliği ve Süleyman Sırrı Efen-

di'nin İstanbul Kâdîlığı müşâvir-i dâ'îmîliklerine nasb ve ta'yînleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir]

Fi 22 Receb sene [12]93 / [13 Ağustos 1876]

Sahife No: 264

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 23 Receb Sene 1293 / [14 Ağustos 1876]

Konusu: Ramazan ayında huzûr derslerinde bulunacak mukarrirlerinin sayısının on üçten on beşe çıkartılması ve defterinin buna göre düzenlenip gönderilmesi

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı hâlik-i şems u kamer, kütüb-i tefâsir ve siyer tedvîr ve tedrîs olundukca velî-ni'met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efedimiz hazretlerini be-kemâl-i ten-düristî ve âfiyet mansûr u muzaffer ve sâye-i tûbâ-vâye-i mülûkânelerini üzerimizde müstakarr buyursun [Âmin boşluğu]. Şeref-hulûl iden şehr-i sıyâm-ı ma'firet-encâmda sekiz gün huzûr-ı pürnûr-ı hümâyûnlarında fenn-i celîl-i tefsîrden akdi musammem olan meclis-i ilmiyyede bulunacak bir mukarrirle on üç nefer muhâtabin-i dâ'îyân-ı ilmiyye derdest-i tertîb olup ancak ashâb-ı dâniş ve irfândan birer zâtın dahî intihâb ve ilâvesiyle mecmû'unun adedi on beşe iblâğ olunduğu hâlde asr-ı ma'delet-hasr-ı zil'lullâhînin adl u dâd ve kam'-ı urûk-ı ehl-i lâ'n ü fesâd ile a'sâr-ı sâbıkâya fâ'ik olduğu gibi neşr-i ulûm ve ma'ârifle dahî sahife-pîrâ-yı kütüb-i tevârih olmağa lâyık idüğine hem şâhid-i adl ve erbâb-ı tahsîlin tezâyüd-i şevk ü gayret ve siyyemâ adedlerince vetriyyet-i makbûle hâsıl olacağı cihetle arz u istîzânı münâsib mütâla'a olunmuş ise de irâde-i isâbet-âde-i hilâfet-penâhî ne merkezde şeref-sunûh ider ise mahz-ı ilhâmî ve sevâb olacağı emr-i bedîhî bulunmuş olmağla hükm-i münîfinin icrâsına müsâra'at ve müsâ'ade-i celîle-i şehîn-şâhî şâyân buyurulduğu takdîrce usûlü üzre defteri bi't-tanzîm takdîm kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 19 Receb [12]93 / [10 Ağustos 1876]

Hayrullah

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîleri vechile meclis-i ilmiyye-i mezkûra birer zâtın daha ilâvesiyle on beşe iblâğ etdirilüp defterinin ona göre tanzîm ve takdîmi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hazret-i cihân-dârî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Receb sene [12]93 / [14 Ağustos 1876]

Sahife No: 264

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 Receb Sene 1293 / [14 Ağustos 1876]

Konusu: Padişahın babası için yaptırılan türbede görevlendirilmek üzere, isimleri belirlenen görevlilerin tayin olunması, kalan görevler için de Evkaf-ı Hümâyûn Müfettişliği tarafından gerekenin yapılıp görevli tayin edilmesinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Rabb-ı mecîd elsine-i ibâdda tevhîd ve temcîd oldukca, hâmi-i dîn-i Mübîn ve halife-i rûy-ı zemîn efendimiz hazretlerini nice nice hayrât ve müberrâta muvaffakiyetle zîr-i cenâh-ı mûcibü'l-felâh-ı şâhânelerinde cümle ibâdı âsûde-nişîn buyursun [Âmin boşluğu]. Vâlid-i mâcid-i müstecmi‘ü'l-mehâmid-i pâdişâhî hayrât ve müberrâtda eslâf-ı i‘zâmlarından her vechile mümtaz ve husûsiyle Harem-i melâ’ik-hâdem-i cenâb-ı risâlet-penâhîyi müceddeden binâ ve inşâ ile kesb-i teferrüd ve imtiyâz buyurdukları emr-i bâhir iken böyle pâdişâh-ı memdûh-siyer ve şehîn-şâh-ı mebrûrü'l-eserin türbe-i mu‘attara ve merkad-ı münevverelerinde henüz bir türbedârdan başka kurra ve huffâz tertîb olunmadığı cihetle bunların bir sûret-i muntazamaya ifrâğ ve şimdilik cedd-i büzürgvâr-ı kesîrü'l-âsâr-ı hilâfet-penâhî türbe-i şerîfeleri hademesi mikdârına iblâğ olunması her hâlde muktezâ-yı şân-ı azamet ve ihzârını dahî dâ‘îlerince vâcibe-i zimmet bildiğimden manzûr-ı şevket-mevfûr-ı şehîn-şâhî buyurulmak üzre pusulasını leffen takdîm ve mücerrebü'l-etvâr ve ehliyet ve salâhla şöhret-şi‘âr olan bazı dâ‘îyânın esâmîleri dahî arz u takdîm eylediğim

misillü mâ'adâsının emr-i intihâbı dahî Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne ihâlesi münâsib mütâla'a olunmuş ise de şeref-sunûh idecek emr ü fermân-ı isâbet-beyan-ı zıllullâhî daha a'lâ vü esneb olacağından hükm-i celîlinin icrâsına müsâra'at kılınmak üzre beyân-ı hâle mübâderet kılındı efendim.

Fi 21 Receb sene [12]93 / [12 Ağustos 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfuf pusula manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr mezkûr pusulada esâmîsi muharrer dâ'îyânın türbe-i şerîfe-i mezkûreye ta'yînleri ve mâ'adâsının intihâbı husûsunun dahî Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'ne ihâlesi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlîsinden olarak mezkûr pusula yine savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Receb sene [12]93 / [14 Ağustos 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TÜRKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 265

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 13 Şaban 1293 / [3 Eylül 1876]

Konusu: Lâleli Camii İmamı Yusuf Efendi, İmâm-ı Evvel olarak tayin olunduğundan kendisine ibtidâ-i hâriç rütbesi tevcih edilmesi.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Laleli Cami-i şerîfi İmâmı fazîletlü Yusuf Efendi bu kere İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî ta'yîn buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin ibtidâ-i hâric i'tibârı ile tarîk-i tedrîse duhûli şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i cihân-bânî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Şaban sene [12]93 / [3 Eylül 1876]

M.

Sahife No: 265

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 13 Şaban Sene 1293 / [3 Eylül 1876]

Konusu: Ramazan ayında huzûr-ı hümâyûnda okutulacak olan tefsir derslerini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

De'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzre beher sene şehr-i Ramazân-ı mağrifet-nişânda huzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkânede tefsîr-i şerîfden akdi musammem olan meclis-i melâ'ik-enîs-i ilmiyyede bulunması lâzım gelen dersi'âm hoca efendilerin esâmîsini mübeyyin tanzîm edilen defter manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmak üzre leffen takdîm ve şeref-sunûh idecek emr ü fermân-ı ilham-beyân-ı pâdişâhîye terekkub ve intizâr üzre bulunduğu beyânıyla terkîm-i tezkire-i senâverîye ibtidâr olundu efendim.

Fi [13] Şaban sene 1293 / [3 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Şeref-resîde-i fark-ı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfûf defter manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurularak tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 13 Şaban sene [12]93 / [3 Eylül 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 266

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 21 Şaban Sene 1293 / [6 Eylül 1876]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe kazasının Galata Kadısı Amasyalı Mahmud Zühdü Efendi'ye, Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Adana Kadısı Niğdeli Şerif Efendi'ye ve Ayıntab kazasının Bursa müderrislerinden Osman Efendi'ye tevcihi; ayrıca Şam Nakibü'l-Eşkâf Kaymakamı Aclûnîzâde Seyyid Ahmed ve Beyrut Nakibü'l-Eşrâf Kaymakamı Seyyid Abdullah Nuhas Efendi'ye İzmir pâyesi, müderrislerden Ali Rıza Efendi ile Mehmed Aziz Efendi'ye de İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Filibe ve Bilâd-i devriyyeden Beyrut ve Ayıntab kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl eylediği cihetle zikrolunan Filibe kazâsının iki yüz doksan dört senesi Recebü'l-ferdi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Galata Kâdîsı Amasyavi fazîletlü es-Seyyid Mahmud Zühdü Efendi'ye ve Beyrut kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-evvelîsi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Adana Kâdîsı Niğdevî Şerîf Efendi zâde fazîletlü Mehmet Said Efendi'ye ve Ayıntab kazâsının iki yüz doksan beş senesi şehr-i Rebî'u'l-âhiresi gurresinden zabt etmek üzre bâ-haraket-i altmışlı Burusa müderrislerinden fehametlü devletlü Mehmed Rüşdi Paşa hazretleri akrabâsından mekremetlü Osman Efendi'ye tevcîh ve i'tâsı ve mahallerinin eşrâf ve hânedânından oldukları hâlde aşağı rütbe kaldıklarından mecâlis ve mevâki'-i resmiyyede milel-i müteferrikadan nâ'il-i rüteb-i mülkiye bulunan bendegânın mâdûnunda kalmış olan fudalânın dahî sâye-i merhamet-vâye-i cenâb-ı mülûkânede hâllerine münâsib pâyeler ile vak' ve haysiyetlerinin muhâfazası muvâfık-ı şân-ı âlî olacağından ve Şâm-ı şerîf Nakîbü'l-eşraf Kâ'immakâmı Aclânîzâde mekremetlü Seyyid Ahmed ve Beyrut Nakîbü'l-eşraf Kâ'immakâmı Seyyid Abdurrahman Nuhas efendiler hem ashâb-ı ilm ü kemâlden ve hem de sâdât-ı kirâmdan olmalarıyla her vechile sezâvâr-ı lutf u ihsân-ı şehîn-şâh-ı kadr-dân olmalarıyla uhdelerine muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmamak üzre İzmir pâye-i mücerredi ihsânı ve İmâm-ı Evvel ve sânî-i cenâb-ı cihân-bânî hizmet-i mûcibü'l-mefharetiyle şâdgâm buyurulan devriye müderrislerinden İstanbûlî mekremetlü el-Hâc Ali Rıza ve Paşmakcı zâde hafîdi mekremetlü es-Seyyid Mehmed Aziz Efendiler dahî şâyeste-i inâyet ve âtıfet-i zıllullâhî bulundukları-na mebnî mûmâ-ileyhimâdan el-Hâc Ali Rıza Efendi'nin hâ'iz olduğu devriye müderrisliğinin Hâmise-i Süleymaniye'den ve Mehmed Aziz Efendi'nin dahî Mûsula-i Süleymaniye'den İstanbul ru'ûsuna tashîh u tebdîliyle taltîf ü tesrîrle-

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaarsiv.tr

ri tasvîb ve tensib kılınmış ise de emr ü fermân-ı ilhâm-beyân-ı cenâb-ı tâc-dârî bu bâbda dahî ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 Şaban sene 1293 / [5 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve sûret-i muharrerenin ber-mûceb-i iş'âr îfâ-yı mukteziyâtı ve sâbıkâ imâm-ı evvel ve sânî Ali Rıza ve Mehmed Aziz Efendi'nin müderrisliklerinin dahî ol vechile İstanbul ru'ûsuna tashîh u tebdîli şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 21 Şaban sene [12]93 / [6 Eylül 1876]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 267

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Şaban Sene 1293 / [10 Eylül 1876]

Konusu: Daha önce Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunan Hamdi Efendizâde Abdulgafur Efendi'nin itaatsizliğinden ve işlediği suçtan dolayı cezalandırılması ve rütbesinin geri alınması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Akdemce Mekke-i mükerreme pâyesi ihsânıyla kadri tevkîr buyurulmuş iken şu ni'met-i celîle-i cenâb-ı pâdişâhînin kıymetini bilmeyüb isâ'et-i vâkı'asına mebnî nefy ü ta'zîb kılınan Hamid Efendi zâde Abdulgafur Efendi uhdesinden rütbe-i mezkûrenin ref'i sâ'irleri hakkında ibret ve intibâhı câlib olacağı mütala'a-güzâr-ı acizî ise de şeref-sunûh buyurulacak irâde-i ilhâm-ifâde-i cenâb-ı zıllullâhî her hâlde re'y-i sâ'ib olmağla icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 19 Şaban sene [12]93 / [9 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve vâkı‘a isâ‘et ashâbının icrâ-yı mücâzâtı umûr-ı tabî‘iyyeden olduğu gibi ta‘yîn-i cezâ mâddesinin sübût-ı töhmete istinadı dahî levâzım-ı ma‘deletden idüğine binâ’en efendi-i mûmâ-ileyhin mesâvi-i mahsûsasıyla esbâb-ı sübûtiyyesinin ve bir de hareket-i vâkı‘ası hem nakîl ve hem de ref‘-i rütbesine müstelzim olacak derecede olup olmadığının tedkîki müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı âlîşân-ı cenâb-ı cihân-bânî îcâb-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Şaban sene [12]93 / [10 Eylül 1876]

Sahife No: 267

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 20 Şaban Sene 1293 / [10 Eylül 1876]

Konusu: Tevcih zamanı gelen Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Şam mevleviyetinin Başçı Bahşizâde Halil Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı rabb-i izzet, pâdişâh-ı melek-haslet ve şehîn-şâh-ı fârukî-sıfat velî-ni‘met-i bâlâ-himmet efendimiz hazretlerini her ân ve zamân kemâl-i izz ü şevketle taht-ı âlî-baht-ı mülûkânelerinde ebed-müddet ve hâ’iz-i kabza-i seyf-i nusret buyursun [Âmin boşluğu]. Bilâd-ı Hamse'den Şâm-ı şerîf ve Devriye'den Kürdistan mevleviyetlerinin vakt-i tevcîhleri hulûl eylediği ve bunlar kâ’ideten ve usûlen inâbe sûretiyle idâre olunup nâ’ib bulunan dâ‘îyanın ma‘âşları dahî Hazîne-i Celîle-i Maliye'den başkaca müretteb idügi gibi mansıb sâhiblerinin Şam içün on beş bin ve Kürdistan içün üç bin yüz guruş mâhiye ihsân buyurulageldiği ve dâ‘îyân-ı sadâkat-nişân-ı ilmiyyeden nâ’il-i rüteb ve tedrîs-i ulûma nakillerini nasb edenlerden bazısının ma‘âşı mikdâr-ı derece-i inti‘âşı olmadığı ve devriye tarîkinde diğer kazâlar dahî bulunduğu cihetle mezkûr Kürdistan mevleviyetinin ilgâsıyla ma‘âşa tahvîl ve Şam mevleviyetinin sâ’ir Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerine nisbeten ziyâdesi olan beş bin guruş bi't-tenzîl ancak on bin guruş ma‘âşla ibkâsı mu‘tedil görülmekle bin iki yüz doksan dört senesi Şa‘bânü'l-mu‘azzamı

gurresinden zabt itmek üzre mahrec mevâlîsinden Başcı Başhî zâde fazîletlü Halil Efendi'ye bi't-tevcîh şu mu‘âmeleden hâsıl olacak şehrî sekiz bin altı yüz guruş ile sınıfeyn-i mezkûreyn ma‘âşları ta‘dîl olunmak münâsib mütâla‘a edilmiş ise de irâde ve ferman-ı isâbet-beyân-ı hazret-i tâc-dârî ne merkezde şeref-sânih olursa ol vechile icrâsına müsâra‘at kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 19 Şaban sene [12]93 / [9 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve suver-i ma‘rûzanın iş‘âr-ı âlî-yi Fetvâ-penâhîleri vechile icrâ-yı mükteziyâtı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Şaban sene [12]93 / [10 Eylül 1876]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 268

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: Fi 24 Şaban sene[12]93 / [14 Eylül 1876]

Konusu: Daha önce Mekke-i mükerreme pâyesi tevcih olunan Hamdi Efendizâde Abdulgafur Efendi'nin itaatsizliğinden ve işlediği suçtan dolayı cezalandırılması ve rütbesinin geri alınmasının uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İsâet-i vâkı‘asına mebnî nef‘ ve ta‘zîb edilen Hamid Efendi zâde Abdulgafur Efendi'nin hâ’iz olduğu Haremeyn-i Şerîfeyn rütbesinin uhdesinden terkîn ve ref‘i hakkında vukû‘ bulan arz u istîzân-ı dâ‘iyânem üzerine efendi-i mûmâ-ileyhin mesâvî-i mahsusasıyla esbâb-ı subûtiyyenin ve haraket-i vâkı‘ası hem nef‘ ve hem de rütbesinin hekkini müstelzim olup olmayacağının tedkîki emr ü fermân-ı adâlet-beyân-ı cenâb-ı zıllullâhî muktezâ-yı münîfinden idüği iş‘âr-ı atûfilerinden anlaşılmış ve mu‘ahharan huzûr-ı pür-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye müsûl şerefine nâ’ileyetimde şeref-te‘alluk eden müsâ‘ade-i ilhâm-âde-i şeh-

riyâsîye binâ'en mûmâ-ileyhin derece-i ittihâmı ve mevki'-i sıhhate keyfiyyet-i vusûlü şifâhen arz u beyân kılınmış ve bu bâbda olunacak mu'âmele irâde-i kerâmet-mu'tâde-i hilâfet-penâhîye mütevakkıf ve vâbeste bulunmuş olmağla istîzân-ı keyfiyyet siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 23 Şaban sene [12]93 / [13 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki;

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazet-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin müsâvî-i vâkı'ası hakkında şifâhen arz olunan îzâhat üzerine iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleriyle tedkîkan rütbesinin uhdesinden terkîn ve ref'i müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Şaban sene [12]93 / [14 Eylül 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 269

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 26 Şaban Sene 1293 / [16 Eylül 1876]

Konusu: Bağdad Kadılığına tayin olunan Emvâl-i Eytâm Müdürü Yunus Efendi'nin yerine Bursa Temyîz-i Hukuk Reisi Halis Efendi'nin tayini; Hâmise-i Süleymaniye müderrislerinden Enderûn-ı Hümâyûn Fârisî hocası Ali Efendi'ye Haremeyn pâyesi tevcihi, Muid Ali Efendi ve Bahaeddin Efendi'ye ise akranlarına uygun medrese müderrislikleri tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Emvâl-i Eytâm Müdîrliği inzimâmıyla Meclis-i İdâre-i Eytâm a'zâsı bulunan Mahrec mevâlisinden fazîletlü Yunus Efendi'nin Bağdad Niyâbeti'ne ta'yîn kılındığı cihetle yerine kifâyet-i mücerrebesine binâ'en Haremeyn pâyelülerinden Burusa Temyîz-i Hukûk Re'îsi fazîletlü Halis Efendi'nin ta'yîni ve erbâb-ı dâniş ve irfândan olup lutf u inâyet-i cenâb-ı pâdişâhîye sezâvâr olan Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Enderûn-ı Hümâyûn Fârisî hocası mekremetlü Mu'id Ali Efendi'nin beyne'l-akrân mûcib-i fahr ve mübâhati olmak üzre uh-

desine Haremeyn pâyesi ve kazâlik hareket-i dâhil müderrislerinden Ankaravî mekremetlü Mu'id Ali Efendi'ye bâ-ibtidâ-i altmışlı Mu'id Alaaddin Medresesi müderrisliği ve Kangırılı Bahaeddin Efendi'ye bâ-ibtidâ-i hâric Sâniye-i Hâkâniye Medresesi müderrisliği tevcîh u ihsân buyurulması tensib edilmiş ise de kerâmet ve adalet şeref-sânih olacak emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı zıllullâhîde olacağı vâsıl-i rütbe-ı bedâhât olmağla icrâ-yı icâbına müsâra'at kılınacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet olundu efendim.

Fi 25 Şaban [12]93 / [15 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve ber-mûceb-i iş'âr mûmâ-ileyh Halis Efendi'nin Emvâl-i Eytâm Müdîrliği inzimâmıyla meclis-i mezkûr a'zâlığına ta'yîni ve Ali Efendi'ye Haremeyn pâyesi ve Mu'îd Ali Efendi ile Bahaeddin Efendi uhdelerine zikrolunan medreseler müderrisliklerinin tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı şâhâne mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 26 Şaban sene [12]93 / [16 Eylül 1876]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 269

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Ramazân 1293 / [1 Ekim 1876]

Konusu: Bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Bursa kazasına İbrahim Edhem Efendi'ye, mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazasının Ankaravî Salih Efendi'ye tevcihi, ayrıca Ömer Fehmi Efendi'ye Bilâd-ı hamseden Edirne pâyesi, Muhammed Ebu'lhüdâ ve Seyyid Abdulkadir efendilere ise muvassıl-ı bilâd-ı hamseden İzmir pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Burusa ve Mahrec mevleviyetlerinden Yenişehir-i Fenar kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl ve tekarrub eylediği cihetle zikrolunan Burusa kazâsının iki yüz doksan dört senesi şehr-i Ramazânü'l-mü-

bâreki gurresinden zabt etmek ve rütbesi yevm-i tevcîhinden mu‘teber olmak üzre sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Re’fet Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid İbrahim Edhem Efendi'ye ve Yenişehir-i Fenar kazâsının kezâlik gurre-i merkûmeden zabt etmek üzre Süleymâniye müderrislerinden Ankaravî mekremetlü Sâlih Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîh ve i‘tâsı lâzım gelmiş ve ahvâl-i hâzıra-i mahalliyeden dolayı meşhûd olan mesâ’îsine mükâfa‘aten terfî‘-i rütbesi Bosna vilâyet-i celîlesinden bâ-tahrîrat istirhâm olunan vilâyet-i mezkûre merkez nâ’ibi ve Dîvân-ı Temyîz Re’îsi mahrec mevâlisinden fazîletlü Ömer Fehmi Efendi hakîkaten lutf ve âtıfet-i celîle-i cenâb-ı tâc-dârîye bi'l-vucûh sezâvâr olduğu gibi sâdât-ı kirâmdan ve sülâle-i tâhire-i Rıfa‘iyeden Haleb Nakîbü'l-eşraf Kâ’immakâmı Sayyadi zâde es-Seyyid Muhammed Ebü'l-Hüdâ ve yine Şâm-ı şerîf ulemâsından ve sülâle-i tâhire ve tarîkat-ı âliyye-i Rıfâ‘iye meşâyihinden Seyyid Abdulkadir ve Hoca zâde Hâfız Mehmed efendiler dahî şâyeste-i inâyet-i celîle-i şehîn-şâhî olmalarıyla mûmâ-ileyh Ömer Efendi'ye Bilâd-ı Hamse'den Edirne pâyesi ve mûmâ-ileyhimâ Muhammed Ebü'l-Hüdâ ve Seyyid Abdulkadir efendilere dahî muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre İzmir pâye-i mücerredi ve mûmâ-ileyh Hâfız Mehmed Esad Efendi'ye bâ-ibtidâ-i hâric İstanbul ru’ûsu tevcîhi tasavvur ve tensîb kılınmış ise de emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra‘at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Ramazân sene [1]293 / [30 Eylül 1876]

Hayrullah

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Râha-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş‘âr mûmâ-ileyhimden İbrahim Edhem ve Salih efendilere târîh-i mezkûrden zabt etmek üzre zikrolunan Burusa ve Yenişehir kazâlarının ve diğerlerine dahî mâru'l-beyân pâyeleriyle İstanbul ru’ûsunun tevcîh ve i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-beyân-ı cenâb-ı cihân-bânî mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Ramazân sene [12]93 / [1 Ekim 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 270

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 N. Sene 1293 / [11 Ekim 1876]

Konusu: Padişahın Meşihat'ı ziyaretinden dolayı çok müteşekkir olduklarını belirtmek üzere ilmiye hocaları tarafından kaleme alınan arzuhallerin padişaha takdim kılındığı ve padişahın bundan memnuniyet duyduğu.

Atûfetlü efendim hazretleri

Zât-ı melâ'ik-simât-ı cenâb-ı pâdişâhînin Bâb-ı Fetvâlarını teşrîf-i azamet-elîf-i mülûkânelerinden dâ'îlerince hâsıl olan fahr u mübâhât kâl u kalemle hâric-i ez-imkân bulunduğu gibi hayli müddetden beri şu ni'met-i celîleden dûr ve mehcûr olmalarından dolayı mütevâri-i ye's-i ü futûr bulunan umûm efrâd-ı ilmiyyenin dahî ser-mubâhatine bir mücevher tâc ve bu vechile şâyân buyurulan tevâzu' ve şefkat ve refet ü merhamet sahâyif-i beyâna nâ-kâbil-i indirâc ise de *"mâlâ yüdrakü küllühu lâ yütrakü küllühu"* kâbilinden olarak ma'rûz-ı teşekkürde lisân döndüği mertebe kaleme aldıkları memhûr ve melfûf arzuhâller bir vakt-i neşât-ı pür-inbisât-ı hümâyûnlarında manzûr-ı merâhim-mevfûr-ı hilâfet-penâhîleri buyurulmak üzre takdîm kılındığı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fi 17 Ramazân sene [12]93 / [6 Ekim 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfûf arîza manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve teşekkürât-ı ma'rûza erkân-ı muhtereme-i ilmiyye hakkında bedîhiyyü'l-ibtizâl olan teveccühât-ı mehâsin-âyât-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîlerinin derecât-ı âliyesiyle mütenâsib ve benâ-berîn 'ind-i akdes-i velî-ni'met-i bî-minnetde takdîr-i hâss-ı meyâmin-ihtisası câlib olduğunun lâzım gelenlere tebşîr ve tebliği müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan emr ü fermân-ı lutf-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 N. sene [12]93 / [11 Ekim 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 271

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 6 Za. Sene 1293 / [23 Kasım 1876]

Konusu: Kasame ve diyet hakkında ortaya çıkan yeni durumların çözümü ile ilgili olarak Mecelle Cemiyeti'nde düzenlenen ve padişaha takdim kılınan mazbata ve müzekkirenin tasdik olunarak iade edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Kasame ve diyet hakkında zuhûra gelen müşkilâtdan dolayı Mecelle Cemiyeti'nden tanzîm ve i'tâ kılınan mazbata ile melfûf müzekkire meşmûl-i luhâza-i ilhâm-ifâza-i cenâb-ı pâdişâhî buyurulmak üzre leffen takdîm kılındı. Müzekkire-i mezkûrede arz ve ifâde olunan mes'eleler îcâb-ı vakt u zamana evfak ve nâs hakkında erfak görülmekle mucebince amel makrûn-ı sevab gibi mütâla'a olunmuş ise de her hâlde adl ve hakkâniyet irâde-i kerâmet-ifâde-i hilâfet-penâhîde olacağı bî-irtiyâb olmağla tensîb ve tasvîb buyurulduğu takdîrce bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı zıllullâhî ile tevşîh ve tezyîn buyurulması iktizâ edeceğinden emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı şehîn-şâhî ne vechile şeref-sânih olur ise mantûk-ı celîli üzre harakete mübâderet olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 21 Ramazân sene [12]93 / [10 Ekim 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfûf mazbata ve müzekkire manzûr-ı dekâyik-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve müzekkire-i mezkûrenin bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı ilhâm-meşhûn-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî ile tevşih ve tezyîn buyurularak mazbata-i mezkûre ile beraber savb-ı âlî-i Fetvâ-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Za. sene [12]93 / [23 Kasım 1876]

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Sahife No: 271

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 L. Sene 1293 / [30 Ekim 1876]

Konusu: Anadolu Kadıaskerliği'nin Mehmed Kadri Efendi'ye ve Edirne kadılığının Abdullah Sabri Efendi'ye tevcihi ile Mehmed Zeynelâbidin Efendi ve Bağdad hânedânından Süleyman Efendi'ye Edirne pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bi'l-fi'l Anadolu Kâdîaskerliğiyle Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsının vakt-i tevcîhleri hulûl etdiğinden işbu sene-i mübâreke Zilkâ'de-i şerîfesi gurresinden zabt etmek üzre Anadolu pâyelülerinden Ali Sâti Efendi zâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Kadri Efendi hazretlerine kâdîaskerlik-i müşârun-ileyh ve bin iki yüz doksan dört senesi Şevvâl-i mükerremi gurresinden mahrec mevâlisinden Kangırılı fazîletlü Hâfız Abdullah Sabri Efendi'ye mevleviyet-i mezkûre ve sene-i hâliye Şevvali onuncu gününden mu'teber olmak üzre dâmâd-ı âcizî Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İmâm-ı Evvel-i esbak Mustafa Nûri Efendi zâde mekremetlü Mehmed Zeynelâbidin Efendi'ye dahî Edirne pâyesi ve Bağdad hânedânından ve Abdulkadir Geylani kuddise sırrıhu'l-âlî hazretleri sülale-i tâhiresinden ve erbâb-ı dirâyet ve dânişden hâlâ nakîbü'l-eşrâf kâ'immakamı mekremetlü Süleyman Efendi'ye dahî muvassıl-ı Haremeyn olmamak ve mecâlis-i resmiyyede milel-i müteşettite arasında mûcib-i imtiyâz ve mübâhâtı olmak üzre Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne pâye-i mücerredi tevcîhi münâsib görünmüş ise de emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı zıllullâhî ne merkezde sahife-pîrâ-yı sunûh ve sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fi 10 Şevval sene [12]93 / [30 Ekim 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı târîh-i mezkûrdan zabt etmek üzre müşârun-ileyh Kadri Efendi'ye Anadolu Kâdîaskerliği ve mûmâ-ileyhimâdan Abdulkadir Sabri Efendi'ye sene-i merkûme Şevvalinden mu'teber olmak üzre mevleviyet-i mezkûrenin ve Mehmed Zeynelâbidin Efendi'ye

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

sene-i hâliye Şevvali onuncu gününden mu‘teber olmak üzre Edirne pâyesi ve Seyyid Süleyman Efendi'ye dahî ol sûretle Edirne peye-i mücerredi tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 11 L. sene [12]93 / [30 Ekim 1876]

Sahife No: 272

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 15 Şevval Sene 1293 / [3 Kasım 1876]

Konusu: İmam-ı Evvel Yusuf Efendi'nin uhdesinde bulunan ibtidâ-i hâric rütbesi ve Kenaniye Medresesi müderrisliğinin ibtida-i altmışlı rütbesine terfii ve Ziyaiye Medresesi'ne nakliyle münhal olan rütbe ve görevin İmam-ı Sâni Raşid Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı rabbü'l-âlemin, mâdametü'd-dünya ve'd-dîn zât-ı hazret-i hilâfet-penâhî[yi] serîr-i azamet masîr-i mülûkânelerinde ebed-nişîn buyursun [Âmin boşluğu]. Usûl-i tarîk ve ehl-i tarîk kâffesi velî-ni‘met efendimizin fermân-beri ve her bir irâde-i seniyye-i şehîn-şâhî cümlenin makâm ve rehberi olduğundan hizmet-i imâmet-i müstevcibü'l-mefharet-i zıllüllahi şerefine nâ’il olanlar ez-kadîm kâ’ide-i müttahize-i tarîkden müstesnâ ve fevkalâde sûretiyle taltîf ve tesrîrleri mesbûkü'l-emsâl idüği nezd-i kerâmet-vefd-i pâdişâhîde irâde-i külfe-i arz u inbâ olmağla İmâm-ı evvel-i cihân-bânî mekremetlü Yusuf Efendi uhdesine akdemce ihsân buyurulan bâ-ibtidâ-i hâric Ken‘âniye Medresesi Müderrisliği'nin bâ-ibtidâ-i altmışlı Ziyâ‘iye Medresesi'ne nakl ve tahvîliyle uhdesinden münhal olan bâ-ibtidâ-yı hâric Ken‘aniye Medresesi'nin dahî İmâm-ı Sânî-i cihân-bânî Râşid Efendi'ye tevcîh u ihsânı münâsib gibi mütâla‘a edilmiş ise de bu bâbda irâde-i ilhâm-ifâde-i mülkdârî ne merkezde sahife-pîrâ-yı sunûh ve sudûr buyurulur ise icrâ-yı icâbına müsâra‘at vâcibe-i zimmet olduğunun beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 14 Şevval sene [12]93 / [2 Kasım 1876]

Hayrullah

TÜBA Türkiye Bilimler Akademisi Turkish Academy of Sciences www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı hümâyûn-ı atıfet-numûn-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş‘âr mûmâ-ileyhimâdan Yusuf Efendi uhdesinde bulunan müderrislik bâ-ibtidâ-i altmışlı Ziyâ‘iye medresesine nakl ve tahvîliyle bâ-ibtidâ-i haric Kenâniye Medresesi'nin dahî Râşid Efendi uhdesine tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı inâyet-beyân-ı zıllullâhî muktaza-yı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 15 Şevval sene [12]93 / [3 Kasım 1876]

Sahife No: 272

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Za. 1293 / [22 Kasım 1876]

Konusu: Mahrec mevleviyetlerinden Sofya kazasının Mehmed Ataullah Efendi'ye, Halep kazasının Hâdimî Ahmed Hulûsi Efendi'ye, Galata kazasının Çarşambavî Mehmed Reşad Efendi'ye ve İzmir kazasının Ahıshavî Abdurrezzak Efendi'ye tevcihi ile üstün hizmet ve gayretinden dolayı musıla-i Süleymaniye ve devriye müderrislerinden Mehmed Abdulmuta Efendi'ye İzmir pâyesi, Meşihat arzuhalcisi Mustafa Hakkı Efendi ve Evkaf-ı Hümâyûn müfettişi müsteşarı Karînâbâdlı Ömer Efendi'ye Kudüs-i şerif pâyesi tevcihi; ayrıca Ayıntab mevleviyetinin Kengırılı Hâfız Mehmed Efendi'ye ondan sonra da halefi Osman Efendi'ye tevcihi ile Saray-ı Hümâyûn hocalarından Ömer Lütfi Efendi, Hasan Hamid Efendi, Mehmed Arif Efendi, Ahmed Rıfat Efendi ve Hâfız Mehmed Efendi'ye İstanbul ruûsu verilmesinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Mahrec mevleviyetlerinden Sofya ve Halep ve Galata ve İzmir kazâlarının zamân-ı tevcîhleri tekarrub eylediği vechile zikrolunan Sofya kazâsının doksan dört senesi Şevvâl-i mukerremi gurresinden zabt etmek üzre Süleymâniye râddesinde Hazret-i Halid radıyallahu'l-vâhid Medresesi Müderrisi Seyyid Mustafa İzzet Efendi zâde mekremetlü es-Seyyid Mehmed Atâullah Efendi'ye ve Halep kazâsının sene-i merkûme Zilkâde-i şerîfesi gurresinden mutasarrıf olmak üzre yine râdde-i mezkûrede Mihrimâh Sultân der-Üsküdar Medresesi Müderrisi mekremetlü Hâdimi es-Seyyid Ahmed Hulûsi Efendi'ye ve Galata kazâsının kezâlik sene-i merkûme Zilkâde-i şerîfesi gurresinden i‘tibâren yine râdde-i mezkûrede Hangâh-ı Kadireye Medresesi Çarşambavî mekremetlü Mehmed

Reşad Efendi'ye ve İzmir kazâsının kezâlik sene-i merkûme Zilkâde-i şerîfesi gurresinden muteber olmak üzre yine râdde-i mezkûrede Cedide es-Seyyid Hasan Paşa Medresesi müderrisi Ahıshavî mekremetlü el-Hâc Abdurrezzak Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîh ve belde-i tâhire-i Nebeviyye aleyhi afdalü's-salavât ve etemmü't-tahiyye ahâli-i kirâmından ve bâ-mûsıla-i Süleymâniye ve devriye müderrislerinden Şeyh Azeb Efendi zâde mekremetlü Mehmed Abdulmuti Efendi'nin erbâb-ı fazl ve dirâyetden ve lutf-i âtıfet-i hazret-i tâc-dârîye şâyân dâ'îyandan bulunması cihetiyle uhdesine muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmamak üzre İzmir pâye-i mücerredi ve bi'l-imtihân bir müddet niyâbetlerde istihdâm ve üç seneden berü makâm-ı âcizî arzuhâlciliğinde hüsn-i siret ve sülükü meşhud olan devriye mevâlisinden fazîletlü Mustafa Hakkı ve Fatih dersi'âmlarından olup Evkâf-ı Hümâyûn müfettiş müşteşarı ve bâ-ibtidâ-i altmışlı Dizdariye medresesi Müderrisi Kariînâbâdi Abdurrahman Efendi zâde mekremetlü Ömer Efendi sezâvâr-ı inâyet-i celîle-i hilâfet-penâhî olmalarıyla muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre uhdelerine Kudüs-i şerîf pâyesi ve akdemce isa'et-i vâkı'alarına mebnî nefi' ve ta'zîb olan eşhâs-ı muzırradan Kevkenli Mehmed ve Derviş Efendi uhdesine münhal olan Ayntâb Mevleviyeti'nin târîh-i te'bîdi olan işbu sene-i mübâreke Şevval-i mükerremi gurresinden i'tibâren bâ-fermân-ı âlî halefi Kangırılı es-Seyyid Hâfız Mehmed ve sene-i âtiye şehr-i mezkûru i'tibârıyla dahî halefinin halefi Osman Efendilere bi't-tevcîh yedlerinde olan fermân-ı âlîşânların ol vechile tashîh-i târihleri ve yine eşhâs-ı merkûmeden Gürcü Sâbit Efendi uhdesinden münhal olan Sarây-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehîn-şâhî hocalığının dahî ashâb-ı dirâyet ve kifâyetden olup Ramazân-ı kesirü'l-feyezân-ı huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı zıllullâhîde mukarrir vekâleti eden Yanyavi el-Hâc Ömer Lütfi Efendi'ye ve hafîd-i vekâlet-penâhî Hasan Hamid ve hafîd-i âcizî Mehmed Ârif ve Şeyh Ömer Efendi zâde Ahmed Rafet efendilerin dahî tâziyâne-i şevk ü gayretleri olmak ve Ma'ârif Nezâret-i celîlesinden mevrûd tezkirede San'a Mekteb-i Rüştiyesi'ne bu'd-ı mesafe cihetiyle başka mu'allim bulunamadığından Hâfız Mehmed Efendi İstanbul ru'ûsu ihsân buyurulduğu hâlde kabul edeceğinden mekteb-i mezkûr sâye-i tubâ-vâye-i mülûkânede mu'allimsiz ve etfâl-i ahâli ulûm ve ma'ârifden behresiz kalmamak üzre mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye bir kıt'a İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnları inâyet ve ihsân buyurulması tensîb edilmiş ise de şeref-müte'allik buyurulacak emr ü fermân-ı ilhâm-beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhînin infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim.

Fi 4 Za. sene [12]93 / [21 Kasım 1876]

Hayrullah

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Esâbi‘-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma‘âlî-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş‘âr mûmâ-ileyhimden Mehmed Atâullah ve Ahmed Hulûsi ve Mehmed Reşad ve Abdurrezzak Efendilere zikrolunan kazâlar mevleviyetlerinin târîh-i merkûmdan i‘tibâren tevcîhi ve Mehmed Abdulmûti Efendi'ye İzmir pâye-i mücerredi ve Mustafa Hakkı ve Ömer Efendilere Kudüs-i şerîf pâyesi ihsânı ve Ayıntab Mevleviyeti'nin târîh-i merkûmdan i‘tibâren bâ-fermân-ı âlî Kangırılı Hâfiz Mehmed ve sene-i âtiye şehr-i mezkûrı i‘tibarıyla dahî halefi Osman Efendilere bi't-tevcîh yedlerinde olan fermân-ı âlîlerin ol vechile tashîh -i târihleri ve Sarây-ı Hümâyûn hocalığının Ömer Lütfi Efendi'ye ve Hasan Hamid ve Mehmed Ârif ve Ahmed Rıfat ve Hâfiz Mehmed efendilere dahî birer kıt‘a İstanbul ru’ûsı i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı cihân-bânî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.]

Fi 5 Za. sene [12]93 / [22 Kasım 1876]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 274

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 24 Z. Sene 1293 / [10 Ocak 1877]

Konusu: Tevcih zamanları yaklaşan Rumeli Kadıaskerliği'nin Mehmed Necib Efendi'ye, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği'nin İstanbul Kadısı daimi müşaviri Süleyman Sırrı Efendi'ye, ondan münhal müşavirliğin vekaleten Osman Kamil Efendi'ye, Erzurum kazasının Anadolu Vekayi-i Şeriyyesi Katibi Mehmed Süleyman Efendi'ye tevcihi; ayrıca Asâkir-i Muâvene İlmiye Taburu binbaşılarından ve Sırbistan savaşında üstün hizmetleri görülen Fatih dersiâmlarından Kayserili Mehmed Şükrü Efendi ile zâdegândan Mehmed Nuri Efendi'ye İstanbul ruûsu tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bi'l-fi‘l Rumeli Kâdîaskerliğiyle Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği ve devriye mevleviyetlerinden Erzurum kazâsının zamân-ı tevcîhleri hulûl etdiğinden bâ-irâde-i seniyye mü’esses olan kâ’ide-i kadîmesine tevfikan kâdîaskerlik-i mezkûrun doksan dört senesi muharremü'l-haramı gurresinden zabt etmek

üzre Rumeli pâyelülerinden semâhatlü Mehmed Necîb Efendi hazretlerine ve müfettişlik-i mezkûr dahî târîh-i mezkûrdan i'tibâren İstanbul pâyelülerinden İstanbul Kâdîsı müşavir-i dâ'îmîsi Kasîdeci zâde fazîletlü Süleyman Sırrı Efendi hazretlerine müşâvirlik-i mezkûr vekâleti dahî ma'âş-ı mahsûsuyla Haremeyn pâyelülerinden Müfettiş-i sâbık Tarsûsi zâde fazîletlü Osman Kâmil Efendi'ye ve Erzurum Mevleviyeti'nin dahî sene-i mezkûre Zilkâde-i şerîfesi gurresinden mutasarrıf olmak üzre bâ-mûsıla-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Anadolu Vekâyi'-i Şer'iyyesi Kâtibi mekremetlü Mehmed Şükrü Efendi'ye tevcîhi ve Asâkir-i Mu'âvene-i Şâhâne İlmiyye Taburu binbaşılarından Sırbiye muhârebesinde izhâr-ı şecâ'at eden Fatih dersi'âmlarından Kayseriyevî Mehmed Şükrü ve üdebâ-ı zâdegândan Mehmed Nuri Efendilere dahî birer kıt'a İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu inâyet ve ihsân buyurulması tensîb kılınmış ise de irâde-i ilhâm-ifâde-i cenâb-ı zıllullâhî ne merkezde sahife-pîrâ-yı sunûh ve sudûr buyurulur ise ol vechile amel ve hareket vâcibe-i zimmet olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübaderet kılındı efendim.

Fi 3 Zilhicce sene [12]93 / [20 Aralık 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-mevfûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş'âr mezkûr kâdîaskerliğin târîh-i mezbûrdan zabt etmek üzre müşârun-ileyhimâdan Necîb Efendi'ye ve sâlifü'l-beyân müfettişlik dahî Süleyman Sırrı Efendi'ye ve vekâlet-i merkûmenin ma'âş-ı muhassasıyla mûmâ-ileyhimden Osman Kâmil ve Erzurum Mevleviyeti'nin târîh-i mezkûrdan i'tibâren bâ-mûsıla-i Süleymâniye Mehmed Şükrü Efendiye tevcîhiyle diğer Mehmed Şükrü Efendi ile Mehmed Nûri Efendi'ye birer kıt'a İstanbul ru'ûsu i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı cihân-bânî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 24 Z. sene [12]93 / [10 Ocak 1877]

Sahife No: 275

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 22 Muharrem Sene 1294 / [6 Şubat 1876]

Konusu: Sırkatibi Tevfik Efendi'ye terfien Haremeyn pâyesi tevcihi ile İmâm-ı evvel Yusuf Efendi ve İmâm-ı sâni Râşid Efendi'nin rütbelerinin birer derece terfiinin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Sırkatibi-i hazret-i şehriyârî fazîletlü Tevfik Efendi'ye terfî'an Haremeyn pâyesi tevcîhi ve İmâm-ı Evvel ve Sâni Yusuf ve Raşid Efendilerin dahî birer derece terfî'-i rütbeleri şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı avâtıf-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı âlîsinden bulunmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 22 Muharrem sene [12]94 / [6 Şubat 1876]

M

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences

Sahife No: 275

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 5 Safer Sene 1294 / [19 Şubat 1876]

Konusu: Sırbistan savaşından dönen Hoca Selim Efendi'nin rütbesinin bir derece terfiinin uygun görüldüğü.

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Bu kere Sırbistan muhârebesinden avdet etmiş olan Hâce Selim Efendi rütbesinin bir derece terfî'i şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihânbânî mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Safer sene [12]94 / [19 Şubat 1876]

M

Sahife No: 275

Arz ve İrade No: 3

İrade Tarihi: 23 Ra. Sene 1294 / [7 Nisan 1877]

Konusu: Ramazanda huzûr-ı hümâyûnda akdolunan Meclis-i âlî'nin Birinci Ders Mukarriri Hâfız Mehmed Şakir Efendi'ye mahrec pâyesi tevcih edilmesi üzerine, münhal olar ders mukarrirliğine, Şakir Efendi Sırbistan savaşına katıldığı sırada kendisine vekalet eden Yanyalı Ömer Lütfi Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Ramazân-ı kesîrü'l-feyezânda huzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı pâdişâhîde akd olunan Meclis-i Âlî Birinci Ders Mukarriri fazîletlü Hâfız Mehmed Şâkir Efendi uhdesine bu kere bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i zıllullâhî mahrec pâyesi tevcîh u ihsân buyurulmasından nâşi mukarrirlik-i mezkûr münhal olmuş ve mûmâ-ileyh Şâkir Efendi'nin Sırbiye muharebesinde bulunduğu esnâda tarafından vekâlet eden birinci ders muhâtablarından Yanyalı mekremetlü el-Hâc Ömer Lütfi Efendi erbâb-ı fazl u kemâl ve zühd ü takvâ ile muttasıfu'l-hâl olup her vechile inâyet-i celîle-i hilâfet-penâhîye sezâvâr dâ'îyân-ı şakirü'l-ihsân-ı şehin-şâh-ı gerdûn-medâr olduğundan mukarrirlik-i mezkûra hasbe'l-usûl mûmâ-ileyhin ta'yîni tensîb kılınmış ise de emr ü fermân-ı ilhâm-nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî ne vechile şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi Safer sene [12]94 / [Şubat-Nisan 1876]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-mûceb-i iş'âr zikrolunan mukarrirliğe efendi-i mûmâ-ileyhin ta'yîni müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 Ra. sene [12]94 / [7 Nisan 1877]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 276

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 5 Ra. Sene 1294 / [20 Mart 1877]

Konusu: Tevcih zaman yaklaşan İstanbul Kadılığı'nın Mehmed Celâleddin Efendi'ye; Kudüs-i şerif kazasının Menlekli Ahmed Tevfik Efendi'ye ve Maraş kazasının Pirlepe sâbık müftüsü Salih Efendi'ye tevcihi ile görevlerinde yararlılıkları görülen Kosova vilâyeti Merkez Müftîsi Zeynelâbidin Efendi ve İzmir Nakîbüleşrâf Kaymakamı Çınarlı Rıfâizâde Seyyid Mustafa Efendi'ye birer pâye-i mücerrede tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

İstanbul Kâdîsı fazîletlü Ahmed Halid Efendi hazretlerinin işbu sene-i mübâreki şehr-i Rebî‘ulevvel gâyetinde müddet-i mu‘ayyenesi resîde-i hitâm olacağına mebnî kâdîlık-ı mezkûrun sene-i merkûme şehr-i Rebî‘ulâhiri gurresinden i‘tibâren İstanbul pâyelülerinden Sakız Nakîbizâde fazîletlü es-Seyyid Mehmed Celaleddin Efendi hazretlerine ve mahrec mevleviyetlerinden Kudüs-i şerîf kazâsı dahî rütbesi yevm-i zabtından i‘tibâren doksan beş senesi şehr-i Rabi‘ulevvel gurresinden zabt etmek üzre huzûr-ı azîmet-nüşûr-ı hümâyûn ders mukarrirlerinden olup Süleymâniye ile Ebu'l-feyz Mahmud Efendi Medresesi müderrisi bulunan Menlikli mekremetlü Ahmed Tevfik Efendi'ye ve yine sene-i merkûme şehr-i mezbûru gurresinden zabt etmek üzre Bilâd-i devriyyeden Maraş kazâsı bâ-mûsıla-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Pirlepe Müftîsi sabık mekremetlü Sâlih Efendi'ye tevcîh u ihsân buyurulması ve merkez vilâyet müftîleriyle nakîbü'l-eşrâf kâ’immakâmlarının mecâlis-i idâre ve mahall-i resmiyyede vak‘ ve vakâr-ı şer‘iyyelerini vikâye ve milel-i sâ’ire arasında kadr u haysiyetlerini himâye maksad-ı hayr-mırsadına binâ’en pâye-i mücerred ile terfî‘ ve taltîfleri usûl-i müttehaza icâbından idüğüne ve bu defa müceddeden teşkil olunan Kosova Vilâyeti Merkez Müftîsi Zeynelâbidin ve İzmir Nakîbü'l-eşrâf Kâ’immakâmı Çınarlı Rıfâ’i zâde es-Seyyid Mustafa Efendiler sezâvâr-ı inâyet ve şâyeste-i âtıfet bulunduklarına mebnî uhdelerine ber-vefk-i emsâl pâye-i mezkûrenin tevcîh u ihsânı tasavvur ve tensib kılınmış ise de emr ü fermân-ı âtıfet-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî ne vechile şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra‘at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 4 Rebî‘ulevvel sene [12]94 / [19 Mart 1877]

Hayrullah

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Hâme-pîrâ-yı ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı mekârim-nuşûr-ı hazret-i şehîn-şâhî buyurulmuş ve ber-vech-i iş‘âr zikrolunan İstanbul Kâdîlığı'nın târîh-i mezbûrdan i‘tibâren müşârun-ileyh Mehmed Cemâleddin Efendi'ye ve Kudüs-i şerîf kazâsının rütbesi yevm-i zabtından mu‘teber olmak üzre sene-i merkûme Rebî‘ulevvelinden i‘tibâren Ahmed Tevfik Efendi'ye ve Maraş kazâsının bâ-mûsıla-i Süleymâniye Sâlih Efendi'ye ve Merkez vilâyet müftîleri ve nakîbü'l-eşrâf kâ’immakâmlarıyla mûmâ-ileyhimâ Zeynelâbindin ve Mustafa Efendiler uhdelerine pâye-i mücerrede tevcîhi müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı cihân-bânî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Ra. sene 1294 / [20 Mart 1877]

Sahife No: 276

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 29 Ra. Sene 1294 / [13 Nisan 1877]

Konusu: Sermüneccim Tahir Efendi'nin Meclis-i A‘yân üyeliğine tayini ve görevinin başkasına tevcihi teklifinin, sermüneccimliğin teknik bir görev olduğundan uygun görülmediği, sermüneccimliğin Tahir Efendi uhdesinde kalması ve maaşının, meclis azalığından alacağı maaş kadar arpalık bedellerinden karşılanması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Re’isü'l-müneccimîn-i cenâb-ı şehriyârî semâhatlü Tâhir Efendi hazretleri Meclis-i A‘yân a‘zâlığına ta‘yîn buyurulduğundan nâşi riyâset-i mezkûrenin uhdesinde ibkâsı uyamayacağı bâ-tezkire-i sâmiye beyân buyurulduğu ve Bilâd-ı Hamse mevâlîsinden Müzellefzâde fazîletlü Rıza Efendi şöhret-i şâyi‘a ashâbından idüği cihetle riyâset-i mezkûrenin mûmâ-ileyh Rıza Efendi'ye ve mine'l-kadîm bir de müneccim-i sâni nasbı de’b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu hâlde bir aralık terk edilmiş ise de fenn-i mezkûr erbâbının nedreti cihetiyle tâlibine mûcib-i gayret olmak üzre derkâr olan lüzûmuna ve müderrisînden Şehzâde Cami‘-i şerîfi muvakkiti mekremetlü Rıza Efendi dahî liyâkat-ı kifâye ashâbından bulunduğuna mebnî müneccim-i sânîlik

dahî mûmâ-ileyh İbrahim Efendi'ye tevcîh ile Ser-müneccimlik Mâbeyn-i Hümâyûn-ı azamet-meşhûn-ı cenâb-ı pâdişâhî ile Mâliye Hazîne-i celîlesinden başkaca senevî on dokuz bin beş yüz guruş müretteb-i şehrîsi olduğu gibi arpalık olarak tarîk-i ilmiyyeden iki bin beş ve hazîne-i müşârun-ileyhâdan üç yüz doksan beş guruş ki iki bin dört yüz guruş ma'âş-ı şehrîsi olmağla hazîneye bâr olmamak üzre mezkûr arpalıkdan ancak şehrî bin guruşu bi'l-ifrâz müneccim-i sâniye tahsîsi münâsib mütâla'a olunmuş ise de irâde-i kerâmet-ifâde-i cenâb-ı tâc-dârî ne merkezde sahife-pîrâ-yı sunûh u sudûr buyurulur ise ol vecihle icrâsına müsâra'at edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 28 Ra. sene [12]94 / [12 Nisan 1877]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı hümâyûn buyurulmuş ve Ser-müneccimlik fennî bir hizmet olması hasebiyle Meclis-i A'yân a'zâlığıyla ictimâ' kabul etmeyen manâsıb-ı resmiyyeden ma'dûd bulunmamasına nazaran müşârun-ileyh Tâhir Efendi uhdesinden ref' ve tahvîli lâzım gelmeyeceğinden hizmet-i mezkûrenin kemâ-kân müşârun-ileyhin uhdesinde ibkâsı ve şu kadar ki meclis-i mezkûr a'zâlığından dolayı kendisine on bin guruş ma'âş verileceği cihetle re'isbaşılığa ma'âş-ı senevî olarak müretteb bulunan meblağın i'tâsı îcâb etmeyeceğinden ma'âş-ı mezkûr Hazîne-i celîlece mevkûf tutularak kezâlik hizmet-i mezkûreye âid arpalık bedellerinin Meclis-i A'yân a'zâlığı ma'âşına mahsûb edilmesi şeref-sunûh ve sudûr buyurulan emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 Ra. sene [12]94 / [13 Nisan 1877]

Sahife No: 277

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 R. Sene 1294 / [30 Nisan 1877]

Konusu: Huzûr Dersi Dördüncü Ders Mukarriri Zeki Efendi'ye Havâss-ı refîa mevleviyeti tevcih edildiği ve Üsküdar Merkez Bidâyet Hukuk Dairesi Riyaseti'ne tayin olunduğundan yerine Fatih dersiâmlarından Gelibolulu Mehmed Adil Efendi'nin tayini ile tevcih zamanı gelen Sivas kazasının Mehmed Hayri Efendi'ye ve Adana kazasının Diyarbekirli Mehmed Feyzi Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Beher sene şehr-i Ramazân-ı ma'firet-nişân-ı huzûr-ı feyz-nüşûr-ı cenâb-ı mülûkânede akd olunan derslerden Dördüncü Ders Mukarriri fazîletlü Mehmed Zeki Efendi uhdesine Havâss-ı Refî'a Mevleviyeti doksan beş senesi Muharremü'l-harâmı gurresinden i'tibâren tevcîh u ihsân-ı hümâyûn buyurulduğu gibi bu def'a dahî müstevfî ma'âş ile Üsküdar Merkez Bidâyet Hukuk Dâ'îresi Riyaseti'ne ta'yîn kılındığı cihetle sâye-i âtıfet-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde mûmâ-ileyhin esbâb-ı refâh ve mesrûriyeti tamamıyla istihsâl edilmiş ve bu misillü mukarrir efendiler mevleviyetle bekâm olduklarında bazen târîh-i zabtlarına kadar bir ders daha temdîd ve ekseriyâ dahî derhal yerine âharı ta'yîn olunmakda olup bu bâbda tarîkce bir kâ'ide-i muttaride müttehaz olmadığı ve mûmâ-ileyh dahî ber-vech-i ma'rûz vesâ'il-i inti'âşını bâli'an ma-belağ istikmâl eylediği cihetle mukarrirlik-i mezkûrun uhdesinde ibkâsı bir takım medrese köşesinde ifnâ-yı vucûd ve müterakkib-i lutf u cûd-ı cenâb-ı tâc-dârî olan dâ'îyân-ı ulemânın ye's ve fütûrunu mü'eddî olacağından mukarrirlik-i mezkûrun üçüncü ders muhatablarından ilmen ve fazlen akrânına fâ'ik ve bi'l-vucûh lutf ve inâyet-i seniyye-i şehîn-şâhîye şâyeste ve lâyik olan Fatih dersi'âmlarından Gelibolulu mekremetlü Hâfız Mehmed Âdil Efendi'nin nasb ve vakt-i tevcîhi hulûl eden Bilâd-i Devriyye'den Sivas kazâsının iki yüz beş senesi şehr-i Rebî'ülûlâ on beşinci gününden i'tibâren zabt etmek üzre bâ-mûsıla-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Meclis-i İdâre-i Emval-i Eytâm Başkatibi Trabzonî İsmail Hakkı Efendi zâde mekremetlü Mehmed Hayri Efendi'ye ve Adana kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-ûlâ gurresinden i'tibâren zabt etmek üzre bâ-mûsıla-i Süleymâniye Burusa müderrislerinden Diyarbekirli Abdulhamid Efendi zâde mekremetlü Mehmed Feyzi Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîhi tasvîb kılınmış ise de emr ü fermân-ı adâlet-nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî her ne vechile şeref-sunûh ve sudûr buyurulur ise muktezâ-yı âlîsi

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

üzre icrâ-yı icâbına müsâra'at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 15 Rebî'ü'lâhir sene [12]94 / [29 Nisan 1877]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enâmil-zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri üzre mezkûr mukarrirliğe Hâfız Mehmed Âdil Efendi'nin nasbı ve zikrolunan târihlerden i'tibâren zabt etmek üzre bâ-musıla-i Süleymâniye Sivas kazâsının Mehmed Hayri ve Adana kazâsının Mehmed Feyzi Efendilere tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 R. sene [12]94 / [30 Nisan 1877]

Sahife No: 278
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 6 C. Sene 1294 / [18 Haziran 1877]
Konusu: Sohum vakası ile diğer muharebelerde yararlılıkları görülen İmâm-ı evvel Yusuf Efendi'ye Haremeyn pâyesi ve İmâm-ı sâni Raşid Efendi'ye mahrec pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı rabbü'l-âlemîn, bâ-kemâl-i ten-dürüstî ve âfiyet nice nice fütûhat-ı adîdeye muvaffakiyetle zât-ı hazret-i tâc-dârîyi taht-ı âlî-baht-ı hilâfet-i kübrâda ebed-mekîn ve cümle millet-i celîle-i İslâmiyyeyi adl ve merhametlerinde âsûde-nişîn buyursun. Âmin. Bi-hürmeti seyyidi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn vücûd-ı merâhim-alûd-ı cenâb-ı zıllullâhî kâffe-i teb'a-i şâhâneleri hakkında mahz-ı ihsân-ı ilâhi olduğuna bir delîl-i kat'î ve hüsn-i muvaffakiyet-i seniyye-i şehîn-şâhîlerine dahî burhân-ı sâtı' olmak üzre hamdu'l-lâhi te'âlâ cunûd-ı nusret-mev'ûd-ı hilâfet-penâhîleri Sohum vâkı'asıyla ve sâ'ir memâlik-i a'dâyı feth ve teshir ve düşmen-i din ü Devlet-i Aliyye'yi kahr u tedmîr etmeleriyle nâm-ı nâmî ve ism-i sâmî-i cenâb-ı cihân-bânîleri ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf "Gazi" unvânıyla tavsîf buyurulmuş

ve şu meserret-i cihân-kıymet üzerine İmâm-ı şehriyârîlerine münâsib rütbeler ihsânıyla taltîf buyurulmak de'b-i dîrîn-i saltanat ve muktezâ-yı şân u azamet olmağla İmâm-ı Evvellik hizmet-i celîlesiyle müftehir olan mekremetlü Yusuf Efendi'ye Haremeyn-i şerîfeyn ve İmâm-ı Sâni Râşid Efendi'ye dahî mahrec pâyesi tevcîhi tensib edilmiş ise de irâde-i fermân-ı ilham-beyân-ı kîtî-sitânî ne merkezde seref-sânih buyurulursa mahz-ı adl ve sevab olacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine mübâderet kılındı efendim.

Fi 5 Cumâde'l-ûlâ sene [12]94 / [17 Haziran 1877]

Hayrullah

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-nüşûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Meşîhat-penâhîleri vechile mûmâ-ileyhimâdan Yusuf Efendi Haremeyn ve Râşid Efendi'ye dahî mahrec pâyesi tevcîhiyle şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehriyârî muktezâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 6 Ca. sene 1294 / [18 Haziran 1877]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

[279 ve 280. Sayfalar Boş]

ONUNCU BÖLÜM

Şeyhülislam Ahmed Muhtar Beyefendi'nin
İkinci Meşihatı Arzları ve
Sultan Abdülhamid'in İradeleri

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 281

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 29 Ca. 1295 / [31 Mayıs 1878]

Konusu: Tevcih zamanı yaklaşan Mekke-i mükerreme kazasının Edirne Kadısı Harputî Mustafa Faik Efendi'ye ve Medine-i Münevvere kazasının Evkâf-ı Hümâyûn ve Beytü'l-mâl Kassâmı Muhmud Şükrü Efendi'ye, devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının sâbık Trablusgarb Kadısı Mustafa Efendi'ye, Sivas kazasının Hamdullah Efendi'ye tevcihi ile sâbık İzmir Kadısı Hüseyin Tahsin Efendi ve sâbık Kudüs kadısı olup hâlâ Mahkeme-i İstinaf-ı Hukuk Reisi Asım Efendi'ye İzmir pâyesi; Medine-i Münevvere ulemâsından Mehmed Abdulmuti Efendi'ye Edirne pâyesi, Hama Nakîbü'l-eşraf kaymakamı Mehmed Nuri Efendi'ye de İzmir payesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Haremeyn-i Muhteremeyn sânallâhu şerefehumâ ilâ yevmi'd-dîn mevleviyetlerinin zamân-ı tevcîhi hulûl etmekle Mekke-i mükerreme kazâsının iki yüz doksan üç senesi Muharremi gurresinden zabt etmek üzre erbâb-ı fazl ve fukâhatdan sâbıkâ Edirne Kâdîsı Harputî fazîletlü Mustafa Faik Efendi'ye ve Medîne-i Münevvere kazâsının dahî kezâlik sene-i mezbûre şehr-i merkûmu gurresinden zabt etmek üzre Haremeyn pâyelülerinden hâlâ Evkâf-ı Hümâyûn ve Beytü'l-mâl Kassâmı fazîletlü es-Seyyid Mehmed Şükrü Efendi'ye ve *Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi efzûn buyursun [Âmin boşluğu]* Devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazâsının sene-i hâliye Cumâde'l-evvelisi gurresinden zabt etmek üzre bâ-fermân-ı âlî muvakkiti olan Hâşim Efendi'nin hulûl-ı

ecel-i mev'udiyle vefât eylediğinden kazâ-i mezkûrun târîh-i mezbûrdan i'tibâren sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı fazîletlü Mustafa ve Sivas kazâsının dahî bin iki yüz doksan altı senesi Rebî'u'l-evvelinin on beşinci gününden i'tibâren eşrâf-ı kuzâtdan ve ashâb-ı fazîletden meveddetlü Hamdullah Efendi'ye tevcîh ve âtıfet-i seniyye-i hazret-i velî-ni'mete kesb-i istihkâk etmiş rüteb-mendândan olan sâbıkâ İzmir Kâdîsı Kâmil Beyzâde fazîletlü Mîr Hüseyin Tahsin ve sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı ve hâlâ Mahkeme-i İstînâf Hukuk kısmı Re'îsi fazîletlü Ahmed Rauf Efendilere Haremeyn ve kibâr-ı müderrisînden Mehmed Cemâleddin ve Ahmed Âsım Efendilere Mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre bâ-i'tibâr-ı mahrec İzmir pâyesi ve Medîne-i Münevvere ulemâsından ve pâye-i mücerred ashâbından fazîletlü Mehmed Abdulmuti Efendi'ye Edirne ve Hama Nakîbü'l-eşrâf Kâ'immakâmı Seyyid Mehmed Nûri Efendi'ye İzmir pâye-i mücerredleri ihsânıyla dâ'îyan-ı mûmâ-ileyhin taltîf buyurulmaları nezd-i dâ'iyânemde münâsib görülmüş ise de ol bâbda emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı hazret-i zıllullâhî ne merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at kılınacağının arz u beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 28 Cumâde'l-ûlâ sene [12]95 / [30 Mayıs 1878]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve ber-vech-i istîzân doksan altı senesi Muharremi gurresinden zabt etmek üzre Mekke-i mükerreme kazâsının Mustafa Faik Efendi'ye ve Medîne-i Münevvere kazâsının Mehmed Şükrü Efendi'ye ve Beyrut kazâsının sene-i hâzıra Cumâde'l-evvelîsi gurresinden zabt etmek üzre Mustafa Reşid ve Sivas kazâsının dahî doksan altı senesi Rebî'u'l-evvelinin on beşinci gününden i'tibâren Hamdullah Efendi'ye tevcîhi ve Mîr Hüseyin Tahsin ve Ahmed Raif Efendilerin Haremeyn ve Mehmed Cemâleddin ve Ahmed Âsım Efendilerin Mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre bâ-i'tibâr-ı mahrec İzmir pâyelerine ve Medîne-i Münevvere ulemâsından Abdulmuti Efendi'nin Edirne ve Hama Nakîbü'l-eşrâf Kâimmakâmı Nûri Efendi'nin İzmir pâye-i mücerredelerine nâ'iliyetleri müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cihân-bânî iktizâ-yı âlîsinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân veliyyü'l-emrindir.

Fi 29 Ca. sene [12]95 / [31 Mayıs 1878]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 282

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 7 Cemaziyelahire 1295 / [9 Haziran 1878]

Konusu: Meclis-i Tedkikat-ı Şeriye azalığına tayin olunan Karacasulu Hâfız Ahmed Necib Efendi'ye, fazilet ve liyâkatından dolayı mûsıla-i Haremeyn olmak üzere Edirne pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bu kere Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâlığına ta'yîn olunan Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Karacasulu mekremetlü es-Seyyid Hâfız Ahmed Necîb Efendi'nin derkâr olan fazîlet ve liyâkatına mebnî uhdesine Mûsıla-ı Haremeyn olmak üzre Edirne pâyesi tevcîhiyle taltîf ve tesrîri tasvîb kılınmış ise de emr ü fermân-ı kerâmet-unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî ne vechile isâbet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra'at olunacağının arz u beyânıyla tezkire-i senâverî terkîme ibtidâr olundu efendim.

Fi 7 Cemâziye'l-âhir sene [12]95 / [8 Haziran 1878]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurularak ber-mûceb-i iş'âr mûmâ-ileyh Hâfız Ahmed Necîb Efendi uhdesine Mûsıla-ı Haremeyn olmak üzre Edirne pâyesi tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 7 C. sene [12]95 / [9 Haziran 1878]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Sahife No: 282

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 10 Ş. 1295 / [9 Ağustos 1878]

Konusu: Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf kazasının Seferihisarlı Mehmed Hulûsi Selahaddin Efendi'ye; Burusa kazasının Osman Rüşdi Efendi'ye; Selanik kazasının Tonyalı Ömer Hulûsi Efendi'ye; Yenişehir-i Fenar kazasının Mehmed Halid Efendi'ye; devriye mevleviyetlerinden Beyrut kazasının Zağferanborlulu Osman İlmî Efendi'ye; Bağdad kazasının sâbık Bosna Kadısı Erzurumlu Salih Hakkı Efendi'ye; Trablusgarb kazasının Mehmed Enis Efendi'ye ve Adana kazasının Şehrî İbrahim Edhem Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Şâm-ı şerîf ve Burusa ve Mahrec mevleviyetlerinden Selânik ve Yenişehir-i Fenar ve Devriye mevleviyetlerinden Beyrut ve Bağdad ve Trablusgarb ve Adana kazâlarının zamân-ı tevcîhleri hulûl eylediği cihetle sâlifü'z-zikr Şâm-ı şerîf kazâsının iki yüz doksan altı senesi Şa'bânü'l-mu'azzamı gurresinden zabt etmek üzre Mahrec mevâlîsinden Seferhisârî fazîletlü Mehmed Hulûsi Selahaddin Efendi'ye ve Burusa kazâsının kezâlik sene-i merkûme şehr-i Ramazânü'l-mübâreki gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Haleb Kâdîsı Abdullah Molla zâde Reşid Efendi hafîdi fazîletlü es-Seyyid Osman Rüşdi Efendi'ye ve Selanik kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-evvelîsi gurresinden i'tibâren Süleymâniye ile Haydarpaşa Medresesi Müderrisi Tonyalı mekremetlü Ömer Hulîsi Efendi'ye ve Yenişehir-i Fenar kazâsının kazâlik sene-i merkûme şehr-i Ramazânü'l-mübâreki gurresinden zabt etmek üzre Süleymâniye ile cedîde-i el-Hâc Beşir Ağa Medresesi Müderrisi İmâm zâde Esad Efendi zâde mekremetlü Mehmed Hamid Efedi zâde mekremetlü Mehmed Halid Efendi'ye ve Beyrut kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-evvelîsi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Ali Paşa İmâmı Zağferanborlulı fazîletlü Osman İlmî Efendi'ye ve Bağdad kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-âhiresi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Bosna Kâdîsı Erzurumî fazîletlü Sâlih Hakkı Efendi'ye ve Trablusgarb kazâsının kezâlik sene-i merkûme şehr-i mezbûru gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Filibevî Müftîzâde fazîletlü Mehmed Enîs Efendi'ye ve Adana kazâsının kezâlik sene-i merkûme Cumâde'l-evvelîsi gurresinden zabt etmek üzre Süleymâniye der-Edirne müderrislerinden Şehrî mekremetlü Hâfız es-Seyyid İbrahim Edhem Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîh ve

i‘tâsı lâzım gelmiş ise de emr ü fermân-ı şevket-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî her ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise infâz-ı hükm-i celîline müsâra‘at olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fi 3 Şaban sene [12]95 / [2 Ağustos 1878]

Muhtar

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve istîzân-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile gösterilen târihlerden i‘tibâren zabt etmek üzre zikrolunan kazâların mûmâ-ileyhime tevcîh ve i‘tâsı ma‘âlî-i efzâ-yı sunûh olan emr ü fermân-ı âtıfet-beyân-ı cenâb-ı şehriyârî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 10 Ş. sene [12]95 / [9 Ağustos 1878]

Sahife No: 283
Arz ve İrade No: 1
İrade Tarihi: 5 Şaban 1295 / [4 Ağustos 1878]
Konusu: Rumeli Kadıaskeri Sıddık Efendi'nin vefatı üzerine yerine Muhyiddin Efendi'nin tayininin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk-ı müste‘ân, zât-ı kerrûbî-sıfât-ı hazret-i pâdişâhî mede’d-duhûri ve'l-ezmân pîrâye-bahş-ı dîhîm-i şevket ü şân buyursun [Âmin boşluğu]. Rumeli Kâdîaskeri bulunan Ârif Efendizâde Sıddık Efendi'nin bu kere hulûl-ı ecel-i mev‘ûdıyla irtihâl etmesine mebnî zikrolunan Rumeli Kâdîaskerliği'nin sene-i hâzıra Şa‘bânü'l-muazzamının on beşinci gününden zabt etmek üzre Rumeli pâyelülerinden semâhatlü Muhyiddin Efendi hazretlerine hasbe't-tarîk tevcîhi lâzım gelmiş ise de ol bâbda emr ü fermân-ı âtıfet-nişân-ı hazret-i zıllullâhî her ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infâz olunur efendim.

Fi 4 Şaban sene [12]95 / [3 Ağustos 1878]

Muhtar

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri mûcebince zikrolunan Rumeli Kâdîaskerliği'nin târîh-i mezbûrdan zabt etmek üzre efendi-i müşârun-ileyhe tevcîhi atıfet-efzâ-yı sunûh olan emr ü fermân-ı inâyet-beyân-ı zı'llulâhi muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 5 Şaban sene[12]95 / [4 Ağustos 1878]

Sahife No: 283

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 12 Şaban 1295 / [11 Ağustos 1878]

Konusu: Ramazan ayında huzur derslerinde tefsir dersini okutacak hocaların isimlerinin yazılı olduğu defterin padişaha takdim edildiği.

Atûfetlü efendim hazretleri

Be-her sene şehr-i Ramazân-ı mağfiret-nişânda huzûr-ı feyz-nüşûr-ı cenâb-ı hilâfet-penâhîde kırâ’atı de’b-i dîrîne-i ebed-terhîn-i Saltanat-ı Seniyye’den olan tefsîr-i şerîf derslerinde bulunacak dersi‘âm efendilerin esâmîsini mübeyyin tanzîm edilen defter manzûr-ı inâyet-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmak üzre leffen arz u takdîm kılındığının beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Fi 11 Şaban sene [12]95 / [10 Ağustos 1878]

Muhtar

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri me’âl-i âlîsi ma‘lûm-ı âcizî olarak mezkûr defter icrâ-yı icâbı zımmında tevkîf kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 12 Şaban sene [12]95 / [11 Ağustos 1878]

Sahife No: 284

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 20 Şaban 1295 / [19 Ağustos 1878]

Konusu: Rumeli kadıaskeri iken vefat eden Sıddık Efendi'den münhal Rumeli Kadıaskerliği pâyesinin Şemi Efendi'ye tevcihi ile Serküttâb Ahmed Tevfik Efendi'ye İstanbul pâyesi tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, velî-ni'met-i bî-minnetimiz şehriyâr-ı amîmu'n-nevâl efendimiz hazretlerini hemîşe kasr-ı safâ bünyâd-ı âfiyet ve iclâlde müstedâm buyursun [Âmin boşluğu]. Rumeli Kâdîaskerliği Sıddık Efendi'nin geçende irtihâl-i dâr-ı bekâ etmesiyle Rumeli Kâdîaskerliği rütbesini hâ'iz olan dâ'îyanın adedi dokuza tenezzül etmiş ve rütbe-i mezkûre ricâlinin on adedden dûn olmaması kâ'ide-i tarîk icâbından bulunmuş idüğinden hasbe'r-rütbe başeski bulunan semâhatlü Şem'i Efendi hazretlerine bahr-ı zehhâr-ı avâtıf-ı seniyyeden Rumeli Kâdîaskerliği pâyesi ve Haremeyn pâyelülerinden Ser-küttâbî-i hazret-i tâc-dârî Gelenbevî zâde hafîdi fazîletlü Ahmed Tevfik Efendi dahî âtıfet-i amîme-i hazret-i zıllullâhîye şâyân dâ'iyândan olmağla uhdesine İstanbul rütbesi tevcîhi tasvîb kılınmış ise de emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî her ne vechile şeref-sâdır olursa hükm-i celîli infâz olunur efendim.

Fi 19 Şaban sene [12]95 / [18 Ağustos 1878]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Zîver-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı ma'âlî-i mevfûr-ı hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve iş'âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri vechile müşârun-ileyh Şem'i Efendi hazretlerine Rumeli Kâdîaskerliği pâyesi ve Tevfik Efendi uhdesine dahî İstanbul pâyesi tevcîhi muhib-efzâ-yı sunûh olan emr ü fermân-ı âtıfet-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 20 Şaban sene [12]95 / [19 Ağustos 1878]

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Sahife No: 284

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 11 N. 1295 / [8 Eylül 1878]

Konusu: Eyüp ve Galata kadılarının yirmi bin kuruşa kadar tereke tahrir edebilmeleri Mehâkim-i Şeriyye Nizamnamesi hükümlerinden olduğu halde daha önceki şeyhülislam tarafından yetmiş beş bin kuruşa kadar tereke tahrir edebilmelerine izin verilmesi, birtakım görevliler tarafından şikayet konusu yapıldığından, kanunda gerekli düzenlemeler yapılıncaya kadar tereke tahririnde nizamnamede belirtilen usûlün uygulanması.

Atûfetlü efendim hazretleri

Eyüp ve Galata kâdîlarının yirmi bin guruşa kadar tahrîr-i tereke edebilmeleri Mehâkim-i Şer'iyye Nizâmnâmesi ahkâmından olduğu hâlde selef-i âcizî zamânında istihsâl olunan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne mantûk-ı celîli vechile bunların dâ'îre-i me'mûriyetleri yetmiş beş bin guruşluk terekâtı tahrîre kadar tevsî' buyurulmuş ise de istîzâna vâki' usûl ve kâ'ide-i mevzû'asına muvâfik olmadığından icrâ-yı îcâbı kısmet-i askeriye ketebe ve muhzırânı tarafından istid'â ve Rumeli Kâdîaskerliği makâmından bâ-takrîr ifâde ve inhâ olunmağla müzâkere-i keyfiyet komisyon-ı mahsûsa lede'l-havâle ve düstûrü'l-amel olan nizâmâtın ta'dîline lüzûm-ı hakîki görüldüğü sûretde usûl ve kânûn-ı mevzû'ı dâ'îresinde mu'âmele olunmak tabî'i olmasıyla nizâmnâme-i mezkûr ol vechile ta'dîl olununcaya değin ahkâm-ı mündericesinin mer'î tutulması muvâfık-ı maslahat idüği bâ-mazbata ifâde olunmuş ve sûret-i ifâde muktezâ-yı hâl ve nefsü'l-emre muvâfik görülmekle mazbata-i mezkûre manzûr-ı hakâ'ik-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış ise de bu bâbda emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infâz olunur efendim.

Fi 10 Ramazân sene [1]295 / [7 Eylül 1878]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleriyle melfûf mazbata manzûr-ı mekârim-nüşûr-ı hazret-i pâdişâhî olmuş ve ber-vech-i iş'âr nizâmnâme-i mezkûr ta'dîl olununcaya değin ahkâm-ı mündericesinin mer'î tutulması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı celîlinden bulunmuş olmağla mezkûr mazbata savb-ı

sâmî-i Fetvâ-penâhîlerine i‘âde kılınmağın ol bâbda [emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir].

Fi 11 N. sene [12]95 / [8 Eylül 1878]

Sahife No: 285

Arz ve İrade No: 1

İrade Tarihi: 16 L. 1295 / [13 Ekim 1878]

Konusu: Anadolu Kadıaskeri Mehmed Dürri Efendi'nin görev süresi sona ereceğinden, Anadolu Kadıaskerliğinin Ders Vekili Halil Efendi'ye; bilâd-ı hamse mevleviyetlerinden Edirne kazasının sâbık Girid kadısı Mehmed Emin Efendi'ye; devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazasının Malatyalı Abdullah Kemaleddin Efendi'ye; Erzurum kazasının Beylerbeyi Rüşdiye Mektebi muallimi İsmail Efendi'ye tevcihinin uygun görüldüğü.

Atûfetlü efendim hazretleri

Anadolu Kâdîaskeri Dürrîzâde semâhatlü es-Seyyid Mehmed Dürrî Efendi işbu sene-i mübâreke Şevvâl-i mükerremi gâyesinde müddet-i mu‘ayyenesi resîde-i hitâm olacağından kâdîaskerlik-i mezkûrun Anadolu pâyelülerinden Ders Vekîli semâhatlü Halil Efendi hazretlerine ve Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsının iki yüz doksan altı senesi Şevvâl-i mükerremi gurresinden zabt etmek üzre sâbıkâ Girid Kâdîsı fazîletlü es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi'ye ve Devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazâsının kezâlik sene-i merkûme şehr-i mezbûru gurresinden zabt etmek üzre Mûsıla-ı Süleymâniye der-Burusa müderrislerinden Malatyalı Süleyman Efendi zâde mekremetlü Abdullah Kemâleddin Efendi'ye ve Erzurum kazâsının kezâlik sene-i merkûme Zilkâde-i şerîfesi gurresinden zabt etmek üzre Devriye müderrisleri kudemâsından Beylerbeyi Rüşdiye Mektebi Mu‘allimi mekremetlü İsmail Efendi'ye hasbe't-tarîk tevcîh ve i‘tâsı lâzım gelmiş ise de emr ü fermân-ı âtıfet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî her ne vechile müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infâz olunur efendim.

Fi 15 Şevval sene [1]295 / [12 Ekim 1878]

Muhtar

Ma‘rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Enmile-zîb-i ta‘zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş‘âr-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri üzre Anadolu Kâdîaskerliği'nin târîh-i mezbûrdan zabt etmek üzre müşârun-ileyh Halil Efendi'ye ve Edirne ve Ayıntab ve Erzurum kazâlarının dahî gösterilen tarihlerden zabt etmek üzre mûmâ-ileyhim Mehmed Emîn ve Abdullah Kemâleddin ve İsmail Efendileri tevcîh ve i‘tâsı müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i inâyet-âde-i cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 16 L. sene [1]295 / [13 Ekim 1878]

Sahife No: 285

Arz ve İrade No: 2

İrade Tarihi: 23 L. 1295 / [20 Ekim 1878]

Konusu: Sultan Mahmud'un Medine'de inşa ettirdiği medresenin müderrisi Yusuf Efendi'nin vefatı üzerine, müderrisliğin tâlibi olan sâbık Mekke-i mükerreme kadısı Trabzonlu Hasan Sabri Efendi'ye tekaüt olduğunda mevcut arpalık ve maaşının yükseltilmesi konusunda herhangi bir talebi olmaması şartıyla tevcihinin uygun görüldüğü.

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES www.tuba.gov.tr

Atûfetlü efendim hazretleri

Cenâb-ı Hakk, ömr ü ikbâl-i hazret-i hilâfet-penâhîyi mütezâyid ve efzûn buyursun [Âmin boşluğu]. Cedd-i emced-i hazret-i pâdişâhî cennet-mekân Sultân Mahmud Hân-ı Gâzi hazretlerinin Medîne-i Münevvere nevverahallahu te‘âlâ ilâ yevmi'l-âhirede binâ ve inşâsına muvaffak oldukları medrese-i münîfenin müderrisi bulunan Yusuf Efendi'nin hulûl-ı ecel-i mev‘ûdıyla irtihâl-i dâr-ı bekâ eylediğine mebnî zikrolunan müderrislik sâbıkâ Mekke-i mükerreme Kâdîsı olup hâlâ tedrîs-i ulûm ile meşgûl ve fezâ'il-i ilmiyye ve ahlâk-ı marziyye ile ma‘rûf olan Trabzonî fazîletlü Hasan Sabri Efendiler vukû‘-ı istid‘âsı üzerine uhdesine tevcîhi bâ-tensîb mu‘âmele-i mukteziye îfâsı zımmında keyfiyet Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret-i celîlesi'ne buyurulmuş ve bu misillü medâris-i celîle müderrisliğine ta‘yîn olanan zevâtın hasbe't-tarîk icrâ-yı tekâ‘üdü usûl ve emsâli iktizâsından olup efendi-i mûmâ-ileyh dahî şehrî nâ'il olduğu beş yüz guruş arpalık bedeli uhdesinde ibkâ olunmak ve ilerüde rütbe ve ma‘âşca bir gûne terakkîye hakkı

olmamak üzre bulunduğu rütbeden tekâ'üdlüğünün icrâsını bi'l-istid'â ol bâbda i'tâ eylediği tezkire manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehriyârî buyurulmak üzre leffen takdîm kılınmış olmağla bu bâbda emr ü fermân-ı kerâmet-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî her ne vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise hükm-i celîli infâz olunur efendim.

Fi 23 Şevval sene [12]95 / [20 Ekim 1878]

Muhtar

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki

Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri ile tezkire-i ma'rûza manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve istîzân-ı âlî-i Fetvâ-penâhîleri üzre efendi-i mûmâ-ileyhin mezkûrü'l-mikdâr arpalık bedeli uhdesinde ibkâ olunmak ve ilerüde rütbe ve ma'âşca bir gûne terakkîye hakkı olmamak üzre bulunduğu rütbeden tekâ'üdünün icrâsıyla medrese-i mezkûr müderrisliğinin uhdesine tevcîhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehîn-şâhî mantûk-ı münîfinden olarak tezkire-i mezkûre savb-ı âlî-i Meşîhat-penâhîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fi 23 L. sene [12]95 / [20 Ekim 1878]

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Dizin

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

A

Abbas Efendi, İstanbul kâdîsı, 136 — Harprutî, Hoca, İstanbul Kadılığı payeli, 119, 120

Abdulaziz Dede Efendi, Aksaray'da Şeyh İbrahim Efendi tekyesinin postnişini, es Seyyid, el Hacc, 145

Abdulaziz Efendi, İmâm-ı sânî-i hazret-i şehriyârî, 464 — İmâm-ı sânî, ibtidâ-i hâric pâyeli, 460 — İmâm-ı Sânî, 459 — İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, 458, 459, 473 — Mekke-i Mükerreme pâyeli, es-Seyyid, 314

Abdulgafur Efendi, Haremeyn-i Şerîfeyn rütbeli, Hamid Efendi zâde, 577 — Mekke-i Mükerreme pâyeli, Şeyh Hamid Efendi zâde, 560 — Mekke-i Mükerreme pâyeli, Hamid Efendi zâde, 575

Abdulhâdi Efendi, Şâm-ı şerîf ulemâsından Fârûtî zâde, 264

Abdulhak Efendi, reisü'l-ülema, 179 — reisü'l-ülema, 158 — sâbıkâ Sofya kâdîsı, İlyas Efendi'nin abisi, 137

Abdulhalim Efendi, İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, Anadolu pâyeli, 459 — İmâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî, 422, 423, 457 — Rumeli kâdîaskeri, Keçecizâde Efendi hafîdi, 151

Abdulhamid Efendi, İstanbul müderrislerinden, Mûsıla-ı Sahn rütbesinde, Tırhala Kazâsı Müftîsi, 232 — Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşîbendiyye'den, eş-Şeyh, 302, 303 — Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşîbendiyye'den, Şeyh, Hacı, Hâfiz, 299

Abdulkadir Efendi, İzmir pâye-i mücerredli, Şâm-ı şerîf ulemâsından ve tarîkat-ı âliyye-i Rufâ'iye meşâyihinden, Seyyid, 580 — Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden ve kudemâ-yı müsevvidînden, Başmüsevvid, 312 — Kadiriye meşayihinden, Üsküdar Kefcecidede dergah-ı şerîfin postnişini, 117 — Kürdistan kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden İzmir müftîsizâde zâdesi, 225 — Müftî zâde, İstanbul pâyeli, 540 — Şâm-ı şerîf kazâsı, mahrec mevâlisinden, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, İzmirî Müftîzâde, es-Seyyid, 488

Abdulkadir Sırrı Efendi, 583

Abdulkerim Davud Efendi, Sarây-ı Hümâyûn Birinci Koğuşu hâceliği, sekizinci ders-i şerîf mukarriri, Kangirili, 516

Abdulkerim Efendi, Trabzon mevleviyeti, Mihrimâh Sultân der-Üsküdar Müderrisi, Ali Râtıb Beyzâde, Mîr, es-Seyyid, 401

Abdullah Efendi, Anadolu pâyelülerinden sâbıkâ Rumeli Ordû-yı Hümâyûnu

Kâdîsı, Halebî, 260 — Erzurum kazâsı, sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı, İzmidî, 273 — Meclis-ı Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye reisi Ârif Paşa'nın imamı, 124 — Burusa müderrislerinden, Meclis-ı Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye reisi Ârif Paşa'nın imamı, 124

Abdullah Kemâleddin Efendi, Devriye mevleviyetlerinden Ayıntab kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye der-Burusa müderrislerinden, Malatyalı, Süleyman Efendi zâde, 607

Abdullah Muhib Efendi, Mısır kazâsı, Mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı, Sirozî, İsmail Beyzâde, Mîr, 372

Abdullah Raif Efendi, Anadolu Kâdîaskeri İsmet Beyzâde, Mîr es-Seyyid, 320

Abdullah Re'fet Beyefendi, Anadolu Kâdîaskeri İsmet Beyzâde, 325 — Anadolu pâyelülerinden, es-Seyyid, 291, 320 — Anadolu Kâdîaskerliği, İsmet Beyzâde, 299 — Rumeli Kâdîaskerliği, Rumeli pâyelülerinin akdemi İsmet Beyzâde, Mîr, es-Seyyid, 498

Abdullah Sabri Efendi, Edirne kazâsı, mahrec mevâlisinden, Kangırılı, Hâfız, 583

Abdullah Şevki Efendi, müderrisîn-i kirâmdan, Selanik Kâdîsı, 125

Abdullah Tevfik Efendi, Haleb Kâdîsı, Başmakcı zâde, es-Seyyid, 550

Abdullatif Efendi, Bağdad kazâsı, devriye mevâlisinden, 556

Abdulmuti Efendi, Edirne pâye-i mücerredesi, Medîne-i Münevvere ulemâsından, 600

Abdurrahman Efendi, selâtîn-i izâm cevâmi-i şerîfesinde şerh-i akâ'id tedrîs iden müderrisîn-i kirâmdan, Kütahyalı, Hacı, 526 — Edirne vilâyeti Müftîsi, 511 — Hazret-i Hüseyin'in ceddi, Arabzâde, 453 — Hoca, müderrisînden, es Seyyid Mustafa Tevfik Efendi'nin oğlu, 133 — Huzûr-ı hümâyûn ders mukarrirlerinden Sekizinci Meclis mukarriri, Karinâbâdî, 468 — Müderrisînden ve Mekteb-i İ'dâdiye-i şâhâne hocalarından, 246 — Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden ve Mekteb-i Harbiye hocalarından, Kütahyavî, 296

Abdurrahman Nafiz Efendi, Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Kuyucaklızâde, 385

Abdurrahman Nuhas, İzmir pâye-i mücerredi, Beyrut Nakîbü'l-eşraf Kâ'immakâmı, Seyyid, 574

Abdurrasim Nessah Efendi, Bilâd-ı devriyeden, Maraş kâdîsı, Burusavî, es-Seyyid, 166

Abdurrauf Efendi, Bagdat mevleviyeti, Pirlepeli, Ahmed Efendizâde, 167

Abdurrezzak Efendi, İzmir kazâsı, es-Seyyid Hasan Paşa Medresesi müderrisi, Ahıskavî, el-Hâc, 586, 587

Abdussamed İsmet Efendi, Ayıntab kazâsı, mûsıla-i Süleymâniye ile Burusa müderrisi, 515

Adana kazâsı, 594, 595, 602

adem-i ehliyyet, 146

âdet-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye, 433, 360, 392, 471 — i mustahsene-i Saltanat-ı Seniyye, 400

Afgan tekyesi, Üsküdar, 143

Afşar kazâsı, 164

Ahmed Ârif Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Refik Efendi dâmadı, Süleymâniye müderrislerinden, 515

Ahmed Âsım Efendi, Mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse, bâ-i'tibâr-ı mahrec İzmir pâyesi, 600

Ahmed Aziz Efendi, Ali Paşazâde, Hamise müdrerrislerinden, 110 — Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye, Hayreddin Paşa ve Beşiktaş müderrisi, Babakal'alı, 435

Ahmed Behcet Efendi, Abdullah Beyzâde, Mîr, 217

Ahmed Cevdet Efendi, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından, ma'iyyet-i hazret-i Sadâret-penâhî, 386 — mevâlî-i kirâmdan, Vak'anüvis, 206, 198. Bkz. Cevdet Efendi.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

Ahmed Edip Efendi, Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Dârü'l-hadis İbrahim Paşa müderrisi, Edip Paşa hafîdi, 450

Ahmed Efendi, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Ali Ağa İmâmî, es-Seyyid, Hâfız, 198 — Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden, 283 — Burusa kazâsı, sâbıkâ Havâss-ı Refî'a Kâdîsı, Mahmud Efendizâde, es-Seyyid, 371 — Dîvân-ı Temyîz a'zâlığı, Bilâd-ı Hamse pâyeli, Şumnulı, 516 — Hâfız, 469 — Hareket-i Altmışlı müderrislerinden, İ'lâmât Mümeyyizi, Edirneli, 193 — Hüseynîzâde, 273 — İstanbul rütbesinde, Kütahyevî, hoca, 119 — Rumeli Kâdîaskeri, es-Seyyid, 549 — Tarîkat-ı âliyye-i kadiriye meşayihinden, 117, 118 — Tokâdî, tefsîr-i şerîf dersinin altıncı ders mukarriri, Sultân Bayazid Câmi'-i şerîfi hâcelerinden, 227 — İzmir pâye-i mücerredi, Şâm-ı şerîf Nakîbü'l-eşraf Kâ'immakâmı, Aclânîzâde, Seyyid, 574

Ahmed Esad Efendi, İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Cezbî zâde, 250 — Şeyhülislâm-ı esbak, Uryanizâde, 99 — Tedkîkât ve intihâb-ı hükkâm-ı şer'iyye meclisleri re'îsi, Rumeli pâyeli, Uryânizâde, 568

Ahmed Ferîd Efendi, Selanik kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Tâhir Bey hafîdi, Mîr, 440

Ahmed Halid Efendi, şeyh, Yusuf Efendizâde, musıla-i süleymaniye rütbesinde baş eski, 160, 161 — İstanbul Kâdîsı, 591 — Mekke-i Mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden, sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı, Şeyh Yusuf Efendi zâde, 498 — Şâm-ı şerîf kazâsı, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, Şeyh Yusuf Efendizâde, 366

Ahmed Hâzım Efendi, Müderrisîn-i kirâmdan, 266 — Sultân Bayezid Hân Câmii dersi'âmlarından, Nevşehrî, müftîzâde, ulemâ-yı asrdan, 178 — Huzûr-ı Hümâyûn Ders mukarrirlerinden, 329

Ahmed Hıfzî Efendi, İstanbul rütbesinde, 540 — Anadolu Kâdîaskerliği pâyeli, 555, 556 — Burusa kazâsı, Mahrec ma'zûllerinden, sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Ser-etibbâ-yı esbak Mes'ûd Efendizâde, es-Seyyid, 372 — Hamise-i Süleymaniye müderrislerinden, Mesud Efendi'nin diğer zâdesi, es-Seyyid, 160 — Kassâm-ı askerî Mes'ûd Efendizâde, es-Seyyid, 414

Ahmed Hilmi Efendi, Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Kastamonulu, 290

Ahmed Hulûsi Efendi, Şerh-i akâ'id müderrisîn-i kirâmdan, Eskicum'alı, 526 — Anadolu Kâdîaskerliği müşâviri, Anadolu pâyeli, 568 — Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi, Piriştineli, 434 — Halep kazâsı, Mihrimâh Sultân der-Üsküdar Medresesi Müderrisi, Hâdimi, es-Seyyid, 585 — mevleviyet, 434

Ahmed İzzet Efendi, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden, sâbıkâ Mısır Kâdîsı Abdullah Ağazâde, es-Seyyid, 251 — mukarrirlik vekâleti, huzur dersi ikinci muhatablarından, Divriğli, 524

Ahmed Muhlis Efendi, sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Hâfız, 331

Ahmed Muhtar Beyefendi, Şeyhülislâm, 99

Ahmed Muhtar Efendi, Daru'l-hadîs müderrisi Yusuf Paşa hafîdi, 191 — Yusuf Paşa hafîdi, Mîr, 414

Ahmed Nazif Efendi, Anadolu pâyesi, 441 — Mısır-ı Kâhire kazâsı, Mahrec ma'zûllerinin akdemi, sâbıkâ Yenişehir Kâdîsı Sirozî İsmail Beyzâde, Mîr, 421, 442 — Sahhaflar Şeyhizâde, es-Seyyid, 365 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Darü'lh-hadis-i Süleymaniye müderrislerinden Sirozî İsmail Beyzâde, Mîr, 160

Ahmed Necîb Efendi, 475 — Mûsıla-ı Haremeyn, Edirne pâyesi, Hâfız, 601 — Mûsıla-ı Haremeyn, Edirne pâyesi, Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâlığı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Karacasulu, es-Seyyid, 601 — İstanbul pâyelülerinden Dimetokalızâde, es-Seyyid, 373 — Rumeli pâyesi, 323 — sâbıkâ Medîne-i Münevvere Kâdîsı Abdullah Beyzâde, Mîr, 323

TÜRK TARİH KURUMU TÜRK AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tubaarsiv.com

Ahmed Neşet Efendi, Bosna kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden, sâbıkâ Maraş Kâdîsı Ayn-ı Ekberzâde, es-Seyyid, 366

Ahmed Rafet Efendi, Şeyh Ömer Efendi zâde, 586

Ahmed Râgıb Efendi, Medîne-i Münevvere kazâsı, Şâm-ı Şerîf Kâdîsı, Burusavî, es-Seyyid, 224 — Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire Kâdîsı, 252 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Kuyucaklızâde, es-Seyyid, 296

Ahmed Raif Efendi, Haremeyn payeli, 600

Ahmed Râkım Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Seydişehirli, Ali Efendizâde, 430

Ahmed Râşid Efendi, Haremeyn-i Muhteremeyn rütbesi kudemâsından Âbid Efendizâde, 414 — İstanbul pâyelülerinden, Evkâf-ı Hümâyûn Kassâmlığı me'mûriyeti, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi Âbid Efendizâde, 426

Ahmed Rauf Efendi, Haremeyn pâyesi, sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı, Mahkeme-i İstînâf-ı Hukuk kısmı Re'îsi, 600

Ahmed Reşid Efendi, 231 — erbâb-ı fazl u ma'ârifden Âbid Efendi zâde, 230 — fudalâ-yı asrdan Nuhbe şârihi, Kırkağaçlı, 219 — İstanbul pâyesi, Haremeyn rütbesinde, Başeski, 387 — sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Küçük Süleyman Efendizâde, es-Seyyid, 184 — Sadreyn Müsteşârı, Kırımî Mehmed Efendizâde, 414

Ahmed Rıfat Efendi, İstanbul ru'ûsı, 587 — 541 — devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye ile Gökdere der-Burusa müderrisi, Re'îsü'l-küttâb Mazhar Efendi hemşîre-zâdesi, 477 — Edirne Vilâyet Dîvân-ı Temyiz Re'îsi, Mekke-i Mükerreme pâyesi, 540

Ahmed Rüşdi Efendi, sâbıkâ Anadolu Ordû-yı Hümâyûnu Kâdîsı, Rumeli Kâdîaskeri Müsteşârı, İstanbul pâyelülerinden, 257

Ahmed Said Efendi, Hamise-i Süleymaniye müderrislerinden, Manisalı, Müftüzâde, es-Seyyid, 159

Ahmed Sıddıki Efendi, Trabzon kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Surûri Efendi zâde, 496

Ahmed Şâkir Efendi, sâbıkâ Halebü'ş-Şehbâ Kâdîsı, Midillüli, es-Seyyid, 284

Ahmed Şükrü Efendi, 181, 260 — Anadolu Kâdîaskerliği, 362 — İstanbul kâdîsı, 181 — kassâm-ı askerî, Yusufzâde, 365 — Mekke-i Mükerreme rütbesinde, Yusufcukzâde, 260 — sâbıkâ İstanbul Kâdîsı, 217 — Sudûr-ı izâmdan, Rumeli pâyesi, 424

Ahmed Tâhir Efendi, Edirne müderrislerinden, Haraket-i Altmışlı, Ürgüp Müftîsi, el-Hâc, İzmir pâye-i mücerredi, 515 — Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, es-Seyyid, 549

Ahmed Tevfik Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, ders mukarrirlerinden, Süleymâniye ile Ebu'l-feyz Mahmud Efendi Medresesi müderrisi, Menlekli, 591 — Kudüs-i şerîf kazâsı, 592 — Rumeli Kâdîaskerliği pâyesi, Haremeyn pâyelülerinden Ser-küttâbî-i hazret-i tâc-dârî Gelenbevî zâde hafîdi, 605

Ahmed Tevhid Efendi, 236 — Bilâd-ı Erba'a'dan Edirne pâyeli Şeyh Hakkı Efendizâde, es-Seyyid, 116 — Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi, 386 — Medîne-i Münevvere Kâdîsı, Rumeli Kâdîaskeri Müstaşârı, 235

Ahmed Vassaf Efendi, Halep kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Vâsıf zâde, 449

Ahmed Zihni Efendi, Bosna kazâsı, 271 — Erzurum kazâsı, mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bosna Kâdîsı, 431 — sâbıkâ Tarablusgarb Kâdîsı, 270

Ali Bey, Rumeli eyâletinde Gâzi Mihal Bey ve Gâzi Ali Bey tevliyetinin mütevellîsi, 322

Ali Efendi, Birgivili, hoca, Hâfız, 157 — Enderun-ı hümâyûn Farisi hocası, 148 — Huzûr Dersi Birinci Ders-i

şerîfi Mukarriri, 524 — Mekteb-i İ'dâdî hocalarından, ibtidâ dâhil rütbesi, 185 — Fâtih Sultân Mehmed Camii dersi'âmlarından, kudemâ-yı esâtizeden, Yakovalı, 385 — mükarrir hâce efendilerden Darü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi, Birgivî, Dersi'âm, 289 — mütekâ'idîn-i müderrisîn-i kirâmdan, Yakovalı, el-Hâc, 565 — Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Kâsım Paşa müderrisi, Babakal'alı, 495 — Sultân Mehmed Hân hâcelerinin kudemâsından, sâbıkâ Ders Vekîli, Birgivî, 209

Ali Fehmi Efendi, Beyrut kazâsı, Edirne müderrislerinden, el-Hâc, 353 — Mehrec mevleviyetlerinden Halebü'ş-şehbâ kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Ruscuklu, 225

Ali Haydar, Hâce ve İmâm-ı Evvel-i şehriyârî efendiler hazerâtının mahdûmları, 481

Ali Haydar Bey, Melek Paşa hafîdi, 201

Ali İlhami Beyefendi, Edirne Kâdîsı, Çelebi Mustafa Paşazâde, 112

Ali Niyazi Efendi, muhaddislik ciheti, 566 — mühaddislik ciheti, Süleymâniye müderrislerinden ve kudemâ-yı esâtizeden, Kangırılı, 565

Ali Nûri Efendi, Beşiktaş nâ'ibi, Ispartavî, Hâfiz, 202

Ali Raif Efendi, 136, 137, 216 — Anadolu Kâdîaskerliği, Meşrebzâde, 218 — Anadolu pâyelülerinden Meşrebzâde, 197 — Anadolu sadareti, 197 — Meşrebzâde Efendizâde, 136, 137 — Meşrebzâde zâdesi, 215 — Rumeli pâyelülerinden, Meşrebzâde, 323

Ali Râtıb Efendi, Anadolu pâyesi, 180 — Mustafa Paşa hafîdi, Mîr, es-Seyyid, 179

Ali Rıza Efendi, Hâmise-i Süleymaniye, devriye müderrislerinden, İstanbûlî, 574 — 314, 373, 556 — bâ-ibtidâ-i hâric İstanbul Müderrisliği, Rize'de tedrîs-i ulûm ile meşgûl Altıkulaç Mustafa Efendi zâde, 556 — Galata kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Mekteb-i İ'dâdi-i şâhâne Arabi hocası, huzûr-ı hümâyûn birinci ders-i şerîfi muhatablarından, 515 — Mekke-i Mükerreme Kâdîsı, Hamâmîzâde hafîdi, 314 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, 351 — Mekke-i Mükerreme rütbesinde Başeski, sâbıkâ Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, Hammâmîzâde, 373 — Mekteb-i İ'dâdiyye-i şâhâne hocası, es-Seyyid, 183 — sâbıkâ Halebü'ş-şahba kâdîsı, Hamalzâde Hafîdi, 159 — Trabzon kazâsı, Süleymâniye ile Dârü'l-hadîs İbrahim Paşa müderrisi, Tophâneli, Şeyh Emîn Efendi zâde, es-Seyyid, 551

Ali Sâtı Efendizâde Efendi, Erzurum muvakkıtı, 108 — fetva emini efendi, 109

Ali Tayfur Bey, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Yenişehirli, Yümnîzâde, 382

Âmin, 187, 203, 323, 558, 595 — boşluğu, 112, 116, 118, 122, 125, 126, 134, 136, 140, 149, 158, 168, 179, 182, 191, 195, 208, 209, 216, 227, 229, 234, 242, 252, 254, 265, 271, 277, 283, 284, 285, 286, 293, 314, 329, 334, 341, 342, 350, 352, 362, 365, 369, 373, 375, 388, 391, 393, 397, 416, 420,433, 445, 467, 469, 475, 502, 517, 526, 537, 539, 541, 543, 560, 563, 565, 570, 571, 576, 584, 599, 603, 605, 608

Âmir Efendi, Anadolu kâdîaskeri, 470

Anadolu Kâdîaskerliği, 120, 136, 141, 164, 215, 217, 218, 240, 244, 247, 263, 269, 279, 290, 291, 298, 335, 362, 367, 390, 400, 420, 425, 432, 470, 482, 530, 538, 540, 568, 569, 583, 608 — Kâdîaskerliği rütbesi, 119 — pâyesi, 119, 120, 136, 153, 387, 388, 414, 441, 459, 460, 475

Ârif Efendi, Bâb-ı Fetvâ'ya teşrîf-i hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i şehriyârî günü ruh-sûdekî-i hâkpây-ı hümâyûn-ı hazret-i zıllullâhî ile müteşerrif ve müste'îd olan evlâd-ı âcizîden hafîdim, müderrisînden, 415 — Meclis-i Vâlâ a'zâsından Meşreb Efendi hafîdi, 151, 152

Ârif Hikmet Beyefendi, irtihâl-i dâr-ı bekâ eden Şeyhülislâm, 329 — şeyhülislam 99

Ârif Hilmi Efendi, İstanbul Kâdîlığı, 387

Ârif Paşa, Meclis-ı Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye reisi, 124

arpalık, 108, 127, 128, 152, 236, 320, 364, 409, 423, 460, 474, 475, 479, 523, 529, 545, 593, 608, 609 — arpalıkdan, 319, 387, 593

arz [u] inhâ, 205 — u beyân, 108, 395, 544, 578, 600, 601 — u ifâde, 133, 144, 154, 157, 158, 195, 223, 227, 228, 231, 239, 274, 285, 289, 330 — u ihlâs, 104, 105

arz u inbâ, 584 — u istîzân, 110, 112, 115, 116, 119, 123, 124, 126, 129, 131, 132, 135, 137, 138, 140, 149, 151, 160, 161, 167, 174, 176, 178, 181, 213, 220, 226, 252, 338, 355, 383, 462, 539, 570, 577 — u takdîm, 134, 198, 209, 241, 242, 254, 304, 313, 413, 455, 462, 468, 469, 543, 546, 557, 564, 571, 604

arzuhâl, 111, 154, 186, 187, 221, 227, 228, 236, 256, 266, 277, 299, 302, 305, 354, 355, 441, 442, 446, 448, 502, 546

Asâkir-i Hâssa-i Şâhâne Ordu-yı Hümâyûn Meclisi, 103

ashâb-ı cerbezeden, 136 — -ı dirâyet ve ehliyet, 123 — -ı dirâyet ve haysiyet ve erbâb-ı cerbeze ve reviyyetden, 139 — -ı liyâkat ve ehliyetden, 332 — -ı liyâkat ve iktidârdan, 186, 226, 280, 518

Âsım Efendi, 249 — Ebniye-i âliyenin hüsn-i hitâmına Medîne-i Münevvere Kâdîsı Âsım Efendi'nin inşâd eylemiş olduğu târîhi, 394 — Medîne-i Münevvere Kâdîsı, 396 — Trabzon Kâdîsı, 248

Âşır Efendi, 562

Âtıfet-efzâ-yı sunûh ve sudûr buyurulan, 223

Atûfetlü efendim hazretleri, 107, 109, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167,169, 173, 174, 175, 176, 177, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 300, 301, 302, 303, 305, 306, 307, 308, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 319, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 440, 444, 445, 448, 449, 450, 451, 452, 454, 455, 456, 457, 458, 460, 461, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 478, 479, 481, 482, 483, 484, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 516, 517, 518, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 537, 538, 539, 541, 542, 543, 546, 549, 550, 555, 557, 558, 559, 560, 561, 563, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 581, 582, 583, 584, 585, 587, 590, 591, 592, 594, 595, 599, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608

Ayıntab kazâsı, 162, 189, 200, 233, 284, 312, 371, 419, 450, 475, 515 — Bilâd-ı devriye mevleviyetlerinden, 124

Aziz Efendi, 225 — Burusa kazâsı, sâbıkâ Havâss-ı Refi'a Kâdîsı Kahvecibaşı zâde, 224 — Meclis-i Encümen-i Dâniş a'zâ-yı dâhiliyyesinden, Mektûbîzâde, 301 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, 309 — sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı, Encümen-i Dâniş a'zâsından ve erbâb-ı fazl ve ma'ârifden Mektûbî İzzet Efendi zâde, 225

B

Bâb-ı Âlî, 114, 117, 153, 175, 210, 285, 355, 395

Bâb-ı Fetvâ, 251, 252, 334, 338, 355, 381, 414, 415, 424, 461, 505 — -ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhî, 220

Bağdad kazâsı, 214, 245, 264, 273, 312, 366, 430, 461, 490, 515, 556, 532, 602 — Bilâd-ı devriyeden, 166

Bağdad valisi, 250, 340

Bahaeddin Efendi, bâ-ibtidâ-i hâric, Sâniyen-i Hâkâniye Medresesi müderrisliği, Kangırlı, 579

baş eski, 119, 122, 136, 153, 161, 301, 323, 342, 362, 365, 369, 373, 387, 388, 540, 605

Beyefendi, 177, 221, 222, 231, 234, 235, 276, 277, 279, 291, 301, 325, 326, 346, 349, 362, 390, 400, 429, 432, 462, 464, 485, 487, 500, 501, 530

Beyrut kazâsı, 219, 245, 273, 296, 321, 353, 392, 430, 457, 503, 525, 574, 599, 600, 602

Beyzâde, 159, 188, 217, 259, 295, 299, 320, 323, 325, 337, 372, 389, 401, 421, 430, 461, 486, 497, 498, 600

Bıçakcı esnafı, 118

Bilâd-ı Erba'a, 104 — manâsıbı, 109 — mansıbı, 108 — mevleviyetleri, 103, 115 — mevleviyetlerinden, 132 — rütbesi, 104, 105, 116

Bilâd-ı Hamse mevleviyetinden, 159 — mevleviyetlerinden, 191, 199, 200, 213, 219, 223, 224, 243, 244, 245, 268, 273, 295, 300, 306, 330, 331, 365, 368, 371, 372, 398, 421, 434, 448, 456, 476, 484, 488, 497, 514, 525, 528, 529, 550, 556, 574, 579, 583, 602, 607 — pâyelülerinden, 275, 306 — rütbesinde, 281, 320, 348, 377

Bosna kazâsı, 219, 250, 270, 273, 300, 366, 389, 419, 450, 493 — mevleviyeti, 267 — Mevleviyet, Bilâd-i devriyeden, 108, 109, — Mevleviyeti nemâlıca olduğundan, 162

Burusa kazâsı, 115, 191, 224, 245, 273, 300, 371, 372, 398, 448, 484, 528, 550, 579, 602 — ru'ûs-ı hümâyûnı, 169 — ru'ûs-ı hümâyûnu, 169 — ve Şam ru'ûsları, 287

C

Cemâleddin Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği sudûr-ı izâmdan, es-Seyyid, 263 — Anadolu rütbesi, 181 — İstanbul Kâdîlığı, 592 — Mahrûsa-i Burusa Kâdîsı, 106, 107 — Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne Nâzırı, Anadolu Kâdîaskerliği, 269 — Rumeli Kâdîaskeri, 451 — Girid kâdîsı, 306 — Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî, 360, 361 — Ser-etibbâ-yı şehriyârî, 409

Cevdet Efendi, Bosna teftişi, Anadolu sadâreti pâye-i celîli, 491, 492. Bkz. Ahmed Cevdet Efendi.

Cevri usta, hazinadar-ı hazret-i şehriyârî, 143

Ç

Çelebi Efendi, Cülûs-ı Hümâyûn-ı mes'adet-makrûn-ı hazret-i şehîn-şâhînin îfâ-yı tebrik ve tehniyetine dâ'îr arîzası, 410 — Cülûs-ı hümâyûn-ı mes'adet-makrûn-ı hazret-i zıllullâhînin tebrik ve tes'îdini mutazammın arîzası, 413 — Üsküdar Mevlevihânesi, 538

D

dâr-ı Fetva, 108

Darulhadis-i Süleymâniye Medresesi, 125

Darülfetva, 119, 126, 140, 141, 149

de'b-i dîrîne-i ebed-terhîn-i Saltanat-ı Seniyye, 604 — -i Saltanat-ı Seniyye, 141,

177, 208, 218, 253, 265, 269, 285, 293, 294, 298, 327, 335, 512, 573, 592

de'b-i kadîm, 387

Derviş Efendi, isa'et-i vâkı'alarına mebnî nefi' ve ta'zîb olan eşhâs-ı muzırradan, 586

Devletlü efendim hazretleri, 487 — devletlü ismetlü aliyyetü'ş-şân efendimiz hazretlerine takdîm-i arzuhâl, 130

Devriye mevâlîsinden, 331, 342, 343 — mevleviyetlerinden, 214, 219, 233, 245, 250, 264, 270, 273, 279, 284, 290, 296, 300, 307, 312, 321, 325, 337, 353, 358, 366, 371, 376, 385, 389, 392, 401, 419, 421, 430, 431, 449, 457, 474, 490, 493, 503, 531, 599, 602, 607 — tarîki, 108, 576

Dîvân-ı De'âvî, 304

Dürrî Efendi, sâbıkâ Eyüb Kâdîsi, Dürrîzâde, 248, 249

E

ebâ-an ceddin tarîk-i ulemânın kudemâ ve hânedanından, 158

Ebûbekir Celaleddin Efendi, Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Zal Paşa Müderrisi, Gümülcineli, 495

Ebûbekir Efendi, alay müftîliklerinin nizâm-ı mahsûsu mûcebince lede'l-imtihân ehliyetleri nümâyân olan Karahisâr-ı Sâhibli, es-Seyyid, 531 — Bilâd-ı devriyyeden Maraş kazâsı, Edirne müderrislerinin kudemâsından Dâru'l-hadis der-Edirne müderrisi, Ordû-yı Hümâyûn Şeyhi, esbak, Bozoklu, es-Seyyid, 401

Ebussu'ûd Efendi, Şâm-ı Şerîf Meclis-i Kebîri a'zâsından, Murâdîzâde, 273

Edhem Efendi, Selîmiye Muvakkiti, el-Hâc, 293

Edirne eyaleti, 112 — kazâsı, 132, 200, 230, 243, 268, 295, 331, 368, 403, 448, 488, 515, 529, 550, 583, 607 — mevleviyeti Bilâd-ı hamseden, 144 — ru'ûs-ı hümâyûnı, 169, 192 — ve Burusa tarîkleri, 107

Efendizâde, 105, 109, 116, 122, 136, 160, 161, 166, 179, 181, 184, 189, 193, 200, 213, 219, 245, 250, 255, 263, 264, 268, 273, 276, 279, 280, 284, 290, 295, 300, 312, 320, 321, 334, 337, 353, 358, 362, 365, 369, 371, 372, 376, 377, 382, 389, 394, 400, 403, 414, 419,425, 426, 430, 444, 452, 464, 470

ehl ü erbâb, 161, 286 — -i ilim ve zâdegân, 104

ehliyet ve dirâyet ashâbından, 435 — ve haysiyet, 124, 156, 162 — ve haysiyet ashâbı, 110, 121, 123 — ve haysiyeti, 114, 124, 162, 204 — ve liyâkati müsellem, 301 — ehliyeti nümayan, 272, 297 — ehliyetlüce, 104, 111

el-akdem fi'l-akdem, 223, 243, 253, 268, 308, 309

Emîn Efendi, Bağdad Kâdîsı, 422, 483 — Halde-i şâyân-ı Sultân Ahmed Hân tâbe serâhu hazretleri Camii Cum'a Vâ'izi vefatı, 338 — Medîne-i Münevvere kâdîsı, Osman Efendizâde, 123 — Osman Efendizâde, Medîne-i Münevvere Kâdîsı, Haremeyn rütbesinde üçüncü eski, 122

emr ü fermân, 174, 180, 181, 297, 444, 464, 469, 475, 503, 576, 580, 604 — harzet-i men-lehü'l-emrindir, 463, 110, 111, 164, 167, 436, 439, 459, 460, 464, 480, 488 — hazret-i veliyyü'l-emrindir, 104, 106, 107, 109, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 163, 165, 166, 168, 169,173, 174, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 262, 263, 265, 267, 268, 269, 270, 271,

272, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 283, 284, 285, 286, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 310, 311, 312, 314, 315, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 375, 376, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 518, 520, 524, 525, 526, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 538, 539, 541, 542, 543, 545, 546, 550, 551, 556, 557, 559, 560, 561, 562, 564, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 592, 593, 595, 596, 601, 603, 604, 605, 607, 608, 609

emr ü fermân pâdişâh-ı âlemyân efendimiz hazretleri, 150

emr ü fermân şehin-şâh-ı cihân efendimiz, 104, 105, 111, 114, 128, 137, 143, 162 — -şâh-ı cihân pâdişâhımız efendimiz hazretleri, 146, 158 — -şâh-ı cihân velî-ni‘met-i bî-minnetimiz pâdişâhımız efendimiz hazretleri, 148 — -şâh-ı cihân velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî ni‘met-i âlem efendimiz hazretleri, 156 — -şâh-ı cihân velî-ni‘met-i bî-minnetimiz velî-ni‘met-i âlem efendimiz, 164, 153

emr ü fermân veliyyü’l-emrindir, 529, 600

emr ü fermân-ı adâlet-beyân-ı cenâb-ı zıllullâhî, 577 — -beyân-ı zıllullâhîde, 569 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 556

emr ü fermân-ı âtıfet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 561, 607 — -beyân-ı cenâb-ı şehriyârî, 603 — -nişân-ı cenâb-ı mülûkâne, 605 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 591 — -nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 565 — -nişân-ı hazret-i zıllullâhî, 603 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 589

emr ü fermân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 205, 285 — -ı mülûkâne, 253 — -ı mülûkânenin mantûk-ı celîli, 188 — -ı şehîn-şâhîye, 144 — -ı tâc-dârî, 203, 220, 251

emr ü fermân-ı hazret-i cihân-bânî, 502 — -i cihân-dârî, 378, 571 — -i hilâfet-penâhî, 249, 481 — -i kîtî-sitânî, 199 — -i mülûkâne, 204, 495 — -i mülûkâne muktezâ-yı celîli, 118 — -i pâdişâhî, 222 — -i şâhâne, 211 — -i şehîn-şâhî, 202 — -i şehriyârî, 379, 448, 451, 492 — -i şehriyârînin sür‘at-i infâz ve icrâsı, 529 — -i tâc-dârânenin mantûk-ı celîli, 190 — -i tâc-dârî-i âtufet -efzâ-yı sudûr, 213

emr ü fermân-ı hikmet-beyân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 606 — -beyân-ı cenâb-ı mülûkâne, 313, 341, 344, 350, 351, 356, 365, 372, 397, 403, 421 — -beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 311 — -beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 322, 331, 340, 605 — -beyân-ı hazret-i cihân-dârî, 396, 450 — -beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 450 — -beyân-ı hazret-i mülûkâne, 346 — -beyân-ı hazret-i pâdişâhî, 298, 323, 339, 412, 445, 448, 451 — -beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 321, 349, 447 — -beyân-ı hazret-i tâc-dârî, 419, 426, 430, 431 — -beyân-ı hazret-i zıllullâhî, 439 — -nişân-ı cenâb-ı mülûkâne, 301

emr ü fermân-ı hümâyûn, 169 — -ı cenâb-ı cihân-bânî, 505, 587 — -ı cenâb-ı cihân-dârî, 203, 214, 556 — -ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 204 — -ı cenâb-ı mülûkâne, 126, 222, 247, 415, 578 — -ı cenâb-ı pâdişâhî, 124, 220, 226 — -ı cenâb-ı şâhâne, 201 — -ı cenâb-ı şehîn-

şâhî, 134, 163, 443, 462, 464, 569, 590 — -ı cenâb-ı şehîn-şâhîden, 338 — -ı cenâb-ı tâc-dârî, 160, 240 — -ı hazret-i cihân-bânî, 572 — -ı hazret-i cihân-dârî, 197, 232 — -ı hazret-i hilâfet-penâhî, 486, 495 — -ı hazret-i pâdişâhî, 458, 459, 503 — -i şehîn-şâhî, 210, 470 — -ı hazret-i şehriyârî, 442, 463, 501 — -ı hazret-i şehriyârî, 208, 441 — -ı hazret-i tâc-dârî, 241, 448, 496, 504, 505 — -ı hazret-i zıllullâhî, 479 — -ı şâhâne, 579

emr ü fermân-ı ihsân-beyân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 516 — -beyân-ı hazret-i pâdişâhî, 264

emr ü fermân-ı ilhâm-beyân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 575 — -beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 586 — -beyân-ı hazret-i zıllullâhî, 557 — -beyân-ı pâdişâhî, 573 — -nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 590

emr ü fermân-ı inâyet-beyân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 560 — -beyân-ı zıllullâhî, 585 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 575 — -nişân-ı cenâb-ı şehriyârî, 566 — -unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 514 — -unvân-ı hazret-i cihân-dârî, 501 — -unvân-ı hazret-i şehriyârî, 493

emr ü fermân-ı isâbet-beyân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 532, 593 — -beyân-ı cenâb-ı zıllullâhî, 583, 579 — -beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 393 — -beyân-ı hazret-i şehriyârî, 493, 530 — -beyân-ı hazret-i tâc-dârî, 417, 478, 484 — -beyân-ı hazret-i zıllullâhî, 416, 600 — -beyân-ı şehîn-şâhî, 582 — -beyan-ı zıllullâhî, 572

emr ü fermân-ı kerâmet-beyân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 334 — -beyân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 413 — -beyân-ı hazret-i cihân-dârî, 402 — -beyân-ı hazret-i mülûkâne, 345 — -beyân-ı hazret-i pâdişâhî, 420 — -beyân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 315, 348, 411 — -nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 537, 540 — -nişân-ı hazret-i şâhâne, 178 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 609 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 601 — -unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 541

emr ü fermân-ı lutf u ihsân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 524 — -beyân-ı hazret-i pâdişâhî, 463, 528 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 581 — -unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 516 — -unvân-ı cenâb-ı mülûkâne, 511 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 526

emr ü fermân-ı me'âlî-nişân-ı cenâb-ı hilâfet-panâhî, 450 — -nişân-ı cenâb-ı mülûkâne, 233, 236, 238, 245, 246, 284 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 280 — -nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 240, 243 — -nişân-ı cenâb-ı şehriyârî, 230 — -nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 241, 545 — -nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 109 — -nişân-ı hazret-i pâdişâhî, 237, 277 — -unvân -ı hazret-i pâdişâhî, 499 — -unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî, 468, 496, 500 — -unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 453 — -unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 176, 245 — -unvân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 564 — -unvân-ı cenâb-ı şehriyârî, 467 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 141, 440 — -unvân-ı hazret-i mülûkâne, 473 — -unvân-ı hazret-i pâdişâhî, 430, 490 — unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 168, 251, 435, 477

emr ü fermân-ı me'âlî-unvân-ı hazret-i şehriyârî, 480, 481 — -unvân-ı hazret-i tâc-dârî, 449 — emr ü fermân-ı me'âlî-unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 116

emr ü fermân-ı me'ârif-beyân-ı cenâb-ı mülûkâne, 505

emr ü fermân-ı mekârim-âde-i hazret-i şehriyârî, 510 — -nişân-ı cenâb-ı cihân-bânî, 588 — -nişân-ı cenâb-ı mülûkâne, 539 — -nişân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 517, 584 — -nişân-ı cenâb-ı şâhâne, 567 — -nişân-ı cenâb-ı şehîn-şâhî, 566 — -nişân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 511 — -nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 292, 526, 528 — -nişân-ı hazret-i mülûkâne, 229, 498 — -unvân-ı cenâb-ı cihân-bânî, 479, 489, 504 — -unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 110, 119, , 125 149, 160, 167 — -unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânî, 129, 138, 153 — -unvân-ı cenâb-ı mülûkâne, 230, 232, 254, 256, 267, 270, 286,

305, 310, 312, 332, 352, 377, 380, 382, 384, 387, 388, 394, 398, 401, 452, 483, 518 — -unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 214, 260, 263, 279, 283 — -unvân-ı cenâb-ı şâhâne, 197 — -unvân-ı cenâb-ı şehînşâhî, 115, 152, 234, 259, 272, 273, 291, 492 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 363 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî-i saliha-pîrâ-yı sudûr, 133 — -unvân-ı cihânkîtî-sitânî, 140 — -unvân-ı hazret-i cihân-bânî sâliha-pîrâ-yı sudûr, 166 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 124, 131, 257, 266, 278, 327, 427, 461, 465, 498 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penahîden, 112 — -unvân-ı hazret-i kîtî-sitânî, 135, 207 — -unvân-ı hazret-i mülûkâne, 287, 300, 314, 330, 376, 381, 385, 389, 424 — -unvân-ı hazret-i pâdişâhî, 268, 281, 307, 366, 486, 488, 497, 500 — -unvân-ı hazret-i şâhâne, 124, 223 — -unvân-ı hazret-i şâhâne, 226 — -unvân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 132, 157, 225, 255, 275, 290, 294, 295, 296, 308, 326, 333, 337, 347, 353, 357, 358, 359, 361, 369, 370, 371, 373, 383, 385, 390, 418, 432, 472, 580 — -unvân-ı hazret-i şehriyârî, 532, 227 — -unvân-ı hazret-i tâc-dârî, 123, 422, 428, 434, 467, 468, 483 — -unvân-ı mülûkânenin mantûk-ı celîli, 196 — -unvânı-ı hazret-i şehînşâhî, 250 — -ünvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 126

emr ü fermân-ı merâhim-unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 510 — -unvân-ı hazret-i cihân-dârî, 457 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 470 — -unvân-ı hazret-i pâdişâhî, 476, 485 — -unvân-ı hazret-i tâc-dârî, 456, 461, 473

emr ü fermân-ı merhamet-nişân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 538 — -unvân-ı cenâb-ı hilâfet-penâhî, 517, 525

emr ü fermân-ı ma'delet-nişân-ı hazret-i şehîn-şâhî, 228 — -unvân-ı hazret-i hilâfet-penâhî, 542 — -unvân-ı hazret-i tâc-dârî, 210, 217 — -unvân-ı hazret-i zıllullâhî, 436

emr ü fermân-ı şehin-şâh-ı cihân velî ni'met-i bî-minnetimiz velî ni'met-i âlem pâdişâhımız efendimiz hazretleri, 151 — -şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem efendimiz hazretleri, 154 — -şâh-ı cihân velî-ni'met-i bî-minnetimiz velî-ni'met-i âlem şehin-şâh-ı kâffe-i ümem efendimiz hazretleri, 144

emr ü fermân-ı şevket-unvân-ı cenâb-ı pâdişâhî, 603 — -unvân-ı cenâb-ı tâc-dârî, 509

emr ü irâde, 168, 248, 308, 320, 363, 494, 503 — hazret-i men-lehü'l-emrindir, 442, 447 — hazret-i veliyyü'l-emrindir, 198

emr ü irâde-i âtıfet-âde-i mülûkâne, 112

emr ü irâde-i cenâb-ı hilâfet-penâhî, 300 — -ı mülûkâne, 262, 266 — -ı mülûkânenin mantûk-ı celîli, 191, 192 — -ı pâdişâhî, 246, 345 — -ı şâhâne, 196, 205, 211 — -ı şâhâneye, 191 — -ı şehîn-şâhî, 199 — -ı tâc-dârî, 188

emr ü irâde-i hazret-i hilâfet-penâhî, 177 — -i hilâfet-penâhîye, 214 — -i kîtî-sitânî, 198 — -i mülûkâne, 189, 181 — -i şâhâne, 182, 184, 190, 197, 208, 211, 219, 212, 234 — -i şehîn-şâhî, 166, 196, 201, 241 — -i şehîn-şâhî mahzâ-kerâmet idüğü, 213 — -i şehîn-şâhîden, 212 — -i tâc-dârî, 206, 227, 309

emr ü irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı cihân-bânî, 138, 160, 162 — -i cenâb-ı hilâfet-penâhî, 115, 133, 161,460 — -i cenâb-ı mülûkâne, 151, 235 — -i cenâb-ı pâdişâhî, 559 — -i cenâb-ı şâhâne, 132 — -i cenâb-ı şehriyârî, 222, 459 — -i cenâb-ı tâc-dârî, 125 — -i cihân-bânîye, 110 — -i hazret-i kîtî-sitânî, 123 — -i hazret-i mülûkâne, 258, 343 — -i hazret-i şâhâneye, 131 — -i hazret-i şehîn-şâhî, 137

emr ü irâde-i ihsân-mu'tâde-i hazret-i mülûkâne, 258 — -i hazret-i pâdişâhî, 414 — -i hazret-i şehîn-şâhî, 282 — -i hazret-i şehîn-şâhîye, 192 — -i hazret-i şâhâne, 200

emr ü irâde-i ilham-mu'tâde-i hazret-i hilâfet-penâhî, 180

emr ü irâde-i kerâmet-âde-i hazret-i şâhâne, 174 — -i hazret-i tâc-dârî, 462, 543, 545

emr ü irâde-i kerâmet-ifâde-i hazret-i tâc-dârî, 182

emr ü irâde-i lutf-âde-i cenâb-ı pâdişâhî, 288 — -i cenâb-ı şâhâne, 551

emr ü irâde-i mahmiyyet-ifâde-i hazret-i zıllullâhî, 558

emr ü irâde-i me'âlî-âde-i cenâb-ı cihân-bânî, 475 — -i cenâb-ı pâdişâhî, 113 — -i cenâb-ı şâhâne, 524

emr ü irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı cihân-bânîye, 140 — -i cenâb-ı cihân-bânîye mütevakkıf, 116 — -i cenâb-ı kîtî-sitânî, 131 — -i cenâb-ı şehîn-şâhîye, 167 — -i hazret-i kîtî-sitânîye, 148 — -i hazret-i şehîn-şâhî, 124 — -i kîtî-sitânî, 125

emr ü irâde-i mekârim-ifâde-i hazret-i hilâfet-penâhî, 531

emr ü irâde-i mekârim-mu'tâda-i cenâb-ı cihân-bânî, 479

emr ü fermân-ı mekârim-unvân-ı cenâb-ı kîtî-sitânîye mütevakkıf, 151

emr ü irâde-i merâhim-âde-i hazret-i pâdişâhî, 485

emr ü irâde-i seniyye cenâb-ı pâdişâhî, 436, 437; — emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-cihân-bânî, 449 — -ı cihân-dârî, 238, 520 — -ı hilâfet-penâhî, 164 — -ı mülûkâne, 117, 130, 139, 142, 144, 148, 152, 169, 177, 180, 183, 184, 202, 213, 231, 261, 262, 270, 271, 277, 279, 283, 284, 285, 292, 296, 299, 308, 311, 312, 313, 323, 324, 332, 333, 336, 340, 346, 348, 353, 354, 361, 362, 372, 374, 375, 378, 383, 386, 394, 396,400, 403, 404, 408, 409, 412, 416, 419, 422, 423, 427, 429, 430, 434, 436, 439, 440, 441, 445, 456, 465, 471, 477, 483, 490, 499, 560, 572 — -ı mülûkâne îcâb-ı âlîsi, 279 — -ı mülûkâne muktezâ-yı âlîsi, 117 — -ı mülûkâne, 287 — -ı pâdişâhî, 137, 140, 165, 178, 244, 263, 268, 276, 287, 290, 299, 301, 302, 307, 329, 331, 342, 343, 45, 351, 370, 371, 381, 382, 387, 391, 398, 402, 407, 415, 421, 428 — -ı şâhâne, 278, 280, 420, 472, 568 — -ı şehîn-şâhî, 123, 131, 151, 174, 187, 194, 207, 216, 282, 346, 412, 497 — -ı şehîn-şâhî muktezâ-yı âlîsi, 151 — -ı şehriyârî, 136, 218, 252, 257, 265, 269, 272, 275, 289, 305, 314, 315, 324, 330, 339, 341, 363, 372, 376, 379, 388, 389, 393, 425, 431, 435, 595 — -ı tâc-dârî, 176, 192, 193, 246, 255, 256, 261, 288, 291, 295, 300, 311, 320, 327, 359, 385, 424, 429

emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî, 399 — -i cihân-bânî, 200, 533 — -i cihân-dârî, 223, 227, 234, 236, 455 — -i hilâfet-penâhî, 186, 215, 241, 476, 530 — -i mülûkâne, 106, 195, 235, 236, 248, 250, 251, 274, 298, 308, 310, 321, 322, 325, 343, 347, 350, 352, 356, 358, 363, 366, 373, 375, 376, 390, 413, 417, 431, 446, 484, 524, 538 — -i pâdişâhî, 221, 293, 315, 334, 335, 349, 365, 380, 395, 413, 453, 466, 487, 499, 532 — -i şâhâne, 111, 210, 245 — -i şehîn-şâhî, 194, 311, 325, 328, 351, 354, 364, 446, 478, 503, 512, 525, 531, 577 — -i şehriyârî, 110, 120, 154, 201, 237, 253, 254, 259, 286, 305, 306, 326, 330, 332, 338, 356, 357, 367, 368, 369, 379, 384, 390, 397, 398, 401, 419, 423, 426, 432, 438, 439, 443, 444, 491 — -i tâc-dârî, 156, 294 — -i veliyyü'l-emrindir, 200 — -i zıllullâhî, 128

emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâne, 279 — -i şâhâne, 114, 186

emr ü irâde-i seniyyeye mütevakkıf, 121

emr ü irâde-i şâhâne, 114, 169

emr-i âlişânı, 152

emsâli misillü, 182, 223, 253, 270, 294, 334, 340, 429, 479, 509, 515

Emvâl-i Eytâm Müdîrliği, 578, 579

Enâmil-pîrâ-yı ibcâl olan, 310 — -yı ihtirâm olan, 247 — -yı ta'zîm olan, 312 — -yı tebcîl olan, 116 — enâmil-re's-i tekrîm olan, 155

Enâmil-zîb-i i'zâz olan, 168 — -i ibcâl olan, 204, 434 — -i ihtirâm olan, 193, 238,

303, 314, 375, 423 — -i ta'zîm olan, 225, 226, 348, 359, 376 — -i tefhîm olan, 176 — -i tekrîm olan, 219, 340, 351, 595 — -i tevkîr olan, 315

Enderûn-ı Hümâyûn-ı feyz-i makrûnda iktisab etmiş olduğu terbiye-i kesr, 146

Enmile-pîrâ-yı ihtirâm olan, 232, 323, 439 — -yı ta'zîm olan, 121 — -yı ta'zîm olan, 123, 154, 498, 546, 600 — -yı tekrîm, 262 — -yı tekrîm olan, 125, 146, 157, 159, 251, 259 — -yı tevkîr olan, 271, 321, 325, 431, 435 — -yı tevkîr ve ihtirâm, 205

Enmile-zîb-i ibcâl olan, 254, 444, 463 — -i ihtirâm olan, 147, 461 — -i ta'zîm olan, 186 — -i ta'zîm olan, 104, 105, 108, 185, 202, 377, 524, 540, 608 — -i tekrîm olan, 183, 189, 199, 211, 221, 266, 287, 343, 346, 354, 361, 425, 487 — -i tekrîm olan, 189, 412, 426, 433, 445, 460, 477 — -i tevkîr olan, 201, 325 — -i tevkîr ve ihtirâm olan, 197

erâmil ü eytâm, 544

erbâb-ı dirâyet, 202, 243, 270 — -ı ehliyet, 112 — -ı haysiyyet ve isti'dâddân, 355 — -ı istihkâkdan, 175

Erzurum kazâsı, 219, 250, 273, 296, 371, 389, 431, 450, 493, 530, 587, 607 — Bilâd-ı Devriyye'den, 166

Esâbi'-pîrâ-yı ta'zîm olan, 391 — -yı tebcîl olan, 256 — -yı tevkîr olan, 388 — -i ibcâl olan, 224, 431 — -i ihtirâm olan, 290, 393, 452 — -i ta'zîm olan, 291, 497, 587 — -i tevkîr olan, 258, 369, 411 — -yı ihtirâm olan, 260, 328 — -yı ta'zîm olan, 564 — -yı tevkîr olan, 295, 386, 392 — -i i'zâz olan, 149 — -i ibcâl olan, 208, 300 — -i ihtirâm olan, 292 — -i ta'zîm olan, 119, 124, 131, 161, 190, 229, 244, 261, 328, 450, 462 — -i tekrîm olan, 134, 255, 279, 308, 480

Esad Efendi, İzmir Niyâbeti, İstanbul pâyesi, Şehrizâde, 500 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, İzmir Nâ'ibi, 428 — sâbıkâ Sofya kâdîsı, Şehrîzâde, 243

Evkaf-ı hümâyûn, 143, 235 — Hazîne-i amiresi, 143 — Hazînesi, 338 — Müfettişliği, 257, 276, 301, 308, 314, 462, 550, 572, 587

Eyalet-i Bağdat, 138 — -i Kürdistan kazâsı, 161

Eytâm İdâresi, 544 — sandıkları, 561

Eyüp Kâdîlığı, 556

ezkiyâ-yı fudelâ, 107

F

Faik Efendi, sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Yâsincizâde hafîdi, 302

Ferdi Efendi, Emîr Buhârî Dergâhı şeyhi, Mağnisa kazâsı civârında Kasaba kazâsı müftîsi, meşâhir-i meşâyih-i Nakşibendiye'den ve fudalâ-yı asrdan, 255 — Meşâyih-i Nakşibendiye'den Kasaba müftîsi iken Hazret-i Emîr el-Buhârî hângâhı meşîhatı tevcîh, 286

Ferîd Efendi, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, 425

Fetvâ Emâneti, 276, 277 — emini, 108 — emini efendi, 109

Feyzullâh Efendi, Mahrec mevleviyetlerinden Trabzon kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Çeharşenbevî, 449 — Şeyh Murad Tekyesi Şeyhi, el-Hâc, 338 — Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiyye'den Şeyh Murad Efendi Dergâhı postnişîni, Reisü'l-kurra Ahsenü'l-Tahdîs fî Ruyetü'l-Hadîs müellifi, 468

Filibe kazâsı, 139, 182, 219, 223, 224, 268, 295, 330, 366, 398, 476, 484, 525 574 — kazâsının Bilâd-ı Erba'a rütbesine ilhakı, 139 — mevleviyeti, 281, 352

Fuad Efendi, mecidiye nişânı, müderrisînden, Dimetoka Nâ'ibi, 559

fudalâ-yı asrdan, 219, 255

fuhûl-ı ulemâdan, 197 — -i ulemâ-yı vekîlînden, 210

fukahâ-i asrdan ve erbâb-ı hüner ve ma'ârifden, 217 — -yı asrdan, 257

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

G

Galata, mahrec menasibından, 104 — kazâsı, 198, 238, 264, 290, 321, 358, 385, 435, 495, 515, 551, 585

Gâzi Mihal Bey ve Gâzi Ali Bey Vakfı tevliyeti, Rumeli eyaletinde, 309

Girid Cezîresi, 193 — kazâsı, 268, 295, 370, 430, 472, 531

Gögerçinlik kazâsı, 152

H

Hacı Hoca Tekyesi, Üskudar'da Paşa Limanı zirvesinde nakşibendiyeye mahsus bir tekye, 142

Hâfız Afendi, Şehrî, 146 — Efendi, tarîk-i tedrîsden tekâ'üd, şehrî, 163

hâk-pây-ı âlî-i cenâb-ı mülûkâneye cebhe-fersâ-yı ubûduyet birle şeref ü mufahharet, 293 — -ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzuhâl, 105 — -ı hâcet-revâ-yı hazret-i hilâfet-penâhîden bâ-arzuhâl, 205 — -ı hazret-i hilâfet-penâhîye takdîm-i arzuhâl, 175 — -ı hümâyûn-ı hazret-i tâc-dârîye arzuhâl, 469 — -ı ihsân ferma-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl, 124 — -ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdim-i sadaka-i arzuhâl, 121 — -ı ihsân-fermâ-yı hazret-i mehd-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye takdîm-i arzuhâl, 118 — -ı ihsân-fermâ-yı hazret-i şâhâneye takdîm-i arzuhâl, 146

hâk-pây-ı uyûn-ârâ-yı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl, 104 — -ı vâlâ-yı cenâb-ı mihr-i ulyâya takdîm etmiş olduğu arzuhâli, 117

Haleb kazâsı, 417, 449, 499

Halebü'ş-şehbâ kazâsı, 198, 225, 244, 264, 273, 300, 337, 376, 515

Halid Efendi, İstanbul Kâdîsı, 562 — Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm Riyâseti, 562

Halil Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği, Anadolu pâyelülerinden, Ders Vekîli, 607 — el-Hâc, 286 — Filibeli, es-Seyyid, 128, 129 — Genç Osman Ağazâde, Mîr, es-Seyyed, 217 — Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, Bilâd-ı Hamse mevâlisinden, Şâm-ı şerîf Kâdîsı, Filibeli, es-Seyyid, 452 — meşâhir-i dersi'âm-ı kirâmdan, Amasyavî, 468 — Şam mevleviyeti, mahrec mevâlîsinden, Başcı Başhî zâde, 577 — Şâm-ı şerîf kazâsı, Mahrec mevâlisinden, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Filibeli, es-Seyyid, 403

Halil Hilmi Efendi, Huzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i mülûkâne İkinci Ders-i şerîfi muhâtablarından, Bâb-ı Âlî İmâmı, Hâfız, 526 — İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Karaağaç-ı Yalvac, es-Seyyid, 515

Halil Sırrı Efendi, Kürdistan kazâsı, sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Fetvâ Emini esbak Mehmed Efendi yeğeni, Kuddusî, es-Seyyid, 256

Halim Molla, Sâbıkâ Anadolu kâdîaskeri, 153

Halis Efendi, Emvâl-i Eytâm Müdîrliği, Haremeyn pâyelülerinden, Burusa Temyîz-i Hukûk Re'îsi, 578

Hamdullah Efendi, Re'îsü'l-ulemâ, Arabzâde, 158 — Rumeli Kâdîaskeri, Arabzâde, 131, 135 — Sivas kazâsı, eşrâf-ı kuzâtdan ve ashâb-ı fazîletden, 600

Hamdullah Re'fet Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Efendizâde, 382

Hâme-ârâ-yı ta'zîm olan, 520

Hâme-pîrâ-yı ibcâl olan, 150, 343, 410 — -yı ihtirâm olan, 387 — -yı ta'zîm olan, 126, 138, 217, 253, 432, 437, 457, 466, 482, 486, 490, 504, 511, 512, 514, 518, 523, 527, 531, 539, 557, 566, 571, 578, 588, 592 — -yı tebcîl olan, 357, 501 — -yı tekrîm olan, 214, 286, 418 — -yı tevkîr olan, 115, 283, 397, 401, 493

Hâme-zîb-i ibcâl olan, 197, 201, 332, 389, 422 — -i ta'zîm olan, 294, 417, 447 — -i tebcîl olan, 397 — -i tekrîm olan, 152, 458

Hâmise-i Süleymâniye rütbesi, 205, 413

hânedân zâdeler, 287 — -ı ilmiyyeden, 355 — -ı ulemadan, 136 — hânedanından, 273

Haremeyn pâyesi, 579, 589 — rütbesi, 107 — -ı Muhteremeyn pâyesi, 109 — -i muhteremeyn, 275 — -i Muhteremeyn mansıbları, 105 — -i Muhteremeyn mevleviyetleri, 116, 348 — -i Muhteremeyn mevleviyetlerinden, 184, 224, 306 — -i Muhteremeyn mevleviyetlerinin vakt-i tevcîhleri, 160 — -i Muhteremeyn nezaretinde, 145 — -i Muhteremeyn pâyelülelerinden, 315 — -i Muhteremeyn rütbeleri, 114 — -i Muhteremeyn rütbesi, 107, 114, 122 — -i Muhteremeyn rütbesinde, 319

Hasan Efendi, Dârüssa'âdeti'ş-şerîfe Ağası Dâ'îresinde Buhârî-i Şerîf kırâ'atine me'mûr, Burusa müderrislerinden, Ada Müftîsi, el-Hâc, 324, — Dârüssa'âdetü'ş-şerîfe Ağası Dâ'îresi'nde Buhârî-i Şerîf kırâatine me'mûr, Atavî, el-Hâc, 328 — Ders Vekîli, 313, 410, 413 — Emîr Buhârî Dergâhı şeyhi, 255 — Hâce-i hazret-i şehriyârî, Mekke-i Mükerreme pâyeli, 491 — Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Karahisârî, el-Hac, 233 — Mekke-i Mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden, Sirozî, 275 — mukarrirlik üçüncü ders muhatablarından, Trabzonî, 516 — Sultân Mehmed Câmii dersi'âmı, Hareket-i altmışlı rütbesinde, 413 — Boluvi, tarîk-i tedrisden, tekaud, 163

Hasan Fehmi Efendi, Hâce-i hazret-i cihân-dârî, Mekke-i Mükerreme pâye-i refi'i, 480 — Akşehirli, 129 — Hâce-i hazret-i cihân-dârî, 481 — huzur dersi mukarrirliği, 290 — Şeyhülislâm, 99 — huzûr-ı hümâyûn ders mukarrirliği, meşâhir-i esâtîzeden, Akşehirî, Dersi'âm, 290

Hasan Hamdi Efendi, Ebâ Eyyüb-i Ensârî Câmii Cum'a Vâ'izi, 292

Hasan Hamid, 587, — hafîd-i vekâlet-penâhî, 586

Hasan Hayri Efendi, İmâm-ı Evvel, 409 — İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî, 407, 408

Hasan Hayrullah Efendi, İmâm-ı Sânî, Mahrec ma'zûllerinden, 333 — İmâm-ı sâni, 190 — İmâm-ı Sânî, Mekke-i Mükerreme pâyesi, 336 — İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, 332

Hasan Hüsni Efendi, Sofya kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Ali Rıza Bey hafîdi, Mîr, 417

Hasan Re'fet Efendi, 204, 236, 277 — İstanbul pâyelülerinden, Fetvâ Emîni, 276 — İstanbul pâyelülerinden, 308 — İstanbul rütbesinde Başeski, es-Seyyid, 388 — İstanbul kâdîsı müsteşarı, İstanbulî, es-Seyyid, 116 — Musula-i Süleymaniye müderrislerinden, İstanbul Kâdîsı müsteşarı, es Seyyid, 110 — Rumeli Kâdîaskeri Müstaşârı, es-Seyyid, 235 — sâbıkâ İstanbul Kâdîsı Müsteşârı, 204 — Şehrî, Musula-i Suleymaniye müderrislerinden, İstanbul Kâdîsı müsteşarı, es Seyyid, 110

Hasan Sabri Efendi, 558 — Mekke-i Mu'azzama sıfat-ı matlûbe-i ilm ve dirî' ile tezyîn-i zât etmiş efâdıldan olarak dersi'âmdan, Mekke-i Mükerreme pâyeli, Trabzonî, 558 — sâbıkâ Mekke-i Mükerreme Kâdîsı, tedrîs-i ulûm ile meşgûl ve fezâ'il-i ilmiyye ve ahlâk-ı marziyye ile ma'rûf, Trabzonî, 608

Hasan Sadreddin Efendi, Meclis-i İdâre a'zâsından, 562 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Hüdâvendiğar Vilayet-i celîlesi Merkez Nâ'ibi, Hançırağı zâde, 562

Hasan Şükrü Efendi, Devriye mevleviyetlerinden Maraş kazâsı, Tophâne-i Âmire Meclisi Müftîsi, 358

Hasan Tevfik Efendi, 568 — mektûbi-i sâbık, İstanbul pâyelülerinden, 567

hasbe't-tarîk, 115, 132, 153, 160, 161, 166, 174, 181, 184, 189, 197, 200, 204, 219, 221, 225, 229, 238, 244, 248, 250, 251, 256, 259, 264, 268, 273, 275, 276, 279, 283, 284, 290, 295, 296, 300, 301, 306, 307, 310, 312, 321, 326, 331, 332, 337,

342, 343, 348, 349, 352,353, 357, 358, 362, 366, 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 380, 382, 385, 387, 388, 389, 390, 394, 398, 401, 403, 411, 416, 417, 421, 428, 430, 431, 432, 434, 435, 440, 448, 449, 450, 451, 452, 456, 465, 467, 470, 472, 477, 484, 486, 488, 490, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 503, 513, 515, 517, 525, 528, 530, 532, 549, 551, 556, 566, 580, 586, 594, 602, 603, 607, 608 — növbetli, 131 — silsilesi icra, 109

Hâşim Efendi, Beyrut kazâsının muvakkıtı, 599

hatm-i şerîf ve bed'-i Kur'ân-i münîf cemiyeti, 168

Havâss-ı Refi'a kazâsı, 193, 233, 259, 290, 311, 353, 389, 444, 486, — mahrec mevleviyetlerinden, 109

Hayri Efendi, İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî, 464

Hayrullah Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi, 460 — Girid Cezîresi Kâdîsı, 418 — Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Üryânîzâde, 370 — İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî, Anadolu pâyesi, 460 — Hayrullah Efendi İmâm-ı evvel-i hazret-i şehriyârî, 459 — İmâm-ı sâni, Hâfız, 222 — İmâm-ı Sânî 187 — Sofya kazâsı, İmâm-ı sani-i cenâb-ı cihân-bânî, Hâfız, 224 — Sofya mevleviyeti, 222, 223

haysiyet-numayan-ı ilm u fazla areste ve âtıfet-i seniyyeye şayeste, 123

Hâzim Efendi, müderrisîn-i kirâmdan, Ayasofya camii-i şerîfi dersiamlarından, 155 — Sultân Mahmud Hân hazretleri evkâf-ı şerîfesinden Hırka-i Sa'âdet dâ'îre-i âliyyesinde beher yevm tilâveti meşrût olup şifâ-i şerîf-hânlık, 438, 439

Hazîne-i Hümâyûn Kethudâsı, 155

hıdemât-ı Saltanat-ı Seniyye'de istihdâma şâyân, 343

Hırka-ı saadet Odası, 155 — hizmet-i müstevcibü'l-müfahhareti, 154 — meşayihi sülalesinden, 154

Hicâz-ı mağfiret-ırâza, 163, 179, 227

Hilmi Efendi, Lefkofçalı, 121

hizmet-i mahsûsa-i şâhânede bulunan hekimbaşı ve sâ'ir havâss-ı dâ'îyan evlâdlarının min-gayr-i resm terfî, 361

Hoca Efendi, sâhilhânenin iştirâsı, 262, —

Hocazâde, 351

Huzûr-ı feyz-i-nüşûr-ı cenâb-ı mülûkâne de kırâ'at olunan deslere, 130 — -ı hümâyûn dersi, 111 — -ı hümâyûn mukarrirliği, 445 — -ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne dersinde, 112 — -ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkâne derslerinde, 150 — -ı hümâyûn-ı meyâmî-makrûn-ı cenâb-ı şâhânede kırâ'at olunan derslerde mukarrir, 147 — -ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i şâhâne derslerinde bulunacak müderrisîn efendiler, 130 — -ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri, 360 — -ı lâmi'u'n-nûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ'at olunacak Tefsir-i şerîf derleri mecâlis-i âlîsi, 294 — -ı lâmi'ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âlîsi, 471 — -ı lami'ü'n-nûr-ı hazret-i zıllullâhîde kırâ'at olunacak tefsîr-i şerîf dersleri, 208 — -ı merâhim-nüşûr-ı hazret-i hilâfet-penâhîde kırâ'at olunmakda olan tefsîr-i şerîf dersi, 178 — -ı meyamin-i mevfur-ı hazret-i şahanede kıraat olunan dersler, 150 — -ı şahane dersine mukarrir, 129

Hüsameddin Efendi, Anadolu Kâdîaskeri, 390

Hüsameddin Efendi, Edirne meclis azasından, Celal Efendi Hafîdi, 123

Hüseyin Âgah Efendi, Burusa Kâdîsı, 332

Hüseyin Atâ Efendi, Kudüs-i Şerîf Kâdîsı, Hüsâmeddin Efendizâde, es-Seyyid, 273

Hüseyin Efendi, Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Tokâdî, es-Seyyid, 321 — Halübü'ş-şehbâ kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Mihalicli, es-Seyyid, Hâfız, 300 — İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, Hâfız, 473 — İmâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî, 474

Hüseyin Fehmi Efendi, Birinci Ders-i şerîf muhâtablarından, Kavalalı, 526

Hüseyin Hâmid Efendi, Mahrec mevleviyetlerinden İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Ankaravî, 270

Hüseyin Hilmi Efendi, Süleymâniye müderrislerinden, Beşiktaş Nâ'ibi, Muğnisalı, 566

Hüseyin Hulûsi Efendi, Asâkir-i Hâssa-i Şâhâne Ordu-yı Hümâyûn Meclisi müftîsi, mahrec ma'züllerinden, 103 — İstanbul Kâdîlığı, Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Müftîsi, 335 — İstanbul Kâdîsı, el-Hâc, 342 — İstanbul Kâdîsı, 357 — İstanbul pâyelülerinden, Hâssa Ordû-yı Hümâyûnu Meclis Müftîsi, el-Hâc, 310 — Sudûrdan Hâssa Ordû-yı Hümâyûnı Müftîsi, el-Hâc, 369

Hüseyin Hüsni Efendi, Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinin kudemâsından, İzmirî, Mehmed Efendizâde, es-Seyyid, 419 — Edirne kazâsı, Edirne müderrislerinin kudemâsından, Eyyübî, 515

Hüseyin Lebibi Efendi, Tosyalı Hâfız, 150, 151

Hüseyin Rafet Efendi, sâbıkâ Filibe Kâdîsı, Melek Paşa Hafîdi, Mîr, 452

Hüseyin Râşid Efendi, Maraş kazâsı, Hareket-i Altmışlı, Edirne Müderrisi, es-Seyyid, 515

Hüseyin Rıfat Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinin en akdemlisi Melek Paşa hafîdi, 540 — sâbıkâ Selânik Kâdîsı, Melek Paşa hafîdi, Mîr, 352

Hüseyin Tahsin, Haremeyn pâyesi, sâbıkâ İzmir Kâdîsı, Kâmil Beyzâde, Mîr, 600 — cevâmi-i şerîfesinde şerh-i akâ'id tedrîs iden müderrisîn-i kirâmdan, 526

İ

İbrahim Cemâleddin Beyefendi, Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsı, sâbıkâ Galata Kâdîsı, Tâhir Bey hafîdi, 530

İbrahim Edhem Efendi, Burusa kazâsı, sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı, Re'fet Efendi zâde, es-Seyyid, 580 — Süleymâniye der-Edirne müderrislerinden, Şehrî, Hâfız, es-Seyyid, 602 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İsmail Besim Efendizâde, es-Seyyid, 369

İbrahim Edhem Şevki Efendi, Burusa müderrisi, Şehrî, 450

İbrahim Efendi, 593 — Ayazma Câmi'-i şerîfi Cum'a Vâ'izi, 341 — Beypazarî, kudemâ-yı esâtizeden, 179 — İstanbul pâyesi, 180 — Re'isü'l-ulemâ Fındıkzâde, es-Seyyid, 216 — sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Fındıkzâde hafîdi, es-Seyyid, 179 — Seferhisarlı, tarîk-i tedrîsden, tekâ'üd, 163 — Vidinli, Hoca Mustafa mahdûmu, 211 — Yakovalı, 128, 129

İbrahim Ferîd Efendi, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, es-Seyyid, 383 — Mısır kazâsı, sâbıkâ Trabzon Kâdîsı Muhayyir zâde Efendi hafîdi, es-Seyyid, 224

İbrahim Halil Efendi, Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı Zeynelâbidin Efendi hafîdi, es-Seyyid, 411 — Şâm-ı Şerîf kazâsı, sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kâdîsı Zeynelabidin Efendi hafîdi, es-Seyyid, 295

İbrahim Hayri Efendi, otuz beş senesi müdderislerinden, sâbıkâ Mısır Kâdîsı, Muhyîzâde, 320

İbrahim Paşa, Ferik, Münîre Sultân ile akd ve tezvîc, 388

İbrahim Reşid Efendi, Burusa müderrislerinden, kudemâ-yı nuvvâbdan Bayındır, Müftîsizâde, 321

İbrahim Rüşdi Efendi, Beyrut kazâsı, devriye mevâlisinden sâbıkâ Bosna Kâdîsı Çelebi Efendi zâde, es-Seyyid, 457 — Bosna kazâsı, sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Erzurumî, 273 — Bağdad Kâdîsı, 340

İbrahim Saadeddin Efendi, Bağdad kazâsı, devriye mevâlisinden sâbıkâ Bosna Kâdîsı, 490

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
www.tuba.gov.tr

İbrahim Zühdü Efendi, Hemşinli, Haremeyn rütbesinde baş eski, 122

ikinci eski, 119, 122, 136

İlmî Efendi, Nakîbü'l-eşrâf, 478 — Yâsincizâde, 247

iltimâs, 107, 117, 138, 153, 167, 326

İlyas Efendi, Abdulhak Efendi biraderi, sâbıkâ Sofya kâdîsı, 137

İlyas Efendi, Anadolu ve Mekke-i Mükerreme rütbesinde kıdemli bulunan mütevaffâ Abdulhak Efendi birâderi, 278 — İstanbul Kâdîlığı, 482 — İstanbul pâyelülerinin akdemi Hâssa Ordu-yı Hümâyûnu Meclisi Müftîsi, 467

İmâdüddin Efendi, 263 — Anadolu pâyelülerinin akdemi olan Zeynelâbidin Efendizâde, es-Seyyid, 470 — Arabzâde, Âmir ve Zeynelâbidin Efendizâde, Rumeli pâyesi, 425 — İstanbul Kâdîlığı, 269 — Rumeli Kâdîaskeri Zeynelâbiîn Efendi zâde, 532 — Zeynelabidin Efendizâde, İmâm-ı evvel-ı hazret-i şehriyârî -yi esbak, 105 — Zeynelabidin Efendizâde, 105

İmâm-ı Mâverdî, Düstûrü'l-Vüzerâ adlı eseri, 207

İmtihân Risâlesi, es'ile-i cevâbeyi şâmil, Ders Vekîli Hasan Efendi, 313

imtihan, 156, 272, 297, 355, 447, 501, 518

infisal, 104, 409, 428, 457, 459

inhilal, 109

irâde-i aliyye-i cenâb-ı cihân-bânî, 105 — -i hazret-i cihân-bânî, 145

irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı kîtî-sitânî, 143 — -âde-i cenâb-ı şâhâne, 157

irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı mülûkâne, 276

irâde-i mekârim-âde-i cenâb-ı cihân-bânî sâliha-pîrâ-yı sudûr, 164

irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî, 111, 113, 117, 127, 130, 133, 144, 148, 150, 153, 154, 156, 157, 161, 181, 189, 217, 228, 229, 457, 589 — -i cenâb-ı hazret-i şehîn-şâhî, 164 — -i cenâb-ı hilâfet-penâhî, 103, 168, 268, 452, 461, 542, 570 — -i cenâb-ı mülûkâne, 107 — -i cenâb-ı pâdişâhî, 244, 304, 309, 515, 519, 531 — -i cenâb-ı şehîn-şâhî, 276 — -i cenâb-ı zıllullâhî, 132, 147, 159, 562 — -i hazret-i cihân-bânî, 137 — -i hazret-i kîtî-sitânî, 157, 158 — -i hazret-i şâhâne, 104 — -i hazret-i şehîn-şâhî, 106, 162, 165

irâde-i seniyye-i hazret-i tâc-dârî, 150, 179, 206, 233, 410 — -i mülûkâne, 114, 129, 175, 249, 322 — -i şâhâne, 157

İsa Efendi, Medîne-i Münevvere mevleviyeti, Edirne pâyelülerinden, Şeyh Hasan Efendi zâde, 540

İshak Efendi, Medîne-i Muhtereme pâyeli, Hoca, 558

İsmail Efendi, Huzûr-ı Hümâyûn ders mukarrirlerinden, Gürci, 383 — Ahiskavî, tarîk-i tedrîsden, tekâ'üd, 163 — Ders Vekîli, 436 — Ders-i Sâlis Mukarriri, kudemâ-yı mukarrirîn, ulemâ-yı salâh-ı âyîn-i asrdan, Ahıshavî, 210 — Erzurum kazâsı, Devriye müderrisleri kudemâsından Beylerbeyi Rüşdiye Mektebi Mu'allimi, 607 — Meclis-i İmtihân-ı Kur'â'da lede'l-imtihân Tophanede kâ'in Nusret Câmii Cuma vâizliğinin uhdesine tevcîhi, Manastırlı, 541 — mukarrir hoca efendilerden, Ahishâvî, Dersi'âm, 303 — Mütekâ'idînden ve mukarrir hoca, Hamidiye Medresesi Müderrisi, Ahishâvî, 375

İsmail Hakkı Efendi, Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Mekteb-i Tıbbiye Arabî Hocası, Trabzonî, 238

İsmail Rüşdi Efendi, Mekke-i Mükerreme pâyeli, 395, 396

İsmail Seyfeddin Efendi, İstanbul rütbesinde, 540 — Kudüs-i şerîf pâyeli sâbıkâ Bağdad Kâdîsı, 434

İstanbul Kâdîlığı, 204, 218, 240, 263, 269, 291, 310, 335, 363, 387, 400, 429, 467, 482, 569, 570, 592 — müşavir-i dâ'îmîliği, 569 — kazâsı, 120, 136, 137, 141 — müderrisi, 111 — pâyelülerinden, 180, 235, 257, 263, 276, 291, 308, 310, 322, 351, 357, 362, 373, 382, 386, 426, 429, 443, 453, 464, 477, 528, 567, 588, 591 — pâyesi, 109, 122, 123, 217, 315,

323, 333, 342, 364, 369, 373, 387, 408, 414, 428, 500, 540, 605 — rütbesi, 114, 122, 119, 127, 260, 301, 319, 323, 342, 364, 388, 540 — ru'ûs-ı hümâyûnu, 148, 154, 155, 156, 169, 192, 193, 287 — tarîki, 107, 108

istid'â, 104, 105, 110, 121, 144, 148, 156, 159, 162, 163, 164, 197, 199, 205, 211, 221, 222, 227, 228, 248, 266, 273, 276, 302, 304, 306, 309, 310, 338, 342, 343, 427, 428, 538, 557, 606, 608, 609 — u niyaz, 110

itibar, 158, 200, 219, 223, 268, 273, 355, 419, 426, 434, 436, 497, 509

İzmir kazâsı, 160, 219, 250, 270, 296, 337, 368, 400, 496, 515, 551, 586 — mevleviyeti, 122, 128 — pâye-i mücerredesi, 259, 270, 273, 275, 308 — pâyesi, 137, 188, 219, 232, 233, 244, 266, 273, 325, 331, 509, 515, 600 — pâyesi ba itibar mahrec, 116

izn u ruhsat-ı seniyye-i hazret-itâc-dârî erzan buyurulmak, 126

İzzet Efendi, Meclis-i Vâlâ a'zâsından, Rumeli pâyelülerinden, 221 — Sâbıkâ İmâm-ı Evvel, Rumeli Kâdîaskerliği, 222 — Sofya kazâsı, Kevâkibizâde, 382

İzzet Paşa, sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Vâlîsi, 287

K

kâ'ide-i kadîme, 108 — -i kadîme-i Devlet-i Aliyye'den, 346 — -i mer'iyye-i devlet-i ebher-i riyâsetde beldeteyn-i mübâreketeyn kâdîlıkları, 558

Kadri Beyefendi, 501 — bilâ-me'mûriyet, 462 — Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, 464, 500 — Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği, 463 — İstanbul pâyeleri, 464

Kadri Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği, 583

Kâmil Bey, müderrisînden, İzmir Meclis-i Kebîri İkinci Kâtibi, Dîvân-ı Hümâyûn hâceliği, 485

Kâmil Beyefendi, 235 — Anadolu kâdîaskeri , 153 — kudemâ-yı sudûrdan, 234 — Rumeli pâyelülerinden, 221, 277

Kâmil Efendi, Devriye mevâlîsinden, el-Hâc, 343 — Devriye mevâlîsinden, 342

Kâmil Paşa, sâbıkâ Cidde Vâlisi, 252

Kâsım Efendi, Eğinli İbrahim Efendi birâder zâdesi, İstanbul pâyesi, 540 — müderrisînden, Seyyid, Enderûn-ı Hümâyûn'da kâ'in kütüphâne hocalığı, 305

kavâbil-i asrdan ba'zı dâ'îyan, 165

Kâzım Efendi, İzmir pâye-i mücerredesi, 466

Kefcecidede mahallesi, Üsküdar'da, 117

kıdem tarîki, 122, 124, 162

kişizâdeler, 201

kudemâ-yı esâtizeden, 179, 227, 375, 385, 565 — -yı mukarrirîn, 209 — -yı müsevvidîn, 312 — -yı sudûrdan, 234 — -yı tarîkden, 281, 343

Kudüs-i şerîf kazâsı, 159, 188, 233, 244, 255, 279, 307, 382, 430, 465, 515, 566, 591592

Kürdistan kazâsı, 225, 255, 279, 296, 337, 385, 421, 457, 525

L

li-ecli't-teşekkür hâk-pây-ı âlî-i cenâb-ı şehîn-şâhîye cebhe-i fersâ-yı ubûdiyyet birle hâ'iz-i şeref ü tebâhî ve mufahharet edegeldikleri de'b-i dîrîne-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş, 269

li-ecli't-teşekkür huzûr-ı lami'ü'n-nûr-ı hazret-i şehîn-şâhîye duhûl birle kesb-i şeref, 335

M

Ma'rûz-ı bende-i dîrîneleridir ki, 108, 110, 113, 114, 115 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 128, 130, 131, 132, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 173, 174, 176, 177,178, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209,

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 269, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305, 307, 308, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 427, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 518, 520, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 537, 539, 540, 542, 543, 545, 546, 550, 551, 556, 557, 558, 560, 561, 562, 564, 566, 567, 568, 569, 571, 572, 573, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 585, 587, 588, 589, 590, 592, 593, 595, 596, 600, 601, 603, 604, 605, 606, 608, 609

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki, 104, 105, 106, 111, 112, 410

Ma'rûz-ı dâ'ileridir ki, 437, 438, 442, 446, 462

ma'zûlîn-i Haremeyn-i Muhteremeyn, 109

Mâbeyn-i Hümâyûn cânib-i âlîsi, 218, 270, 293, 299, 336, 368, 400, 436, 437, 443 — -ı feyz-i meşhûnda bulunmaklığıma, 285 — -ı mülûkâne cânib-i eşrefine gönderilmesi, 165 — -ı Mülûkâne taraf-ı eşrefine i'zâm, 166 — -ı şâhâne cânib-ı âlîsine, 142

Mağnisa kazâsı, 255

mahiyelü manâsıb, 133

Mahmud Aziz Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Âyişe Sultân Müderrisi, Gelenbevîzâde Said Efendizâde, 255

Mahmud Efendi, Bağdad mevleviyeti, Hüsrev Paşa İmâmı, 267 — Bosna kazâsı, Malatyavî, 270 — Devriye mevleviyetlerinden Bağdad kazâsı, sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı, 245 — sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Ali Râtıb Beyzâde, Mîr, 497

Mahmud İlmî Efendi, üçüncü koğuş ta'bir [olunan] seferli hocalığı, müderrisînden, Nevşehirli, 445

Mahmud Mesud Efendi, Sivas kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye ile Burusa müderrisi, 515

Mahmud Sırrı Efendi, Kapan-ı Dakîk civârında Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiye Dergâh-ı Şerîfi'nin meşîhâtı, Seyyid, 212 — Müzellef Hoca Ahmed Efendi'den Tasrîfât'a kadar okumuş ve dergâhca lâzım olan tedrîse muktedir, 212 — şeyh, 215

Mahmud Zühdü Efendi, Filibe kazâsı, sâbıkâ Galata Kâdîsı, Amasyavi, es-Seyyid, 574

mahrec ma'zûlleri, 107, 108, 109, 116, 159, 191, 213, 245, 284, 300, 306, 330 — mevleviyeti, 133 — pâyesi, 110, 134, 144 — mevleviyetlerinden, 125, 159, 166, 188, 191, 193, 198, 202, 213, 219, 224, 233, 238, 243, 244, 249, 264, 255, 259, 264, 268, 270, 273, 279, 289, 295, 296, 300, 307, 311, 312, 321, 333, 337, 353, 358, 370, 376, 381, 385, 389, 396, 400, 417, 429, 434, 440, 444, 449, 450, 461, 465, 472, 495, 496, 499, 514, 525, 528, 530, 531, 550, 566, 579, 585 591, 602 — mahrec rütbesinde, 116 —

Mahrûsa-i Burusa kazâsı, 115

makam-ı aliyeye takdîm-i arzuhâl, 130

Maliye Hazîne-i celilesi, 143, 593

manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî, 173, 174, 180, 202, 203, 207, 213, 258, 362, 376, 460, 510, 525, 569, 590, 595, 603, 604, 608, 609

Maraş kazâsı, 162, 219, 233, 279, 307, 358, 401, 474, 476, 503, 515, 591, 592 — mevleviyeti, 162

Mecelle Cemiyeti, 582

Meclis-ı Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye, 124 — -i Âli-yi Umumi, 114 — -i Encümen-i Dâniş, 301 — -i İdâre-i Emvâl-i Eytâm Riyâseti, 562 — -i İdâre-i Emvâl-i Eytâm'ın, 561 — -i İntihâb-ı Hukkâm-ı Şer'i, 344 — -i Meşâyih, 538 — -i Vâlâ-yı Adliye, 114

medd, 106, 107, 112, 113, 138, 139, 153, 154, 158, 159, 167, 182, 237, 243, 244, 250, 264, 265, 270, 271, 278, 307, 326, 327, 340, 359, 379, 418, 419, 422, 423, 434, 461, 462, 475, 476, 483 — ü zam, 326, 340

Medîne-i Muhtereme alâ-sâhibihâ efdalü'l-tahiyye, 558 — -i Münevvere Kâdîlığı, 556 — -i Münevvere kazâsı, 116, 224, 599, 600 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ kıyami's-sâ'a kazâsı, 251, 306 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ kiyamü's-sâ'a kazâsı, 275 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, 116, 161, 452, 498 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire, 608 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı, 347 — -i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi's-sâ'a kazâsı, 184

Mehâkim-i Şer'iye Nizâmnâmesi, 606

Mehmed Efendi, alay müftülikleri, Alaşehirli, el-Hâc, 531 — Ayıntab Mevleviyeti, Kangırılı, Hâfiz, 586, 587 — Hoca zâde, Hâfiz, 580 — isa'et-i vâkı'alarına mebnî nefi' ve ta'zîb olan eşhâs-ı muzırradan, Kevkenli, 586 — İstanbul ru'ûsı, Hâfiz, 587 — selâtîn-i izâm cevâmi-i şerîfesinde şerh-i akâ'id tedrîs iden müderrisîn-i kirâmdan, Karahisâr-ı Sâhibli, 526

Mehmed Abdulaziz Efendi, Maraş kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye ile Molla-yı Cedid ve Burusa Müderrisi, Feyzi zâde, es-Seyyid, 503

Mehmed Abdulmuta Efendi, muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmamak üzre İzmir pâye-i mücerredi, bâ-mûsıla-i Süleymâniye ve devriye müderrisilerinden, Şeyh Azeb Efendi zâde, 586 — Edirne pâye-i mücerredesi, Medîne-i Münevvere ulemâsından ve pâye-i mücerred ashâbından, 600 — zmir pâye-i mücerredi, 587

Mehmed Abdurrauf Efendi, Trablusgarb kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden, sâbıkâ Bağdad Kâdîsı, Pirlepelizâde, 371

Mehmed Âdil Efendi, ders mukarrirliği, Hâfız, 595 — ders mukarrirliği, Fatih dersi'âmlarından, Gelibolulu, Hâfiz, 594

Mehmed Afif Efendi, 264 — Galata kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, İmâdüddin Efendizâde, es-Seyyid, 264

Mehmed Akif Efendi, Sultân Ahmed Câmii Cum'a Vâ'izi Abdullah Efendizâde Mehmed Emîn Efendi'nin oğlu, es-Seyyid, 334 — Sultân Ahmed Camii Cum'a Vâ'izi Emîn Efendi'nin oğlu, babasının yerine vaiz, 335, 338

Mehmed Ali Efendi, Filibe kazâsı, mahrec mevâlisinden sâbıkâ Havâss-ı Refi'a Kâdîsı, 484 — Havâss-ı Refi'a kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, sâbıkâ Evkâf-ı Hümâyûn Kassâmı, 233 — Şumnu Kışla-yı Hümâyûn İmâmı, el-Hâc, 192

Mehmed Ali Nûri Efendi, Burusa kazâsı, mehrec mevâlisinden, sâbıkâ Girid Kâdîsı, es-Seyyid, 448

Mehmed Âmir Efendi, 260 — Anadolu pâye-i celîlesi, Arabzâde, 260 — Anadolu pâyelülerinin akdemi, Arabzâde, 432 — Rumeli kâdîaskeri, 516

Mehmed Ârif Efendi, şeyhülislam hafîdi, 586, — İstanbul ru'ûsı, 587 — Bilâd-ı

hamse ma'zûllerinden, sabika Bursa kâdîsı, Debbağzâde, 161 — Burusa kazâsı, Mahrec mevâlisinden, sâbıkâ Sofya Kâdîsı, Kangırılı, 398 — Havâss-ı Refî'a kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye Haseki Sultân Müderrisi, Niğdeli, 444 — Süleymâniye müderrislerinden, Arabzâde Zeki Efendi-zâde, es-Seyyid, 353 — Şâm-ı şerîf kazâsı, sâbıkâ Havâss-ı refî'a Kâdîsı, Niğdevî, 525 — Şeyhülislâm, 99

Mehmed Ârif Hilmi Efendi, İstanbul Kâdîlığı, 400

Mehmed Âsım Efendi, Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinin kudemâsından, 233

Mehmed Âşir Efendi, Trablusgarb kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Tâceddin Efendizâde, 444

Mehmed Atâullah Efendi, 587 — devriye tekerrürlerinden, Bosna mevleviyetinin, 556 — 369, — İstanbul pâyelülerinden, Arabzâde, 453 — Rumeli Kâdîaskerliği pâyesi, sâbıkâ Anadolu Kâdîaskeri, Arab zâde, 540 — Sofya kazâsı, Süleymâniye râddesinde Hazret-i Halid Medresesi Müderrisi, Seyyid Mustafa İzzet Efendi zâde, es-Seyyid, 585 — Süleymâniye müderrislerinden, ser-etibbâ-yı şehriyârî-i esbak Behcet Efendi hafîdi, 233 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Kevâkibi zâde Said Efendi zâde, 515

Mehmed Âtıf Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-hadîs Müderrisi Âtıfzâde Celal Efendi hafîdi, 244

Mehmed Aziz Efendi, Mûsula-i Süleymaniye'den İstanbul ru'ûsuna Paşmakcı zâde hafîdi, es-Seyyid, 574- 575 — Kudüs-i Şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kettânîzâde Mahmud Efendizâde, 353 — Müderrisîn-i kirâmdan, kesret-i iyâl u evlâda mübtelâ bulunduğu, Yasârîzâde Efendi merhûmun kerîmesinin dâmâdı, haysiyet ve istihkâkı pek de bilinemediği, 205 — Süleymaniye müderrislerinden Valide Sultân ikinci kahvecibaşısızâde, es-Seyyid, 109

Mehmed Behaaddin Efendi, Hâce ve İmâm-ı Evvel-i şehriyârî efendiler hazerâtının mahdûmları, 481

Mehmed Behcet Efendi, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Arabzâde Zeki Efendizâde, 193, 194

Mehmed Celaleddin Efendi, es-Seyyid, Şeyh Abdulaziz Dede Efendi'nin oğlu, 146 — Girid kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Sakız'da nâib, Sakız Nakîbîzâde, 268 — Sakız Nakîbi zâde, es-Seyyid, 591

Mehmed Cemal Efendi, Bağdad Müftîsi, esbak Abdulgani Efendi zâde, 515

Mehmed Cemâleddin Efendi, Mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre bâ-i'tibâr-ı mahrec İzmir pâyesi, kibâr-ı müderrisînden, 600 — İmâm-ı evvel-i şehriyârî -i esbâk Zeynelâbidin Efendizâde, es-Seyyid, 181 — Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı, es-Seyyid, 278

Mehmed Dâniş Efendi, Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsı, es-Seyyid, 448 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Müderriszâde Ârif Efendizâde, es-Seyyid, 200

Mehmed Dürrî Efendi, Anadolu Kâdîaskeri Dürrîzâde, es-Seyyid, 607 — sâbıkâ Burusa Kâdîsı, Dürrîzâde, es-Seyyid, 348

Mehmed Ebü'l-Hüdâ, muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre İzmir pâye-i mücerredi, sâdât-ı kirâmdan ve sülâle-i tâhire-i Rufa'iyeden Haleb Nakîbü'l-eşraf Kâ'immakâmı Siyadi zâde, es-Seyyid, 580

Mehmed Edib Efendi, Anadolu pâyesi, İstanbul pâyelülerinden ikinci eski, Arabzâde hafîdi, 363 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Arabzâde hafîdi, 179 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Arabzâde hafîdi, 229

Mehmed Efendi, 226 — Bağdad Müftîsi, 259 — Beyrut Müftîsi, 270 — Burusa

kazâsı, mahrec mevâlisinden sâbıkâ Trabzon kâdîsı Karahisar-ı Na'allulı, es-Seyyid, 484 — Edirne kazâsı, sâbıkâ Selanik Kâdîsı, Dâ'îre-i Hümâyûn-ı cenâb-ı şâhâne İmâmı, Hâfiz, 268 — Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Kassâm-ı Askerî, es-Seyyid, 219 — Hidâyet Cami-i şerîfi Cuma Vâizi, Kastamonulu, 186 — İbrahimzâde, Yenibahçe'de hastahane camii vaizi, 111 — İstanbul müderrisi, 111, 112 — İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnı, Hâfiz, 586 — Kastamonulu, zeyl imtihanında derece-i evvel, 226 — Medîne-i Münevvere mevleviyeti, Filibe pâyeli Câbîzâde, es-Seyyid, 377 — Mekke-i Mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı Mâbeyn-i Hümâyûn Dâ'îresi İmâmı, el-Hâc, Hâfız, 411 — Müderrisîn-i kirâmdan Karahisarî İbrahim Efendizâde, 189 — Selanik kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Eskişehirli, 486 — Sultân Bayezid Hân Câmii Cum'a Vâ'izi, eş-Şeyh, 280 — Şâm-ı Şerîf ahâlîsinden Câbîzâde, 306 — Vidinli Hoca Mustafa Efendi mahdûmu, 210 — Yenibahçe'de, Hastahane Camii vaizi, İbrahimzâde, 111 — Yenişehir-i fenar kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, İstanbulî, es-Seyyid, 440

Mehmed Emîn Efendi, Medîne-i Münevvere Kâdîlığı, Haremeyn pâyelülerinden Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâsı, Batumlu, 556 — Anadolu pâyelülerinden, Müftîzâde, 388 — Bağdad kazâsı, mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı Mahmud Efendizâde, 430 — Bağdad kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Bağdad Kâdîsı, Süleyman Efendizâde, 366 — Bağdad kazâsı, sâbıkâ Maraş Kâdîsı Gekbuzalı Mahmud Efendizâde, es-Seyyid, 214 — Bağdad'ın mesâfe-i ba'îde olması mülâbesesiyle hâlâ kâdîsı, 250 — Beyrut kazâsı, mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, 430 — Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden ve otuz altı senesi müderrislerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı Ali Ağa İmâmı, el-Hâc, Hâfiz, 414 — Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne kazâsı, sâbıkâ Girid Kâdîsı, es-Seyyid, 607 — Bursa müderrislerinden, es-Seyyid, el-Hâc, 162 — Burusa Kâdîsı, şeyhülislam birâderzâdesi, Meşreb Efendi hafîdi, 225 — Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî Müftîsi, Mekke-i Mükerreme pâyesi, 540 — devriye ma'zûllerinden, sâbıkâ Maraş kâdîsı Süleyman Efendizâde, 166 — Edirne kazâsı, sâbıkâ Haleb kâdîsı Ali Ağa İmâmı, el-Hac, Hâfiz, 295 — Erzurum kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Maraş Kâdîsı, İstanbulî, es-Seyyid, 371 — Evkâf-ı Hümâyûn kassâmı, Hareket-i Altmışlı müderrislerinden, 243 — Filibe kazâsı, mahrec mevâlisinden sâbıkâ Sofya Kâdîsı Murad Efendi zâde, 476 — Havâss-ı Refi'a kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden sâbıkâ İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, Hemşinli İbrahim Efendizâde, 290 — Hırka-i Şerîfe Câmii Cum'a Vâ'izi, Batumlu, Şeyh, 412 — İmâm-ı Sânilik hizmeti, 407 — İmâm-ı Sânilik, 409, 408 — İstanbul Kâdîsı, Müftîzâde, 260 — İstanbul pâyelülerinden, İstanbul Kâdîlığı, 240 — İzmidî, müneccim-i sanilik memuriyeti, müderrisînden, 169 — İzmir Kâdîsı, Daru'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi, Kevîkibî zâde, 465 — İzmir pâyesi, huzûr-ı hümâyûn dördüncü meclis muhatablarından ve Hareket-i Altmışlı müderrislerinden, Batumlu, 515 — Kürdistan kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı, Zaferanborlılı, 337 — Kürdistan kazâsı, sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Erzincanî, 279 —

mahrec ma'zûllerinden şeyhülislam birâderzâdesi, 191 — Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ kiyamü's-sâ'a kazâsı, Şâm-ı şerîf kâdîsı, Şehrî, 275 — Müneccim-i Sâni, müderrisînden, 293 — Müneccim-i Sânî, 199 — Sultân Ahmed Câmii Cum'a Vâ'izi Abdullah Efendizâde, 334 — Şâm-ı şerîf kazâsı, Mahrec ma'zûllerinden İzmir pâyeli, Şehrî, 244 — Trablusgarb kazâsı, yirmi beş senden berü mevleviyetle Bilâd-ı

devriyyeyi devr edüp mukaddemâ Bosna'dan ma'zûl olan ashâb-ı haysiyyetden Kadızâde, Muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre mahrec itibariyle tevcîh, 401 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Şâh Sultân Müderrisi, Nazif Birâderzâdesi Nûri Beyzâde, es-Seyyid, 337

Mehmed Emîn el-Cündî Efendi, Arabistan Ordû-yı Hümâyûnu Arabî Kâtibi, 264, 265

Mehmed Enîs, Erzurum kazâsı, sâbıkâ Bosna Kâdîsı Filibevî Müftîzâde es-Seyyid, 219

Mehmed Enîs Efendi, Adana kazâsı, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, Filibevî, Müftîzâde, 602 — Erzurum kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Filibevî Müftîzâde, es-Seyyid, 450

Mehmed Esad Efendi, 580 — Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden, Kassâm-ı Askerî, Uryânîzâde, 306 — İstanbul pâyelülerinden, Şehrîzâde, es-Seyyid, 477 — İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Karahisâr-ı Sâhibli Ahmed Efendizâde, 337 — otuz bir senesi müderrislerinden sâbıkâ Edirne Kâdîsı, Şehrîzâde, es-Seyyid, 320 — Şehzâde Sultân Mehmed Camii Cum'a Vâ'izi, Ahıshâvî, es-Seyyid, 397 — Yenişehir-i fenar kazâsı, Dârü'l-hadis-i Süleymâniye müdderrisi Şerîf Ali Paşa zâde, Mîr, 528

Mehmed Faik Efendi, sâbık Tarabzon Kâdîsı, 299, 303 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Yâsincizâde Efendi hafîdi, es-Seyyid, 250

Mehmed Fazıl Efendi, Yozgadî, müderrisînden, 130

Mehmed Fevzi Efendi, mahrec mevleviyetleri, Karahisar-ı Şarkîli, es-Seyyid, 530

Mehmed Feyzi Efendi, Adana kazâsı, bâ-mûsıla-i Süleymâniye Burusa müderrislerinden, Diyarbekirli, Abdulhamid Efendi zâde, 594

Mehmed Fuad Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Vekâyî' Kâtibi İbrahim Efendizâde Mehmed Fuad Efendi, 279

Mehmed Gâlib Efendi, Haleb kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Atabey, Mîr, 417

Mehmed Gâlib Efendi, Halep kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Ula-yı Zekeriya Efendi müderrisi, Fetvâ Emini esbak Ali Efendi zâde, 499

Mehmed Halid Efendi, Beyrut kazâsı, Süleymâniye ile cedîde-i el-Hâc Beşir Ağa Medresesi Müderrisi İmâm zâde Esad Efendi zâde Mehmed Hamid Efedi zâde, 602

Mehmed Hâlis Efendi, Bosna kazâsı, mûsıla-ı Bilâd-ı Hamse olarak Devriye mevâlisinden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı, Çeşmîzâde, 419 — Erzurum kazâsı, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, Çeşmizâde, 250

Mehmed Hamdi Efendi, Talebe-i ulûmdan Şirvânî, 156 — Beyrut kazâsı, kudemâ-yı müderrisînden, İzmirî, Osmanzâde, es-Seyyid, 219 — Trablusgarb kazâsı, devriye mevâlisinden sâbıkâ Beyrut Kâdîsı Osman zâde, 490

Mehmed Hayri Efendi, Bilâd-i Devriye'den Sivas kazâsı, bâ-mûsıla-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Meclis-i İdâre-i Emval-i Eytâm Başkatibi, Trabzonî, 594

Mehmed Hayrullah Efendi, İbrahim Efendi tekyesinin postnişini es Seyyid el Hacc Abdulaziz Dede Efendi oğlu, Hazîne-i hümâyûn-ı hazret-i şahane hademesinden, es Seyyid, 145 — Mahreç ma'zûllerinden, sabık Kudüs kâdîsı, Hatibzâde es-Seyyid, 115

Mehmed Hidâyetullah Efendi, Mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Halebü'ş-şehbâ Kâdîsı Nûrullah Efendi hafîdi, es-Seyyid, 331 — Nûrullah Efendi hafîdi, Filibe mevleviyeti, 352

Mehmed Hilmi Efendi, Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Adalı, 307, 308

Mehmed Hulûsi Efendi, Tophanede Nusret Câmii Cuma vâizi, eş-Şeyh, el-Hâc, 541

Mehmed Hulûsi Selahaddin Efendi, Burusa kazâsı, Mahrec mevâlîsinden, Seferhisârî, 602

Mehmed Işkî Efendi, Ruscuk kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye ile Burusa Müderrisi, İstanbulî, Şeyh zâde, es-Seyyid, 515

Mehmed İlmî Efendi, Anadolu pâyelülerden semâhatlü es-Seyyid, 244, 245 — Anadolu pâyelülerinin akdemi Yâsincizâde, es-Seyyid, 240 — nakîbü'-eşrâf mansıbı, Rumeli Kâdîaskeri, es-Seyyid, 416 — Rumeli Kâdîaskerliği, Yasincizâde, es-Seyyid, 400 — Rumeli pâyelülerinden ve Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından Yâsincizâde, 380 — Yâsincizâde, es-Seyyid, 278

Mehmed İmadüddin Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği, Zeynelâbidin Efendi zâde, es-Seyyid, 482 — İstanbul Kâdîlığı, İstanbul pâyelülerinden Zeynelâbidin Efendizâde, 263 — Rumeli pâye-i celîleleri ve İstanbul Kâdîsı, 278

Mehmed İsmet Beyefendi, selef-i zî-şerefim devletlü fazîletlü beyefendi hazretlerinin hafîd-i necâbet-i bedîdleri, Mîr, 177 — Bosna kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden, sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Abdullah Beyzâde, Mîr, es-Seyyid, 389

Mehmed İzzed Efendi, Girid kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Aziz Efendizâde, es-Seyyid, 295 — Girid cezîresinin ber-vech-i mevleviyet kâdîsı, 359

Mehmed Kadri Efendi, Anadolu Kâdîaskerliğiyle Anadolu pâyelülerinden Ali Sâti Efendi zâde, es-Seyyid, 583 — Filibe kazâsı, ba-i'tibâr ı mahrec sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Ali Satı' Efendizâde, 268 — Mekke-i Mükerreme mevleviyeti, sâbıkâ Filibe Kâdîsı Ali Sâtı' Efendizâde, es-Seyyid, 377

Mehmed Kâmil Efendi, Burusa kazâsı, sâbıkâ İzmir Kâdîsı Şehremîni Efendi zâde, es-Seyyid, 528 — Devriye Mevleviyetlerinden Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinden, el-Hac, Hâfız, 189 — Halebü'ş-şehbâ kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Ayasofya-ı Kebîr Müderrisi Abdullah Mollazâde Reşid Efendizâde, es-Seyyid, 337 — İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Şehremini Efendi zâde, 496

Mehmed Kerâmeddin Efendi, Filibe kazâsı, sâbıkâ Havâss-ı ref'a Kâdîsı Dürrizâde, es-Seyyid, 525

Mehmed Mes'ûd Efendi, Filibe kazâsı, Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı, Konevî İmâmzâde, es-Seyyid, 398

Mehmed Muhlis Efendi, Maraş kazâsı, Burusa müderrislerinden, 233

Mehmed Muhyiddin Efendi, İstanbul rütbesinde, 540 — Halebü'ş-şehbâ kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Benlizâde, es-Seyyid, 376 — otuz bir senesi müderrislerinden sâbıkâ Burusa Kâdîsı, Âşir Efendizâde, 320

Mehmed Münif Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Sadi Efendizâde, es-Seyyid, 290

Mehmed Nail Efendi, Hırka-i saadet meşayihi sülalesinden, 154

Mehmed Necîb Efendi, Anadolu Kâdîaskeri, Hâfız, es-Seyyid, 529 — Rumeli Kâdîaskerliği, Rumeli pâyelülerinden, 588 — Sabıka Ayıntab kâdîsı, ticaret meclis müftîsi, es Seyyid, Hâfız, 139

Mehmed Necmeddin Efendi, Bilâd-ı hamse ma'zûllerinden sabika Mısır kâdîsı Edremidî Sadullah Efendizâde, 161 — Bosna kazâsı, sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Şeyh Ruşen Efendizâde zâdesi, 219 — Mahrec ma'zûllerinden, Şeyhülislâm-ı Esbâk Âşir Efendizâde, 245 — Mevâlî-i devriyyeden, sâbıkâ Bosna Kâdîsı Şeyh Ruşen Efendi hafîdi, 394

Mehmed Nezir Efendi, Girid kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Karahisâr-ı Şarkîli İbrahim Efendi zâde, es-Seyyid, 532

Mehmed Nureddin Efendi, Trablusgarb kazâsı, sâbıkâ Maraş Kâdîsı Atiyye Sultân İmâmı, el-Hâc, Hâfız, 214

Mehmed Nûri Efendi, İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu, üdebâ-ı zâdegândan, 588

Mehmed Nûri Efendi, Devriye mevleviyetlerinden Bosna kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Atiye Sultân İmâmı, el-Hâc Hâfiz, 450 — İzmir pâye-i mücerredesi, Hama Nakîbü'l-eşrâf Kâ'immakâmı, Seyyid, 600 — Osman Paşazâde, Mîr, 260

Mehmed Nûrullah Neşet Efendi, mahrec mevleviyetlerinden, Trabzon kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Arab zâde Atâullah Efendi zâde, 530

Mehmed Rafet Efendi, Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinden Tosyavî Osman Efendizâde, 312

Mehmed Râgıb Efendi, Selanik kazâsı, Darü'l-hadîs Müderrisi Münir Beyzâde, Mîr, 259

Mehmed Rasih Efendi, Tophane-i Amire meclisi müftîsi, el-Hâc, 275

Mehmed Râşid Efendi, Filibe kazâsı, sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı Melek Paşazâde Abdulkadir Beyzâde, Mîr, es-Seyyid, 295 — Beyrut kazâsı, sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Burusavî, 296 — İzmir kazâsı, Süleymâniye ile Mihrimâh Sultân der-Bâb-ı Edirne, Konevî, es-Seyyid, 551 — Maraş kazâsı, kudemâ-yı müderrisîn, Burusavî, es-Seyyid, 219

Mehmed Re'fet Efendi, Dersa'âdet Dördüncü Piyâde Alayı İmâmı, 192

Mehmed Refik Efendi, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişi, Rumeli Kâdîaskeri Müşteşarlığı, 257 — Fetvâ Emîni, İstanbul pâyelülerinden, 235 — İstanbul pâyelülerinden ,sâbıkâ Fetvâ Emîni, 277 — Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği, İstanbul pâyelülerinden, Fetvâ Emîni, 277

Mehmed Reşad Efendi, Galata kazâsı, Hangâh-ı Kadireye Medresesi, Çarşambavî, 586

Mehmed Reşid Efendi, sâbıkâ Mısır Kâdîsı, İstanbulî, 224

Mehmed Rıfat Beyefendi, Anadolu Kâdîaskerliği, Sıddîkizâde, 400 — Anadolu rütbesinde ikinci eski, Sıddıkîzâde, 362 — Anadolu Kâdîaskeri, Sıddıkizâde, 414

Mehmed Rıza Efendi, Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Arabzâde Sadullah Efendi hafîdi, 268 — Trablusgarb kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı Said Efendizâde, 376 — Trablusgarb mevleviyeti, Said Efendizâde, 394 — Anadolu Kâdîaskerliği, 538 — İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî, 537

Mehmed Ruhi Efendi, Edirne kazâsı, sâbıkâ Kudüs-i şerîf kazâsı kadısı Zeynelabidin Efendi zâde fazîletlü es-Seyyid, 515 — Kudüs-i şerîf kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden Zeynelâbidin Efendi zâde, es-Seyyid, 465

Mehmed Rüşdi Efendi, Havâss-ı refi'a kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, İç'illi, 525 — Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından, 234 — Rumeli pâyelülerinden ve Meclis-i Âlî-i Tanzîmât a'zâsından, Sâlihzâde, 342 — Şirvânî Şeyh İsmail Efendi merhûmun mahdûmu, Sultân Bayazid Hân Medresesi dershânesinde tedrîs-i ulûm ile meşgûl ulemâ ve üdebâ-yı asrdan, ulûm-ı siyâsiyyede mâhir, 207

Mehmed Saadeddin Efendi, Burusa kazâsı, Sultân Ahmed İmâmîzâde, 191 — Edirne kazâsı, Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Yenişehir-i Fenar Kâdîsı, es-Seyyid, 331 — Filibe Kazâsı Mutasarrıfı Mustafa Paşa hafîdi, Mîr, 182 — sâbıkâ Burusa Kâdîsı İsâzâde zâdesi, es-Seyyid, 320 — Şeyhülislâm, 99 — Trablusgarb kazâsı, sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı, şehrî es-Seyyid, 525

Mehmed Sâbit Efendi, Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinden Maraş Nakîbi, es-Seyyid, 371 — Edirne kazâsı, mahrec mevâlisinden sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı Ali Rıza Bey hafîdi, Mîr, 488 — Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden He-

kimzâde Ali Paşazâde Ali Rıza Bey hafîdi, es-Seyyid, 244 — Kürdistan kazâsı, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı Maraş Nakîbi, es-Seyyid, 525 — Sofya kazâsı, Süleyman ile Sinan Paşa der-Fethiye Müderrisi, Yâsinci zâde İlmî Efendi zâde, es-Seyyid, 551

Mehmed Sadeddin Efendi, Bosna kazâsı, sâbıkâ Bağdâd Kâdîsi Rıza Efendizâde, es-Seyyid, 250

Mehmed Sâdık Beyefendi, Meclis-i Vâlâ a'zâlığı, İstanbul pâye-i celîlesi, 231 — Bosna kazâsı, sâbıkâ Bosna Kâdîsı, Niğdevî, 300 — Kangiri kazâsı, mûsula-i Süleymâniye ile Edirne müderrisi, Amasyavî, 515 — Rumeli Sadâreti, sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri Ârif Efendi zâde, 532 — Trablusgarb kazâsı, sâbıkâ Kangırı Kâdîsı, Amasyavî, 566

Mehmed Sâhib Efendi, Havâss-ı Refi'a kazâsı, Mimar Kâsım müderrisi ve şeyhülislam mektubcusu, İsmet Beyzâde, Mîr, 486

Mehmed Said Efendi, Anadolu kâdîaskerliği, Kevakibzâde müfidi, 141 — Anadolu pâyelülerinden Çarşambavî Mehmed Efendi zâde, es-Seyyid , 529 — Beyrut kazâsı, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, Halim zâde, 525 — Gelenbevîzâde, Rumeli Kâdîaskerliği, 204 — Kudüs-i şerîf kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Hudâdâd Beyzâde, es-Seyyid, 188 — Kürdistan kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, 385 — Rumeli Kâdîaskeri, Gelenbevî zâde, 234 — Rumeli pâye-i celîlesi, Anadolu pâyelülerinden Kevâkibîzâde, 179 — Rumeli pâyesi, Kevâkibîzâde, 180 — Rumeli sadâreti, 197 — sudûr-ı izâmdan Gelenbevizâde, 196 — Şâm-ı şerîf Kâdîsı, Kastamonulu Ömer Efendi zâde, Mekke-i Mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire Kâdîsı, 517 — Ticâret Meclisi Müftîsi, Çarşambalı, Hocazâde, 351 — Trabzon kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kastamonulu Ömer Efendizâde, es-Seyyid, 273 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi Münib Efendizâde zâdesi es-Seyyid, 321

Mehmed Sâlih Efendi, Bağdad hânedanından ve müderrisînden, 273 —

Edirne kazâsı, Mahrec mevâlisinden sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Kangırılı Efendizâde, 403

Mehmed Sâlim Efendi, Eğrikapı'da Hazret-i Emir Ahmed el-Buhârî Dergâhı Şeyhi, Mes'ûd Efendizâde, es-Seyyid, 280

Mehmed Selahaddin Efendi, Erzurum kazâsı, Burusa müderrislerinden Seferihisârî, 296 — Kürdistan kazâsı, devriye mevâlisinden sâbıkâ Erzurum Kâdîsı Seferihisârî, es-Seyyid, 457

Mehmed Servet Efendi, Mekke-i Mükerreme Kâdîlığı, erbâb-ı dâniş ve dirâyetden ve Haremeyn pâyelilerinden Sadreyn Müsteşarı, 556

Mehmed Sıddıki Efendi, Halebü'ş-şehbâ kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İmâm-ı sâni-i esbak Emîn Efendi zâde, 515

Mehmed Sıdkı Efendi, Hersek Sancağı Müftîsi, 511

Mehmed Şâkir Efendi, Meclis-i Âlî Birinci Ders Mukarriri, Hâfız, 590

Mehmed Şefik, Mısır-ı Kâhire Kâdîlığı, mahrec mevâlisinden, 556

Mehmed Şefik Bey, Mısır Kâdîsı Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi, 377 —

Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi, Mîr, 182 — Mısır-ı Kâhire kazâsı, sâbıkâ Galata Kâdîsı Halil Hamid Paşazâde Ârif Bey hafîdi, 184

Mehmed Şem'î Efendi, Emvâl-ı Eytam Müdîri, Bilâd-ı Hamse pâyelülerinden, 306

Mehmed Şemseddin Efendi, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Mustafa Edib Efendizâde, 184 — İstanbul pâyelülerinden Mektûbî zâde, 528 — sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı, es-Seyyid, 347 — Şâm-ı Şerîf kazâsı, sâbıkâ Sofya Kâdîsı Mektûbî Rıza Efendizâde,

213 — Anadolu Kâdîaskerliği pâyesi, İmâm-ı Sânî-i şehriyârî, 537

Mehmed Şerîf Efendi, Anadolu pâyelülerinin akdemi Dürrîzâde, es-Seyyid, 216 — Dürrizâde, es-Seyyid, 276 — Encümen-i Dâniş Re'îs-i Evveli Atâullah Efendizâde, es-Seyyid, 179 — Rumeli Kâdîaskerliği, Atâullah Efendizâde, es-Seyyid, 276 — Rumeli Kâdîaskerliği, Dürrîzâde, es-Seyyid, 292 — Rumeli pâyelülerinden Atâullah Efendizâde, 362 — Dürrizâde, es-Seyyid, 279

Mehmed Şükrü Efendi, İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnu, Asâkir-i Mu'âvene-i şâhâne-i İlmiyye Taburu binbaşılarından Sırbiye muhârebesinde izhâr-ı şecâ'at eden Fatih dersi'âmlarından, Kayseriyevî, 588 — Erzurum Mevleviyeti, bâ-mûsula-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Anadolu Vekâyi'-i Şer'iyesi Kâtibi, 588 — Filibe kazâsı, İmâm-ı evel-i hazret-i şehriyârî, es-Seyyid, Hâfız, 224 — İmâm-ı Evvel hazret-i şehriyârî, 332 — İmâm-ı Evvel, İstanbul pâyesi, 336 — İmâm-ı Evvel, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, 333 — İmâm-ı Evvel-i cenâb-ı şehriyârî, el-Hâc, Hâfız, 282 — Medîne-i Münevvere kazâsı, Haremeyn pâyelülerinden Evkâf-ı Hümâyûn ve Beytü'l-mâl Kassâmı, es-Seyyid, 599 — Medîne-i Münevvere kazâsı, 600

Mehmed Tâhir Efendi, Anadolu kâdîaskeri, Sirozizâde, es-Seyyid, 342 — Anadolu pâyelülerinden Meclis-i Ma'ârif Reîsi Sirozîzâde, es-Seyyid, 326 — Devriye mevleviyetlerinden Tarablusgarb kazâsı, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, 270 — Havâss-ı Refi'a Kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Mardinî Mahmud Efendizâde, es-Seyyid, 389 —

İstanbul Kâdîlığı, Sirozîzâde es-Seyyid, 218 — İstanbul Kâdîsı, Sirozîzâde, es-Seyyid, 217 — Kavalalı, erbâb-ı dirâyetden, 270 — Meclis-i Ma'ârif Re'îsi, Sirozizâde, 344 — Rumeli kâdîaskeri müsteşârı, Sirozizâde, es-Seyyid, İstanbul Kâdîlığı, 204 — Şâm-ı Şerîf müftîsi, es-Seyyid, 270 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye Müderrisi, Eğinli İbrahim Efendizâde, es-Seyyid, 358

Mehmed Tevfik Efendi, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden Çerkeş Şeyhîzâde zâdesi es-Seyyid, 244 — Anadolu Kâdîaskerliği, 569 — Bağdad kazâsı, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, Mudurnulu, 532 — İstanbul pâyedârânından Dârü'l-hilâfeti'l-âliyye Kâdîsı müşâvir-i dâ'îmisi, 569 — İzmir kazâsı, Süleymaniye müderrislerinden Konevî, el-Hâc, 368 — Mısır-ı Kâhire kazâsı, sâbıkâ Havâs-ı Refi'a Kâdîsı Şükrü Efendizâde, es-Seyyid, 371 — Mekke-i Mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Mısır Kâdîsı Şükrü Efendizâde, es-Seyyid, 452 — Ömer Ağazâde, Mîr, 174 — Süleymâniye ile Rum Mehmed Paşa Müderrisi, Yozgadî, el-Hâc, 566

Mehmed Usâmeddin Efendi, Bağdad kazâsı, Erzurum Kâdîsı Âbid Efendi zâde, 515 — Erzurum kazâsı, devriye mevâlisinden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Abid Efendi zâde, es-Seyyid, 493

Mehmed Vahid Efendi, Âtıf Efendizâde Celal Efendi hafîdi, 414

Mehmed Vehbi Efendi, Dâru'l-hadîs Müderrisi, Nişli, müftîzâde, es-Seyyid, 238

Mehmed Zeki Efendi, Eyüp Kâdîlığı, tarîk kibâr-ı müderrisînden, 556 — Anadolu Kâdîaskeri, Arabzâde, 215 — Arabzâde Saadeddin Efendizâde, Rumeli kâdîaskeri, Hamdullah Efendi biraderzâdesi, 136, 137 — Rumeli Kâdîaskerliği Arabzâde, 367 — Rumeli pâyelülerinden, Arapzâde, 349 — Üsküdar Merkez Bidâyet Hukuk Dâ'îresi Riyaseti, Havâss-ı Refi'a Mevleviyeti Dördüncü Ders Mukarriri, 594

Mehmed Zeynelâbidin Efendi, Edirne pâyesi, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden İmâm-ı Evvel-i esbak Mustafa Nûri Efendi zâde, 583 — Edirne pâyesi, 583

Mehmed Zihni Efendi, Bağdad kazâsı, sâbıkâ Beyrut kâdîsı İstanbulî Ali Efendi zâde es-Seyyid , 312

Mehmed Ziver Efendi, Şâm-ı şerîf kazâsı, Halebü'ş-şehbâ Kâdîsı Tırnakcızâde es-Seyyid, 371

Mehmed Ziyâeddin Efendi, Haleb kazâsı Süleymâniye müderrislerinden ve Giritli Hoca Yahya Efendi zâde, 551

Mehmet İsmet Efendi, şeyhülislam hafîdi, Mîr, 177

Mehmet Said Efendi, Beyrut kazâsı, sâbıkâ Adana Kâdîsı, Niğdevî Şerîf Efendi zâde, 574

Mekke-i Mu'azzama, 558 — -i Mükerreme, 369, 378, 382, 481, 541 — -i Mükerreme Kâdîlığı, 556 — -i Mükerreme kazâsı, 116, 224, 599, 600 — -i Mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, 184, 251, 306 — -i Mükerreme kerremehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-kıyâme kazâsı, 347, 411, 452, 498 — -i Mükerreme mevleviyeti, 377 — -i Mükerreme pâyeleri, 281, 320, 377, 452 — -i Mükerreme pâyelülerinden, 179, 204, 301, 308, 309, 314, 333, 351, 383, 549 — -i Mükerreme pâyesi, 103, 104, 105, 108, 109, 123, 127, 128, 137, 99, 200, 201, 230, 231, 281, 326, 327, 332, 333, 348, 378, 411, 414, 485, 487, 540, 541, 558, 559, 575 — -i Mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, 116, 160, 275 — -i Mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire, 517

Mes'ûd Efendi, Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Filibe Kâdîsı, Konevî, İmâm zâde, 499

mesalih-i Devlet-i aliyye, 122 — -i meham-i Saltanat-ı Seniyye, 113

mesbûkü'l-emsâl, 175, 192, 201, 232, 239, 246, 250, 259, 273, 325, 361, 584

meşâhir-i esâtîzeden, 290

meşâyih tarîkine zeyl (vaizlik, 111 — -i kurrâ, 338

Meşîhat-ı ulyâ-yı İslâmiyye, 99

Mısır kazâsı, 224, 248, 273, 306, 331, 372 — mevleviyeti, 105, 284 — -ı Kâhire Kâdîlığı, 556 — -ı Kâhire kazâsı, 184, 371, 421, 456, 497

Mine'l-kadîm usûl-i mehâsin-i şumûl ittihaz olunduğu, 175

Mîr, 132, 159, 174, 177, 179, 182, 217, 259, 260, 295, 320, 323, 331, 352, 357, 362, 369, 372, 389, 401, 414, 417, 421, 430, 440, 452, 461, 486, 488, 497, 498, 528, 600

Mollazâde, 337

Mu'id Ali Efendi, bâ-ibtidâ-i altmışlı Mu'id Alaaddin Medresesi müderrisliği, hareket-i dâhil müderrislerinden, Ankaravî, 579 — Haremeyn pâyesi, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Enderûn-ı Hümâyûn Fârisî hocası, 578

muâyede-i hümâyûn resm-i âlîsi mansıb-ı nekâbetde bulunan zât ile bed' olunması kâ'ide-i kadîme-i Saltanat-ı Seniyye'den bulunmuş, 478

muhassenât-ı asriyye-i şâhâneden, 235

Muhibbullâh Efendi, Abdulganî Nablusî hazretleri sülâle-i tâhiresinden ve Şâm-ı Şerîf sâkinlerinden, Seyyid, 287

Muhtar Beyefendi, Mısır vâlisi paşa hazretlerinin kapu kethudâları, 326

Muhyiddin Efendi, 249, 540

Muhyiddin Efendi, bilâd-ıdevriyeden sâbıkâ Maraş kâdîsı, tabib-i hassa, 137 — Burusa mevleviyeti, 248 — Mevâlî-i kirâmdan ve Sarây-ı hümâyûn'a me'mûr etibbâdan, 248 — Mısır mevleviyeti tevcîh, 284 — Rumeli Kâdîaskerliği, Rumeli pâyelülerinden, 603 — sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Tabîb-i Hâssa, 273 — saray-ı hamayun-ı hazret-i şahanede tababet hizmeti, mevali-i kirâmdan, 152 — Sarây-ı Hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâneye memur etıbbadan, 144

Murtaza Efendi, Sofya kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden ,Buhârî, 213

Musa Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi, Uzuncaâbad Hasköylü, 499

Mustafa Efendi, sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, 600

Mustafa Ağa, Asâkir-i Redîfiyye-i şâhâne bölük emînlerinden, 228

Mustafa Âsım Efendi, Anadolu pâyesi, İstanbul rütbesinde baş eski, İstanbul Kâdîsı, 323 — Anadolu pâyesi, 324 — İstanbul Kâdîlığı, İstanbul pâyelülerinden, Trabzonî, 291 — İstanbul Kâdîsı, 527 — İzmir kazâsı, Süleymâniye müderriselerinden Râsih Efendizâde hafîdi, 401 — Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Ankaravî, 515

Mustafa Bey, Mısır Vâlisi İbrahim Paşazâde, 270

Mustafa Celâleddin Efendi, Nevşehirli, zeyl imtihanında derece-i saniye, 226

Mustafa Efendi, Altıncı Mukarrir, Kastamonulu, Sarây-ı Hümâyûn hâcelikleri, 491 — teşkil olunan Kosova Vilâyeti Merkez Müftîsi, İzmir Nakîbü'l-eşrâf Kâ'immakâmı Çınarlı Rufâ'i zâde, es-Seyyid, 591 — Erzurum kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı, Konevî, el-Hâc, 389 — Fatih Sultân Mehmed camii dersimalarından, mütekaid, Vidinli, 147 — Galata kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Eskişehirli, Hâfız, 358 — Halebü'ş-şehbâ kazâsı, Mûsıla-ı Süleymâniye müderrislerinden, Ünyevî, 273 — Kürdistan kazâsı, sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, es-Seyyid, 296 — mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Selanik Kâdîsı, Demircili, es-Seyyid, 368 — Müderrisinden, Ünyeli, müftîzâde, 163 — Mütekâ'i, Hamîdiye Medrese-i Hayriyyet Mü'essesesi müderrisi, ders-i hâmis mukarriri, Vidinli, 209 — nakîbü'l-eşrâf kâ'immakâmları, pâye-i mücerrede tevcîhi, 592 — Süleymâniye Camii Cum'a Vâ'izi, Zağra-i Atîkli, 350 — Süleymaniye müderrislerinden, Demircili, es-Seyyid, 166 — Şâm-ı Şerîf kazâsı, sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Varnalı, 268 — tefsîr-i şerîf, Tokâdî Ahmed Efendi yerine vekil, altıncı ders mukarriri, Sultân Bayazid Câmi'-i şerîfi, Kastamonulu, 227 — tekâ'üdlük, kudemâ-yı müderrisînden, Bozkırlı, 565 — Vidinli, 210 — Vidinli, hoca, 157 — Vidinli, tarîk-i tedrîsden tekâ'üd, 163

Mustafa Faik Efendi, fukahadan, sâbıkâ Edirne Kâdîsı, Harputî, 599 — Mekke-i Mükerreme kazâsı, 600

Mustafa Hakkı, bi'l-imtihân bir müddet niyâbetlerde istihdâm, şeyhülislam arzuhâlciliği, devriye mevâlisinden, 586

Mustafa Hakkı Efendi, Kudüs-i şerîf pâyesi, 587

Mustafa Hayreddin Efendi, Edirne kazâsı, sâbıkâ Havâss-ı Refi'a Kâdîsı Bosnavî Fâzıl Paşa zâde, es-Seyyid, 550

Mustafa Hayrullah Efendi, Havâss-ı Refi'a Kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, Gelenbevîzâde, 259

Mustafa Haydar Efendi, devriye mevleviyetlerinden, Erzurum kazâsı, sâbıkâ Ayıntab Kâdîsı Vehbi Efendi zâde, es-Seyyid, 530

Mustafa Hafid Efendi, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden es-Seyyid İbrahim Efendizâde, es-Seyyid, Havâss-ı Refi'a kazâsı, 353

Mustafa Hüsameddin Efendi, Eyüp Kâdîsı, Ser-müneccimîn-i esbâk Râkım Efendizâde, 300

Mustafa İzzet Efendi, Mısır Kâdîsı, Mustafa Paşa hafîdi, Mîr, 452 — Mısır kazâsı, Mahrec mevâlîsinden sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Mîr, 331 — Manisa arpalığı, İmâm-ı Evvel-i sabık, 416 — Rumeli kâdîaskeri, es-Seyyid, 497 — Rumeli Kâdîaskeri, Re'îsü'l-ulemâ, 516 — Rumeli Kâdîaskerliği, İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehriyârî-i esbâk, 261 — Rumeli Kâdîaskerliği, re'îsü'l-ulema, 482 — Rumeli Kâdîaskerliği, sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri, Reîsü'l-ulemâ, 451 — Rumeli Kâdîaskerli, 550 — Rumeli pâyelülerinden sâbıkâ İmâm-ı Evvel-i

şehriyârî, 256 — sâbıkâ Rumeli Kâdîaskeri, re'îsü'l-ulemâ, nakîbü'l-eşrâf, es-Seyyid, 549 — Sofya kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden Kevâkibîzâde Râşid Efendizâde, 369 — Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Vâlâ a'zâsından, 262 — Sudûr-ı izâmdan, 399

Mustafa Muhyi Efendi, sâbıkâ Şâm-ı Şerîf Kâdîsı, Vaneli, 411

Mustafa Münib Efendi, Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ kıyâmü's-sâ'a kazâsı, Bilâd-ı Hamse ma'zûllerinden sâbıkâ Filibe Kâdîsı, es-Seyyid, 251 — Mevâlî-i kirâmdan, Mısır Mevleviyeti, 182

Mustafa Nazif Efendi, İstanbul Kadılığı, Halil Hamid Paşazâde, 367 — Anadolu pâyesi, İstanbul pâyelülerinden baş eski Halil Hamid Paşazâde hafîdi, Mîr, 362 — Andolu pâyesi, İstanbul rütbesinin akdemi İstanbul Kâdîsı Halil Hamid Paşa hafidi, Mîr, 369 — Halil Hamid Paşazâde hafîdi, Mîr, 357 — Hâmise-i Süleymâniye müderrislerinden, 472 — kassâm-ı askerî, müderrisînden, 193-194 — Mekke-i Mükereme pâyelülerinin akdemi Halil Hamid Paşazâde hafîdi, Mîr, 217 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, Halil Hamid Paşa hafîdi, Mîr, 179

Mustafa Nazmi Efendi, Ahmed Behaaddin Efendi Hafidi, es Seyyid, 160 — mahrec mevâlîsinin akdemi, sâbıkâ İzmir Kâdîsı Ahmed Bahâeddin Efendi hafîdi, es-Seyyidi, 456

Mustafa Necîb Efendi, Şam-ı Şerîf Kâdîsı esbak Müftî-zâde, es-Seyyid, 348

Mustafa Râkım Efendi, Sofya kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, 528

Mustafa Refah Efendi, Filibe kazâsı, Sofya Kâdîsı Ser-etibba-yı hazret-i şehriyârî-i esbak Mes'ûd Efendizâde, es-Seyyid, 366 — Süleymaniye müderrislerinden ser etibba-yı hazret-i şehriyârî esbak Mesud Efendizâde, es seyyid, 160

Mustafa Reşid Efendi, Beyrut kazâsı, 600 — Beyrut kazâsı, kudemâ-yı müderrisîn-i Burusadan, 273

Mustafa Reşid Paşa, Viyana elçiliği, 206

Mustafa Rüşdi Efendi, Giresunlu, 562

Mustafa Tevfik Efendi, Hoca Abdurrahman Efendi'nin oğlu, 133, 134 — İzmir pâyesi, Harpûtî Abdurrahman Efendizâde, es-Seyyid, 219 — sâbıkâ Filibe Kâdîsı, Harputî Abdurrahman Efendizâde, 377

Mustafa Vâsıf Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Ankaravî, 434 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Daru'l-hadis-i Süleymâniye Müderrisi, Ankaravî, Şeyh Mustafa Vâsıf Efendi, 396

Mustafa Vehbi Efendi, İzmir pâyesi, sâbıkâ Ayıntab kazâsı, es-Seyyid, 200

Mustafa Zihni Efendi, sâbıkâ Sofya Kâdîsı, İzdinli, Mîr, es-Seyyid, 132

Mustafa Zühdü Efendi, Lâleli Cami-i şerîfi Cum'a Vâizi, Kengırılı, es-Seyyid, Hâfiz, 226

mübârek ve mes'ûd hâk-pây-ı emel-bahşâyı hazret-i mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli, 148 — -ı hâcet-revâyı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl, 106 — -ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm-i arzuhâl, 133 — -ı hâcetreva-yı hazret-i cihân-bânîye arzuhâl takdîmiyle, 103 — -ı hâcet-revâ-yı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli, 113 — -ı ihsân ferma-yı cenâb-ı hilâfet-penâhîye arzuhâl, 150 — -pây-ı mihr-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye'ye takdîm etmiş olduğu arzuhâl, 127 — -pây-ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl, 162 — -pây-ı hâcet-revâ-yı hazret-i mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl, 153 — -pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş oldukları arzuhâl, 158 — -pây-ı ihsân-fermâ-yı cenâb-ı mülûküneye takdîm etmiş olduğu arzuhâl, 163 — -ı hâcet-revâ-yı cenâb-ı mülûkâneye takdîm etmiş olduğu arzuhâli, 145

müddet-i bakiyye, 112, 113 — -i mu'ayyene, 106, 107, 131, 151, 138, 139, 167, 307, 340

mülâzemet imtihânı, 355, 374, 447, 518, 563

mülâzım, 297

münhal, 108, 136, 142, 146, 150, 153, 158, 166, 179, 196, 211, 227, 229, 234, 236, 260, 266, 270, 278, 290, 304, 305, 314, 319, 323, 329, 331, 334, 342, 362, 365, 369, 371, 373, 382, 384, 387, 388, 409, 412, 416, 420, 425, 427, 445, 469, 475, 529, 530, 565, 586,590

Münib Efendi, Medîne-i Münevvere kâdîsı, Müftîzâde, 283

Münîre Sultan, 388

müsinn u ihtiyâr, 104, 120, 122, 132, 133, 221, 230, 237, 309, 322

müteheyyi, 131, 136, 151, 153, 161, 197, 225, 237, 239

N

Nazif Beyefendi, Anadolu pâyeleri, 464 — İstanbul pâyelülerinden, 464 — Mısır mollası, 485, 487

Nazif Efendi, şeyhzâde, İstanbul pâyesi, 428

Necâti Efendi, kudemâ-yı meşâyih-i sûfiyeden, Şeyh, 469

Necmeddin Efendi, Mevâlî-i devriyyeden, Trablusgarb Kâdîsı, 435

Nehiceddin Efendi, Galata kazâsı, Süleymâniye ile Çerâğî Hamza Müderrisi Âşir Efendi hafîdi, 551

niyaz u istid'â, 111 — u istirhâm, 103, 105, 112, 121

noksan tertib, 122

Nuh Nâci Efendi, Trablusgarb kazâsı, sâbıkâ Maraş Kâdîsı, Ispartavî, 300 — , mevleviyet kadılarından, 124

Numan Efendi, Trabzonî, tarîk-i tedrîsden tekâ'üd, 163

Nûreddin Efendi, devletlü necâbetlü hazretlerinin bed'-i besmelelerinin du'â-yı vâcibü'l-edâsı, 281

Nûri Bey, Osman Paşazâde, 127

Nûri Beyefendi, İstanbul pâyelülerinden, 429

Nûri Efendi, Beşiktaş Nâ'ibi, 185 — İzmir pâye-i mücerredesi, Hama Nakîbü'l-eşrâf Kâimmakâmı, 600 — Mekke-i Mükerreme mevleviyeti, Edirne pâyelülerinden, İstanbul Müsteşarı, 540 — Yahya Efendi Türbedârı, Beşiktaş'da Dülgerzâde Zâviyesi'nde bir müddet şeyh vekâleti, 212 — Beşiktaş nâ'ibi, müderrisînden Hâfız, 113

Nûri Efendizâde, İmâm-ı evvel-ı hazret-i şehriyârî-i esbâk, 464

O

Osman Efendi, Ayıntab kazâsı, bâ-haraket-i altmışlı Burusa müderrislerinden, Mehmed Rüşdi Paşa akrabâsında, 574 — Câmi'-i Nusret'de tedrîs ile meşğul, Kayserili, 227 — Müderrisîn-i kirâmdan, Tophane-i Âmire'de sâkin, 258 — Tophâne-i Âmire Meclisi, 528

Osman Fâiz Efendi, kütüphâne hâceliği, huzûr-ı hümâyûn-ı cenâb-ı şehriyârî ders-i şerîfi mukarrirlerinden, Boyâbâdî, 565, 566

Osman Hulûsi Efendi, Maraş kazâsı Edirne müderrislerinin kudemâsından Bosnavî, 307, 308

Osman İlmî Efendi, Bağdad kazâsı, sâbıkâ Erzurum Kâdîsı, Ali Paşa İmâmı, Zağferanborluh, 602

Osman Kâmil Efendi, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği, 550 — İstanbul Kâdîsı müşavir-i dâ'îmîliği, Haremeyn pâyelülerinden Müfettiş-i sâbık Tarsûsi zâde, 586, 587, 588 — Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden Tarsusî Mehmed Efendi zâde, es-Seyyid, 549

Osman Rüşdi Efendi, Selanik kazâsı, sâbıkâ Haleb Kâdîsı Abdullah Molla zâde Reşid Efendi hafîdi, es-Seyyid, 602

Osman Saib Efendi, Haremeyn-i Muhteremeyn pâyelülelerinden, Müneccimbaşı, 315

Ö

Ömer Behcet Efendi, sâbıkâ Trabzon Kâdîsı, Halebî Abdullah Efendi zâde, es-Seyyid, 550

Ömer Bey, Rumeli eyâletinde Gâzi Mihal Bey ve Gâzi Ali Bey tevliyetinin mütevellîsi, 322

Ömer Efendi, Hacı, 264

Ömer Efendi, Hoca, Çin ahalisinden bir hekime tercümanlık eden efendi, şeyhin kebir oğlu, 142, 143

Ömer Efendi, Kudüs-i şerîf pâyesi, 587 — muvassıl-ı Bilâd-ı Hamse olmak üzre Kudüs-i şerîf pâyesi, Fatih dersi'âmlarından evkâf-ı Hümâyûn müfettiş müşteşarı, bâ-ibtidâ-i altmışlı Dizdariye medresesi Müderrisi Kariînâbâdi Abdurrahman Efendi zâde, 586 — Tersâne-i Âmire Meclisi Müftîsi, Mekke-i Mükerreme pâyelülerinden, 496 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Dârü'l-Hadis-i Süleymâniye Müderrisi, Amasyavî, el-Hac, 264

Ömer Fehmi Efendi, Bilâd-ı Hamse'den Edirne pâyesi, Bosna vilâyeti merkez nâ'ibi, Dîvân-ı Temyîz Re'îsi, mahrec mevâlisinden, 580

Ömer Fevzi Efendi, Mekke-i Mükerreme şerrefehâllâhu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhire Kâdîsı, 517 — Selânik kazâsı, Dârü'l-hadîs-i Süleymâniye müderrisi, Gümüşhâneli, 312

Ömer Hulîsi Efendi, Yenişehir-i Fenar kazâsı, Altıncı Meclis Mukarriri, Gümüşhaneli, es-Seyyid, 178 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Süleymâniye ile Haydarpaşa Medresesi Müderrisi, Tonyalı, 602

Ömer Hüsameddin Efendi, Anadolu Kâdîaskerliği, Atıfzâde hafîdi, 368 — Anadolu pâyelülerinin akdemi Âtıfzâde hafîdi, 357 — Atıfzâde Celal Efendi hafîdi, Rumeli pâyesi, Anadolu pâyesinde Başeski, 362 — Edirne meclis azasından, Celal Efendi Hafîdi, 123 — Meclis-i Ma'ârif reisi, sudûrdan, 345 — sâbıkâ Anadolu Kâdîaskeri Âtıfzâde Celâleddin Efendi hafîdi, 414

Ömer Lütfi Efendi, Sarây-ı Hümâyûn hocalığı, 587 — Sarây-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehîn-şâhî hocalığı, huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı zıllullâhîde mukarrir vekâleti eden Yanyavi, el-Hâc, 586 — Sirozî, 565 — Şâkir Efendi'nin Sırbiye muharebesinde bulunduğu esnâda tarafından vekâlet eden birinci ders muhâtablarından, Yanyalı, el-Hâc, 590

Ömer Refik Efendi, Cezîre-i Girid kazâsı, Hâmise-i Süleymâniye ile Hângâh-ı Konya müderrisi Tevfik Beyzâde, Mîr, es-Seyyid, 430 — Girid cezîresi Kâdîsı Tevfik Beyzâde, Mîr, 461

P

Paşazâde, 110, 112, 127, 182, 184, 217, 244, 260, 270, 295, 357, 362, 367, 377

Pîr Efendi, Trabzon ulemâsından ve Fâtih Sultân Mehmed Câmii hocalarından, el-Hac, 303

R

Râha-pîrâ-yı ihtirâm olan, 129 — -yı ta'zîm olan, 567 — -yı tekrîm olan, 337 — -yı tevkîr olan, 113, 128

Râha-zîb-i ta'zîm olan, 132 — -i tekrîm, 228 — -i tekrîm olan, 212, 248

Rahmi Efendi, Meclis-i Tahkîk İkinci Katibi, Dîvân-ı Hümâyûn hâceliği, 485

Râşid Efendi, İmâm-ı Sâni, 589 — , 291 — Râşid Efendi, bâ-ibtidâ-yı hâric Ken'aniye Medresesi, İmâm-ı Sânî, 584 — İzmir kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Geredevî, es-Seyyid, 296 — mahrec pâyesi, İmâm-ı Sâni, 596

Rauf Paşa, Sadr-ı esbak, Bebek'deki sâhilhânesi, 441 — Yalısı, Bebek'de, 489

re'îsü'l-kurrâlık, 338 — -müderrisîn, 125 — Reisü'l-ülama maaşı, 159 — Reisü'l-ülema maaşı, 158

Resîde-i dest-i i'zâz olan, 173, 203, 207, 234, 258, 267, 276, 278, 280, 281, 282, 293, 294, 304, 307 — -i ibcâl olan, 118, 134, 145, 148, 200, 211, 298, 305, 310, 326, 350, 353, 373, 403, 442, 475 — -i

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ TÜRKİYE DİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

ihtirâm olan, 144, 153, 174, 178, 180, 237, 252, 313, 320, 327, 402 — -i ta'zîm olan, 130, 135, 142, 156, 165, 166, 169, 177, 182, 184, 187, 192, 195, 215, 233, 299, 335, 372, 379, 408, 430, 441, 472, 473, 474, 476, 478, 484, 487, 489, 492, 494, 495, 496, 499, 500, 502, 503, 505, 510, 517, 525, 533, 550, 551, 556, 560, 561, 562, 568, 569,572, 575, 577, 582, 590, 596, 603, 604, 606, 609 — -i tebcîl olan, 352, 384 — -i tekrîm olan, 479 — -i tekrîm olan, 106, 110, 112, 114, 120, 137, 142, 144, 164, 167, 181, 183, 186, 191, 194, 198, 206, 210, 213, 216, 218, 220, 222, 223, 228, 230, 235, 239, 240, 247, 249, 250, 257, 262, 263, 265, 266, 269, 272, 274, 275, 277, 284, 285, 288, 311, 330, 331, 334, 336, 337,339, 341, 344, 345, 346, 347, 349, 356, 358, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 370, 371, 372, 378, 380, 381, 382, 383, 385, 390, 394, 395, 398, 399, 400, 403, 410, 415, 419, 420, 421, 427, 429, 436, 440, 448, 449, 453, 465, 467, 468, 469, 470, 471, 482, 483, 488, 490, 528, 529, 530, 532, 537, 542, 581, 593, 601 — -i tevkîr olan, 196, 301, 413, 454, 455

Resîde-i enâmil-i ihtirâm olan, 140 — -i ibcâl olan, 155 — -i tekrîm olan, 241, 269 — -zîb-i tekrîm olan, 245

Resîde-i enmile-i i'zâz olan, 141

Resîde-i esâbi'-i tebcîl olan, 375

Reşid Efendi, Sudûr-ı izâmdan ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iyye a'zâsından Kırîmî zâde, 475

Rıfat Beyefendi, Anadolu Kâdîaskeri, 432 — Anadolu Kâdîaskerliği, Anadolu pâyelülerinin akdemi, Sıddıkîzâde, 390

Rıfat Efendi, mecidiye nişânı, Edirne vucûhundan ve pâye-i mücerred ashâbından, 559 — pâye-i mücerred, muvassıl-ı Bilâd-ı hamse, 559

Rıza Efendi, İmâm-ı Sânî, Hâfiz, 479 — İmâm-ı Sâni-i hazret-i pâdişâhî, 479 — müderrisînden, Şehzâde Camii muvakkıtı, 592 — Re'isü'l-müneccimîn, Bilâd-ı Hamse mevâlîsinden Müzellef zâde, 592

Rikâb-ı Hümâyûn resm-i âlîsinde, 285 — -ı cenâb-ı şâhâneye takdîm eylediği arzuhâli, 189 — -ı hazret-i şâhâneye arzuhâl, 374

Rikâb-ı kamer-tâb-ı cenâb-ı hüsrevâneye takdîm kılınan arzuhâl, 538 — -ı cenâb-ı mülûkâneyi, 174

Risale, evsâf-ı cemîle-i hazret-i şâhâneyi şâmil Leskofçalı Hilmi Efendi'nin eseri, 121

ru'ûs imtihânı, 175 — -ı hümâyûn, 107, 121, 122, 148, 150, 156, 169, 175, 176, 177, 185, 190, 191, 207, 258, 259, 271, 297, 298, 313, 354, 355, 356, 364, 374, 407, 408, 415, 416, 423, 446, 447, 458, 460, 473, 474, 479, 501, 502, 504, 519,542, 543, 563, 564

Ruscuk kazâsı, 515

Rüşdi Efendi, Meclis-i Âlî-i Tanzâmât a'zâsından, 221 — Rumeli kâdîaskeri, 256

S

Saadeddin Efendi, Bosna mevleviyeti, 267 — dersi'âmdan ve hâric müderrislerden, Beratlı, 564

Saâdetlü atûfetlü re'fetlü sütûde-şiyem oğlum mîr-i muhterem hazretleri, 103, 105, 106, 111

Sâbit Efendi, Gürcü, 586

Sâdâbâd Kasr-ı hümâyûnu, 463, 487

Sâdık Efendi, Ârif Efendizâde, Anadolu Kâdîaskerliği, 425 — İmâm-ı Sânî-i hazret-i şehriyârî, Hacı, 523

Sadreddin Efendi, Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm a'zâsından ve Haremeyn pâyelülerinden, 567

sâhilhâne, 119, 126, 140, 149, 203, 237, 262, 366, 367, 402, 441, 490, 494

Said Efendi, Antakyalı, Haremeyn rütbesinde, 107 — Bâb-ı Fetvâ'ya teşrîf-i hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i şehriyârî günü ruh-sûdekî-i hâkpây-ı hümâyûn-ı hazret-i zıllullâhî ile müteşerrif ve müste'îd olan şeyhülislamın hafîdi, 415 — Burusa'da Hacı Ahmed Baba merhûmun mahdûmu, 212 —

Gelenbevîzâde, 236 — kudemâ-yı kuzâtdan, Halimzâde, 393 — Teşrîfâtizâde, Haremeyn rütbesinde ikinci eski, 122

Sâlih Efendi, Bilâd-i devriyyeden Maraş kazâsı, bâ-mûsıla-i Süleymâniye Edirne müderrislerinden Pirlepe Müftîsi, 591 — Maraş kazâsı, Burusa müderrislerinden, Erzurumî, 279 — Maraş kazâsı, bâ-mûsıla-i Süleymâniye, 592 — Yenişehir-i Fenar kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Ankaravî, 580

Sâlih Hakkı Efendi, Trablusgarb kazâsı, sâbıkâ Bosna Kâdîsı, Erzurumî, 602

Sâlih Kâmil Efendi, Selanik kazâsı, Süleymâniye müderrislerinden, Kastamonulu, el-Hâc, 396

Sâlih Vehbi Efendi, Beyrut kazâsı, kudemâ-yı müderrisînden, Burûsevî, el-Hac Hâfız, 245

Sâlih Vehhab Efendi, Devriye mevleviyetlerinden Kürdistan kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Beyrut Kâdîsı, Burusavî, el-Hâc, 421

San'a Mekteb-i Rüştiyesi, 586

Selahaddin Efendi, mecidiye nişânı, Filibe Nâ'ibi, mahrec mevâlisinden, 559

Selanik kazâsı, 109, 125166, 191, 233, 259, 289, 312, 353, 396, 440, 486 , 566, 602

Seniyye Hanım Sultan, 345, 346

Serveri Efendi, mecidiye nişânı, Edirne mezkez vilâyet nâ'ibi, İzmir pâyelülerinden, 559 — İzmir pâyesi, Bilâd-ı hamseden Edirne pâyesine, 559

Seyyid Ahmed el-Buhârî kuddise sırrıhu'l-âlî Hângâh-ı şerîfi, Kapan-ı Dakîk civârı, 214

Seyyid Ali, Mûsıla-ı Süleymâniye, 450

Sıddık Efendi, Rumeli Kâdîaskeri Ârif Efendi zâde, 603

Sıddık Efendi, Rumeli Kâdîaskerliği, 605

sıfat-ı memdûha-i ilm ve iffet ile muttasıf olmadığından, 217

Sicillât-ı Şer'iyye Dâ'îresi, 99

silsilesi, 109,148, 278, 466, 503 — yürüdülerek, 107

Sivas kazâsı, 515, 594, 595, 600

Sofya kazâsı, 160, 213, 223, 224, 268, 296, 312, 368, 381, 417, 450, 495, 515, 528, 550, 585

sudûr-ı fihâm, 274, 344 — -ı izâm, 345, 346, 420, 454, 557 — -ı izâmdan, 196, 205, 263, 346, 416, 420, 425, 476, 478 — -ı kirâm, 174, 179

Sultân Abdulhamid Han hazretlerinin Bahçekapısı'nda bina ve ihyâsına muvaffak oldukları mederese-i münîfelerinde, 426

Sultân Bâyezid Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân hazretleri Medrese-i şerîfinde, 518 — 355

Süleyman Efendi, Bilâd-ı Hamse mevleviyetlerinden Edirne pâye-i mücerredi, Bağdad hânedânından ve Abdulkadir Geylani sülale-i tâhiresinden, nakîbü'l-eşrâf kâ'immakamı, 583 — Seyyid, Edirne peye-i mücerredi, 584

Süleyman Hulûsi Efendi, meşâyih tarîkine zeyl, vaizlik, 111

Süleyman Re'fet Efendi, sâbıkâ Kudüs-i şerîf Kâdîsı, Şekerzâde, es-Seyyid, 330

Süleyman Rüşdi Efendi, mahrec ma'zûllerinden sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, Sıddıkî zâde Efendi İmâmı, 252

Süleyman Sırrı Efendi, Evkâf-ı Hümâyûn Müfettişliği, İstanbul pâyelülerinden İstanbul Kâdîsı müşavir-i dâ'îmîsi, Kasîdeci zâde, 588 — İstanbul Kâdîlığı müşavir-i dâ'îmîliğine, 569 — İstanbul Kâdîlığı, 570

Ş

Şâkir Efendi, birinci ders vekâleti Gölpazarî, 329 — kudemâ-yı müderrisîn ve sulehâ-yı mütekâ'idînden ikinci mukarrir, Gölpazarî, 445 — Mısır Kâdîsı, 326

Şâm-ı şerîf kazâsı, 213, 244, 268, 295, 330, 365, 371, 403, 434, 488, 525, 550, 602 —

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

şehr-i Ramazân-ı kesirü'l-feyezana, 130, 134

şehzâdegân-ı civân-bahtân efendiler, 168

Şem'i Efendi, Meclis-i İdâre-i Emvâl-i Eytâm'ın riyaseti, 561 — Rumeli Kâdîaskerliği, Başeski, 605

Şemseddin Bey, Ser-etibbâ-yı hazret-i şehriyârî Cemâleddin Efendi mahdûmu, 360

Şeref Efendi, Bağdad kâdîsı, Hayatizâde, mevaliden, 138

Şerîf Efendi, Sudûr-ı izâmdan, Dürrîzâde, 420 — Anadolu Kâdîaskerliği, Dürrizâde, 165

Şerîf İbrahim Rüşdi Efendi, Bağdad kazâsı, sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Burusavî, 273 — Beyrut kazâsı devriye mevâlisinden, sâbıkâ Bağdad Kâdîsı, Burusavî, 503

şeyhzâde, 212, 428

şifa-i şerîf kıraatı, 155

Şükrü Efendi, Filibe mevleviyeti, 223 — İmâm-ı evvel, 222 — İmâm-ı Evvel-i hazret-i şehîn-şâhî, Hâfız, 281

T

ta'cîz, 156, 174, 181, 271, 355

tafra, 510, 511

Tâha Efendi, Devriye müderrislerinden ve meşâhir-i ulemâ-yı Bağdad'dan, 307, 308

Tâhir Efendi, Anadolu kâdîaskeri, 346 — Anadolu Kâdîaskerliği, 335, — Meclis-i A'yân a'zâlığı, Re'isü'l-müneccimîn, 592 — Meclis-i Vâlâ Müftîsi, 478 — müneccim-i sânîlik me'mûriyeti, müderrisîn, 169 — Ser-müneccimlik, Meclis-i A'yân a'zâlığı, 593

Tâhir Paşa, 127

Tâhir Paşa Yalısı, Balta Limanı, 494 — 367

Tahsin Beyefendi, 279, 301 — Rumeli kâdîaskeri, 346 — Rumeli Kâdîaskeri, 349 — Rumeli Kâdîaskerliği, Nakîbü'l-eşrâf, 301 — Rumeli Kâdîaskerliği, 335 — Rumeli pâyelülerinden, 276 — Sudûr-ı izâmdan re'îsü'l-ulemâ, nakîbü'l-eşrâf, 416

Tarablusgarb kazâsı, 245, 270

tarîk-i sadiye, 118

Tarîkat-ı âliyye-i kadiriye, 117

tarîk-i ilmiyye, 103, 107, 114, 122, 125,131, 154, 163, 181, 319, 330, 355, 454, , 458, 593 — tarîk-i ilmiyye usûl-i mevzû'asına muğâyir, 428

tarîk-i tedrîs, 109, 114, 127, 148, 354, 572 — ihtiyâr-ı tekâ'üd, 163 —

tebdil-i tarîk, 127, 458

tefsîr-i şerîf dersleri mecâlis-i âliyesi, 242, 327, 360, 392, 433

tefsîr-i şerîf derslerinde mukarrir, 128

tekaüd, 163

tekaüdlük maaşı, 163

tekye, 117, 118, 142, 145

tenzil-i tarîk, 127

terfi, 122, 148, 179, 183, 185, 190, 198, 199, 205, 206, 222, 237, 239, 241, 246, 257, 258, 266, 271, 281, 315, 332, 333, 348, 361, 387, 394, 413, 415, 416, 427, 428, 509, 511, 513, 559, 560, 580, 589, 591

terfî', terfi-i rütbe, 123

terk-i gâ'ile-i kâ'inât eylediklerini, 526

tevcîh-i mansıb, 104

Tevfik Efendi, Haremeyn pâyesi, Sırkatibi-i hazret-i şehriyârî, 589 — Sultân Selim Hân Câmii Cum'a Vâ'izi, el-Hâc, 292

tezkire-i âliye, 105, 106

tezkire-i aliyye-i Fetvâ-penâhîleri, 108, 113, 114, 115, 116, 118, 124, 125, 128, 129, 132, 134, 135, 137, 138, 139, 144, 145, 147, 148, 150, 152, 153, 155, 157, 177, 159, 161, 162, 164, 165, 167, 168, 169, 174, 176, 178, 180, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 200, 202, 204, 206,209, 210, 211, 213, 215, 219, 223, 225, 226, 228, 229, 233, 234, 236, 237, 238, 240, 241, 247, 249, 250, 251, 253, 254, 256, 258, 259, 262, 263, 264, 265, 266, 269, 271, 274, 278, 282, 284, 286, 289, 290, 294, 295, 299,

TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

301, 303, 305, 310, 313, 314, 321, 322, 325, 326, 328, 327, 330, 332, 334, 336, 337, 339, 340, 345, 350, 351, 352, 359, 367, 368, 370, 372, 375, 380, 381, 382, 386, 387, 389, 390, 393, 397, 402, 403, 410, 411, 421, 423, 424, 427, 429 431, 434, 439, 444, 452, 461, 462, 463, 470, 486, 500, 520, 539, 545, 546, 556, 564 576, 578, 580, 596

tezkire-i aliyye-i Meşîhat-penâhîleri, 110, 119, 134, 160, 188, 194, 196, 200, 201, 208, 214, 227, 230, 232, 239, 242, 244, 255, 260, 261, 272, 277, 279, 283, 285, 288, 291, 292, 293, 300, 312, 315, 320, 323, 328, 331, 335, 337, 341, 343, 344, 346, 347, 348, 349, 353, 357, 358, 361, 363, 360, 365, 366, 369, 371,372, 373, 376, 377, 378, 379, 383, 384, 385, 388, 391, 394, 397, 399, 400, 401, 408, 410, 412, 413, 415, 417, 418, 419, 422, 425, 426, 430, 432, 433, 435, 436, 437, 441, 442, 443, 445, 447, 448, 449, 450, 451, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 460, 465, 466, 467, 468, 469, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 480, 482, 483, 484, 487, 488, 489, 490, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 501, 502, 503, 504, 505, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 518, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 537, 542, 543, 550, 551, 560, 561, 562, 566, 567, 568, 569, 571, 572, 573, 575, 577, 579, 581, 582, 583, 585, 587, 588, 590, 592, 593, 595, 600, 601, 603, 604, 605, 606, 608, 609

tezkire-i aliyye-i semîhâneleri, 104, 105154, 173, 203, 207, 218, 220, 222, 224, 235, 245, 252, 257, 267, 275, 276, 280, 281, 296, 304, 307, 308, 311, 395, 398, 420 — -i behiyye, 103, 106, 111 — -i seniyye, 103, 304, 479 — -i vâlâ-yı atûfileri, 523

Tırhala Kazâsı, 232

Trablusgarb kazâsı, 214, 290, 300, 371, 376, 401, 444, 490, 525, 566, 602

Trabzon kazâsı, 160, 219, 250, 273, 296, 337, 369, 449, 496, 515, 530, 551

Trabzon Ticâret Meclisi, 302

U

ulemâ ve meşâyihin evlâd u ahfadları, 107 — ve üdebâ-yı asrdan, 207 — -yı asrdan, 178, 211 — -yı salâh-ı âyîn-i asrdan, 209

umûr-ı mu'tena-bihâ, 113 — -ı nizâmiye ve hıdamât-ı Saltanat-ı Seniyye, 355 — -ı Saltanat-ı Seniyye'de hüsn-i hıdmetde muvaffak olan dâ'iyâna tarîkce ikrâm, 387

Usâmeddin Efendi, Ayıntab kazâsı, Burusa müderrislerinden Âbid Efendizâde, es-Seyyid, 284

usûl-ı tarîka muğayir, 164 — -ı tarîkden, 162 — -i kadîmeye muğayir arzuhâl, 298 — -i tarîk üzre iltimâs, 156

Ü

üdebâ-ı zâdegândan, 588

üstâze-i kirâmdan mürekkeb bir meclis-i ilmiyye akdiyle mülâzemet imtihânı, 518

V

vakt-i merhununda, 105, 131 — -i mes'ûda dâ'îr Müneccimbaşı faziletlü efendi hazretleri tarafından tanzîm olunan zâyice, 389 — -i tevcîh, 109, 115, 125, 132, 139, 141, 159, 153, 154, 161, 166, 248, 256, 277, 279, 325, 401, 555, 576, 583, 594

Vehbi Efendi, Edirne kazâsı mutasarrıfı Mekâtib-i Umûmiyye Mu'âvini, 243 — İstanbul pâyelülerinden, 443 — Mekâtib-i Umûmiye Nezâreti Mu'âvini, mevâlîden, 230

Veliyüddin Efendi, sâbıkâ Kürdistan Kâdîsı, Konevî, Hâfız, 306

Y

Yahya Efendi, Denizlili, tarîk-i tedrîsden tekâ'üd, 163 — fuhûl-i ulemâ-yı vekîlînden ders vekîli, Hoca, 210

Yahya Tevfik Efendi, Filibe'de Şehâbeddin Paşa Medresesi'nin tedrîsi cihetine müderrisînden ve dersi'âmdan, Filorineli, 565, 566

Yakub Ağa vakfı, 145

Yakub Âsım Efendi, Anadolu pâyelülerinden ve Meclis-i Tedkîkât-ı Şer'iye a'zâsından, 568 — Anadolu Kâdîaskerliği müşâvir-i dâ'îmiliği, Anadolu pâyelülerinden, 569 — sâbıkâ Mısır Kâdîsı, es-Seyyid, 347

Yenişehir-i Fenar kazâsı, 125, 126, 159, 178, 200, 238, 244, 264, 289, 321, 358, 396, 434, 499, 515

Yunus Efendi, Eytâm Müdürlüğü, sâbık İstanbul Kâdîsı Müsteşarı, 562 — Meclis-i İdâre-i Eytâm a'zâsı, Mahrec mevâlisinden, Bağdad Niyâbeti, 578

Yusuf Efendi, İmâm-ı Evvel, 589 — Altıncı Ders-i şerîfi muhâtablarından, Tikveşî, 526 — Arapkirli, tarîk-i tedrîsden tekâ'üd, 163 — bâ-ibtidâ-i hâric Ken'âniye Medresesi Müderrisliği, bâ-ibtidâ-i altmışlı Ziyâ'iye Medresesi'ne nakl, İmâm-ı evvel, 584 — Fındıklıda Keşfî Cafer Efendi Dergâh-ı şerîfi postnişîni, 469 — Haremeyn-i şerîfeyn İmâm-ı Evveli, 596 — Laleli Camii İmâmı, 572 — Sultân Mahmud hazretlerinin Medîne-i Münevvere nevverahallahu te'âlâ ilâ yevmi'l-âhirede inşâsına muvaffak oldukları medrese-i münîfenin müderrisi, 608 — Bosna kazâsı, Mevâlî-i devriyyeden sâbıkâ Trablusgarb Kâdîsı, Sivâsî zâde, 493

Yusuf Ziyaeddin Efendi, Trablusgarb kazâsı, mevâlî-i devriyeden, sâbıkâ Bosna Kâdîsı, 290

Z

zabt etmek, 116, 139, 215, 267, 352, 393, 394, 425, 434, 529, 550, 551, 556, 566, 567, 574, 580, 583, 585, 588, 591, 594, 599, 600, 602, 603, 604, 607, 608

zâdegân, 104, 313, 355, 519, 564

zât-ı vâlâ-yı Fetvâ-penâhîleri, 108

Zeki Efendi, Rumeli Kâdîaskeri, Arabzâde, 380

zeyl-i meşîhat, 338 — , 186, 187, 196, 226, 280, 334, 335, 341, 350, 397, 398, 412, 503

Zeynelâbidin Efendi, Kosova Vilâyeti Merkez Müftîsi, 591 — Merkez vilâyet müftîleri, pâye-i mücerrede tevcîhi, 592

Zîb-efzâ-yı dest-i tekrîm olan, 146 — -yı dest-i tekrîm, 137 — -yı vürûd olan, 111

Zihni Efendi, Bağdad Kâdîsı, 379

Zîver Bey, Şam-ı Şerîf Kâdîsı, 378

Zîver-i dest-i ibcâl olan, 152 — -i ta'zîm olan, 504, 543, 558, 567, 576, 583, 585, 605 — -i tebcîl olan, 162 — -i tekrîm olan, 209, 227, 526

Zîver-i enâmil-i i'zâz olan, 246 — -i ihtirâm olan, 236, 264 — -i ta'zîm olan, 545 — -i tekrîm olan, 289 — -i tevkîr olan, 242

Zîver-i esâbi'-i ihtirâm olan, 456 — -i tekrîm olan, 451

zümre-i muhatabîn, 111, 112

TÜRK DİL VE TARİH KURUMU AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF HISTORY
www.tuba.gov.tr

Tıpkıbasım

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

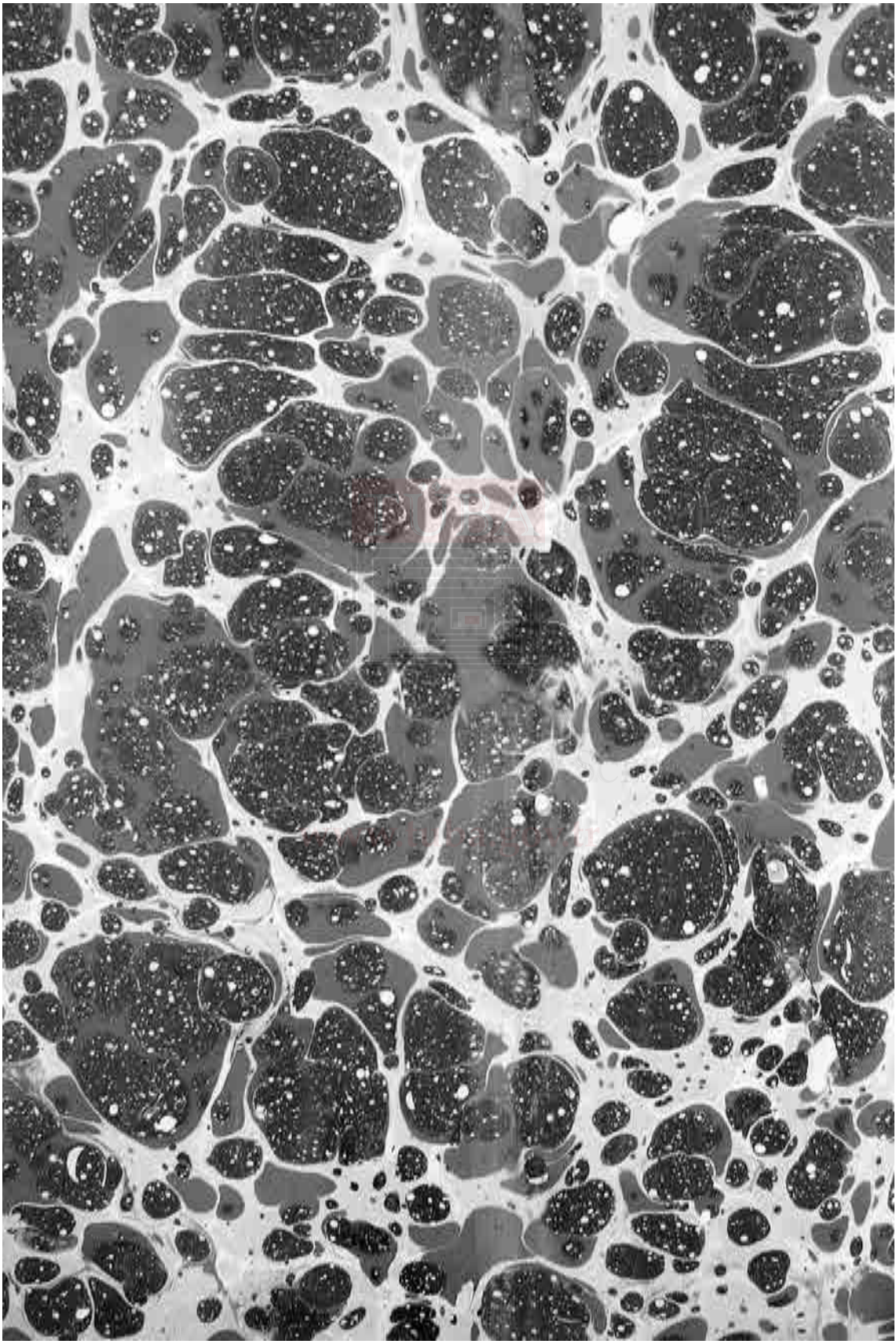

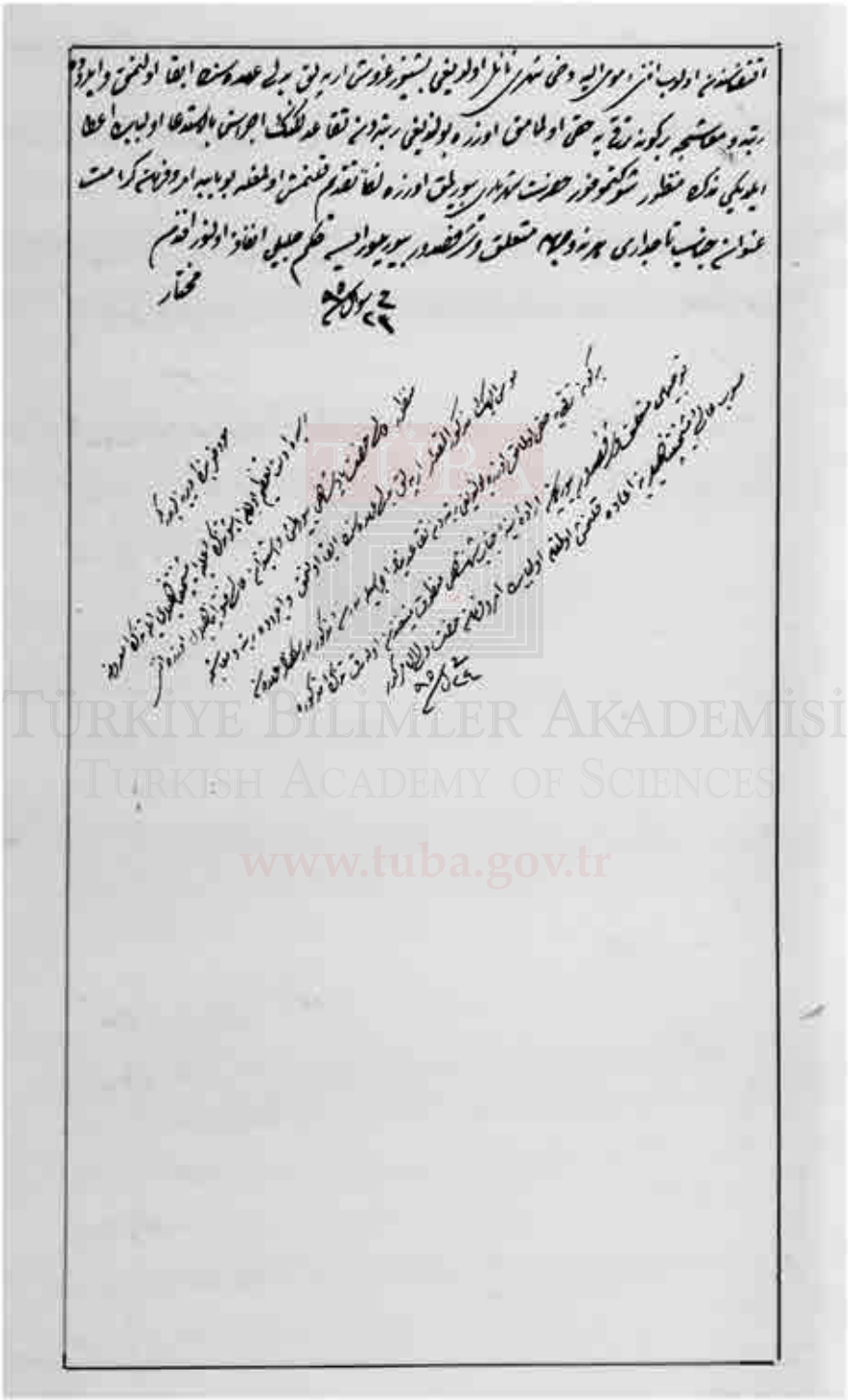

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

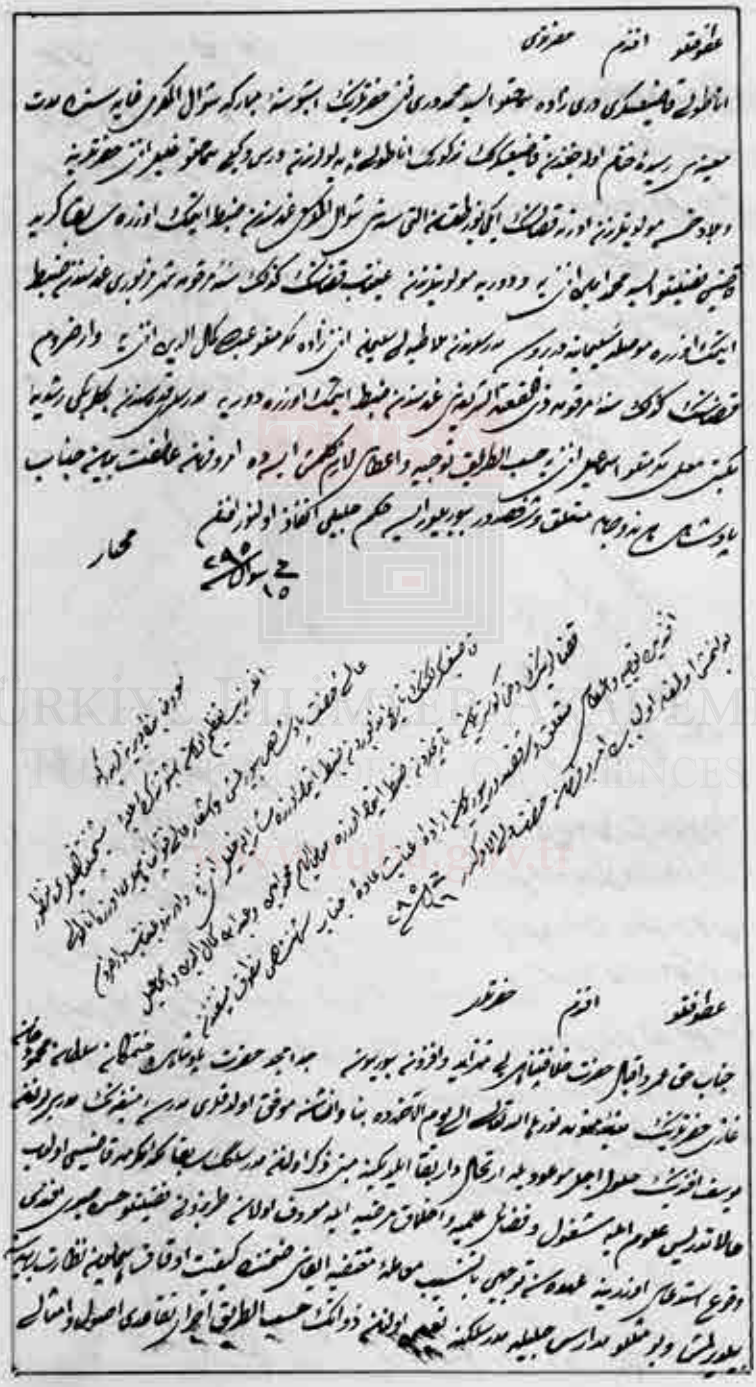



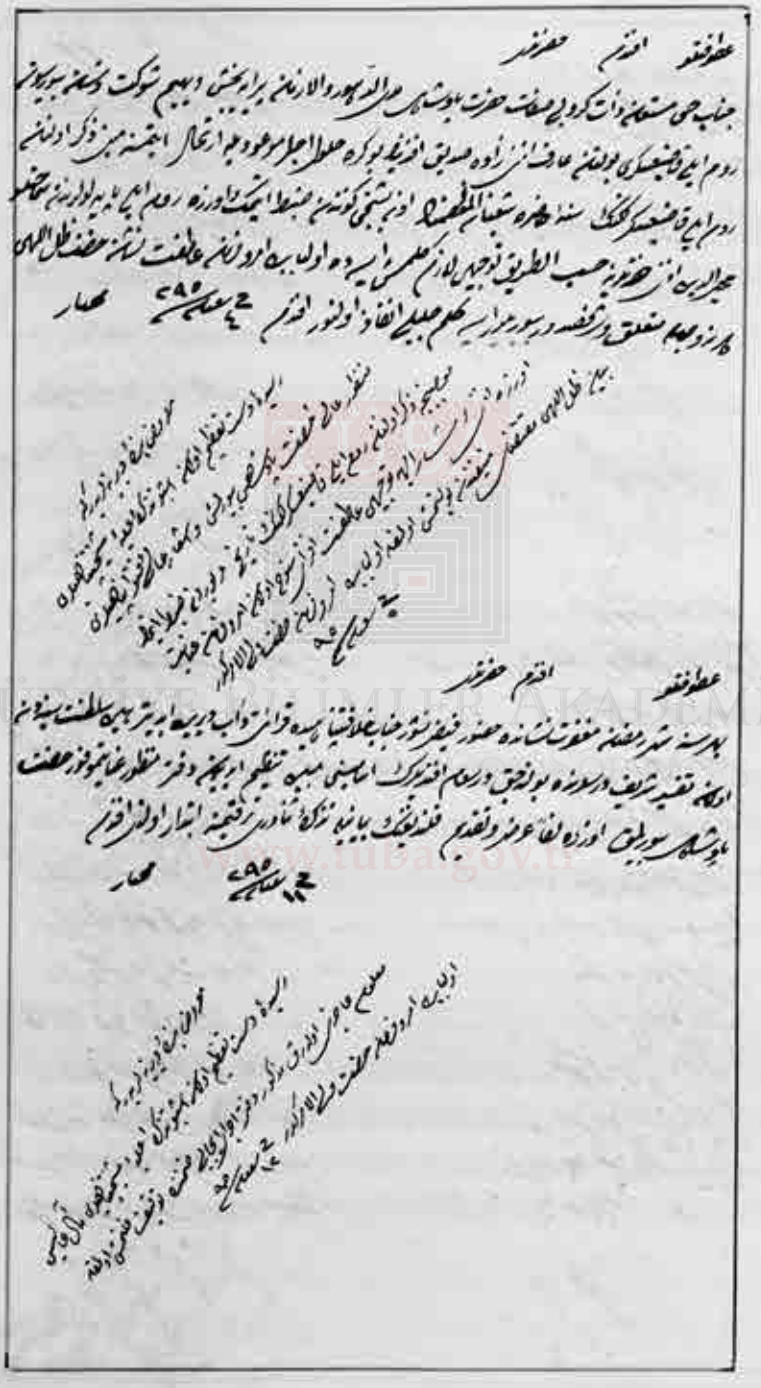







TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

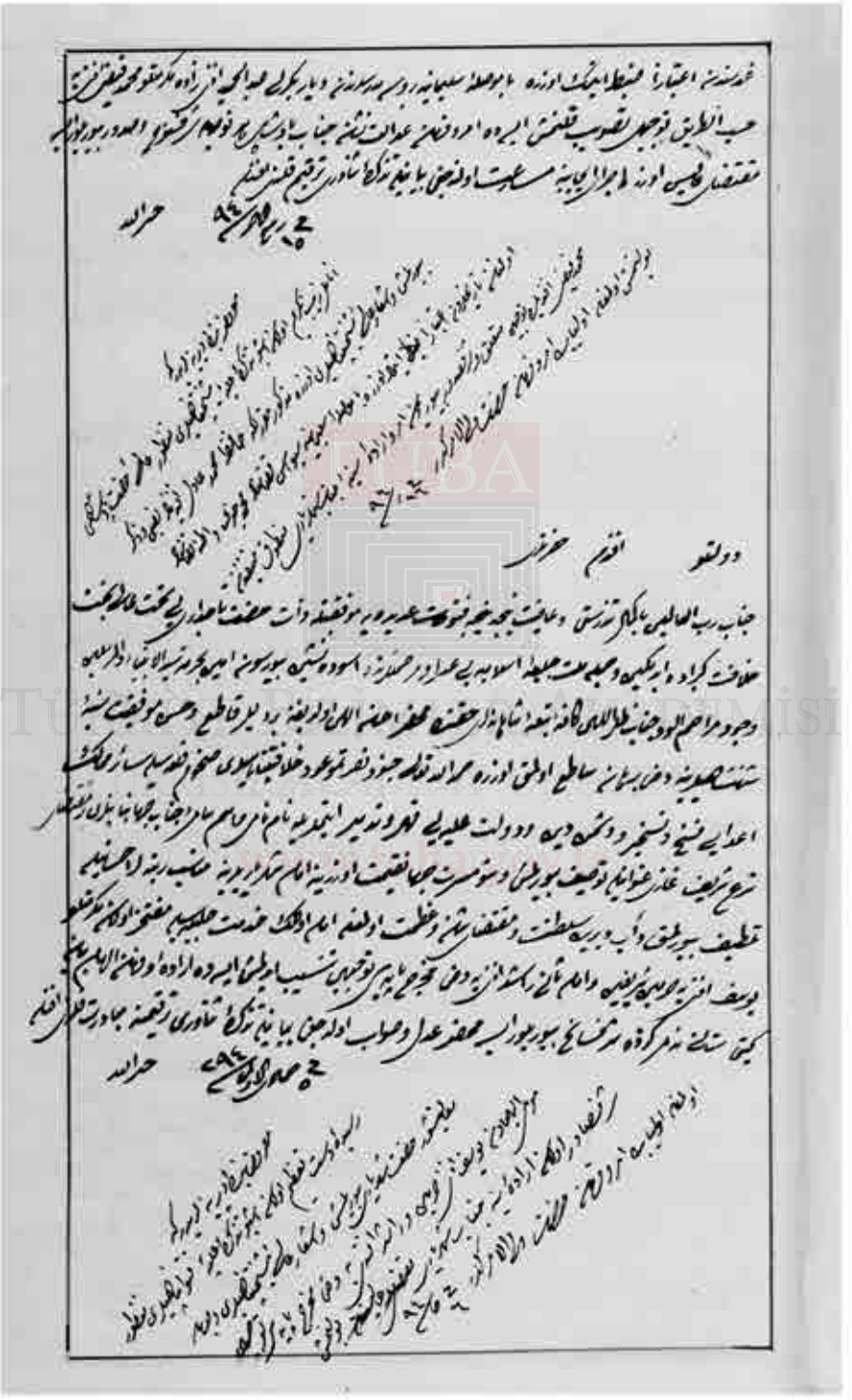













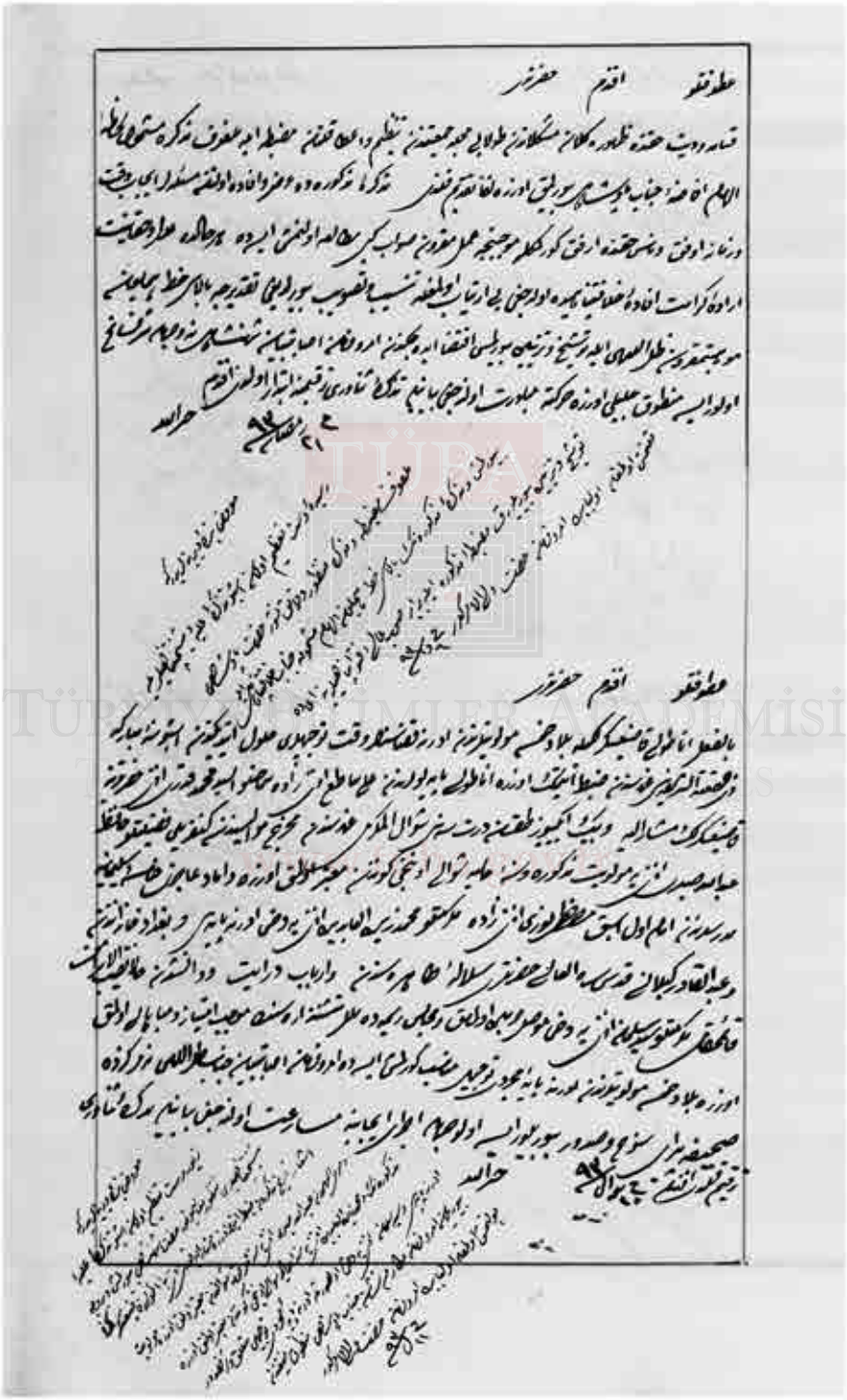



TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ



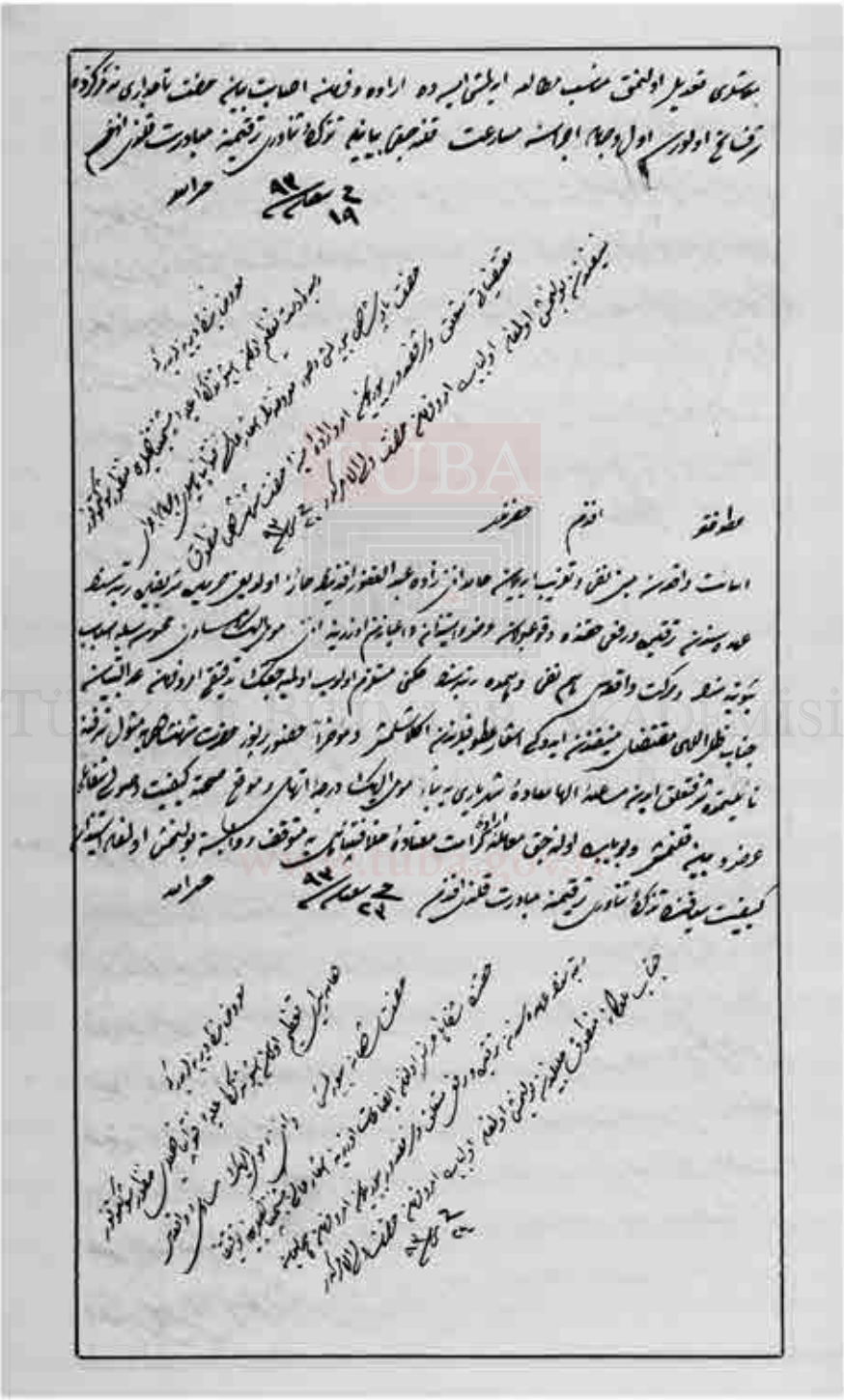



TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ



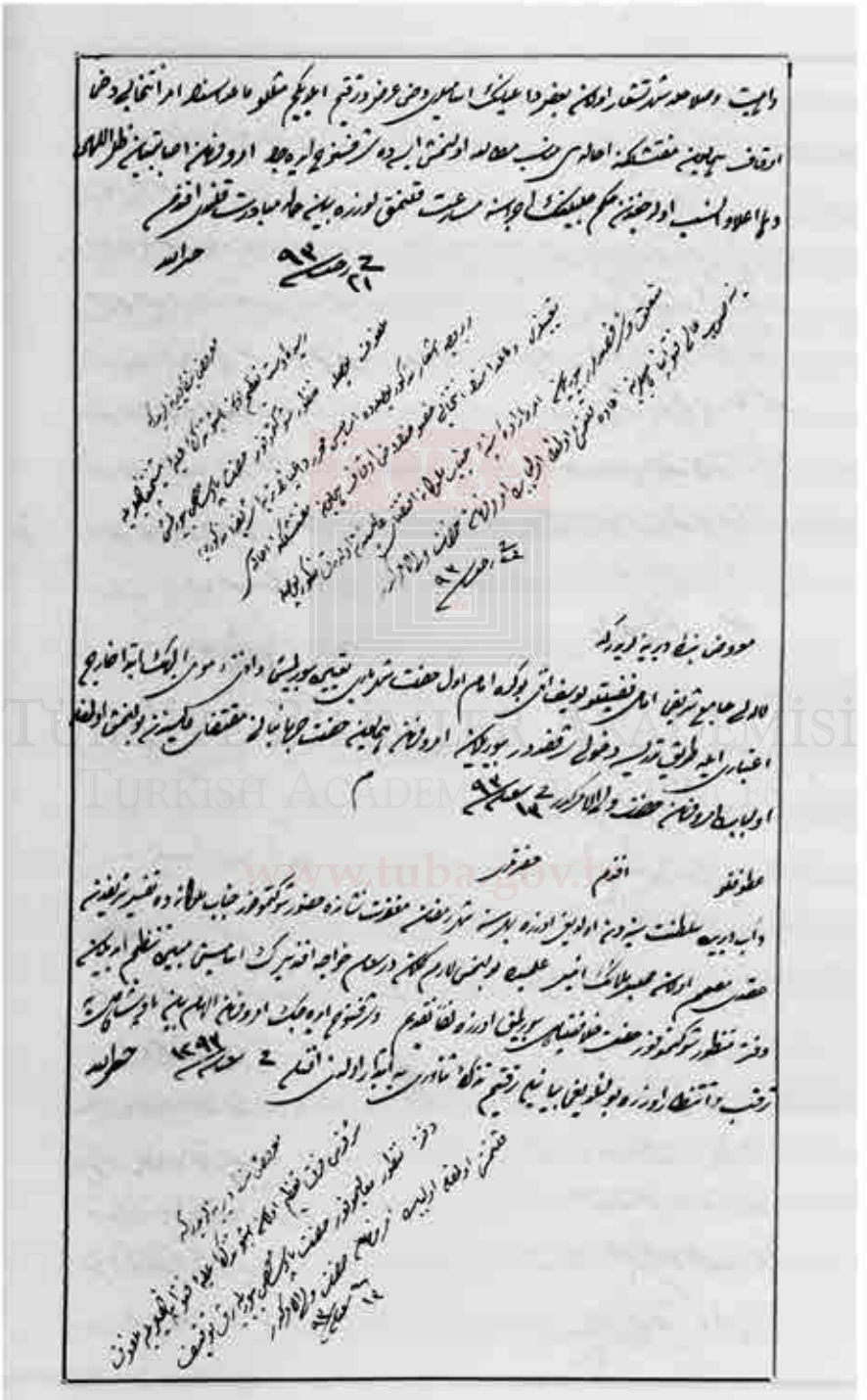





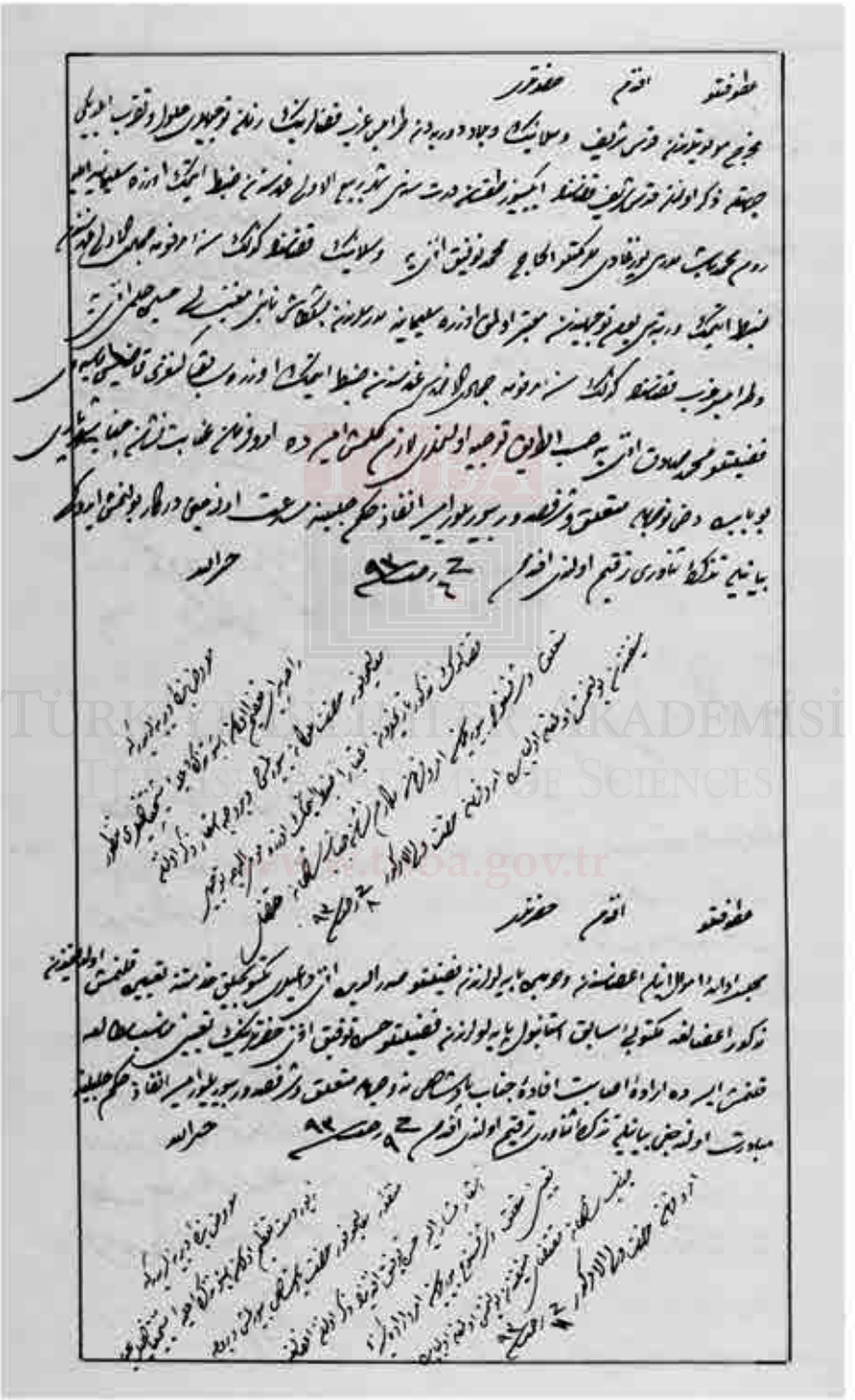



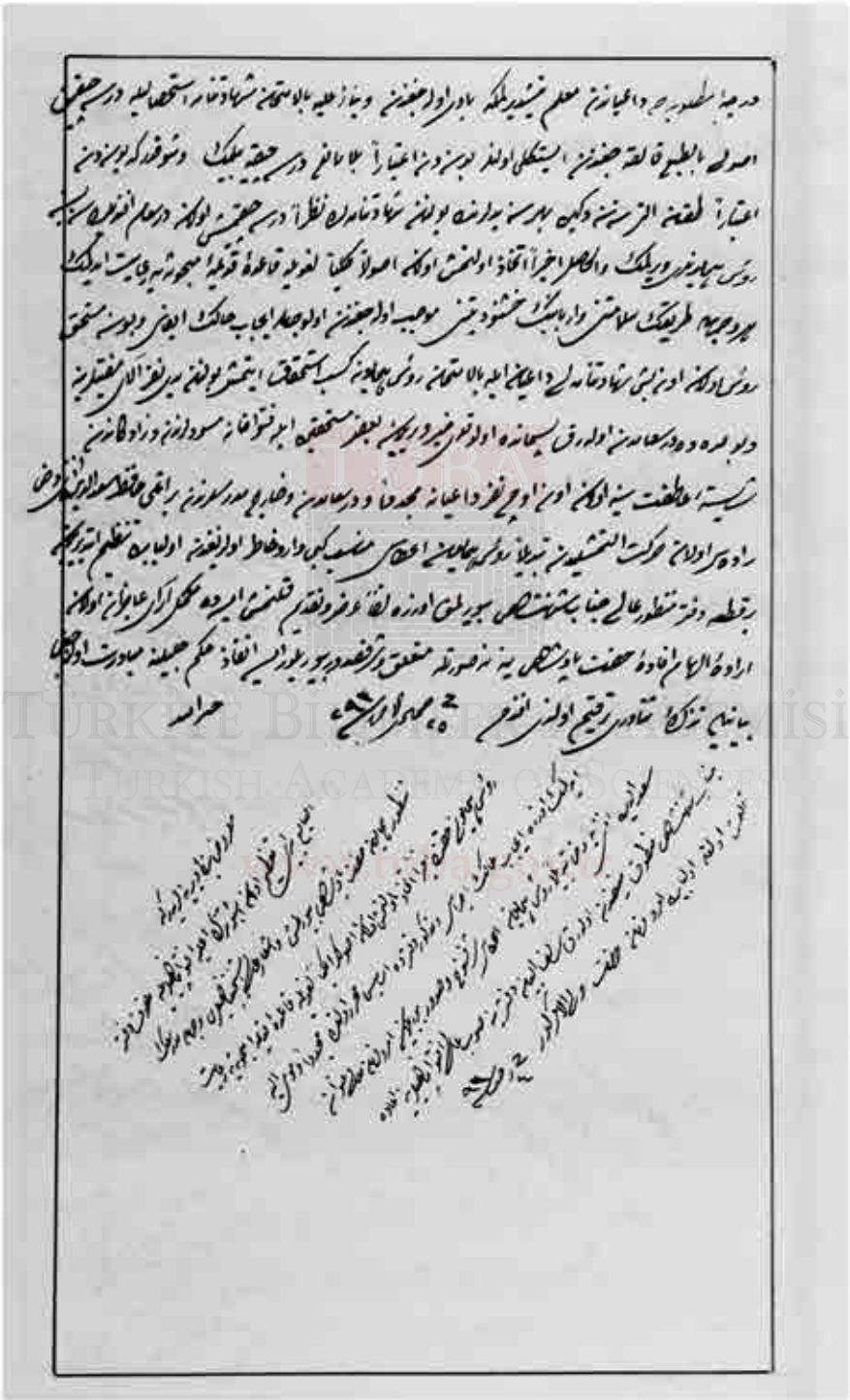

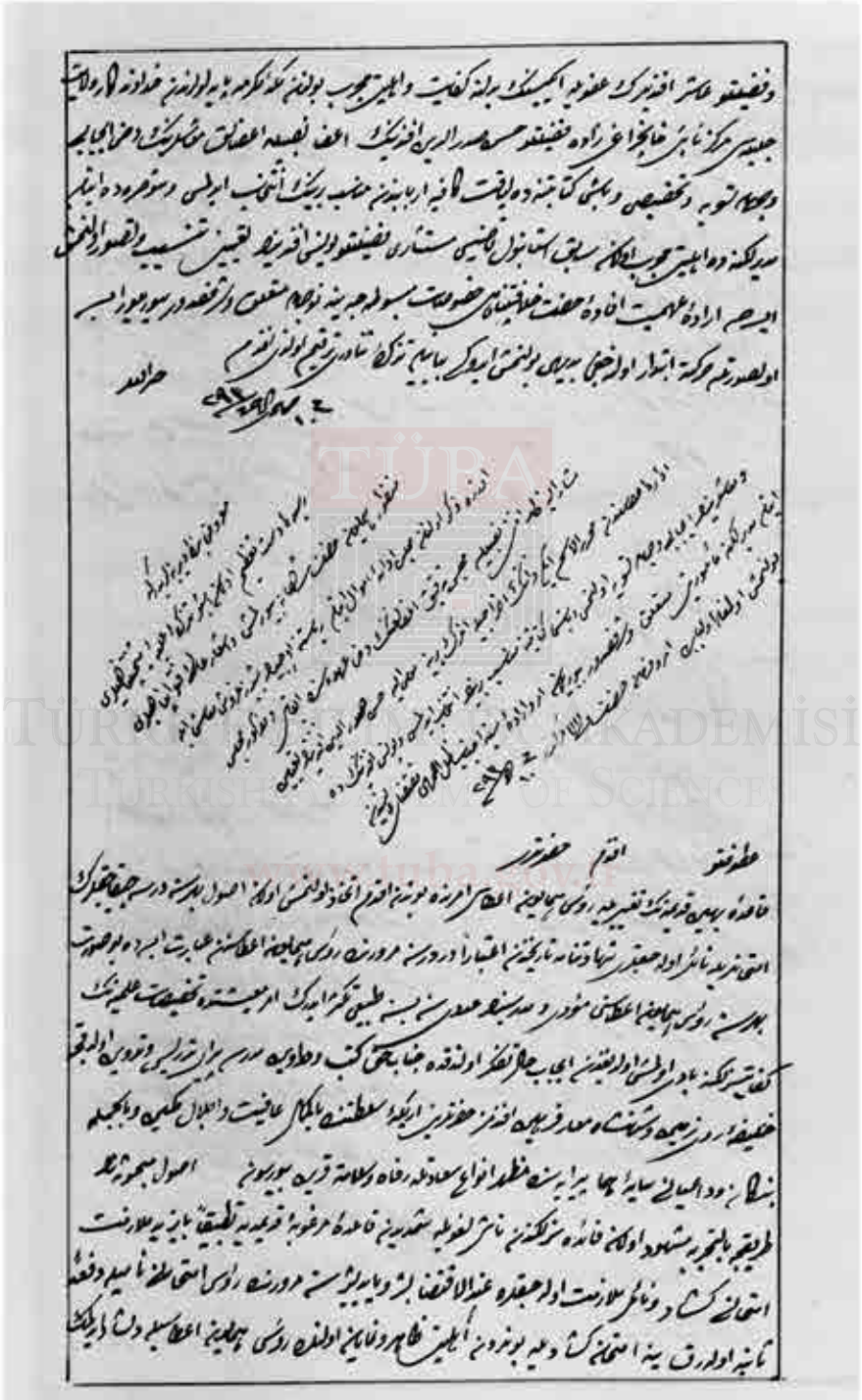











TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

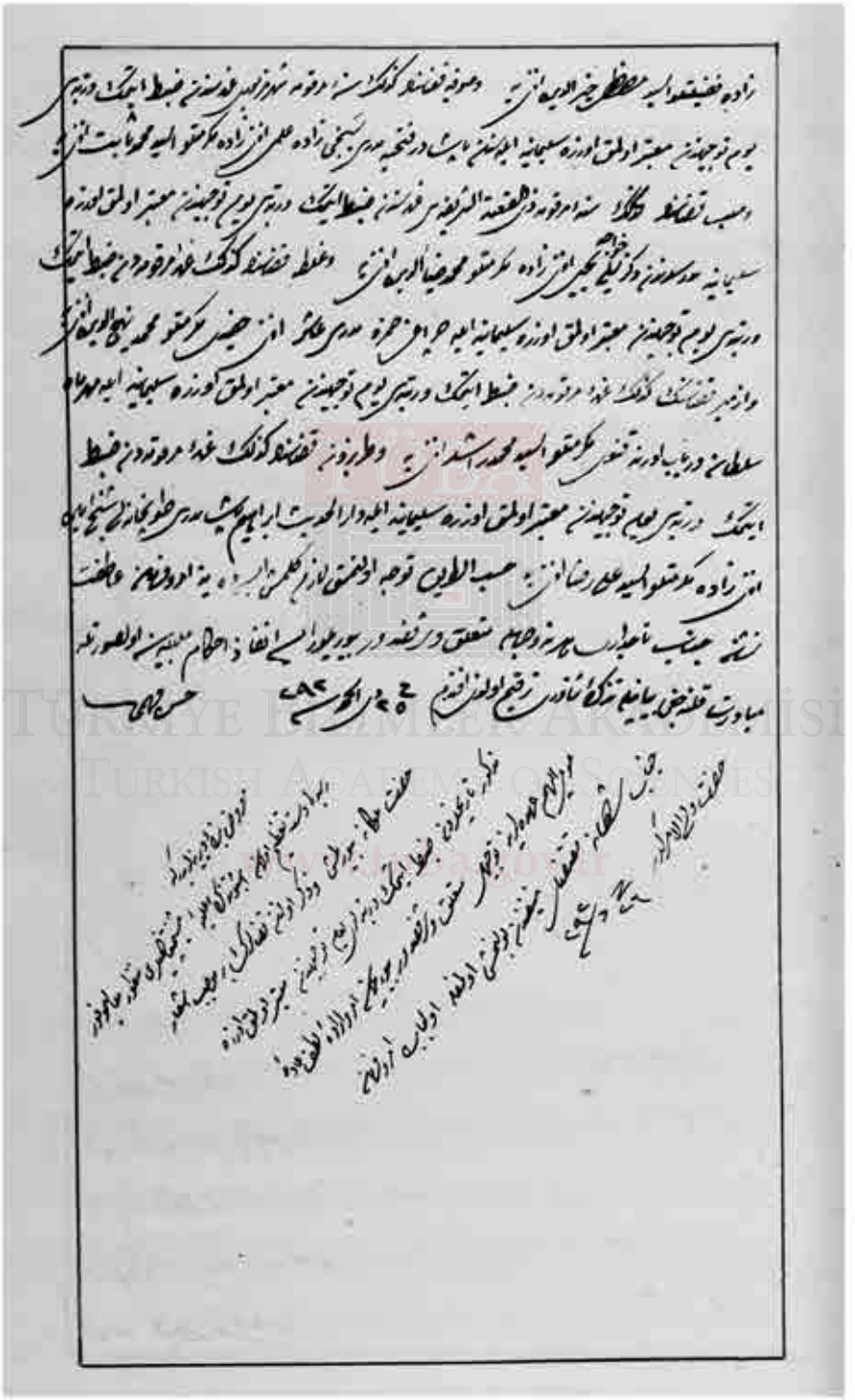

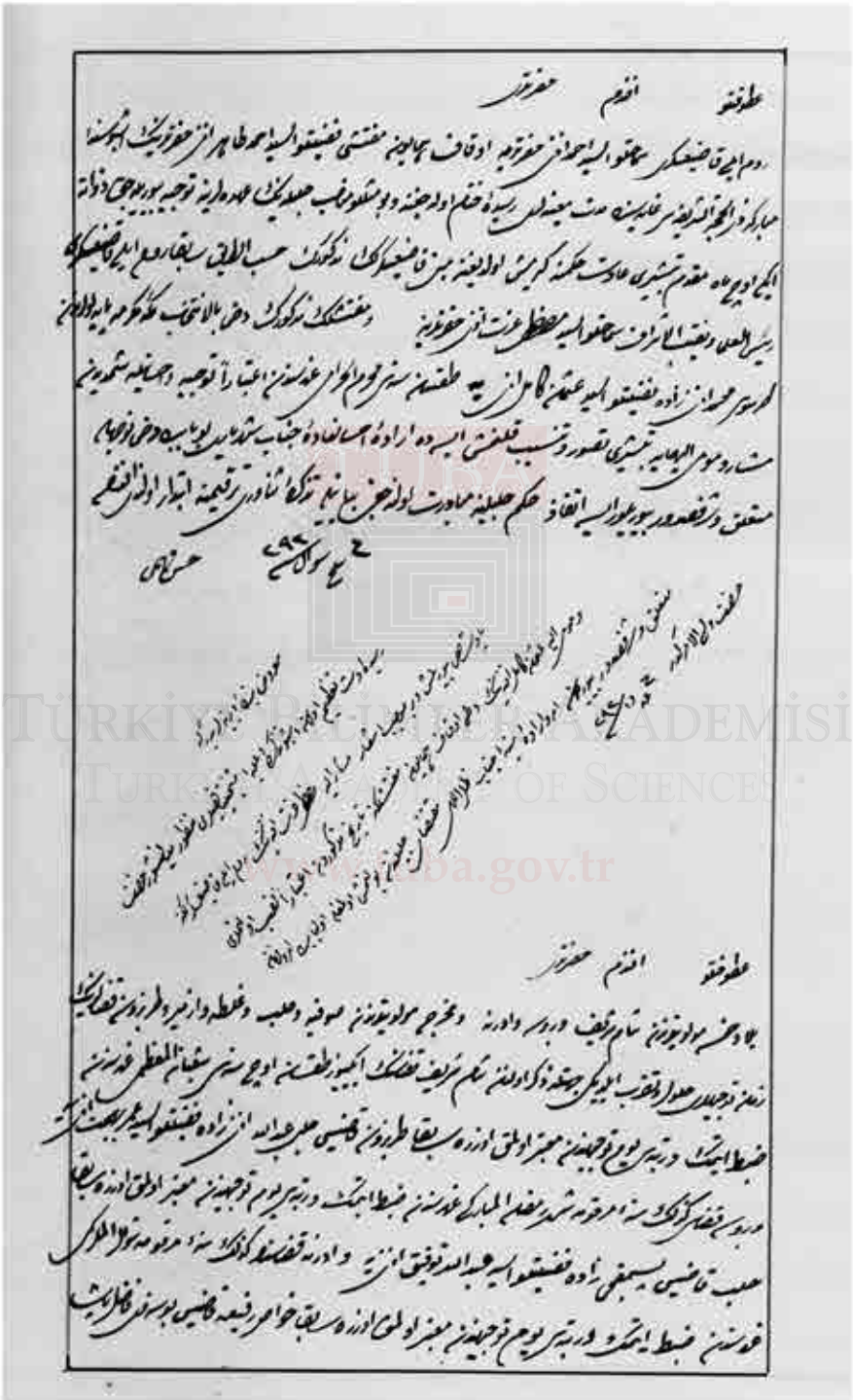



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

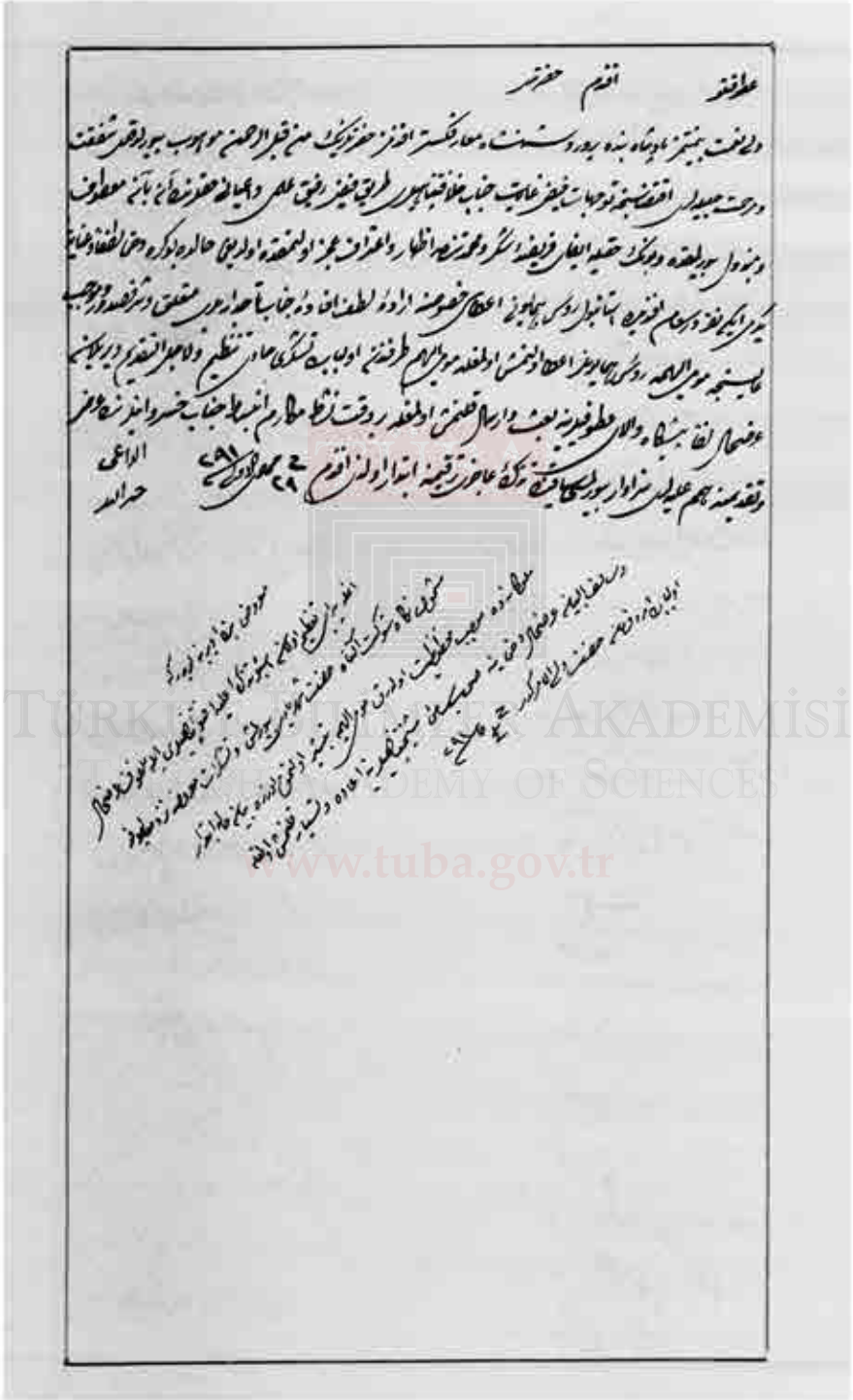





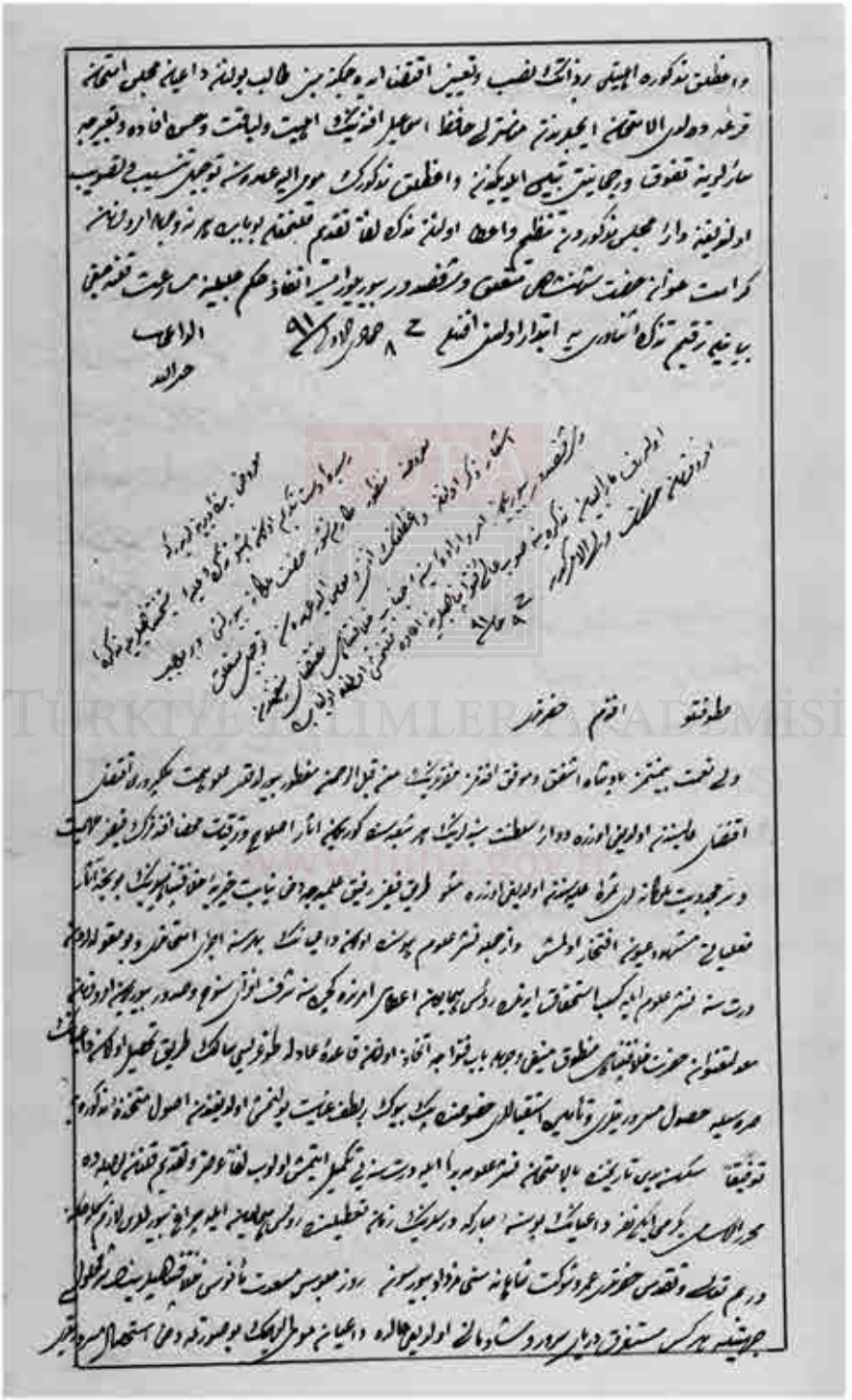

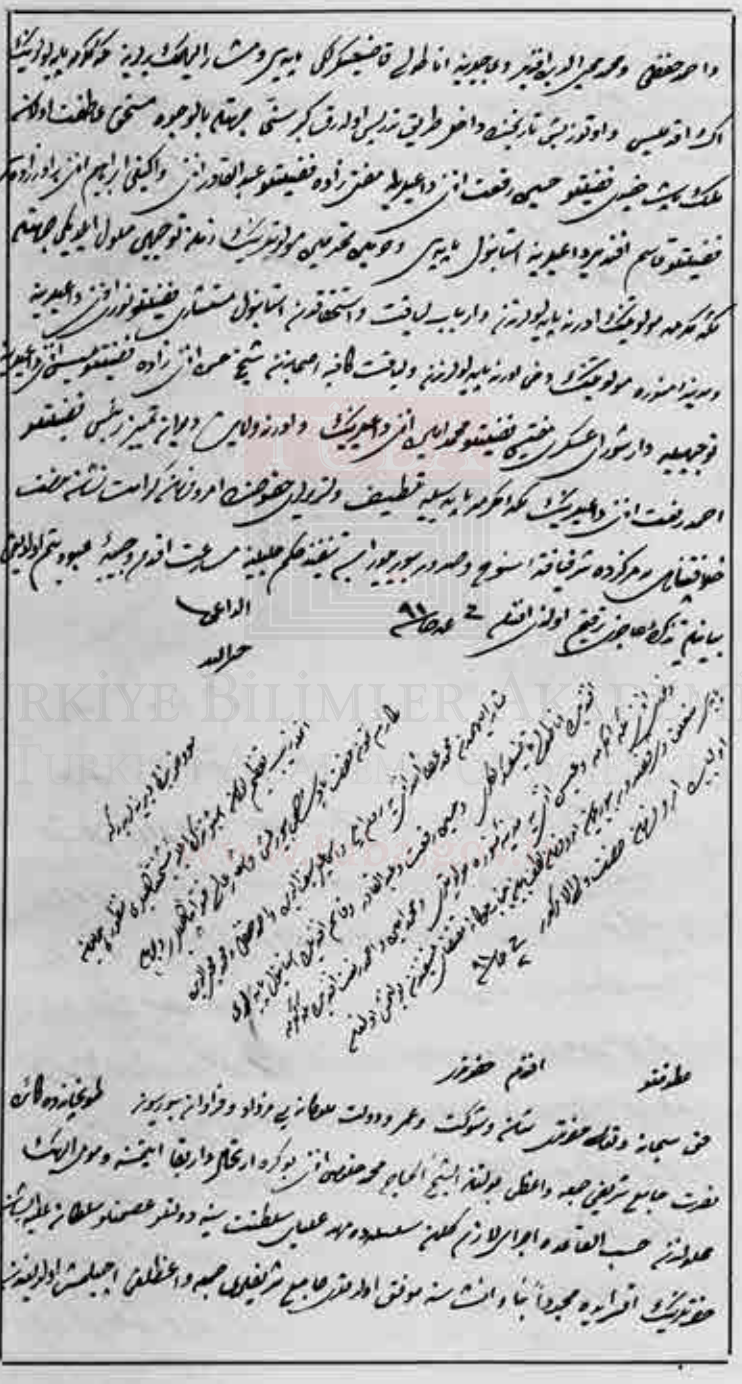

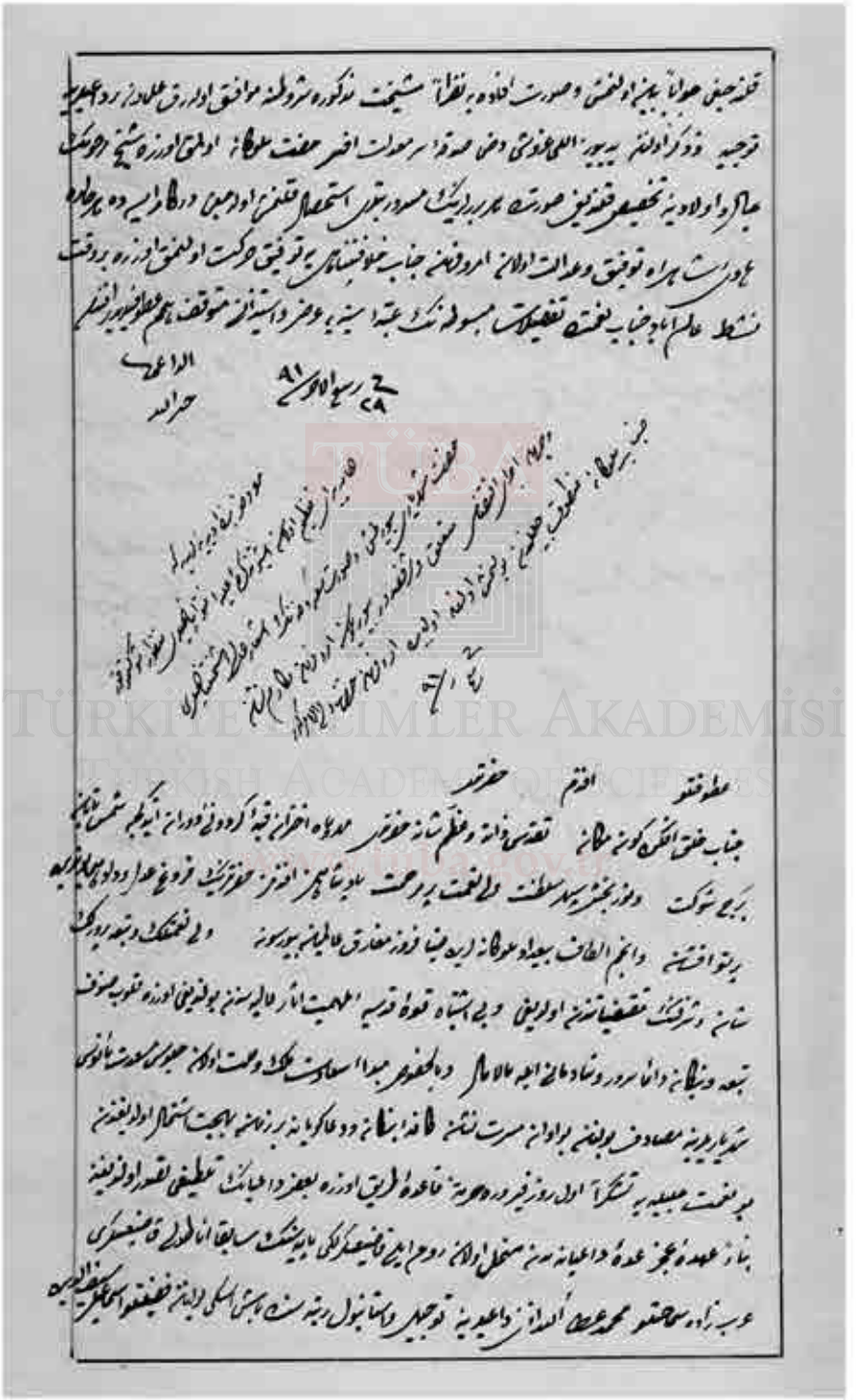





TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

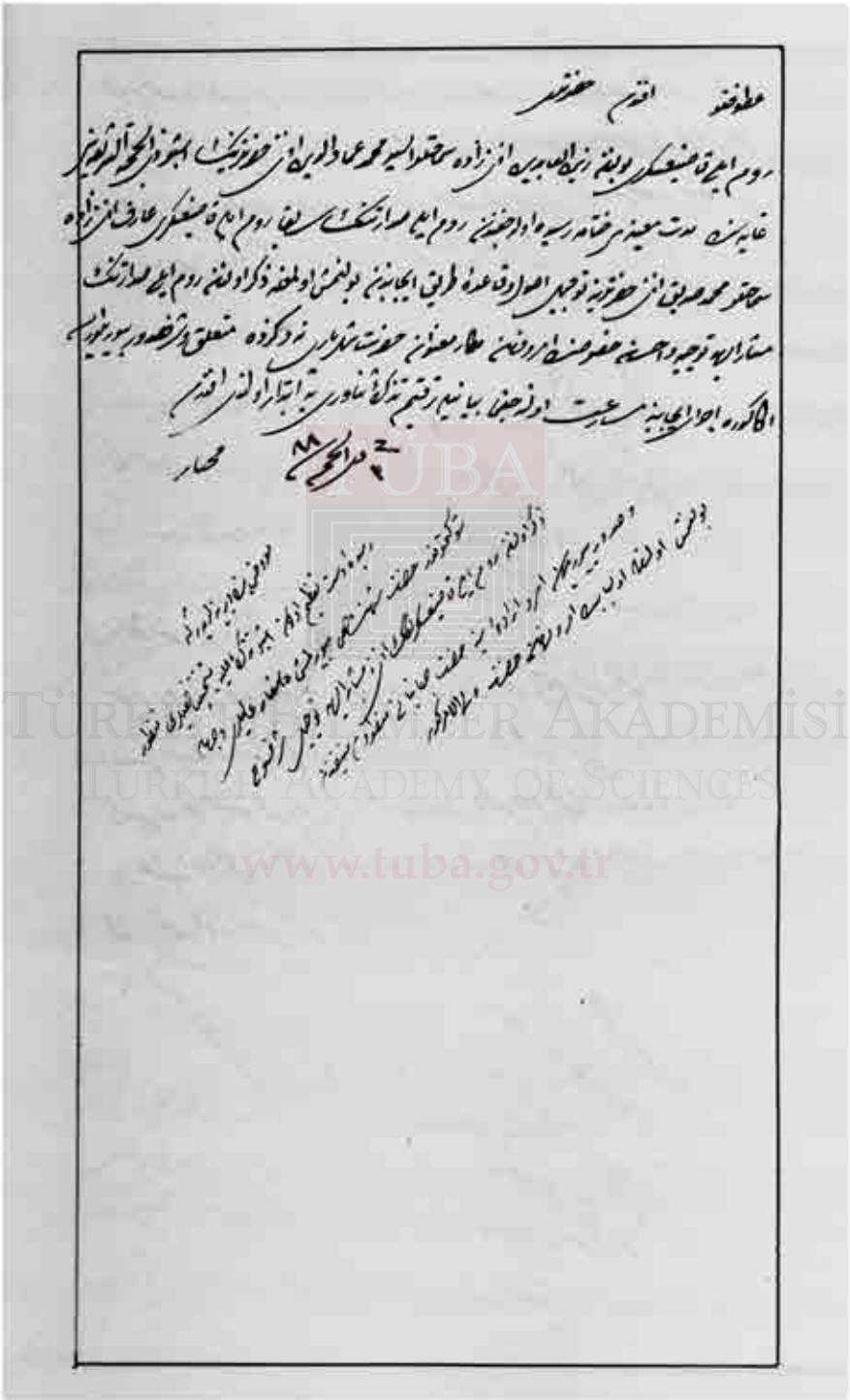

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr

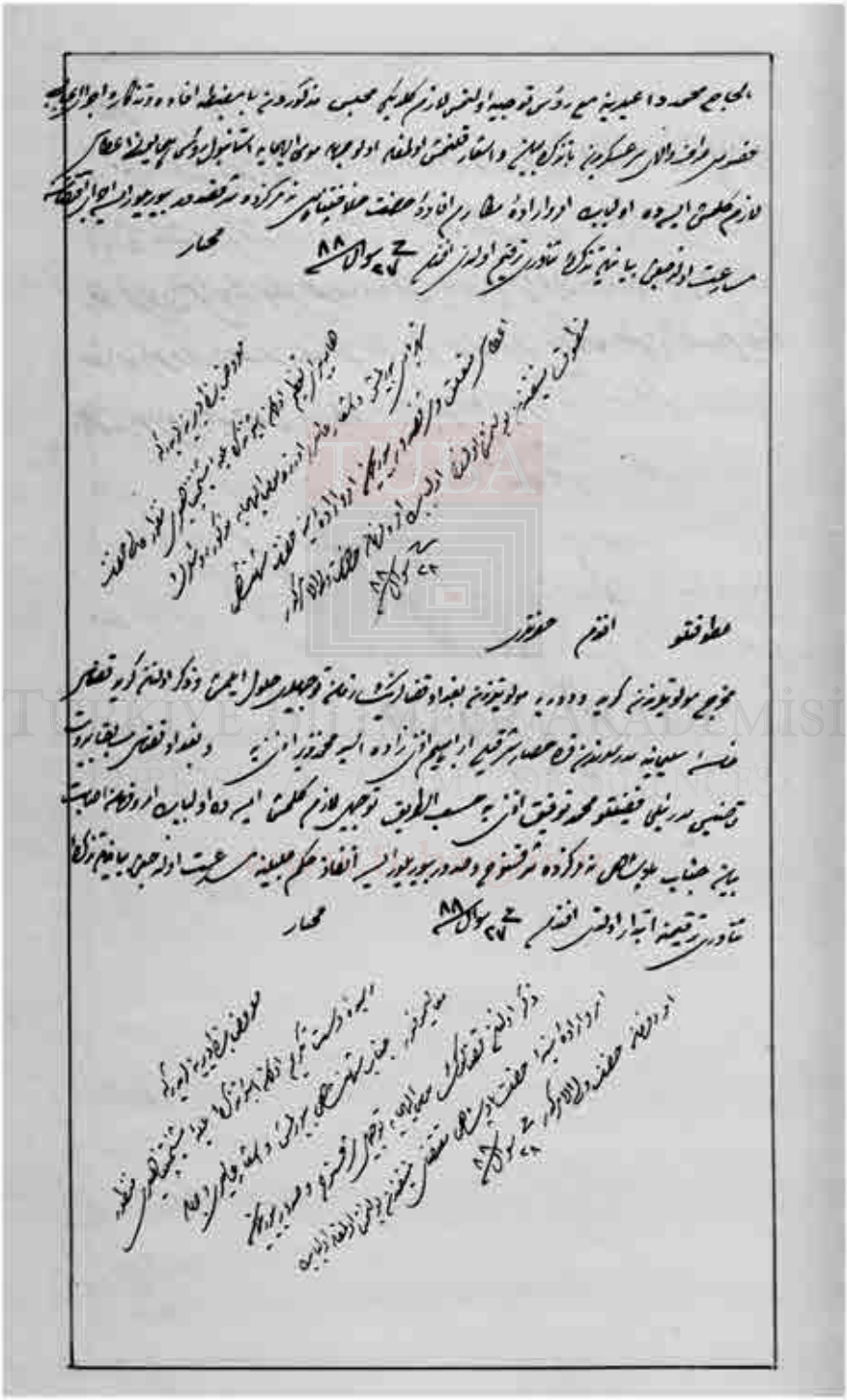

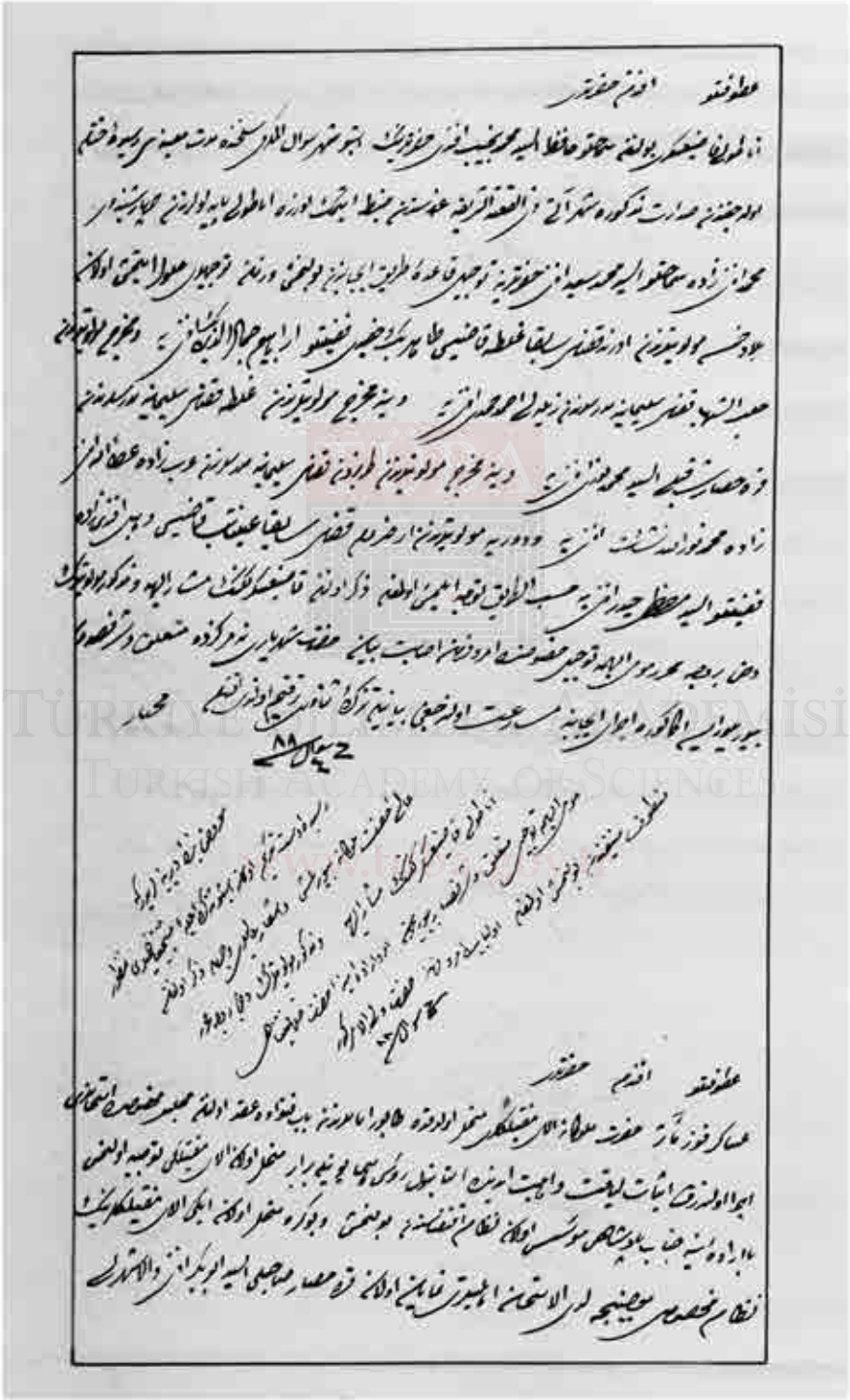

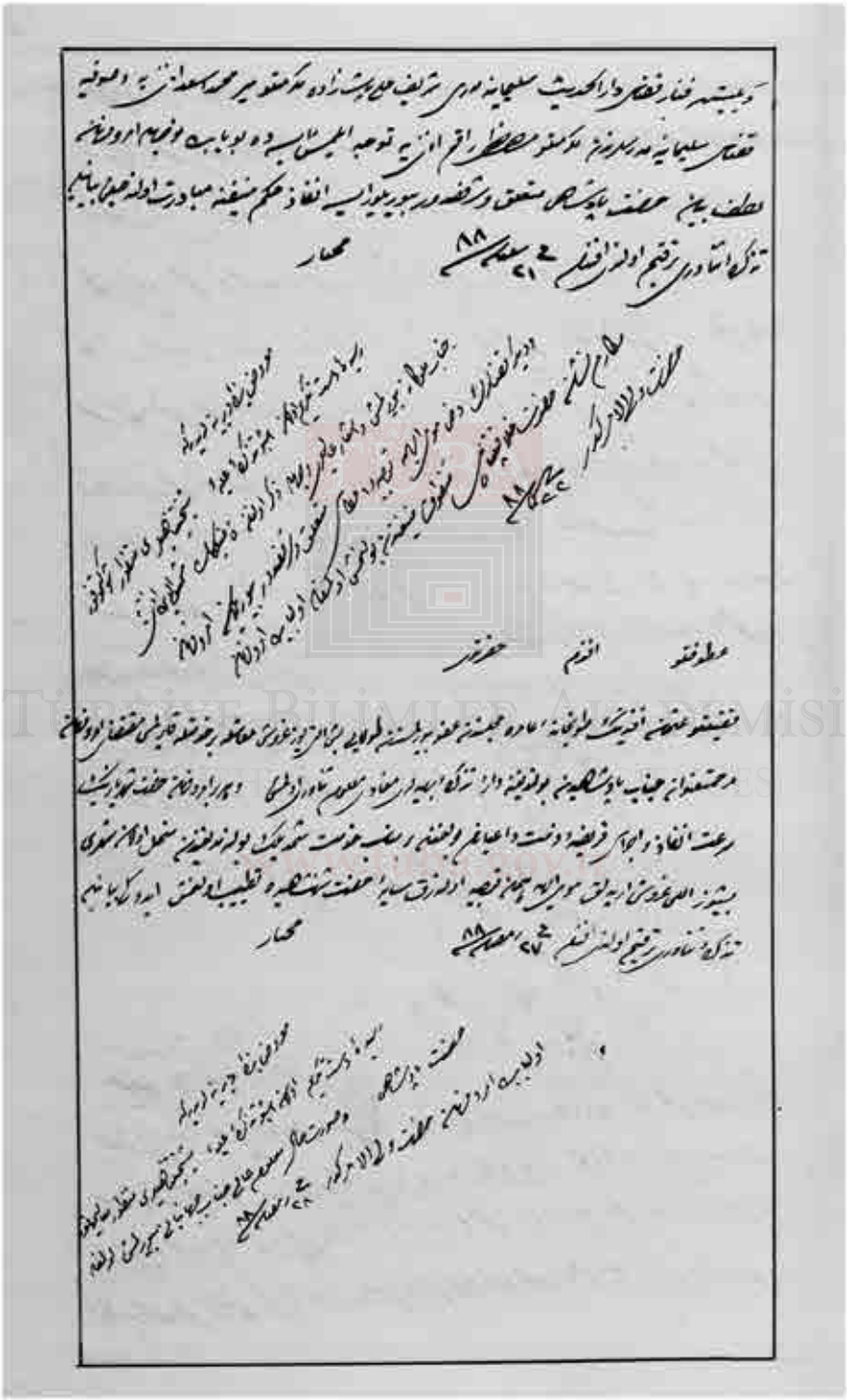

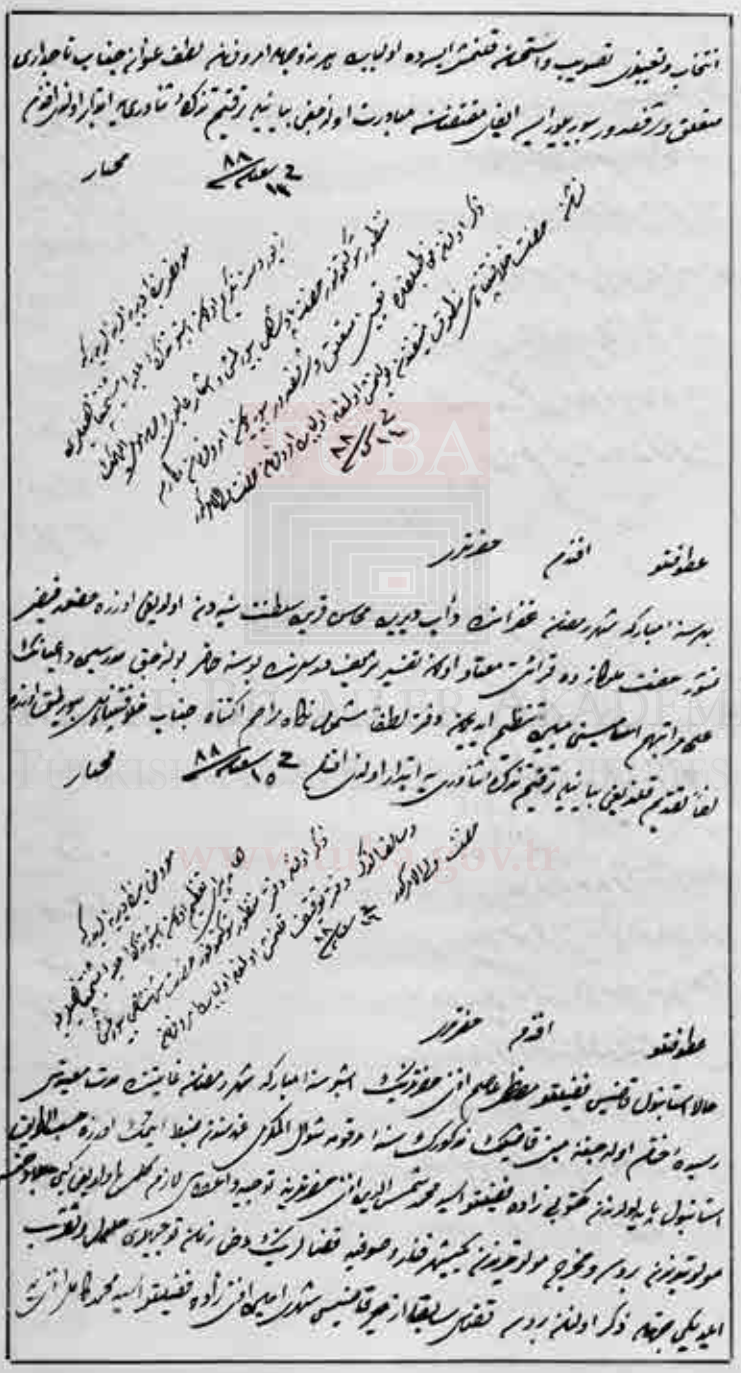







TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

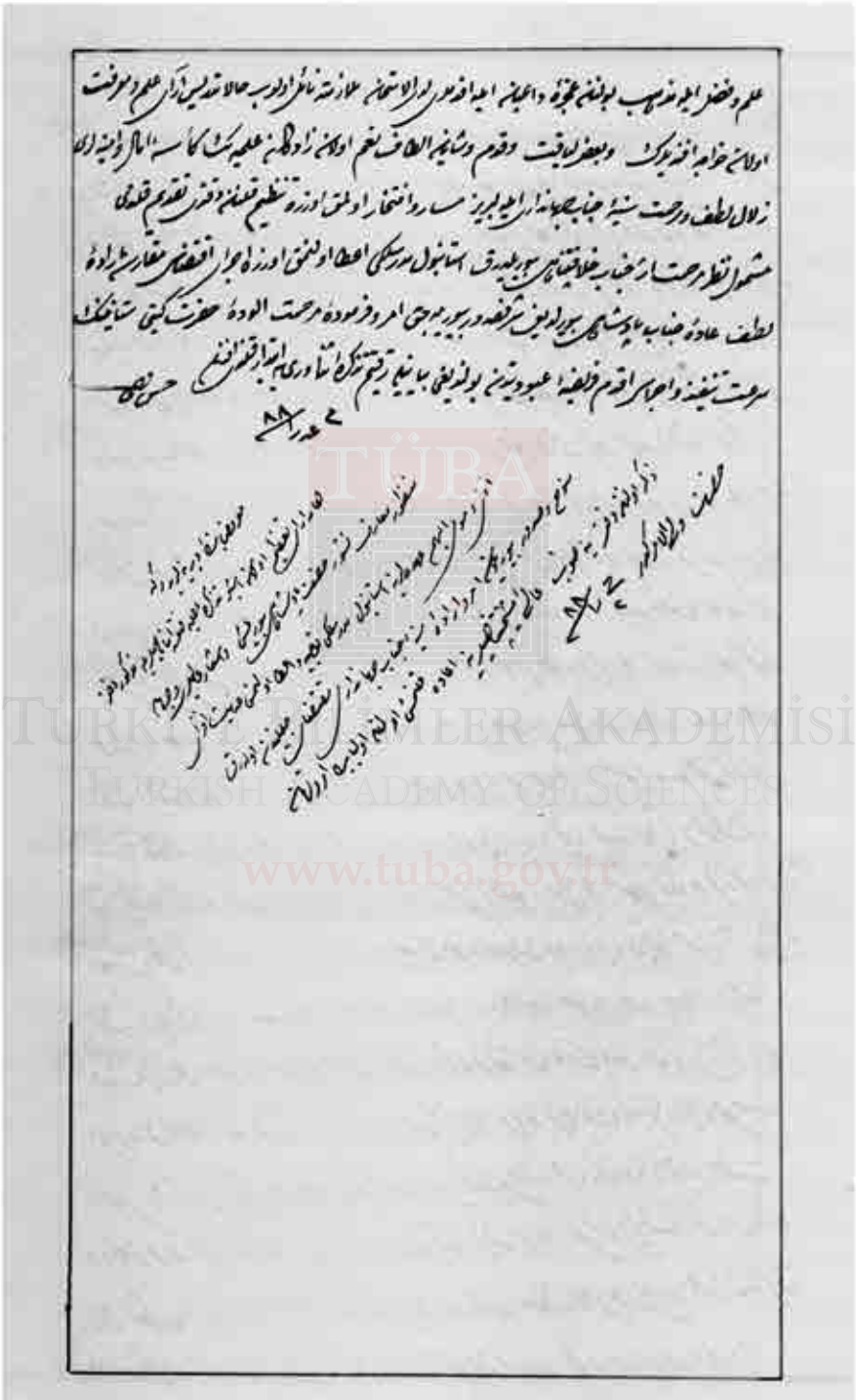

TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr



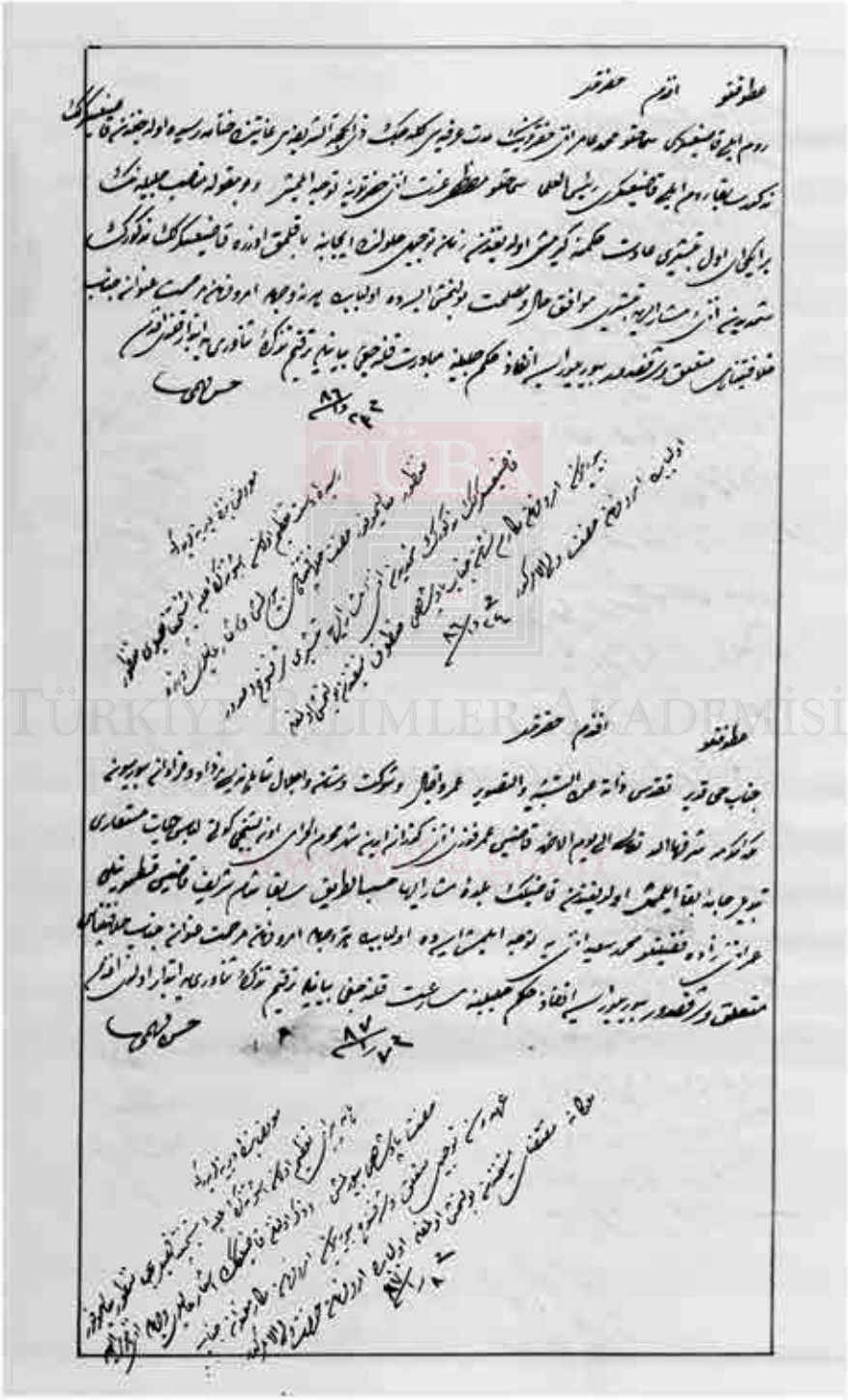

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ







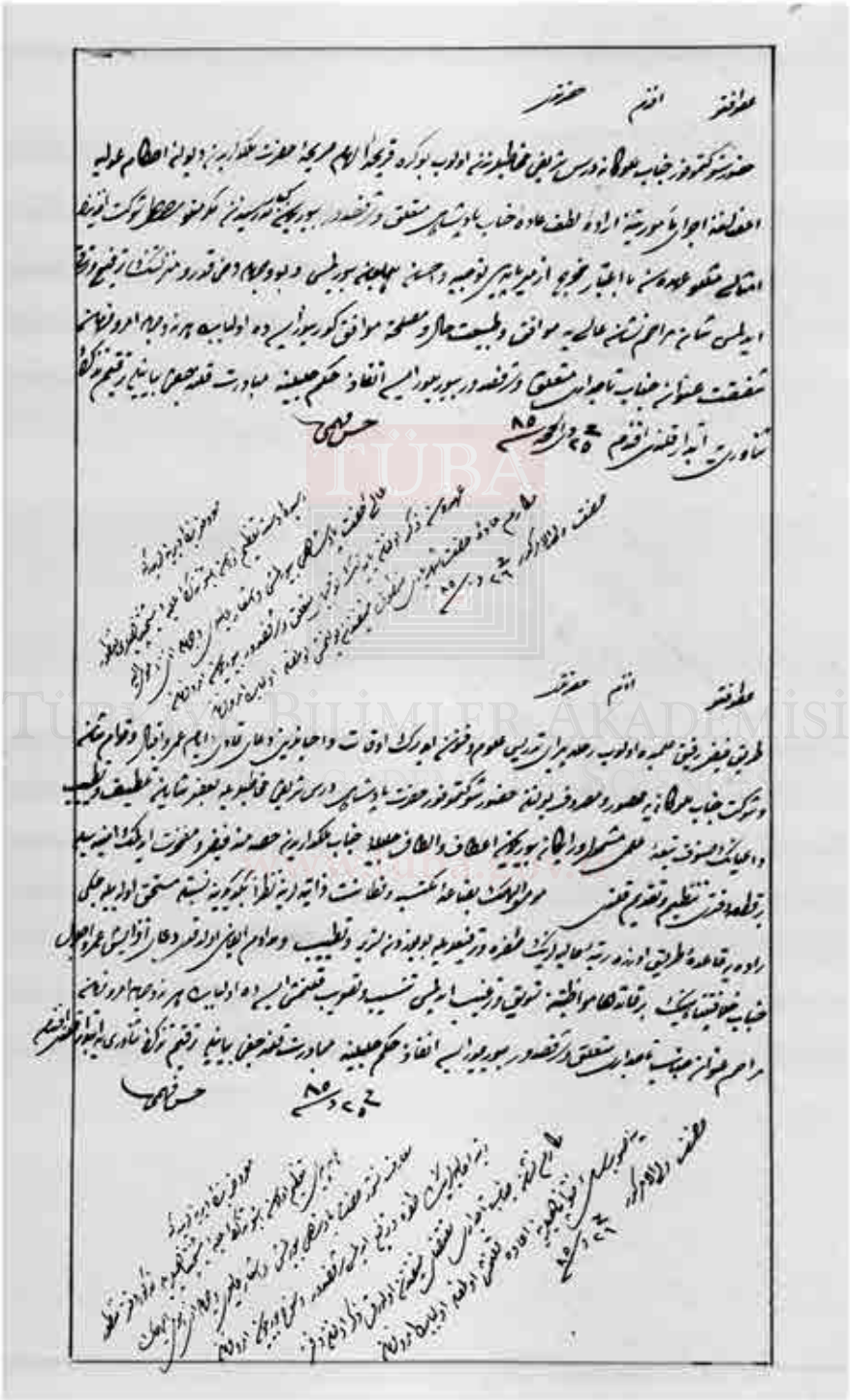



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES







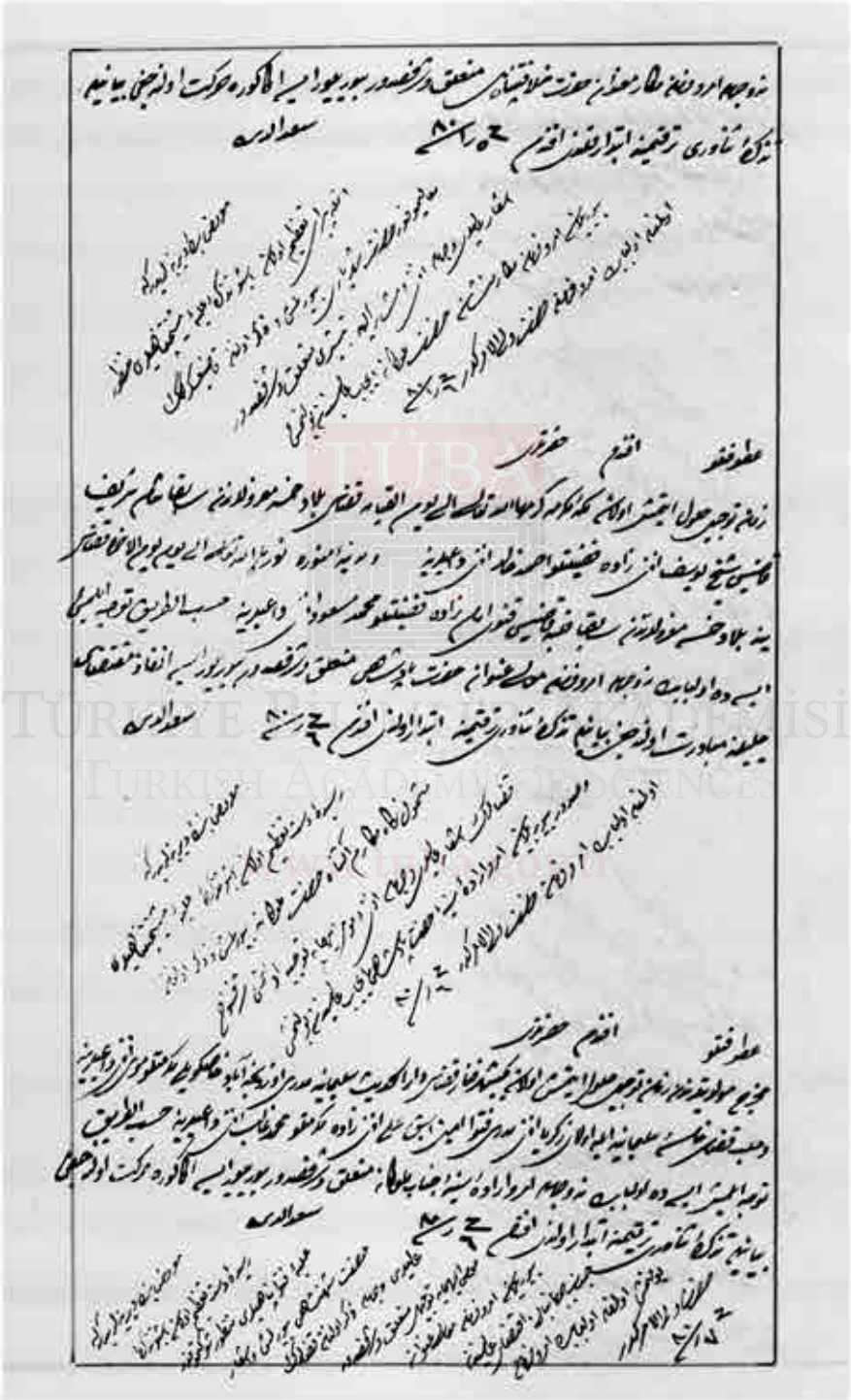

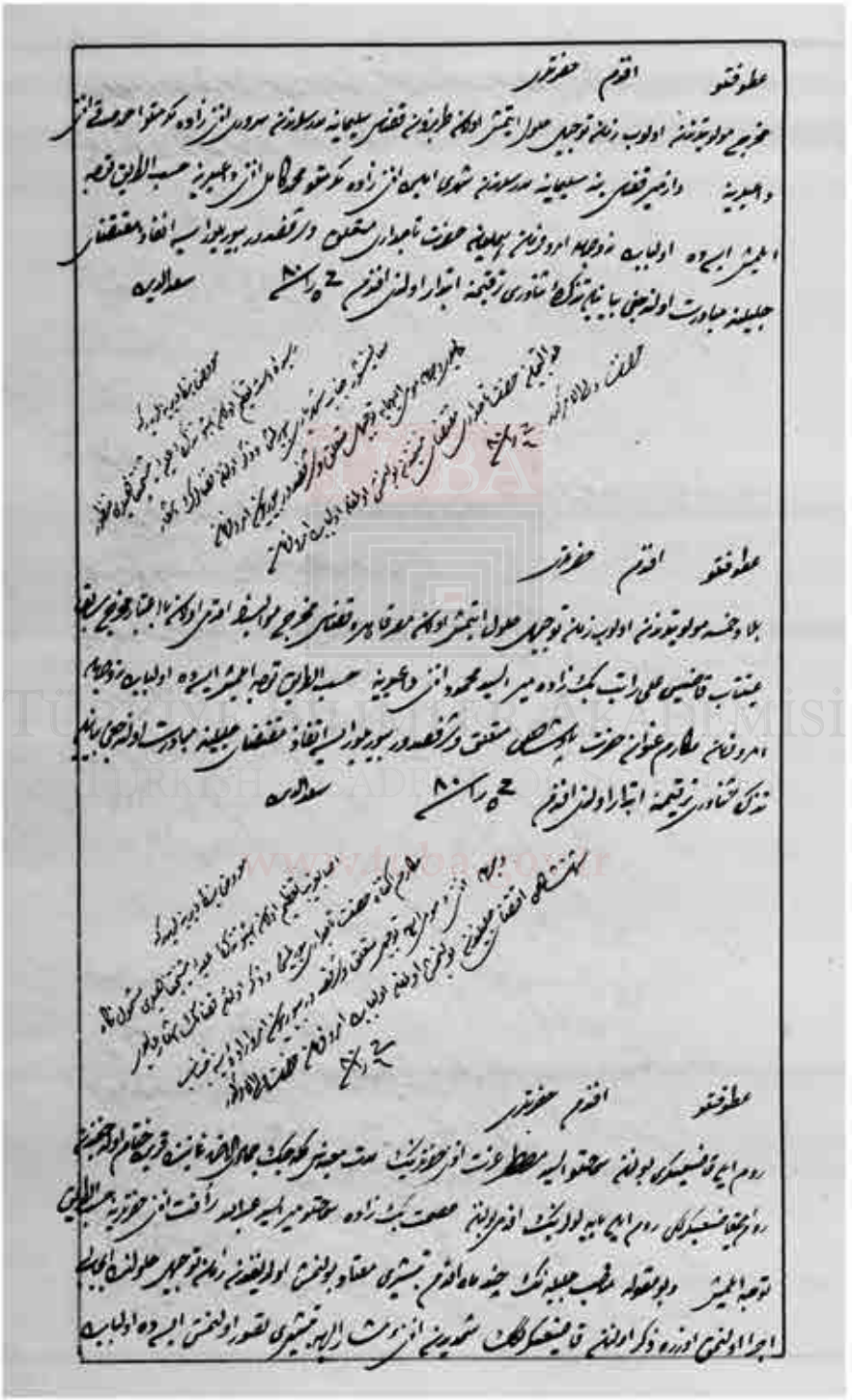

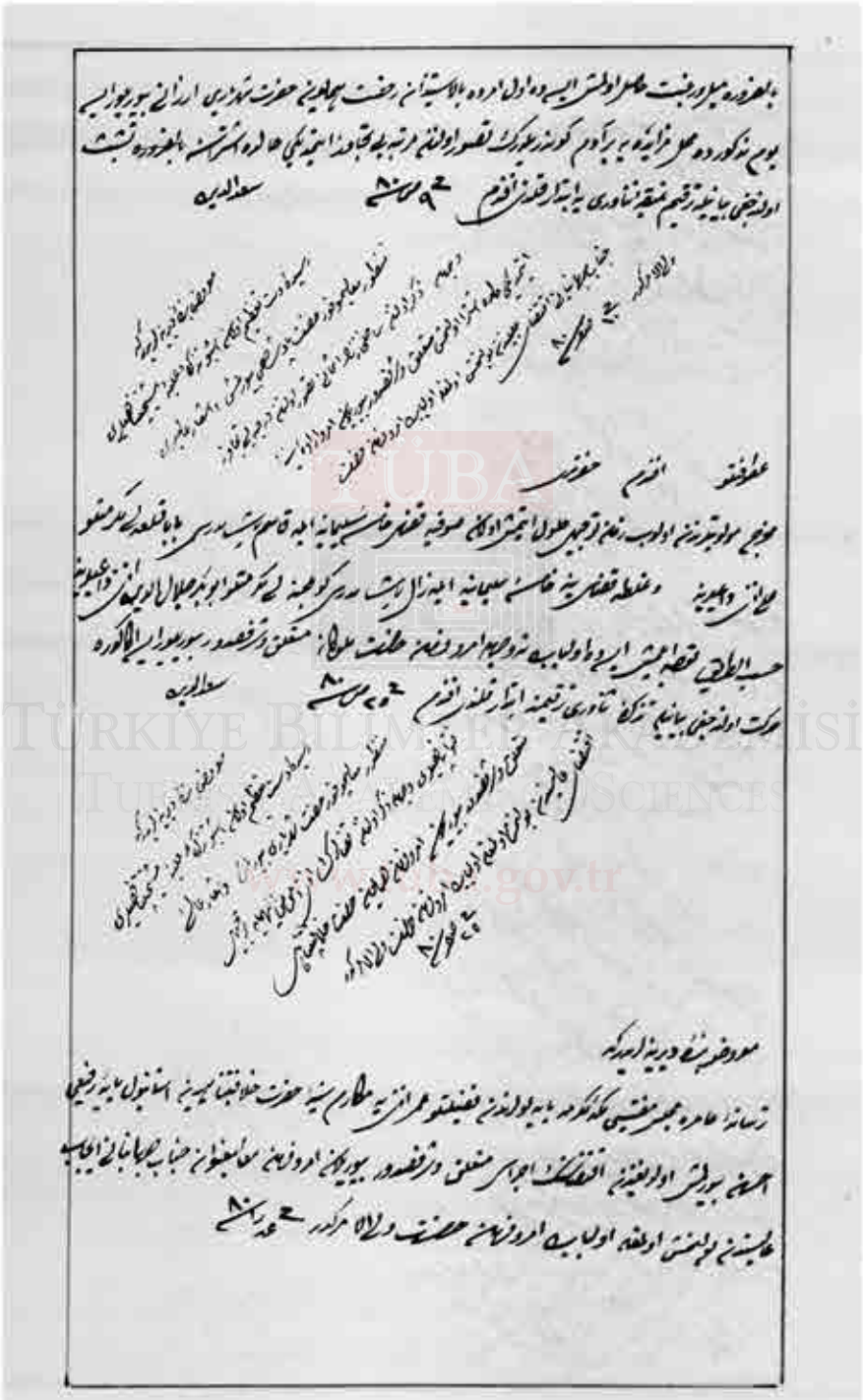





TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

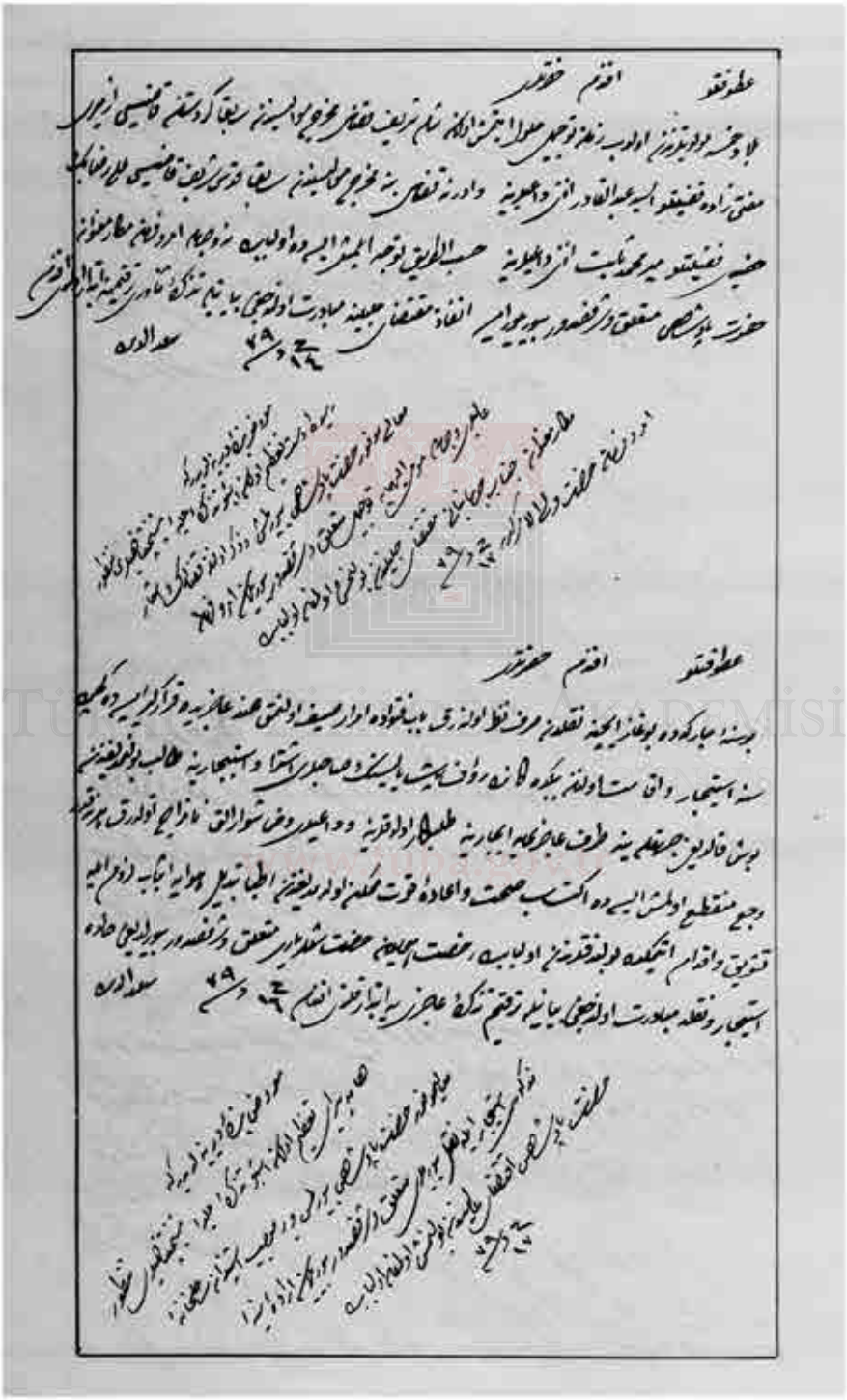

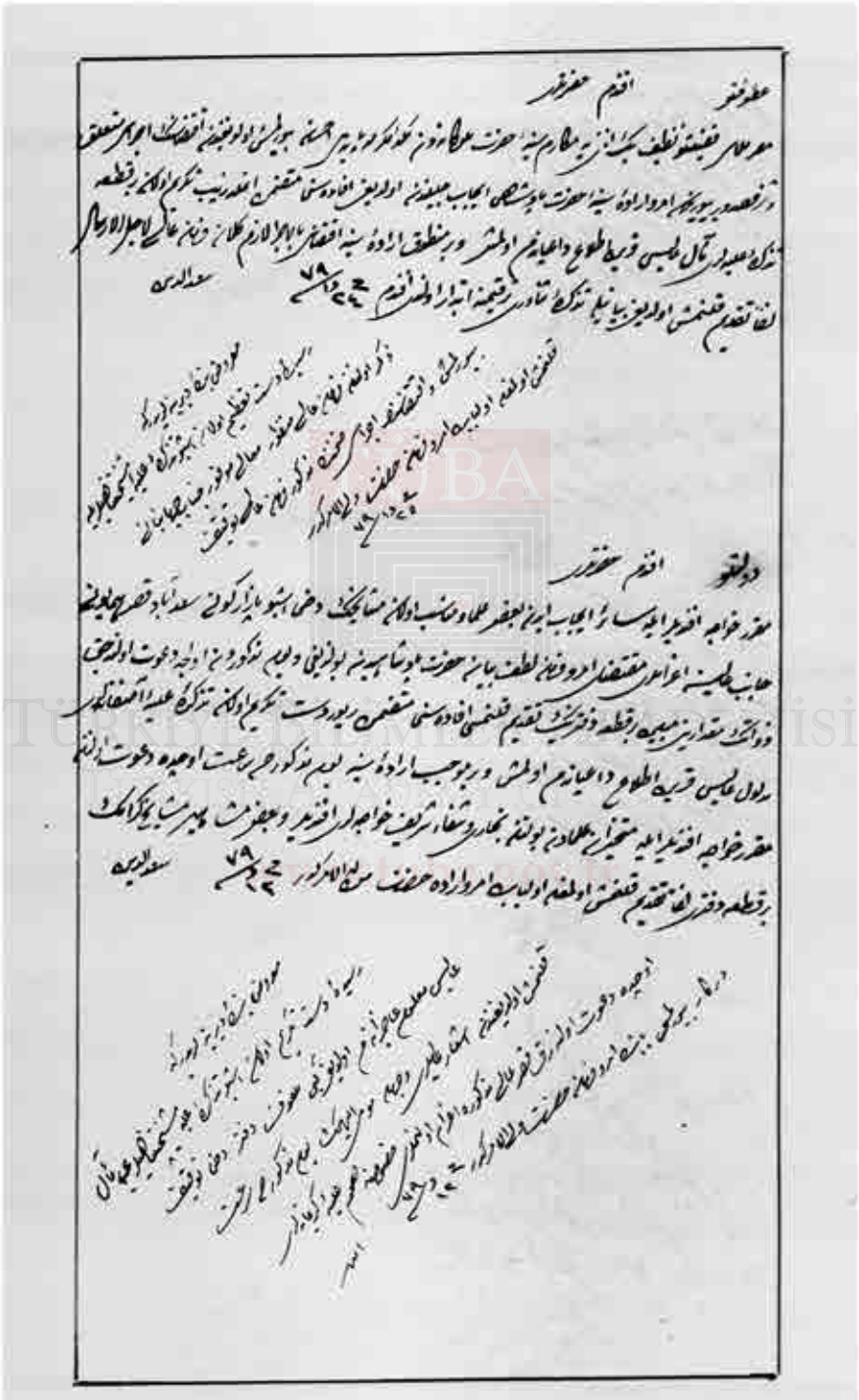



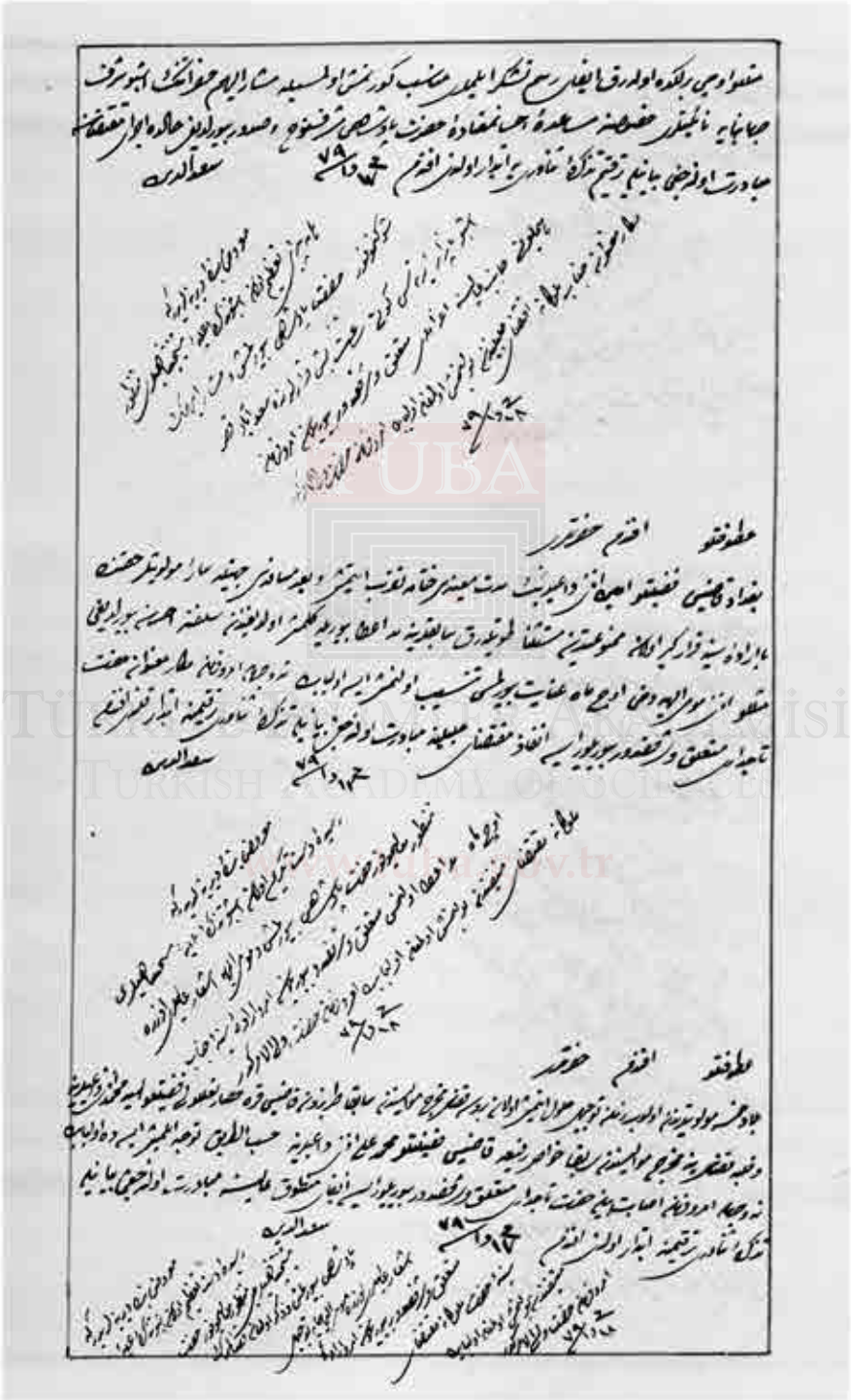



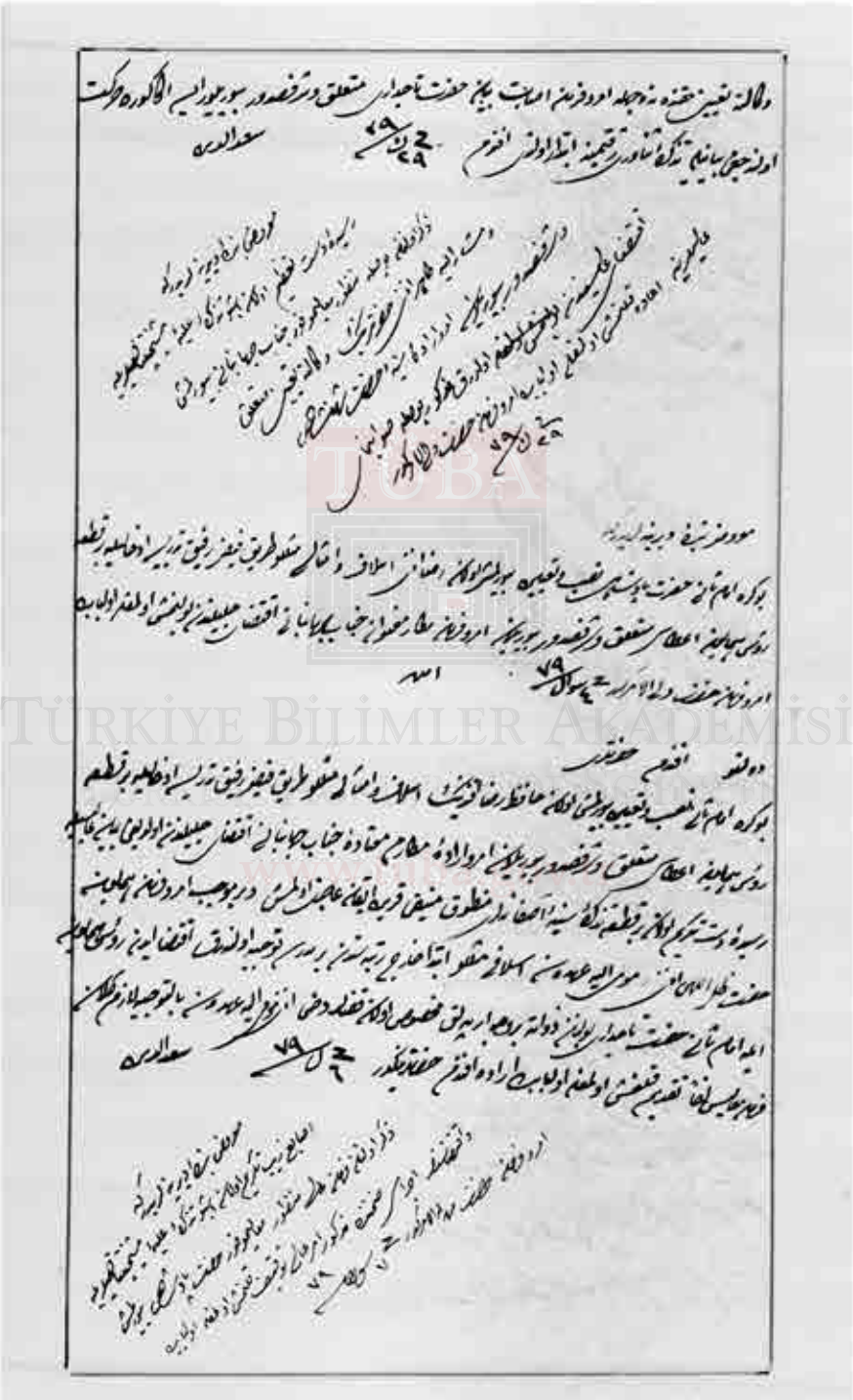

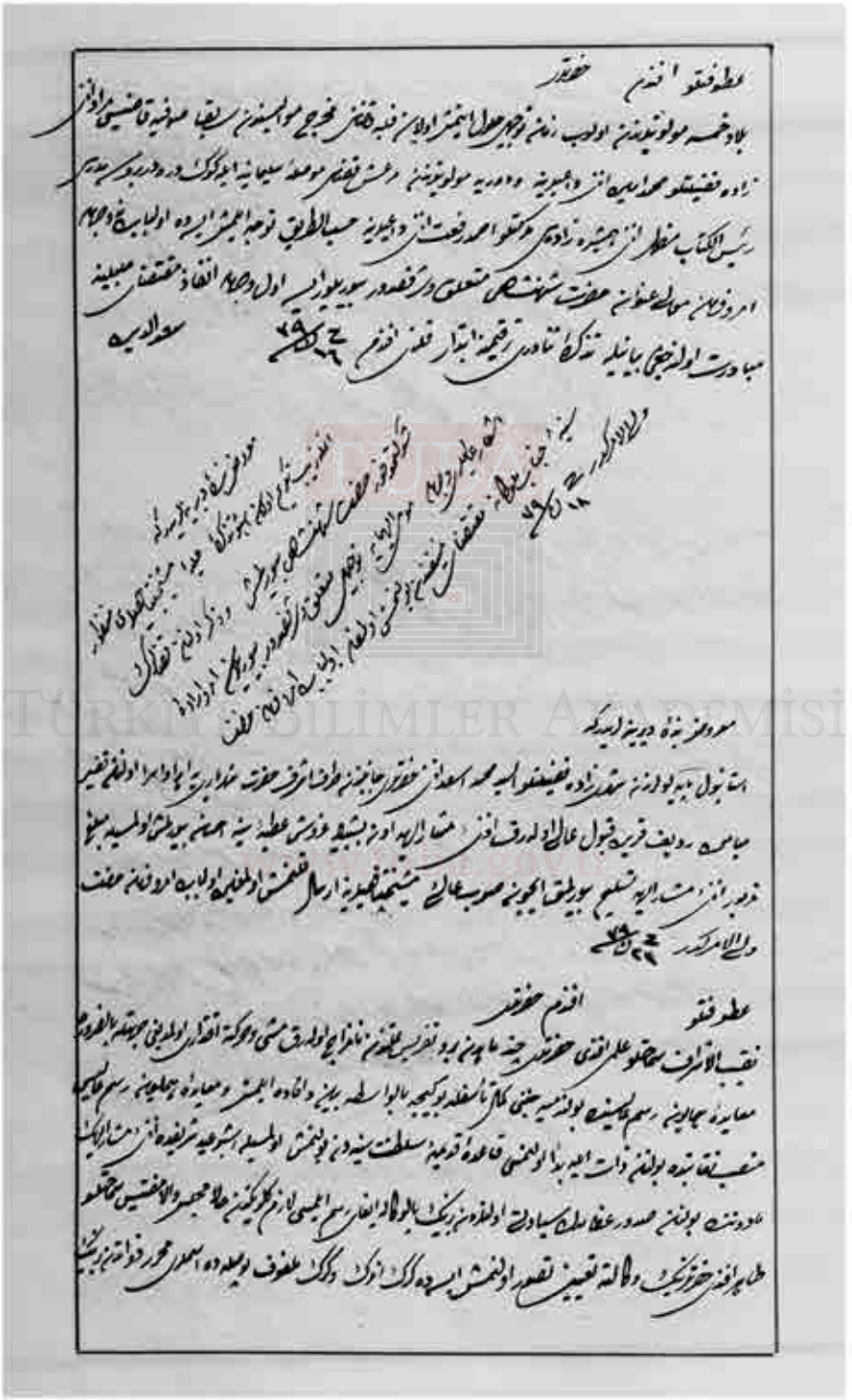



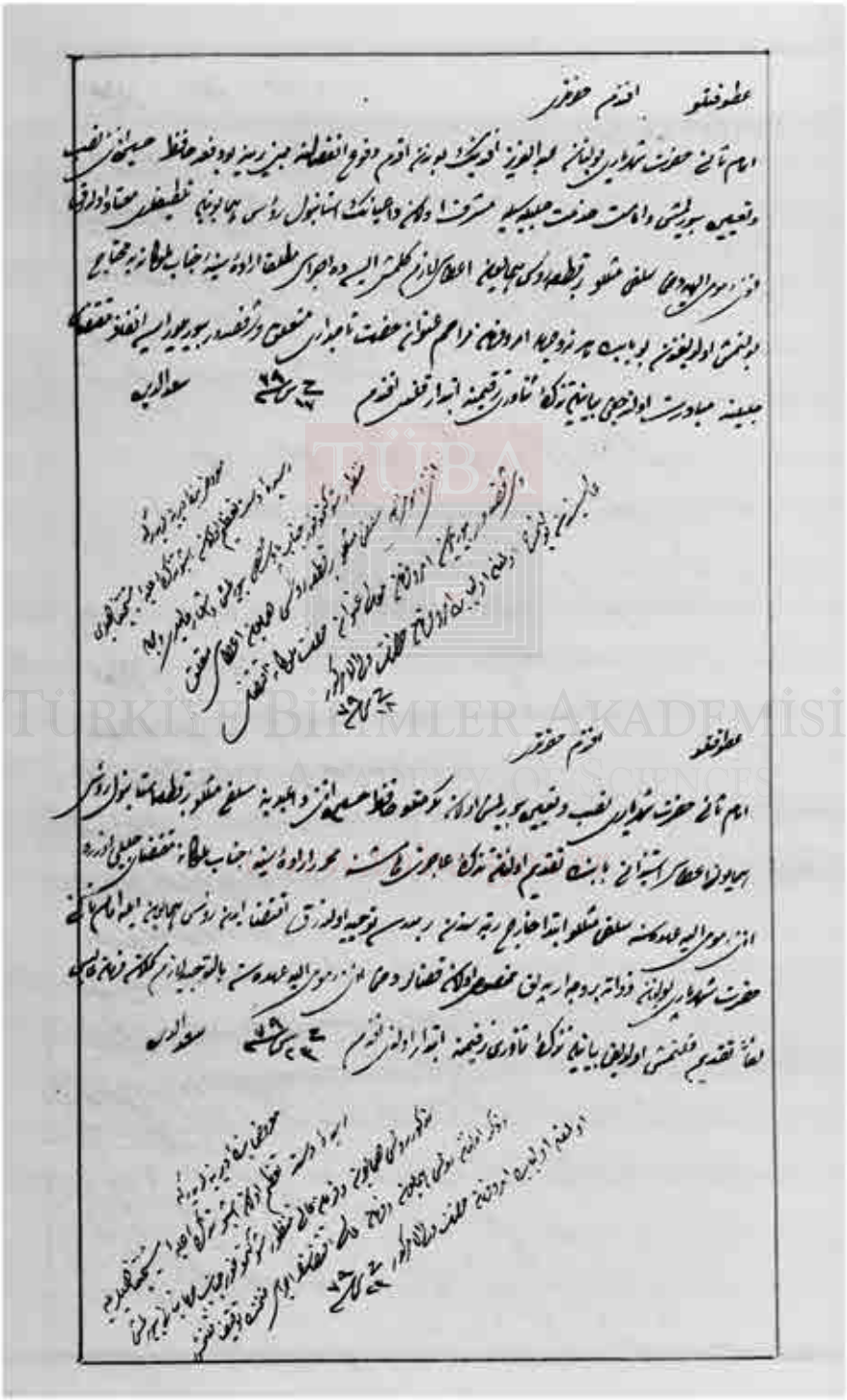

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Academy of Sciences

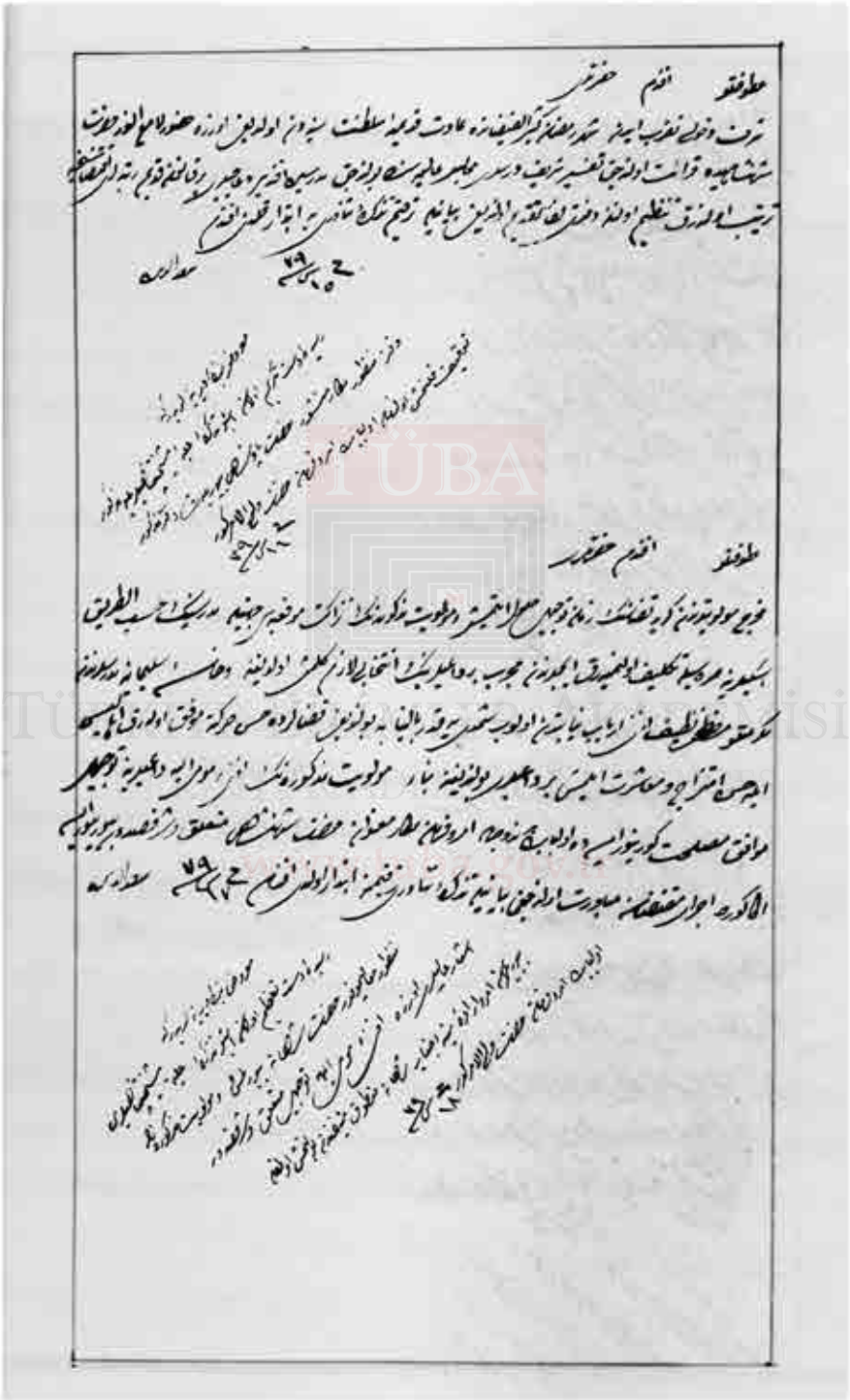

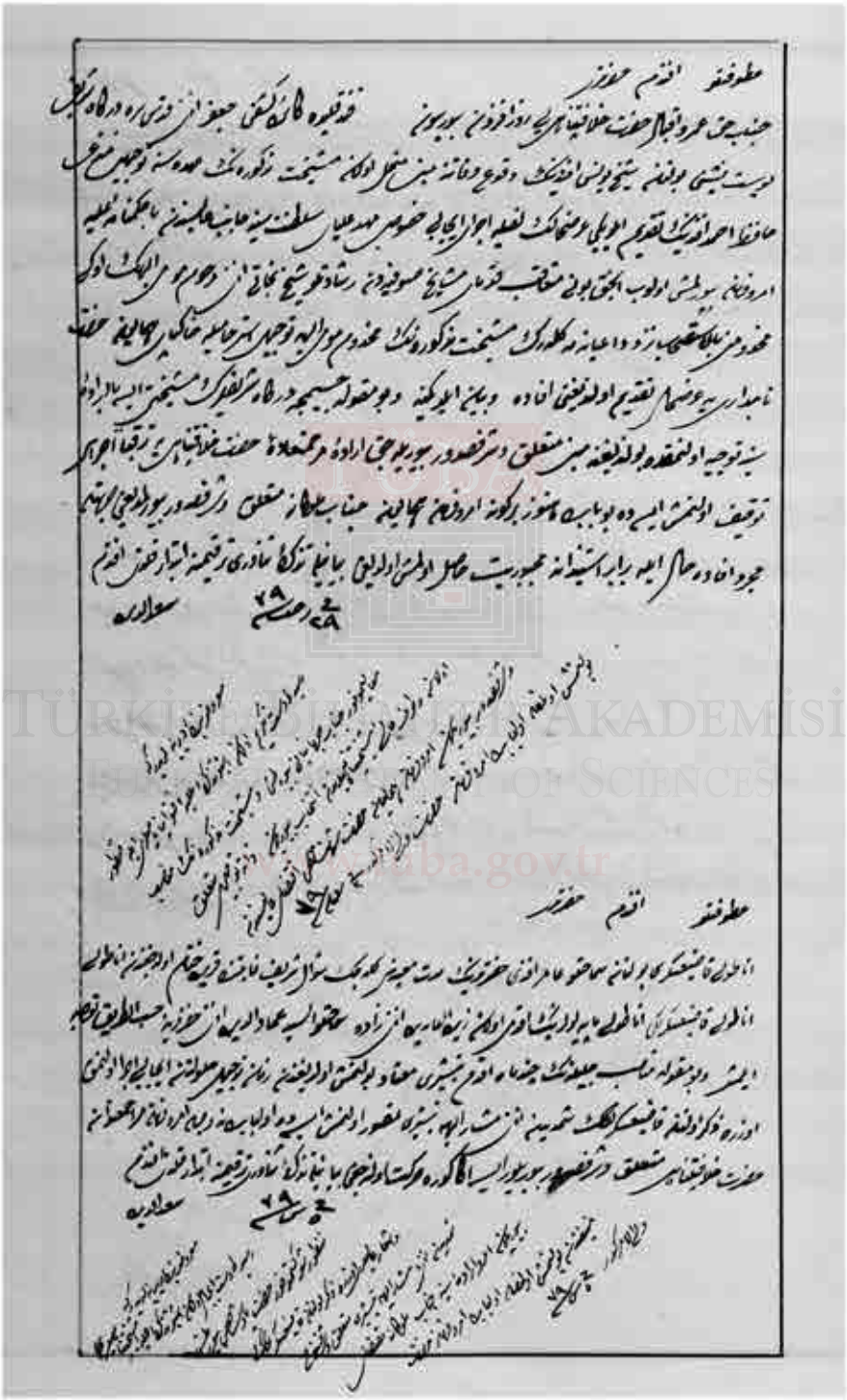









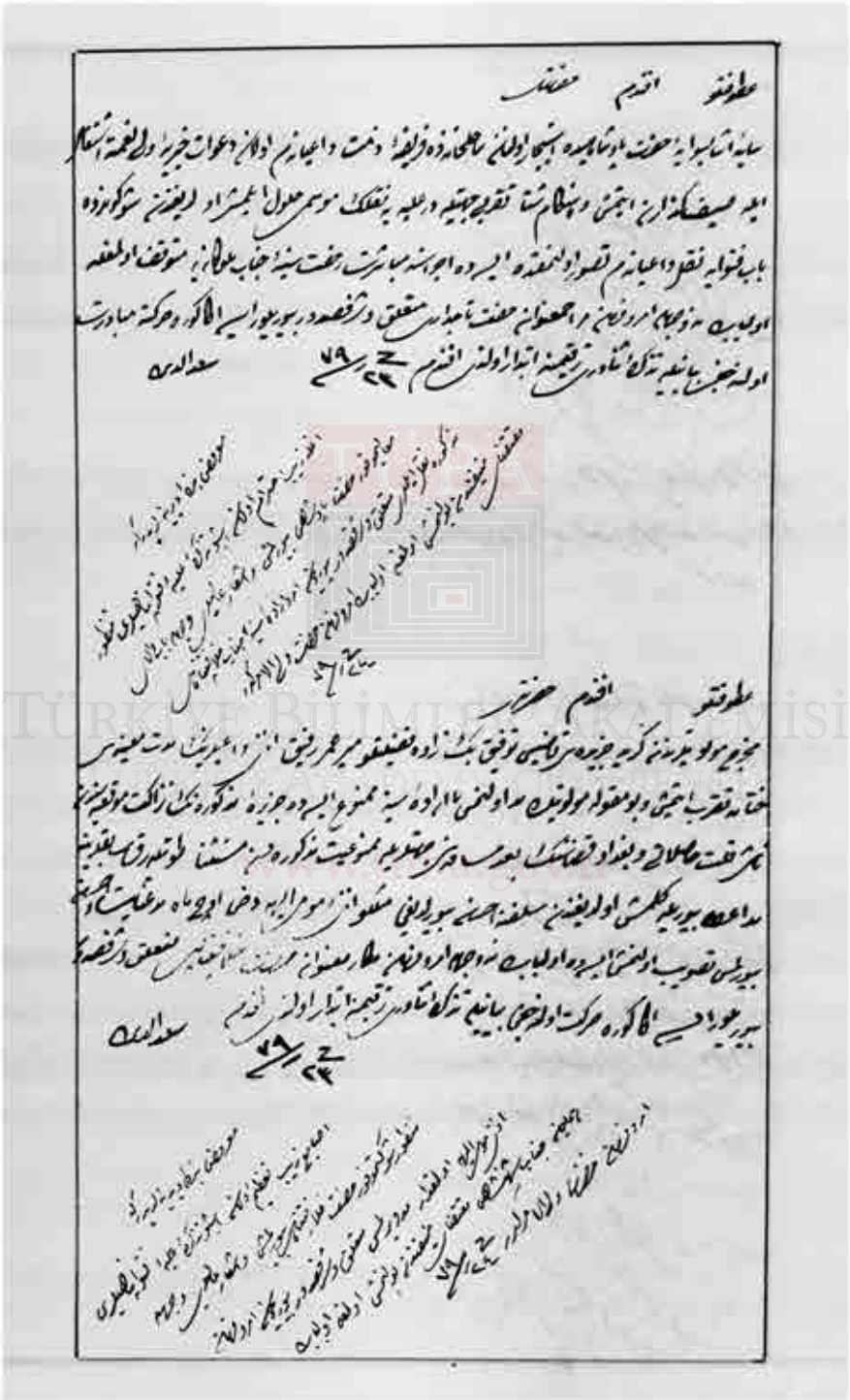



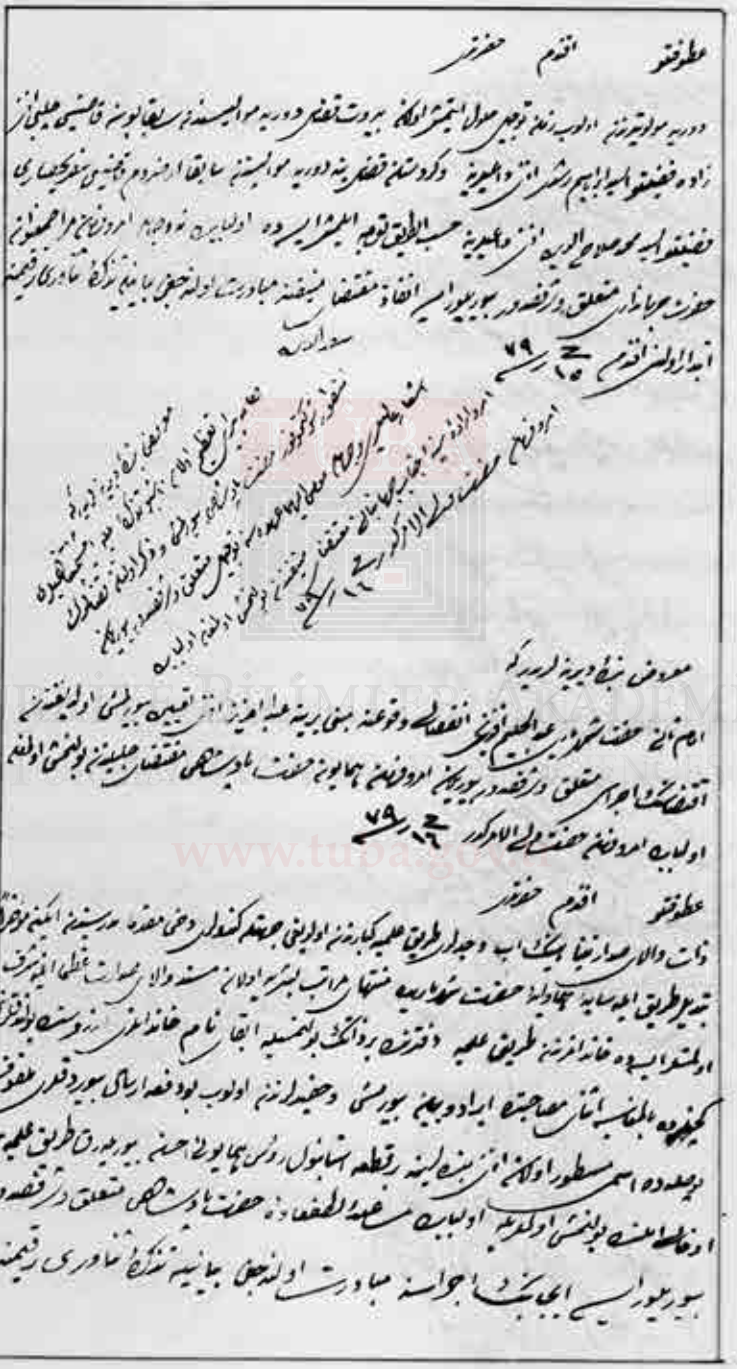

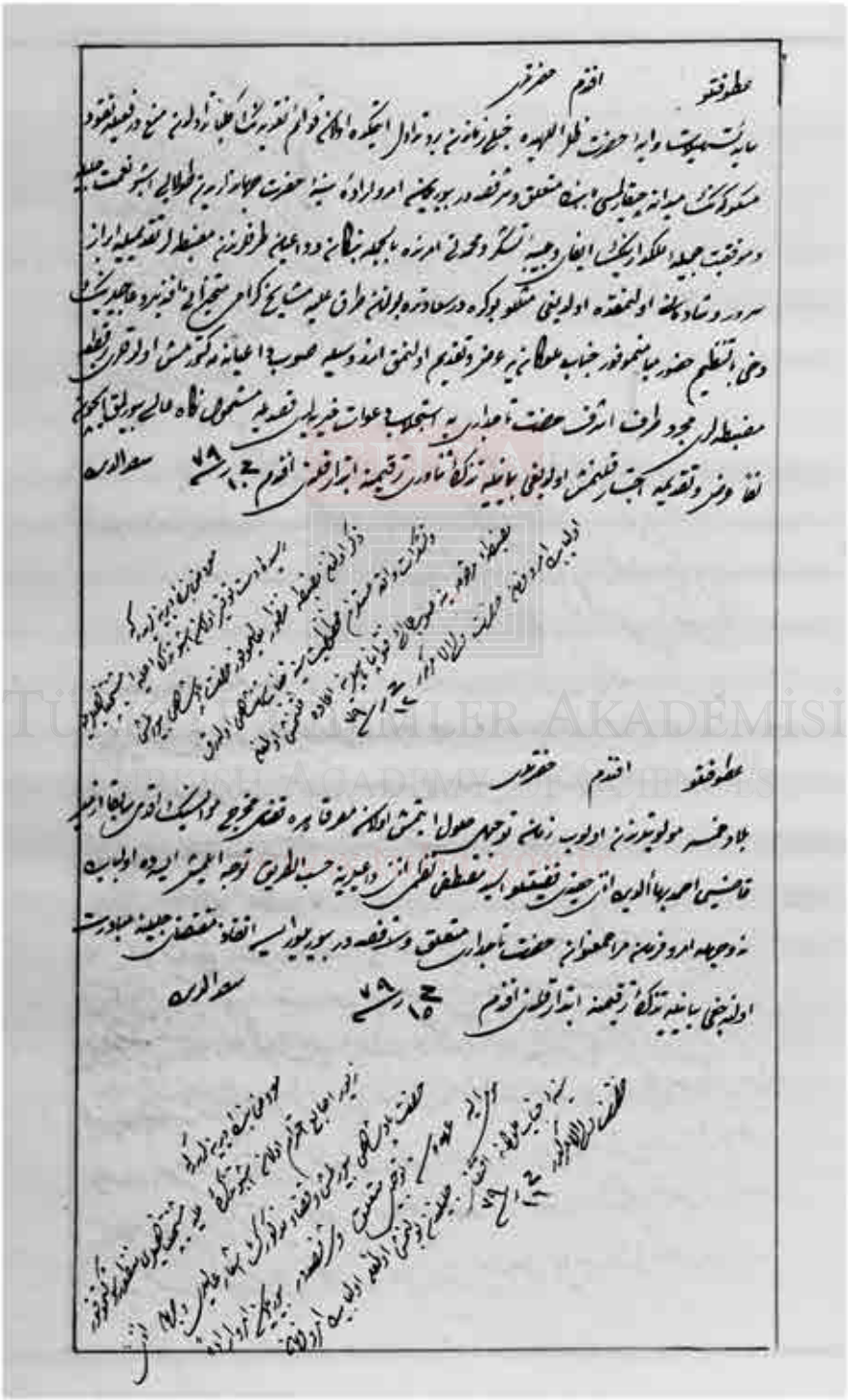





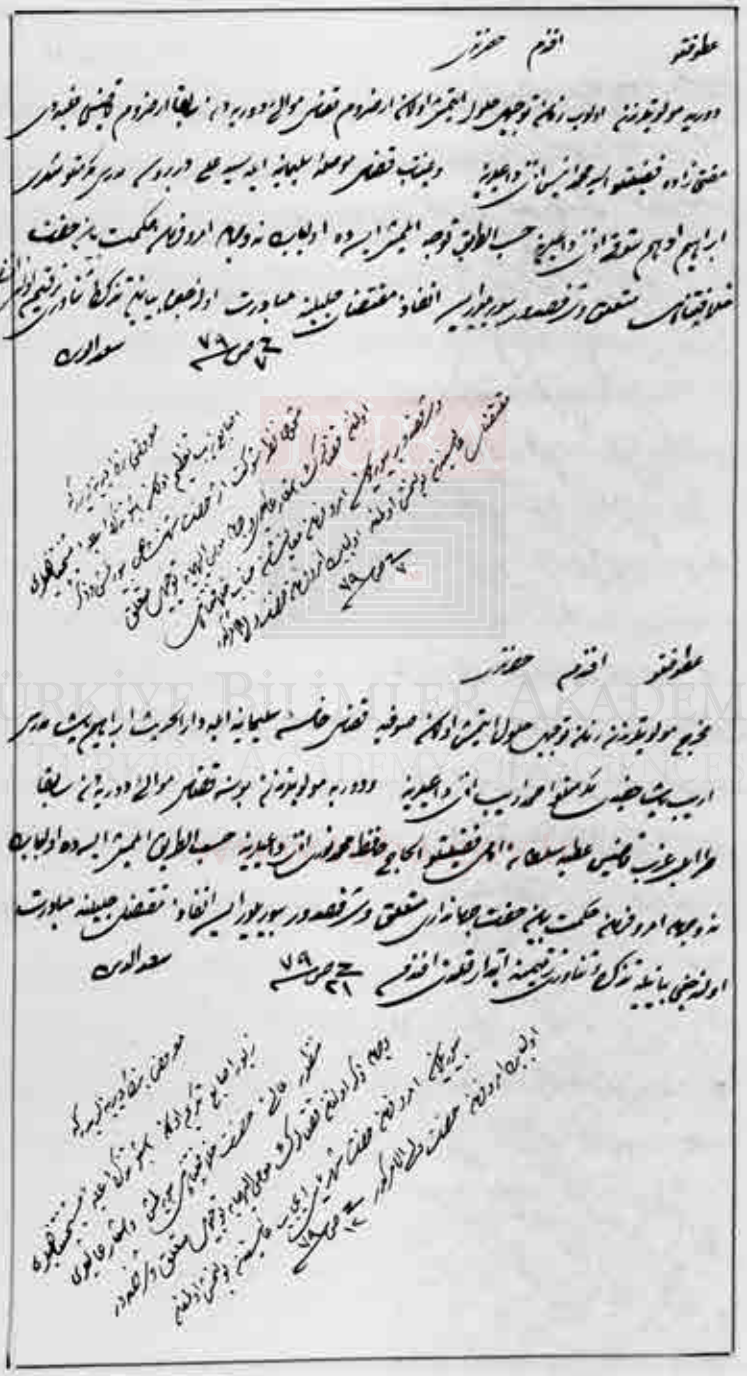

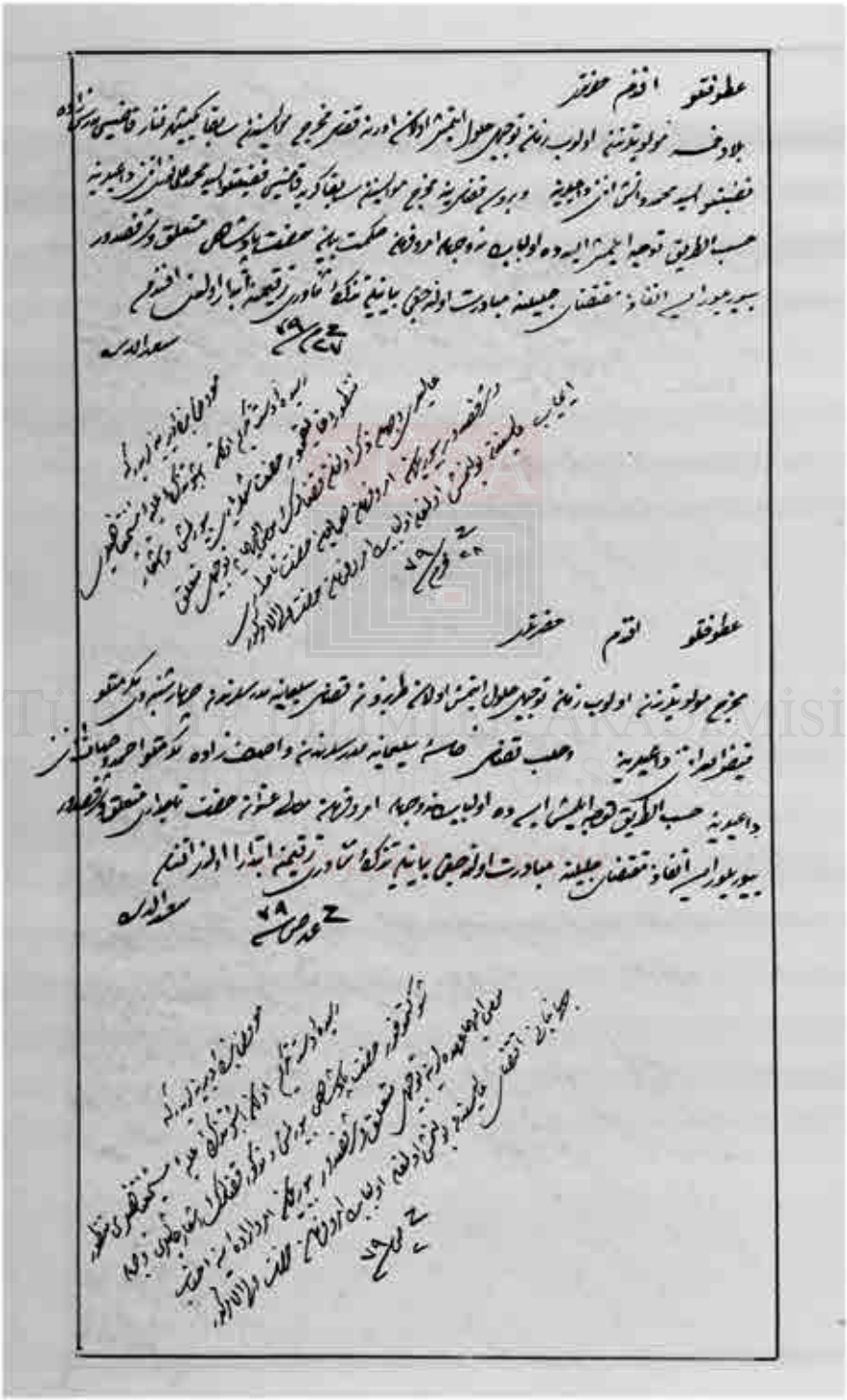

















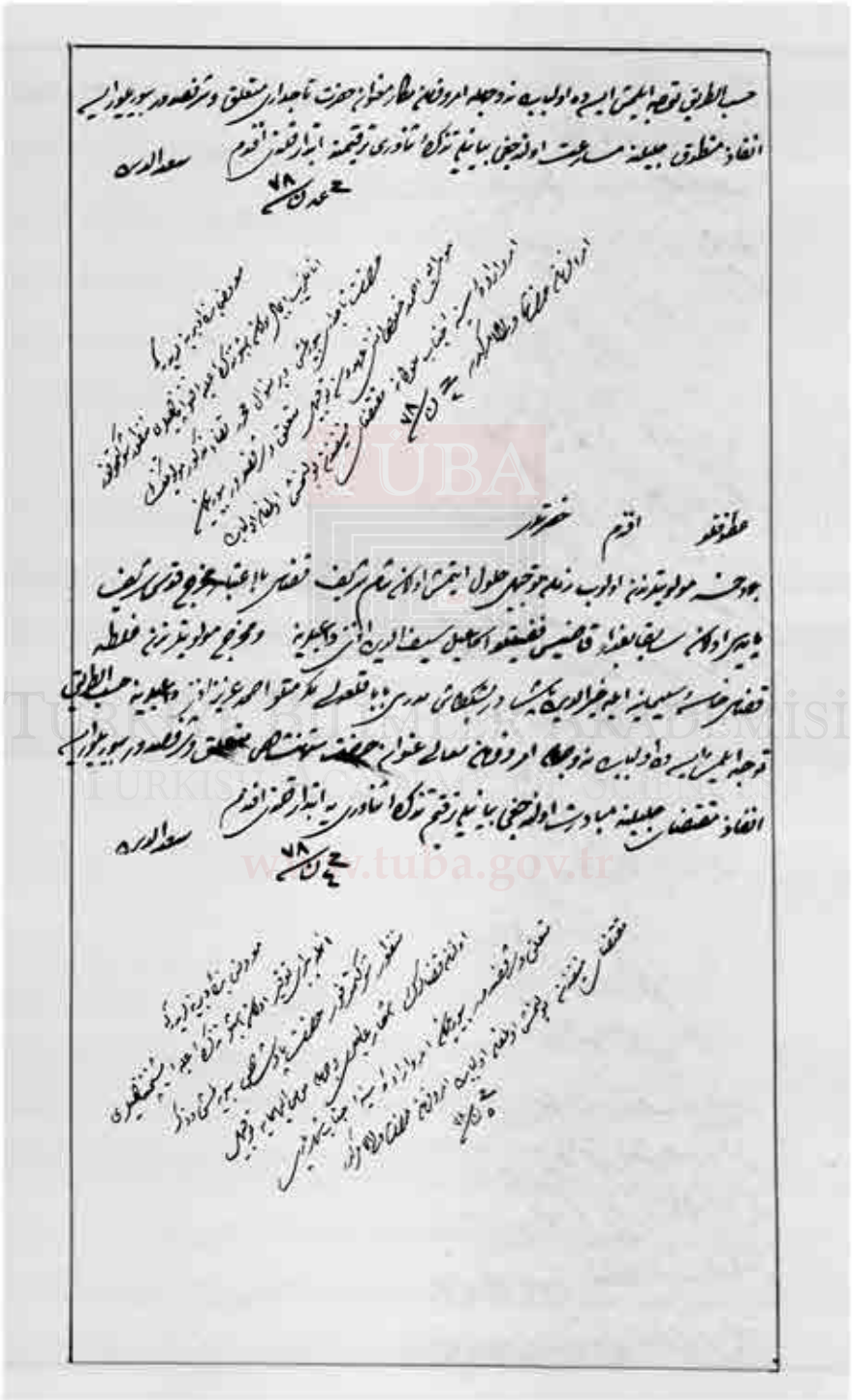

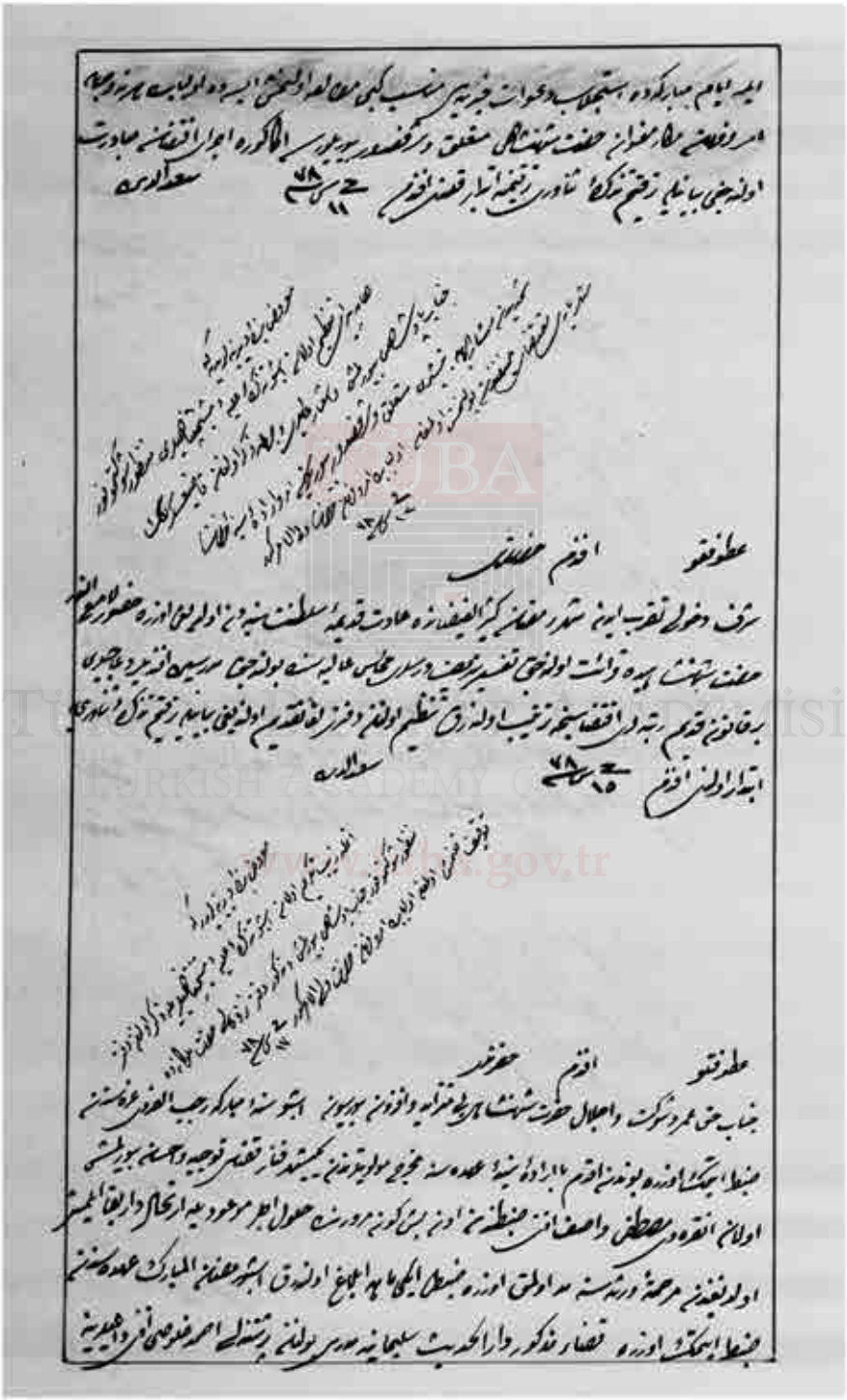

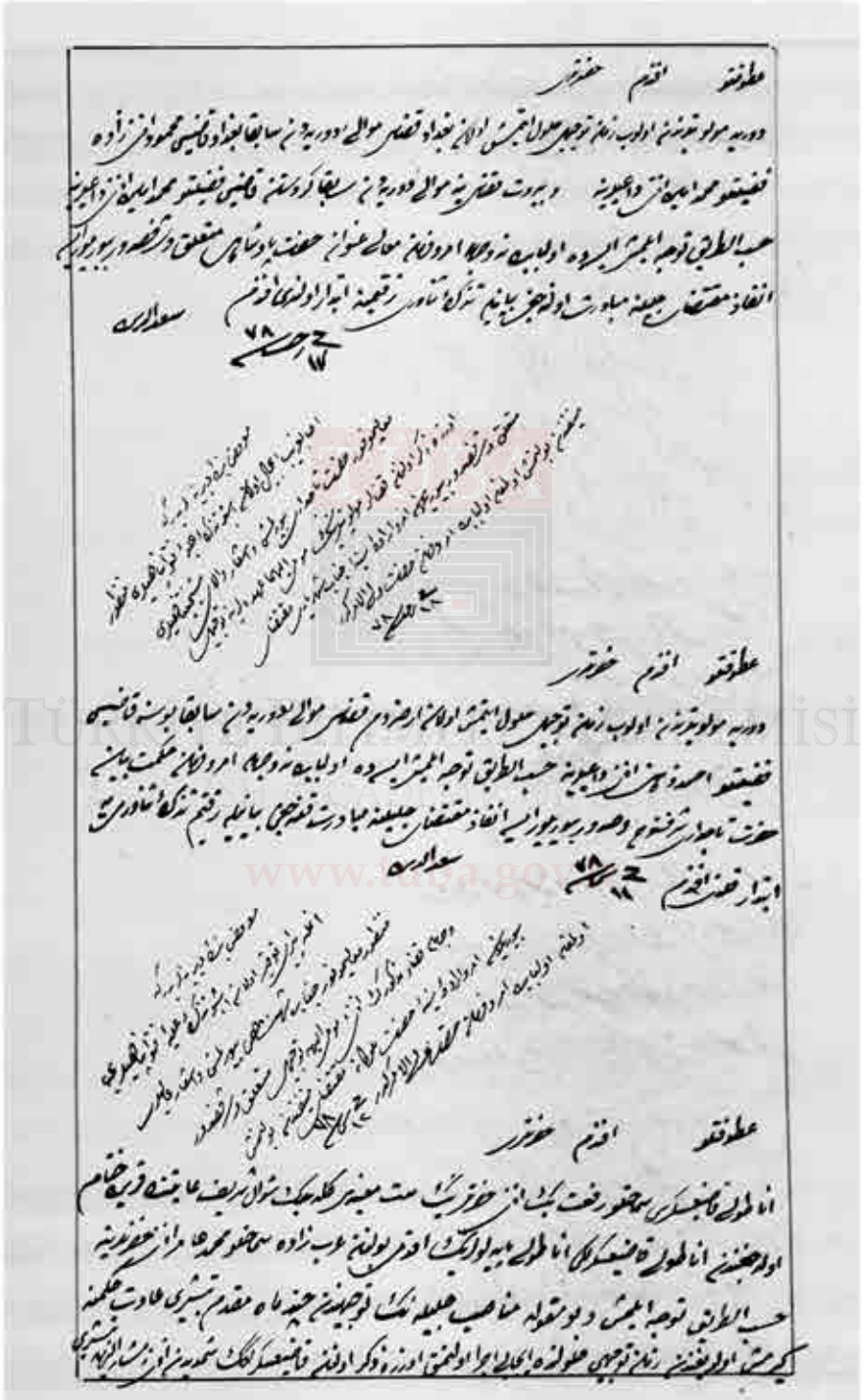

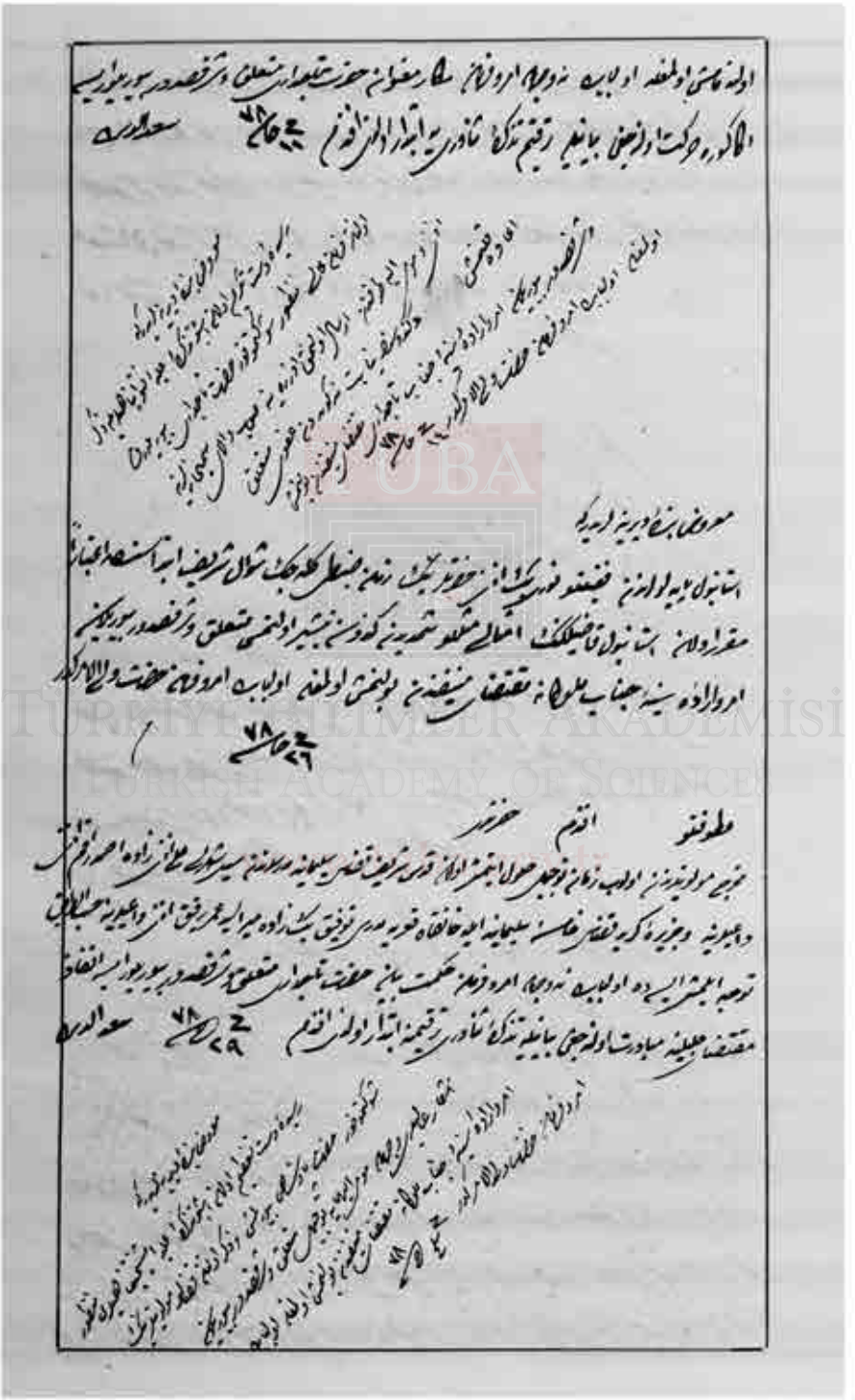

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
TÜRKİYE DİYANET AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES







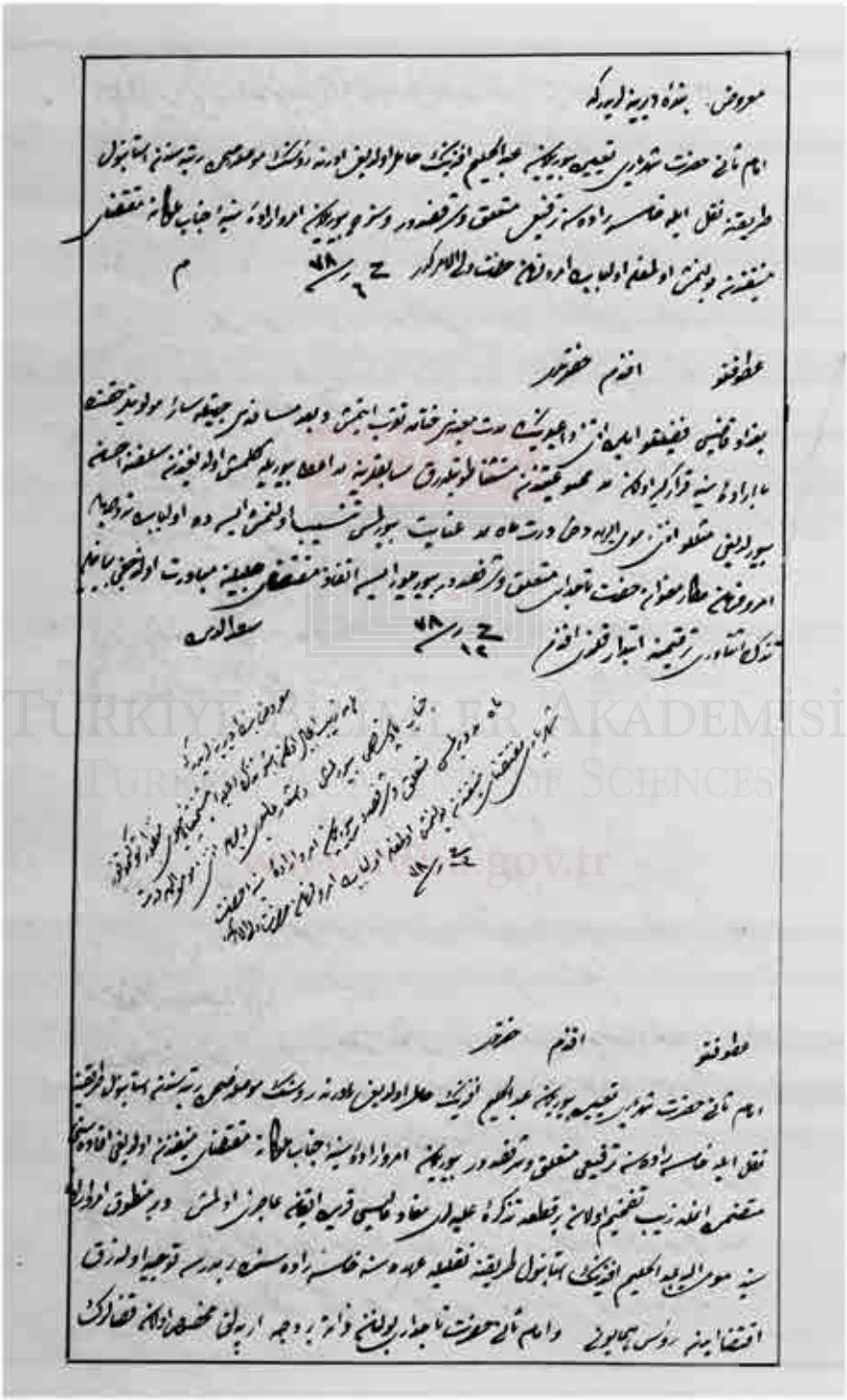











TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES



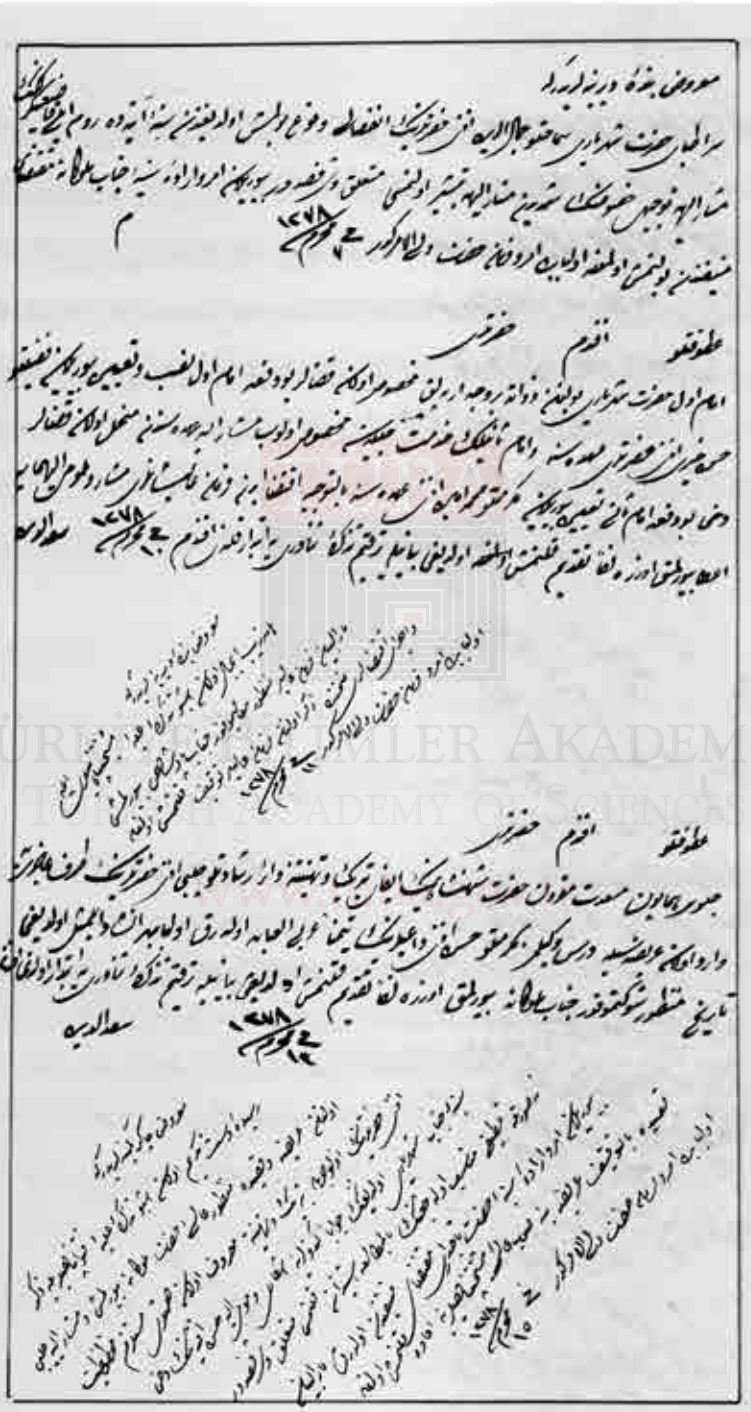

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMA MERKEZİ
TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ARAŞTIRMA MERKEZİ



TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ





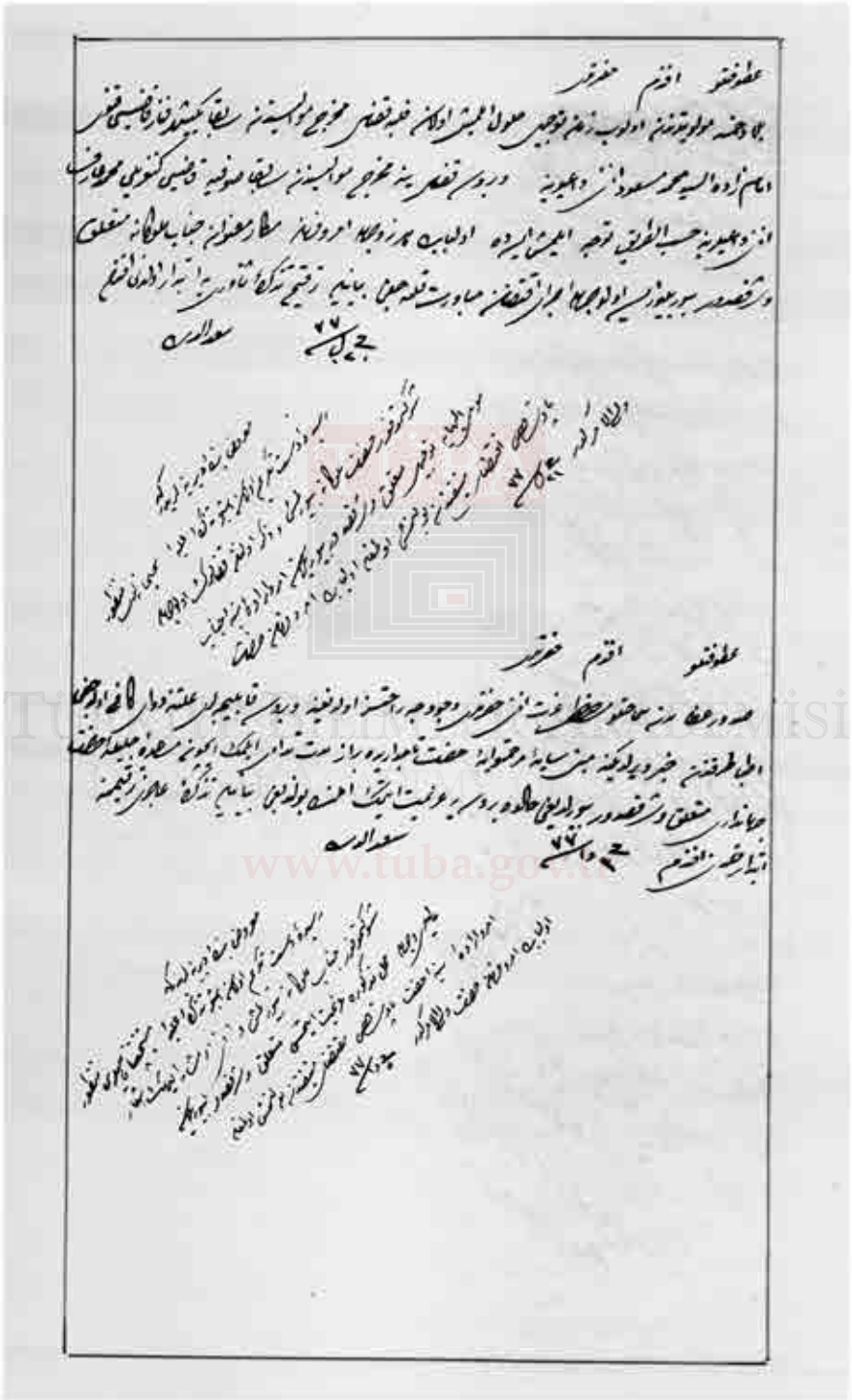

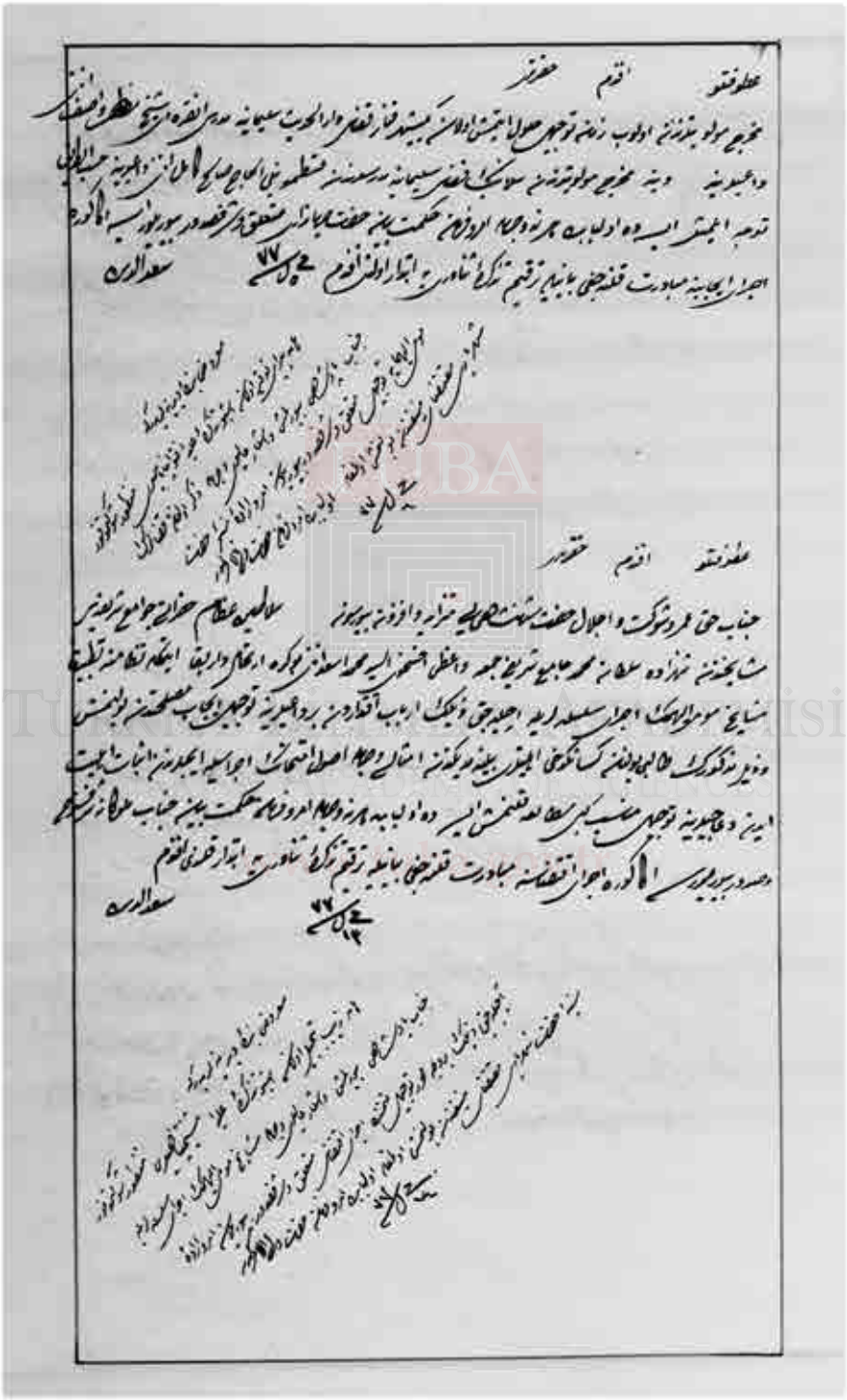





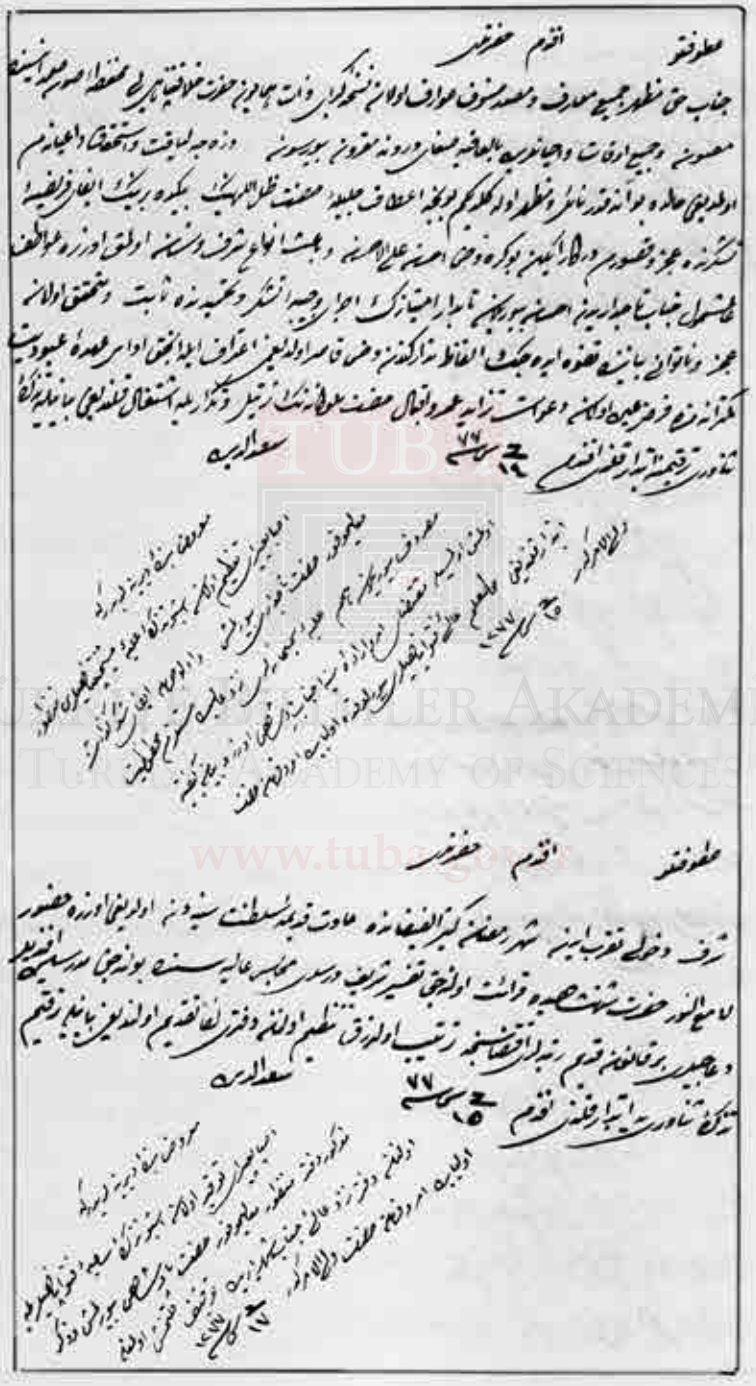



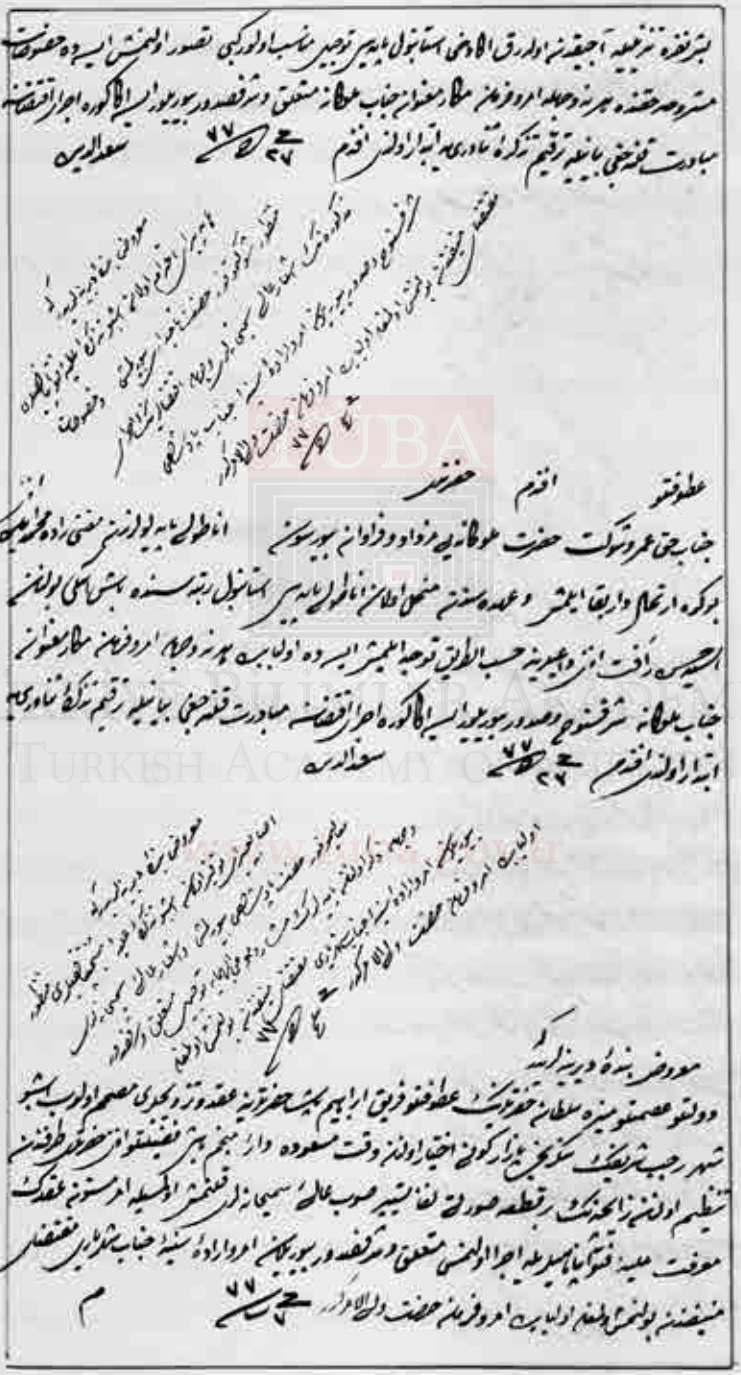

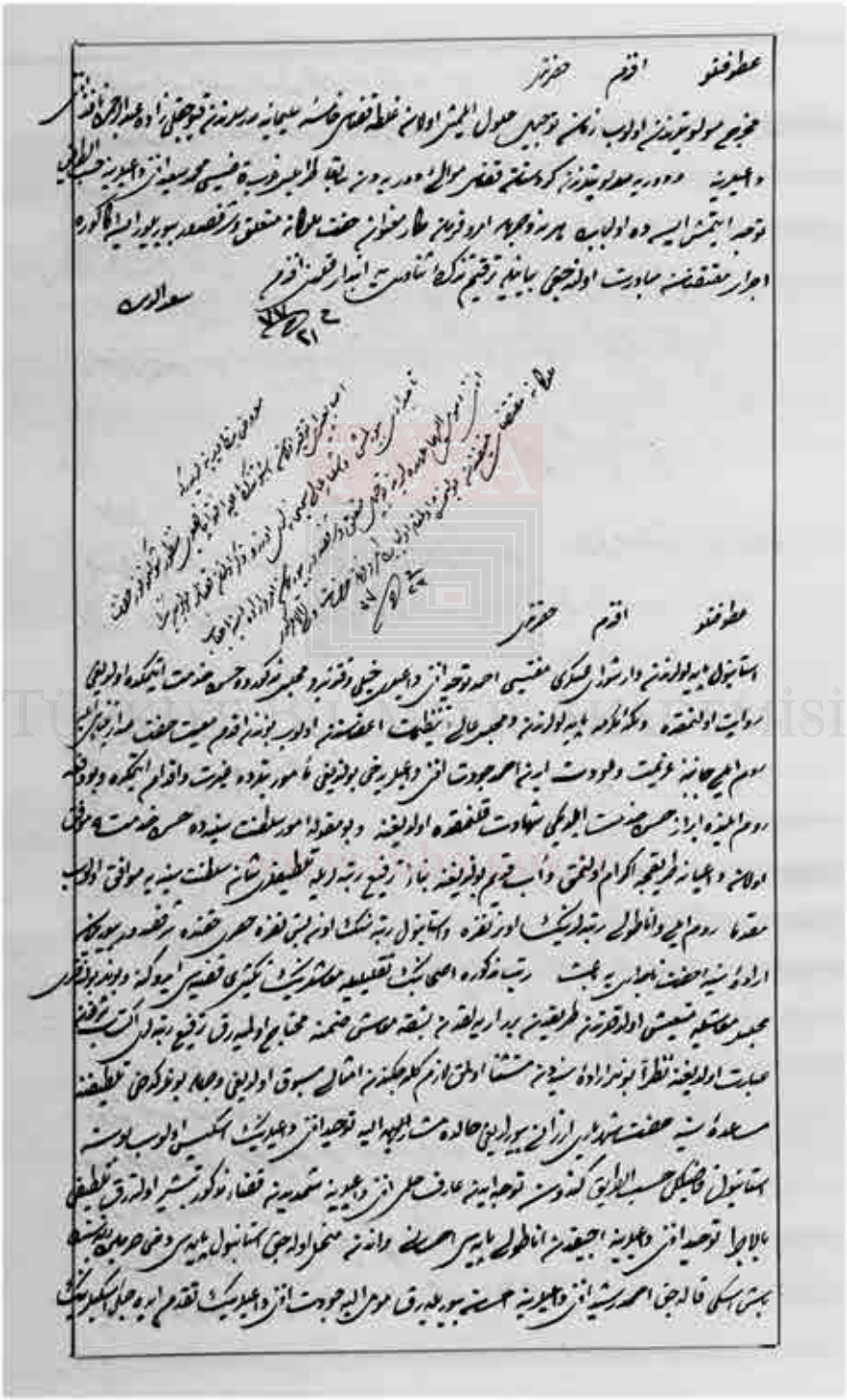













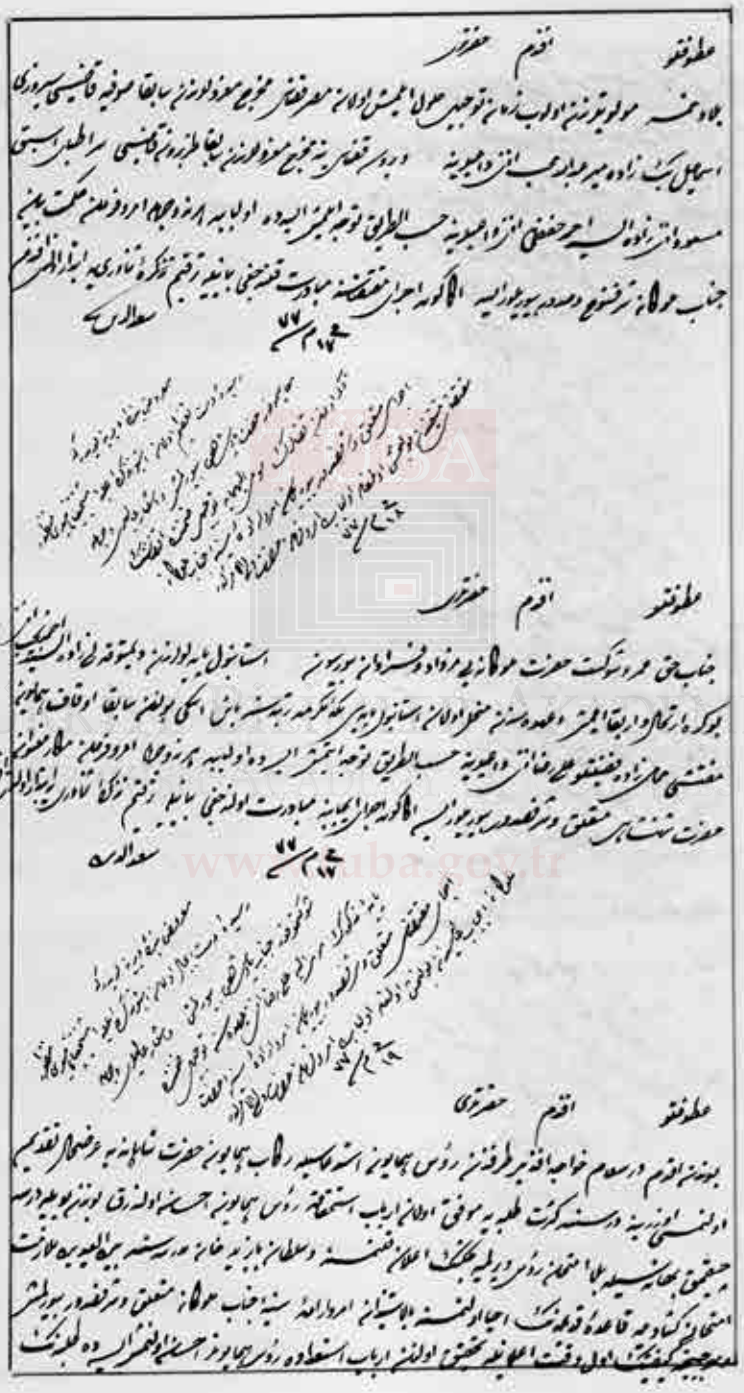

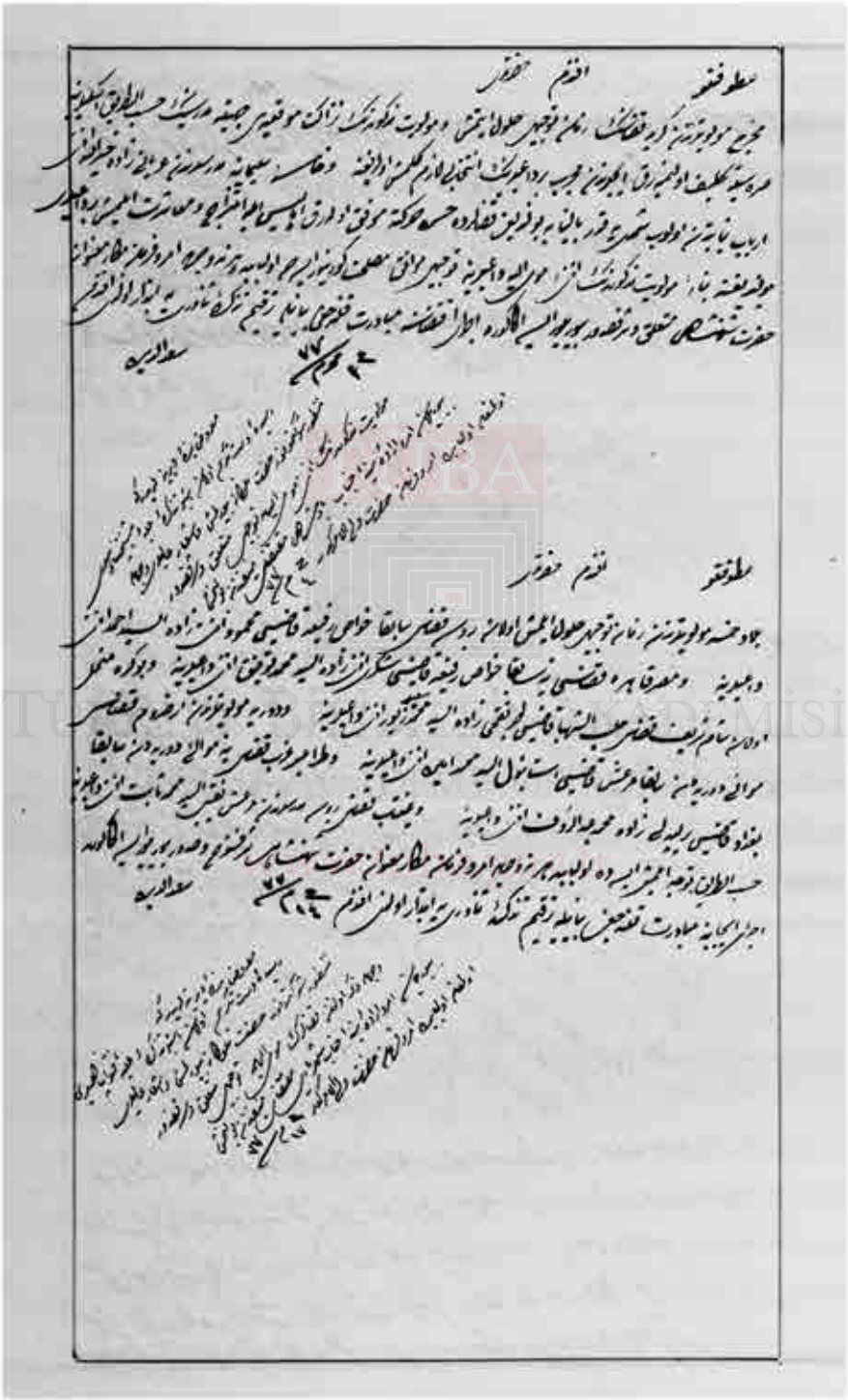





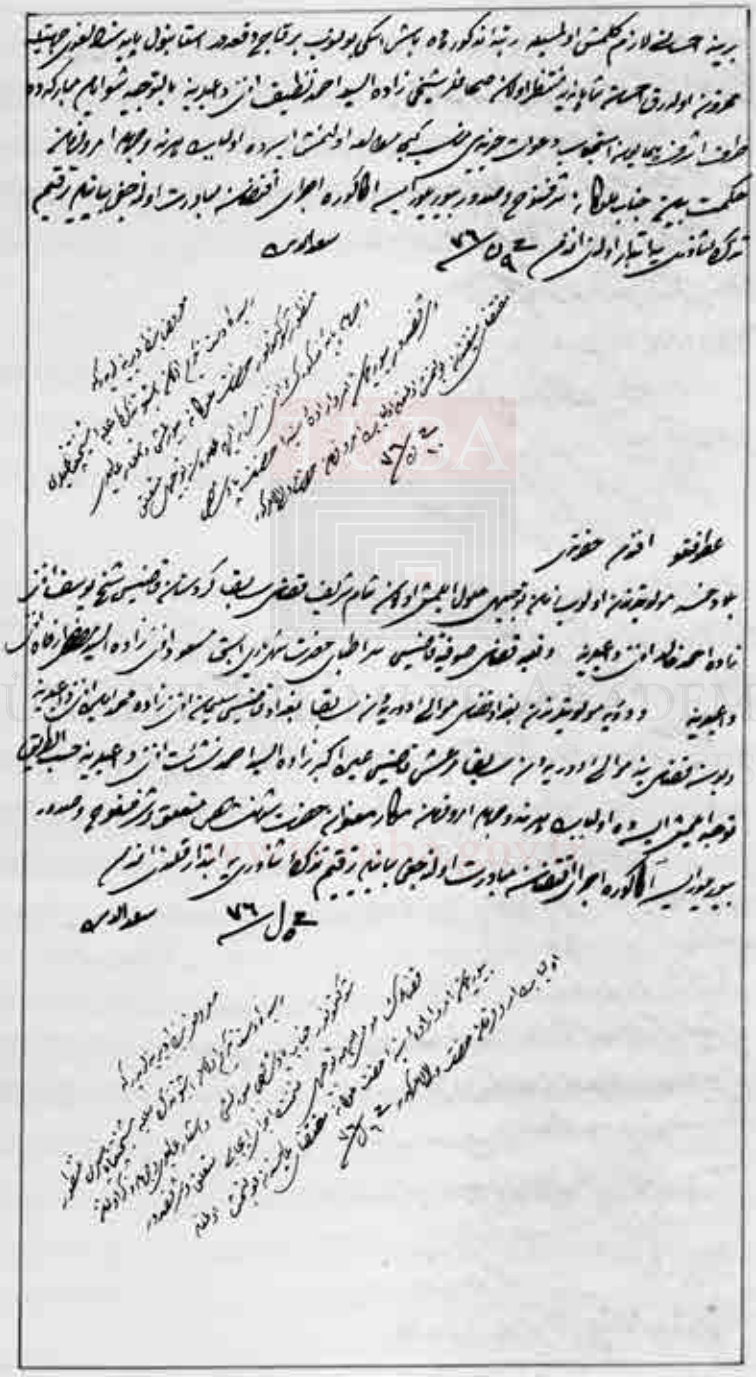

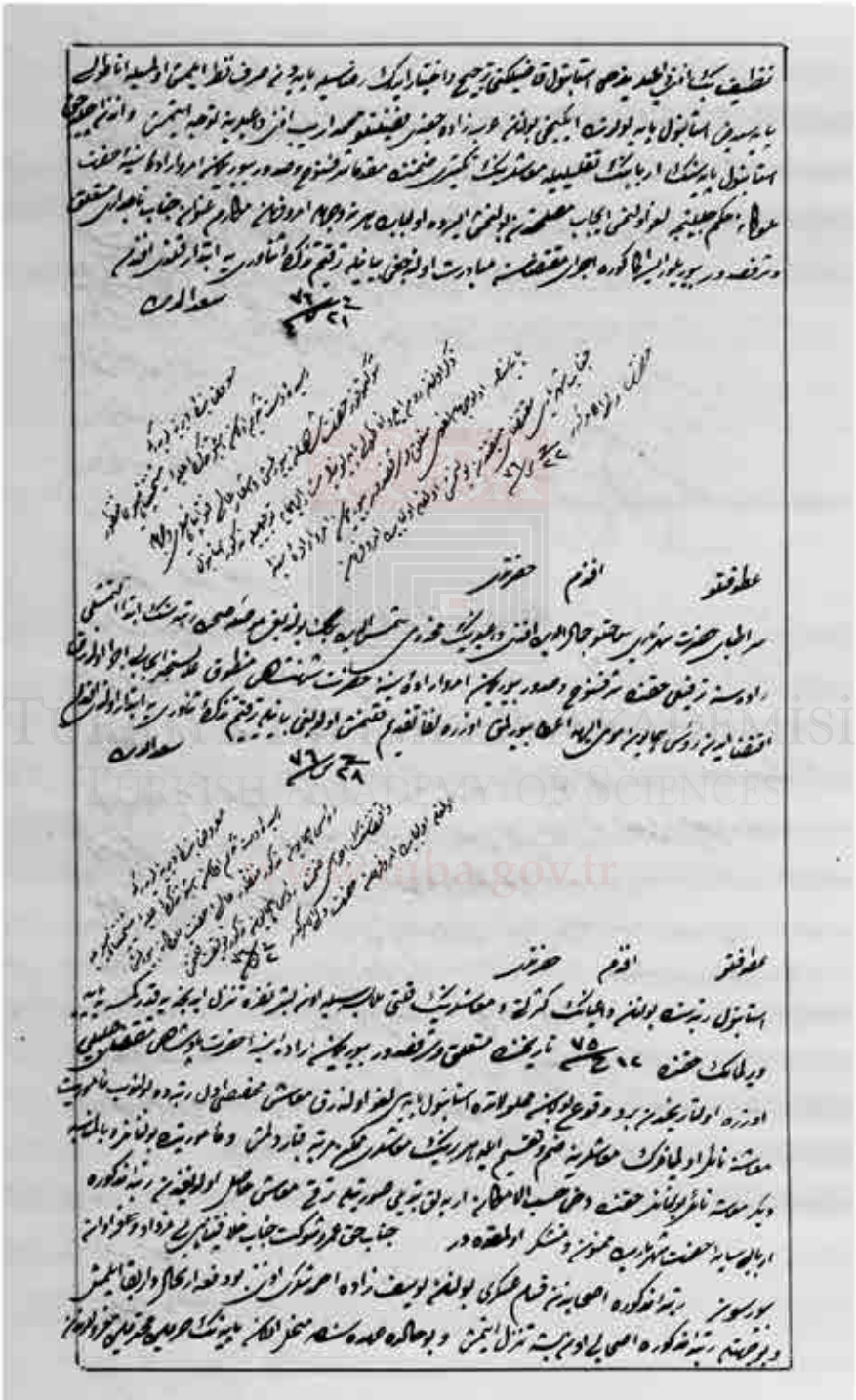





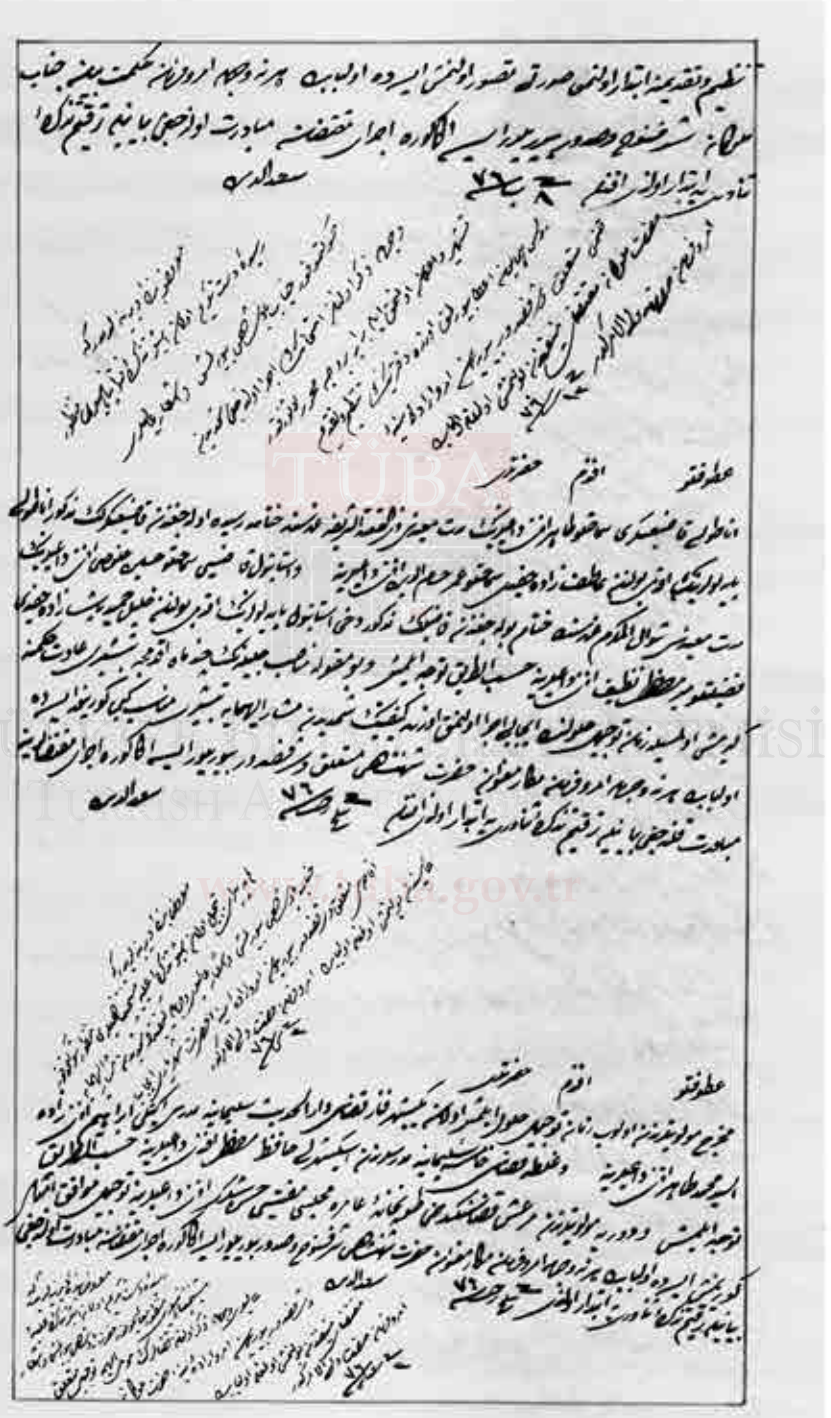





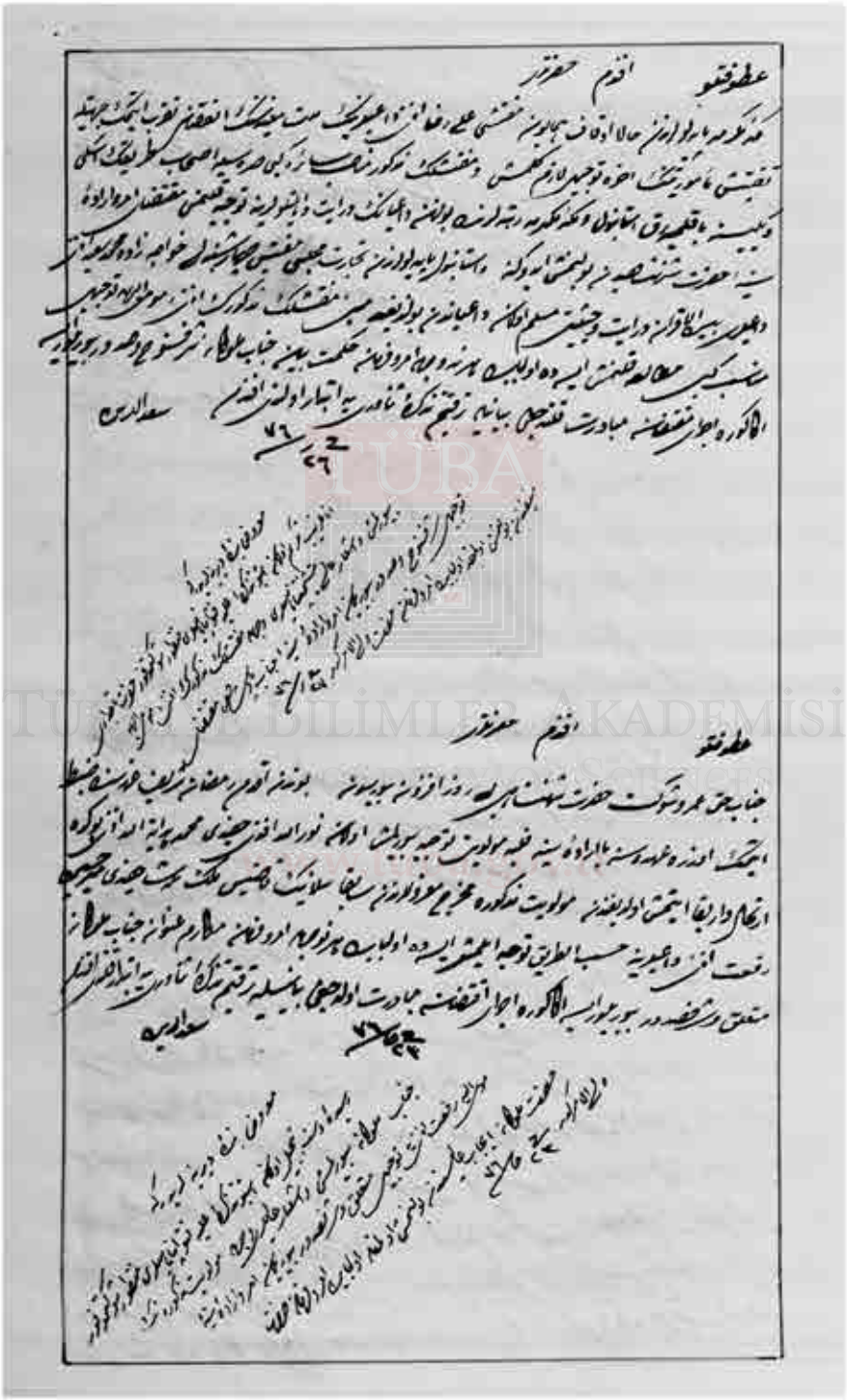



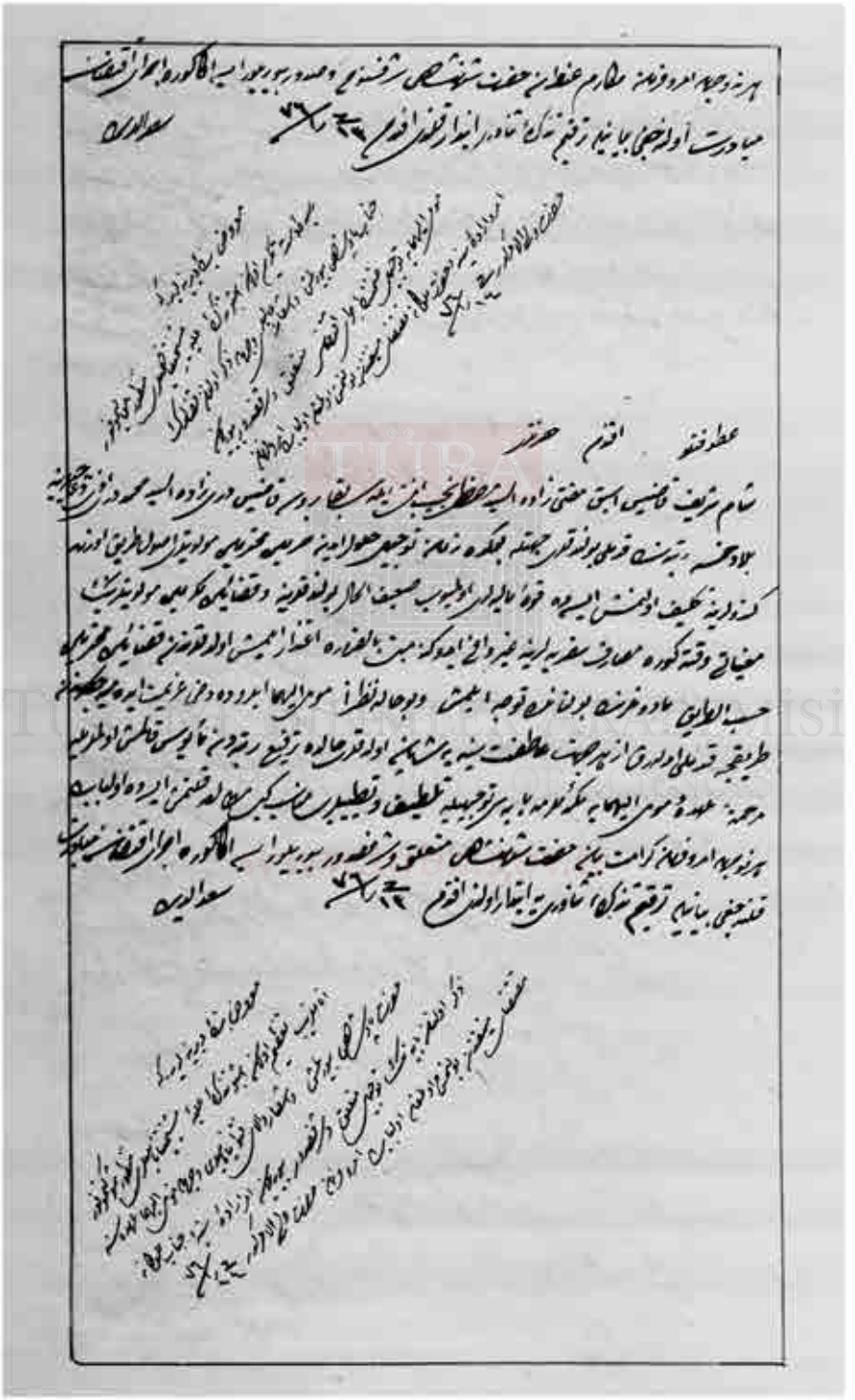



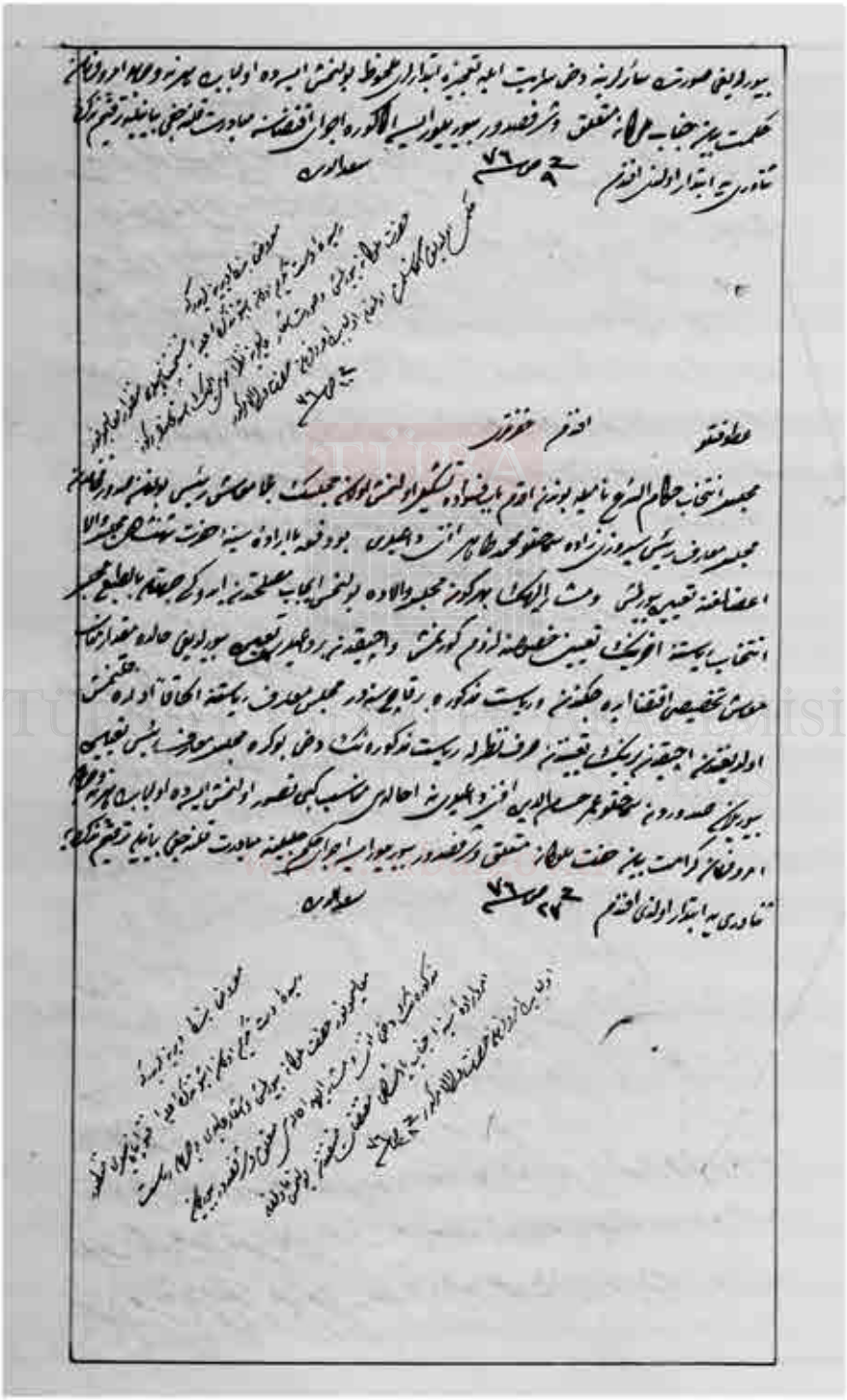

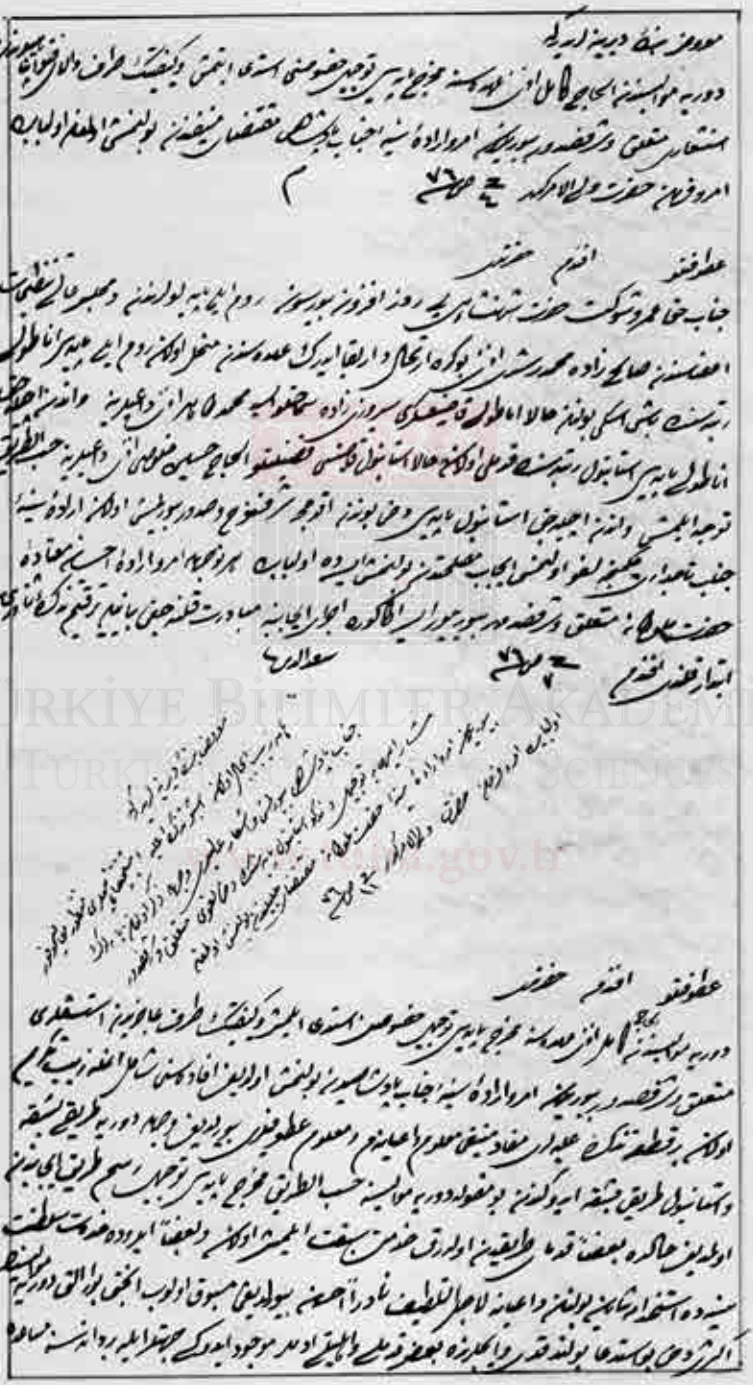

Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr









TÜRK DİL KURUMU AKADEMİSİ
ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr





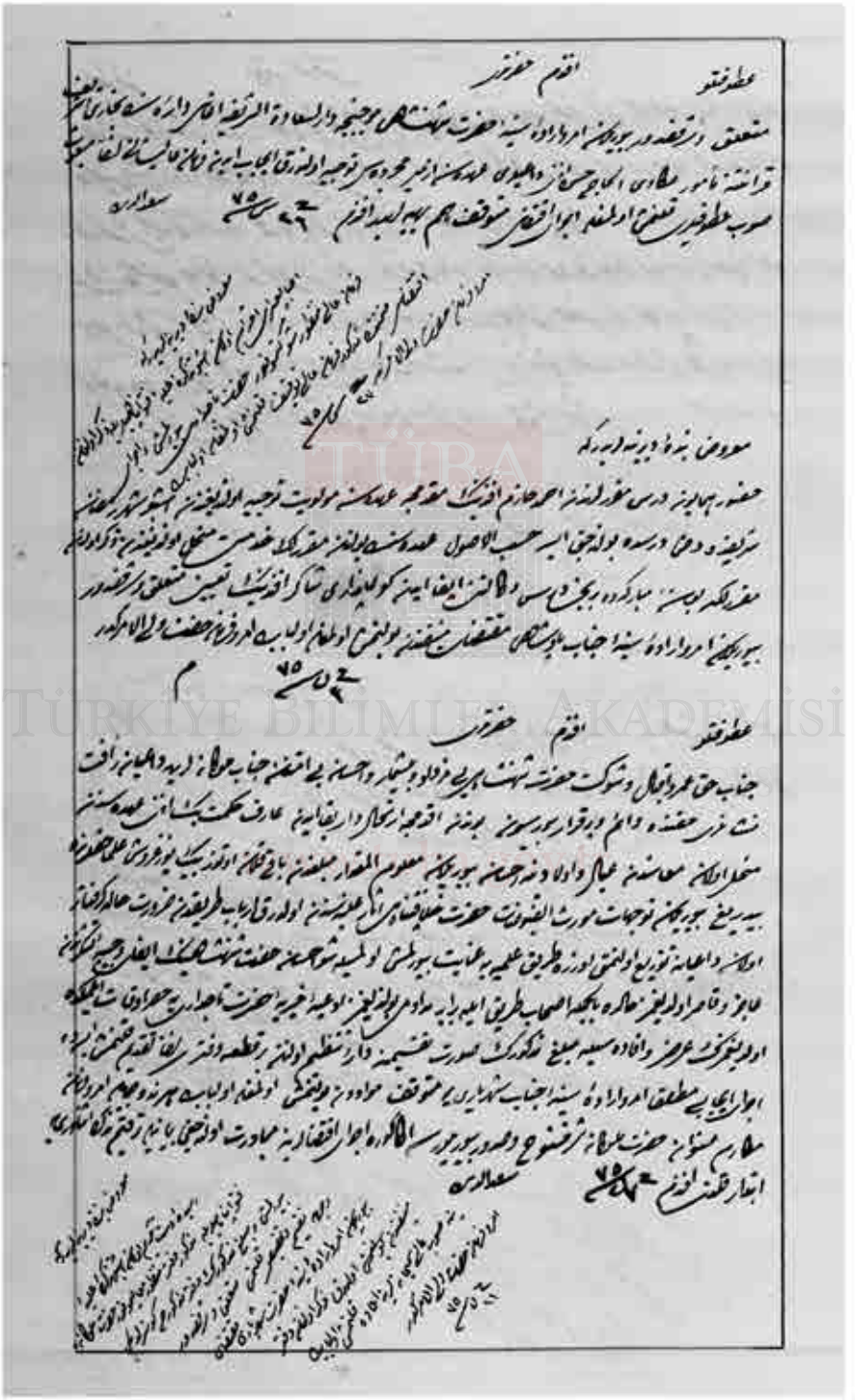





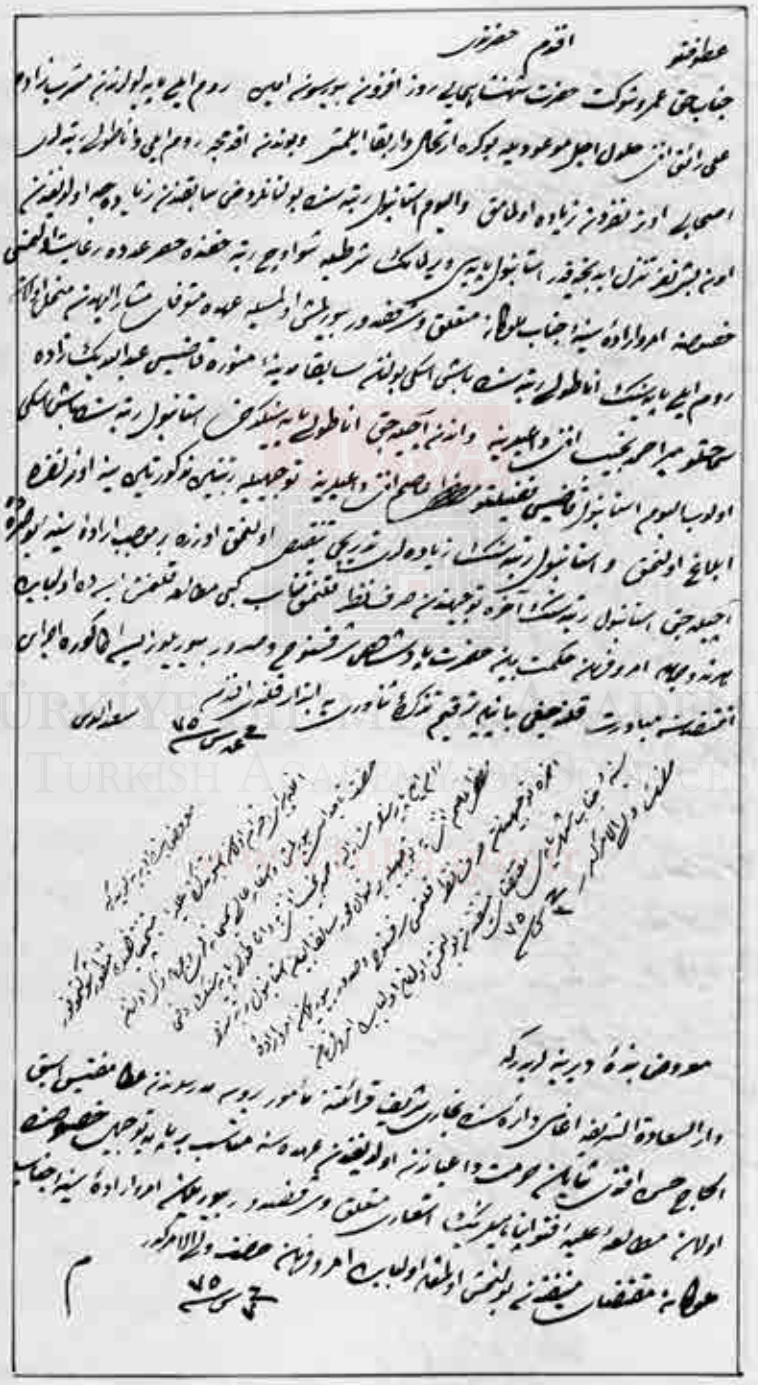







TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

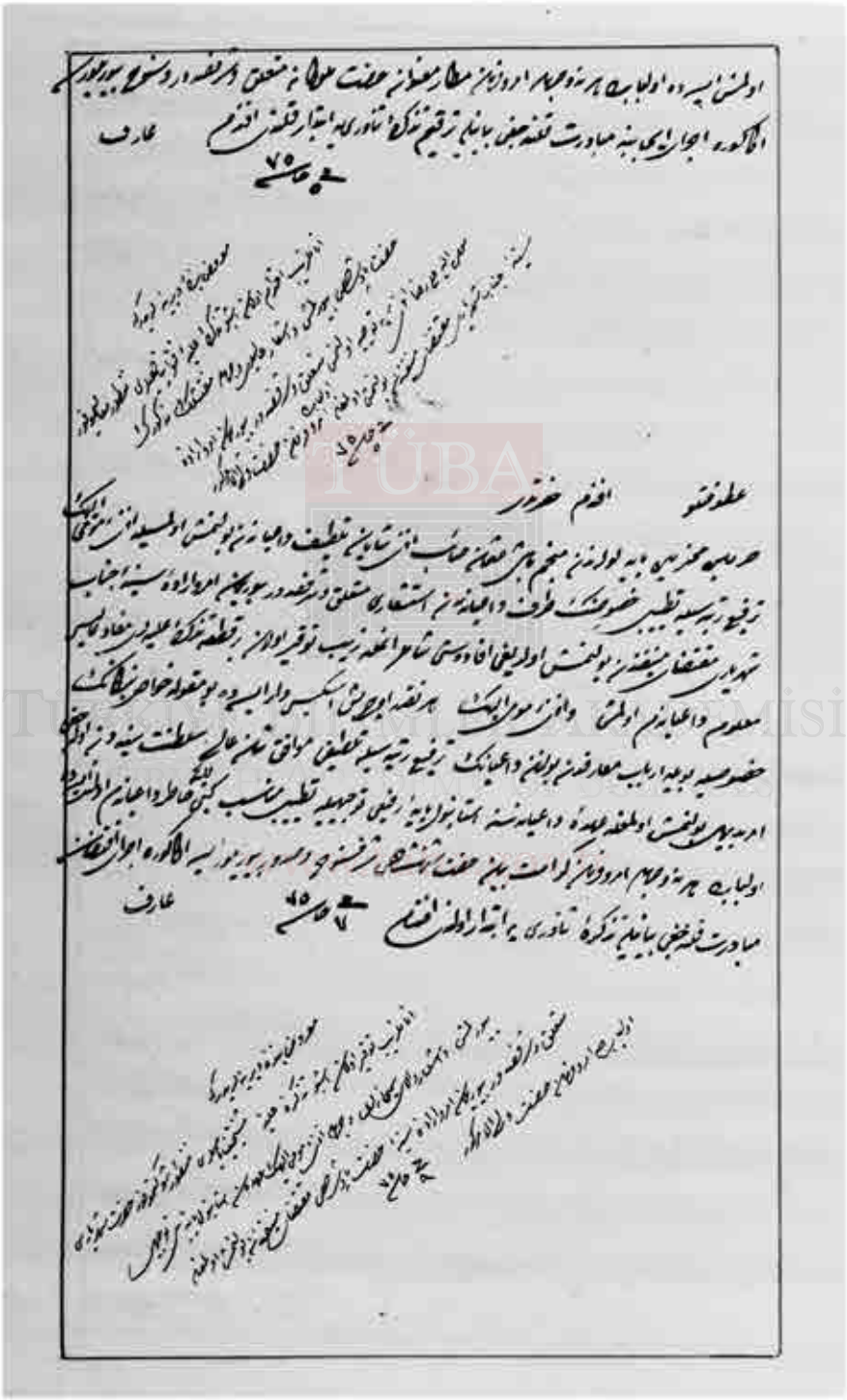











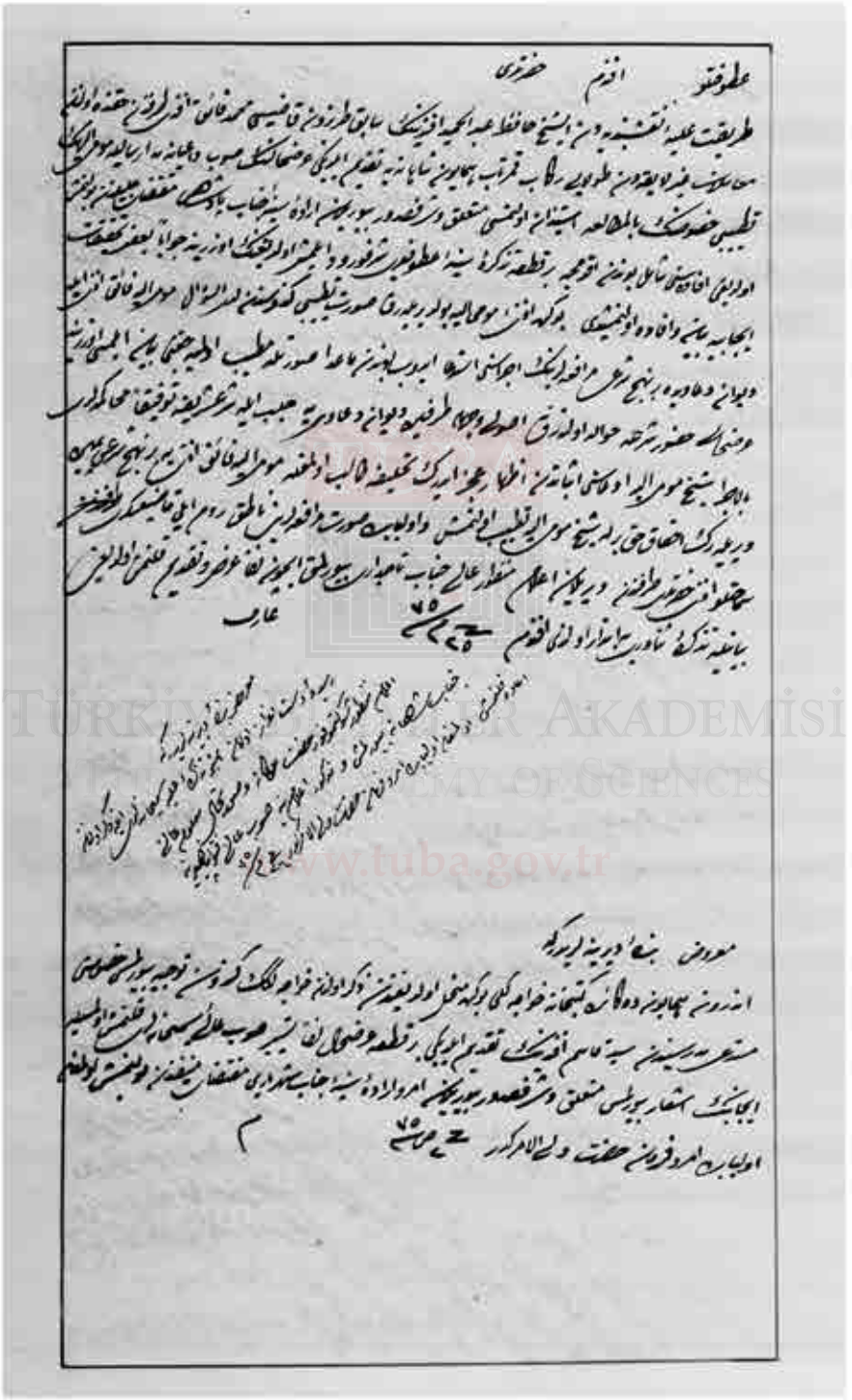







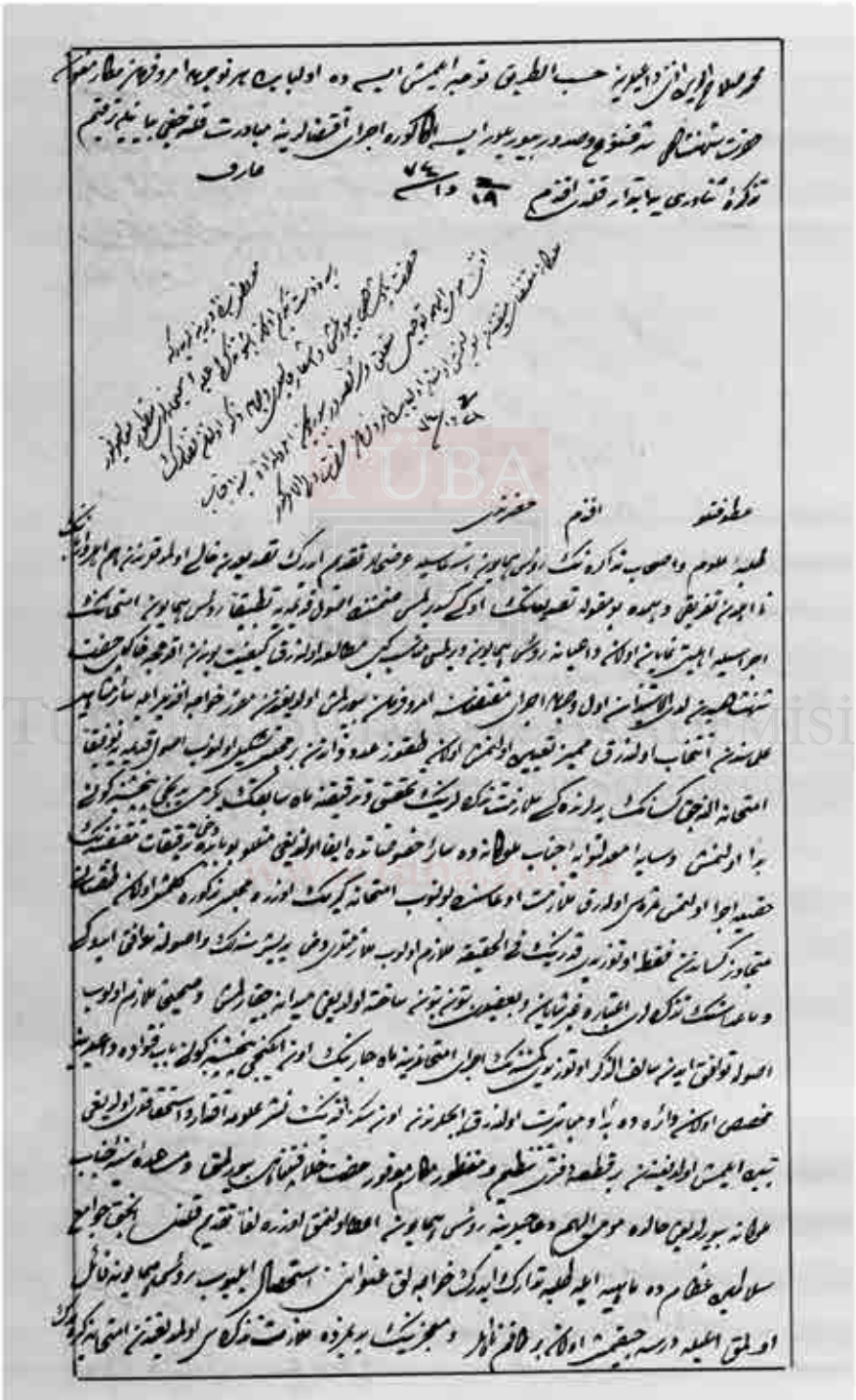



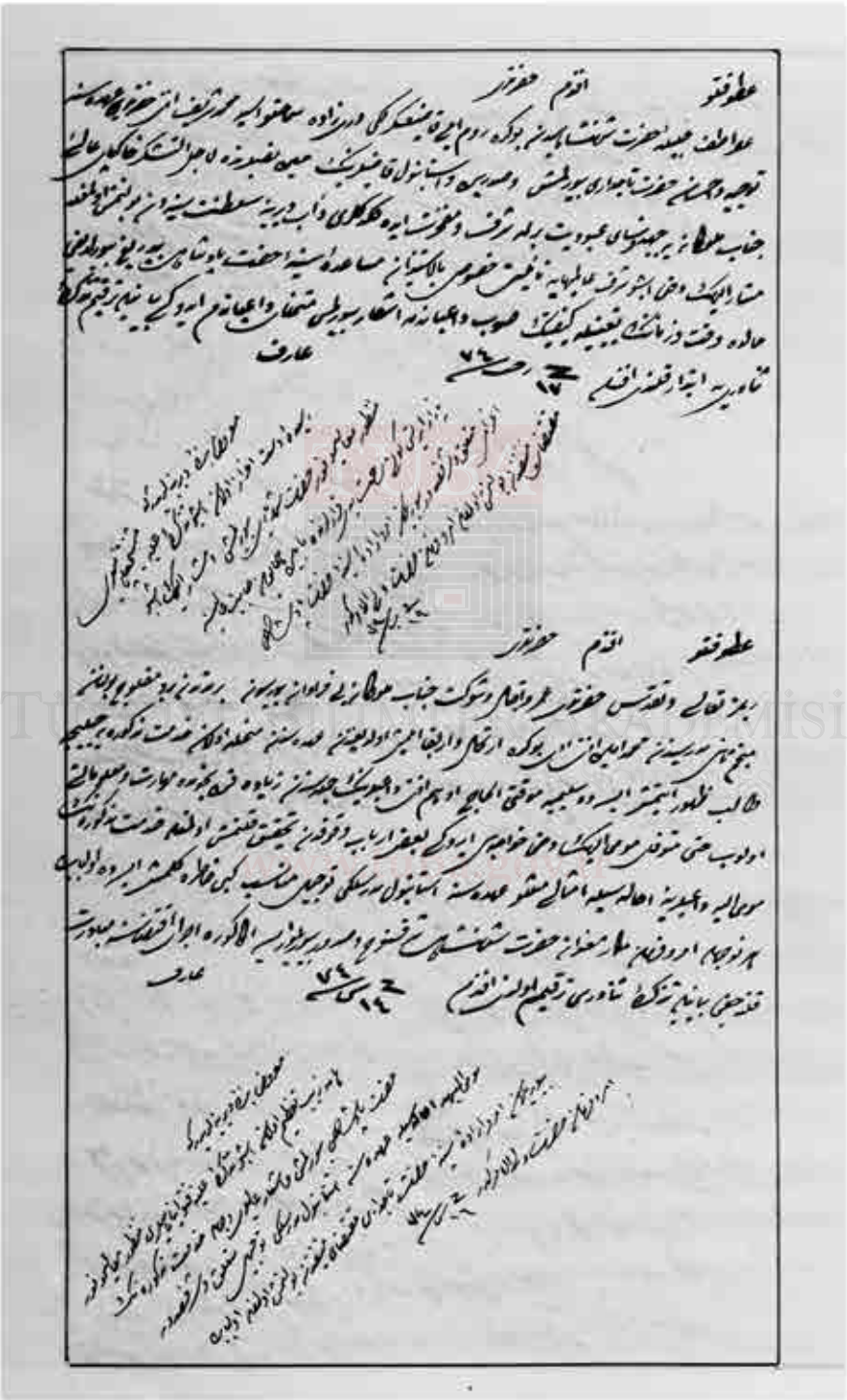





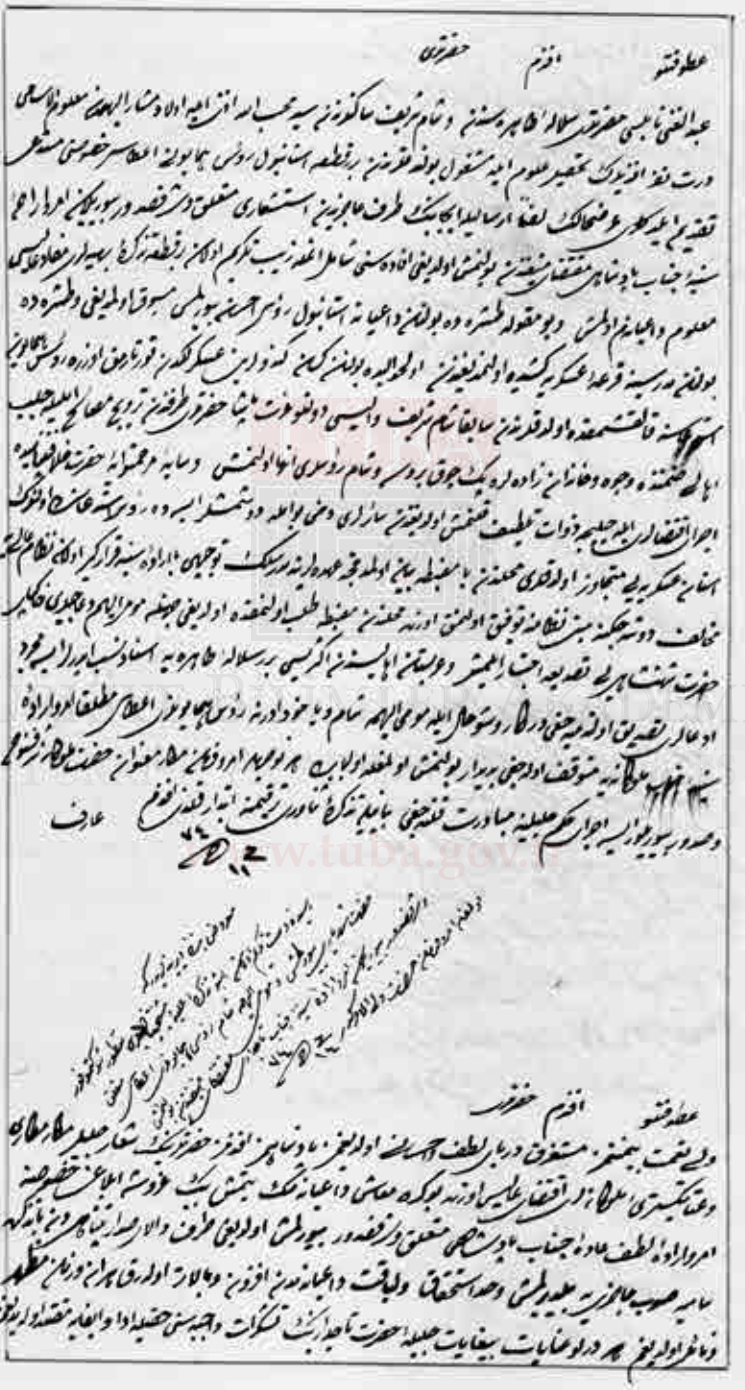

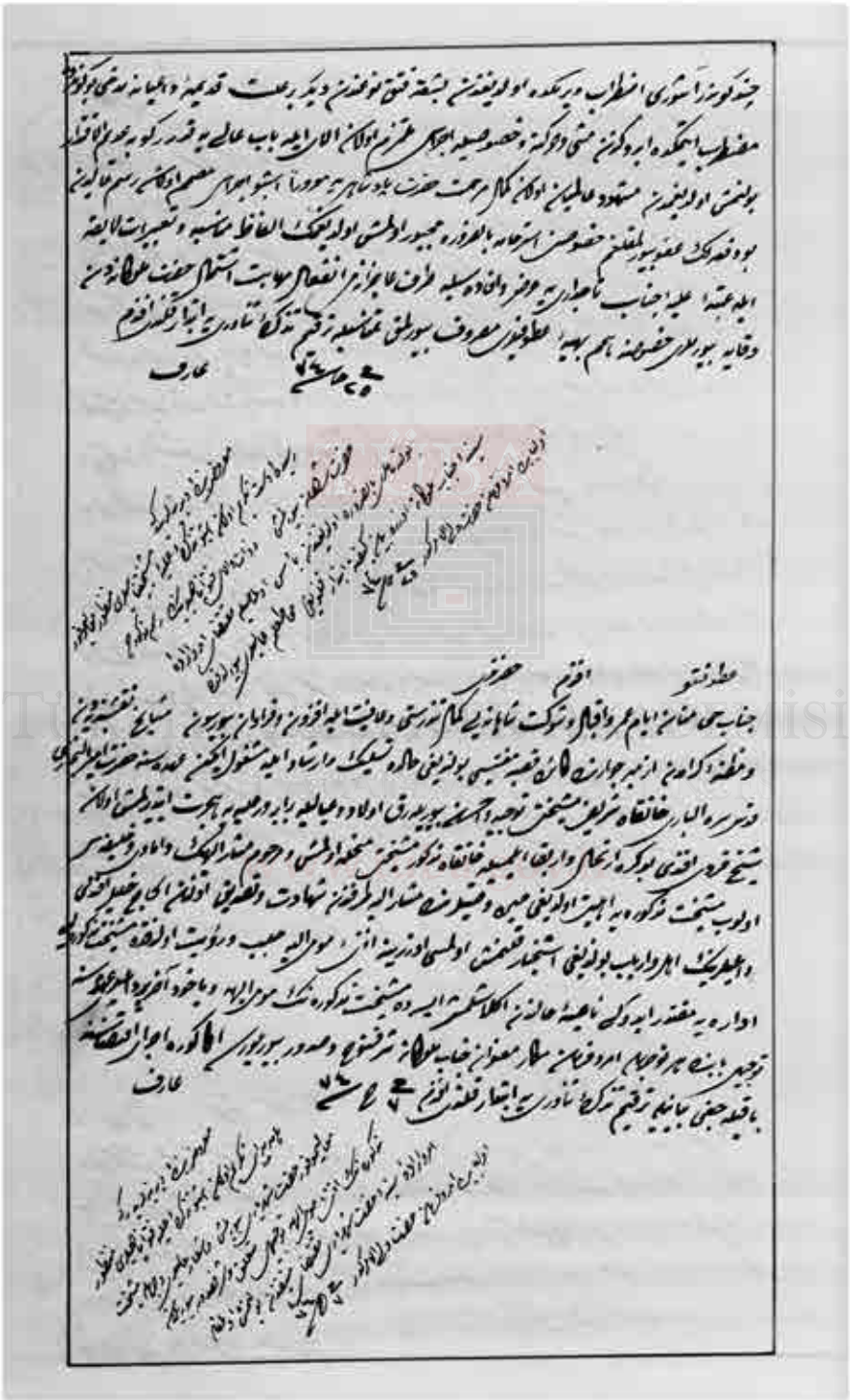

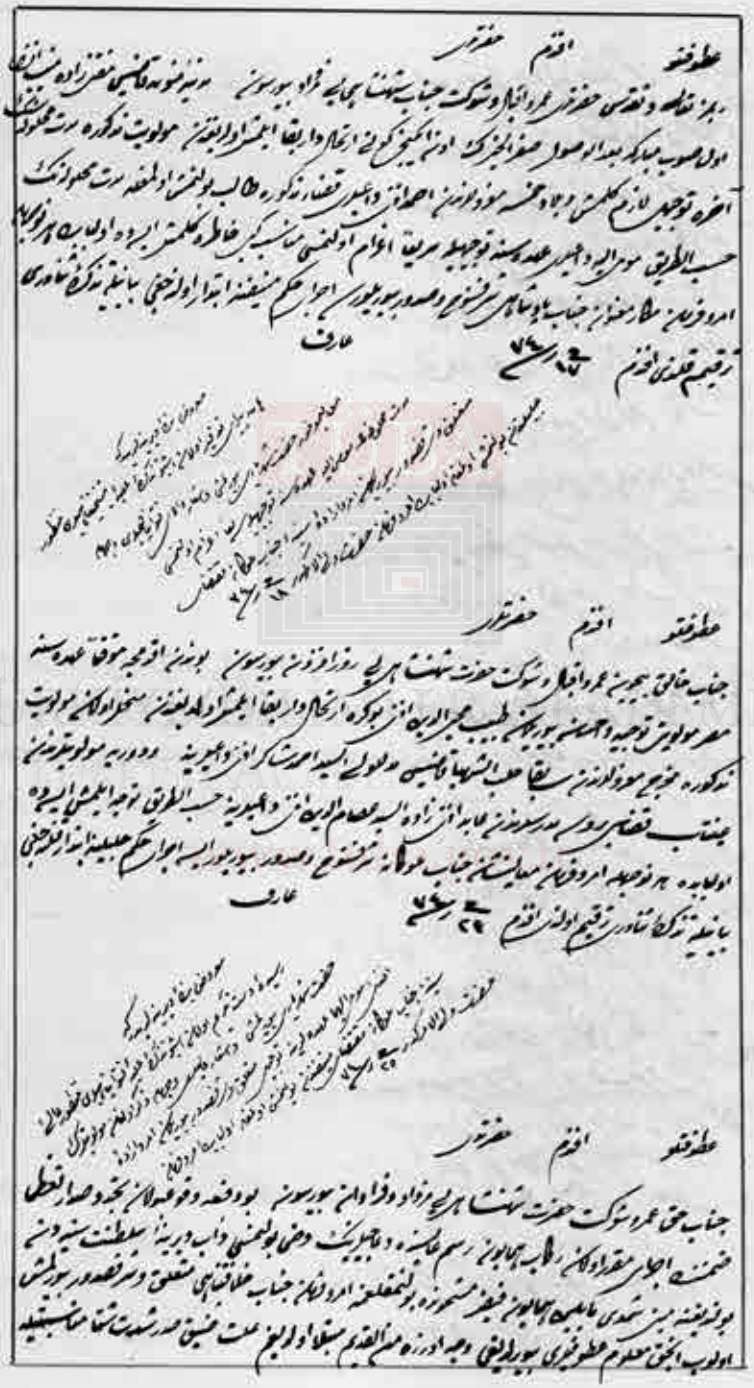

















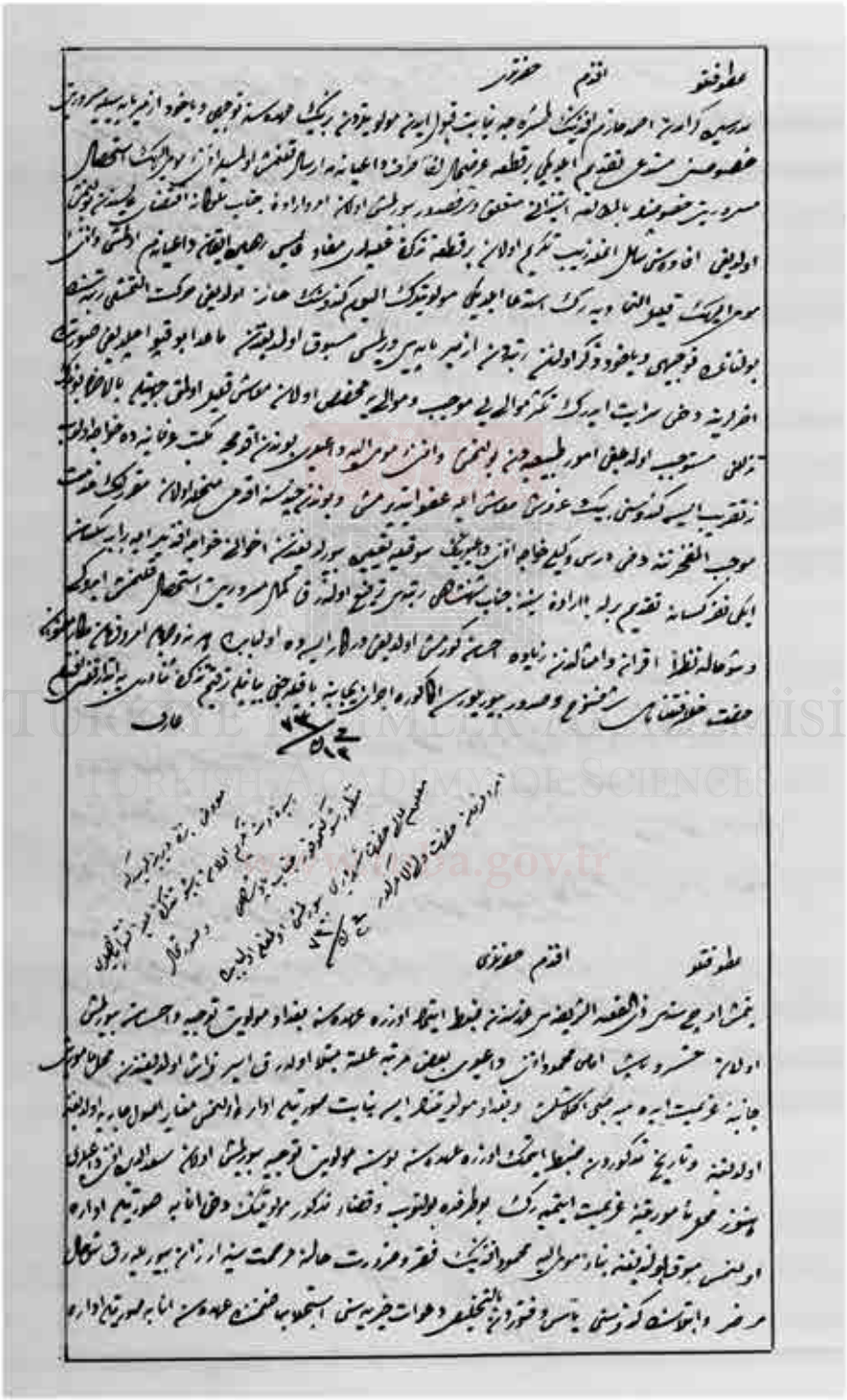





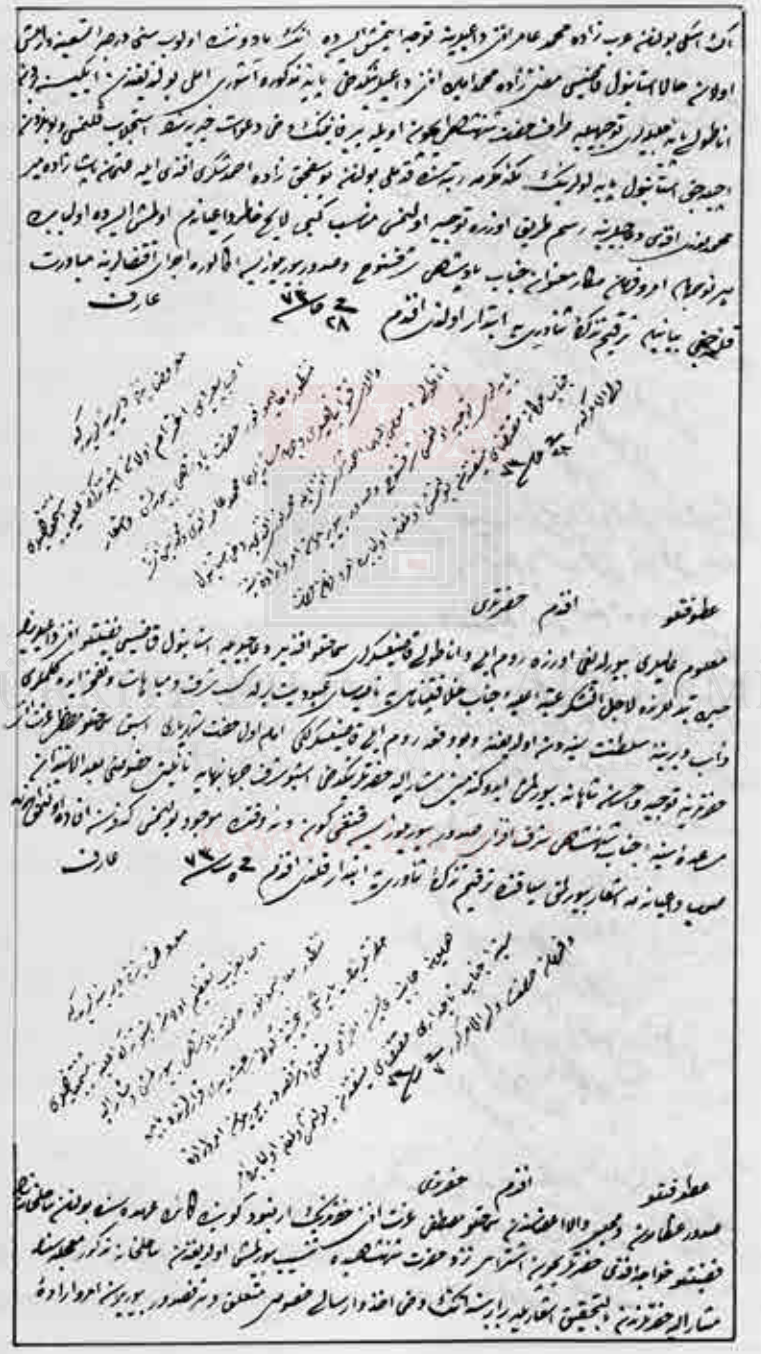

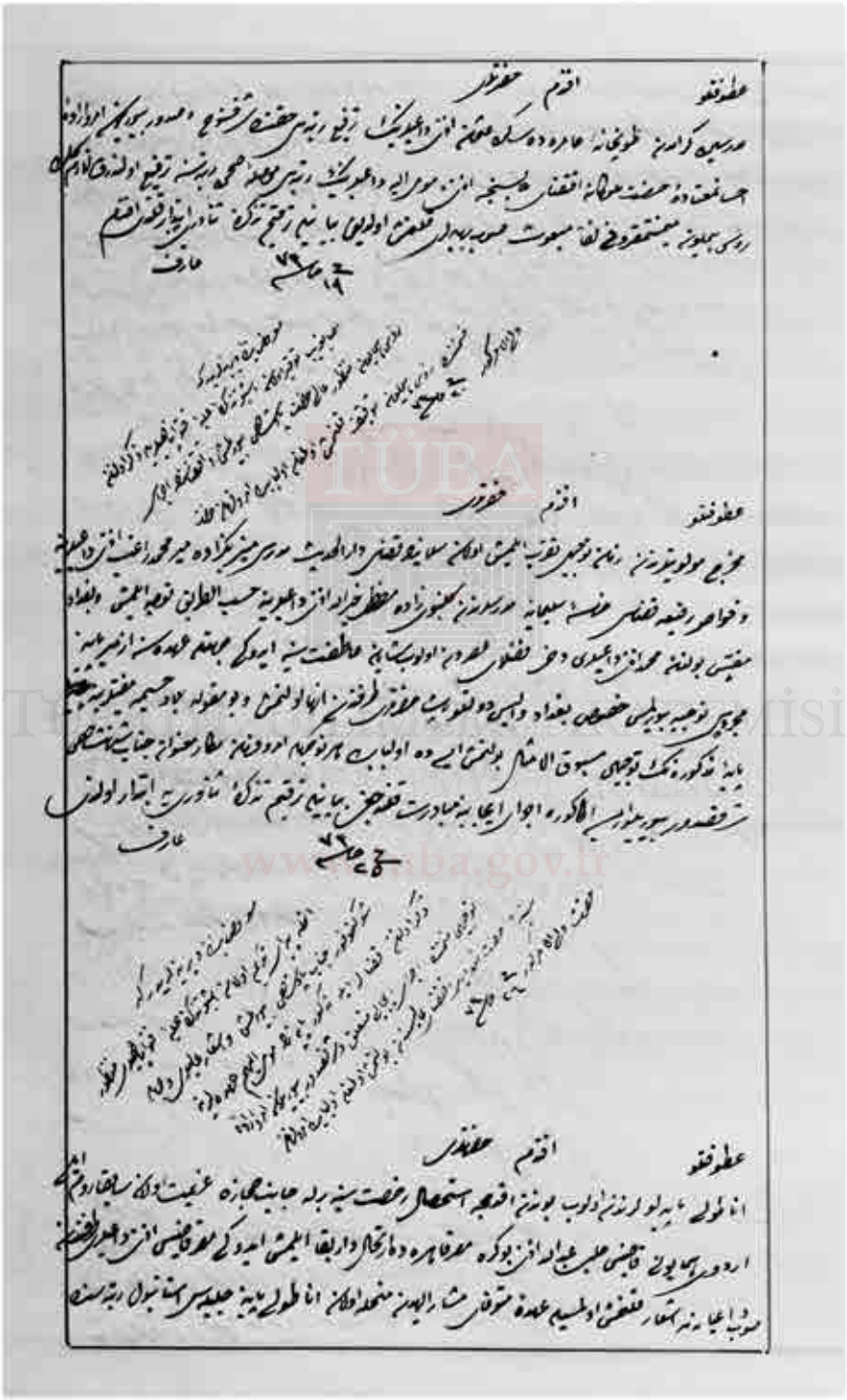



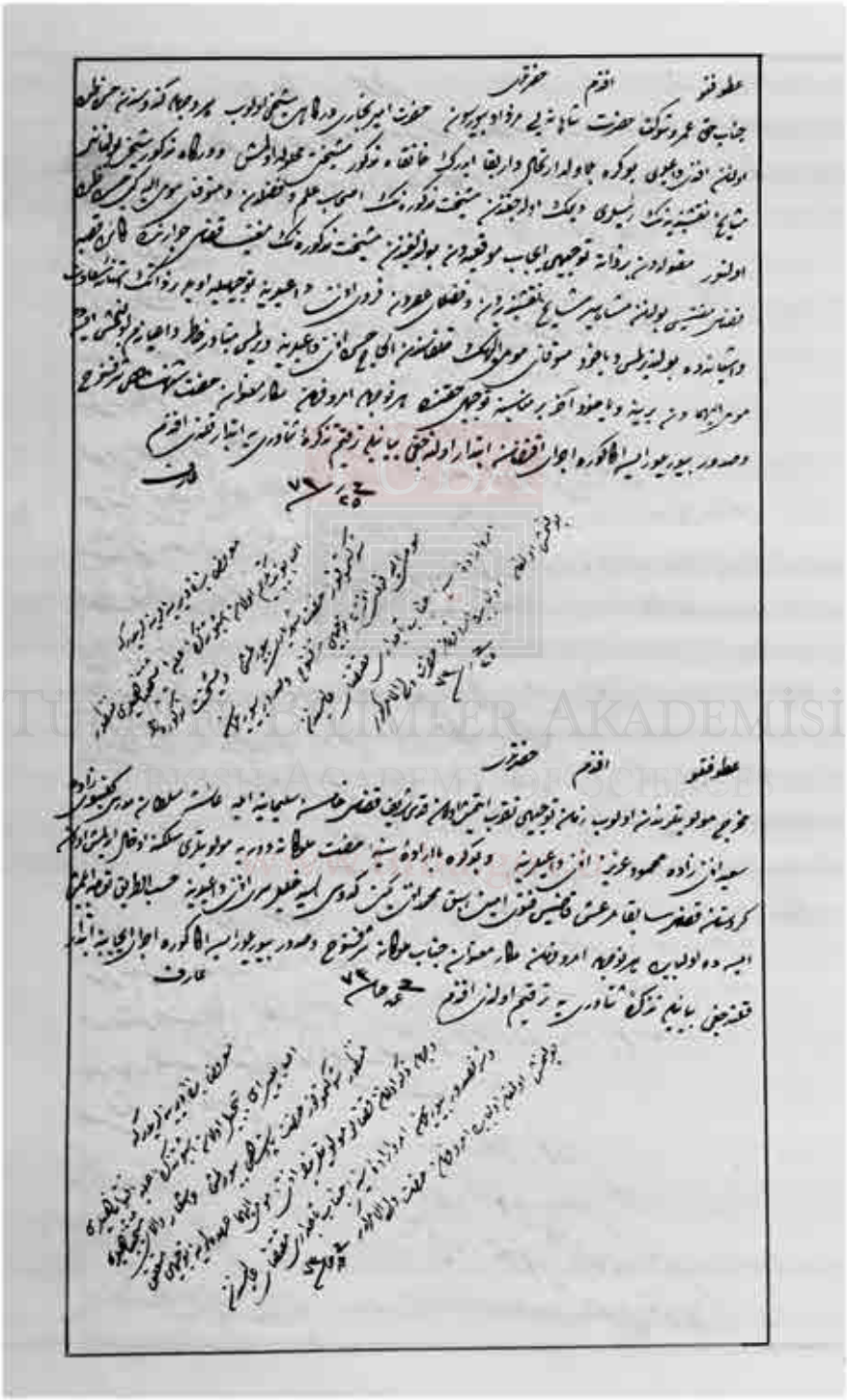



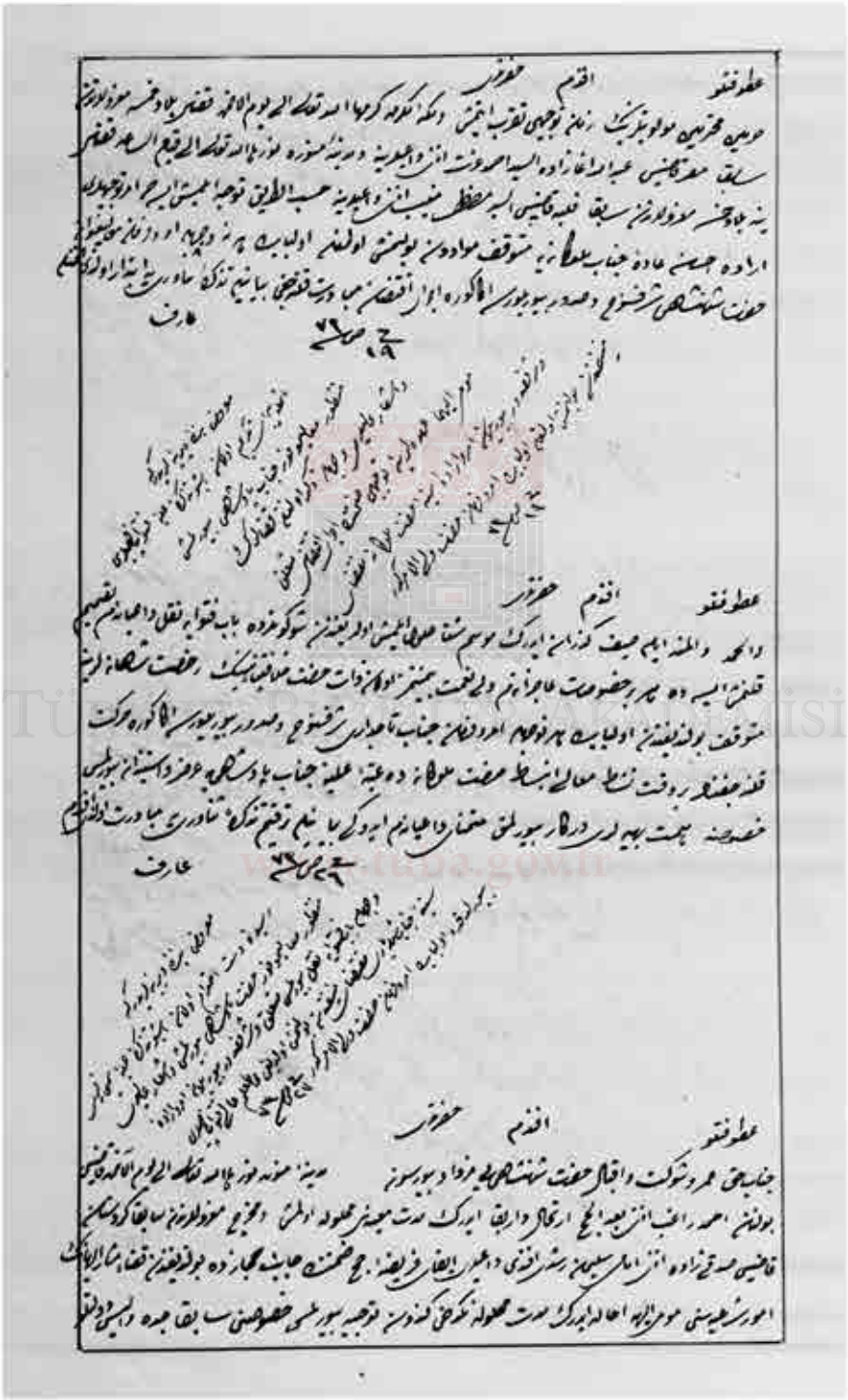

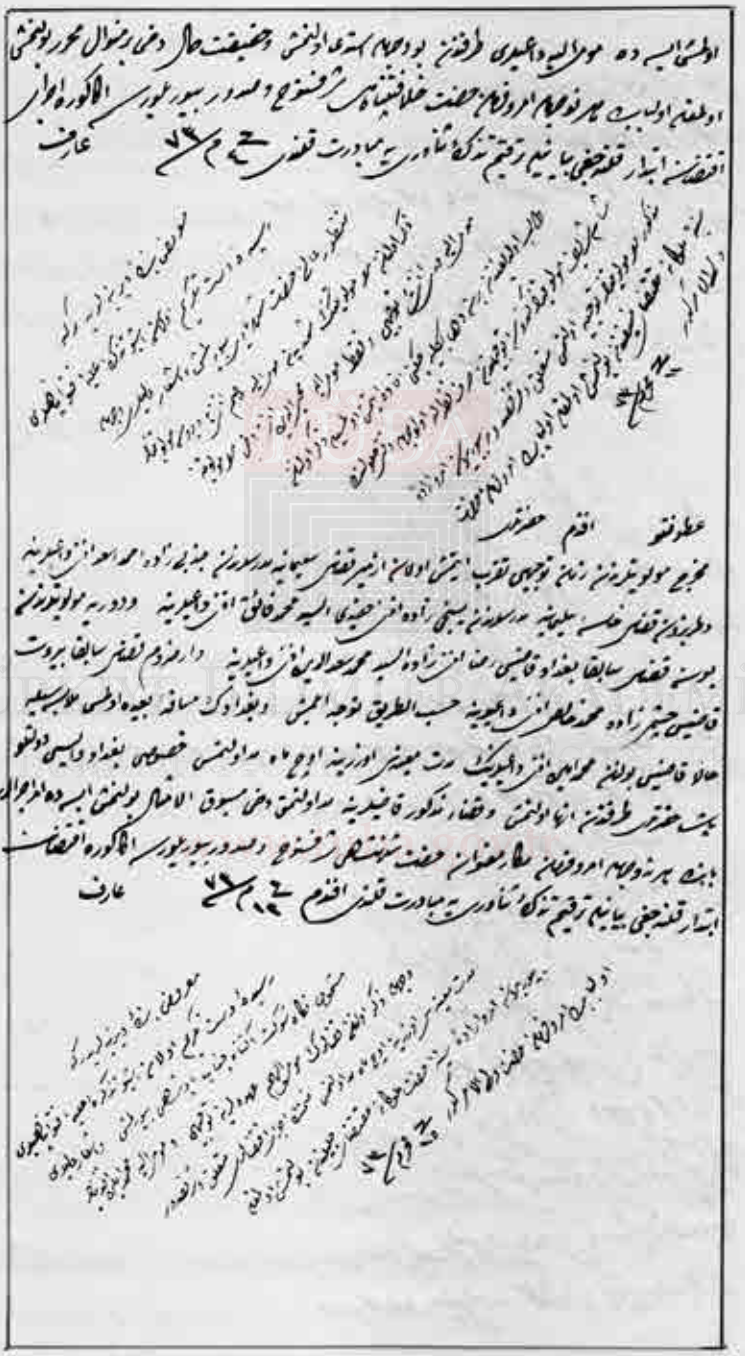

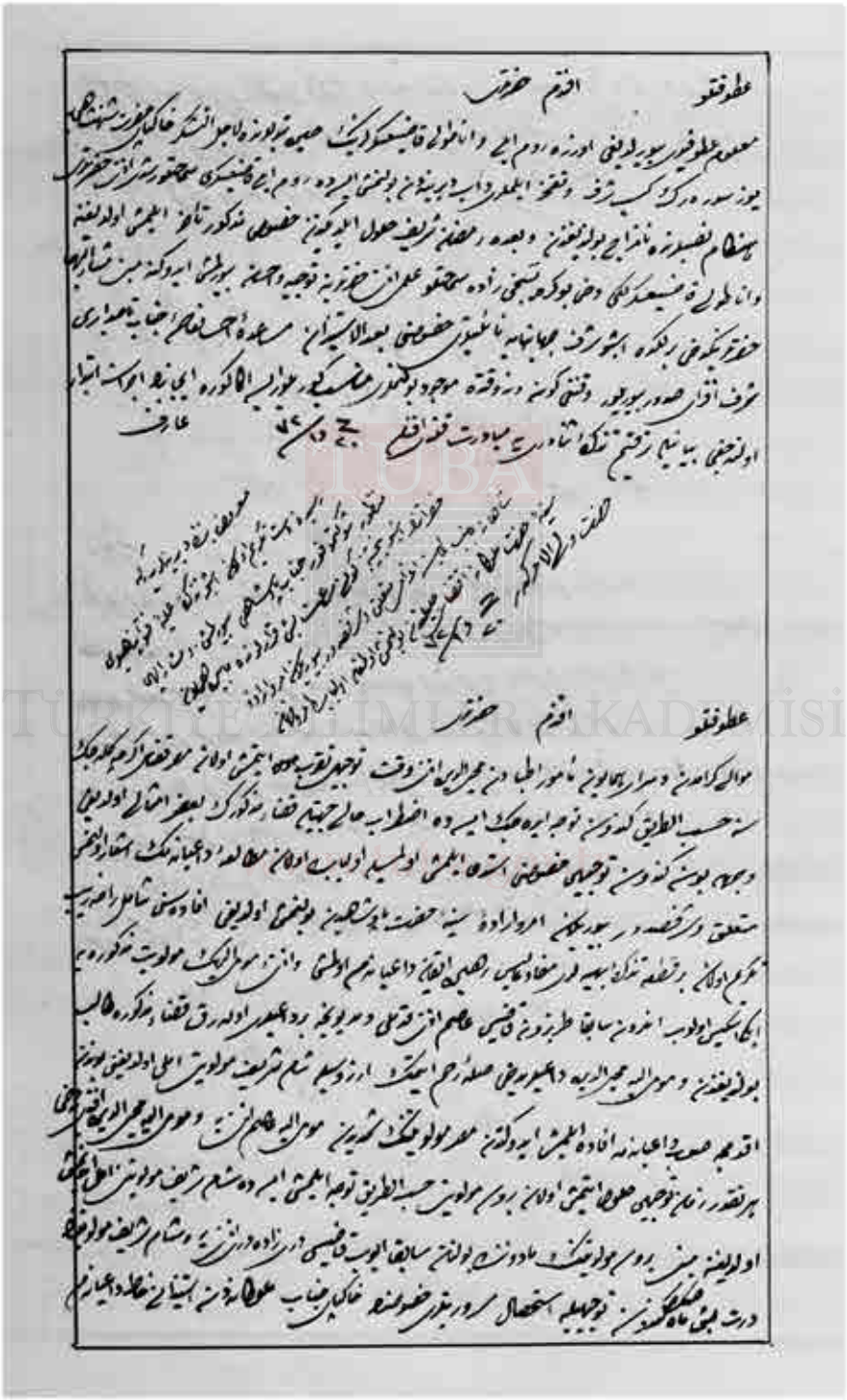

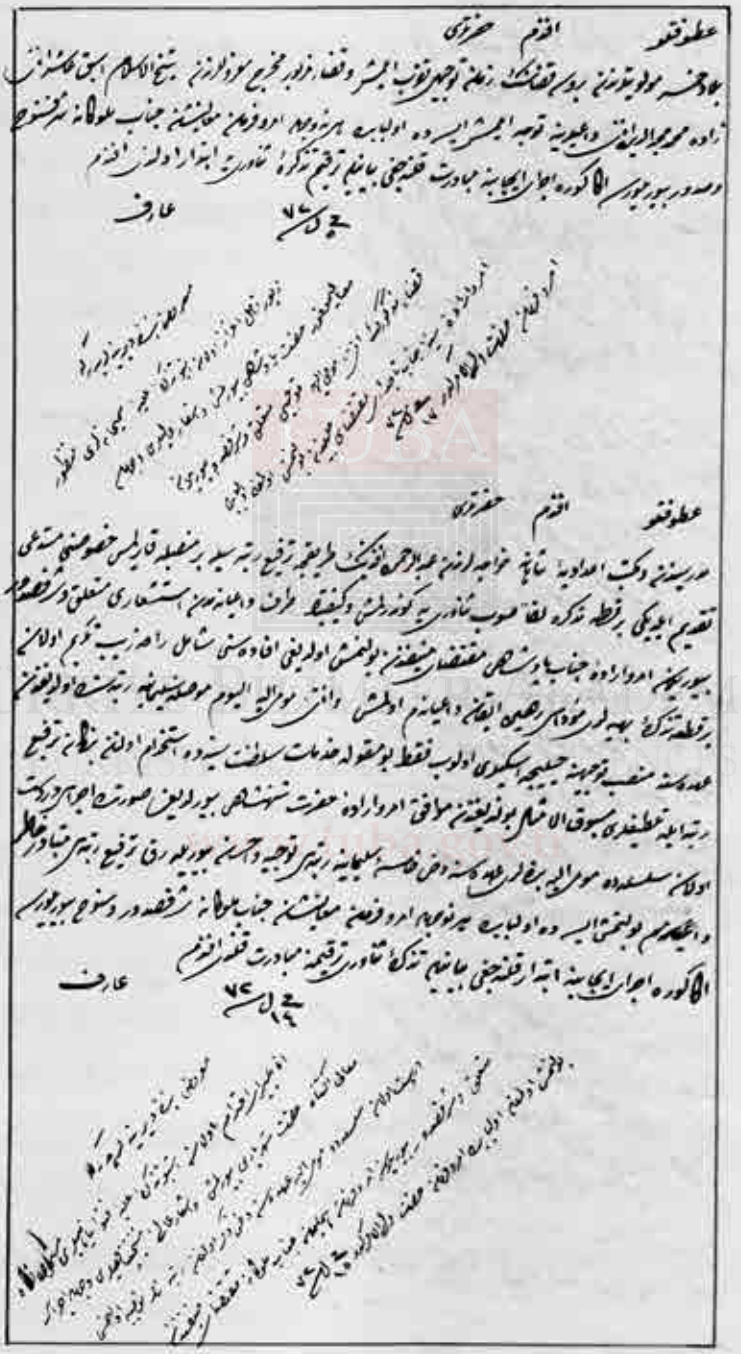

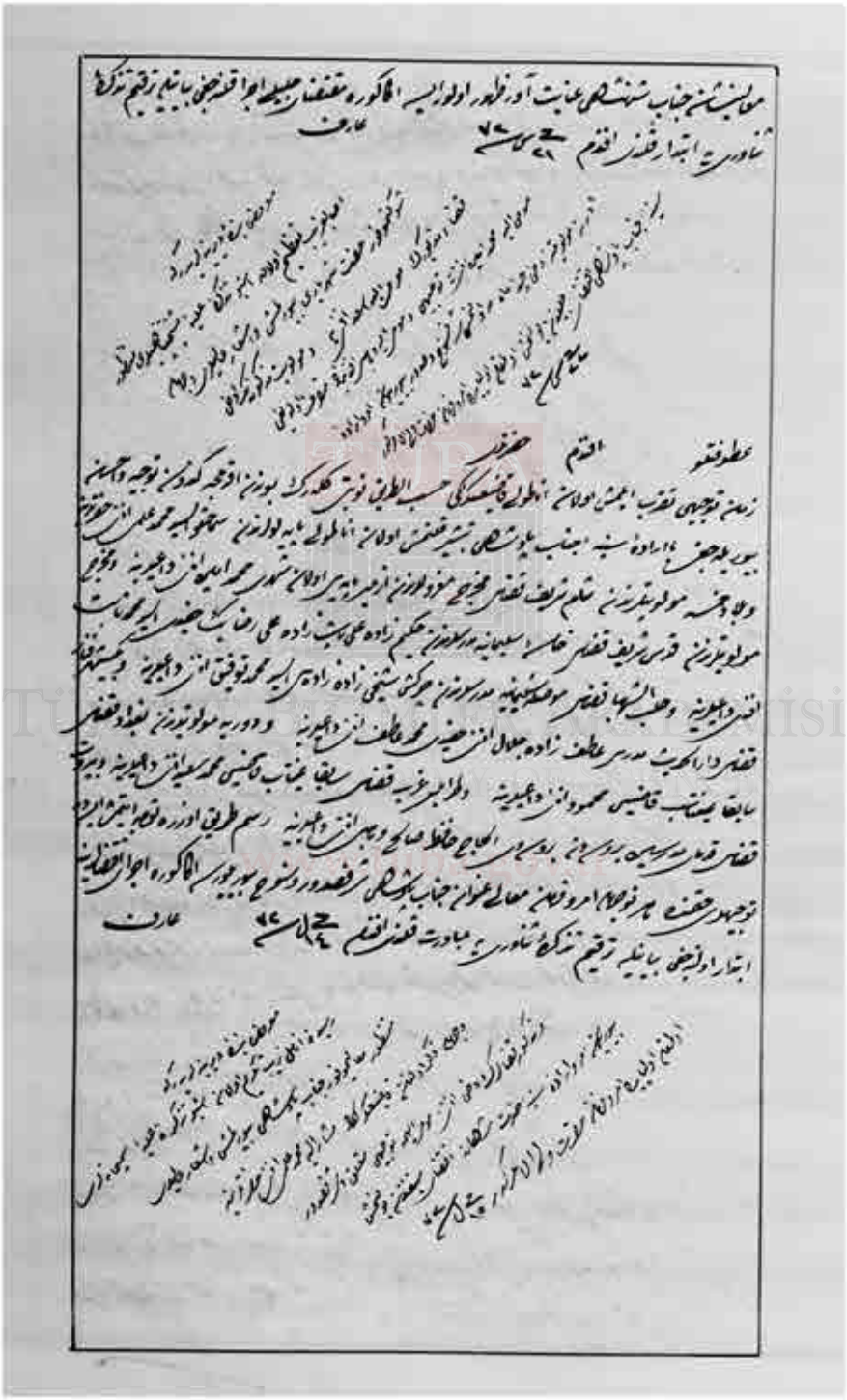









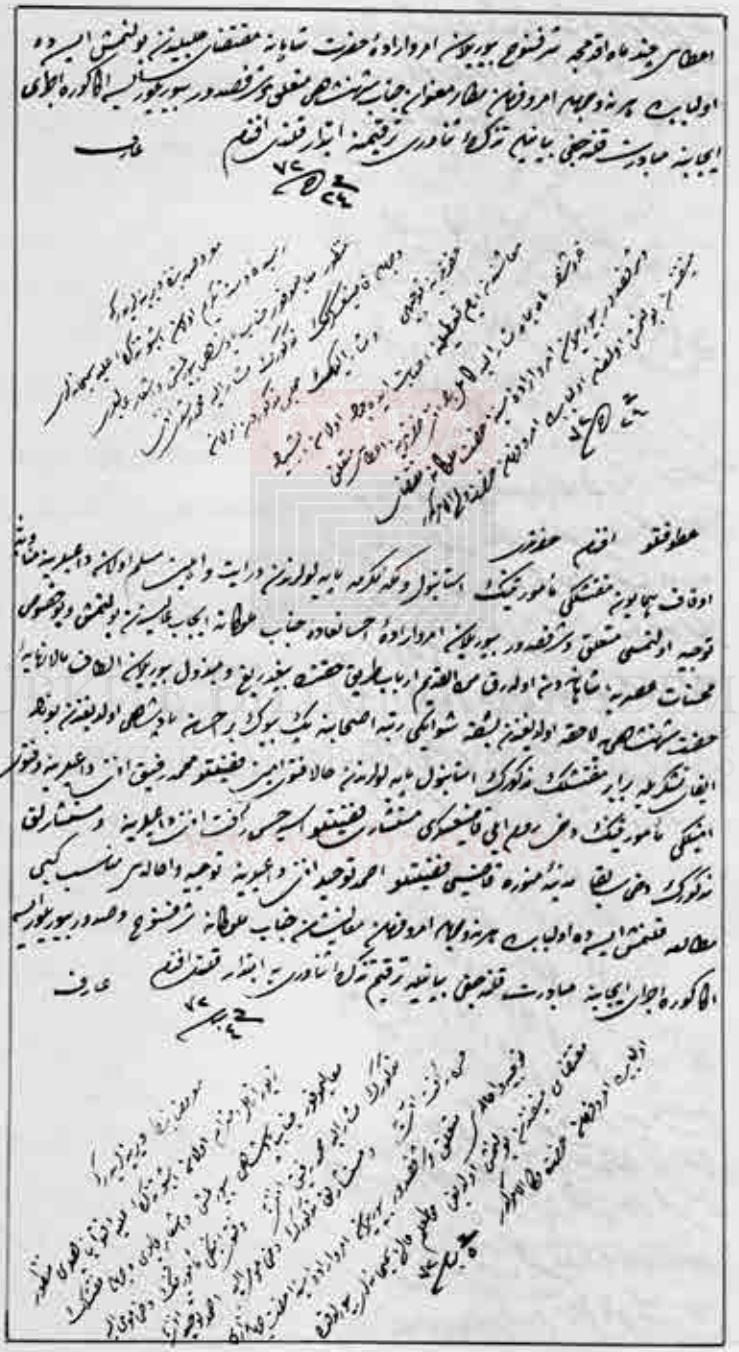

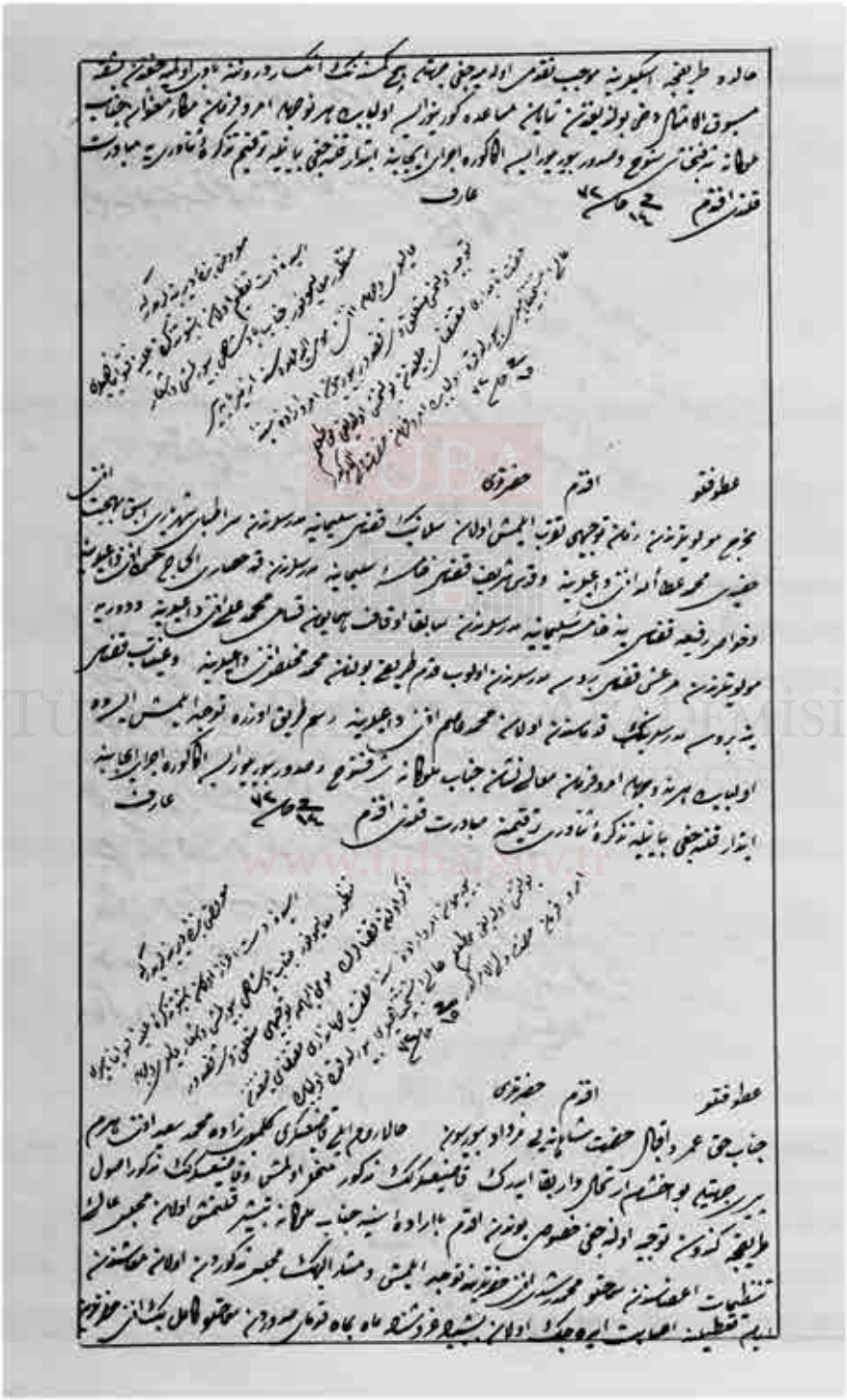







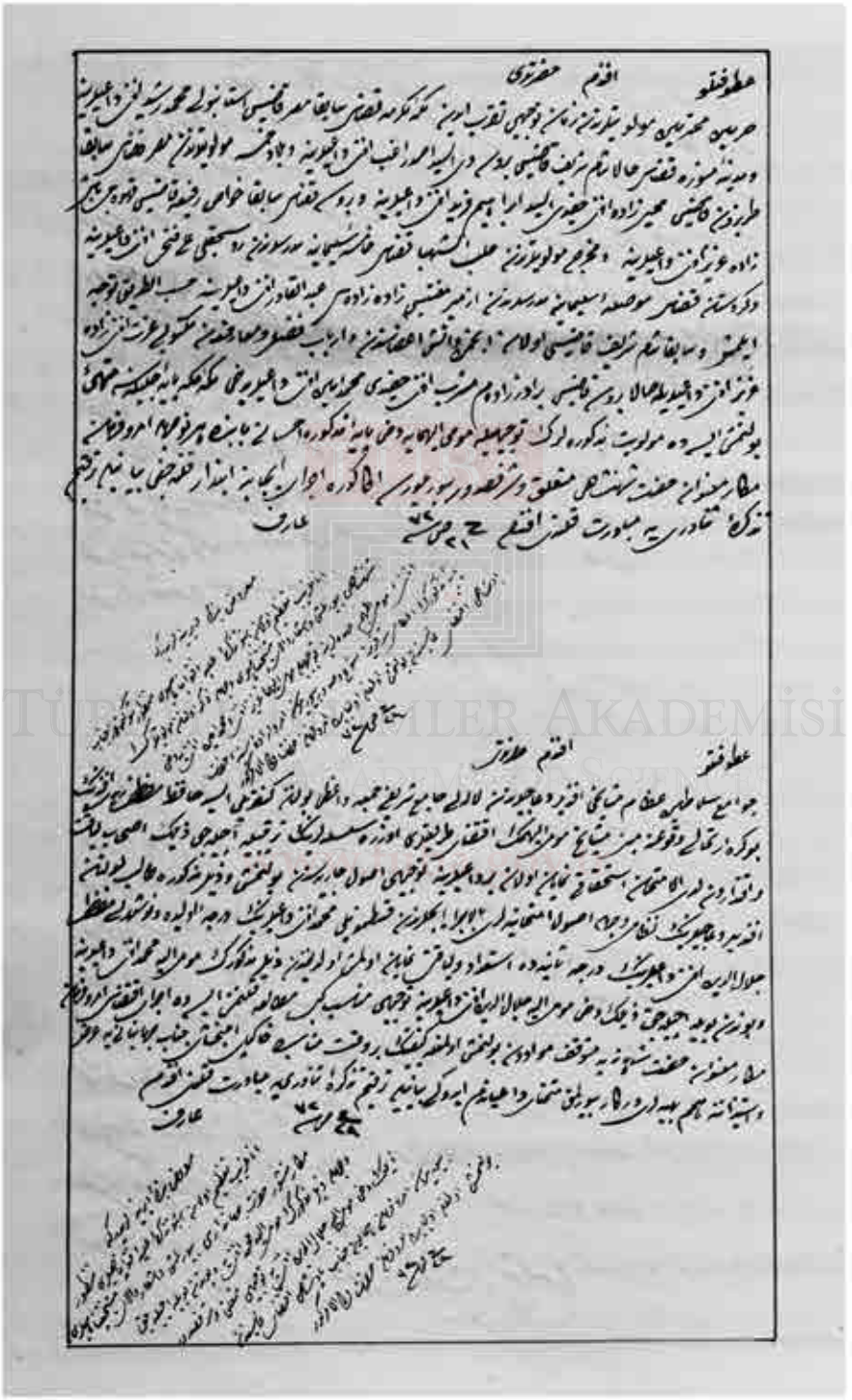







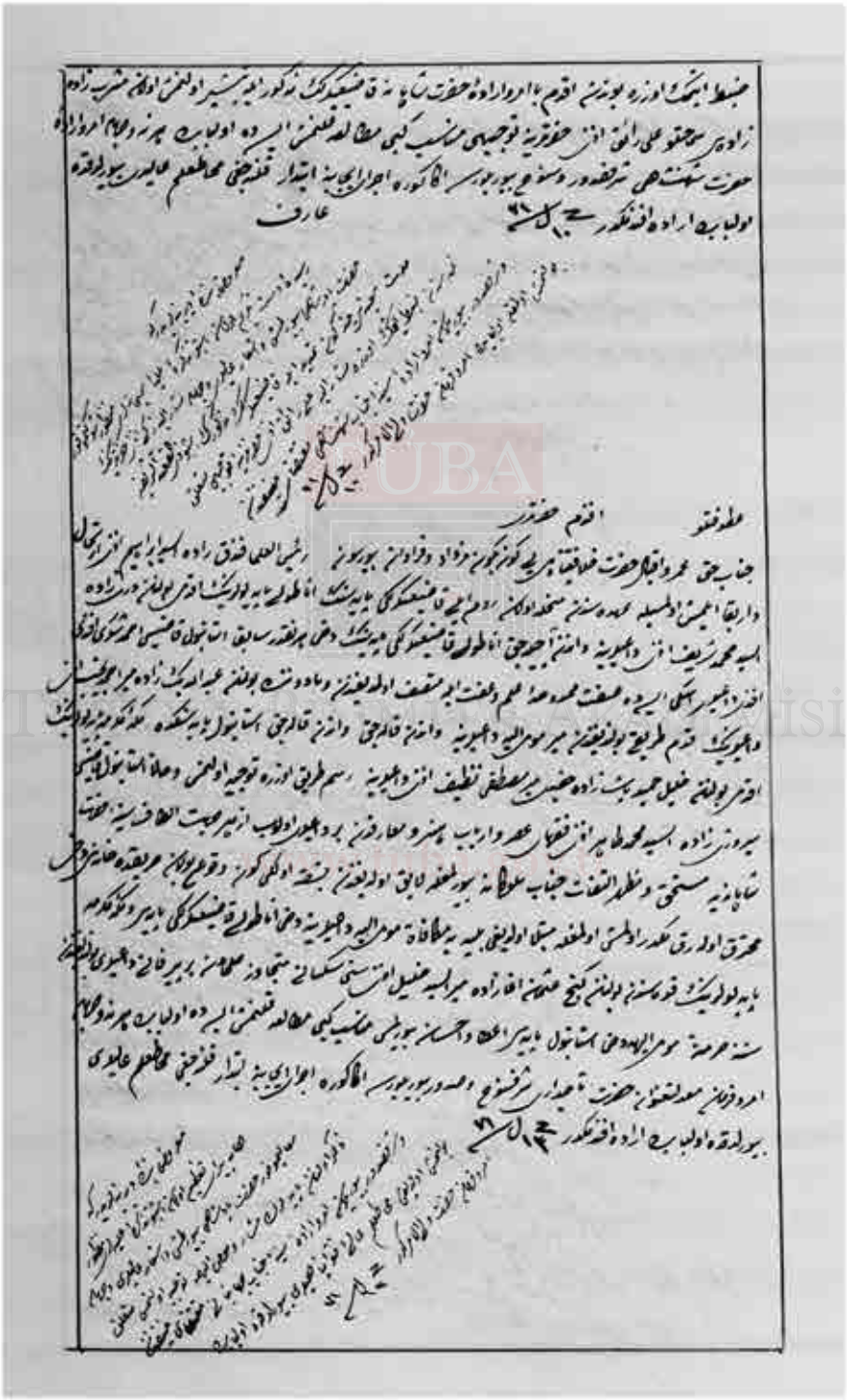





















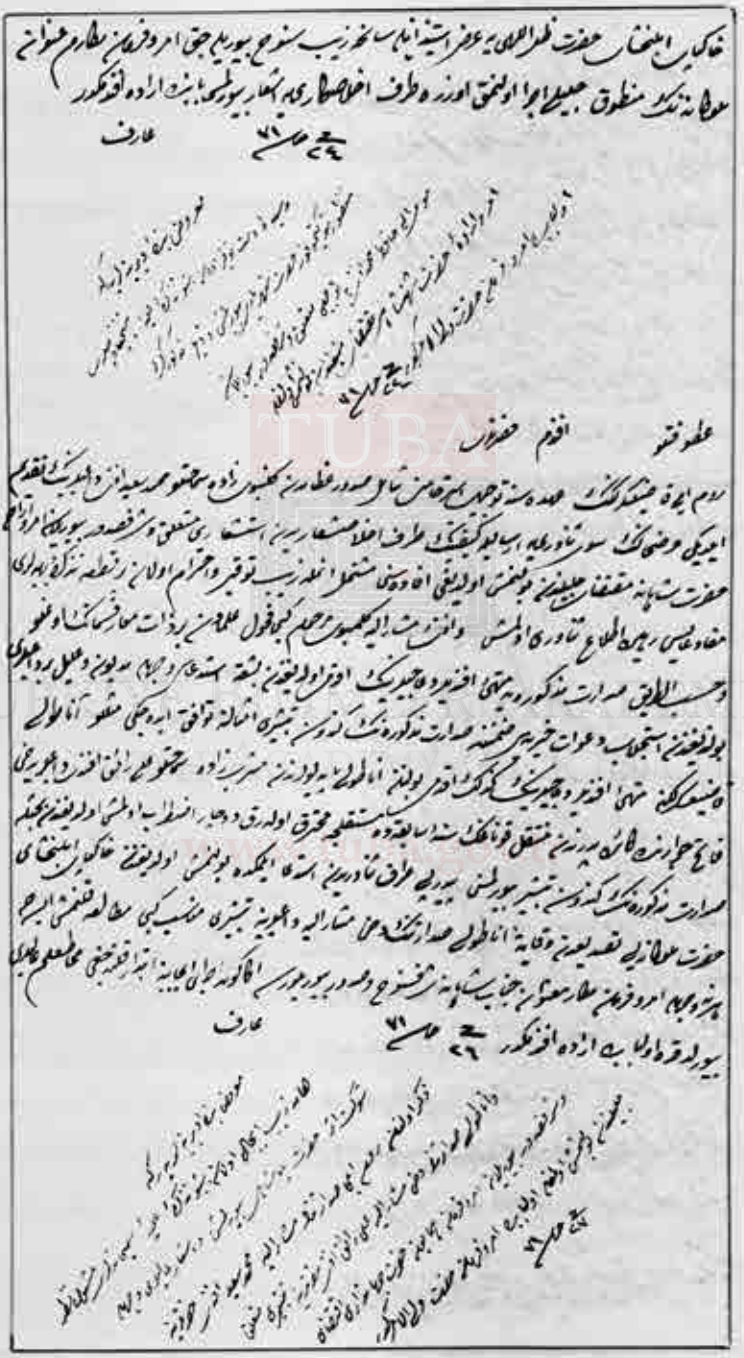









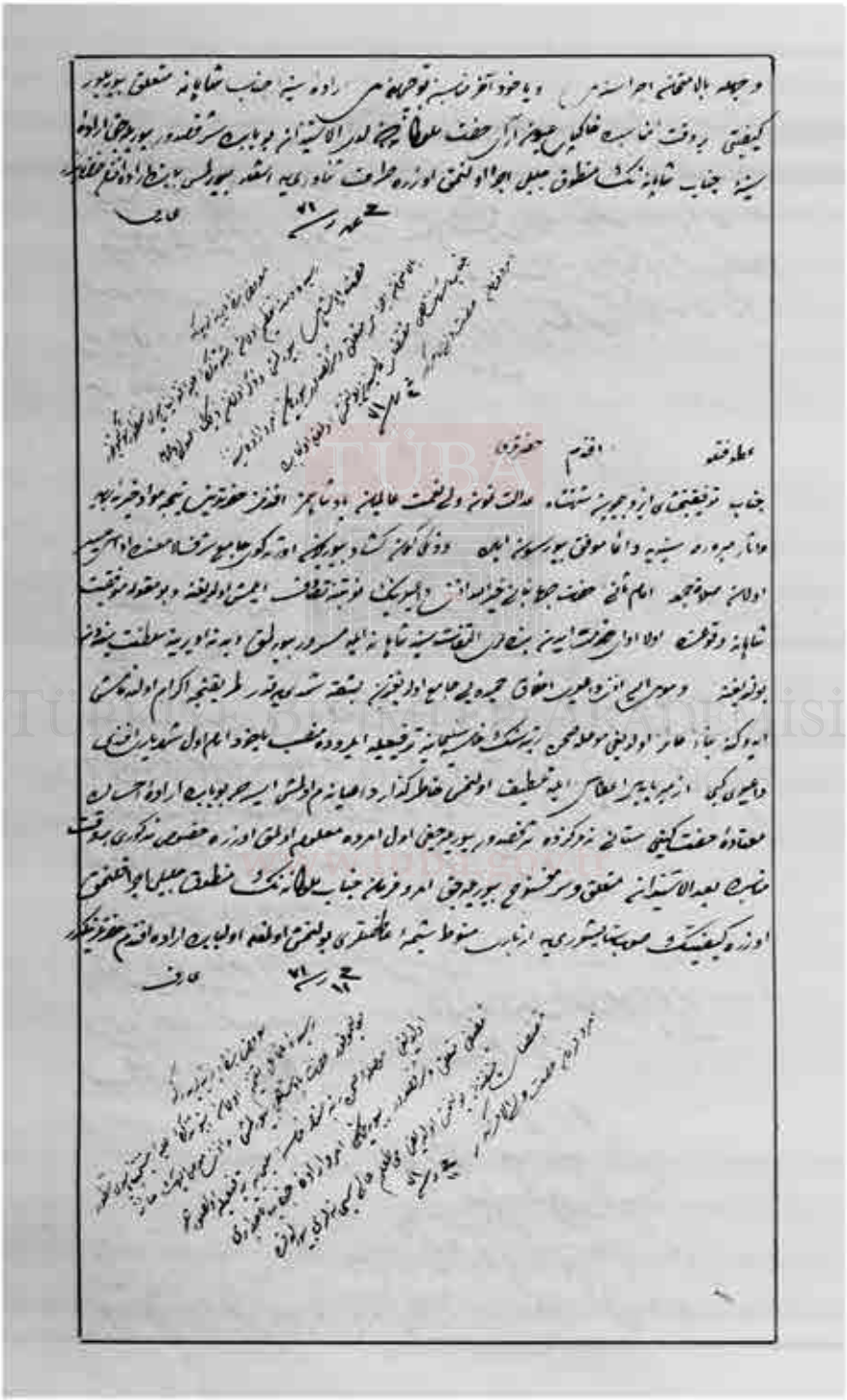

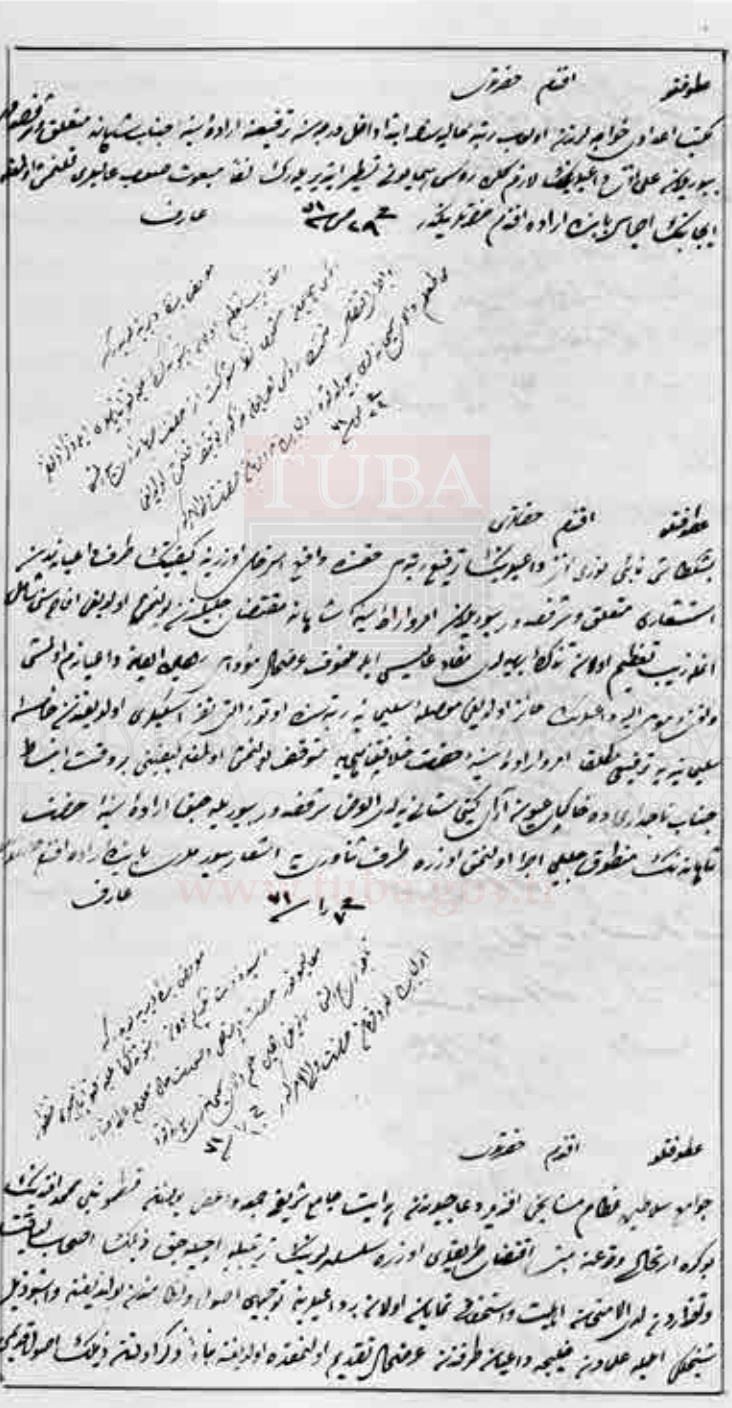



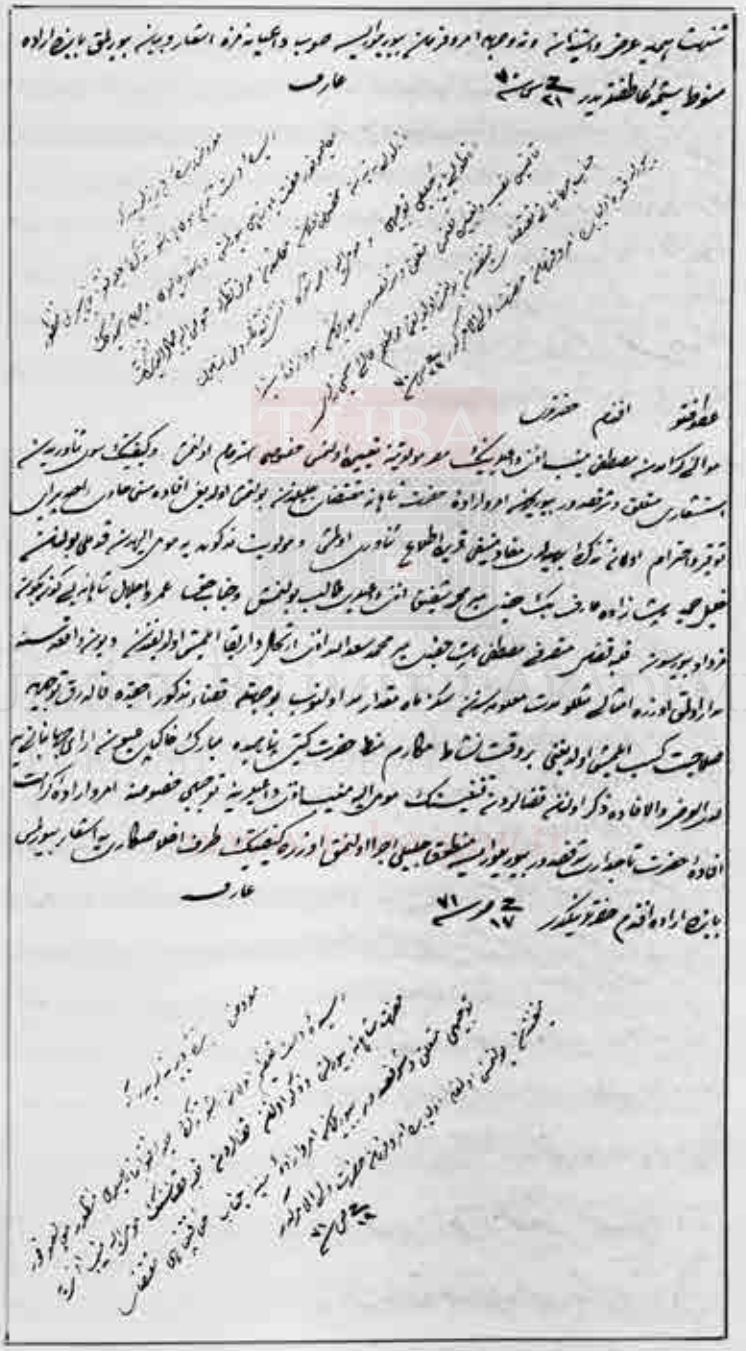

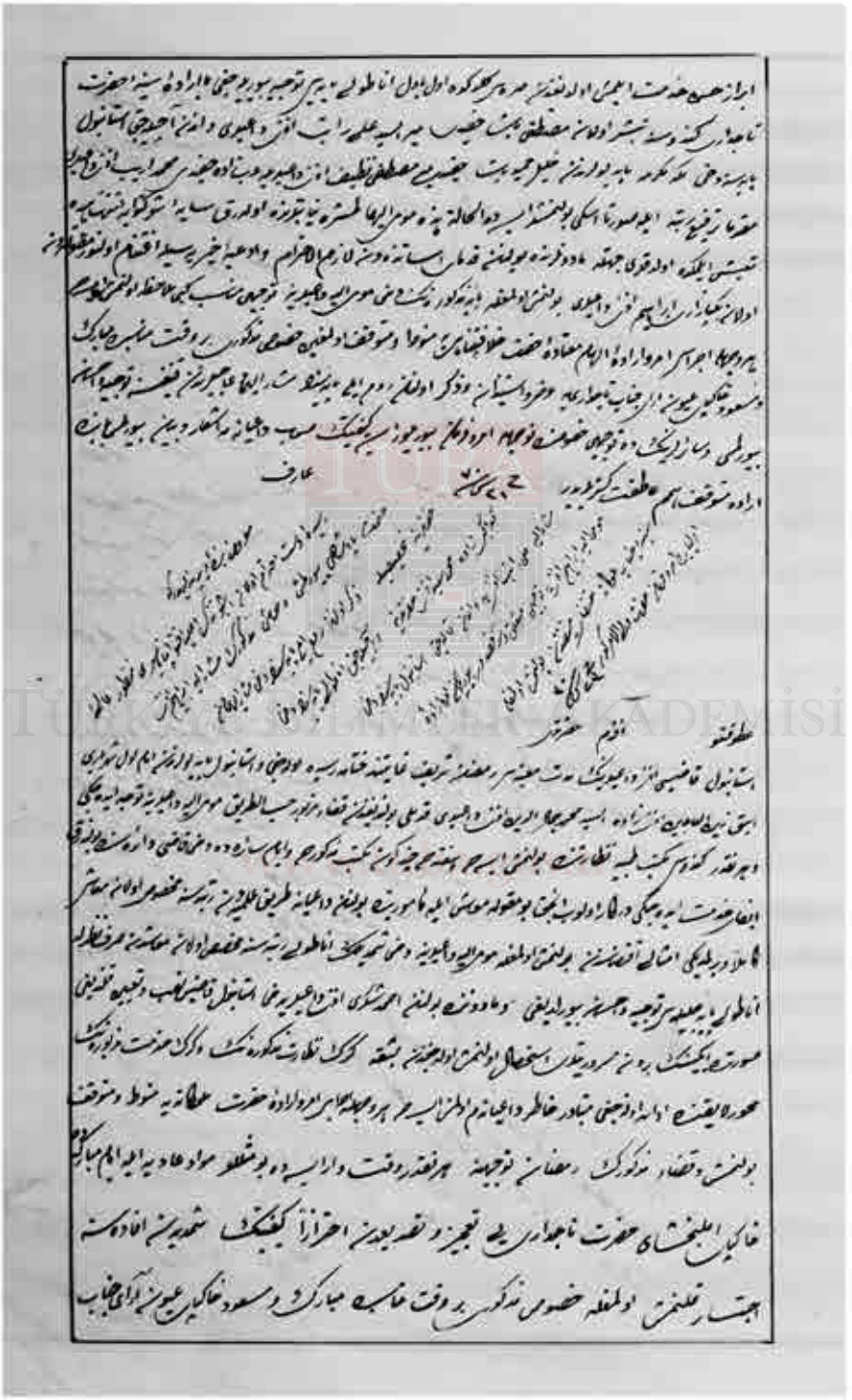

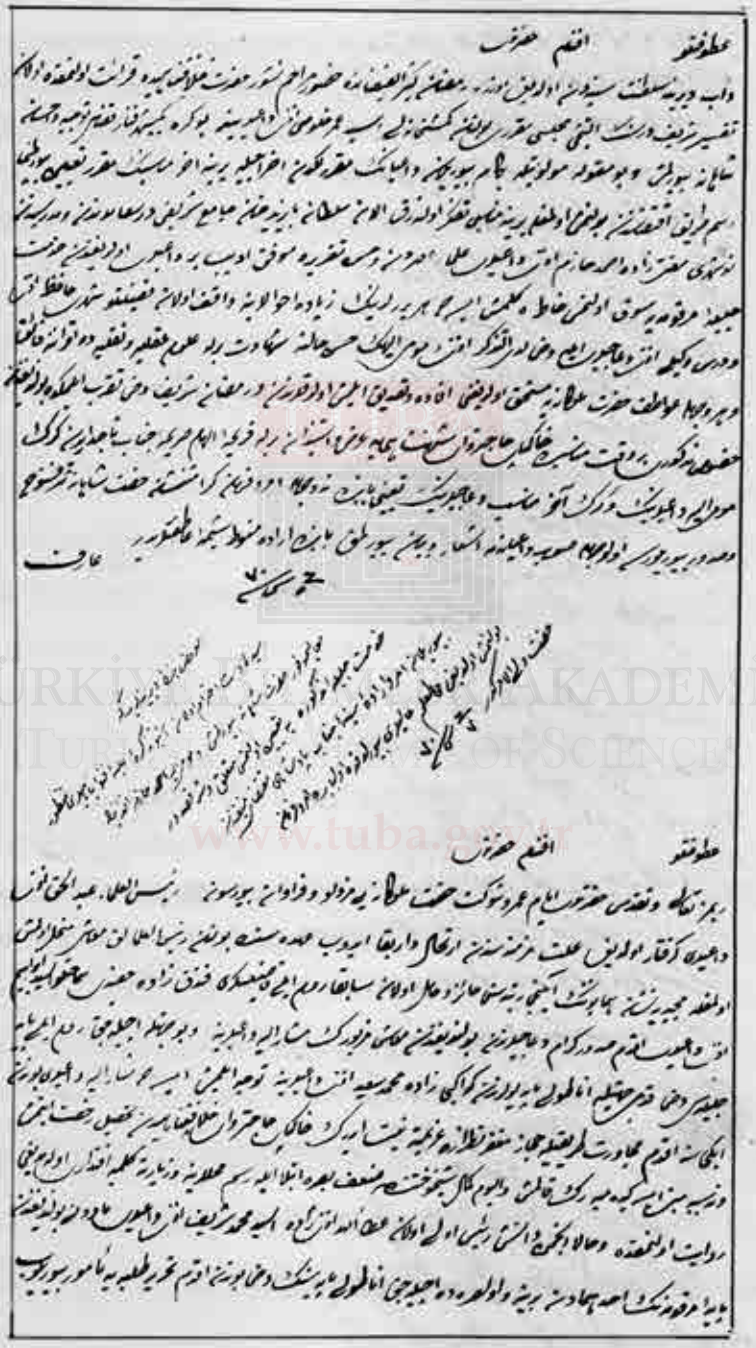



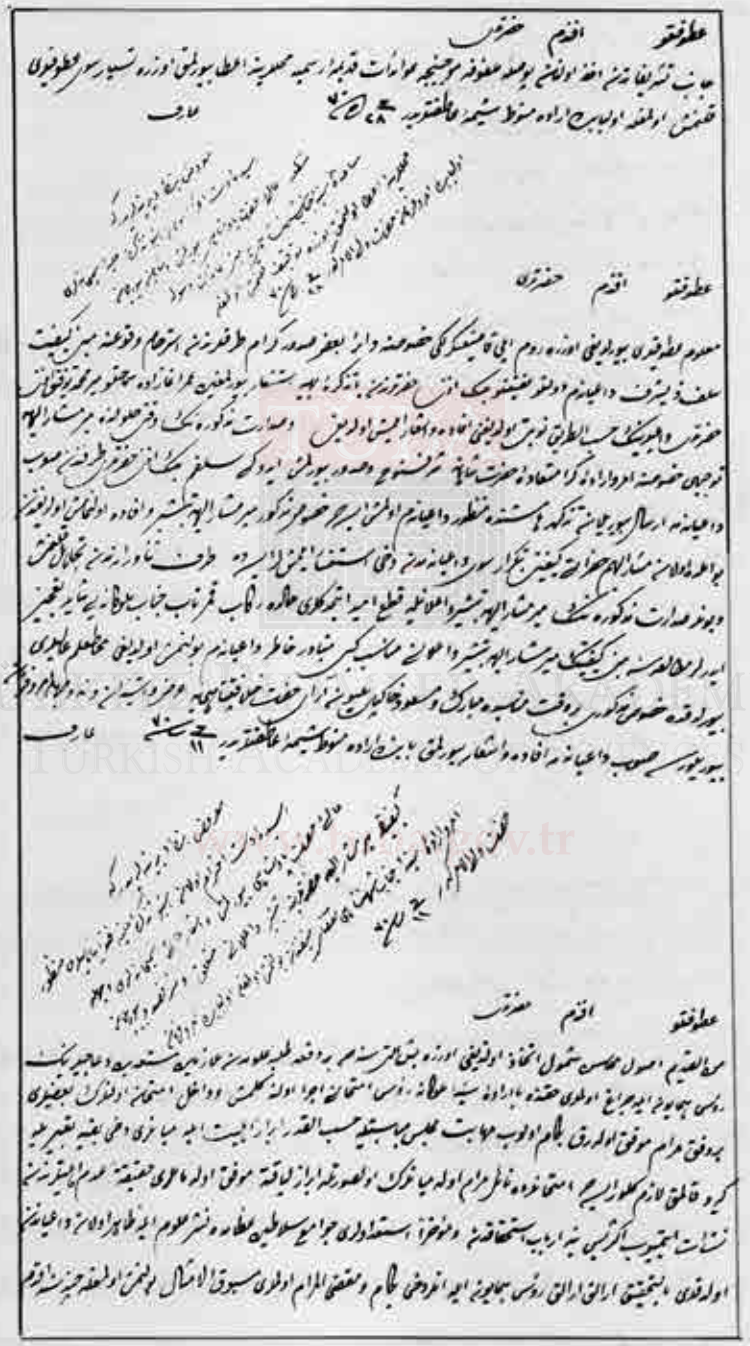



TÜBA
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

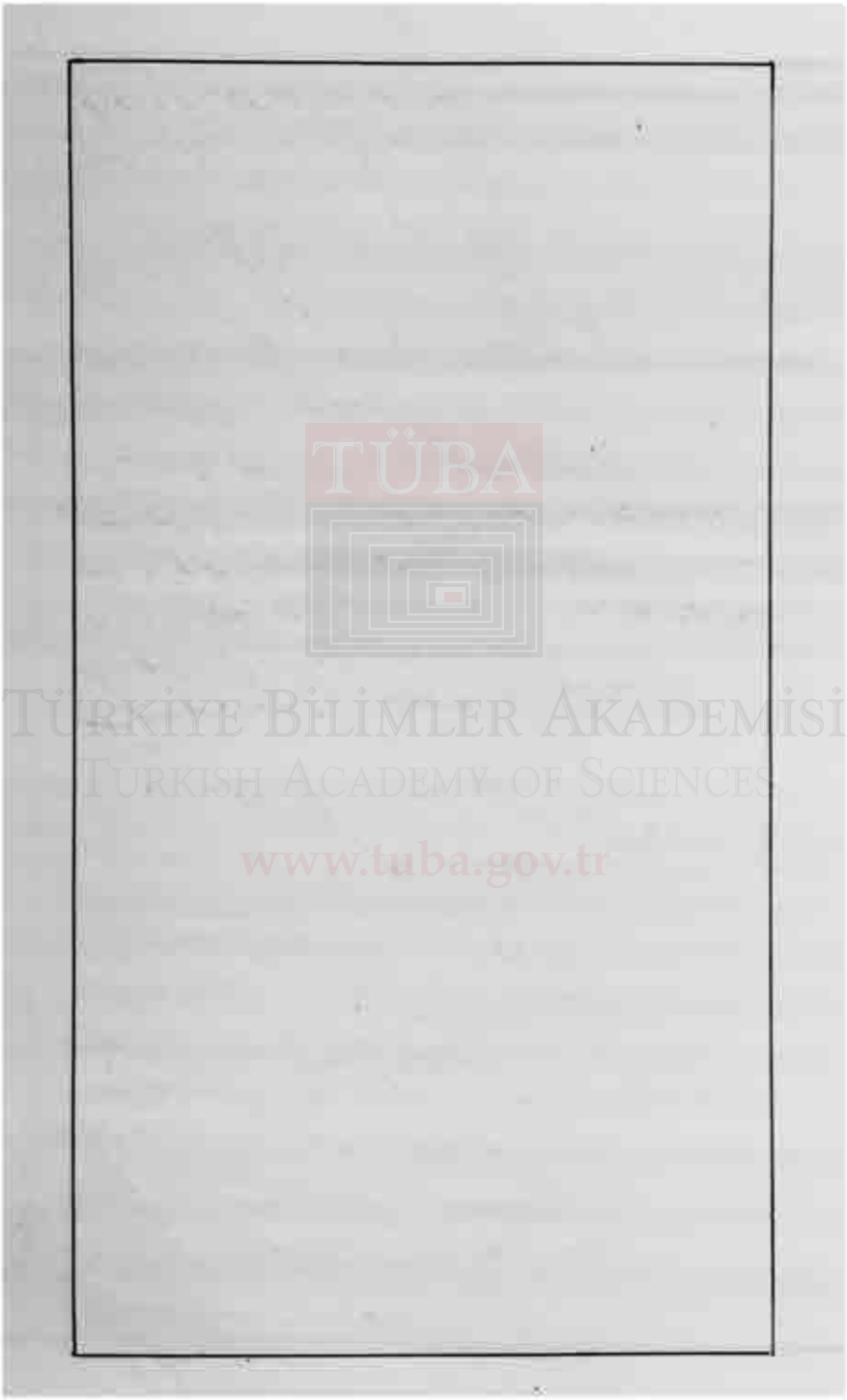

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

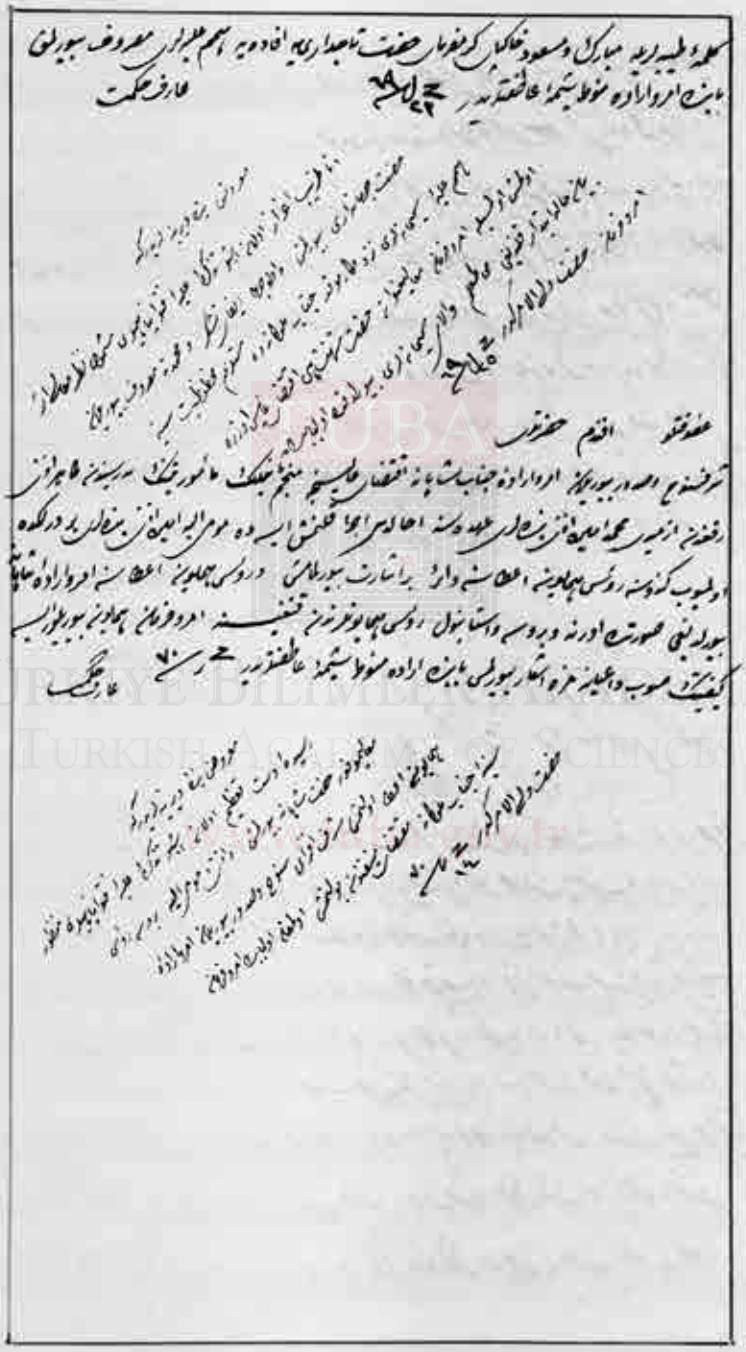

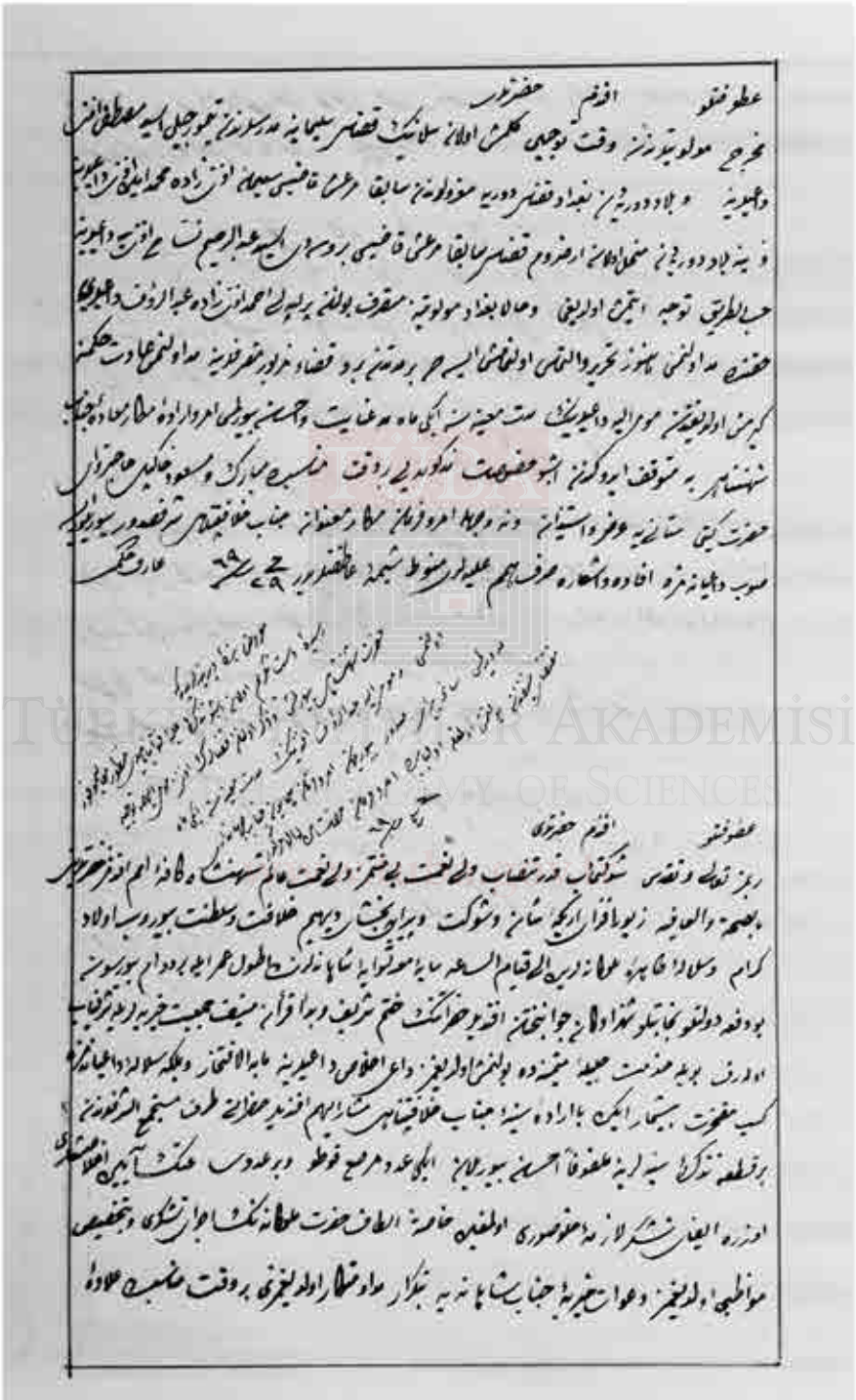



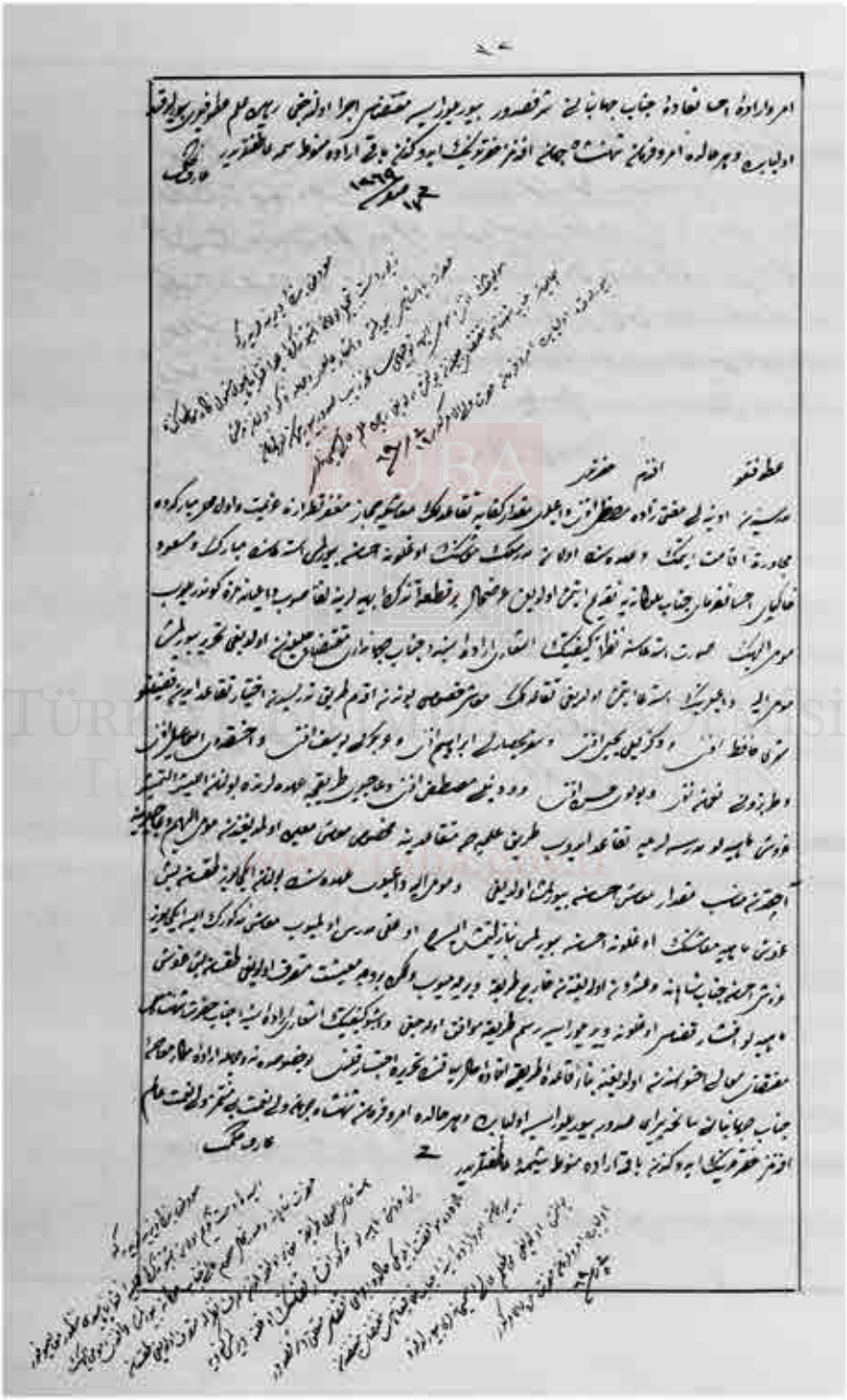

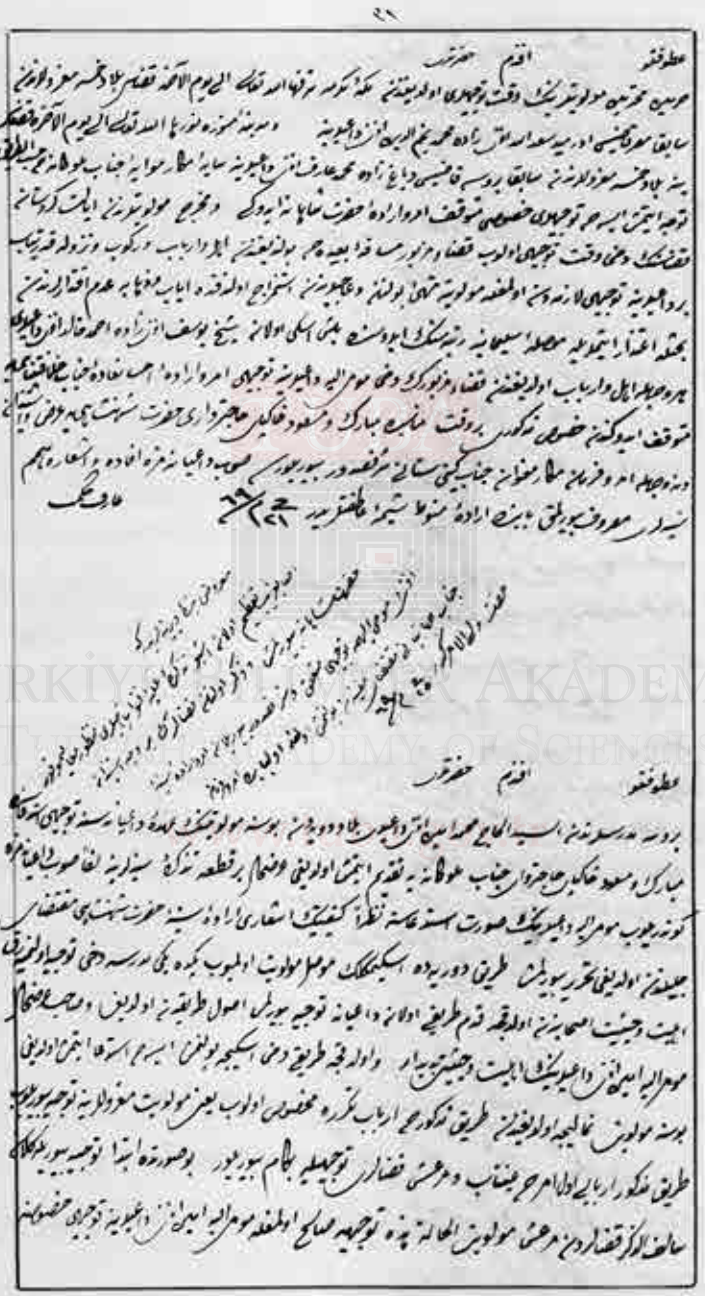









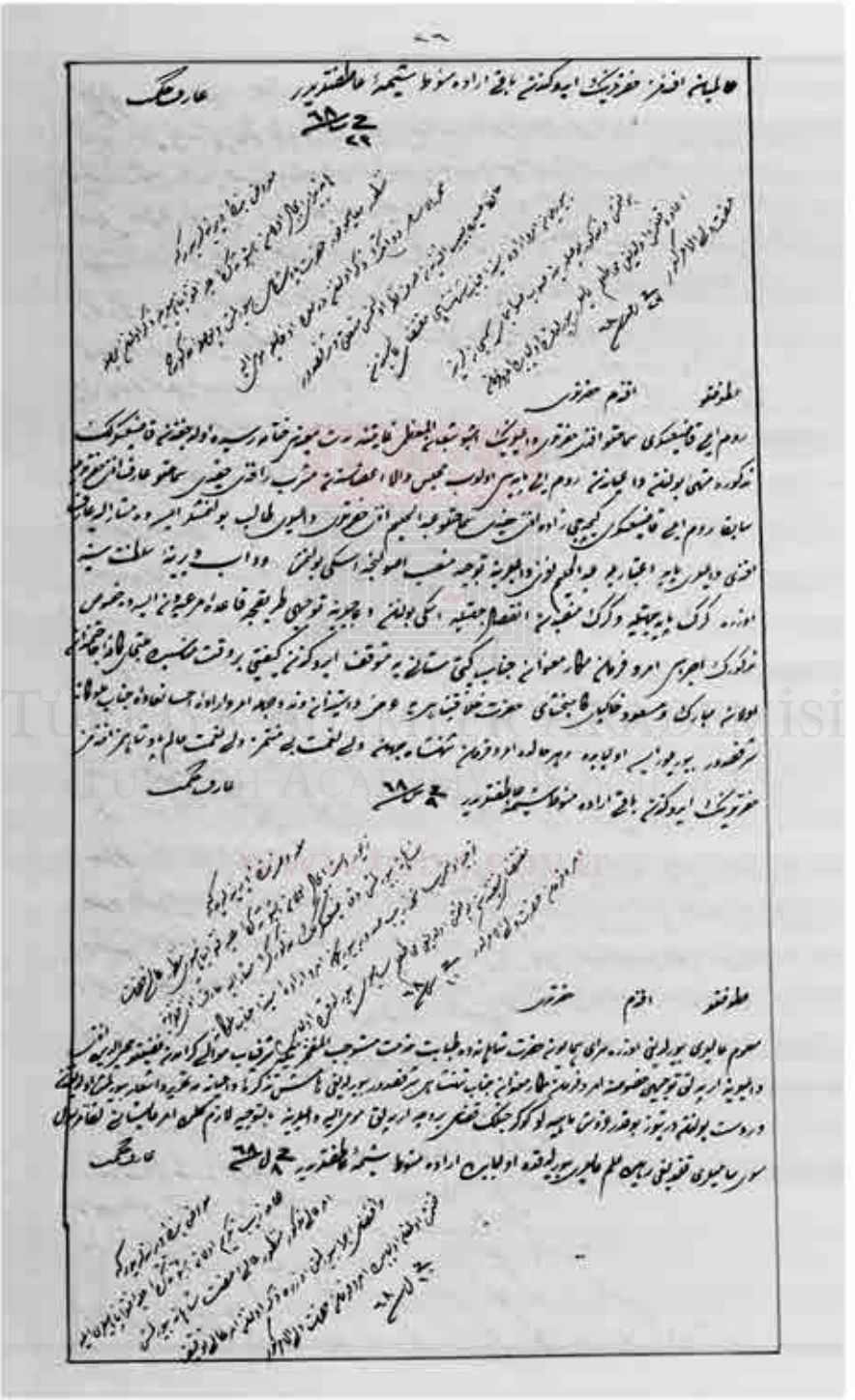



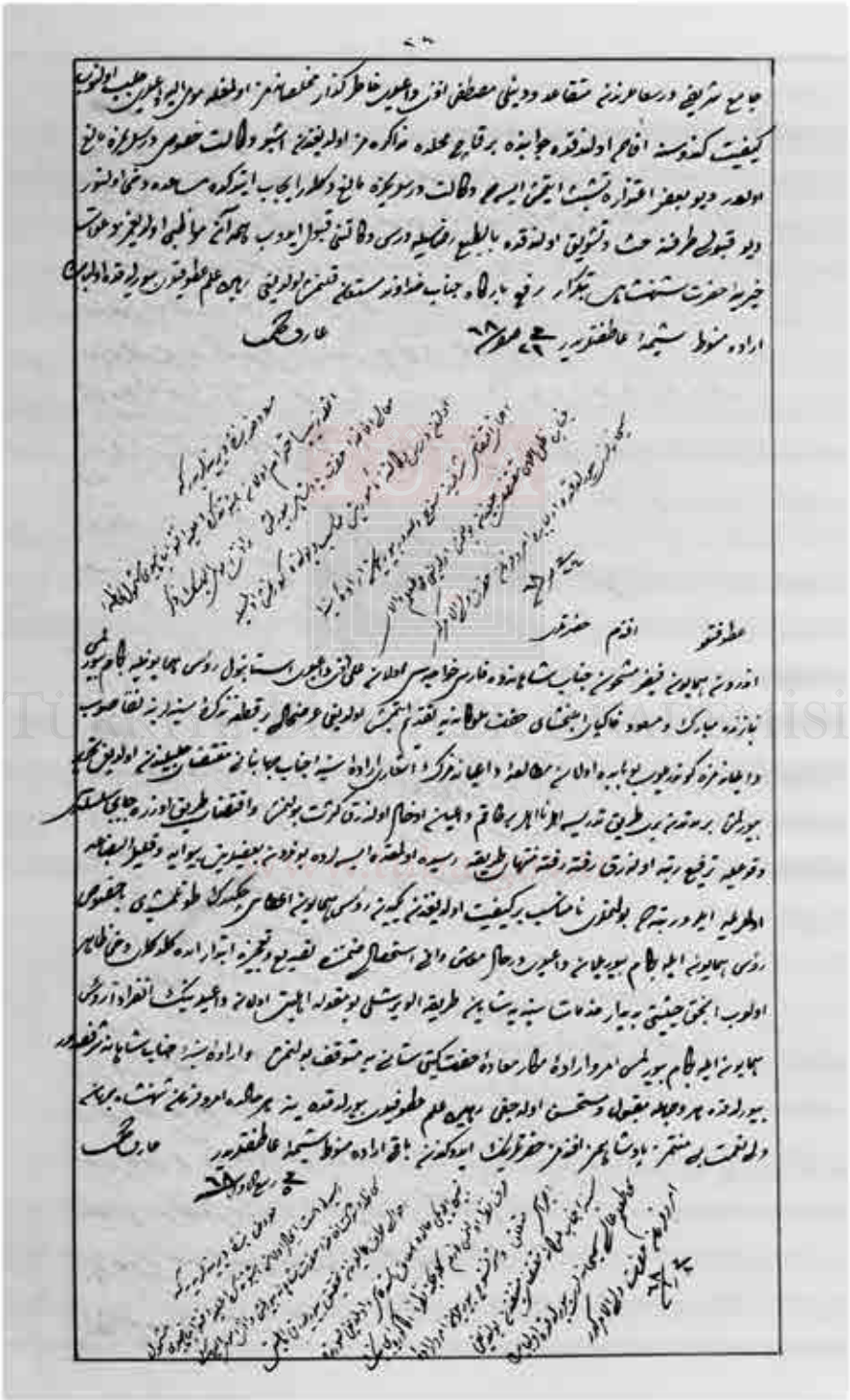



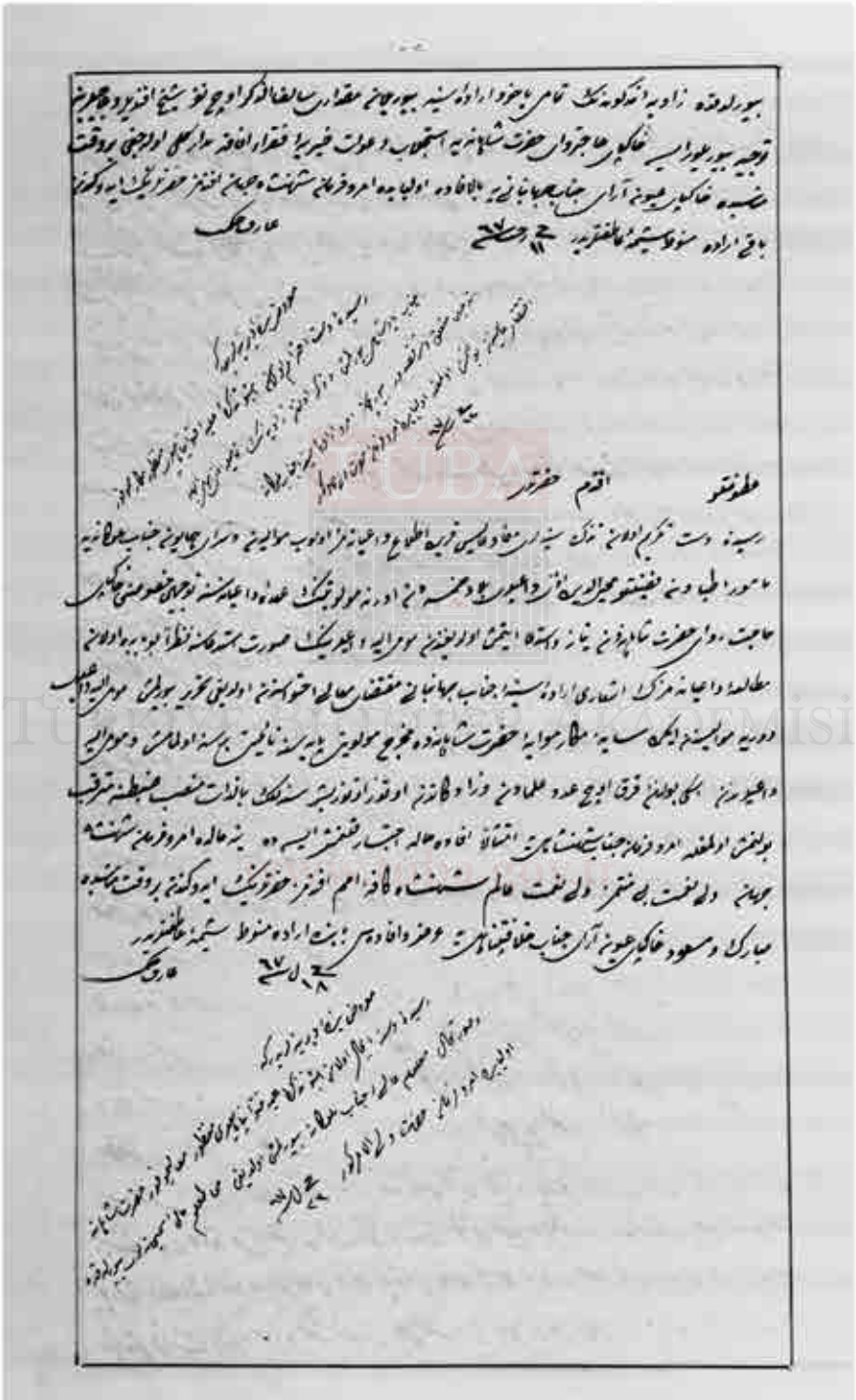





























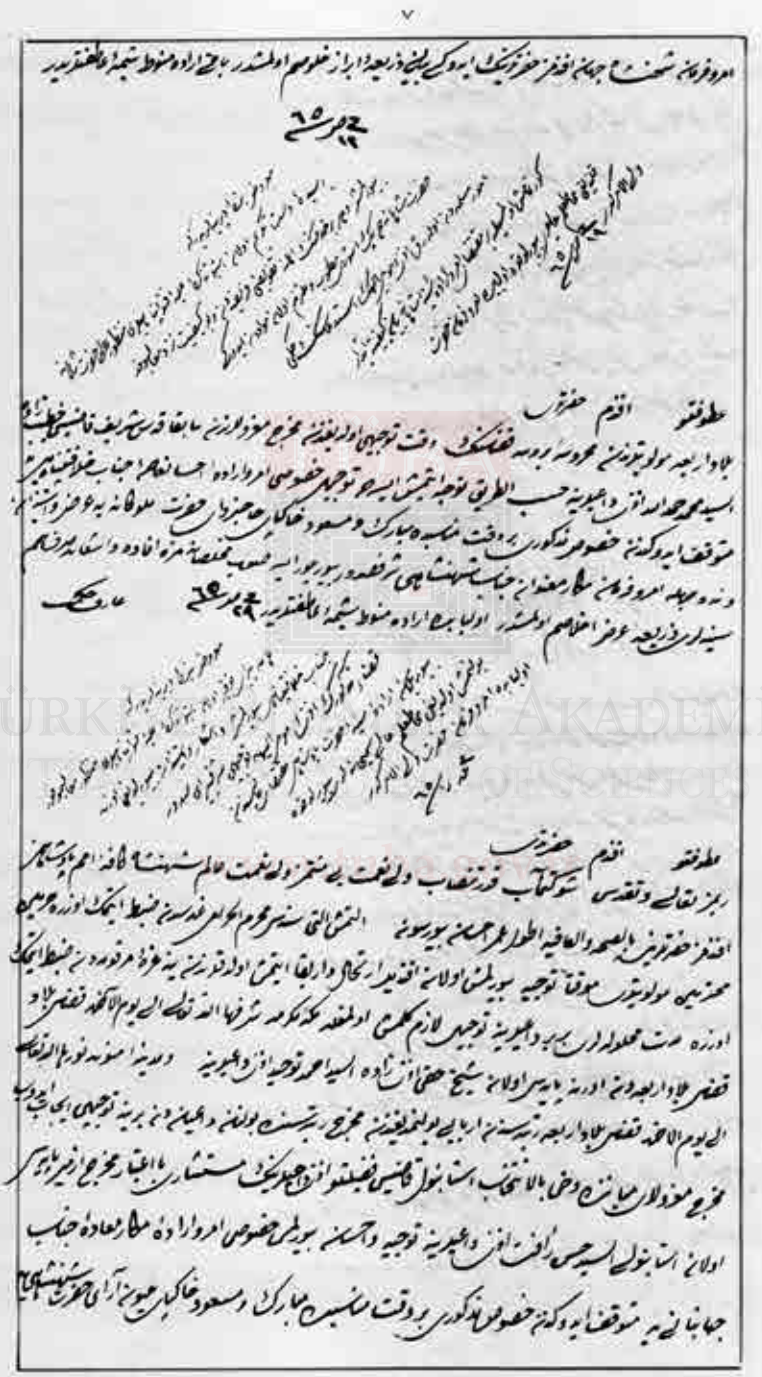













TÜBA TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ THE TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

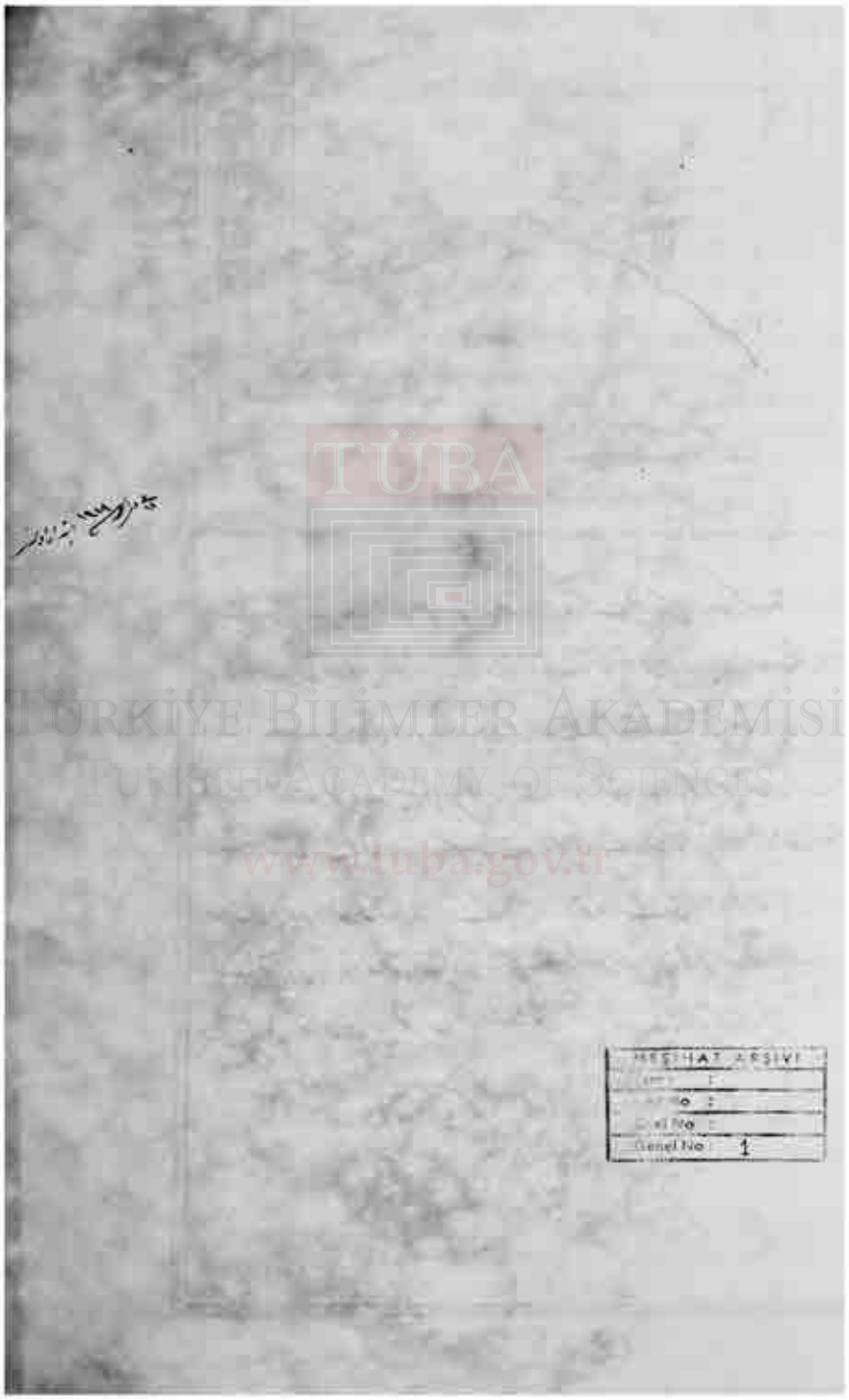

TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr



TÜBA
Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences
www.tuba.gov.tr

